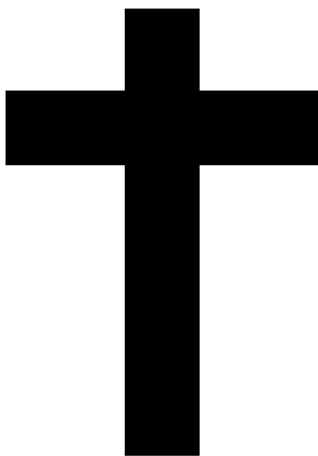

Ekáti Nku Nkə

New Testament in Kenyang (CM:ken:Kenyang)

Ekáti Nku Nkɔ

New Testament in Kenyang (CM:ken:Kenyang)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kenyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kenyang

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 29 Jan 2022
0a400be4-2dfe-565d-bdea-5f3d59d48520

Contents

Mátio	1
Mák	40
Lúkas	62
Jón	100
Betik	127
Rom	162
1 Kórint	179
2 Kórint	196
Galéshia	206
Efesos	212
Fílipi	218
Kólase	223
1 Tésalónika	227
2 Tésalónika	230
1 Timoti	232
2 Timoti	237
Táytos	241
Filemón	243
Hibru	244
Jems	256
1 Píta	261
2 Píta	266
1 Jón	269
2 Jón	273
3 Jón	274
Jud	275
Kenó Jón	277

Mbok Ndíndí mbonyu Mátio ásiñí

*Bachĩmbi Yesu Kristo
(Lk 3.23-38)*

¹ Nê chí manyén bachĩmbi Yesu Kristo, ebhárémò Mfò Debhít nê Abraham.

² Abraham achí nyaka chí Aisek, Aisek abhak chí Jekóp, Jekóp abhak chí Júda nê bõmayi.

³ Júda achí nyaka chí Péres nê mómayi Será. Máyap aka nnyén bê Táma. Péres abhak chí Hésròn, Hésròn abhak chí Rám.

⁴ Rám achí nyaka chí Aminadap, Aminadap abhak chí Náshòn, Náshòn abhak chí Sálmon.

⁵ Sálmon achí nyaka chí Bóas. Nnò Bóas aka nnyén bê Ráhab. Bóas abhak chí Obéd. Nnò Obéd aka nnyén bê Rúť. Obéd abhak chí Jése,

⁶ Jése abhak chí Mfò Debhít.

Debhít achí nyaka chí Sólomon. Nnò Sólomon ayambi abháy Uriá, kè ábhay Debhít.

⁷ Sólomon achí nyaka chí Rehóboam, Rehóboam abhak chí Abíja, Abíja abhak chí Asa.

⁸ Asa achí nyaka chí Jehósafat, Jehósafat abhak chí Jórám, Jórám abhak chí Usia.

⁹ Usia achí nyaka chí Jótám, Jótám abhak chí Ahas, Ahas abhak chí Hesékia.

¹⁰ Hesékia achí nyaka chí Manáse, Manáse abhak chí Émòs, Émòs abhak chí Josáya.

¹¹ Josáya achí nyaka chí Jekonáya nê bõmayi. Mpok yò kè bápókó bo Israel bê mandók manchókò etók Bábilon.

¹² Mpok anè bo Israel b́aró Bábilon bápètnsem etók eyap, Jekonáya achí nyaka chí Siltiél, Siltiél abhak chí Serúbabel.

¹³ Serúbabel achí nyaka chí Abiud, Abiud abhak chí Eliákim, Eliákim abhak chí Asò.

¹⁴ Asò achí nyaka chí Sádók, Sádók abhak chí Akim, Akim abhak chí Eliud.

¹⁵ Eliud achí nyaka chí Eliása, Eliása abhak chí Mátan, Mátan abhak chí Jekóp.

¹⁶ Jekóp achí nyaka chí Joséf nném María, María anè ábhé Yesu mmu achí Mpeme Mandem afyé nyaka bariép bê áto.

¹⁷ Bébho amúet Abraham beghaka amúet Debhít, mkpák bachĩmbi Kristo échí yè nyaka byo nê enwí. Bébho amúet Debhít beghaka mpok bápókó bo Israel bê mándók mánchókó etók Bábilon, ébhák byo nê enwí. Bébho mpok bo Israel b́aró Bábilon bápètnsem etók eyap, b́échuáp mpok Kristo, Mpeme Mandem afyé nyaka bariép bê áto, mkpák bachĩmbi Yesu ebhak byo nê enwí.

*Nebhe Yesu
(Lk 2.1-7)*

¹⁸ Enyu éfákári nyaka kè bábhé Yesu Kristo: María achí nyaka nnò Yesu. Mpok yò Joséf ati b́ébhay yí. Kè bápére rinji bati, éfákari bê María achí nê menie. Apókò menie bho chí ndù betan Éfónjó Bedyere.

¹⁹ Joséf abhak chak besí Mandem. Éká yí ḱeyán b́echyè María ntíánwóp. Aká yè nti beway nebhay nê María ansem ansem.

²⁰ Kè ené Joséf ákàysi ndak anè, Mandem ató ángel ywí amòt ntá Joséf ndù kenó. Ángel wu aghati yí b́e, “Joséf, ebhárémò Debhít, ḱechay besot María ndù nebhay, apókó menie chí ndù betan Éfónjó Bedyere.

²¹ Nê chon ambé mómakanem. Nnyén eni nembak b́e Yesu, mbonyune chon yí ampeme b́b́bhi ndù ntemsi bebá b́hap.”

²² Menyinj ebhen menkem b́efákári b́e enyinj ene Mandem ághátí ndemekepinti andem, emfu tetep.

²³ Arem nyaka b́e, “Chon Ngósón anè ábhíkí re rinji mbakanem ampókò menie ambé mómakanem, nnyén eni nembak b́e Emánuel”, nó chí b́e, “Mandem achí nê b́hesè.”

²⁴ Joséf áñémé nókó ndù kenó, aká nkúbhé mbò enyúl ángel Mandem aghati yí. Asot María ndù nebhay.

²⁵ Yé nó, b́ó kerinj bati kpáté María abhe Ḿoywi. Abhé nókó, Joséf arem b́e nnyén mmó chí Yesu.

2

Bó abhen b́arónjó beghe Yesu

¹ Bábhé Yesu etók Bétlehem atú Judéya. Mpok yò, Héród abhak Mfò atú wu. Nebhé bábhé Yesu, bo abhen bárinji éti mambe báfú atú mmok áfú batwò Yerúsalem, mámbebhè nókò b́e,

² “Mmò anè bábhé b́e ámbák Mfò bo Israel achí fá? Sébhèp mbonyune séghò nambe enén nérè̀m éti nebhe eni awu atú mmok áfú, nê sétwò b́echyè yí kenókó.”

³ Mfò Héród ághókó nókó enyinj ene b́b́bhò b́arémé, ntí átaka yí amem. Ébhák enyumót nê b́ó mankem amem etók Yerúsalem.

⁴ Héród abhinji b́obatí bachiákap Mandem nê baton ebhé Mandem ndù nebhuet amòt. Abhép b́hò b́e, “Bábhon bebhe Mpeme Mandem afyé nyaka bariép b́e áto fá?”

⁵ Bághátí yí b́e, “Bábhon bebhe yí etók Bétlehem, fá atú Judéya, mbonyune echí amem ekátí ndemekepinti b́e,

⁶ Mandem arem b́e, ‘Wò Bétlehem ndù mmik Júda,

puyé wò kè óchí ansem ndù betók Júda menkem,

mbonyune ntá yè kè Mfò áfú.

Mfo ane akèm bõbha, bo Israel, mbo erití mbabheri bághónmén akèm bághónmén yi.”

⁷ Hérød ághókó nókó nó, abhinji manko bho, abhón kepi ne bho ansem ansem, abhép bho bé mángátí yi mpok ane bo bagho nembe eno atú etok yap.

⁸ Aghati ye bho be, “Dók ká Bétlehem, mambep sayri nebhet ane mówu achi. Mánán mángó yi, pet ká nsem mángati me, bé me nkwo ndók nchye yi kenókó.”

⁹ Mankó bho bághókó nókó enyinj ene Mfo Hérød árémé, báfá bare ran. Ndú bāròn, bághó nkúbhé nembe enen báyámbi bagho atú etok eyap ne nó néròn nókó ambi, bó mánkono noko ansem. Báchwóbhé nókó Bétlehem, nembe eno néte amfay nebu, tébhé tébhé ne eket ené mówu áhí aré.

¹⁰ Négbó bághó nembe eno, manák amap aya aha.

¹¹ Bághó eket ene nó nété are tebhe tebhe, barók bachwe amem, bagho mmó ne máyi Maria. Bátép mánén amik bare chye yi kenókó. Mánéne bebha bhap bafere menyinj ebhen béyá nkáp báchyé mbo awap akap ntá yi. Emot ebhak pú, échák ébhák enyú serwó esen bádüré sénchye noko erití eriep. * Enéfú ébhák enyinj ené básót beghoko ngú be áké chonji. †

¹² Mankó bho bápéré gure, Mandem asemti bho ndú kenó bé baké petnsem ntá Mfo Hérød. Báfuét chí ndú mbi achak ke bágure etok eyap.

Joséf ne Maria bápókó Yesu bábué bárók etok Ijip ne yi

¹³ Bõ bho nó batwó begho Yesu bagure noko, ángel Mandem abhesi ntá Joséf ndú kenó ékén yi agho aghati yi be, “Joséf, Hérød áyàn mbi beway móne. Faté ye, sot mmó ne máyi, bué dók etok Ijip. Dók, ómbák aré kpáte ngati wó ómpétnsem.”

¹⁴ Joséf aneme, asot mmó ne máyi, afa, arók etok Ijip ne bho nkúbhé beti ebho mbo enyú ángel Mandem aghati yi.

¹⁵ Agháká nókó aré, abhak are kpáte Mfo Hérød agú. Menyinj befákári nyaka enyu eyo bé enyinj ene Mandem ághatí ndemekepinti andem, emfu tetep be, “Mbíní mówa be ámfá etok Ijip”.

Hérød arem be mángwáy bõbabhakanem abhen

¹⁶ Hérød ághó nókó be mankó bho bárwó yi ndú yi ánoónó bho keghó, nti nénen yi amem. Achye eyon be mángwáy bõbabhakanem mankem abhen bábhíki cha mamié apay ndú etok Bétlehem ne ndú betok ebhen bechi kekwo. Hérød atik bé énan éhí mamié apay

bébhó mpok manko bho báyámbi bagho nembe mpok bábhé Yesu.

¹⁷ Eká enyinj ene ndemekepinti Jeremáya árémé bé chonj émfakari, emfu tetep.

¹⁸ Arem nyaka be, “Eyonó kebho éfú etok Ráma. Kebho kéyá ne bása. Ráshel ádi bõbhi. Mánik yi mmuet be ambot kebho ke apú ka mbonyune bágu baró yi.”

Joséf ne Maria bápétnsem ndú mmik Israel ne Yesu

¹⁹ Hérød agú nókó, ángel Mandem abhesi ntá Joséf ndú kenó amem etok Ijip,

²⁰ aghati yi be, “Joséf, faté sot mmó ne máyi petnsem ndú mmik Israel. Bo abhen báyan nyaka beway mmó manan bagu.”

²¹ Joséf aneme, asot nno ne mmó apetnsem etok Israel.

²² Ke Joséf ághókó nókó bé Akelos asot epok etayi mbo Mfo atú etok Judéya, acháy beron aré. Ndú kenó kéchák, ángel Mandem ayep Joséf batú be yi ándók chí atú Gálili.

²³ Joséf arók, achókó amem etok Gálili ené bábhini be Násáret, mbonyune éhí amem ekáti ndemekepinti be Mandem arem éti Kristo be, “Chon bo mambini yi be ‘Mmu Násáret’ ”.

3

Enyinj ene Jón Njwiti aghati bho éti Yesu (Mk 1.1-8; Lk 3.1-18; Jn 1.19-28)

¹ Mpok yo, Jón Njwiti abho bégháti bho amem baso atú Judéya be,

² “Yéntiki mmu ywéka abhon betiknsem ndú bebá bhi mbonyune mpok Mandem ábhák ne bo mbo Mfo war ap chí kekwo.”

³ Jón Njwiti ké Aisáya ndemekepinti Mandem árème nyaka éti yi be, “Mmu achi amem baso ábik ne eyon amfay andeme noko be, ‘Tonji ká mbi ane Acha áfuét are. Kú ka mbi ywi ambak chak.’ ”

⁴ Nkú Jón abhak chí enyinj ene baghoko ne babyók mpónó baso. Mgbat ane yi ágwót ebho abhak nkwbhénya, ne nenyilé eni nébhak ngémtáy ne baweré betu ámén yi ághó amem baso.

⁵ Beyá bho báfú, bárók ntá Jón ndu begbok enyinj ene yi árém. Báfú etok Yerúsalem, ne atú Judéya ankem, ne betok menkem ebhen bechi kekwo ne Nnyén Jódan.

⁶ Báré su bebá bhap, Jón anjwiti noko bho amem Nnyén Jódan.

⁷ Ke Jón ághó nókó ndú beyá bõnkwo Fárisi ne bõnkwo Sádusi bátwó be yi anjwiti bho, abho bérem ntá yap be, “Bé befé! Agha áyebhé be batú be mánan mbi bebue ntemsi Mandem ane átwó?”

⁸ Bábhon bekú menyinj ebhen beton be mánan bátiknsem ndú bebá ebheka tetep.

* 2:11 Bábhini enyú serwó eso be “Frankinsens” ndú eyonndik. † 2:11 Bábhini enyinj eyo be “Myrrh” ndú eyonndik.

⁹ Báké chókò mǎnkáysi be báchi bebhárébhò Abraham ne yényin epu kway bekə bhe. Díní ká be Mandem ákwáy besot batay ane ankə yó ámbak bebhárébhò Abraham.

¹⁰ Yé chí néné, seti séchí bhueré, ne bákway bekpót yéntiki enək ene epu nyu beriti kepem te ndú bakan, manguep angó.”

¹¹ “Mějwiti bhe ne manyiep betəŋ be bātíksem ndú bebú ebheka. Ke mmú ane átwò me ansem achá me enyune mbíkí kway mmu ane nchí kanari nkwəbhánya bekak ebhi. Antwó, chəŋ anjwiti bhe ne Efónó Bedyere ne ngó.

¹² Atwó ne nchán myákátí awó béchák nkway ndú befáp ene érí ne bekpáfu. Anán ánkú nó, áset mbwət anten ndú nkpané, anyo mmik, ansot bekwəp ebhi amfyé ndú ngo ane apu neme.”

Jón ajwiti Yesu

(Mk 1.9-11; Lk 3.21-22)

¹³ Ebhíkí tat, Yesu afú atú Gálili arək ndú Nnyén Jódan be Jón anjwiti yi.

¹⁴ Ke Jón keyaŋ bejwiti Yesu. Are yán bekə Yesu anjibhiri nkaysi yi. Arem be, “Otəw be njwiti wə, ené me ke mbóns bétwə ntá ye be ónjwiti mé?”

¹⁵ Yé nó, Yesu akeme yi chi be, “Dó émbák mbó enyú ngátí wó, mbonyune eri be senkə yéntiki enyín ene Mandem áyàn.” Jón aka ye, ajwiti Yesu.

¹⁶ Nejwiti Jón ájwiti yi, Yesu afú anyén. Nebu nénéne, agho ndú Efónó Mandem afú amfay, asot mkpá ebhónó are sɛp kpát ate yi amuet.

¹⁷ Eyəŋ efú ye amfay éré rem be, “Né chí Mówə. Nkəŋ yi tontó. Achyè me beyá manák.”

4

Satan are mə Yesu

(Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)

¹ Efuéré nókó nó, Efónó Bedyere akə Yesu arək amem baso be Satan amó yi.

² Aré amem baso, Yesu abhak ndú netarənsay beti ne ngósi ndú manywəp besa bepay. Nsay akém yi.

³ Satan arək ntá yi, arem be, “Mbák schí Mmó Mandem tetep, chyé eyəŋ be batay ane anjibhiri andəp bekpəkó bret.”

⁴ Ke Yesu akeme yi be, “Echí amem Ekátí Mandem be,

‘Puyé nenyíé nónó ke nékəm nepém.

Yéntiki enyín ene Mandem arəm kɛ ébhón betəŋ bekem nepém mmu.’”

⁵ Satan asot yi barək Yerúsalem, etək Mandem, bákó ndú nebhuet ane áchí te amfay ndú ekerákap Mandem.

⁶ Aré, arem ntá Yesu be, “Mbák schí Mmó Mandem, dók, tëndu echí amem Ekátí Mandem be,

‘Chəŋ Mandem anchyé eyəŋ boángel bhi mántwó manchye wə nekəwak. Ekátí Mandem épet érəm be,

chəŋ mánkpəwə wə ne amó yap

bé óké tem ekak ndú ntay.’”

⁷ Yesu akeme yi be, “Ekátí Mandem épet érəm be, ‘Kémó Mandem Acha ywə.’”

⁸ Befú afó, Satan asot Yesu ndú njie ane aré sáɸ amfay, atón yi betəkó mmik menkem ne kefó eken kéchí aré.

⁹ Arem ye ntá Yesu be, “Chəŋ nchyé wə menyín ebhen menkem mbák óntəp mánén besí bha, onchyé me kenókó.”

¹⁰ Ke Yesu aghati yi be, “Fá me besí, wə Satan! Ekátí Mandem érəm be ‘Mmu abhəŋ bechye kenókó chí ntá Mandem Acha, antók chí yi aywinti.’”

¹¹ Satan arə ye Yesu arək, boángel Mandem barək bachye Yesu nekəwak.

Yesu abho bətik ebhi

(Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)

¹² Mpok Yesu aghoko be bákém Jón Njwiti báfyé ekerəkenəŋ, afa atú Judéya apetnsem atú Gálili.

¹³ Ke yí kerón Násáret. Arək achókə Kapənaum. Etək Kapənaum ébhák nepak manyu Gálili, atú Sébulon ne Náftali.

¹⁴ Efákárí nyaka enyu yə be enyín ene Mandem ághátí ndemekepinti Aisáya andem émfú tetep. Aisáya arem nyaka be:

¹⁵ “Mmik Sébulon ne Náftali,

mmik ane bo báfuət are berəŋ ndú éntínnyen ené bábhini be Manyu Gálili,

mmik ane áchí ebhənyen negho Jódan, atú Gálili ane beyá bo abhen bápú bo Israel bachi are.

¹⁶ Bə abhen báchí amem ejuri,

bághə beyá bediéré.

Bə abhen báchí ndú mmik ndíkándí newu, mban ágho etək eyap néné.”

¹⁷ Nebho mpok yə, Yesu abho béghátí bho be, “Yéntiki mmu abhəŋ bétíknsen ndú bebú bhi mbonyune mpok ane Mandem ábhák ne bho mbó Mfə wap arəp chí kekəwət.”

Yesu abhini bo bati anwi be mámbák bakoŋo bhi

(Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)

¹⁸ Ewak émot, ené Yesu ákə nepak manyu Gálili, aghó bo bati apay, bə nno amot chí amot. Amot aka nnyén be Simun. Nnyén eni néchák nébhák be Píta. Manó ywi aka nnyén be Andru. Bə bati apay bare gwəp beyá nkáp anyén ndu beway nsi mbonyune bachi nyaka bawánsi.

19 Yesu arem ntá yap be, “Twó ká bhák bakoño bha, ne chon ntan be enyü bákü bé bo bachak mámbák bakoño bha.”

20 Témte wu, Simun ne manó baro beyá nkáp yap, bakoño Yesu.

21 Yesu átén nókó mmuet ambi mandú, aghó bō nno amot chí amot bachak bati apay, nō chí, Jems ne Jón, bō Sebedi. Bábhák amem áchwí chákō ne etayap Sebedi, mángoko nókō beyá nkáp yap. Yesu abhinji bho nkwo be mámbák bakoño bhi.

22 Témte wu, báró áchwí wap ne etayap, bákoño yi.

*Betik Yesu atú Gálili
(Lk 6.17-19)*

23 Yesu abho bekō atú Gálili ankem anton nókō bho Eyon Mandem amem bekeré nenikímmet bo Israel, angati nókō bho nkwo Mbok Ndindí ane árém enyü Mandem ábhák ne bho mbō Mfō wap. Ne ambu nókō yéntiki enyü neme enen bo babhōn.

24 Eká nnyén Yesu nétáka kpát négháka atú Síria ankem. Bo báré pókó bō abhen bábhónó mame menyu ne menyu mándak nókō ntá Yesu be ámbú bho. Mbok yap bábhák bo abhen befónó bebúbaba bésōñori bho, bábhák bábhák bō abhen bákwèn ntímen, abhénéfú babhak bō abhen bachi bhuré. Yesu abú bho mankem.

25 Beyá bhó bare fú mbanj ne mbanj mánkono nókō Yesu yéntiki ebhak ene yi aron. Mbok eyap báfú atú Gálili, bábhák báfú Dikápolis, nō chí atú betak byo, bábhák báfú Yerúsalem, bábhák báfú atú Judéya, ne abhénéfú báfú ebhényén negho enen babhinji be Jódan.

5

Yesu achákō ambi njie are tōn bo menyin

1 Ewak émot, bo báré twó ntá Yesu ndú bakwó. Aghó nókó bhó, arak achákō ambi njie. Bakoño bhi bákó bátéméri yi, bachákō ne yi.

2 Abho beton bho menyi.

*Manjak amen tetep
(Lk 6.20-23)*

3 Are tōn andem nókō be, “Eri echa ntá yéntiki mmu ane ághó be besí Mandem, yi apu yényin,

mbonyune Mandem achi Mfō ywi!

4 Eri echa ntá bō abhen báchí ndú nedí kebho néne;

mbonyune chonj mánychye bhó nepoptí nti!

5 Eri echa ntá bō abhen bábhónó neseptímmet ne bápú ton betan,

mbonyune chonj yi anchye bho áfók ankem ane yi afyé bariep bechye bhó!

6 Eri echa ntá bō abhen bábhónó nsay ne ekwak bekü menyin ebhen bechi chak besí Mandem,

mbonyune chonj yi anchye bho menyin ebhen bábhónó ekwak bebhonj!

7 Eri echa ntá yéntiki mmu ane ághó bho ntínso,

mbonyune chonj Mandem angó yi ntínso!

8 Eri echa ntá bō abhen bati yap áchí amem pépép,

mbonyune chonj Mandem ankü bó mángó yi!

9 Eri echa ntá bō abhen manú be bo mámbák eyon émot ne bati;

mbonyune chonj Mandem ankü bó mámbak bōbhi!

10 Eri echa ntá yéntiki mmu ane bo báchyé esōñori ndú ákū menyin ebhen bechi chak besí Mandem.

Ayet yi mbonyune áchí Mfō ywi!

11 “Eri echa ntá yeka mpok bo básákoti bhe ne mpok ane báchyé bhe esōñori, mámbare nókō bhe barak ammet ndéndem éti ya.

12 Nák ká ne mámbón manjak mbonyune Mandem abhúré bhe erem akap awu amfay. Ne báké ghokontik be báchyé nyaka baremé kepinti abhen tesáy esōñori nkwo.”

Yesu yi bakoño bhi bácht mbō ngánj ne erōñó

(Mk 9.50; Lk 14.34-35)

13 “Báchí mbō ngánj ntá bō mmik mankem. Ke mbák ngánj ábhíki pere bhón manyinji mi, ná bákway bekü wu ampet ambak eriti ngánj? Bápú pere kway bekü yényin ne wu. Arap chí enyin beto nefi ebhak ene bo báfuét mánjati nókō wu.

14 “Báchí erónó ntá bō mmik. Etak ené échi amfay njie épú bhese.

15 Ne bápú dure erónó mánsot enyin mánkuti. Bádure erónó mánte chí ebhak ene bábhónó bete yō bé mbanj ángō ntá yéntiki mmu ane áchi anywóp.

16 Dó yé ka epin eyeka éngó mbō erónó. Epin eyeka ebhōn bebhak mbō erónó bé bo mángó, mámbiti Etayeka mmu achi amfay.”

Enyin Yesu ághátí bho éti bebhé Moses

17 “Báké kaysi bé ntwo béfere bebhé Moses. Báké kaysi bé ntwo chí beferé basinj baremé kepinti. Mbíki twó béfere mó, ntwo chí beku be yéntiki enyin ene bo básinj émfú tetep.

18 Tetep, nchí ghati bhe be te mfáy ámfuet, mmik amfuet, bápú kwáy beferé yé mandú enyin ndú basinj amen wáwák. Basinj amen ábhák kpáte yéntiki enyin ene básinj émfu tetep.

19 Yé agha ane apú bhure yé chí móbbhé amot, anton nókō bo bachak be mánkú enyumot mbō yi, chonj ambak ansem ndú nkwo bhó mankem abhen Mandem achi Mfō

wap. Kε mmu anε ábhàrε bebhé Mandem menkem, antan nàkò bo be manka nkwa mbò yi, ábhák mungo ndú nkwa bho abhen Mandem achi Mfò wap.

²⁰ Nchí ghati yε be be, mbák menyín ebhen báká bebhíki cha ebhén batan ebhé Mandem ne ebhen bñnkwa Fárisi, bápu bhák bo abhen Mandem achi Mfò wap."

*Enyín ene Yesu dtónó ɛti bebenti
(Lk 12.57-59)*

²¹ "Báriní ndú ebhé Moses éghàti nyaka bachímbi bheka be mmu áké wáy nti, ne yé agha anε áway mmu, báká manyé ne yi.

²² Kε enyín ene nchí ghati bhe chí be, yé agha anε ábenti ne mómayi Mandem átan yi. Yé agha anε áśòkoti mómayi mbò berem be, 'Wò óchí agha?' Básòt yi besi acha manyé. Ne yé agha anε árèm ntá mómayi be, 'Wò echínímu' chí mmu anε bábhónó memese amem nepingo.

²³ Mbák òròn yε bechye akap ntá Mandem ke óntik be nti manó ábè nti ɛti enyín ené óká yi,

²⁴ dš akap aywe ndú nebhuet anε bo báchyε akap, dók kpík ka mambák eyon émot ne yi ke ómpetnsem onchye akabhe ywe ntá Mandem.

²⁵ "Mbák mmu abhón ndak ne wò, anti wò, dók temeri yi ayak mǎnsokori ndak wu, mambak eyon émot. Mbák óbhíki ka nò, mpok ámfuét, yi andak ntá ntanjá manyé ne wò, afyé wò amò yi, ne yi anchye wò ntá bo mbín nkú, ne bó mǎmfye wò ekerékenon.

²⁶ Díní be mbák émfákári enyu eyò, opú fu wawak kpáte onchye ákwó ywe ankem, yényín kerop."

Yesu dtón ɛti berwop

²⁷ "Báriní ndú ebhé Moses érèm be, 'Mmu abhíki bhón bekwen berwop.'

²⁸ Kε nchí ghati bhe yε, yé agha anε afyé amík amuet ngoré, ambón nkaysi bebhue ne yi, anán akwen berwop ne ngoré wu ndú nti eni.

²⁹ Mbák nyésé ene nemot nétò wò ndú bebú, feré nò guép. Éri be óném epókómuet eye émot echa wò beron ambi beka bebú, mǎnsot mmuet eye nkem mǎmese amem nepingo.

³⁰ Ne mbák awónem ywe áto wò ndú bebú, kpót wú guép. Éri be óném epókómuet eye émot echa wò beron ambi beka bebú, mǎnsot mmuet eye nkem mǎmese amem nepingo."

*Enyín ene Yesu atónó ɛti awáy nebhay
(Mk 10.11-12; Lk 16.18)*

³¹ "Ebhé Moses epet érèm be, 'Yé agha anε áro ngoré ywi ndú nebhay, abhón bechye yi ekáti ndu beton be awáy nebhay.'

³² Kε enyín ene nchí ghati bhe chí be, yéntiki mmu anε áro ngoré ywi ndú nebhay

ené ngoré ábhíki kwen berwop, akw ngoré akwen berwop, ne yéntiki mbakanem anε ábháy ngoré anε ápét apu ekerénebhay, akwen nkwa berwop."

Yesu dtón ɛti nyiki

³³ "Báriní ndú ebhé Moses épét éghàti nyaka bachímbi bheka be, 'Ké fyé bariep beka enyín ené óbhíki bhón nti beka yò. Mmu abhón beka enyín ene yi áyíki beka ndú nnyén Mandem.'

³⁴ Kε nchí ghati bhe be mmu abhíki bhón beyiki wáwák. Mmu abhíki bhón beyiki ambíní mfay, mbonyune mfay chí bechókó Kefò Mandem.

³⁵ Mmu abhíki bhón beyiki ambíní mmik mbonyune mmiki ne achi mbò enok ene Mandem ásíki beka are. Ne mmu abhíki bhón beyiki ambíní Yerúsalem, mbonyune chí etok eremé Mfò ywese.

³⁶ Ké yiki ambíní nti ywe mbonyune óbhíki bhón betan beka ekaká emene émbák pépép, ne abhíki bhón betan beka yò embak pyo.

³⁷ Mbák ónká beka enyín, dem be, 'Éε'. Mbák óbhíki ka beka enyín, dem be, 'Áε'. Yéntiki enyín ene echa eyò, éfù chí ntá mbámba."

*Yesu yi be ebhíki ri bekeme bebú amfay bebú
(Lk 6.29-30)*

³⁸ "Báriní be ebhé Moses érèm be, 'Mbák mmu achóní nyésé nti mǎnchóní eni nkwa. Ne mbák mmu áféré nényén nti, bábhón beferé eni nkwa.'

³⁹ Kε nchí ghati bhe be, mbák mmu akw wò bebú, óké keme yi. Mbák mmu adep wò atá ndú ebhe awónem, tón yi ebhe échák nkwa.

⁴⁰ Mbák mmu áyàn beka manyé ne wò be ánsót nkú ye, kpík chyé yi nde ye nkwa.

⁴¹ Ne mbák ntemé nenu anyéré wó be ómpókò ntu ywi óndak ne yi nekó ntay * nemot, dók ne yi nekó batay apay.

⁴² Mbák mmu aníní wò enyín ene óbhónó, chyé yi yò. Ne mbák mmu atwò ntá yε be ómpúyó yi enyín óké nisi beka nò."

Yesu yi be mmu abhón bekón bo abhen bápabhéyi

(Lk 6.27-28, 32-36)

⁴³ "Báriní ndú ebhé Moses érèm be, 'Óbhón bekón mmú etók eye, ómpap mmu anε ápábhé wò.'

⁴⁴ Kε nchí ghati bhe be, kón ka bómpap abheka, mǎnik nòkò mmuet be Mandem ankwak bó abhen báchyé bhe esonari.

⁴⁵ Mbák báká nò, bo bágho be báchí bš etayeka mmu achi amfay. Báké ghókantik be yi áto mmok ntá yéntiki mmú bebú ne yéntiki mmú ndindí. Mandem áto manyiep ntá yéntiki mmu anε áká enyín ene yi áyàn

* 5:41 Ntay nemot: Ntay chí "Mile" ndú eyónndik.

ne mmu ane apú ká enyinj ene yi áyàn mmu wu anka.

⁴⁶ Mbák bákəŋ chi bō abhen bákónj bhe, ntiki nsáy bābhəŋ? Yē chí bákú bebú mbə babhebhé nkābhénti bakəŋ bō abhen bákónj bha.

⁴⁷ Ne mbák bákaka chi bō abhen mǎnyíe ne bha, nō bákú yi? Yē chí bō abhen bápú bo Israel bákú nō.

⁴⁸ Bābhəŋ yē bebhak chak ndū babhi ankem nkúbhé mbə enyū Etayeka Mandem mfay achi chak ndū babhi ankem!"

6

Yesu atón enyū mmu ábhónj bekwak mmu ane eyi epu

¹ Yesu arək ambi berem be, "Sot ká mpok be yē mmu yweka áké ká berí ebhen Mandem áyàn yi anka besi bho ndu betəŋ mmuet. Mbák mmu anka nō, apú bhəŋ nsáy ane Etayeka Mandem mfay áchyē.

² "Yéntiki mpok ane óchyē enyinj ntá mmu ane eyi épú, ké dep akánkán mbə bō abhen bákú menyinj chi be mángó bha. Bákú nō amem bekeré nenikímmuet ne ndu mántítək be bo mambiti bha. Diní ká be nebiti ane bo bábiti bha chi awap akap ankem ané bo mánán bābhónj.

³ Mbák óchyē mmu enyinj mbənyune eyi épú, ká nō enyune yē mmu apu rinji enyinj ene ókú.

⁴ Éri be ónkú berí bhésé bhésé ne chəŋ Etaye Mandem mmu ághò yéntiki enyinj ene mmu ákú bhésé bhésé ankap wə."

Yesu atón enyū bo bābhónj menikmmuet

⁵ "Yéntiki mpok ane mǎnikmmuet, báké ká mbə bō abhen bákú menyinj chi be mángó bhó. Bákəŋ bete amem bekeré nenikímmuet ne ndū manyé mbi ke manikmmuet bé mángó bha. Diní ká be, neghó ane bo bāghò be bo mǎnikmmuet, chi awap akap ane mánán bābhónj.

⁶ Mpok ane mmū yweka áyàn menikmmuet, áchwé anywóp, ebhak ene yi ábhak aywínti, antiép mbínywəp anikmmuet ntá Mandem Eta yeka mmū bápú ghə ne amík. Mbák mmu aká nō, chəŋ Etayeka mmu ághò yéntiki enyinj ene mmu ákú bhésé bhésé ankap yi.

⁷ "Mpok mmu yweka ánikmmuet, áké rem beyá menyinj ebhen bébhíki bhəŋ nti ne nnet, mbə bō abhen bápú bo Israel bákú. Bákú nō mbənyune bákaysi be beyá kepi ke kékú Mandem angok nenikímmuet enap.

⁸ Báké bhak mbə bhó. Bāperé nikmmuet, Mandem Etayeka anan arinj enyinj ene báyan.

⁹ Enyu ene ké bābhónj menikmmuet:

‘Etayese, wə mmu áchí amfay:

Ká bo mánchyé nnyén ena kenókó;

¹⁰ Ká bé mandə wə əmbak Mfə wap;

ne be mánká nókó chí menyinj ebhen áyan bo manká fá amík,

mbə enyū echí awu amfay.

¹¹ Chíe bhese nenyíe enen echəŋ;

¹² Ōmfonjori bebú bhese,

mbə enyu séfónjóri bo abhen bákú bhese bebú.

¹³ Ne óké ka sénchwe ndū nemə enen nékú sénkwén ndū bebú,

ke feré bhese ndu amə mbámbe."

¹⁴ "Mbák ómfónjóri bo abhen bákú wə bebú, chəŋ Etaye Mandem mmu áchí amfay nkwo amfonjori wə.

¹⁵ Ke mbák apú fonjori bo abhen bákú wə bebú, Etaye Mandem Mmu achi amfay apú fonjori wə."

Yesu atón éti netarénsay

¹⁶ "Yéntiki mpok ane bātāt nsay ndu menikmmuet ntá Mandem, besi ebheka béké bhak mbə bō abhen enyinj ésəŋjori bha. Báké bhak mbə bō betábhá. Bágwot besi bhap chi be bo mángó be bo bachi ndū netarénsay. Diní ká be, neghó ane bo bāghò be bo bātāt nsay, chí awap akap ane mánán bābhónj.

¹⁷ Ke mpok óbhak ndū netarénsay, sō besi bhe watí, əmpák ntí.

¹⁸ Mbák ónkú nō, bo bápú rinji be achí ndū netarénsay, ke Etaye mmu bápú ghə ne amík árinji. Ne chəŋ Etaye mmu ághò yéntiki enyinj ene mmu ákú bhésé bhésé ankap wə."

Yesu atón éti kefə mmik

(Lk 12.33-34)

¹⁹ "Báké sot kefə nkáp ne kefə menyinj bechak mǎmbəre fá amík. Fá amík, kengok ne mfárékán bāchəŋti, ne baghép bāway eket mǎmpokə yéntiki enyinj.

²⁰ Enyinj ene yéntiki mmu yweka ábhónj bekú chí be, ansot kefə nkáp eki ne kefə menyinj bechak ambəre amfay ntá Mandem. Aré, kengok ne mfárékán bápú kway bechəŋti bha ne baghép bápú kway bedak eket mángép wú.

²¹ Ebhak ené nkáp aywe áchí, aré ké nti ene nkwo nébhak."

Yesu atón be amík achi mbə erónj ene ékú mmu ángó mbanj

(Lk 11.34-36)

²² "Amík áchí erónj ene ékú mmu ángó mbanj. Mbák mmu abhəŋ amík ariari, ághə andinj yéntiki enyinj ene yi ákú.

²³ Ke mbák apú ariari, mmuet ye nkem ábhák chí amem ejuri. Ke mbák erónj eye égirigíri, nō ejuri ene achí are eya echa."

Enyinj Yesu atónj éti Mandem ne menyinj mmik

(Lk 16.13, 12.22-31)

²⁴ "Yē mmu apu kwáy betok bachi bati apay ndəŋ amət. Mbák ámbónj bachi bapay, ákəŋ amət ancha anefú, mbák épú nō, áchyé kenókó ntá amət, ambyák anefu. Mmu apu

kwáy betok Mandem antok noko menyin mmik.

²⁵ “Nó ké nchi ghati bhe be, mmu áké bhøj basémé éti nepém eni andem bé, ‘Chøj nyíe yi? Chøj nyú yi? Chøj mfyé yi? Nepém nkwa nébhíki cha nenyíe? Nepém nkwa nébhíki cha ndené?”

²⁶ Yini ká kenén. Képú kwan nenyíe né képu fere mbwot ebhi kembay ndú betem. Yé nò, Étayeka mmu achi amfay áchye ko nenyíe. Bábhíki rinji be báchá kenén-é?”

²⁷ Né ntiki mmu yweka basémé ákway beka nepém eni nénsap yé chi mandú ninjini, néncha enyu nébhøj bebhak?

²⁸ “Né ndaká yí bábhøj basémé éti nden ene béfyé amuet? Yini ká enyú bochuchu abhen bachi ebhi bágo. Bápú ka betik né bapu ghoko nden.

²⁹ Ké nchi ghati bhe be, yé chí Mfo Sólomon mmu ábhøj nyaka beyá keném, ábhíki bhøj nyaka nden ene éri mbo yé chuchu amot.

³⁰ Mandem ké ághókó táko né beri ebhi, táko ane ákway bebhak échøj, mbúré angwosi, mámfyé angó. Bákáysi bé ké Mandem apu kwáy békwák mámbój nden béfyé amuet ké? Neka eneká né Mandem négúpsi necha!

³¹ “Báké bhøj ye basémé, mándeme noko be, ‘Chøj sényie yi? Chøj sényú yi? Chøj sémfyé yi?”

³² Menyín ebhen menkem ké bó abhen bápú bo Israel básíki nti are. Ké Étayeka mmu áchi amfay arínji be bábhøj bébhøj menyín ebhen menkem.

³³ Yá yé ka mbi befye nti beró Mandem ámbák Mfo yweka, mámfyé nti beka chi yéntiki enyín ene yi áyàn bo manka, né chøj yi anchye bhe menyín ebhen menkem nkwo.

³⁴ Báké bhøj ye basémé éti nywop enen mbúré. Chøj mbúré antwo né ayi barak ane mmu afyé nti are. Báké sot besøjori bechak mámaká ndú ebhen échøj.”

7

*Yesu atón bé bo bábhíki bhøj bétán bati
(Lk 6.37-38, 42-43)*

¹ “Báké tán bati kéká mántán be nkwo.

² Mmu áké tán nti mbonyune, enyu ené étàn nti enyu yo ké Mandem átàn wò. Enyú óyenti ónchye nti, nkúbhé enyu yo ké báýenti mánychye wò.

³ Ndaká yí óyini móényini ane achi anyese nti, ené ópu fyé nti ndú nkókónok ane achi anyese?

⁴ Ná óghàti nti be, ‘Manó, dō me mféré móényini ane achi wò anyésé,’ ené nkókónok achi wómbøj anyese?

⁵ Wò mmú betábhá, feré kpík nkókónok ane achi wómbøj anyese, ké óngò mban

sayri befere móényini ane achi amem nyésé manóywe.

⁶ “Báké sot menyín Mandem mánychye ntá bó abhen bábhíki bhøj mpok né yi. Báchi mbo mmú. Mmu áké sot menyín Mandem ánychye ntá bó abhen bábyak bho. Báchi mbo bakók. Mbák mánychye bakók enyini nkáp, básòt mányop chi ndú ntóp. Né mbák mánychye mmú menyín Mandem, áyibhiri mmuet antoko bhe anet.”

*Bép, chøj mánychye wò
(Lk 11.9-13)*

⁷ “Nik mmuet éti enyín ene óyàn, chøj Mandem anchye wò. Yán, chøj óngò. Dep nekok, chøj manene ntá ye.

⁸ Ku nò mbonyune yéntiki mmu ane ánikmmuet éti enyín ene yi áyàn, Mandem áchye yi. Yéntiki mmu ane áyàn enyín, ágho yo. Yéntiki mmu ane ádébhé nekok, manene ntá yi.

⁹ Bè bachibho, mmu yweka ane mbák móywi ámbép yi bret, ansot chi ntay anchye yi, chi agha?

¹⁰ Mbák ámbép wò tansi, óchye yi nnyó ké?

¹¹ Mbák be bó bebá, bábhøj nti bechye beriti menyín ntá bóbheka, bákáysi be Étayeka mmu achi amfay ké anok bebhøj beyá ekøj ndu bechye beriti menyín ntá bó abhen mánikmmuet ké?

¹² Yéntiki mmu yweka ánkú ye né bati mbo enyú yi ákway beyan be bo manka ntá yi. Mbák mánkú nò, étòn be báku menyín ebhen Moses né baremé kepinti bághàti bhese amem basini amap.

¹³ “Nyùbhá ané mmu áfuèt aré bechwe ndú Kéfo Mandem áchi mábhéri. Nyùbhá ané mmu áfuèt aré andok anchwe ndú mbi newú anéné mmuet né mbi wu áchik, né échi wikirik befuèt aré. Éku bo abhen báfuèt aré baya. Fuèt yé ka chi ndú nyùbhá ane achi mábhéri.

¹⁴ Fuèt yé ka ndú nyùbhá ane achi mábhéri mbonyune wú ké mmu áfuèt aré anchwe ndú mbi nepém. Mbi wu ábè mmuet befuèt aré, né bó abhen báfuèt aré babhiki ya.”

*Yéntiki enok né éyi bakanj
(Lk 6.43-44)*

¹⁵ “Sot ka mpok né bó-nsé abhen bárém be báchi baremé kepinti Mandem. Bákòt ngepti be báchi bághónómén, ké sayri sayri, báchi chí nkwo ene nsay ánu yo.

¹⁶ Chøj mándini enyú bó báchi ndú bepin ebhap, nkúbhé mbo enyú mmu arínji enok ndú kepem eki. Bápú røj ndú támfán mánkók nepi. Né bápú røj ndú nnet árójóri mánkók bakwa.

¹⁷ Enyu yo ké échi né eriti enok. Enyu chi beriti kepem, epu kway menyú bebépti kepem.

¹⁸ Ne ebépti enok ényu chi bebépti kepem, épu kwáy ményú berítí kepem.

¹⁹ Bákot yéntiki enok ene épu nyu berítí kepem, mámkpòti, mansəŋ angò.

²⁰ Baremé kepinti nsé bachi mbò menək ebhen bepu nyu berítí kepem. Bāriŋi bhò chi ndù bepiŋ ebhap.”

*Bakoŋo Yesu abhen tetep
(Lk 13.25-27)*

²¹ “Puyé yéntiki mmu ane ábhìŋi me be, ‘Acha, Acha’ ké áchwé ndù Kefó mfáy. Mùne ákù enyiŋ Etaya mmu achi amfay áyan ke áchwé are.

²² Ndù nywəbhé manyé, chəŋ beyá bho mándem ntá ya be, ‘Acha, Acha, pú séghàti nyaka bho Eyəŋ eyé ndù nnyén ena? Pú sébòk nyaka befónó bebábeba ndù nnyén ena? Ne sékù nyaka menyiŋi maknkay ndù nnyén ena!’

²³ Ke ndù nywəp enə chəŋ ngati bhò bhe, ‘Mbíkí riŋi be wáwák. Fà ká me besí, be bakú bebá.’”

*Menyù baté beket bati apay
(Lk 6.47-49)*

²⁴ Yéntiki mmu ane ághòk menyiŋ ebhen mērəm, ankà mbò enyù ndémé, achí mbò ndiŋindak ane até eket ndù setarébhé.

²⁵ Èti yo, yəndu manyiep ákwéné tontó, ne manyén ájwí, agboko, babhuép atanatan anu, eket eyə éke kwen. Èke kwen mbənyune mbəŋəket até yó ndù setarébhé.

²⁶ Ke mmu ane ághok menyiŋ ebhen mērəm, yi ke kà mbò enyù ndémé, achí mbò echiŋtímu ane áté eket ndù ésiép.

²⁷ Eso étwó nókó, manyiep akwen tontó, ájwí, ataka ebhi, babhuép atanatan ánu, eket eyə ébáy mmuet amik juu!

Yesu atəŋ mbò mmu ane àrəm émbak chi enyu yo

²⁸ Yesu ánanjá nókó berem menyiŋ ebhen yi átəŋ, bə mankem abhen báchi are bábhak maknkay tontó èti eyi enyù ene yi átəŋ.

²⁹ Atəŋ nyaka mbò mmu ane àrəm emay, puyé mbò batəŋ ebhé Moses.

8

*Yesu abú mmu ebhanákwa
(Mk 1.40-45; Lk 5.12-16)*

¹ Yesu ánanjá nókó menyiŋ ebhen yi átəŋ, arə njie aseŋ amik. Beyá bo bábho bekoŋo yi.

² Bápère yiŋi, mmu ebhanákwa amot atwə akwen yi bekak abho berem be, “Acha, mbák əkəŋ, əkway bekà me ntəŋ.”

³ Yesu anyabhe awə atək yi arem be, “Nkəŋ bekà wə óntán, neme ene némáy.” Témté wu, atan.

⁴ Yesu arem ntá yi be, “Ké ghati yé mmu enyiŋ ene éfákáři, ke dók ntá nchiakap Mandem be yi angò be ebhanákwa ye émay.

Anán ámbýó wə, óndək, ənchye ye akap ntá Mandem békóŋo ebhé Moses. Chəŋ eyə émbak enyiŋ ene étəŋ bo be ebhanákwa ye emay.”

Yesu abú mməbetok munti batémé nenu Rom

(Lk 7.1-10)

⁵ Yesu afa are rəŋ Kapənaum. Agháká nókó aré, mmu amot ane áchí munti éká batémé nenu Rom besa betay arək ntá Yesu, abho menikmuet ntá yi,

⁶ andeme nəkò be, “Acha, mməbetok awa achí anywəp biŋiri ne beyá bebe.”

⁷ Yesu akeme yi be, “Chəŋ ntəwə nkà yi antəŋ.”

⁸ Ke munti batémé nenu wu arem be, “Acha, mbíkí kway mmu ane ótwó eket eyi. Chié chí eyəŋ, chəŋ mməbetok wa antəŋ.

⁹ Nchí rem nə mbənyune menkwó mbəŋ bə abhen, mbák mángátí me nkà enyiŋ, mbəŋ begbok bhò. Ne mbəŋ nkəwó batémé nenu antene ya abhen mbák ngati bhò enyiŋ, bábəŋ begbok mé. Yéntiki mmu wap ane ndémé be, ‘Dók’, áron, ne yé agha ane ndémé be, ‘Twó’, átwə. Ne mbák ngátí mməbetok awa be, ‘Kà enyiŋ ene’, abəŋ bekà yo.”

¹⁰ Yesu ághókó nəkò nə, abhak maknkay tontó. Ayibhiri mmuet, arem ntá bə abhen bákəŋo yi be, “Diŋi ká be mbíkí re ghə yé mmu Israel amot ane ábhəŋə neka ne me enyu ené.

¹¹ Diŋi ká be beyá bo báfu chəŋ bebhé menkem mántwə manchəko ne Abraham ne Aisek ne Jekóp ndù menyie epá ndù nebhueŋe kefó mfay.

¹² Ke chəŋ mánten bo abhen bábəŋə nyaka bebhak ndù nebhueŋe Kefó Mandem nəfi ndù ejuri. Aré, mámbak ndù kebho ne menyie ámén.”

¹³ Yesu ayibhiri ye mmuet arem ntá munti batémé nenu be, “Petnsem anywəp, yéntiki enyiŋ echi mbò enyu ónókó.” Nkúbhé mpok ane Yesu àrəm nə, mməbetok wu atan.

*Yesu abú beyá bəməme
(Mk 1.29-34; Lk 4.38-41)*

¹⁴ Yesu arək achwe eket Píta, aghó nno ngəré ywi bháre ne mbáép amuet.

¹⁵ Arək yi nékumuet atək yi ndù awə. Mbáép wu ámay. Afate akà nenyie abho mene Yesu.

¹⁶ Əgháká nókó beku, bo bərə sət beyá bo abhen befónó bebábeba bəsəŋəri bhò mándək nəkò ntá Yesu ne bhò. Yesu are sət chí eyəŋənyu eyi amboko nəkò befónó bebábeba be méndó bho, ne ambu nəkò bəməme.

¹⁷ Yesu akà menyiŋ ebhen ntá bho be enyiŋ ene ndemekepinti Aisáya áréme nyaka èti yi émfú tetep. Aisáya arem nyaka be, “Asot mame ayesə ne apəkə besəŋəri ebhesé.”

Enyū nepém nkoŋo Yesu nébhónó bebhak
(Lk 9.57-62)

¹⁸ Yesu ághó nókó beyä bo ndü bátwó bákábhé yi, aghati baghók abhi be, “Sémpé ebhé manyu éne awu.”

¹⁹ Ntōŋ ebhé Mandem amot arək ye ntá Yesu arem be, “Ntōŋ, choŋ nkoŋo wə yéntiki ebhak ene órōŋ.”

²⁰ Yesu akeme yi ne nekay be, “Besōp bebhōŋ babhok, kenén kébhōŋ manyay, ke Me Mmu mfú ntá Mandem mbíkí bhōŋ ebhak besōŋ ntí.”

²¹ Nkoŋo Yesu achak arək ntá yi arem be, “Acha, dš kpík ndók mbémé Etaya.”

²² Ke Yesu akeme yi be, “Koŋó me. Dš bawú mámbémé ngu wap.”

Yesu akū mbúép atañatan akwen chák
(Mk 4.35-41; Lk 8.22-25)

²³ Yesu arək achwe amem áchwí ne bakoŋo bhi ndu bépe berōŋ ebhé manyu echak.

²⁴ Ndü bārōŋ, bápére ghó mbúép atañatan ábhó menu, mpérényen ebho bedep áchwí, manyiep anchwe noko amem. Yesu abhak ndü kenó.

²⁵ Bakoŋo bhi bārók maŋeme yi barem be, “Acha, pemé bhese, sétwó gu anyén!”

²⁶ Yesu arem be, “Bácháy yi? Neka eneka négupsi necha!” Afate ye asáy mbúép ne mpérényen, nnyén nekwen tii.

²⁷ Bábhák maknkay tontó, babho berem be, “Ntiki enyū mmu né? Yé chí mbúép ághók yi, mpérényen éngok yi!”

Yesu akū befónó bebúbēba bérš bōbati apay
(Mk 5.1-20; Lk 8.26-39)

²⁸ Yesu arək aghaka atú mmik bō Gerása ebhé manyu echak. Bō bati apay abhen befónó bebúbēba bésōŋari bho, báfú ndü nebhúéré manem ané bō báchòko are, bátémeri yi. Bághó nyaka bo, mántoko bho anet. Ekú bo keperé fuét atú wu.

²⁹ Neghó ane bághó Yesu, babho bebik mándeme noko be, “Mmō Mandem, obhōŋ ntiki ndak ne bhésé? Jtów bechye bhese ntēmsi ené mpok abhiki re kway?”

³⁰ Ere me nkwo bakók ányie nyaka kekwt ne nebhuet wu.

³¹ Befónó bebúbēba ebhen bésōŋari bho bebho menik Yesu mmuet be, “Mbák šbók bhese, tó bhese chí ndü nkwo bakók wu.”

³² Yesu aghati befónó bebúbēba bho be, “Dš ká.” Béfú bōbhō amuet, berək, bechwe ndü nkwo bakók. Bakók ankem bārókóri básep ndü nkoko-njie dūgúdūgúdūgú bágure anyén.

³³ Bō abhen bábhābheri bakók, bághó nókó nō, bábué, bārək ndü etək ene echi kekwt, baghati bho yéntiki enyūŋ ne enyū éfákári ne bō abhen befónó bebúbēba bésōŋari nyaka bho.

³⁴ Etək enkem émoko témté erək étémeri Yesu. Mánik yi mmuet be ándó atú etək eyap.

9

Yesu abú mbénti

(Mk 2.1-12; Lk 5.17-26)

¹ Yesu áfá nókó atú Gerása, arək, asot áchwí apé nnyén, apetnsem Kapēnaum, etək ene yi áchòko.

² Bófú bátwó ne mbénti amot ane bápókó ndü bekpaka ntá yi. Yesu ághó nókó enyū neka enén bábhōŋó ne yi be abhōŋ betāŋ bebu mmu wu, arem ntá yi be, “Mówa, óké chay, mfónóri bebá ebhe.”

³ Ekū mbók batōŋ ebhé Mandem abhen bachi are bábhō berem ne mmuet eyap be, “Arem kpát mbō bhé achi Mandem! Mandem aywinti ké ákway befónóri bebá mmu!”

⁴ Yesu arīŋi nkaysi yap, abhép bho be, “Ndaká yi bákāysi bebépti menyīŋ?”

⁵ Enyūŋ ene échí wikirik chí ene? Berem be, ‘Mfónóri bebá bhe,’ ke chí berem be, ‘Faté kó?’

⁶ Ke choŋ nkū māndīŋi be, Me Mmu mfú ntá Mandem mbōŋ betāŋ fá amik befonjori bebá bho.” Arem ntá mbénti wu be, “Faté, pókó bekpaka bhe gure!”

⁷ Mbénti wu afate kperep, agure.

⁸ Bo bághó nókó enyūŋ ene efakari, bábhak maknkay tontó, babho bebíti Mandem mmú áchyé nkwa enyū betāŋ ebho.

Yesu abhiŋi Mátio be ambák nkoŋo ywi

(Mk 2.13-17; Lk 5.27-32)

⁹ Ené Yesu árs ebhak ene yi ábú mbénti ákò, árōŋ, ághó mbebhé nkabhénti amot choko amem ekerébetik eyi. Aka nnyén be Mátio. Abhiŋi yi, arem be, “Twó, bhák nkoŋo wa.” Mátio afate, abho bekoŋo Yesu.

¹⁰ Étaré nókó, Mátio abhiŋi Yesu eket eyi. Anak mamwēre bhi ne babhebhé nkabhénti bachak, ne bakā bebá bachak. Yesu, achoko anyie noko nenyié ne bho, ne bakoŋo bhi nkwo.

¹¹ Bōnkwo Fárisi bághó nókó ndü Yesu ányie nenyié ne bho, bábhó bebhēp bakoŋo Yesu be, “Ndaká yi ntōŋ ywēka ányie nenyié ne menyū bōbhen?”

¹² Yesu ághók enyūŋ ene bārēm, akeme bho ne nekay be, “Bō abhen bápú me, bápú yan ngan. Bō mame ke báyan ngan.”

¹³ Arémé nókó nō, arək ambi berem be, “Dók ká, mānu berīŋi enyūŋ ene Mandem arémé. Arem be básīŋ be, ‘Enyūŋ ene mēyan chí be bo mángó ntīno ne bati, puyé chí akabhēnya.’ Mbíkí twó bebhīŋi bō abhen bakaysi be bachi chak besí Mandem be mámbák bakoŋo bha, ntwo bébhīŋi chí bo babábabá.”

Babhēp Yesu éti netaŋsāy ndü menikmuet ntá Mandem

(Mk 2.18-22; Lk 5.33-39)

14 Mbok bakoŋo Jón Njwiti bárók ntá Yesu bábhép yi be, “Ndaká yi besé ne bônkwò Fárisi sétare nòkò nsay ndu menikmæet ntá Mandem, ke bakoŋo bhe bápu kɛ nɔ?”

15 Yesu akeme bhó be, “Bákáysí bé bo bákwáy bechókò nsónso ndú epá nebhay ené mbáyngoré abhuét ne bho? Nsé! Ke mpok átwò ane báfere chon mbáyngoré ntá yap. Ne chon mántare nsay mpok yo.”

16 Yesu arók ambi berem be, “Yé mmu apú kway besot ebhókónden nkò anchók mbok ndú esí nden? Mbák mmu ankɛ nɔ, ebhókónden nkò éñàti, enkɛ mbokó nden áñchik ancha esí mbok.

17 Ne ntá bo abhen báfyε mmém ndú bebhá nkwóbhanya, bápu fyε mmém bako amem ebhá nkwóbhanya ene esi. Mbák mánká nɔ, ebha ésen, enchonɔ, ne mmem andak amik. Báfyε mmem bako chi ndú ebhá nkwóbhanya ene ekò. Mbák mánká nɔ, mmem apú rɔŋ amik ne ebha epu sen enchonɔ.”

Yesu aŋeme mmó münti

(Mk 5.21-43; Lk 8.40-56)

18 Ené Yesu abhuét beghati bho menyin ebhen, báfere ghó münti bo Israel amot arók akwén yi bekak, abho berem be, “Eta, mówa agu néne. Chí mángoré. Nnikmæet, twó nyarjá amɔ yi amæet, ne chon ampetnsem ndú nepém.”

19 Yesu afate ne bakoŋo bhi bábhó beron ne münti wu.

20 Ené bárɔŋ, ngoré amot afú Yesu ansem, arók petii, atók nkokoŋ nkú yi. Ngoré wu áfere nyaka manon ndú mamíé byo ne apay.

21 Akɛ nɔ mbonyune arem nyaka ne mmæet yi be, “Mbák ntók yé chi nkokoŋ nden Yesu, chon ntanɔ.”

22 Yesu ayibhiri mmæet aghó yi, aghati yi be, “Mówa, kéchay. Neka ene ne me néku otanɔ.” Témté wu ngoré wu atanɔ.

23 Yesu afuét ye are rɔŋ ndú éket ene münti bo Israel wu. Agháká nókó aré, achwe anywóp, aghó bafé babhan ne ngémtay bho ndú bádi kebho ne beyá ewat.

24 Aghati bó mankem be, “Fú ká kpík, mónε abhíkí gú. Abhure chí kenó.” Bó mankem báre way Yesu way.

25 Bó nneréket bátén nókó bho nefi, Yesu arók kekwoet ne ngu wu, akém yi ndú awó, mówu apetnsem ndú nepém, afate.

26 Mbok éti ndak ane ataka atú etók wu ankem.

Yesu akɛ manémámik bati apay babho begho mbanɔ

27 Ené Yesu áró nebhæet wu áronɔ ambi, manémámik bati apay babho bekoŋo yi mámbik nókó be, “Mmó Mfo Debhít, ghó bhese ntinso!”

28 Mpok Yesu achwe anywóp, manémé amík bho bákóno yi aré. Abhép bho bé “Mánókó be mékwáy beku mángó mbanɔ?” Bákéme be, “Acha, sénoko.”

29 Yesu atók ye amík ayap arem be, “Émbák ne bhe mbó enyú mánókó.”

30 Amík anéne bho témté, bapet babho begho mbanɔ. Yesu asemti bho be, “Báké ghati yé mmu enyin ene efakari.”

31 Yé nɔ, bárón nókó, mángati nókó bho ndú atú etók wu ankem enyin ene Yesu áká ntá yap.

Yesu akɛ mbók abho berem kepi

32 Bó-bho bati apay báró nókó Yesu, bófu basot mbók bárók ntá Yesu ne yi. Éfónó ebábu ke éká nyaka yi ákwéné kebho.

33 Yesu abók éfónó ebábu yo. Éró mmu wu, abho berem kepi témté. Beyá bo abhen bachi aré, babhak maknkay, bábhó berem be, “Sébhíkí re ghó ene enyu fá amem etók Israel.”

34 Ke bônkwò Fárisi báre rem chi be, “Chí mfo befónó bebabéba ké áchyé Yesu betan bébok befónó bebabéba.” *

Yesu aghó bho ntinso

35 Yesu áká nyaka amem betók begho ne ndú bōbetók, anton nókó bho amem bekeré nenikmæet bo Israel. Ne angati nókó bho Mbok Ndíndí éti Kefó Mandem. Abú nyaka bo abhen bárɔŋ ntá yi ne mame menyu ne menyu.

36 Yesu ághó nókó ndú ngémtay bho bátwò ntá yi, aghó bho ntinso mbonyune báchi ndú esonori, kebhoŋ nkwa, mbó bághónómén ane ábhíkí bhoŋ mbabheri.

37 Yesu arem ntá bakoŋo bhi be, “Mbuot béfere ebhi aya, ke bakú betik bábhiki ya.

38 Ník ye ka mmæet ntá Mandem mmu achi mbonónki bé ántó bakú betik mamfere mbwot ebhi.”

10

Yesu ayap bóhati byo ne apay be mámbák bónto bhi

(Mk 3.13-19; Lk 6.12-16)

1 Éwak émot, Yesu abhinji bakoŋo bhi bati byo ne apay, achye bho betan bébok befónó bebabéba ne ndú bébú mame menyu ne menyu.

2 Manyén bónto Yesu bho bati byo ne apay achi be: Anε mbi abhak Símun. Nnyén eni néchák nébhak be Píta. Achák abhak Andru, manó Píta. Ne Jems ne mómayi Jón, bó Sebedi.

3 Báchák bábhák Filíp ne Batolómyo, ne Tomás, ne Mátio mbebhé nkabhénti, ne Jems mmó Alfeyós, ne Tadiós.

4 Ne Símun, mfyé-betan ndú barakátók, ne Júdas Iskariót mmu átí nyaka Yesu.

* 9:34 Ndón ane apu ndú mbok basin amen tesáy.

Yesu ató bǝnto bhi bati byo nε apay nεfi
ndũ bεtik

(Mk 6.7-13; Lk 9.1-6)

⁵ Yesu abhiṇi bōbhō bati byo ne apay
aghati bhō be, “Mētō bhe neḥi ndū betik. Ke
bākē rōṇ ntā bo abhen bāpū bo Israel, ne
bākē chwe ndū yē etak Samária émot.

⁶ Dók ká chi ntá bo Israel abhen bachi mbò ághónomen ané ánémé ebhi.

⁷ Dók ká mǎngati nǎkɔ bho be, ‘Mpok arəp
kekʷət anɛ Mandem abhak nɛ bho mbɔ Mfɔ
wap.’

⁸ Bú ká bómame, nɛmé ká bawú, mǎmbu
bɔ ɛbhanákwa nkwo. Bók ká ɛfɔ́nɔ
ɛbábɛbɛ ɛ mɛ́ndó bho. Nchýé bhe betan
ndu bekó menyin ebhen nke sɛt nkáp. Dók yé
ka kɛ ntá bho kɛbhép bho nkáp.

⁹ Mmu áké pókó yěntiki enyũ nkáp amæt.

¹⁰ Mmu áké pəkō ebhā nekō, ne yē chí nkú áchák, ne yē chí nkwbhánýa échák, ne yē chí ntém. Bo bábhəŋ béchíe nkwbetik enyŋ ene yi ábhəŋō bébhəŋ.

¹¹ Yěntiki etok ené bǎchuóbhě aré, yán ká esáyí mmu ané ábhónó ekon besyēpti bhe eket eyi, mǎnchókó ne yi kpáte mpok ané bǎró etok eyó.

¹² Nεchwe anε bächwe anywóp, kaká
ka bō abhen bachi arε mändem bε, 'Áfók
Mandem ámbák ne bhe.'

¹³ Nε mbák básot bhe ne ekəŋ, nik ka mm̩æt be áfók Mandem ámbák ne bhə. Kε mbák bábhíkí sət bhe ne ekəŋ, nik ka mm̩æt be Mandem ánkém áfók ywi, kεchye bhə.

¹⁴ Nε mbák bábhiki syεpti bhe ndũ yě eket ne yě chi etok, kwet ka mfok anε áchí bhe bekak, mǎmfa arε.

¹⁵ Nchí ghati bhe bε, ewak ene Mandem átàŋ bǝ mǝmík, chəŋ angó ntínso nε bǝ étək Sódóm nε abhɛn Gomóra encha bǝ étək ené bábhíkí sət bhe nε ekəŋ.”*

Yesu aghati bõnto bhi εσθηρι ενé bábhónj
bébhónj

(Mk 13.9-13; Lk 21.12-17)

¹⁶ “Ghók ká, Nchí to bhe ntá bõ mmik mbõ bághónmén nenti nkwa. Bá k yé ka bõ kénwán mbõ nnyó, mãmbón bati pépép mbõ bebhnónó.

¹⁷ Sot ka mpok mbonyune bo bakem chon
bhe mamfye amo bo batl etok, mandep
manet ayeka amem bekeré nenikimhet
ebhap.

¹⁸ Ǫhəŋ bə mánja bhe gbaka gbaka gbaka
ntá bəgóbhanə nə bafə ɛti ya. Nə Ǫhəŋ ɛyɔ
énchye bhe mbi bəghati bhə nə bə abhen
bápú bə Israel Mbok Ndíndí ɛti ya.

¹⁹ Mpok básóré bhe ambi ndu bétán be, bǎké seme be, ‘Chon séndem be yi ne yě chí

be chəŋ sɛndɛm ná? Báké sənəri mmæt
mbənyunɛ mpok ánkway, Mandɛm ǎghati
bhe ɛnyɪŋ ɛnɛ bǎbhónó bɛrɛm.

²⁰ Nchí ghati bhe enyín ene mbonyune mpok yó, mēnyín ebhen bārem bēpú fu be anti. Efónó mmu Mandem etayeke átó kě ághátí bhe enyín ene bábhónǝ berem.

²¹ Chǝn manó anchye nti manó ntá bǝbati be mángwáy. Chǝn mbǝk bachi mánkǝ enyumot ne bǝbhap. Chǝn mbǝk bhǝ mánte nenu ne bachi ne manó, mánkǝ be mángwáy bhǝ.

²² Chəŋ mənyũ bho mənkəm mǎmpap be
 ɛti ya. Kɛ Mandəm ʔpɛmɛ yɛntiki mmu anɛ
 áte kpírí tɛ ndũ ngwɛnti.

²³ Etok ene bo báchyè be esòrì, fá ká aré áyák mándòk etòk échák. Dìnjí ká be bàpú kway bèkò ndú betòk Israel menkem bèkù betik ebha ené Mè Mmu mfú ntá Mandem mbíkí re petnem.

²⁴ “Mmǎkátí apu kway berìṅi enyìṅ ancha ntǎṅ ywì. Nε mǔbɛtok apú cha chi-bɛtok ywì.

25 Échí enyinjí manák be mánkú ne mmó
ékátí mbó enyu báká ne ntọ́j aywí. Ne échí
enyinjí manák be mšbetok ámbák mbó chí-
betok ywí. Mbák bo bákwáw béchík ntí kpát
mámmbíní ne muntí nnéréket be Belsebul,
ná ne be bónéréket? Chọ́j mánchye bhe
manýén ané ábéhé áhá ena!”

Mmu abhəŋ bécháy chi Mandem
(Lk 12.2-7)

²⁶ “Báké chay yě mmu ane ápàbhe. Yěntiki enyīn ene bákúťi, chōn mánene. Ne ene echī bhésé bhésé, chōn mánkə be bo mándīnī yə. †

²⁷ Yěntiki enyīn ene ngátí bhe ansem
ansem, ghatí ká bho kpónórón. Ené bāghókó
ansem ansem, kó ka amfāy beket mändem
be mmik nkem ángók. ‡

²⁸ Báké chây bô mmik. Bákway beway
chi mmæet nkwǎ. Bábhíkí bhəŋ betəŋ
bəkə yēnyin ndu ɛ́fónó mmu. Mandem ké
bábhónó bécháy. Yí ké ábhónó betəŋ bechye
mmæet mmu nɛ ɛ́fónó mmu ɛ́əŋari amem
nɛpingo. §

²⁹ Pú mmu ákwáy bēku bōkēnen bapay ne nkáp ane apu yēnyin? Yē nō, yē mōsēnen amōt apú kway bekwen amik ené Etayeka mmu achi amfay abhiki rinjī.

³⁰ Enyu yə ke échí ne bhe. Mandem aríní yě
chí mpāy bekaká emene ebhen béchí yěntiki
mmu ywēka anti.

³¹ Báké chay yē yēnyīn ené bo bakway bekū bhe. Besí Mandem, yēntiki mmu ywēka abhōn mēnwōp tontó achá ngémtáy kēnen.”

* **10:15** Sódóm ne Gomóra: Chi betok ebhen Mandem áto nyaka ngo áson bho éti beyá bebú bóbhap. † **10:26** Belsebul: Mfo befóró bebúbéba akon bebhese tetep ane Mandem áyán bo mándjì. ‡ **10:27** Yesu yi be bakono bhi babhón beghati

*Bó abhen bachi bō-Yesu
(Lk 10.8)*

³² “Yēntiki mmu ane árēm kponororj besí bō mmik be yi achi mmu wa, chōj menkwó ndem besí Etaya mmu achi amfay ndú nywop manyé, be mmu wu achi awa.

³³ Ke mmu ane átánjá besí bho be yi apu mmu wa, chōj menkwó ntaja besí Etaya mmu achi amfay be yi apu mmu wa.”

*Mbok Yesu átwō ne ákóré
(Lk 12.51-53, 14.26-27)*

³⁴ “Báké kaysi be ntwó fá amík chi bekā bo mámbák ndu kpák ne bati. Ae. Ntwó chi be bo mánú ne bati.

³⁵ Ntwó bekā bō abhen babhakanem mánú ne bachi bhap, abhén baghoré mánú ne manó ne baghoré mánú ne manó maném abhap.

³⁶ Bómrap báfú chi eket mbōj mmu.

³⁷ Mbák okorj etaye, ne yé chí máye óchá me, nó obhíkí kway bebhak nkorj wa. Ne mbák okorj móywe ócha me, nó obhíkí kway bebhak nkorj wa.

³⁸ Mmu ane ábhíkí ka bepókó ekotákátí eyi ankorj ndú bayarékak aya, abhíkí kway bebhak nkorj wa.

³⁹ Mmu ane areme be abhíkí rinj me ndú áyān be ámpémé mmuet yi, apú bhōj nepém enen tetep. Ke mmu ane áká bégú éti ya, ábhōj nepém enen tetep.”

*Mandem akap yēntiki mmu ane áśót bakā
betik abhi sayri
(Mk 9.41)*

⁴⁰ “Yé agha ane áśót bhe sayri, áśót chi me. Ne yé agha ane áśót me sayri, áśót chí Eta mmu áto me.

⁴¹ Mbák áśót mmu sayri mbōnyune órinj be yi achi ndemekepinti wa, chōj Mandem anchye wó nkúbhé akap ane yi áchyé ntá ndemekepinti ywi. Ne mbák áśót mmu sayri mbōnyune órinj be ákú chí enyinj ene Mandem áyān bo manká, chōj Mandem anchye wó akap mbó mmu ane ákú enyinj ene Mandem áyān bo manká.

⁴² Dinj ká be yé agha ane áchyé yé chí manyiep bakwen ntá yé mmu amot ndú nkwo bōbha bhen mbōnyune achi nkorj wa, dinj be Mandem abhōj bechye yi akap.”

11

*Jōn áto mbók bakojo bhi be mámbép Yesu
mmu yi achi
(Lk 7.18-35)*

¹ Yesu ánánjá nókó beghati baghok abhi bati byo ne apay enyinj ene bō bábhónj bekā, afa nebhuet yi achi ne bho arak ndú betok Israel béchák ndu beghati bo Mbok Ndíndí.

² Mpok yó, Jōn Njwiti abhak ekerékenorj. Ághókó nókó menyinj ebhen Mpeme Mandem

afyé nyaka bariep be áto áká, áto mbók bakojo bhi be mándók mámbép Yesu be,

³ “Wó ke óchí Mpeme ane Jōn áréme be átwó, ke chi be sébhōj menorj mmu achak?”

⁴ Yesu akeme bho be, “Pet ka nsem ghati Jōn menyinj ebhen bághókó bo bárēm, ne ebhen be babhōj bágho.

⁵ Bághok ne bágho be manémámik bágho mbanj néne, ne bakem báfáté bákó. Bó ebhanákwa bátánj ne bachókó batú bághók mbanj. Bawú bápetnsem ndú nepém ne bo bághati bachébbé bho Mbok Ndíndí.

⁶ Éri écha ntá mmu ane apú kwén ndú bebú éti menyinj ebhen mēkú.”

⁷ Ené bakojo Jōn báró bárōj, Yesu abho berem ntá beyá bo abhen bátwó nebhuet ane yi achi éti Jōn be, “Mpok bárōj nyaka awu amem baso, bárók begho ntiki enyū mmu? Bárók begho mmu ane achi mbó énsómanyiep ene babhuép áfók énkwen ene ebhe, ámfok enkwen ebhe échák ke?

⁸ Bárōj nyaka amem baso begho yi? Mmu ane afyé beríti nden amuet ke? Bó abhen báfyé menyū nden ebho báchókó chi amem bekírí-bafí!

⁹ Ghati ká me. Bárōj nyaka amem baso begho ntiki enyū mmu? Ndemekepinti? Échi tetep. Ke dinj ka be mmu ane bághó achá ndemekepinti. Bē bárók ye begho kpík yi? Bárōj be bárōj nyaka chi begho ndemekepinti? Ke dinj ka be, Jōn acha baremé kepinti báchák.

¹⁰ Jōn ké achi mmu ane Ékátí Mandem érēm éti yi be,

‘Mandem arem nyaka be, Yinj, chōj ntó mpokantó wa wó ambi,

be ángókó mbi ywe ke óntwó.’”

¹¹ Yesu arak ambi berem be, “Nchí ghati bhe be Jōn Njwiti acha yēntiki mmu achak, ndú bo abhen bágu ne abhen bachi nepém. Yé nó, yé chí mmu ane apu yēnyinj ndú mpáy bo abhen mányíé Kefó mfáy acha yi.

¹² Bébhó ndú mpok ane Jōn Njwiti ághati nyaka bho Eyōj Mandem begbaka échōj, Kefó mfáy kégo ne betanj ne mbók bho mánú béchwe are ne betanj.

¹³ Jōn ápère tó bō betek bhi, basinj amen Moses ne amen baremé kepinti árem nyaka éti Mpeme Mandem afyé bariep be áto.

¹⁴ Mbák bábhōj ntí menoko enyinj ene mērem, dinj ká be sayri sayri mpok ane baremé kepinti bárémé be Eláija átwó, bárēm nyaka chí éti Jōn.

¹⁵ Yé agha ane áyān begbok enyinj ene mērēm, ántá batú ángók sayri.

¹⁶ “Chōj njenti mkpáká bho abhen échōj ne yi? Báchí mbó bō abhen báchókó nefsié bákú ntok. Éka émot barem ntá abhen éka echak be,

17 'Sékwáy bakwáy nebhay be mǎmben nebhén ke bábhíki bhen.

Sékwáy bakwáy newú, kǎbho bǎ kedí!

18 Jǎn Njwiti atwǎ nyaka antare nǎko nsay ndu menikmǎet ne mmem yi ke nyu. Yǎntiki mmu are rem be, 'Éfǎnǎ ebúba échi ne yi!'

19 Mpok Me Mmu mfú ntá Mandem ntwǎ, nde nyie, nnyú nǎko ne bhe. Yǎntiki mmu arem be, 'Yini nyie menyiniyie ne nyúmém wu. Mamare bhi chi babhebhé nkábhénti ne bakú bebú bachak!' Ke diñi ká be menyin ebhen mmu ane ákǎnjo mbi Mandem ákú ke bétǎn be nerinǎndak enen néfú ntá Mandem nechí tetep."

Bǎ ahben bábhǎnjǎ bétemsi

(Lk 10.13-15)

20 Bǎ ahben báchi nyaka amem betǎk ebhen Yesu ákú beyǎ menyini maknkay, bábhíki tǎk nyaka nsem ndú bebú bhap. Éka Yesu abho beji bho andeme nǎko be,

21 "Bǎ bo Korasin, chǎnj émbép ntá yeka encha! Bǎ bo Betsáida, chǎnj émbép ntá yeka nkwo encha! Mbǎ chí amem betǎk Táya ne Sídǎn ke nkú menyini maknkay ebhen-ne nkú ntá yeka, mbú báfyé nden pyǎ, mánto batwǎp anti tesáy, betǎn be bátiknsem ndú bebú bhap!

22 Nchí ghati bhe be, ewak ene Mandem átǎnj bǎ mmik, chǎnj angǎ ntínso ne bǎ Táya ne Sídǎn encha bhe!

23 Ne bǎ bho Kapǎnaum, bákaysi be bákway beyǎnj mmǎet, mánkǎ kǎpát mántǎk nebu? Nsé! Chǎnj Mandem amese bhe amem etǎkǎ bawú! Mbǎ amem etǎk Sídǎn ke nkú menyini maknkay ebhen-ne nkú ntá yeka, mbú yǎ ebhǎet téé tǎ echǎnj!

24 Diñi yé ka be, ewak ene Mandem átǎnj bǎ mmik, chǎnj angǎ ntínso ne bǎ etǎk Sódǎm ancha bhe."

Yesu yi bo mántwǎ ntá yi mambǎnj neywǎmǎet

(Lk 10.21-22)

25 Ndú mpok yǎ, Yesu ánikmǎet be, "Éta, wǎ mmu ábhǎnjǎ mfay ne mmik! Nchí chyé wǎ bakak ndú óró menyin ebhen mémbák bhésé bhésé ntá bariñǎndak ne ntá bo abhen bárinji beyǎ menyin. Ónéné bho ótǎnj kponjorǎnj ntá bo abhen bábhíki rinji yǎnyin mbǎ mámbǎ.

26 Éta, enyu yǎ ké wǎmbǎnj óyǎnjǎ be embak."

27 Yesu apet abho beghati bho be, "Étaya achyé me menyin menkem. Yǎ mmu abhíki rinji mmu ane Mmǎ áchi ébhíki fǎet chí Étai. Ne yǎ mmu abhíki rinji mmu Éta áchi ébhíki fǎet chí Mǎywi ne bǎ abhen yi áyábhé ndu beku bǎ mándinji Étai.

28 Twǎ ká ntá ya, bǎ mankem abhen bápǎkǎ menwǎptí batú besǎnjǎri ne bápǎp, chǎnj nsebbe yǎ amik, nchyé bhe neywǎmǎet.

29 Sǎt ka betik ebhen nchyé bhe, mángǎk menyin ebhen métnǎ bhe mbǎnyune nchí kǎpák ndú epin eya ne neyǎnjǎmǎet népú me anti. Kǎ ka nǎ chǎnj mámbǎnj neywǎmǎet.

30 Twǎ ká ntá ya mbǎnyune ntú áne méchyé bhe achí fuyak."

12

Enyin bábhébhé Yesu éti nywǎbhé neywǎmǎet

(Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)

1 Ébhíki tat, Yesu ne baghǎk abhi báré kǎ mámfǎet nǎko amem nkí nchwifú ndú nywǎbhé neywǎmǎet bo Israel. Nsay are nu baghǎk abhi. Éka bábhǎ békǎep enyú nchwi yǎ, mányie nǎko.

2 Mbǎk bǎnkwo Fárisi bághǎ nǎkǎ nǎ, bárént ntá Yesu be, "Yini, baghǎkǎ bhe báku enyin ene épú chak bekǎnjǎ ebhé yese. Bákwǎp nchwi ndú nywǎbhé neywǎmǎet!"

3 Ke Yesu akeme be, "Bábhíki re pay amem Ékátí Mandem enyin ene Mfǎ Debhít ákú nyaka ne bǎ abhen báchi ne yi mpok nsay ákémé bhǎ?"

4 Achwe nyaka amem ekeré Mandem, yi ne bǎbhi, mányie nenyie enen báchyé ntá Mandem. Békǎnjǎ ebhé, epú nyaka chak be yi ne bǎbhi mányie nenyie enǎ. Ndiere bachiákap Mandem ke bábhǎnjǎ nyaka ngǎnganj menyie nǎ.

5 Ne bérǎnj ambi, bábhíki re pay amem ékátí Moses be bachiákap báku betik amem ekerákap Mandem ndú nywǎbhé neywǎmǎet ke? Eyo éka be bǎ mánkwen ebhé ene érént be mmu áké kǎ betik ndú nywǎbhé neywǎmǎet ke? Bábhíki rem be bo báku bebú.

6 Nchí ghati bhe be, mmu achí fá ane áchá ekerákap Mandem.

7 Mandem ághátí bhese mbǎ enyu échí amem ékátí yi be, yi árént be, 'Enyin ene méyǎnj chi be bǎ mángǎ ntínso ne bati, puyé chí akabhénnya. Mbǎ bǎ bariñi ntí beyǎnj ebhen, mbǎ bábhíki ji bǎ abhen békwené bǎpú ne bho.'

8 Diñi yé ka be Me Mmu mfú ntá Mandem ké mbǎnjǎ berem enyú mmu ábhǎnjǎ beku ne ebhé ene éyini nywǎbhé neywǎmǎet."

Yesu abú mmu awǎ ágú ndú nywǎbhé neywǎmǎet

(Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)

9 Yesu arǎk etǎk échák achwe amem ekeré nenikimǎeti eyap.

10 Mmu amǎt abhak amem ekeré nenikimǎeti eyǎ ane awǎ ywi ágú. Mbǎk bo bábhák aré abhen báyanj mbi bérént be bekwené bǎchi ne Yesu. Bábhép Yesu be, "Ebhé yese érént be épú chak bebu mmu ndú nywǎbhé neywǎmǎet ke?"

11 Yesu akeme bho be, "Ntiki mmu yweká ane, mbák abhǎnj ághǎnjǎmen amǎt, ákwén

nókó amem nepi ndü nywabhé neywémæet, ando, kefele wu?

¹² Ná ne nkwanwan mmu áchá ághónamen tontó? Eyo étòn be ebhé eyese épú kán mmu bekwak nti ndü nywabhé neywémæet."

¹³ Yesu arem ntá mmu ane awó águ be, "Nyabhé awó ywe." Anyabhe, awó wu ápet atan, abhak mbó áchá.

¹⁴ Bónkwó Fárisi abhen bachi aré bagho noko ná, báfú, bárók. Báte eyu, bati beway Yesu.

Epiñ ene nkubetik ane Mandem dyabhé

¹⁵ Yesu arinji be báte eyu ndu beway yi. Afa, arók ebhak échák. Beyá bho bákóno yi, abú bo mankem abhen mámé.

¹⁶ Yesu asemti bho be báké ghati bo bachak enyinj éti yi.

¹⁷ Efákárí enyu yó be enyinj ene ndemeképinti Aisáya áramé nyaka émfú tetep. Mandem aghátí nyaka Aisáya andem éti yi be,

¹⁸ "Ghó ka mǎbetok wa ane njábhé. Chi Mǎnti wa ne mbǎn manák ne yi tontó. Chon nkú Efónó ya émbák ne yi. Ne chon yi anka mǎngati maneréket bǎ mmik ankem be chon yi ampeme bho.

¹⁹ Apú bhak mbó mmu ane ánú be bo mǎngók yi. Apú bhak mbó mmu ane bághok eyon eyi nefi.

²⁰ Yí apú syep nkóré-tákó ane abho bewási, aróp chi bégu. Ne apú neme erónó ene bawet amay amem, éróp chi mandú ménéme. Enyu yó ké yi aron ambi begho bho ntínso, kpáte yi anka nkaysi ane achi tetep ansot awónem.

²¹ Ne chon bǎ betókó mmik menkem mámbaka nti chi ne yi be ampeme bho."

Bo bárem be betan Yesu befú chi ntá Belsebul

(Mk 3.20-30; Lk 11.14-23)

²² Etaré nókó, bǎfú básot mbók bárók ntá Yesu ne yi. Efónó ebábu ke éká nyaka amík anémé yi ne akwén kebhook. Yesu abú yí, abho berem kepi, ne abho begho mban.

²³ Bǎ mankem abhen bachi are babhak maknaye tontó, bábho bebhep bati, mándeme noko be, "Ebháremó Debhít né ké?"

²⁴ Ke bǎnkwo Fárisi bághókó nókó nó, babho berem be, "Chí Belsebul, mfo befónó bebúbebu ke áchyé Yesu betan bebók befónó bebúbebu be mémfú, méndó, bho." Mmú achák apú!

²⁵ Yesu arinji nkaysi yap. Arem ntá yap be, "Yéntiki étok ene ákóré áchí are ne bǎbati mánu noko ne bati, ébhón chi ménémé. Nneréket ane ákóré achi are ákwene kwen.

²⁶ Enyu yó ke echi ne kefo Satan. Mbák Satan ábók Satan, ná kefo eki kéte?

²⁷ Ne mbák nchí bók befónó bebúbebu chi ndü betan Belsebul, bǎ bheka básot betan ághá bebók bho méndó bhó? Éti yó chon bǎ mántan be.

²⁸ Ke mbák, sayri sayri, mǎbók befónó bebúbebu chi ndü betan Efónó Mandem, nó Mandem anan achi nenti eneka mbó Mfo.

²⁹ Yé mmu apu kway bechwe amem eket ene mmú ntantan angép enyinj, ampoko, andok ne yó, mbák abhíkí yambi ankem yi angwot.

³⁰ Yé agha ane apú ne me, achí chí mǎmpap awa. Ne ye agha ane apú kwak me menyokoti bho, átakatak.

³¹ Dinjí yé ka be, Mandem áfonori bebú ebhen bo báké ne bebéptí menyinj ebhen bo bárém. Ke apú fonori mmu ane árem bebéptí menyinj éti Efónó Bedyere.

³² Mandem áfonori yé agha ane árem ebéptí enyinj éti nnyén ena, Me Mmu mfú ntá Mandem, ke apú fonori mmu ane árem ebábu éti Efónó Bedyere. Mandem apú fonori yi, yé ndü mmiki ne, ne yé ndü mmik nko."

Erinji enok chí ndü kepem

(Lk 6.43-45)

³³ Yesu arók ambi berem be, "Mbák enok éri, kepem eki nkwo kéri. Mbák enok ebhón neme, kepem eki nkwo kébhón neme. Mmu arinji enok chí ndü kepem eki.

³⁴ Bǎ befé, nó ke échí ne bhe. Ná berítí kepi kekway ye befú be anyu ené báchí bǎ bebú? Enyinj ené éjwí mmu anti, yó ke éfú yi anyu.

³⁵ Nkúbhé mbó enyú menyinj nkáp béjwi amem mókere nkáp, nó ké nkaysi ndíndí ájwí anti mmu ndíndí, ne beri ke befú are.

³⁶ Dinjí ká be, ewak ene Mandem átan bǎ mankem, yéntiki mmu ághati yí enyinj ene éká ke yéntiki epǎ eyon éfú yi anyu.

³⁷ Kepi eken kéfú wǎ anyu ké yi ásat antán wǎ ewak émot. Mbák berítí kepi ke kéfú wǎ anyu, ewak eyo, yi árem be abhíkí bhon manyé. Ke mbák bebéptí kepi ke kéfú wǎ anyu, ewak eyo, Mandem árem be ákwén manyé."

Bárem be Yesu antón erinji maknaye

(Mk 8.11-12; Lk 11.29-32)

³⁸ Mbók baton ebhé Mandem ne bǎnkwo Fárisi bárem ntá Yesu be, "Nton, tón erinji maknaye ene ékway beton be betan ebhe befú ntá Mandem."

³⁹ Yesu akeme bho be, "Bebú ná ne mkpáká bho ane echon! Bápú ka mbó enyú Mandem áyan. Báyan begho chi erinji maknaye! Ke yé émot mpú ton be, ébhíkí fæet chi ene Jóna, ndemeképinti Mandem.

⁴⁰ Nkúbhé mbó enyú Jóna achi nyaka amem menié nsí-ngo ndü manywop arat, nó ke bábheme chon Me Mmu mfú ntá Mandem, mbak amem nsem ndü manywop arat.

⁴¹ Ewak ene Mandem átan bǎ mmik, bǎ étok Ninive báfate mǎngati bhe be báka bebú. Ewak eyo, bǎ bárem nó ntá yeka mbonyune bǎ bátik nyaka nsem ndü bebú bhap mpok Jóna

ághátí bho Eyən Mandəm. Nénə, mmu achi fá néntí eneka ane áchá Jóna; yě nō, bāpu ka betiknsem ndü bebá ebheka.

⁴² Ewak Mandəm átən bö mmik, mfo ngərē ane áchí nyaka etók Shéba áfate andəm be báku bebá. Arəm be báku bebá mbənyune yi afu nyaka nekō nesie arək begbok menyin ebhen Mfo Sólomon átən bho ne beyá neriñikepi. Ne nchí ghati bhe be mmu achi fá néntí eneka ane acha Sólomon, Yě nō, bāpu ka begbok yi.”

*Efónó ebábu ékway bepetnsem ntá mmu
(Lk 11.24-26)*

⁴³ Bérōñ ambi Yesu arəm be, “Mbák mámbók efónó ebábu éndō mmu, érop chí bōñbōñbōñ amem baso, éñjan nōkō ebhak ene yō échwe. Mbák ébhíki ghō ebhak bechōkō,

⁴⁴ éřēm be, ‘Chōñ mpetnsem ebhak ene mfu.’ Ne éñāñ émpétnsem, éngō be yě mmu apu amem esí eket eyi, ne be, mányo yō, bághókō sayri,

⁴⁵ efónó ebábu eyō éřōñ ye, énsot befónó bebábebá béchák tándramōt ebhen bebébhé becha yō. Bō menkem mendək, menchwe mmu wu aməet, mémbak ne yi, nté yi ambép ancha ane mbi. Nō, ké ébhōñó befákari ne be bo bebá abhen mkpák ane échōñ.”

*Nnō Yesu ne bōmáyi
(Mk 3.31-35; Lk 8.19-21)*

⁴⁶ Ené Yesu árōñ ambi berem menyin ebhen yi ághati bho, máyi ne bōmayi bátwō bátee nefi, mánjan nōkō berem kepi ne yi.

⁴⁷ Mmü amōt aghati Yesu be, “Máye ne bōmaye báchí nefi téé, báyan berem kepi ne wō.”*

⁴⁸ Ké Yesu akeme mmu wu be, “Sayri sayri, máya chí agha? Ne ntiki bho bachi bōmaya?”

⁴⁹ Yesu asá awō ntá bakoño bhi, arəm be, “Máya chí bōbhen, ne bōmaya chí bōbhen.

⁵⁰ Bō abhen báku enyin ene Étaya mmu achi amfay áyan bō manku, ké báchí maya, ne bōmaya.”

13

*Yesu atém nekay ntyəmbwət
(Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)*

¹ Nkúbhé nywəp enō, Yesu afü amem eket ene yi achi arē, arək achakō neku manyu.

² Beyá bo bákōño yi arē. Yesu arō bho tété, arək achwe, achakō amem áchwí ené beyá bōbho báté angokōnyén.

³ Abho beghati bho beyá menyin ndü bakay be, “Ewak émot, nkwanjanki amōt arək betak enyü nchwifü amem nki ywi.

⁴ Ené yi átāk árōñ, mbək akwenti ndü mōmbi ane áchí amem nki. Kenen kétwō kébwōpti nchwi yō nkem.

⁵ Achák akwenti ndü mmik setárēbhé ane ntōp abhiki ya arē. Awakari achak.

⁶ Ké mpok mmok afü, áśōñ yō ndü bakan ayi ábhíki kway bechwe amik sayri. Aniñti, awōsi.

⁷ Anefü akwenti ndü mmik ane táko nsense agō arē. Achak are gó, ké táko nsense agō áchet yō kpát agü.

⁸ Nchwi áchák akwenti ndü mmik ndíndí, achak, agó, achye beyá nchwi. Nchwi ayá acha ane bāpí ndōñ besa betay, achák ndōñ besa berat, anefu ndōñ esa nsem byo.”

⁹ Ndü ngwenti, Yesu arəm be, “Mmu ane áyan begbok, ántá batú ángók sayri.”

Yesu aghati baghok abhi ntí ane yi atəm bakay

(Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)

¹⁰ Yesu ánāñá nókō betem nekāy nkwanjanki, baghok abhi bārók ntá yi bábhép yi be, “Ndaká yí óghati bho menyin ndü bakay?”

¹¹ Yesu akeme bho be, “Mandəm akū mändiñi tetep ane áchí bhésé bhésé, ne eyō ékwak báriñi enyü yi ábhák ne bho mbō Mfo wap. Ké abhíki kō nō ne bo bachak.

¹² Mmu ane afyé ntí begbok menyin ebhen mētōñ ájwimem. Mēku yi andiñi beyá menyin bechak. Ké mmü ane apu fyē ntí, yě chí mandú enyin ane yi ariñi básot ntá yi.

¹³ Ntí ane nchí ghati bho menyin ndü bakay achi be, báyiñi ké bāpú ghō, ne bághok menyin mbō be bāpú ghok, ne bāpú jwimem.

¹⁴ Bōbhen, báku enyin ene ndemekepinti Aisáya ářémé nyaka émfü tetep. Mandəm akū nyaka Aisáya andem be, ‘Chōñ mǎngoko ghok beyōñ ebha ké bāpú jwimem wáwák;

chōñ mǎñjini yini ké bāpú ghō,

¹⁵ Échí enyu yō mbonyune batí bōbhen áku bārōp bechiniñi bho, báchí mbō bö abhen batú ábé bho ne bapu pere yán begbok yēñyin, báchí mbō bo abhen bákúti amík

be báké ghō mban, ne bé batú yap áké ghók yēñyin, ne be báké jwimem, mantwō ntá ya, mbú bho.”

¹⁶ Yesu arək ambi berem be, “Ké mbák chí bhe, éři ntá yeka écha, mbonyune amík ayeke ághō mban, ne batú yeká ághōk mban.

¹⁷ Nchí ghati bhe be, beyá baremé kepinti ne bö abhen báchí chak besí Mandəm bábhōñ nyaka ekwak begbō menyin ebhen bághō ké bö kégho bho. Bábhōñ ekwak

* 12:47 Ndōñ ane ápú amem basin amen tesáy.

beghok menyiŋ ebhen bāghòk, ke bábhíkí ghok bhò.”

Yesu aghati baghòk abhi nti nekáy ntyëmbwòt

¹⁸ Yesu aròk ambi berem be, “Ghók yé ka enyiŋ ene nekáy mmu ane ataka mbwòt nètòŋ.

¹⁹ Mbuòt ane ákwéntí ndú móm̃bi ane achi amem nki, até ndú mmu ane ághókó Mbok Ndíndí èti enyu Mandem ábhak Mfò ywi, ke yi kejiwimem, Satan atwò yé afòŋò mbok ane Mandem ápí amem nti eni.

²⁰ Mbuòt ane ákwéntí ndú mmik setarébhé até ndú mmu ane ághòk Eyòŋ Mandem, anoko témté ne beyà manák.

²¹ Ke yi kebhòŋ bakan amik. Ante kákáti ndu móm̃biŋi mpok. Ke mpok esòŋŋri étwò ne bo mám̃bo menyok yi èti Eyòŋ Mandem ene yi anoko, amfere amò témté.

²² Ne mbwòt ane ákwéntí ndú mmik táko nsense, até ndú mmu ane ághòk Eyòŋ Mandem, ke básémé èti menyiŋ mmik atwò nókó yi anti, ne ngonó nkáp, angòkòntik Eyòŋ Mandem ene echi are, Eyòŋ Mandem yò kekwak yi ndú nepém eni.

²³ Mbák chi mmu ane ághòk Eyòŋ Mandem anjiwimem, émbak yi anti, achi mbò mbwòt ane ákwéntí ndú mmik ndíndí, achak, ágó sayri, achye beyà mbwòt nkò. Ne nsáy Eyòŋ Mandem ndú nepém mmu achi mbò mbwòt nkò ane áyá áchá ane bápí, ndòŋ esa nsem byo, achák ndòŋ besa berat, ne anefu ndòŋ besa betay.”

Yesu atém nekay táko ane mümpap ápí

²⁴ Yesu atém nekay néchák be, “Mbák Mandem ambak ne mmu mbò enyü Mfò ábhák ne bóbhi, nepém eni nébhák mbò nki ané mmüfu ápí nchwi.

²⁵ Ke mümpap aròk ne beti ené bo bábhàre kenó, aták nchan, aròk ebhak eyi.

²⁶ Mpok nchwi ágó, abho menyu kepem, ke bāghó nchan aré.

²⁷ Bakü-betik báfá bārók ntá mbòŋónki barem be, ‘Eta, pú nchwi ke sépí amem nki? Nchan éfu aré fá?’

²⁸ Akeme bhò be, ‘Mümpap ké ápí nò nchan eyò.’ Bābhép yi be, ‘Séndók sémféré yó éndòp chi nchwi yoyò ké?’

²⁹ Mbòŋónki akeme bhò be, ‘Dò ká. Mbák mändók befere nchan eyò, bākway beféré mbòk nchwi nkwo.

³⁰ Dò ká yò ambak, mpok ánán ánkway, chòŋ ndem bò abhen báfère nchwi ebhi mánjambi mamfere nchan eyò mányokoti ndú nebhuet amat, mánsoŋ. Ke mām̃fere nchwi mām̃bare anywóp.”

Nekáy sepe mónok ane bábhìŋi be móstat (Mk 4.30-32; Lk 13.18-19)

³¹ Yesu atém nekay néchák be, “Kefò Mandem fá amik kechi mbò sepe mónok ane bábhìŋi be móstat, ane bápí amem nki.

³² Sepe me mónok móstat séchi níjíníŋi tontó, ke mbák sénchák, sengo, sébhak nnet mónok ane áchik. Kenen kéntwò kente manyay ndú batabhe yi.”

Yesu atém nekay yis (Lk 13.20-21)

³³ Yesu atém bhò nekay néchák be, “Kefò Mandem fá amik kechi mbò yis ane ngóré ásóré achemti ne nchán fláwa érat. Mandu yis wu aká fláwa nkem amwòt, kpát ajwi ndú enyiŋ ene yi achi are.”

Nti ane Yesu atémé bakay (Mk 4.33-34)

³⁴ Yesu aghati bhò menyiŋ ebhen menkem chi ndú bakay. Yi ke ghati bhò yényiŋ ene yi abhiki tém nekay.

³⁵ Atém bakay betòŋ be enyiŋ ene ndemekepinti Aisáya áréme nyaka be chòŋ emfakari, éfákári. Aisáya arem nyaka be, “Chòŋ ngati bhò menyiŋ chi ndú bakay, chòŋ ntòŋ bò menyiŋ ebhen Mandem ákú mēm̃bák bhésé bhésé, te ndú nebhòmik.”

Nti ane Yesu ateme nekay táko mbám̃ba ne bakòndik

³⁶ Yesu arò yé beyà bò abhen bachi nefi, aròk achwe anywóp ne baghókó bhi. Aré, baghókó bhi barem ntá yi be, “Eta, ghati bhese ntí nekáy nchan.”

³⁷ Yesu akeme bhò be, “Me Mmu mfú ntá Mandem ké nchí mmu ane ápí nchwi amem nki.

³⁸ Nki chí mmik nkem, ne nchwi chi bo abhen Mandem áchí Mfò wap. Nchan chí bò Satan.

³⁹ Mümpap ane ápí nchan chí Satan. Mpok ane báfère mbwòt ebhi chí nemáy mmik, ne bakü betik abhen báfère mbwòt ebhi chí boàngel Mandem.

⁴⁰ Nkúbhé mbò enyü báféré nchan, mányokoti nebhuet amat básòŋ, enyu yò ke ébhòŋó befákari mpok mmik ámay.

⁴¹ Mpok yò, Me Mmu mfú ntá Mandem, nchí tò boàngel bha mām̃fere yéntiki enyiŋ ené étwò ne bebú, ne yéntiki nkà bebú ndú nkwo bo abhen me nchí Mfò wap.

⁴² Boàngel bha báfère bhò mām̃ese amem nepingo. Aré, bábhák ndú nedí kebho ne nenyié amén.

⁴³ Mpok yò, bo abhen bachi chak besí Mandem bāghò mbò mmok ndú nebhuet ane etayap achi Mfò. Yéntiki mmu ane áyàn beghok enyiŋ ene mērēm, ántá batú ángók sayri!”

Yesu atém nekáy enyiŋ beyà nkáp ene echi bhésé bhésé

44 Yesu atém nekay nécháak be, “Kefo Mandem kechi mbo enyinj beyá nkáp ene echi bhésé bhésé amem nki. Mmu amot ághó nókó yó, apét abhesé yó sayri, ará, arák ne beyá manák, ati yéntiki enyinj eyi, asot nkáp, aku nki wu.”

Nekáy ntay enen beyá nkáp

45 Yesu atém nekay nécháak be, “Kefo Mandem kechi mbo nkosié ane áyàn beku batay beyá nkáp.

46 Ághó nókó némót enen neyá nkáp tontó, arák atí yéntiki enyinj eyi, aku ntáy beyá nkáp eno.”

Yesu atém nekay asi

47 Yesu apét atém nekay nécháak be, “Kefo Mandem kechi mbo beyá nkáp ané báguébhé anyén ne ákém nsi menyú ne menyú.

48 Asi ájwí nókó ne nsi, báya bákó ebhi, bachóko amik bayap nsi ene eri, báfyé ndú menyinj. Báto ené ébhíki ri.

49 Enyu eyo ke ébhák chon mpok mmik ámay. Bəangel bátwə, mámfere bakú bebə ndú nkwa bə abhen bachi chak besi Mandem,

50 mámfyé amem nepingo. Aré, bábhak ndú nedí kebho ne nenyie ámén.”

Barak akə ne ané asi

51 Yesu abhép baghókó bhi mbák bájwimem ndú menyinj ebhen yi ághátí bho menkem.

Bákéme yi be bajwimem.

Nku Nsí ne Nku Nko

52 Yesu arem be, “Yéntiki ntən ebhé Mandem ane ághókó, árinji enyú Mandem ábhák ne bho mbo Mfo wap, achí mbo mbənjəket ane áfere menyinj beko ne ebhen besi amem móket ane yi ábhúré menyinj.”

Bábyak Yesu etək Násáret (Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)

53 Yesu ananja náko betem bakay yó ndu betən bo menyinj, afa atú etək wu.

54 Apetnsem etək eyi Násáret. Ené yi átən Eyən Mandem amem eket ene nenikimwet eyap, bo bábhak maknkay tontó. Bábhó bebhəp bati be, “Aré bhoj enen enyú nerinjindak fá? Aré bhoj betən fá ndu beku berem menyinj maknkay enyu ene?

55 Pú mmə nchwə menək né? Pú María ké achi máyi? Pú Jems, ne Joséf, ne Símun, ne Júdas, chi bəmayi abhen babhakanem?

56 Pú bəmayi abhen baghoré báchi fá mankem nebhwet amot ne bhesé? Aré bhoj enyú nerinjikepi enen, ne enyú betən ebhen fá?”

57 Ekə bare byak yi byak.

Yesu aghati ye bho be, “Bo báchyé ndemekepinti Mandem kenókó yéntiki

ebhak. Ndiere etək eyi, ne ndú nneréket ywi, ke bápú chye yi kenókó.”

58 Təndu bə bábhíki bhoj neka ne Yesu, yi kekə beyá menyinj maknkay amem etək eyi Násáret.

14

Enyu báwdy Jən Njwiti

(Mk 6.14-29; Lk 9.7-9)

1 Mpok yó, Hérəd abhak mmu ane ákém atú Gálili. Ághókó nókó éti menyinj ebhen Yesu áká,

2 arem ntá bakú betik abhi atú Gálili éti Yesu be, “Jən Njwiti ke aperensem ndú nepém. Éti yó ké yi ábhónjə betən beku menyinj maknkay.”

3 Hérəd akaysi be Yesu chi Jən Njwiti éti enyinj ene yi áká nyaka ntá Jən. Achyé nyaka eyon, bákém Jən, bagwat, ne báfyé yi ekerékenon bekonon enyinj ene ngoré ywi Heródias áyən. Heródias ayámbi achi nyaka chi ngoré Filip, manə Hérəd, ke Hérəd ásoť yi ndú nebhay.

4 Hérəd ásoré nókó Heródias ndú nebhay, Jən aré ghati yi be, “Ébhé eyese bo Israel ebhiki ka be ómbay Heródias ngoré mómáye.”

5 Hérəd áyən nyaka berem mángwáy Jən, ke are cháý bə abhen yi achi munti wap. Bo Israel mánoko nyaka be Jən achi ndemekepinti Mandem.

6 Ke ewak Hérəd ánáká epə nebbe eyi, mmə Heródias ane mంగoré abhen nebhən sayri besi bo abhen bachi ndú epə yó. Nebhén eni nekə Hérəd abhoj beyá manák,

7 kpát Hérəd ayiki be, “Chon nchyé wə yéntiki enyinj ene óyən nchyé wə.”

8 Békóno enyinj ene máyi aghati yi, arək arem ntá Hérəd be, “Chié me ntí Jən Njwiti amem nchán myákátí-ne néne!”

9 Mfo Hérəd apop! Éti neyiki ane yi áyiki nyaka besi manko abhi échá yi beyibhiri eyon eyi. Achye ye eyon bé batemé nenu manku mbo enyú mmə Heródias áyən.

10 Aku ye bárək ekerékenon, bafere ntí Jən Njwiti,

11 báfyé amem nchán myákátí, bárək bachye ntá mmə Heródias. Asot, arək achye ntá máyi.

12 Bakonjə Jən bárək, basot erené Jən barək, babheme. Bárək ye baghati Yesu enyinj ené éfákári ne Jən.

Yesu adík ngemntay bho

(Mk 6.30-44; Lk 9.10-17; Jn 6.1-14)

13 Yesu ághókó nókó mbok newú Jən, afa, bárək bachwe amem áchwí, babho berən ndú nebhwet ane yé mmu achak apu. Áyən nyaka be mámbák bəbhə. Ke mpok bo bághókó be yi asot áchwí áron, báfá betək ebhap, babho bekonjo yi ne bekak.

¹⁴ Yesu áfú amem áchwí, akó ebhi. Aghó beyá bho, ntínso nékém yi ne bhó. Abú abhen mámè.

¹⁵ Egháká nókó beku, baghókó bhi bárók ntá yi barem be, “Nywop nénan neron, ne nebhuet ane chi ebhi. Ghati bóbhen be mándók ndú bóbetok abhen báchí fá kekwoť manku enyinj ményie.”

¹⁶ Yesu aghati baghókó bhi be, “Ntí apu beghati bhó be mándók mánján nenyié. Bě babhón, chyě ká bhó nenyié mányie.”

¹⁷ Bákémé yi be, “Sébhone chi bóbepókó bret batay ne nsi epay. Enyinj echak épú.”

¹⁸ Yesu aghati bho be, “Twó ká ne bho.”

¹⁹ Aghati ye beyá bóbho be manchókó amik ndú tákó. Asot ye bekpókó bret bhó betáy ne nsi epay. Ayon amik mfay. Achye bakak ntá Mandem, abho bóbókóti bret wu anhye nókó ntá baghókó bhi be mánkóré ne nsi ntá beyá bóbho.

²⁰ Yěntiki mmu wap anyié kpát ajwi. Baghók Yesu mányókóti nenyié enen neróbhe. Nějwí bekay byo ne bepay.

²¹ Mpáy babhakanem abhen manyié bret wu ne nsi eyó ábhák mbó nka etay, kelyé baghoré ne bho.

*Yesu are kó amfányén
(Mk 6.45-52; Jn 6.15-21)*

²² Ebhíkí tat, Yesu aghati baghókó bhi be mándók mánchwe amem áchwí, mámpe nnyén manjamí ndú ebhé manyu echak. Aróp ansem beku beyá bo bho abhen bachi are mangure.

²³ Anáná nókó beku nó, akó amfáy njie aywínti ndu menikmuet. Beti begá bétémeri yi are.

²⁴ Mpok yó, áchwí ane ápókó baghókó bhi anan aron nyaka nekó nesie befu angókanyén. Mbúép atanatan ere fú bho ambi. Ekú mpérényen eya écha, bó mánu nókó ne yó.

²⁵ Befuet nkárénká érát begbaka nkárénká étandat beti Yesu abho beko amfányén beron betemeri bho.

²⁶ Ke ágghó nókó ndú yi ákó amfányén átwó, bécháy békém bhó tontó. Bábhó bebik, mándeme nókó be, “Chí efónjó-ngu! Chí efónjó-ngu!”

²⁷ Témté wu, Yesu afyé bho nti arem be, “Chí me, báké chay!”

²⁸ Pita akeme yi be, “Acha, mbák chí wó, chyě eyon be nsép anyén, nókó, ntemeri wó.”

²⁹ Yesu akeme Pita be, “Sep twó.” Pita áfú amem áchwí asep anyén abho beko andókó nókó betemeri Yesu.

³⁰ Ke ágghó nókó ndú mbúép ákú mpérényen ékó te amfay ke énsép, abho bécháy ne abho begure anyén témté. Abik ye arem ntá Yesu be, “Acha, pemé me!”

³¹ Yesu asá awó témté akem yi arem be, “Pita, neka ene négupsi necha! Ndaká

yi ómákátí be mēkwáy beku wó ónkó amfányen?”

³² Yesu ne Pita bákó nókó ndu áchwí, mbúép wu ákwén.

³³ Baghók Yesu babho ye békwn yi bekak, ndu bechye yi kenókó, mándeme nókó be, “Tetep, óchí Mmó Mandem!”

*Yesu abú bómame
(Mk 6.53-56)*

³⁴ Yesu ne baghókó bhi mánáná nókó bepe manyu, bákó ebhi, atú Genésaret.

³⁵ Bo abhen bachi atú etok eyó báríní bé Yesu achi are. Bátó eyon mbánkem beku bo mántwó ntá yi ne bómame.

³⁶ Bo abhen bárónó ntá Yesu ne bómame bhap, mánikmuet bé yi andó bómame mántak yě chí nkokoñ nden ayi. Ne yěntiki mmu ane ánú átkók nkokoñ nden Yesu, atan.

15

*Bepinj bho ne bebhé Mandem
(Mk 7.1-13)*

¹ Etaré nókó, mbók bónkwó Fárisi ne baton ebhé Mandem báfú Yerúsalem bárók ntá Yesu bábhép yi be,

² “Ndaká yí baghókó bhe bápú kono bepín ebhen bachímbi bhesé? Bápú so amó ke manyié nenyie.”

³ Yesu akeme bho be, “Ne ndaká yí báró bebhé Mandem, mánkono nókó chí menyín ebhen bachímbi bheka batono?”

⁴ Mandem arem be, “Chíé étáye ne máye kenókó” ne be “Yé agha ane árém ebépti eyon ntá etayi, yě máyi, bábhon beway yi.”

⁵ Ke ágghati bho be, “Mbák mmu ándém ntá etayi, yě máyi be, “Nsot enyín ené mbónó mbá bekwak wó ne yó, nchyé ntá Mandem”, ne bé yi abhiki bhon bechye máyi, yě etayi kenókó.”

⁶ Nó bábyak bebhé Mandem, ne bábhàre chí bepínitók.

⁷ Bě bó betábhá! Ndemeképinti Aisáya arem nyaka ndak aywi tetep éti yeka! Aghátí nyaka bho be Mandem arem be,

⁸ “Bóbhen báchyé me kenókó chí ne beyónnyu bhap, bati yap asap nekó ne me.

⁹ Kenókó eken báchyé me kechi chí ndéndem, mbónyune bebhé ebhen bakwánwan báfyé, ke bó bátan bho mbó be bechi Eyon eya.”

*Enyinj ene ényop mmu
(Mk 7.14-23)*

¹⁰ Yesu áréme nókó nó, abhíni beyá bo abhen bachi aré arem be, “Tá ká batú mǎngok enyín ene mbónó bérém, mánjwimem!”

¹¹ Puyé enyín ene échwé anyu ké éká mmu áké bhák pépép besí Mandem. Enyín ene éfú

mmu anyu ke ékà mmu áké bhák pépép besí Mandem."

¹² Yesu árémé nókó nó, bakoŋo bhi bákókósi mmæet ne yi, barem be, "Eta, ɔ́rínjì nò be ndak ane ɔ́rémé ákà bati àbè bònkwò Fàrisi?"

¹³ Yesu akeme bho be, "Chonj mánɡwop yéntiki enyinj ene Etaya mmu achi amfay ábhíkí pí, mámfere.

¹⁴ Dó ká bho awu! Báchí chí manémámik abhen báyan beya bho mbi. Ne mbák nnémámik ánjá nti nnémámik mbi, bó mankem bákwen amem nepi."

¹⁵ Pita arem ntá Yesu be, "Eta, ghatí bhese nti nekay enen."

¹⁶ Éká Yesu abhép bho be, "Bé nkwó bábhíkire jwimem ndú menyinj ebhen mérémé?"

¹⁷ Bábhíkí rinj be yéntiki enyinj ene mmu afyé anyu, énsap yí menie, ájì yó amfere?"

¹⁸ Ke yéntiki enyinj ene éfù mmu anyu, éfù yi chí anti, ne yó ké ékwáy beka yi áké bhak pépép besí Mandem.

¹⁹ Nò chi be amem nti mmu ké nkaysi mbúbmba áfú, antó mmu ndú bebépti menyinj mbo beway mmu, bekwen berwop, kebharé eken bó abhen bábhíkí bhay bati, ne aghép, ne bété ntísie ákwaré, ne bérémb bebépti menyinj éti mmu ndú bechoŋti nnyén eni.

²⁰ Menyinj ebhen ke békà mmu áké bhák pépép besí Mandem. Ményie nenyié keso amo, apú ka be mmu áké bhák pépép besí Mandem."

*Yesu abú ngoré ane apu mmu Israel
(Mk 7.24-30)*

²¹ Yesu afa ye atú Táya ne bakoŋo bhi, bárok ndú atú etok ane achi kekwo Táya ne Sídón.

²² Ngoré amot abhak atú etok wu ane apu mmu Israel, ke abhak mmu Kánán. Arók ntá Yesu, ambik noko be, "Acha, mmó Mfo Debhit, ghó mé ntínso! Éfónj ebúba ésonjori mówa tontó."

²³ Yesu ke keme yí yé eyon. Ne bakoŋo Yesu baghati Yesu be, "Bók yí andók. Achyé bhese ésonjori."

²⁴ Yesu akeme be, "Mandem ato mé be ntwo nkwak chí bo Israel, bághónómén yi ane ánmé ebhi."

²⁵ Ke ngoré wu arók akwén beka Yesu are nik yí mmæet andeme noko be, "Acha, kwak me."

²⁶ Yesu akeme yi be, "Épú chak besot nenyié bho mánchyé ntá mmú."

²⁷ Ngoré wu arem be, "Acha, échí tetep, ke mpok mmu ányie nenyié, apú kán mmú be éké nyie bechokoti ebhen bákweniti amik."

²⁸ Yesu akeme ye yi be, "Ochí ngoré ane óbhónj neka ne me tetep, ne chonj Mandem anka ntá yéntiki enyinj ene óyan." Témté wu, móywi atan.

Yesu abú beyá bho bachak

²⁹ Yesu afa ye atú Táya ne Sídón apetnsem angoko manyu Gálili. Ako, afæet aré, akó achoko ambi njie.

³⁰ Beyá bho babho beron ntá yi ne bómame, ne bakem, ne bo abhen bachi bhare, ne manémámik, ne babhók ne bómame báchák, mambare noko bho besí bhi. Abú bhó mankem.

³¹ Manyu áchók bó abhen bachi are ndú bághó bé babhók bábhó berem kepi, ne be bó abhen bachi bhare báfate kperep, ne bakem bábhó beko, ne manémámik babho begbo mbanj. Bábhó bebíti Mandem, Mmu bo Israel báchyé kenókó.

Yesu adík nka bo enwi

³² Yesu abhinj ye bakoŋo bhi arem be, "Ntínso nékém me ne bóbhen. Báchí fá ne me ndú manywop arat, ne bábhíkí bhónj yényinj menyie. Mbíkí yán bers bó mandak kenye nenyie mbonyune bákway begu nsay ambi."

³³ Bakoŋo bhi bábhép yi be, "Etok épú fá, chonj sémbónj nenyié enen nékway beyá bóbhen fá?"

³⁴ Yesu abhép bhó be, "Bábhonj bekpókó bret afó méní?"

Bákéme yi be, "Sébhonj bekpókó tándramot, ne báru nsi."

³⁵ Yesu achye ye eyon be bó mankem mánchókó amik.

³⁶ Asot ye bekpókó bret ebho tándramot ne nsi. Achyé nókó bakak ntá Mandem, abho bébókóti bho anchye noko ntá bakoŋo bhi, bé mánkóré ntá bóbho.

³⁷ Yéntiki mmu anyié ane ákwáy yi. Bakoŋo bhi bábwopti nenyié enen néróbbé. Néjwí bekay tándramot.

³⁸ Mpáy babhakanem abhen mányie nenyié eno abhak mbo nká enwi kefyé mambó ne baghoré.

³⁹ Yesu aghati ye bhó bé mánɡuré. Bo mankem báronj nókó, asap anyén ne bakoŋo bhi, asot áchwí arók atú Magádan.

16

*Babhép Yesu erinjí maknkay
(Mk 8.11-13; Lk 12.54-56)*

¹ Éwak émot, bònkwò Fàrisi ne bònkwò Sádusi bárok ntá Yesu báre yan mbi memó yi. Bábhép yi anka enyinjí maknkay ené ébhak mbo erinj ené étonj be betanj ebhi befú chí ntá Mandem.

² Yesu akeme bho be, "Mbák mmok áném beku, nebu nembak chuui, be bārém be, Chonj nywop nendi mbore.

³ Ne mbák nywop nénjì nebu nengiri, bārem be, 'Chonj nywop nembép tontó.' Bārinjì béyinjì nebu mändem mbák manyiep ákwén chonj, ne mbák apu kwen. Ke bághò

menyiñ ebhen befákari echon, be kerinji ntí ane bə befákari.

⁴ Bebé ná ne mkpáká bho ane echon! Bápu kə mbə enyū Mandem áyàn. Báyan begħa chi erinji maknakay! Ke yé émot mpú tən be, ébhíki fuet chi ené Jóna, ndemekepinti Mandem.” Yesu árémé nókó nó, arə bho, arək. *

Yis nkwo Fárisi ne Sádusi
(Mk 8.14-21)

⁵ Bakoño Yesu bápé barək ebhé manyu echak, bagħa be bagħokantik bepəkə bret.

⁶ Yesu aghati bho be, “Sot ka mpok ne yis ane bōnkwo Fárisi, † mǎnsot mpok ne yis ane bōnkwo Sádusi.”

⁷ Bábhó berem ne bati be, “Arəm nə chi ndú sébhíki twə ne bret.”

⁸ Yesu arinji enyiñ ené bó bārēm, abhép bho be, “Ndaká yí bārēm ɛti bret ane bábhíki bhón? Neka eneka négupsi necha!

⁹ Kpáté echon bábhíkíre jwimem-ε? Bághókóntik ndu ndákí nka bho etay ne bekpókə bret betay? Bághókóntik bekáy bret ane árəbhé?

¹⁰ Ná ne ane bekpok tándrámot ane nká bho enwi mányíε? Bághókóntik bret ane árəbhé mányókóti báfyε ndú bekay?

¹¹ Ndaká yí bápú kway begħa be mpú rem mbə chi ɛti bret? Sot ka mpok ne yis ane bōnkwo Fárisi, ne ane bōnkwo Sádusi.”

¹² Afš ké bakoño Yesu bájwimem be Yesu abhíki semti bho chi ɛti yis ane báfyε ndú flawa, ke ɛti menyin ebhen bōnkwo Fárisi ne ebhen bōnkwo Sádusi bátən.

Píta arem be Yesu chí Mpeme
(Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)

¹³ Yesu arək atú Seséria Filipi ne bagħokó bhi. Aré, abhép bho be, “Bo bārēm bé Me Mmu mfú ntá Mandem nchí agha?”

¹⁴ Bákéme Yesu be, “Mbək bho bārēm be ouchi Jón Njwiti. Bachak be Eláija, abhénéfú bé ndemekepinti Jeremáya, ne be, mbák puyé yi, nə chi ndemekepinti achak.”

¹⁵ Yesu abhép bho be, “Ke bé babhən bārēm be menchi agha?”

¹⁶ Símun Píta akeme yi be, “Wə ke óchi Mpeme Mandem afyé nyaka bariεp be átə, wə ke óchi Mmo Mandem ane áchi nepém.”

¹⁷ Yesu akeme Píta be, “Símun mmó Jóna, éri ntá ye echa! Etaya mmu áchi amfay ke ákú órinji ndak ane, puyé nkwa.

¹⁸ Wə, óchi setárébhé, ‡ ne ndú setárébhé esén ke nchí te eket eya. § Ne yé chí betanjá newú bápú kway betanj mencha nkwo bo Mandem.

¹⁹ Ne chon nchyé wə betanj amem Kefo Mandem. Ne enyiñ ené ógwóré fá amik, chon

Mandem angwot yə awu amfay. Ené ókánjári, Mandem ákanjari awu amfay.”

²⁰ Yesu árémé nókó nó, asemti ye bakoño bhi bati byo ne apay be báké kə yé mmu andinji be yi chí Mpeme ane Mandem afyé nyaka bariεp be átə.

Yesu arem be chon manchyε yi beyá esəñori ne mangwayyi
(Mk 8.31-9.1; Lk 9.22-27)

²¹ Bébhó mpok yə, Yesu abho bégháti bakoño bhi menyin ebhen bebhəño befakari ne yi. Arem be yi abhən berən Yerúsalem, ne aré, bōbati etək, ne bōbati bachiákap Mandem ne batən ebhé Moses mánchyε yi beyá esəñori, kpát mángwáy yi, ke éghaka nəkə manywəp arət, ampətnsem ndú nepém.

²² Ke Píta asot yi nepak, abho beji yi be, “Acha, Mandem áké ka! Awú ndak abhíki bhən befakari ne wə!”

²³ Ke Yesu ayibhiri mmuet ayinji Píta, arem be, “Satan, fá mé besí! Ochi eram ntá, ntá ya. Nkaysi ye chí nkaysi nkwanwan, abhíki fu ntá Mandem!”

Enyiñ ene mmu abhónjə beku ke ambak nkoño Yesu
(Mk 8.34-9.1; Lk 9.23-27)

²⁴ Yesu aghati ye bagħokó bhi be, “Mbák mmu áyàn bebhak nkoño wa, ángókóntik mmuet yi, ampəkə ekotákáti yi, ankoño me.

²⁵ Yé agha ane áyàn bepeme mmuet yi ánem nepém eni. Ke yé agha ane áká menem nepém eni ɛti ya, ábhən nə.

²⁶ Ntiki nsáy mmu ábhən mbák abhən yéntiki enyiñ fá amik, ke ánem nepém eni? Ne mbák mmu ánem nepém eni, ntiki enyiñ yí ákway besot anchye bé yi ampet ambən nepém eni?

²⁷ Nchí ghati bhe menyin ebhen mbənyune chon Me Mmu mfú ntá Mandem mpətnsem fá amik ne betanj Etaya. Mbən bétwə ne bəángel Mandem, nchyé yéntiki mmu aywi akap, békónə betik ebhen yi áká.

²⁸ Nchí ghati bhe be, mbək yeka báchí fá te abhen bápú gu kpáte mángó Me Mmu mfú ntá Mandem ndu nchí twə fá amik mbə Mfo bó mankem.”

17

Besí Yesu béyibhiri
(Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)

¹ Éfuéré nókó manywəp atandat, Yesu asot Píta, asot Jems nkwo ne manə ywi Jón, akó amfay njie ngo ne bho, bábhak aré bōbhó.

² Bápére yini, besí Yesu béyibhiri berəbhe ghə ghə mbə mmok. Nden éyi nkwo éyibhiri erəp pépépép, énkot nəkə njwanjwan.

* 16:4 Sádusi: Bo Sádusi babhiki noko nyaka be chon bawú mampətnsem ndú nepém.

fláwa ane bret anko. ‡ 16:18 Setárébhé: Píta, chí “Setárébhé” ndú eyónj Grik chí Píta.

† 16:6 yis chí enyiñ ene ékú

§ 16:18 Eket eya: Chí nkwo bo

Mandem.

³ Témchok, Moses ne Eláija, baremé kepinti Mandem abhen tesáy bábhési, mándeme nókó kepi ne Yesu.

⁴ Píta abho berem ntá Yesu be, “Acha, éri tontó be sechi fá. Mbák okon, chon nte betem barat. Emot ntá ye, echak ntá Moses, ne enéfú ntá Eláija.”

⁵ Ené Píta ábhíkíre nanja enyini ene yí arém ntá Yesu, ekpókó nebhan enen néghò pépépép ékúti bho mankem. Eyon éfú ndú nebhan eno éré rem be, “Né chí Mowa. Nkon yí tontó. Ghók ka yi!”

⁶ Píta ne mamwere bhi bághókó nókó eyon eyo, becháy bekem bho tontó, ne yéntiki mmu wap ákwén, atep besi amik.

⁷ Ke Yesu arók, atók bho arém be, “Faté ká, báké cháy.”

⁸ Báyon nókó amík amfay, bó kepere gho yé mmu. Eróp chi Yesu aywinti.

⁹ Ne ndú Yesu ne boPíta básèp njie, Yesu aghati bho be, “Báké ghati yé mmú enyini ene Mandem áká bághó fá, kpáte yi anka Mmu ane áfú ntá yi ampetnsem ndú nepém.”

¹⁰ Píta ne mamwere bhi bábhép Yesu be, “Ndaká yi baton ebhé Moses bárém be Eláija abhon bepetnsem fá amik ke Mpeme Mandem afyé bariep be átó antwó?”

¹¹ Yesu akeme bho be, “Echi tetep bé Eláija abhon béyámbi antwó, angoko yéntiki enyini fá amik, ke Mpeme antwo.

¹² Ke nchi ghati bhe be, Eláija anán atwo ke bo bábhíki rinji yi. Báká ne yi mbo enyú bákónó. Nó ké Mmu ane áfú ntá Mandem nkwo ábhon chon esonjori amo yap.”

¹³ Mpok yo ké bakoño Yesu bárini sayri sayri be Yesu arém chi éti Jón Njwiti.

Yesu abú mó ane éfónó ebábu échyé yi ntimen

(Mk 9.14-29; Lk 9.37-43a)

¹⁴ Yesu ne bakoño bhi básébhé nókó anten njie, bátémeri beyá bo abhen báchéme aré mánón bho. Mmu amot áfú ndú eka yo, arók, atep mánén besi Yesu,

¹⁵ arém be, “Acha, ghó ntínso ne mówa. Akwen ntimen, ne esonjori éné yí ábhón eya echa. Beyá mpok, ákwen angó, ndon echak, ákwen anyén.

¹⁶ Nsot yí ntwó ntá bakoño bhe, ke bábhíki kway bebu yi.”

¹⁷ Yesu arém ntá bakoño bhi be, “Bé mkpáká bho ane ábhiki bho neka ne me, bé bhó báybhiriri tetep ndú enyini echak, chon mpet ntat ne bhe ná? Chon nképnti ne bhe ngaka fá? Twó ká ne mówu ntá ya.”

¹⁸ Bárónó nókó ntá yi ne mówu, Yesu ásáy éfónó ebábu yo, bé éndó yi. Éfónó ebábu éró yi, atan témté.

¹⁹ Mpok Yesu áróbhé chí ne bakoño bhi, bábhép yi be, “Ndaká yí sébhíki kway bebok éfónó ebábu yo?”

²⁰ Yesu akeme bho be, “Chí éti bábhíki bho neka ne Mandem. Nchi ghati bhe be, mbo bábhon neka ne Mandem enén néchi yé chí níninini mbo mósepeménak ene bábhini be *móstat, * bákway beghati njie bé ámfá fá andok nebhuet áchá, émfakari enyu yo, ne yényini kekway becha bhe.

²¹ [Bo bákway bébok enyú éfónó ebábu yo chí mbák báchi ndú netarénsay ne nenikimeti]” †

Yesu apet aghati bakoño bhi bé chon mángwáy yi

(Mk 9.30-32; Lk 9.43b-45)

²² Éwak émot, bakoño Yesu mankem bati byo ne apay bápét nókó nsem atú Gálili, Yesu aghati bho be, “Bákém chon Mmu ane áfú ntá Mandem mámfye yi amo bó mmik.

²³ Bó-bho mángwáy yi, ke égháká nókó manywop arat, Mandem anka yi ampetnsem ndú nepém.” Beyon ebhen beka bakoño bábhon beyá basémé.

Yesu arém éti nkábhénti amem ekerákap Mandem

²⁴ Yesu ne bakoño bhi bárók baghaka Kapēnaum. Ené bó báchi are, babhebhé nkábhénti abhen ekerákap Mandem bárók ntá Píta bábhép yi be, “Nton yweka áchyé nkábhénti ane ekerákap Mandem-e?” ‡

²⁵ Píta akeme be, “Ee.” Píta apetnsem anywop berem kepi ne Yesu. Ke ápere rem enyini, Yesu ayambi abhep yi be, “Píta, okáysí bé yi? Ntíki bhó báchyé nkábhénti ntá bafó mmik? Chí bómik ke chi manko?”

²⁶ Píta akeme be, “Bafó básòt nkábhénti ntá manko.” Yesu arém ye be, “Eyo étòn bé babhón bómik bábhíki bho bechye nkábhénti.

²⁷ Ke tëndu sépú yán beka bóbhen mambe nti, sep, dók manyu, guép áwám anyén. Nsi mbi ane ókémé nené nnyu ywi. Chon óngó nkáp are ane akway bechye awa nkábhénti ane ekerákap Mandem ne aywe. Sot wu chye bho.”

18

Nkoño Yesu ane acha bachak

(Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)

¹ Ébhíki tat, bakoño Yesu bárók ntá yi babhep yi be, “Ndú nkwo bhó abhen

* **17:20** Sepeme móstat: Móstat chi mánok ane kepe me eki kechi mbo kepe me mkon. Ago, ambón beyá batap ne ngep ndú mmik Pálestain. † **17:21** Mbók bekáti ebhen mbok ane achi are, bábhíki bho beyon ebhen. ‡ **17:24** Nkábhénti ane ekerákap Mandem: Nkábhénti wu achi mandú nkáp ane bo báchyé nyaka be mangoko noko ekerákap ne Yerúsalem.

Mandem achi Mfɔ wap, ághá áchíkí áchá bácháak?”

² Yesu abhinj mandú mɔ, aká yi ate besí bhap.

³ Arɛm bɛ, “Nchí ghati bhe bɛ mbák bábhíkí yibhiri mándɔp mbɔ mámbɔ, bápu kway bebhak ndú mpáy bho abhen Mandem achi Mfɔ wap wáwák.

⁴ Yɛ agha anɛ ásepti mmɛt mbɔ mámbɔ, yí wu kɛ ákway bechwe ndú kɛfɔ mfay.”

Mmu áké ká nti ankwen ndú bebú

(Mk 9.42-48; Lk 17.1-2)

⁵ “Yɛ agha anɛ ásepti mandú mɔ mbɔ ané, ɛti ya, ásepti chí mɛ.

⁶ Chɔɔ embɛp encha ntá mmu anɛ ákú mɔwa amɔt anɛ abhónɔ neka nɛ mɛ ánkwen ndú bebú. Echí sayri ntá mmu wu, bɛ mánsɔt ntay negho mánsɛt emi éyí, mámesɛ yí amɛm manyu.

⁷ “Eɛp ntá bó mmik echa, mbɔnyunɛ bó bátwɔ nɛ mamɔ anɛ ákú bo mankwɛn ndú bebú! Mamɔ ápu nák bétwɔ, kɛ chɔɔ embɛp ntá mmu anɛ átwɔ nɛ mamɔ encha!

⁸ Ɛri yɛ bɛ mbák awɔ ywɛ amɔt, nɛ yɛ chí ekak eyɛ kɛ ékú ánkwen ndú bebú, kpót awɔ wu, nɛ yɛ chí ekak guɛp! Echí sayri bɛ mbák nɛ Mandem ndú nepɛm enen nebhíki bhɔɔ ngwenti, yɛ chí nɛ awɔ amɔt, yɛ chí nɛ ekak émɔt, échá bémɛsɛ wɔ amɛm ngó anɛ apu nɛmɛ, nɛ amɔ apay, bekak bepɛy.

⁹ Nɛ mbák nyésɛ enɛ nékú bɛ ánkwen ndú bebú, ponórí nó fɛrɛ, ánguɛp. Echí sayri bɛ ánchwe ndú nepɛm enen nebhíki bhɔɔ ngwenti nɛ nyésɛ nɛmɔt echa mémɛsɛ wɔ amɛm nepíngo nɛ amík aye ankɛm apay.”

Nekay ághónɔmɛn anɛ ánémɛ

(Lk 15.3-7)

¹⁰ Yesu arɛm ntá bakoɔ bhi bɛ, “Sɔt ka mpok bɛ báké byak yɛ amɔt ndú nkwo báru bɔbha abhen. Yɛntiki mmu wap abhɔɔ ángɛl amfay anɛ ákway beghati Mandem enyín enɛ éyínj yí yɛntiki mpok.

¹¹ [Mɛ Mmu mfú ntá Mandem, ntwɔ chí bepɛmɛ yɛntiki mmu anɛ ánémɛ ebhi] *

¹² Bákaysi bɛ yí? Mbák mmu abhɔɔ bághónɔmɛn besa betay, amɔt anɛm ebhi, yí ákú yí? Pú áro bághónɔmɛn anɛ achi ndú nkwo besa menwi nsem neku nɛ anwi ambí-njɛ, andók beyan awu amɔt anɛ ánémɛ?

¹³ Nchí ghati bhe bɛ, mbák ayan wú aghɔ, manák áyá yí anti ɛti ághónɔmɛn wu amɔt encha manák amɛn yí ábhɔɔ bɛ anɛ besa menwi nsem neku nɛ anwi abhíki taka ebhi.

¹⁴ Echí enyumɔt nɛ Ɛta yeka mmu achi amfay bɛ apú yan yɛ mandú mɔywi amɔt áném ebhi.” †

Enyín enɛ mmu ábhónɔ bekú nɛ nti manɔ anɛ ákú yí bebú

¹⁵ Berɔɔ ambí Yesu arɛm bɛ, “Mbák nti múnkwɔ ánkú wɔ bebú, dók temrí yí, mámbák ndiɛrɛ bɛ bati apay. Mbák ákú yí ángó bekwɛnɛ bhi mánsokori ndakárɛ, nɔ áwɛnɛ nti múnkwɔ.

¹⁶ Kɛ mbák abhíkí ka begbok enyín enɛ árɛm, pɛt dók ghó yí nɛ manɔ achak amɔt, yɛ bati apay, yɛ arat, bɛ bó mámbák batísɛ ndú yɛntiki enyín enɛ báɛm. ‡

¹⁷ Mbák abhíkí ka begbok bhɔ nkwo, ká nkwo Mandem mándínj. Nɛ mbák bo Mandem báɛm kɛ yí áchók chí batú, dɔ yí ambak yɛ mbɔ mmú anɛ ápu chye Mandem kɛnókó, nɛ mbɔ mbebhé nkabhénti.

¹⁸ Dínj ká bɛ, yɛntiki enyín enɛ bágwórɛ fá amík, Mandem ágwɔt awu amfay. Nɛ enɛ bákáɔárí fá amík, Mandem ákanari yɔ awu amfay.

¹⁹ Enyín échák enɛ mɛyan mándínj chí bɛ mbák bo bati apay mánká eyɔɔ émɔt fá amík ndú enyín enɛ bó báyan nɛ máníkmuɛt, Ɛtaya mmu achi amfay, ághók nɛnikímuɛt enap.

²⁰ Yɛntiki ebhak enɛ bakoɔ bha bati apay, bati arat, báchéme ɛti ya, nchí arɛ nɛ bhɔ.”

Yesu atɛm nekay ndu betɔɔ enyu sɛbhónɔ befonori bati

²¹ Píta arɔk yɛ ntá Yesu abhɛp yí bɛ, “Acha, mbák mmu ántónórí bekú mɛ bebú, mbɔɔ bɛfónórí yí ndɔɔ éní? Ndɔɔ tándrámat kɛ?”

²² Yesu akɛmɛ yí bɛ, “Wáwák! Mbák mmu ántónórí bekú wɔ bebú, abhɔɔ bɛfónórí yí manók besa berat nsem byo, ndɔɔ tándrámat.” §

²³ “Dɔ ka ngati bhe ɛti Kɛfɔ Mandem. Kéchí mbɔ Mfɔ anɛ ábhínj bó betik abhi bɛ yɛntiki mmú wap ánkémɛ nkáp anɛ yí ákɛm yí.

²⁴ Abhó nákó bebhɛp barem ami, bátwɔ ntá yí nɛ mmu amɔt anɛ ákɛm yí nkáp anɛ aya acha.

²⁵ Nkú betik wu kekway bekɛmɛ beyá nkáp wu. Chi-betik ywi achye eyɔɔ bɛ mántí yí nɛ ngórɛ ywi nɛ bɔbhi, nɛ yɛntiki enyín échák enɛ yí ábhónɔ, bɛ nkáp ywi ámfú.

²⁶ Mmú betik wu ághókó nákó nó, akwɛn beka mɔ wu abho méníkmuɛt bɛ, ‘Acha, chyɛ mé mpok, chɔɔ nkɛmɛ yɛntiki enyín enɛ mékɛm wɔ.’

²⁷ Chi-betik ághó nkúbetik wu ntínso, afonori yí, afɛrɛ ntí ndú yɛntiki enyín enɛ yí ákɛm yí, arɔ yí ándók.

²⁸ Kɛ nkúbhé mmu anɛ mɔ wu áfónórí áfú nákó, arɔk atɛmɛrɛ nti nkúbetik anɛ ákɛm yí manyú nkáp anɛ ápu yɛnyín. Akɛm yí angoɔ arɛm bɛ, ‘Kwɔ barem amɛn ákɛm mɛ nɛnɛ.’

* 18:11 Mbok besí bekáti ebhen tentep bébhíkí bhɔɔ ndɔɔ anɛ. † 18:14 Mbok bho abhen básín ekáti enɛ, básín chí bɛ etáyá. ‡ 18:16 Ghó Ekáti Deteronomi 19.15 nkwo. § 18:22 Ɛkwáy nkwo bebhak ndɔɔ “Besa berat nsem neku nɛ épáy”.

²⁹ Nti nkubetik wu akwén yi bekak abho menikmuet be, 'Chié mé mpok, chon nchyé enyiny ene mēkēm wó.'

³⁰ Ke abhíkí ghok wáwák. Aká bákém mmuere ywi wu, bárak, bafye ekerékenon, be mbák abhiki kwó barem ami ánájá, apú fú aré.

³¹ Batí bō betik bāghó enyiny ene yi áká, bati ábé bho tontó. Bárók bāgháti mfó wu yéntiki enyiny, ene efakari.

³² Mfó achye eyon be mándók mántwó ne yi. Bátwó nókó ne yí, arem ntá yi be, 'Wó ebépti nkubetik ne! Onikmuet ndó wó orón ne beyá nkáp ane ókémé me.

³³ Wó nkwo ópú kwáy begho mbu nti mubetik ntínso mbo enyú ngó wó ntínso?"

³⁴ Mfó wu achye eyon ne beyá bebenti, be mánsot yi māmése ekerékenon be mbák abhíkí keme yéntiki enyiny ene yi ákémé, apu fú aré."

³⁵ Yesu ánájá nókó betem nekay enen, aghati bakoño bhi be, "Nó ké Etaya mmu achi amfay áká ne yéntiki mmú ywēka ane ánísi begho nti ntínso, kéka befonjori yi ne nti nenkem."

19

Yesu átón eti awáy nebhay
(Mk 10.1-12)

¹ Mpok Yesu ánájá berem menyiny ebhen atú Gálili, afa, apé Nyén Jódan, ase, arak atú Judéya.

² Beyá bhó bákónjo yi are, abú abhen māmé.

³ Agháká nókó aré, mbak bōnkwo Fárisi bárók memó yi, bábhēp yi be, "Yé yí, yé yí, ebhé eyese eka be mmu ándó ngoré ywi ndú nebhay ke ebhiki ka?"

⁴ Yesu akeme bho be, "Bábhíkire pay enyiny ene echí amem ekáti Mandem-e? Egháti bhese be, te nebhōmik, Mandem aghókó nyaka menyú bo bapay, ngoré ne mbakanem,

⁵ arem be, 'Eti yó, mbakanem abhōn béro etayi ne máyi, ambat mmuet ne ngoré ywi,

⁶ bō batí apay mándop chi mmú amot.' Bó kepere bhak ye bati apay, ke mmú amot. Mmu áke fye ye ákóré nénti bo abhen Mandem áchéme."

⁷ Bōnkwo Fárisi bábhēp Yesu be, "Mbák enyu yó ke échí, ndaká yí Moses árémé be mmu ákway béro ngoré ywi mbák achye yi ekáti awáy nebhay?"

⁸ Yesu akeme bho be, "Chí eti netañánti eneka ké Moses áká nyaka be bákway béro baghoré bhēka ndú nebhay. Epú nyaka enyu yó ndú nebhōnet.

⁹ Dínj ká be, yé agha ane áró ngoré ywi ndú nebhay, kebák be ngoré akwen berwop, ambáy ngoré achak, akwen berwop."

¹⁰ Yesu árém nókó nó, bakoño bhi bárem be, "Mbák échí nó, ntí apú yé ane mmu abhay ngoré."

¹¹ Ke Yesu akeme bho be, "Puyé yéntiki mmu ke ákway beka beyon ebhen. Ndiere bo abhen Mandem achyē bho nti bēchókó nó, ké bákway beka bho.

¹² Mbak bo bachi bagú-bhó te amem menie. Abhénéfú báchí bagú-bhó mbonyune bo bachak ke bákú bō mámbák nó. Ke báchák bábhíkí ka nebhay ndu báchyé mmuet beká betik Kefó mfáy. Yéntiki mmu ane ákway bekonjo enyiny ene ndémé, ánkónjó yó."

Yesu ayét māmbo
(Mk 10.13-16; Lk 18.15-17)

¹³ Bofú básót bōbhāp bárók ntá Yesu ne bho be yi anyana bho amó anti, anikmuet be Mandem anjet bho. Bakoño bhi bāghó nókó nó, bábhō besayti bho be báké sōjori Yesu.

¹⁴ Ke Yesu arem be, "Dó ká māmbo mantwó ntá ya, báké chyēt bho mbi mbonyune bō abhen bachi mbo bho ké Mandem ábhak Mfó awap."

¹⁵ Yesu árém nókó nó, asot bōbhō anyana bho amó anti, ayet bho. Aká nókó nó, aró nebhuet wu arak ebhak échak.

Mfó nkáp
(Mk 10.17-31; Lk 18.18-30)

¹⁶ Efákari be mmu amot arak ntá Yesu, abhēp yi be, "Ntōn, ntiki erítí enyiny mēkwáy beká ke Mandem anchye me nepém enen nébhíkí bhōn ngwenti?"

¹⁷ Yesu akeme yi be, "Ndaká yí óbhēp me eti erítí enyiny? Mmú amot aywínti ke ári. Mbák óyán yi anchye wó nepém enen nébhíkí bhōn ngwenti, óbhōn bēbháre bebhé Mandem."

¹⁸ Mmú wu abhēp Yesu be, "Ebhén?" Yesu akeme yi be, "Orínj bebhé Mandem. Bérēm be, 'Ké kwen berwop. Ké wáy mmu, Ké ghep aghēp. Ké te ntísie akware,

¹⁹ chyé máye ne etaye kenókó. Ne óbhōn bekonj nti nkwa mbo enyu ókónjó mmuet eye."

²⁰ Esakámu yó arem be, "Nnán nchí bhūere bebhé ebhen menkem. Enyiny échák ébhuet ké?"

²¹ Yesu aghati yi be, "Mbák óyán ombak chak ndú babhi ankem, dók tí menyiny ebhe menkem, chyé nkáp ntá bachébhébo. Mbák ónká nó, chon ómbōn kefó menyiny amfay. Ontwó ye ókonjo me."

²² Esakámu yó ághókó nókó nó, arōbhe rōneron nsónso mbonyune abhōn nyaka beyá menyiny.

²³ Yesu ayibhiri mmuet arem ntá bakoño bhi be, "Nchí ghati bhe be ébē mmuet tontó be mūnkáp anka Mandem ambak Mfó ywi.

²⁴ Echí wikirik be mpōnjo baso ámfuēt ndú mbok mbiábhān écha mūnkáp bēka Mandem ambak Mfó ywi."

²⁵ Bakonjo Yesu bághókó nókó nò, bápáp! Babho bebhép yi be, “Mbák enyu yò ké échi, ághá yé ákway bebhak mmu ane Mandem ápeme?”

²⁶ Yesu ayinji bho diíí, arem be, “Ntá nkwanwan, mbi ápú, ke yényin épú cha Mandem.”

²⁷ Pita asá eyon arem be, “Ná ne bhesé? Séró yéntiki enyin sékóno wò! Nsáy ane sébhòh chi yí?”

²⁸ Yesu aghati bho be, “Nchi ghati bhe be ndù mmik nko, mpok Mmu ane áfú ntá Mandem áchòkò ndù enókò kéfò yi ne keném kenem, be bakonjo bha báchòk nkwo ndù menókò kéfò, bekem maneréket Israel byo ne apay.

²⁹ Ne yé agha ane áró yé chí beket, yé chí bómáyi, yé chí é táyi, yé chí máyi, yé chí bóbhi, yé chí baki yi éti yí ákóno me, chonj ampet ambónj menyin ebhen menkem ndonj besa betay, ambónj nkwo nepém enen nebhiki bhonj ngwenti.

³⁰ Ke chonj beyá bo abhen bachi ambi néne, mándap ansem, ne abhen bachi ansem, mándap bayámbi.”

20

Mandem ákap bakú betik abhi

¹ Yesu arak ambi berem be, “Mbák Mandem achi ne bho mbò Mfò wap, menyin bébhak mbò enyu échi ndù nekay enen. Nekáy enen nēchi be, mbonjónkífú achi nyaka. Éwak émot, afa beti beti arak beyanj bó abhen bakú betik amem nki ywi.

² Aka ne bakú betik abhen yi ayambi ásré be chonj yi anhye bho nkáp ané ákwáy ndù betik ebhen nywop nemot. Ató yé bho be mándók mánkú betik amem nki ywi.”

³ Égháká nókó nkárénká nénenamot beti bho, afa arak nefisie, aghó bófu tété abhen babbhiki bhonj yényin beku.

⁴ Aghati bho be, “Dók ká nkwo ndù nki wa manká betik aré. Mánán mámfaté beku, chonj nchyé bhe nkáp ane ákwáy.” Báfué bórók.

⁵ Égháká nókó mbò nkárénká byo ne epay, ne nkarenka érat ene ngósi, mbonjónki wu aka enyumot. Nó chí, asot bó betik bachak ató ebhi.

⁶ Bérónj nkárénká etay beku, apet afú, arak etok, aghó bo báchák tété, enyin ene bakú ti. Abhép bho be, “Ndaká yi báchi fá tété, nywop nenkem, enyin ene báku ti?”

⁷ Bákéme yi be, “Séchi fá tété mbonyune sebhiki bhonj mmu ane ástò bhesé ndù betik.” Mbonjónki wu aghati bho be, “Dók ká nkwo mánkú betik amem nki wa.”

⁸ Égháká nókó beku, mpok bakú betik bápntsem anywóp, mbonjónki abhinji mmu ane áyinji bakú betik aghati yi be, “Binji bakú betik chyé bho bakáp ayap, bébhó ne abhen

báronj ébhi ndóbhensem, bewenti ne abhen bayámbi.”

⁹ Abho ne abhen básóré bho ndù betik nkárénká etay beku, achye yéntiki mmú wap nkáp nywop nemot ankem.

¹⁰ Agháká nókó ntá bó abhen bayámbi bábhó betik beti beti, bákáysi be chonj anhye awap nkáp anja ancha ane bó abhen babho betik chí beku. Ke achye yéntiki ntí mmu chí enyumot, nó chí nkáp betik ebhen nywop nemot.

¹¹ Básóré nókó bakap ayap, babho menywinti éti mbonjónki,

¹² mándeme náko be, “Bó abhen bakú betik chí ndù nenókó nywop nemot, achyé bho nkáp enyumot ne bhesé bhó séká betik ndù nywop nenkem amem ésonji mmok.”

¹³ Ke mbonjónki akeme mmu wap amot be, “Nkwáne, mbáki nyié be yényin. Séká eyonj émot ne bhe be méchye yéntiki mmu yweka nkáp betik ebhen nywop nemot. Pú nó?

¹⁴ Sot nkáp aywe dók. Membonj ké mbónj nti bechye mmu ane abho betik ndóbhensem nkáp betik ebhen nywop nemot mbò enyú nchyé wò.

¹⁵ Nkáp chí awa. Mbáki bhónj betan beku enyú nkónj ne wú? Mpabhamík aka óbenti ndù ntónj bóbbhen berinti?”

¹⁶ Yesu ánánjá nókó bétém nekay enen, arem ye be, “Enyu eyo ke échi be chonj beyá bayámbi mándap ansem, ne beyá baróbhensem mándap ambi.”

Yesu arem ndonj éné éjwi érat be chonj mángwáy yi

(Mk 10.32-34; Lk 18.31-34)

¹⁷ Ené Yesu ákò beronj Yerúsalem ne bakonjo bhi bati byo ne apay, asot bho nepak, abho beghati bho enyin éné ébhónj béfákari ne yi.

¹⁸ Arem be, “Ghók ká, sérónj nó chi Yerúsalem, ne mpok ségháká aré, chonj mámfye Mmu ane áfú ntá Mandem amó bóbatí bachiákap Mandem ne ntá batonj ebhé Moses, bó mándem be mángwáy yi.

¹⁹ Ne bóbatí mánsot yi mámfye amó bo abhen bápú bo Israel, bé mánjókó yi, ne be mándén yi ne ekpa, ne be mángó yi ndù ekotakáti. Ke égháká nókó manywop arat, amptnsem ndù nepém.”

Yesu yi be munti abhonj bebhak mübetok
(Mk 10.35-45)

²⁰ Ébhíki tat, ngoré Sebedi asot bóbbhi bati apay, arak ntá Yesu ne bho. Atep mánén besí bhi are bhép yi be ankwak yi.

²¹ Yesu abhép yi be, “Jyán mēnkā wò yi?” Akeme be, “Éta, ká bé mpok óbhák Mfò, bóbbha abhen bati apay, manchókò ne wò, amot ebhe awónem, achák ebhe awógho.”

²² Ke Yesu akeme yi be, “Óbhíki rinji enyin ene óyàn nkā ntá ye. Bákwáy beka menyú

esəŋəri ane mbónjə ményú?" Bákéme yi be, "Sékway bekə no."

²³ Yesu aghati bho be, "Tetep, chəŋ mǎnyú nkóp esəŋəri ane mbónjə ményu, ke mbíki bhoŋ betan beypa bo abhen babhəŋə bechəko ebhe awónem eya ne abhen babhəŋə bechəko ebhe awagho. Bebhak ebho bechi ntá bō abhen Etaya aghoko bhó ábhúré ntá yap."

²⁴ Bakonjo Yesu báchák bati byo bághókó nókó enyín ene bō Sebedi bareme, bábho bebēnti ne maməere bhap nō bachi nno amot.

²⁵ Eká Yesu abhiŋi bho mankem arem be, "Bárinjə be ntá bō mmik, bafō bábhoŋ beýá betan amfay bóbhap, ne bóbati básót beýá betan bekə bóbhap mángók bho."

²⁶ Ke ébhíki bhoŋ bebhak enyu yə ndú nkwo yweka. Mmu ane áyən bebhak mǎngo yweka, abhəŋ bebhak mübetok yweka,

²⁷ ne yéntiki mmu yweka ane áyən bebhak mmü mbi abhəŋ bebhak nsem ayweka,

²⁸ nkúbhé mbo enyü Me Mmu mfú ntá Mandem mbíki twə be bo mántók me. Ntwə chi bebhak mübetok, ne bechye nepém ena ndu beku beýá bhó, mferé bho ndú kesemé bebá."

Yesu abú manémámik bati apay amem etək Jeriko

(Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)

²⁹ Yesu áfú nyaka etək Jeriko ne bakonjo bhi. Ngémtay bho béré konjo bho.

³⁰ Manémámik bati apay babhak nepaká mbi chako. Bághókó nókó bē Yesu ké áfuèt, bábho bebik mandeme noko be, "Eta, Mmō Mfō Debhít! Ghó bhesé ntínso!"

³¹ Bo abhen bachi are bábho besayti manémámik bho be, "Kusí kál!" Ke bákpiik bare bik ne eyəŋ amfay be, "Acha, Mmō Mfō Debhít! Ghó bhesé ntínso!"

³² Yesu ate, abhiŋi bho, abhép bho be, "Báyən bē nkə bhe yí?"

³³ Bákéme yi be, "Eta, séyən ónká amík yese ánéné."

³⁴ Yesu aghó bho ntínso. Atək amík ayap. Témté wu, babho begho mbanj ne babho bekonjo Yesu.

21

Yesu achwe Yerúsalem mbo mmu ane anu ansot awónem

(Mk 11.1-11; Lk 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Yesu ne baghəko bhi bákó baghaka ndú bōbetək Betfáge ne Bétani, ndú Njie Menok Olif, kekwot ne Yerúsalem. Aré, ató baghəko bhi bati apay ambi.

² Apére tó bho, aghati bho be, "Dók ká ndú mótək ane achi afo ambi. Nəchwe báchwé etək, chəŋ mángó mponjo batu sesét, ne móywi. Kanári ká, mántwo fá ne yə.

³ Mbák yé mmu abhép be ntí ane bákəŋari yə, ghati ká yi be, 'Acha, áyən yə.' Témté wu, chəŋ yi andə mǎnsot yə."

⁴ Éfákari nkúbhé enyu eyə bē enyín ndemekepinti árémé nyaka émfú tetep. Ndemekepinti arem nyaka be,

⁵ "Ghati bo Slon * bē

mfə wap átwə.

Abhəŋ neseptimuet, átwə chəko amfay mponjo batu, amfay mómpəŋə batu."

⁶ Bakonjo Yesu bho bārók bakə mbo enyü yi aghati bho.

⁷ Básót mponjo batu yə ne móywi, bārók ntá Yesu ne yə. Básót nden mfāmuet yap basəbheri yə, Yesu akó achəko amfay.

⁸ Beýá bo abhen bachi are, báfere nden mfāmuet yap baghay ambi. Báchák béré kpót bəwókéndé mángay noko ndú mbi ane yí áfuèt aré. †

⁹ Beýá bho béré rəŋ ambi, bachak mankonjo noko ansem. Yesu abhak néntí enap. Bó mankem béré bik mándeme noko be, "Sémbítí Nyíé newú Mfō Debhít! Mandem ánjət mmu ane átwə ndú nnyén Acha! Sémbítí Mandem mfay!"

¹⁰ Nəchwe yí áchwé Yerúsalem, etək enkem ényíkisi tikítik. Bo bábho bebhəp bati be, "Ane mmu átwə chi agha?"

¹¹ Bo abhen bákó ne yi béré keme mandeme noko be, "Chí Yesu, Ndemekepinti Mandem ane áfú Násáret, atú Gálili."

Yesu abók bakósie

(Mk 11.15-19; Lk 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Yesu áchwé nókó etək, arok amem ekerákap Mandem. Abók bakósie ne bo abhen bákú menyín. Atakati bífémé bo abhen bákó esie bakap bəwupsi. Atakati nkwo menək bo abhen báti bebhəŋó.

¹³ Ndú Yesu ákə nə, aghati bho be, Mandem arem be, "Eket eya ébhəŋ bebhak chi ekeré neníkímuet, ke báyiibhiri yə érop nəbhuet ane baghép bábheŋe are." Nó ké básínjə amem Ekáti Mandem.

¹⁴ Ené Yesu ábhuet amem ekerákap Mandem, beýá manémámik ne bakem bārók ntá yi, abú bho mankem.

¹⁵ Bóbati bachiákap Mandem ne batəŋ ebhé Moses bághó menyínjə maknkay ebhen Yesu áká. Bághó nkwo ndú mǎmbo bábiik amem ekerákap mándeme noko be, "Bakak ne kenókó ámbák ne Nyíé-newu Mfō Debhít!" Bagho nókó nə, bati ábé bho amem tontó.

¹⁶ Bábhép Yesu be, "Opú ghók nə enyín ene bōbhen bārəm-é?" Yesu arem be, "Nchí ghók. Nó té báchi, bábhíki re ghók wáwák enyín

* 21:5 Slon chí Yerúsalem. † 21:8 Enyu eyə ké bo ju bákú nyaka mpok mǎngo átwə.

ene basinj amem Ekáti Mandem?" Básinj be, "Ókú mámbó ne abhén babhuet amó mándínj bechye wó bakak ne kenókó?"

¹⁷ Yesu áró nókó bhó, afa Yerúsalem arók Bétani, abhare are.

*Yesu akú enók ékúri
(Mk 11.12-14, 20-24)*

¹⁸ Néyi nókó, Yesu afa abho bepetnsem Yerúsalem. Nsay akém yi.

¹⁹ Ndú árón, aghó enók fig nékú mbi. Arók aré, ke yé mósepeménók ake ghó amfay. Ebhíkí faét chí beyé bóbho. Yesu arem ntá enók eyó be, "Té mmik ámay, apú pere kway menyu kepem." Enók fig eyó egu témté.

²⁰ Baghók Yesu bághó nókó enyinj ene éfakári, bábhák maknkay tontó. Bábhó berem ne bati be, "Yi ékú enók fig ene egu témté enyune?"

²¹ Yesu aghati bhó be, "Nchi ghati bhe be, mbák mámbónj neka ne Mandem tetep, kemakati betanj ebhen yi ábhónj, bákwáy beku enyinj ene nku enók fig ene. Ne bákwáy béghátí yé chí njie ne be 'Fá fá kwén awu amem manyu,' émfakari enyu yó.

²² Ne yéntiki enyinj ené mánikmuet be Mandem anchye bhe, apú ró bechye bhe, mbák mánókó."

*Ebhak ené betanj Yesu bífú
(Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)*

²³ Yesu achwe amem ekerákáp, abho betanj bho Eyón Mandem. Ndú yi ákú ná, bóbati bachiákáp ne bóbati etók báchák bárók ntá yi bábhép yi be, "Ntiki betanj ábhónj beku menyinj ebhen ne ókú? Agha áchyé wó betanj ebho?"

²⁴ Yesu akeme bhó be, "Menkwó mbónj enyinj émot bebhep be. Mbák mánkéme me yó, chónj menkwó ngati be mmu ane áchyé me betanj beku menyinj ebhen mékú."

²⁵ Enyinj ene mbónj bebhep be chi be, "Agha áchyé nyaka Jón Njwiti betanj bejwiti bho? Mandem, ke chí bó mmik?" Báre kem epáítí ne bati be, "Chónj séndem be yi? Mbák séndem be betanj ebhen Jón bífú nyaka ntá Mandem, ábhép bhes be, 'Ke ndaká yi bábhíkí noko eyón eyi?'

²⁶ Ne mbák séndem be, 'Béfú nyaka ntá nkwa', nó séyàn esónjori ne bó bhesé mbónyune bó mankem mánoko sayri be Jón achi nyaka ndemekepinti Mandem."

²⁷ Bákéme Yesu chi be, "Sébhíkí rinj." Yesu aghati bhó be, "Menkwó mpú ghati ye bhe mmu ane áchyé mé betanj beku menyinj ebhen né mékú."

Nekay chi ne bóbhi

²⁸ Yesu arem be, "Bárem bé yi éti ndak ane? Mmu amót achi nyaka ne bóbhi bati apay. Bábhák bó babhakanem. Éwak émot abhinj

ane mbi aghati yi be, 'Mówa, dók ká betik amem nki echón.'"

²⁹ Mówu akeme be, "Mpú rónj." Ke ansem mpok, awupsi nti arók.

³⁰ Chi afuét arók ntá mmó ane mónkwén, aghati yi nkwa be, "Mówa, dók amem nki ká betik echón. Mówu akeme yi be 'Eta, chónj ndók.' Ke akérónj.

³¹ Ghatí ká me. Ndú bóbho bati apay, ane ághókó étayi, akú enyinj ene yi áyàn chí ané?" Bó mankem bakeme be, "Ane nsénsi." Yesu aghati bóbati bo Israel bhó be, "Dinj ká tetep be bó bebá mbó babhebhé nkábhénti ne baghoré-nekó báyámbi bébhónj mbi bebhak bó abhen Mandem achi ne bhó mbó Mfó wap, ené báróp nsem.

³² Nchi rem ná mbónyune Jón Njwiti atwó nyaka ntá yeka bo Israel mankem, betanj bé enyú mmu ákwáy bebhare nepém eni chak besí Mandem, ke bábhíkí noko enyinj ene yi arém. Babhebhé nkabhenti ne baghoré-nekó ké mánókó enyinj ene yi arém. Yéndu bághó bé babhebhé nkábhénti ne baghoré-nekó mánókó Jón, báke tíknsem be mánókó enyinj ene yi arém."

*Bakú betik ne mbónjónki
(Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)*

³³ Ghok ka nekay néchák, "Mmúfú abhónj nyaka nki. Api menók vain are. Atep ebhá ene eghabheri nki ankem. Atém mbok aghoko nebhuet ane báyát kepem váin, be nnok ywi amfu, mánsót, máná mmém. Ate mákerémfay amem nki wu, bé ámbák nebhuet ane mmu áchákó ndu bébhábhéri nki. Afyé ye bo aré be mánkú betik mánkóre nsáy ne yi. Aró, arók nekó etók echak. ‡

³⁴ Mpok bekak kepeménak ákwáy nókó, mbónjónki ató bakú betik bhi bachak be mándók mánsót aywi ákóré mbwót.

³⁵ Ke báchwóbbhé nókó amem nki, bakú betik ndú nki bákém bhó. Bádén amót, báwáy áchák, bátémtí anefú ne batay.

³⁶ Ebhíkí tat, mbónjónki wu afere bakú betik abhi báchák ató. Báyá báchá abhen mbi. Ke bakú betik abhen báchí amem nki bákém bhó, bakú enyumót ne bhó, mbó enyú baká ne abhen mbi.

³⁷ Ndú ngwenti, mbónjónki arem ne mmuet yi be, 'Chónj ntó mbónj mówa. Yé yi, bábhónj béchye yi kenókó.' Afere ye móywi ató.

³⁸ Ke neghó ane bakú betik bághó yi, bábhó berem ne bati be, 'Yinj mbónj móywi né, ne yi ké ábhónj ményié newú etayi. Twó ká sénkem yi séngwáy bé etayi ánán ángú, menyinj ebhi méndap chí ebhese.'

³⁹ Bákém yé yi, baya, báfú amem nki ne yi, barók baway."

⁴⁰ Yesu ánánj nókó bétém nekay enen, abhép ye bóbati etók Israel be, "Bé bákáysí bé

‡ 21:33 Vain áko ndú menók ne básót kepem eki mána mmém.

mpok mbəŋŋnki wu áperénsem nekə enen yí áronj, áka yí ne bakú betik bho?”

⁴¹ Bəhati bho bakeme Yesu be, “Mpok ane mbəŋŋnki wu áperénsem, áka bebépti bakú betik bho mángu ebépti newú, ansot nki wu anchye ntá bakú betik abhen bápú nók bechye yí aywi ákóré mbwot témté, yéntiki mpok ane enyinj éfú ebhi.”

⁴² Yesu abhép bho be, “Bábhíki re pay enyinj ene echi amem Ekáti Mandem?

Básiŋ be, “Nkúbhé ntay enen batéket báguébhé bé nébhíki ri, nók ké néróbhé ntay enen nékémé eket nechá batay ácháak ankem.

Mandem ké áká bé émbák enyu yó, ne echi ndaká maknkay tontó ntá yesel’

⁴³ “Məghāti ye be be, chəŋ Mandem amfere áfók ane bábhəŋj ndú yí áchi ne bhe mbə Mfo yweka, anchye ntá bo bácháak abhen bákə menyinj ebhen yí áyən bo manka.”

⁴⁴ [Yéntiki mmu ane akwene ndú ntay enen, ášlepti ndú mbiŋ, ne mmu ane ntay enen nékwéné yí amuet, néchəkotí yí.]

⁴⁵ Bəhati bachiákap Mandem ne bənkwo Fárisi bághókó nókə bakay yó nók Yesu átémé, bárinji be árem nók chí éti yap.

⁴⁶ Báre yan bekem yí, ké bácháay nyaka beyá bo abhen báchi are, mbənyune bárinji nyaka be bəbhə básot Yesu mbə ndemekepinti Mandem.

22

*Yesu átém nekay epá nebhay
(Lk 14.15-24)*

¹ Yesu apet abho beghati bho menyinj ndú bakay.

² Yí be, “Mbák Mandem achi ne bho mbə Mfo wap, menyinj bébhak mbə enyu echi ndú nekay enen. Mfo amot anak nyaka epá nebhay ntá mšywi.

³ Mpok epa ákwáy nók, ató bə-betok abhi bé mándók mángátí bə abhen yí ánáká be mpok akway. Ké yé amot ké twə.

⁴ Apet abhinji bə-betok abhi bácháak aghati bho be, “Dók ká ghati bo abhen nnáká bé ngwáy bho besenə mpoŋ ne mánán mana nenyié, yéntiki enyinj énáŋ échi téé. Dók ká ghati bho mántwə.”

⁵ Ké ndú bo abhen yí ánáká mankem, yé mmu amot abhíki fyé ntí. Mánka nókə chí ebhap menyinj. Amot arək ebhi eyi, achák arak chí ekerésie eyi,

⁶ abhénéfú bákémti bə-betok abhen mfo wu átó, bádén mbə nnya baway.

⁷ Mfo wu abhəŋ beyá bebenti. Ató batemé nenu bhi bārók báwáy bəbhə, básəŋ etək eyap.

⁸ Abhinji ye bə-betok abhi arem be, “Mpok epa akway. Ké bə abhen nnáká bátəŋ be babhíki kway bə abhen bátwə ndú epá eya.

⁹ Dók yé ká ndú yéntiki mbay, mánák yéntiki mmu ane bághó, bé ántwə ndú epá nebhay.”

¹⁰ Bəbetok bho bārók bakə mbə enyú yí ághátí bho. Bábhíŋi yéntiki mmu. Mmú mbámmbə māmbiŋi bhiŋi, mmú ndíndi māmbiŋi bhiŋi. Ékú eket epá nebhay éjwí ne bo.

¹¹ “Ké mpok mfo áchwé anywóp begħə bə abhen yí ánáká, aghó bé mmu amot abhíki bhoŋ nkú-nebhay amuet.

¹² Abhép mmu wu be, “Nkwáne, okú ná ké šchwe fá, nkú-nebhay wə amuet tí?” Echa mmu wu enyinj berem.

¹³ Mfo achye eyəŋ be mánkém yí mángwót amə ne bekak, mamese neŋi ndú ejuri. Aré, bo bábhak ndú neŋi kebho ne nenyié ámán.”

¹⁴ Yesu ánánjá nókə betem nekay enen, arem be, “Mandem anak beyá bho, ké áyap chí báru.”

*Babhép Yesu éti nkabhénti ndu báyan yí
ankwén anyu*

(Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)

¹⁵ Ébhíki tat, mbək bənkwo Fárisi bārók báté eyu, babho beyan enyú bákway bekə Yesu ánkwén anyu, be bə māmboŋ mbi bekem yí.

¹⁶ Báká eyəŋ émat, bátó mbək bakoŋo bhap ne mbək bo Israel abhen báté ansem Hérod ntá Yesu be māmbép yí be, “Ntəŋ, sérinji bé wə óchi mmu tetep, ne bé štəŋ bho mbi Mandem tetep. Sérinji bé opú yinji mmu ndú besí šncháy yí.

¹⁷ Ghati ye bhesé, ebhé yesé eka be sénchíe nkabhénti ntá Mfo Rom ké ébhíki ka?”

¹⁸ Yesu ariŋi nkaysi mbámmbə yap. Arem be, “Bé bho betábhá, ndaká yí māmə me?”

¹⁹ Aghati bho be, “Təŋ ká me nkáp kpokorok ane básot bechye ndú nkabhénti.” Bátwə yí ne ebhəkə nkáp. *

²⁰ Yesu asot akém awə, abhép bho be, “Ntí ághá né are? Ne nnyén chí enen ághá?”

²¹ Bákéme yí be, “Chí ntí Sísa, Mfo Rom. Ne nnyén, chí éni.” Yesu aghati ye bho be, “Chíé yé ka mfo Rom yéntiki enyinj ene echi eyi, mánchye Mandem yéntiki enyinj ene echi ene Mandem.”

²² Bághókó nókə enyinj ene Yesu areme, bápóp! Bāró yí, barək ebhak eyap.

*Enyinj babhébhé Yesu éti neperénsem ndú
nepém*

(Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)

²³ Nkúbhé nywop enə, mbək bənkwo Sádusi bārók ntá Yesu bebhəp yí enyinj ndu bekə yí ánkwén anyu. Bənkwo Sádusi

* 22:19 Yesu ariŋi be báyan yí ankwen ndú ntá yap.

babhiki noko nyaka be ewak émot bawú bápénsem ndú nepém.

²⁴ Bábhép Yesu be, “Ntón, Moses asin ndú ebhé eyese be, mbák mmu ángú ándó ngoré ke bó kebhan yé mmó, mómayi abhan besót ngoré wu bé ámbé bó ne yi ndú nnyén manó ane águ.

²⁵ Bó chi amót bati tándrámtó báchi nyaka fá. Ane mbi abhá yé ngoré, águ ené yi abhiki bhan yé mmó. Ane ákónjo yi, asót kénkwésé wu ndú nebhay.

²⁶ Yi nkwo águ, kebhan mmó ne kénkwésé wu. Efákari enyumót ne ane ájwí bati arat, ne bómayi bachak nkwo.

²⁷ Ndú ngwenti, ngoré wu nkwo águ.
²⁸ Ndu echi nó, mpok Mandem ákú bawú mámpénsem ndú nepém, ngoré wu ábhák ane agha? Ndu bó mankem, bati tándrámtó, yéntiki mmu wap abhay nyaka yi.”

²⁹ Yesu akeme bho be, “Bekwéné béchi ne bhe tontó! Nti áchi be bábhiki riní yé chi menyin ebhen bechi amem Ekáti Mandem ne yé chi betan Mandem.

³⁰ Mpok Mandem ákú bawú mámpénsem ndú nepém, bo bábhak mbo bóángel awu amfay. Bápú pere bhay nebhay.

³¹ Ke mbák mámakáti be bawú bapu kway bepénsem ndú nepém, nó bárem be bábhiki re pay ndú Ekáti Mandem enyin ene yi ágháti bhe? Echí amem ekáti bé Mandem arem be,

³² ‘Me nchi Mandem Abraham, Mandem Aisek, ne Mandem Jekóp!’ Mandem áchi Mandem bo abhen bachi nepém. Apú Mandem bawú.”

³³ Beyá bo abhen báchi nyaka are bághókó nókó enyin ene Yesu árémé, manyu áchók bho, béyini enyú netón enen Yesu átón.

*Ebhé Mandem ene echa bechak menkem
(Mk 12.28-34; Lk 10.25-28)*

³⁴ Bónkwó Fárisi bághók be enyin ene Yesu ágháti bónkwó Sádusi ékú manyu áchók bho. Báté eyu, báyan enyin échák ene bábhép Yesu.

³⁵ Mmu wap amót ane áchi esáyrí ntón ebhé Moses arák memó Yesu. Abhép yi be,

³⁶ “Ntón, ebhé ene échá bebhé Moses béchák chí éné?”

³⁷ Yesu akeme yi be, chí ebhé ene érém be, “Kón Mandem Acha ywe ne nti ene nenkem, ne efónó yé enkem, ne nkaysi yé nkem’.

³⁸ Ené ke echi ebhé mbi, ne yó ke échá bechak menkem.

³⁹ Ené éjwí bepáy echi mbo ené, ne érém be, ‘Kón nti nkwa mbo enyu ókónj mmuet eye.’

⁴⁰ Bebhé ebhen bepáy bekúti yéntiki enyin ene Mandem áyan bo mándini, mbo enyú echi ndú menyin menkem ebhen Moses ásiní, ne ebhen baremé kepinti Mandem básini.”

*Mpeme Mandem afyé nyaka bariép bé átó
(Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)*

⁴¹ Ené bónkwó Fárisi babhuét ebhak émot ne Yesu, yi abhép bho be,

⁴² “Ndú nkaysi yeka, Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be átó abhan bebhak mmó agha?” Bákeme Yesu be, “Abhan bebhak ebháremó Debhít.”

⁴³ Yesu arem be, “Ná echi ye be Efónó Mandem ákú nyaka Mfó Debhít ambini yi be ‘Acha?’ Mfó Debhít arem nyaka be,

⁴⁴ ‘Mandem Acha arem nyaka ntá Acha wa be,

chókó fá ebhé awónem eya ndú enókó-kenókó, †

kpate nkú bóm pap abhe mándap mbo enók ene ónyanja chón bekek are.’

⁴⁵ Yesu abhép ye bho be, mbák Mfó Debhít ábhini nyaka Mpeme ré be Acha. Ná Achá-re áyibhiri ambak ebháremó ywi?”

⁴⁶ Yé mmu kekway bekeme Yesu enyin ene yi ábhébhé bónkwó Fárisi. Ne bébhó mpok eyó, yé mmu kepere mó bebhép yi yéyini.

23

*Sot ka mpok ne batón ebhé Mandem ne
bónkwó Fárisi*

(Mk 12.38-39; Lk 11.43, 46, 20.45-46)

¹ Ebhíki tat, Yesu abho beghati bakoño bhi ne beyá bo abhen bachi ebhak émot ne yi be,

² “Batón-ebhé Mandem ne bónkwó Fárisi ke bábhónjó betan beghati bho mbón menyin ebhen béchi amem bekáti ebhen Moses asini.

³ Bábhón ye bekoño chi menyin ebhen bo bárem, báké kú menyin ebhen bó bákú. Nchi rem nó mbonyune bó babhan bápú kú menyin ebhen bó bágháti bho wawák.

⁴ Bábáy bho menwópti batu anti be mámpókó, ndú beyá bebhé ebhen bo báfyé, ke bó babhan bápú kwak bo mámbaré bebhé bho yé mandú.

⁵ Bákú yéntiki enyin eyap chí ndu betón mmuet. Enyin émot echi be, yéntiki mmu wap ásót Eyón Mandem ansin amfye amem bómeyini mbo nchón ambat nefó puréé, angwót échák ndú erebháwó, kémbyáká bejenjémé nden eyap nkwo bésápti méncha enyu bébhónjó bebhak.

⁶ Bákón nkwo béchókó ndú bebhaká kenókó amem bekeré nenikimuet ne ndú bepa.

⁷ Bákón nkwo be bo mánkaka nókó bho nefisie ne kenókó. Ne bákón be bo mambini nókó bho be, ‘Ntón’.

⁸ Yé mmu yweka áké ka mámbini yi be, ‘Ntón! Bábhón chí ntón amót, ne be mankem báchi chí bati bónkwó.’

† 22:44 Ebhe awónem Mandem: Nò chí nebhuet kenókó.

* 23:7 Bo báchyé nyaka batón beyá kenókó.

⁹ Ne báké bhinji nti múnkwò be, 'Eta mbònyune bábhòj chí chí amòt, yí mmú áchí amfay.'

¹⁰ Ne mmu yweka áké ka bati mámbínjì yí be, 'Ntòj' † mbònyune bábhòj chí chí amòt, Mpeme Mandem áfyé nyaka bariép be átò.

¹¹ Mmu ane áchá báchá abhòj bebhak mubetok yweka.

¹² Yé agha ane áyòj mmuet, Mandem ásepti yí amík, ne yé agha ane ásepti mmuet amík, Mandem ákosi yí amfay."

Betábhá batòj ebhé Moses ne ebhen bònkwò Fárisi

(Mk 12.40; Lk 11.39-42, 44, 52, 20.47)

¹³ Yesu abho ye berem ntá batòj ebhé Moses ne bònkwò Fárisi be, "Bé batòj ebhé Moses, ne be bònkwò Fárisi, bo betábhá! Chòj émbép ntá yeka encha mbònyune báchyèt bo mbínywòp be báké rò Mandem ambak Mfò wap. Bé babhòj bápú ka Mandem ambak Mfò yweká, ne báchyèt mbi ntá abhen bákway beyanj bechwe are!

¹⁴ [Bé batòj ebhé Moses, ne be bònkwò Fárisi, bó betábhá! Chòj émbép ntá yeka encha. Bāsòt beket mánkwésé, mánkà nòkò berórí nenikímuet, berwò bho be báchi besayri bo Mandem. Èti yo, chòj ntémsi yeka ancha ane bo bachak.]

¹⁵ Bé batòj ebhé Moses, ne be bònkwò Fárisi, bó betábhá! Chòj émbép ntá yeka encha. Bákway bekò mánkinjì bòmanyu mándòk mbanj ne mbanj ménú beyanj yé chí mmu amòt be ámbák múnkwò yweka. Ke mpok yí ayibhiri aròbhe mbò bhe, nkúbhé bé ké bákwà yí ámbép ancha be babhòj ndòj epay, ambak mmú ane árój ndú nepíngò.

¹⁶ "Bé manémámik abhen báya bho mbi, chòj émbép ntá yeka encha! Bé bārèj be, 'Mbák mmu ámfyé bariép ne Mandem bekwà enyinj, anjiki ndú nnyén ekerákap Mandem betòj be yí abhòj bekwà enyinj eyò, ke yí kekà yo, yé esòjòri epu bhak.' Ne be, 'Mbák mmu ánjikí ambinjì berítì menyinj ebhen bechi amem ekerákap Mandem, abhòj bébhure bariép ami.'

¹⁷ Bé bechinjì manémámik! Ekerákap Mandem ké échá menyinj gol, ke menyinj gol ke becha ekerákap ene eká menyinj gol mémbak nyánjá?

¹⁸ Ne bārèj be mbák mmu ámfyé bariép ne Mandem bekwà enyinj, anjiki ambinjì nnyén éfémé akap Mandem betòj be abhòj bekwà enyinj eyò ke yí kekà yo, yé esòjòri epu bhak. Bārèj nkwo be Mbák mmu ánjikí ndú nnyén menyinj ebhen bábhuré ndú éfémé bechye akap ntá Mandem, abhòj bébhure bariép ami.

¹⁹ Bé manémámik! Besí Mandem, éfémé akap Mandem ké echa menyinj ebhen

bábhure aré ndu bechye akap, ke menyinj ebho ke becha éfémé akap Mandem? Pú éfémé yo ké eká enyinj ene bábhuré are embak nyánjá?

²⁰ Ndu échí nó, mmu ane árèj ndak, anjiki ambinjì nnyén éfémé akap Mandem, abhòj berinjì be, ayíkí nò nkwo ndú nnyén yéntiki akap ane achi ndú éfémé yo.

²¹ Ne mmu ane árèj enyinj, anjiki ambinjì nnyén ekerákap Mandem, abhòj berinjì be, ayíkí nò nkwo chí ndú nnyén Mandem mmu achi amem ekerákap,

²² ne mmu ane árèj enyinj anjiki, ambinjì mfay, abhòj berinjì be áyikí nò chí enòkò kéfò Mandem ne Mandem mmu áchòkò are."

²³ Yesu aròk ambi berem be, "Bé batòj ebhé Moses, ne bé bònkwò Fárisi, bó betábhá, chòj émbép ntá yeka encha! Bāsòt ndu béri amòt ndú baru byo mánchye ntá Mandem, mánkà enyumòt ne mbwót achak, ke bápú fyé ntí bebhak chak ne bo mankem, bápú fyé ntí beghò bho ntínso, ne bápú fyé ntí bebhak tetep ne bo mankem. Èri bekwà menyinj ebhen echa bekòre menyinj baru byo, mánchye ndu amòt ntá Mandem. Èri nyaka be mánkòjò ebhé ene bekòre menyinj ndú baru byo mánchye ndu amòt ntá Mandem, ke bábhiki bhòj nyaka beghòkòntik bebhé bécháak.

²⁴ Bé manémámik abhen báya bho mbi, bāsòt mpok befère yéntiki mónya ane áchí amem enyinj ene mányú, ke mpòjò baso màmènemèn ham.

²⁵ "Bé batòj ebhé Moses, ne be bònkwò Fárisi, bó betábhá, chòj émbép ntá yeka encha! Chòj émbép ntá yeka encha mbònyune bāsòt mpok bétyet nsem-ámok ne nsemé nchán, ke bati yeka ájwí ne bepò nkaysi ndú bāsòt menyinj bho ne betanj, ne ndú báchi bo bati rakáraka.

²⁶ Bé Nkwò Fárisi, manémámik! Ya ká mbi sò mmem ámók ne mmem nchán. Mbák mánkà nò, chòj nsem-ámok ne nsemé nchán éndyere pépépép nkwo.

²⁷ "Bé batòj ebhé Moses, ne be bònkwò Fárisi, bó betábhá! Chòj émbép ntá yeka encha mbònyune, báchi mbò manem ane bághókò sayri, bawati ne mbi pépép, enyu ene mmu ághò, ankòj, yèndu berené bawú ebhen ménán béchòjò ne beghep ke bechi amem.

²⁸ Enyu yo ké báchi. Mmu ághò be ankaysi be báchi chak ne bho, ke bati yeka ájwí amem ne bapu ne bebá."

Chòj mántémsi batòj ebhé Moses ne bònkwò Fárisi

(Lk 11.47-51)

²⁹ Yesu aròk ambi berem be, "Bé batòj ebhé Moses, ne be bònkwò Fárisi, bó betábhá,

† 23:10 "Ntòj" ndú ndón ane até ndú "Kristo", Mpeme ane ábhòjò nyaka bétwò.

chõj ãmbãp ntá yeka encha! Bachĩmbi bheka baway nyaka baremé kepĩnti ne bo abhen bachĩ chak besĩ Mandem. Bãtã manem ayap nãne, mãngwati nõkõ mbi arã bekũ yõ ándĩ amik.

³⁰ Bãkũ menyĩj ebhen mãndeme nõkõ be, 'Mbõ bhese sechi nyaka mpok bachĩmbi bhese, mbũ sãbhĩkĩ ka ne bho be mãngwáy baremé kepĩnti Mandem Acha.'

³¹ Nerem ane bãm nã áton be bẽ bãbhõj bãm ne manyu yeka be bãchi enyumõt mbõ bachĩmbi bheka abhen bãwáy nyaka baremé kepĩnti Mandem.

³² Dõk yẽ ka ambi mãnãnjã betik ebhen bachĩmbi bheka bãbhõ.

³³ Bẽ nnyõ ene! Bẽ bho bãbebhẽ bãchã mbõj befẽ! Bãkãysĩ bẽ bãkway bebhõj mbi bebũe be Mandem ake temsi bhe amem nepĩngõ?

³⁴ Ghõk yẽ ka, nchi to be baghatĩ Eyõj Mandem ne yẽntiki mmu ane áchi ndĩnjĩndak ndu ákõjõ Eyõj Mandem. Chõj ntõ be bãtõj-Eyõj Mandem nkwo. Chõj mãngwáy mbok eyap, mãngo bãchãk ndũ bekotakati, ne mãnden abhẽnẽfũ ne bekpa amem bekerẽ nenikĩmuet ebheka, mãnkõjõ nõkõ bõ betõk ne betõk ndu bekem bho beway.

³⁵ Chõj eyõ enkũ be manõj yẽntiki mmu ane áchi chak ane bo bãwáy, ámbãk be anti, bẽbho ne manõj Abel mmu áchi nyaka chak besĩ Mandem, beghaka ndũ manõj Sakaria mmõ Barãkia, mmu bãwáy nyaka nenti ekerãkap Mandem ne nebhuet ane bãchyẽ akap arẽ.

³⁶ Nchi ghati bhe be, chõj Mandem antemsi be bho mkpãk ane echõj mankem ãti bebẽptĩ menyĩj ebhen bẽ ne bachĩmbi bheka bãkã."

*Yesu adi kebho ãti bo Yerusalem
(Lk 13.34-35)*

³⁷ Yesu akõk arem be, "Eẽ Yerusalem, bõ Yerusalem! Bẽ bo bãwáy baremé kepĩnti Mandem, mãntemti nõkõ ne batay ndu beway bo Mandem átõ be mãngatĩ bhe Eyõj eyi. Ndũ beyã mpok, njãj besõt bhe mfyẽ amuet bẽ mãmbak ne me mbõ bõnkõk abhen nũ nõkõk ákũtĩ nebhuet amõt ne bebhap ebhi, ke bãpũ ka be nkũ nõ!

³⁸ Ne nãne, chõj Mandem andõ eket eyeka, ãndõp enyu yõ.

³⁹ Ne diñĩ kã be, bãpũ pere ghõ chõj me wãwãk kpate mpok ane bãm be, 'Sẽmbĩti mmu ane átwõ ndũ nnyẽn Mandem Acha.' "

24

*Yesu arem bẽ chõj mãnchõjti ekerãkap
(Mk 13.1-2)*

¹ Mpok Yesu arõ ekerãkap Mandem arõj, baghãkõ bhi bãbhĩj yĩ, mãndeme nõkõ be yĩ ángõ ndũ eket eyõ eri echa!

² Ke akeme bho be, "Pũ bãghõ menyĩj menkem ebhen bãsãrẽ bãtẽ beket ebhen bechi ndũ ekerãkap ke ãbhak enyune? Nchi ghati bhe be, mpok átwõ ane eket ene ãrõj amik enkem, yẽnyĩj kerõp tẽe."

*Chõj mãnchyẽ nõkõ bhe beyã esõjõri
(Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)*

³ Enẽ Yesu achi chõkõ ambi Njie Menõk Olif. Bakojo bhi bãm ntã yĩ. Yẽ mmu achak kebhak ne bho. Bãm be, "Ëta, ghati bhese, chõj ãmfakari nõ ntiki mpok, ne ntiki erĩj ãbhõjõ bekũ bo mãndĩj be mpok ane átwõ arõp kãkwõt, ne bẽ mandũ mpok mmik ãmay?"

⁴ Yesu akeme bho be, "Sõt ka mpok bẽ yẽ mmu akẽ rwõ bhe!

⁵ Beyã bo bãtwõ chõj mãnsõt nnyẽn ena mãntem ambi, yẽntiki mmu wap andem nõkõ be 'Yĩ ke áchi Mpeme ane Mandem afyẽ nyaka bariap be átol' Ne mãndwõ beyã bho be mãnjibhiri bati yap.

⁶ Chõj mãngõk nsõjõ nenu, mãngok mbok ãti manu ane áchi nekõ nesie ne ane átwõ ansem. Ke bãkẽ chay. Menyũ menyĩj ebho bẽbhõj befakari, ke eyõ epu tõj be ngwenti mmik aghaka.

⁷ Chõj betõk mẽnu ne betõk bẽchãk, bãfõ etõk mãnu ne bãfõ bãfõ etõk. Chõj nsay ankwen mbanj ne mbanj, mmik anyikisi ndũ betõk ne betõk.

⁸ Ke menyĩj ebhen menkem bechi chi mbõ nebhõnet enen bebe ntã ngorẽ ane ándõjsi.

⁹ "Mpok menyĩj ebhen befakari, chõj mãnkem be mãmfyẽ amõ bõbati etõk be mãnyok bhe sayri, mãngwáy bhe. Ne chõj bõ betõkõ mmik mankem mãmpap bhe ãti bãchi bakojo bha.

¹⁰ Ne mpok yõ, chõj beyã bakojo bha mãnkeme mmuet ansem, mãnti nõkõ bati ntã bõbati etõk, ne mãmpabhe nõkõ bati.

¹¹ Mpok yõ, beyã bo bãfũ, mãndeme nõkõ be bãchi baghatĩ Eyõj Mandem, enẽ bãmũ bho rwõ be mankojo bho.

¹² Chõj bebẽptĩ menyĩj ebhen bo bãkũ mẽnja kpãt bo kepere kon bati.

¹³ Ke mmũ ane átẽ kãkãtĩ tẽ ndũ ngwenti, Mandem ãpeme yĩ.

¹⁴ Ne bo bãbhõj beghati Mbok Ndĩndĩ ne ãti Kefõ Mandem ndũ betõkõ mmik menkem, bẽ amem yẽntiki etõk bo mãmbõj mbi begbok yõ, ke Mandem ankũ ngwenti mmik antwõ."

*Èrem esõjõri ene ebhõjõ bẽtwõ Yerusalem
(Mk 13.14-23; Lk 21.20-24)*

¹⁵ "Chõj mãngo 'Èrem enyĩj ene Mandem ápãbhẽ' tẽe amem Ekerẽ Mandem ndu ãnyõp yõ mbõ enyũ Daniel ndemekepĩnti Mandem arẽmẽ tesay be chõj ãmfakari." [Yẽntiki mmu ane ápay ekãtĩ enẽ ãmfyẽ anti, anjwimem.]

¹⁶ “Mpok yó, bô abhen bachi atú Judéya mámbúé, mámbésé amfáy njie.

¹⁷ Mpok yó, mbák éfákári bé mmu ákú betik amfáy eket eyi, áké sɔŋɔri mmæt besɛp kpik be andək amfere menyin anywóp ke ambue.

¹⁸ Ne mmu ane achi ebhi ákú betik, áké rɔŋ kpik bebuɔp nde yi.

¹⁹ Ne chɔŋ émbép encha ntá baghɔré abhen báchi ne menie ne abhen báchi ne bɔ amɔ mpok yó!

²⁰ Ník nókó ka mmæt be mpok bebue áké kwen yé chi mpok mban ákwen chaeɛ, ne yé chi ndú nywóbhé neywémuet.

²¹ Báke rɔ menikmuet, mbɔnyune esɔŋɔri ené bo bábhɔŋ mpok yó chi enyú esɔŋɔri ene bábhíki re ghɔ wáwák te nebhómik. Ne mpok yó ánán ámfuét, enyú esɔŋɔri yó epu pere bhák wáwák.

²² Ne mbɔ Mandem abhíki kpɔt manywɔp yó be ake ya, mbu ye nkwanwan amɔt apu rɔp nepém. Ke Mandem akpɔt mpok esɔŋɔri yó mbin éti bo abhen yi áyábhé be mambak abhi.

²³ Mpok yó, mbák mmu ángátí bhe be, ‘Ghó ká Mpeme ane Mandem átó fá’, yé chi be, ‘Ghó yi awu!’ Báke noko be échi tetep.

²⁴ Báke noko bé échi tetep mbɔnyune chɔŋ bô betábhá mantwɔ, yéntiki mmu wap andem noko be yi ke achi Mpeme Mandem afyé nyaka bariɛp be áto. Chɔŋ baremé kepinti nsé nkwo mantwɔ. Ne yéntiki mmu wap átwɔ, ankú noko bereme menyini maknkay ndu berwɔ bho. Ne mándwɔ yé chí bô abhen Mandem áyábhé be mámbák abhi, mbák bábhɔŋ mbi beku ná.

²⁵ Sɔt ye ka mpok! Nnán ngati ná bhe menyin ebhen ambi ambi.

²⁶ Ndú échi ná, mbák yé mmu angati bhe be, ‘Yini ká Kristo awu amem baso’, báké noko mámfá berɔŋ aré. Yé mmu andem chi be, ‘Yini ká Kristo fá amem móket’ báké noko enyini ene yi árem.

²⁷ Báke rɔ mmu ándwɔ bhe mbɔnyune, mbɔ enyú miámian ákɔt, angɔɔ, befu ebhókó nebu émot beghaka echak, nó ké ébhɔŋ bebhak mpok Me Mmu mfú ntá Mandem nchí twɔ.

²⁸ Nebhuet ane egú-nnya échi, aré ké kenén ekén kényie begú nnya kéchemti.

Menyin ebhen bébhɔŋ bɛfákari ke Yesu antú

(Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)

²⁹ “Mbák manywɔp ane beyá esɔŋɔri yó ámay, mmok ánem témté, ntaŋ kepere ghɔɔ, mambé ámfu amfay ánkweni, ne betan mfáy menyikisi.

³⁰ Mpok yó ké erin ené étɔŋ be Me Mmu mfú ntá Mandem nchí twɔ ébhesi ye amfay, ne bô yéntiki nneréket fá amik mámbɔ mémiak

ne amɔ mámbiki noko ndú kebhɔ áyóme. Ne mángo noko ndú Me Mmu mfú ntá Mandem nchí sɛp nchí twɔ amem nebhán enen mfay ne betan, mban énkem éngo noko ne bediéré Mandem.

³¹ Ne éfem eyɔŋɔ mmba énkwen. Chɔŋ ntó bɔángel abha ndú mmik nkem, mánsɔt bo abhen Mandem áyábhé, bebho ndú ebhókómik émot beghaka ndu echak, mánhem nebhuet amɔt.

Enyin ene nekáy enoko Fig nétɔŋ bhesé
(Mk 13.28-31; Lk 21.29-33)

³² “Ghók ká enyini ene enókárem ene bábhini bé ‘Fig’ étɔŋ bhesé. Enán émbó betem betó, báriŋi bé eso érop chi kekwt.

³³ Échi enyumɔt ne netwɔ wa, Me Mmu mfú ntá Mandem. Mánán mángo ndú menyin ebhen menkem ne ngátí bhe bɛfákari, dini ka be mpok netwɔ wa arɔp kekwt.

³⁴ Nchí ghati be tetep be menyin ebhen menkem bébhɔŋ bɛfákari, ke mkpáká bho abhen echɔŋ amfuét.

³⁵ Chɔŋ mfay amfuét, mmik amfuét, ke Eyɔŋ eya épú fuét wáwák.

Yé mmu abhíki rini mpok Yesu átwɔ
(Mk 13.32-37; Lk 17.26-30, 34-36)

³⁶ “Ke yé mmu abhíki rini mbɔŋ mpok ane menyin ebhen bébhɔŋ bɛfákari. Bɔangel Mandem bábhíki rini, Yé chí Mmu Mandem abhíki rini. Eta aywinti ké arini.

³⁷ Mpok ane Me Mmu mfú ntá Mandem nchí twɔ, menyin bébhak mbɔ enyú béchi nyaka mpok Nóa.

³⁸ Eghorí manyiep épére twɔ ndú mpok Nóa, bo mányie nyaka mányu noko, ne mámbay noko babhay, ne mántoko noko bɔ, kpáte mpok ane Nóa áchwé amem erémé áchwí ane Mandem ághátí nyaka Nóa ángókó.

³⁹ Bo bábhíki rini nyaka enyini ene ébhɔŋ bɛfákari, kpáte mpok éghorí manyiep étwɔ. Ne mpok étwɔ épókó bɔ mankem. Enyu yó ké netwɔ wa, Me Mmu mfú ntá Mandem ábhák chɔŋ.

⁴⁰ Mpok yó, mbák bô bati apay bachi ebhi báka betik, bákway besɔt amɔt mándɔ achak.

⁴¹ Ne mbák baghɔré bati apay bachi nebhuet amɔt bákɔk nchwi, bákway besɔt amɔt mándɔ achák.

⁴² Báke yé ka pé, mbɔnyune bábhíki rini nywɔp enen Acha yeka átwɔ.

⁴³ Bábhɔŋ berini be mbák mbɔŋóket arini mpok ane ngép átwɔ eket eyi, apú bhueɛ kenó. Abhak pé, be ngép ake twɔ andak eket.

⁴⁴ Bé nkwo bábhɔŋ ye bebhak pé mpoknkem, mbɔnyune, Me Mmu mfú ntá Mandem, nchí twɔ chí mpok ane yé mmu apu kway bekaysi be métwɔ.”

*Mmō betok ane achi tetep
(Lk 12.41-48)*

⁴⁵ Ebbhíki tat Yesu arem be, “Agha yé áchí mmōbetok tetep ane ábhónj kebonj ne mbónjket ásíkindi ne yí? Chí mmōbetok ane mbónjket ákway beró eket ntá yi, angati yi be ányché nókó nenyié ntá batí bō-betok ndú mpok.

⁴⁶ Chonj éndi ntá mmōbetok wu encha mpok chí-betik ywi afu nekó, apetnsem, aghó bē yi ákà betik ebhi sayri.

⁴⁷ Dinj ká be chí-betik apú nók beró yéntiki enyinj eyi awó mmōbetok wu.

⁴⁸ Ké mbák mmōbetok achi ebépti mmu, andem ne mmuet yi be, ‘Mbíkí kaysi be chonj chí-betik awa ampentsem ndu nekó enen yi áróńj áyák’.

⁴⁹ ambo beden batí bō-betok, anchem ekakánékó ne manyú mmém, ambo menyie, anyu nókó ne bhó,

⁵⁰ chí-betik ywi ákway bétwó ndú nywóp enen yi abhíkí kaysi be yi ákway bepetnsem.

⁵¹ Né mbák émfákári enyu yó, chí-betik átemsi yi sayri, antén yi ándók ámbák ne bō betábhá, ndú nebhúéré kebho ne nenyié ámén.”

25

Nekáy baghósónj bati byo

¹ Yesu átém nekay enen be, “Nywóp Mandem átwó bebhak Mfo bóbhi, menyinj bebhak mbó enyú echí ndú nekáy baghósónj bati byo abhen básóré nyaka berónj ebhap, barók betemeri mbáýngoré amot.

² Bati atay bábhónj kénwán, báchák bati atay bábhák echinjti.

³ Abhen echinjti bápókó berónj bhap, ké bō kepókó bawet mánkém amuet.

⁴ Ké abhen kénwán bápókó nókó ebhap berónj, bápókó menyinj bawet nkwo bákém amuet.

⁵ Éfákari be mbáýngoré ane bō mankem mánónj abhíkí twó áyák. Eká bábhó memók kenó, kpát bákwnén kenó.

⁶ Égháká nókó néntibheti, mmú amot abho bebik andem nókó be, ‘Ghók ká, mbáýngoré wu atewú átwó! Twó ká sensyepti yi!’

⁷ Baghósónj bhó mankem bácháyti, maneme, yéntiki mmu wap abho békósi nnik-erónj ywi.

⁸ Abhen echinjti bati atay babho berem ntá abhen kénwán be, ‘Kwak ka bhese ne mbó bawet erónj. Ebhesé berónj bétwó neme.’

⁹ Ké abhen kénwán bákéme be, ‘Ngufú bawet amen sébhónj apu kway chonj bhese ne bhe. Dók ká ntá batí bawet mánku ameka bawet.’

¹⁰ Ké bárónj nókó beku amap bawet, mbáýngoré achwóp, asot abhen bati atay, abhen ebhap berónj bédú, achwe amem

epá nebhay ne bhó. Baká-betik báya nekok batiep.

¹¹ Ebbhíki tat, baghósónj abhen báfú beku bawet bápentsem, báte nefi, babho bedep nekok, mánđeme nókó be, ‘Éta, Éta, dem mánéné bhese mbínywóp’.

¹² Ké mbáýngoré akeme bhó chí be, ‘Dinj ká be mbíkí rinj bhe!’”

¹³ Yesu ánánj nókó bétém nekay enen, arem be, “Bák ye ka pé, mbónyune bábhíkí rinj mpok ane Mé Mmu mfú ntá Mandem nchí twó.”

Nekáy bōbetik bati arat

(Lk 19.11-27)

¹⁴ Yesu átém nekay enénéfú be, “Mpok Mé Mmu mfú ntá Mandem nchí twó, menyinj bebhak mbó enyu éfákári nyaka ne mmu amot ne baká betik abhi. Nywóp némót, achye nkáp be mánđap mánkó nókó esíe ne wu.

¹⁵ Aró bhó nkáp bekonjo enyú yéntiki mmu wap ákwáy beku ne aywi nkáp. Achye amot bebhá nkáp betay. Achye achák bebhá nkáp bepáy. Achye anefu ebhá nkáp émot. Afa ye arók nekó.

¹⁶ Báróbhé nókó, mübetik ane yí áchyé bebhá nkáp betay abho beko esie ne wu témté. Ebbhíki tat, abhón nsáy bebhá nkáp béchák betay.

¹⁷ Ané bebhá nkáp bepáy aká enyumot, abhónj nsáy bebhá bepáy.

¹⁸ Ké nkubetik ane ebhá nkáp émot, ásóré nókó aywi nkáp, arók átém chí mbók amik abhesé ebhá nkáp eyó are.

¹⁹ Chí-betik, átát nókó ndú nekó enen yi áróńj, apetnsem, abhinj baká betik be mánwó, yéntiki mmu wap andem enyú yi aká ne aywi nkáp.

²⁰ Ané bebhá nkáp betay atwó ne bebhá byó, arem be, ‘Éta, óchyé nyaka mé bebhá nkáp betay be nkó esie ne wu. Nnu kpát bebhá béchák bétay beko amfay.’

²¹ Chí-betik akaka yi tontó arem be, ‘Óku sayri! Óchí erítí mübetik ne óchí mmu tetep. Ótón ndú mandú nkáp be óchí mmu tetep. Néné, chonj nchyé wó betanj amfay beyá menyinj. Twó sénkú manák!’

²² Ané bebhá nkáp bepáy atwó ne menwi arem be, ‘Éta, óchyé nyaka mé bebhá nkáp bepáy. Nnu kpát bechak bepáy beko amfay.’

²³ Chí-betik akaka yi tontó arem be, ‘Óku sayri! Óchí erítí mübetik ne óchí mmu tetep. Ótón ndú mandú nkáp be óchí mmu tetep. Néné, chonj nchyé wó betanj amfay beyá menyinj. Twó sénkú manák!’

²⁴ Ané ebhá nkáp atwó nkwo arem be, ‘Éta, ndínj bē óchí mmu mbeápak. Ókonj beghem nebhuet ane óbhíkí pí, ónyokoti nebhuet ane óbhíkí tak mbwot are.’

²⁵ Mbõñ yě becháy békó esié ne nkáp aywe kēka áném mbõñ esonjori ne wó. Éká ndak ntém mbok amik mbeme wú aré. Yinjí ebhá nkáp eye.

²⁶ Ké chi-betik akeme yi be, 'Wó ebéptí nkabetik! Wó mbót! Jrijí sayri bé nkõñ beghem nebhuet ane mbíkí pi, nnyokoti nebhuet ane mbíkí ták mbwot are, pú nò?

²⁷ Ké ndaká yí òbhíkí fye nkáp awa amem ekerénkap be nnán ntwó, mbõñ nsáy are?'

²⁸ Chi-betik achye ye eyon be mánsoť ebhá nkáp mübetik wu manchye ntá ane ábhónó bebhá nkáp byo.

²⁹ 'Yéntiki mmu ane ábhónó enyin, māmaka yi béchák, ambón ménja mencha. Ké yéntiki mmu ane ábhíkí bhõñ enyin, yě chí mandú ane yi ábhónó, básot ntá yi.'

³⁰ Ké mbák chí nkweñdõñ mübetik ne, bwóp ká yi māmese nefe ndú ejuri, bé ámbák awu ndú nebhuet nedí kebho ne nenyié amén."

Manyé ané ngwenti mmik

³¹ Yesu arak ambi berem be, "Mpok Mmu ane áfú ntá Mandem átwó mbó Mfó ne keném eki, boángel Mandem bátwó ne yi, ambak chókó ndú enókó kefó yi ne betan ebhi menkem.

³² Anán ántwó, bákú mkpaká bho betakó mmik menkem mánhem besí bhi, áfap bhó ndú bakwó apay, nkúbhé mbó enyú mbabheri bághónómén áfap mméné mbõñ ne bághónómén,

³³ antén bághónómén ebhé awónem eyi, anten mmén ebhé awoghó.

³⁴ Mfó andem ye ntá bo abhen báchi ebhe awónem ywi be, 'Twó ká fá, be bhó Etaya áyéré! Twó ká mambak nebhuet ane Mandem achí ne bo abhen yi achí Mfó wap. Yí ághókó nebhuet wu chí ntá yeka te nebhómik.

³⁵ Twó ka! Mpók nsay ánú me, báchyé me nenyié; mpók manyiep ákwák me, báchyé me manyiep nnyú; ne mpok ntwó mbó kenkó, básot me mbó mómáyeka.

³⁶ Mpok mbíkí bhõñ nden, báchyé me nden; mpok mēme, bákókóri me; mpok nchí ekerékenõñ, báre twó begho me.'

³⁷ Mpok yó, chõñ bo abhen báchi chák besí Mandem mankeme yi be 'Acha, ntiki mpok séghó bé nsay ánu wa, séchié wó nenyié? Ntiki mpók manyiep ákwák wó ke séchié wó manyiep ónyú?

³⁸ Ntiki mpok ótwó mbó kenkó, ke sésót wó chí mbó mómáyese? Ntiki mpok óchébhé nden, ke séchié wó nden?

³⁹ Ntiki mpok ómè, mbák épú nò, obhak ekerékenõñ, ke séré twó begho wó?'

⁴⁰ Mfó akeme bho be, 'Dinjí ká be yéntiki mpok ane báka nyaka berí ntá bo abhen

báchí mbó bõmaya, yě chí ntá mmu wap amot ane ápú yēnyin, échi enyumot mbó be bákú nyaka berí ebho chí ntá ya.'

⁴¹ Mpok yó áyibhiri mmuet andem ye ntá bo abhen bachi ebhe awoghó ywi be, 'Fá ká me besí, bé bho ntensi Mandem achi ne bhe! Fá ká, dók amem ngo ane apu neme yě ewak, ngó ané Mandem aghókó ábháré ntá Satan ne boángel abhi. *

⁴² Fá ká me besí. Mpók nsay ánú me, bábhíkí chye me nenyié; mpók manyiep ákwák me, bábhíkí chye me manyiep menyú.

⁴³ Mpók nchí kenkó nenti eneka, bábhíkí sot me mbó nti manó; mpok mbíkí bhõñ nden, bábhíkí chye me nden; mpok mēme, bábhíkí kokori me, ne mpok nchí ekerékenõñ, bábhíkí twó begho me.'

⁴⁴ Mpok yó, bõ abhen bachi ebhe awoghó yi bákéme be, 'Acha, ntiki mpok séghó ndú nsay ánú wó, ke séke chye wó nenyié? Ntiki mpok ane manyiep ákwák wó ke séke chye wó manyiep? Ntiki mpok ótwó mbó kenkó ntá yese ke séke sot wó mbó nti manó? Ntiki mpok nden échébhé wó, ke séke chye wó nden? Ntiki mpok ómè ke séke kokori wó? Ne ntiki mpok óchí ekerékenõñ ke séke kwak wó?'

⁴⁵ Mfó akeme ye bho be 'Dinjí ká be, yéntiki mpok ane mánisi nyaka bekú berí ntá yě chí mmu amot ane ápú yēnyin, échi enyumot mbó be me ké mánisi nyaka bekwak.'

⁴⁶ Mpok yó, bõ bárõñ ye ndú nebhuet ntensi ane ábhíkí bhõñ ngwenti, ke bõ abhen bachi chak besí bhi, mánchwe ndú nepém enen nebhiki bhõñ ngwenti."

26

Bóbati etak báté eyu be mánghwáy Yesu (Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Yesu ánáná nókó betõñ menyin ebhen menkem, arem ntá baghókó bhi be,

² "Bárinjé bé ndú manywop apay echõñ, Epá Nekinjé ebho. Chõñ mánti Me Mmu mfú ntá Mandem ntá bõmpap abha, mánkém me mango ndú ekotákátí."

³ Mpok yó, bóbati bachiákap Mandem ne bóbati etak báchem amem senta Mungo bachiákap Mandem. Mungo wu aka nnyén be Káyfas.

⁴ Báchem aré baka eyon émot be mánkém Yesu bhésé bhésé mánghwáy.

⁵ Ké bághó bé ebhiki ri be mánkém yi mpok epa. Bárinjé nyaka bé mbák mánkém yi mpok epa, bo báguép esonjori amem etak.

Ngóre amot atemti bawerérip anti Yesu amem etak Bétani

(Mk 14.3-9; Jn 12.1-8)

* 25:41 "Boángel" Satan chí befónó bebhábeba.

⁶ Mpok Yesu áhí etók Bétani, abhak amem eket Simun. Simun wu anán ame nyaka ebhanákwa.

⁷ Ené Yesu ányíe nenyíe aré, ngoré amot arók ntá yi ne bawerérip amen aré ya nkáp amem mōenyinjífu. Bághókó nyaka mōkpémé wu ne enyū ntay enen bábhini be alabásta. Ngoré wu atwó ne baweré mō, atemti anti Yesu. *

⁸ Ké baghók Yesu bághó nókó nō, bati ábé bhō amem, bábhō berem ne bati be, “Ndaká yí ngoré ne aré chonji bawerérip amen enyūne?”

⁹ Bákway mbu beti mō ndū beyá nkáp, māsot nkáp wu mánchye ntá bachébhébo”.

¹⁰ Yesu arinji enyin ene bō bárēm. Eká arem be, “Ndaká yí básōjori ngoré ne? Aká eriti enyin ntá ya.”

¹¹ Bachébhébo báhí ne bhe mpoknkem, ke mpú bhak chon ne bhe mpoknkem.

¹² Atémí mé bawerérip amen amuet be báképere fyé me bawet amuet ke mambeme me.

¹³ Diní ká be, yéntiki ebhak ene bo bághati Mbok Ndíndí fá amik, chon mángati enyin ene ngoré ne áká nkwo, ne eyo énká bé báké ghókantik yi.”

Júdas aka beti Yesu

(Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)

¹⁴ Etaré nókó, ngok Yesu amot ane áká nnyén be Júdas Iskariot afuét arók ntá bōbati bachiakap Mandem

¹⁵ abhép bhō be, “Chon mánchye me yi mbák nkák be mánkém yi?” Bápáy nkáp silbha bebhók esá nsem byo bachye yi.

¹⁶ Bébhō mpok yo, Júdas abho béyán mbi bekwak bō mánkém Yesu.

Yesu anyíe nenyíe Epá Nekini ne baghókó bhi

(Mk 14.12-21; Lk 22.7-13, 21-23; Jn 13.21-30)

¹⁷ Nywop Epá Bret ane kebhan yís yo, baghók Yesu bárók ntá yi bábhép yi be, “Eta, séndák séntóntí ebhak ene ónyíe Epá Nekini fá?”

¹⁸ Yesu arem be, “Dók ká afo etók egbo, chon mǎngó mmú fú. Neghó bághó yí, ghati ká yi be Ntōn arem be mpok akway, ne yi abhan menyie nenyíe Epá Nekini amem eket eye ne baghókó bhi”.

¹⁹ Baghók Yesu bárók baku ntonji mbo enyū yi aghati bhō.

²⁰ Egháká nókó beku, Yesu arók achókó menyie nenyíe ne baghókó bhi bati byo ne apay.

²¹ Ené mányíe nenyíe, Yesu arem be, “Diní ká be, chon mmu ywéka amot anti me”.

²² Etók baghók Yesu tontó, babho bebhep yi amot amot be, “Acha, chí me ké?”

²³ Yesu akeme be, “Mmū ywéka amot ane ásebhe awó ywi amem ekpūrē nenyie ne me áti chon me.

²⁴ Me Mmu mfú ntá Mandem, nchí rónjōrōn mbo enyū básiní éti ya, ke chon émbép ntá mmu ane áti me éntcha! Mbo bábhíki bhe yi, mbu érí ntá yi écha!”

²⁵ Júdas mmu abhōjō beti Yesu arem be, “Eta, chí me ké?” Yesu akeme be, “Échi mbo enyū órémé.”

Yesu anyíe nenyíe ngwenti eni ne baghókó bhi

(Mk 14.22-26; Lk 22.14-20; 1 Kōr 11.23-25)

²⁶ Ené mányíe nenyíe, Yesu asot ekpókó bret, achye bakak ntá Mandem. Abho bébókóti anchye noko ntá baghókó bhi, andeme noko be, “Sot ka, nyíe. Né chí mmuét éya.”

²⁷ Asot ye amokó mmem, áchye nókó bakak ntá Mandem, abho bechye ntá yap, andem noko be, “Sot ka nyu, bé mankem.

²⁸ Né chí manon ma. Aká nku ane Mandem ányū ne bōbhi ántéé. Bákū manon ma aron amik bé Mandem ámfónjóri bebá beyá bhō.

²⁹ Nchí ghati bhe be mpú pere nyu mmém amen, kpáte ewak ene mēnyū mmém bakō ne bhe ndū nebhuet bechókó Etaya”.

³⁰ Ndū ngwenti, Yesu ne baghókó bhi bákway nekwáy báchyé Mandem bakak. Báfú ye bákó amfay Njie Menok Olif.

Yesu arem be chon Pitta andem be abhíki rinjiyi

(Mk 14.27-31; Lk 22.31-34; Jn 13.36-38)

³¹ Bágháká nókó ndū Njie Menok Olif, Yesu aghati bhō be, “Nkúbhé beti ebhen echon, chon bé mankem māmferé ntí ne me mbonyune Ekáti Mandem érem be, ‘Mandem ádep chon mbabheri bághónómén angwep amik, nkwo bághónómén ántaka ebhi.

³² Ké Mandem ánán ánká mpétnsem ndū nepém, chon njambi atú Gálili, mántemeri me aré.”

³³ Pita arem be, “Yé bō mankem mambéé wō, me, mpú bué!”

³⁴ Yesu aghati Pita be, “Nchí ghati wō be, nkak aperé kok nkúbhé beti ebhen, chon óndem ndon érat be obhiki rinji me.”

³⁵ Yé nó, Pita arem be, “Yé chí newú, chon ngu ne wō. Mpú bué wō.” Baghók Yesu báchák mankem bárém chí enyumot.

Yesu are nikmuet amem Getsémani

(Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)

³⁶ Yesu arók ye nebhuet ane bábhini be Getsémani ne baghókó bhi. Aré, aghati bhō

* 26:7 Alabásta: Ntáy alabásta néfú nyaka etók Ijip.

be, “Chókó ká fá, mēten mmuet ambi ndu menikmuet.”

³⁷ Arém nókó nó, asot Pita ne bō Sebēdi bati apay, arak ne bho. Arap nsónso ne beyá basémé anti.

³⁸ Aghati bōPita be, “Basémé ajwi me anti mbo be áway me way. Chókó ká fá, mámbak pé ne me.”

³⁹ Arō bho atén mmuet ambi mandú. Akwen ne besí amik, abho menikmuet be, “Etaya! Ku nkóp esonjori ene ámfuét me ansem ntí, mbák mbi achi beká nō. Ke éké bhák mbo enyū mēyān, émbák chi mbo enyū óyān.”

⁴⁰ Afate ye, apetnsem ntá baghókó bhi abhen bati arat. Agho bho ndu bábhure kenó. Abhép Pita be, “Bápú kwáy béchókó pé ne me ndú nenókó nywop némót-é?”

⁴¹ Bák ká pé, mánik nókó mmuet, bé nemó néké dep be amik. Bábhon nti, ke mmuet apu bhe.”

⁴² Yesu apet arak are nikmuet be, “Etaya! Mbák nkóp esonjori ane apú kway befuet me ansem ntí, nká bé émfákári mbo enyu óyān.”

⁴³ Yesu apetnsem ndon ene ejwi epay, aghó baghókó bhi ndú bábhure kenó. Bápú kwáy nyaka béchókó pé ndú kenó kéjwí bō amik.

⁴⁴ Arō bho arak ndon ane ajwi érat are nikmuet enyumat mbo ndon ene mbi epay.

⁴⁵ Yesu apet ye nsem ntá baghókó bhi bho bati arat, aghó ndu bábhure kenó. Abhép bho be, “Bábhuet bebhure kenó? Bábhuet béywémure? Mpok akway ane báti Me Mmu mfú ntá Mandem ntá bō bebá.

⁴⁶ Faté ká séndók, ghó ká, mmú ane áti me ndú átwó.”

Bákém Yesu

(Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Jn 18.3-12)

⁴⁷ Ené Yesu abhuét berem nō ne baghókó bhi, ngók aywi amat ndú abhen bati byo ne apay ane aka nnyén be Júdas, achwop ne beyá bho. Bō bho bábhák ne bō akparenja ne nkík amō. Bōbati bachiákap ne bōbati etók ké bátó nyaka bho.

⁴⁸ Júdas anán ayámbi achyé nyaka bho erin ene ékwák bō mándinji Yesu. Aká nō, ndú ághátí bho be, “Mmu ane mébhene chon, chí yi. Kém ká yi!”

⁴⁹ Júdas áchwóbbhé nókó, afuét téé, abhene Yesu arem be, “Nton!” Abhene yi.

⁵⁰ Yesu arem be, “Mmuere wa, dók ambi, enyinj ene ótwó beká, ká yó.” Témté wu, bō abhen Júdas átwó ne bho bárók téé bákém Yesu bábyti.

⁵¹ Bákém nókó Yesu, mmu amat ane áchi ne yi, agwop akparenja ywi akpót atú nsem Mungo bachiákap Mandem chwát agwep amik.

⁵² Yesu aghati mmu ywi wu be, “Kémé akparenja ywe amem kénkwóp. Mmu ane ánu nenu ne akparenja, águ newú akparenja.

⁵³ Obhíki rinji bé mékwáy menikmuet nta Etaya antó me témté bōángel mánja máncha nka byo ne epay, mántwó mánu ntá ya?

⁵⁴ Ke mbák nká nā, ná enyinj ene echi amem Ekáti Mandem éfú tetep?”

⁵⁵ Yesu abhép ye beyá bōbho be, “Bátwó bekem me ne boakparenja ne nkík mbo be nchí ngébbhé ntantan? Yéntiki ewak, nchí chókó ékerákap Mandem, nton nókó bho menyinj éti Mandem, báro nyaka kekém me?

⁵⁶ Ke dinji ká be menyinj ebhen menkem befákari chi be menyinj ebhen baremé kepinti Mandem básinji mémfú tetep.” Afó ké baghókó bhi báró yi bábwé.

Básót Yesu barak ndú echeme batanjá manyé

⁵⁷ Bō abhen bákémé Yesu, básót yi barak ndú éket Káyfas, Mungo bachiákap Mandem. Baton-ebhé Mandem ne bōbati etók báchéme nyaka are.

⁵⁸ Ndu bárón are, Pita are konjo bho te ansem, kpát aghaka ndú senta Mungo bachiákap Mandem. Achwe aré, arak achókó ne bō abhen bábhábhéri senta wu, anon nókó begho enyinj ene báká chon ntá Yesu.

⁵⁹ Bōbati bachiákap Mandem ne bō echeme batanjá manyé bachak mankem béré yan bō abhen bákway bebbat Yesu barak amuet enyu ene bō bábhon mbi beway yi.

⁶⁰ Ke báke bhon ye mbi. Beyá bho báfú béré sence amuet Yesu, ke yé mmú kerem enyinj ene ékwáy beká be mángwáy yi. Etaré nókó, bō bati apay báfú báté besí batanjá manyé,

⁶¹ bárem be, “Yi wu arem be ákwáy memokoti ékerákap Mandem ampét ante yó ndú manywop arat.”

⁶² Mungo bachiákap afate arem ntá Yesu be, “Obhíki bhón yényinj bekeme ndú menyinj ebhen bōbhen bárem be oku?”

⁶³ Yé nō, Yesu achókó kpák, ake rem yényinj. Mungo bachiákap Mandem arem be, “Ndú nnyén Mandem ane achi nepém mpoknkem, ghati bhesé tetep mbák wō ke óchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be áto, Mmo Mandem.”

⁶⁴ Yesu akeme be, “Échi mbo enyū óréme. Ke dinji ká bé mpok átwó ane bágho chon Me Mmu mfú ntá Mandem, chókó ndú enókó kefo, ebhe awónem Mandem betan menkem. Chon mángó ndú Mmu ane áfú amfay átwó amem nebhán.”

⁶⁵ Mungo bachiákap Mandem ághókó nókó enyinj ene Yesu áréme, akém nkú yi adak ndu beton bebhénti bhi. Akók bé, “Aká te anánjá! Ayenti mmuet ne Mandem! Sépét séyān batisié mántwó mándém enyinj ene yi áká ndaká yi? Bé mankem bághok ndú yi áyènti mmuet ne Mandem!

⁶⁶ Bārem be yi?" Bákéme be, "Abhəŋ bəgu!"

⁶⁷ Bábhó bəpa yi batié besí, mánɗepti nəkó. Báchák mánchye nəkó yi nsáp.

⁶⁸ Bákú nókó nó, mánɗem nəkó be, "Nɗemé kepiinti Mandem, Mpeme Mandem afyé nyaka bariɗp be átó, ghati bhesé enyiŋ ene Mandem aku wə ɗriŋi. Ghati bhesé! Agha ádebhé nó wə?"

Píta arem be abhíkí riŋi Yesu

(Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Mpok yə, Píta abhak neŋi, amem senta chókó. Ngoré ane achi mmɔ-betik Müngo bachiákap Mandem arək ntá yi arem be, "Wə nkwo áchí nyaka ne Yesu mmu Gálili wu."

⁷⁰ Ke Píta atarja besí bə abhen bachi are mankem be, "Mbíkí riŋi mbɔŋ enyiŋ ene ɗrém nɔ."

⁷¹ Etaré nókó, áfú arək anyúbhá ené senta. Aré, mmɔ-betik Müngo bachiákap Mandem achák, ághó nókó yi arem ntá bo abhen bachi aré téé be, "Tánkwane achí nyaka nkwo ne Yesu mmu Násáret wu." Mmɔ betik anefú wu nkwo abhak chí ngoré.

⁷² Píta apet atarja, kpát, ayiki be, "Mandem arinji, mbíkí riŋi mónkwá wu."

⁷³ Ebhíkí tat, bo abhen bachi are téé bákókósi mmuet ne Píta barem be, "Nsé apu are, wə nkwo áchí mmu amot ndú nkwo bho Yesu mmu atú Gálili wu. Eyəŋɔnyu ye éti wə."

⁷⁴ Nɗəŋ ane, Píta arem be, "Mandem ántémsí me mbák məšə chí nsé! Mbíkí riŋi mbɔŋ mmu wul!" Témté wu, nném nəkó akók.

⁷⁵ Píta atik enyiŋ ene Yesu ághátí nyaka yi be, "Nkək aperé kók, chəŋ ɗndem nɗəŋ érat be abhíkí riŋi me." Afú neŋi, adi kebho, ne beyá basémé anti.

27

Bárək ntá Páilet ne Yesu

(Mk 15.1; Lk 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Néyí nókó, bəbati bachiákap Mandem ne bəbati etək báchókó betí betí báká eyəŋ émot enyú bábhəŋj bəku be mángwáy Yesu.

² Báchyé eyəŋ be mángwót yi. Bafyé yi ngem amo, básót bārók ntá Páilet, mmu Rom ane achí nyaka gəbhano atú Judéya mpok yə.

Júdas asuri

(Bk 1.18-19)

³ Júdas mmu átí Yesu ághók nókó be bábhəŋ beyay Yesu neŋi kebho néjwí yi anti éti epəndak ene yi áká. Asot nkáp silbha bebhók esa nsem byo ane báchyé yi anti Yesu arək békéme ntá bəbati bachiákap Mandem ne bəbati etək.

⁴ Agháká nókó besí ebhap arem be, "Nku-bəbú ndu ntí mmu ane abhíkí ku yənyin, kpate bətwə way yi." Bákéme yi be, "Eyə éyinj bhesé ná? Esəŋɔri eyə ke échí."

⁵ Júdas aták nkáp wu amik amem ekerákap Mandem, afú arək asuri.

⁶ Bəbati bachiákap Mandem bārók bábwópti nkáp wu, bārəm be, "Nkáp ane chí nkáp manəŋ ne ebhé eyese ebhíkí ka be mánchém nkáp manəŋ ne ané ekerákap Mandem."

⁷ Báká nókó eyəŋ émot, básot nkáp wu bārók bákú nebhuérémik ntá ngoko bete ndu bəbhéme nəkó manko.

⁸ Éti eyə ké bó bábhuet bəbhinj nebhuérémik wu bé Mmíkí Manəŋ kpáté echəŋ.

⁹ Éfákári nókó enyu eyə, enyiŋ ene ndemekepiinti Mandem Jeremáya áréme nyaka éfú tetep. Jeremáya arem nyaka be, "Básót bebhókó nkáp esa nsem byo, manyú nkáp ane mbək bo Israel bághó be ákway bəchyé ntá mmu ane ati yi.

¹⁰ Bákú mmik ntá ngoko-bete ne nkáp ére, nkúbhé mbə enyu Mandem ághátí nyaka me nku."

Páilet are bhép Yesu bebhep

(Mk 15.2-5; Lk 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Bārəŋ nókó ntá Páilet ne Yesu, ate besí bhi. Páilet abhép yi be, "Wə ke áchí né Mfo bo Israel?" Yesu akeme yi be, "Échí mbə enyu ɗrémé."

¹² Bəbati bachiákap Mandem ne bəbati etək bábhó bəbhát yi barak amuet, ke abhíkí keme yé eyəŋ.

¹³ Éká Páilet arem ntá yi be, "Ɔpú ghók nó beyá menyin ebhen bārəm bé əku?"

¹⁴ Ke Yesu akereŋ yənyin. Éká gəbhano abhak maknkey tontó.

Páilet akpót manyé be mángwáy Yesu

(Mk 15.6-15; Lk 23.13-25; Jn 18.39-19.16)

¹⁵ Gəbhano abhəŋ nyaka epin be yəntiki mmíé, ndú mpok Epə Nekinj, áfere mükənəŋ amot ane bo báyan yi ámféré.

¹⁶ Mpok yə, mükənəŋ amot ane bo bārə riŋi éti barak ane yi árə ku, abhak ekerəkənəŋ. Aka nnyén bə Barábas. *

¹⁷ Beyá bhó báchéme nókó eket Páilet betí ebho, abhép bó be, "Agha báyan mɗó ándók, Barábas ke chí Yesu, ane bábhinj bé Mpeme Mandem afyé nyaka bariɗp be átó?"

¹⁸ Páilet arinjí nyaka sayri bé bəbati bo Israel bákem Yesu bārəŋ ntá yi ne yi chí éti mpabhamík.

¹⁹ Éfákári nkwo be, ené Páilet áchókó bétəŋ Yesu, ngoré ywi atú mmu ntá yi ne eyəŋ be, "Də mmu wu ándók. Achí chak. Ngo kenó

* 27:16 Ndú mbək bekátí, básinj chí Yesu Barábas.

ekén kéré sɔŋori me ʒti yi ndü beti ebhen béfuéré.”

²⁰ Mpok yɔ nɔ, bɔbati bachiákap ne bɔbati etɔk báre ghati beyá bhó abhen báchí aré bé báké rɔ bebhép Páilet ándó chí Barábas ándók, anchye betan be mángwáy Yesu.

²¹ Eká Páilet apet abhép bó be, “Ndü bɔbhen bati apay, ane báyan ndó ándók chí agha?” Bábík be, “Barábas!”

²² “Nká yi ne Yesu mmu bábhñi bé Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be ätò?” Bó mankem bábhó bébík be, “Dem mángó yi ndü ekotákátí!”

²³ Ke Páilet abhép bó be, “Ntiki ebépti ndak yi ákú?” Bó mankem bápét bábhó bébík be, “Dem mángó yi ndü ekotákátí!”

²⁴ Páilet ághó nókó bé yí áchɔŋti chí mpok ne bé ebyok ebho békwén, arem mántwó yi ne manyiep ndü enyín. Asot manyiep amó aso amó amem besí beyá bɔbhó andem noko be, “Me mbíkí bhón amó ndü newú mmu ne. Newú eni néyín chí bhé!”

²⁵ Bó mankem bákéme be, “Dó manon ami ámbák bhesé antí, ne bɔ bhesé!”

²⁶ Páilet aferé ye Barábas mmú bo Israel ne bɔbati bhap báyan yi amfere. Achye eyon bé batemé nenu mánden Yesu ne ékpá, mánsot yí, mándak, mángó ndü ekotákátí. †

Batemé nenu báre yoko Yesu

(Mk 15.16-20; Jn 19.2-3)

²⁷ Batemé nenu Páilet básót Yesu bárók amem áchá ywi ne yí, batemé nenu báchák mankem ndü eká batemé nenu eyap bátwó nkwo bákáp Yesu.

²⁸ Báýók nkú yi amuet, básót nkú chu báfyé yí amuet. ‡

²⁹ Básót bɔbatábhénok nsénsé mání mbo ntá kefo báfyé yí anti, básót enokofú báfyé awónem aywi. Bábhó bétép mánén besí ebhi mánoko noko yí be, “Acha mfo bo Israel, kenóko kéchí eke eta!”

³⁰ Báká nókó nó, bápátí yí batié amuet, báfónɔ enok eyo yí awó bákébbe bedépti yí anti ne yo.

³¹ Bápəbbe noko beyoko yi, báfére nkú chu yi amuet, básót ayi yimbon bákéme yi amuet. Básót ye yi bárók bego ndü ekotákátí.

Bágó Yesu ndü ekotákátí

(Mk 15.21-32; Lk 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Ené báfú eket Páilet bárɔn, bátəmeri mmu etok Sírene fú ambi ane áká nnyén bé Simun. Bájire yí ápokó ekotákátí Yesu.

³³ Bárók ebhak ené bábhñi bé Golgota, nó chí “Nebhuét Enkónti.” §

³⁴ Aré, batemé nenu básót enyín ene énen mbo mbənya, * báfyé ndü mmem báchyé yí

ányú. Aghókótí nókó mó, ake ka ményú yé ndu báyan nyaka be yi anyu mó.

³⁵ Básót Yesu bágó ndü ekotákátí. Batemé nenu abhen bágó yi ndü ekotákátí, bághép ebháná béríní enyú bábhón békóre nden eyi be yéntiki mmu wap ambon amot.

³⁶ Báchsko ye amik mámbabheri noko yi.

³⁷ Básín enyín ene Yesu ákú ke bágó yí ndü ekotákátí, ndü ebhók enok. Bágó ebhók enok eyo ndü eko amfay ntí aywi. Enyín básín aré ébhák be, “Né chí Yesu, Mfo bo Israel.”

³⁸ Bágó ngébbé ntantan amot ndü eyi ekotákátí ebhe awónem Yesu. Báká enyu émot ne achák ebhe awəgho yi.

³⁹ Bo abhen báfuere fuét, bághaka nyaka are mánte, mámok ne bati, mánsokoti yi ne mándeme noko be,

⁴⁰ “Wó mmu ókway memokoti ekerákap Mandem, ne ónte yó ndü manywop arat! Pemé mmuet eye mbák óchí Mmó Mandem! Fú ndü ekotákátí sep amik séngól!”

⁴¹ Bɔbati bachiákap Mandem ne baton ebhé Mandem ne bɔbati etok báre way nkwo yi, mándeme noko be,

⁴² “Apeme nyaka bo báchák, ke apú kway bepeme mmuet yi! Pú yí achi Mfo bo Israel? Amfá ndü ekotákátí ansep amik, chon sénoko yi.

⁴³ Asíkí nti ne Mandem. Mandem ampeme yi néne mbák áyan bepeme yi, mbonyune arem be achi Mmu ane áfú ntá Mandem.”

⁴⁴ Baghép abhen bágó ndü ebhap beko mbo yí, báre so yí nkwo ne nsok enyu émot.

Yesu agú ndü ekotákátí

(Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Egháká nókó nkárenká byo ne epay ne ngósi, ejuri ékwén etok enkem. Ebhák kpáte nkárenká érat ne ngósi.

⁴⁶ Egháká nókó mbo nkárenká eyo érat ne ngósi, Yesu abik arem be, “Eli, Eli, lama sabatani?” Nó chí, “Mandem wa, Mandem wa, ndaká yí sféré ntí ne me?”

⁴⁷ Mbok bo abhen baté kékwót báýíní, bághók nókó ndü Yesu ábíkí enyu eyo, báre rem ne bati be, “Abhñi Elájia!”

⁴⁸ Ntemé nenu amot ajet témté arak asot ekuchá fofok asebbe ndü echyé mmém, asot akpan anti mónok, asá amfay ntá Yesu, bechye yi anyu.

⁴⁹ Ke abhénéfú báre rem be, “Dó yi séngó mbák Elájia átwó bepeme yil!”

⁵⁰ Yesu abik ndon achak, aró efónó yi awó Mandem.

⁵¹ Nkúbbhé mpok yɔ, ekát ene echi amem ekerákap Mandem égharé bebhok bepay befu amfay beghaka amik. Mmik anyikisi, ketarábbhé kérákátí.

† 27:26 Ekpa: Ekpa yɔ ebhɔn nyaka senɔn anti. ‡ 27:28 Báfyé yi nkú chu amuet ndu beyoko yi be achi Mfo. § 27:33

Nebhuét wu achi nyaka chí njie ane achi amik mbo énkónti. amen bó báyan be ánu yi áke ghok beyá bebe.

* 27:34 Enyín ene énen mbo mbənya echi nyaka mbo babhé

⁵² Manem ánene, Mandem akw beyá bo Mandem abhen mánán bágu nyaka bapetsem ndü nepém.

⁵³ Báfu amem manem ayap, ne Yesu áperé nókó nsem ndü nepém, bo Mandem bho bárók Yerúsalem. Beyá bho bághó bho.

⁵⁴ Mungo batemé nenu ne batemé nenu abhen bachi ne yi bábhábhéri Yesu bághó nókó ndü mmik ányíkisi, bághó menyin béchák ebhen befákári. Bechay bekém bho tontó. Bábhó berem be, “Achí mbw Mmo Mandem tetep!”

⁵⁵ Beyá baghoré bábhák are nkwo. Abhen bakóno nyaka Yesu befu te atú Gálili mánkwak noko yi, babhak téé, neko nesie, mámpkoko noko.

⁵⁶ Mbok baghoré bho bábhák María mmš etok Mágdala, ne María nno Jems ne Joséf, ne María ngoré Sebedi, nno Jems ne Jón.

Babhmé Yesu

(Mk 15.42-47; Lk 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Mmü nkáp amot afü nyaka etok Arimátia. Aka nnyen be Joséf. Abhak nkonjo Yesu amot. Egháká nókó beku,

⁵⁸ arak ntá Páilet be anchye betan amfere erene Yesu ndü ekotákáti. Páilet achye eyon be mámféré Yesu ndü ekotákáti manchye yi.

⁵⁹ Joséf asot ye Yesu anép ne ésienden nko.

⁶⁰ Joséf abhón nyaka nsem neko enén yi átémé ndü setárebhé. Arak abhmé Yesu ndü nsem eni n. Abinjiri ye erem ntay áchók nnyü nsem, agure.

⁶¹ María, mmš etok Mágdala ne María achák, bábhák kékwót chókó mánjinji noko nsem.

Páilet ató bo be mámbabhéri noko nsem Yesu

⁶² Néyi nókó, ndü nywobhé neywémuet bo Israel, bóbati bachiákap Mandem ne bónkwó Fárisi bárók bátémeri Páilet.

⁶³ Bárem be, “Eta, sébháki re ghakontik be mmü nsé wu arem nyaka be ndü manywop arat yi apetnsem ndü nepém.

⁶⁴ Éri ye be ónchye eyon bo mandók mam-babheri noko nsem eni kpáte manywop arat amfuet. Bakonjo bhi bákway beron mángep yi mámpoko, mándok, mámbo ye beghati bho be yi apetnsem ndü nepém. Ne mbák émfákári n, nsé yap yo áchonti menyin ancha nsé ane mbi.”

⁶⁵ Páilet arem be, “Yini batemé nenu n. Sot ka bhó mándók mámbabhéri nókó nsem mbo enyü báyan.”

⁶⁶ Báró ye barok báfyé erin ndü ntay, ne báró bo are be mambabheri noko nsem.

28

Yesu apetnsem ndü nepém

(Mk 16.1-10; Lk 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Nywobhé neywémuet bo Israel néfuéré nókó, María mmš etok Mágdala ne María

achák, báfu ntinywop, ené mban ábháki re kanari ndu beron beyini nsem Yesu.

² Éfákári bé ángel Mandem áfu amfay ásep amik, abinjiri ntay afere anyünsem, achoko aré.

³ Besí ángel Mandem wu béré ghoo mbo miámian, nden eyi éndiere noko pépépép mbo etokofion.

⁴ Babhabheri nsem béré wet ne becháy ne báróp mbo bawü.

⁵ Ke ángel arem nta baghoré be, “Báké chay. Ndiní bé báyan Yesu mmu bágo ndü ekotákáti.

⁶ Apú fá. Mandem akw yi apetnsem ndü nepém nkúbhé mbonyu yi areme be ebhón befakari. Twó ká ghó nebhuet ane bábhuré yi.

⁷ Dók yé ka áyák mángáti bakonjo bhi be apetnsem ndü nepém ne achi be ambi áron atú Gálili. Chon mángó yi are! Nnan ngati n bhe.”

⁸ Baghoré bho báró nebhuet ane nsem nechi ntiet ntiet. Becháy bekém bo, ke manák nkwo ajwi bho anti. Bájét barok beyan bakonjo Yesu be mángáti bho enyin ene ángel Mandem ágháti bho.

⁹ Ndu bárón, bápére ghó, Yesu atemeri bho, arem be, “Mandem ámbak ne bhe!” Bárók bákwen amik besí bhi bábhó bekem bekak ebhi manchye noko yi kenókó.

¹⁰ Yesu aghati bho be, “Báké cháý. Dók ká ghati bakonjo bha. Ghati ká bho be, mándók atú Gálili. Chon mángó me aré.”

Babhabheri nsem bárók bágháti enyin ene efakari

¹¹ Ené baghoré bho bárón, éfákari be mbok bo abhen bábhábhéri nsem bárók Yerúsalem bágháti bóbati bachiákap Mandem yéntiki enyin ene efakari mpok ángel Mandem ásebhé átwó ndü nsem.

¹² Bóbati bachiákap Mandem báchoko ne bóbati etok, báka eyon émot, báchye bho beyá nkáp ndü beson.

¹³ Bágháti bho be, “Ghati nókó ká bho chi be bakonjo bhi bátwó ne beti, mpok sékwéné kenó, bághép yi, bápoko bárók.

¹⁴ Mbák góbhano ángók ndak ane, chon sendinji ndü séchok nnyu ywi be nti nendi yi amem, enyu ené bápu chwe ndü esonjiri.”

¹⁵ Babhabheri nsem básót ye nkáp beson wu, bárók báka mbo enyü bóbati bágháti bho. Ne mbok yo bé bakonjo Yesu bághép yi ghep ké bo Israel bábhuet beghati bo kpaté echon.

Yesu atón mmuet nta bakonjo bhi

(Mk 16.1-10; Lk 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹⁶ Bakonjo Yesu abhen bati byo ne amot báró ye bárók atú Gálili ndü njie ane Yesu ágháti nyaka bó mándók aré.

¹⁷ Mpok bághó yi, bákwen amik babho bechye yi kenókó. Ke mbok ayap bare

makati mbák, sayri sayri, Yesu ke bɔ bághò nɔ.

¹⁸ Yesu akokosi mm̄æt ne bhó, aghati bhɔ besí ne besí be, “Etaya achyé me betan menkem amfáy yěntikí enyɪŋ ne yěntikí mmu awu amfay ne fá amik.

¹⁹ Dók yé ka, mǎnkú be bɔ betɔk menkem mámbak bakonɔ bha, mǎnjwiti bhɔ ndũ nnyén Eta, ne nnyén Mmɔ, ne nnyén Efóŋó Bedyere,

²⁰ mǎntɔŋ nókó bhɔ be mǎnkú yěntikí enyɪŋ ené ngátí be mǎnkú nɔkɔ. Ne nchí bhák ne bhe mpoknkem, te ndũ ngwenti mmik.”

Mbok Ndíndí mbonyu

Mák ásínj

Mbok Jón Njwiti ɛti Yesu

(Mt 3.1-12; Lk 3.1-18; Jn 1.19-28)

¹ Fá chí Mbok Ndíndí ɛti Yesu Kristo Mmo Mandem.

² Abho nyaka mbo enyũ ndemekepiinti Aisáya ásinj amem ekáti yi be, Mandem arem nyaka be,

Yinj, chon ntó mpakontó wa wó ambi, be ángókó mbi ywe ke óntwo. *

³ “Mmũ achi amem baso ábik andeme noko bé,

‘Tonjti ká mbi ane Acha áfueɛt aré.

Ká ka mbi ywi ambak chak.’ ”

⁴ Jón Njwiti abhesi nyaka amem baso angati noko bho Eyon Mandem be bó mántiknsem ndũ bebú bhap mánjwiti bho be Mandem amfonjori bebú bhap.

⁵ Beyá bho báfú atú Judéya ankem, ne bó Yerúsalem mankem mándak noko ntá Jón ndu begbok enyinj ene yi árem. Báre su bebú bhap, Jón anjwiti noko bho amem Nnyén Jódan.

⁶ Nkú Jón abhak enyinj ene baghoko ne babyok mpɔɔ baso. Mgbat ane yi ágwòt ebho abhak nkwbhénya ne nenyíe eni nébhak ngémtáy ne bawéré betu amen yi ághò amem baso.

⁷ Jón árem nyaka nkwo be, “Mmũ átwo me ansem ane áchá me. Mbíkí kwáy yé béchóti yi bekak bé nkánjári nkubhanya bekak ebhi.

⁸ Méjwiti bhe ne manyieɛp, ke chon yi anjwiti bhe chí ne Efónó Bedyere.”

Jón ajwiti Yesu, Satan amɔ yi

(Mt 3.13-4.11; Lk 3.21-22, 4.1-13)

⁹ Ndũ mpok yó, Yesu afú Násáret atú Gálili arók Jón ajwiti yi ndũ Nnyén Jódan.

¹⁰ Nefú Yesu afú anyén, ághó ndũ nebu nénéne, ne Efónó Mandem asot mkpá ebhónjó aseɛp yi amuet.

¹¹ Eyon efú amfay ére rem be, “Wó óchi Mówa. Nkon wó tontó. ɔchyé me beyá manák.”

¹² Témté wu, Efónó Mandem aká yi arók amem baso.

¹³ Abhak aré ndũ manywop besa bepáy Satan amɔ noko yi. Nnya ebébé ébhák aré nkwo, ke boángel Mandem báchyé Yesu nekwak.

Yesu abhinj baghok abhen mbi bati anwi

(Mt 4.12-22; Lk 4.14-15, 5.1-11)

¹⁴ Ené mánán bákémé Jón báfyé ekerékenon, Yesu arók atú Gálili abho beghati bho Mbok Ndíndí Mandem,

¹⁵ andeme noko be, “Mpok ane Mandem ábhak ne bho mbo Mfo wap aróp chí kekwoɛ. Tik ká nsem ndũ bebú ebheka, mánókó Mbok Ndíndí!”

¹⁶ Ené Yesu ákò nepaká Manyu Gálili, ághó Símun ne mómayi Andru ndũ bágwèp beyá nkáp ndu beway nsi mbonyune báchi nyaka bawánsi.

¹⁷ Yesu arem ntá yap be, “Two ká mambák bakoño bha ne chon ntɔn bé enyũ báka bé bo bácháak mambak bakoño bha.”

¹⁸ Témté wu, báro beyá nkáp yap bakoño Yesu.

¹⁹ Atén nókó mmuet ambi mandú, ághó Jems ne mómayi Jón, bó Sebedi. Báchi nyaka amem áchwí mángoko noko beyá nkáp yap.

²⁰ Négó Yesu ághó bho, abhinj bho be mankoño yi. Báro étayap Sebedi amem áchwí ne bó betik, bakoño yi.

Mmu ane efónó ebábu échyé esonjori

(Lk 4.31-37)

²¹ Yesu ne baghókó bhi bárók etak Kapernaum. Néyí nókó ndũ nywobhé neywemuet bo Israel, Yesu arók téé ekeré nenikímueti eyap abho beton Eyon Mandem.

²² Bo abhen bachi are bábhák maknkay tontó ɛti enyu ene yi átɔn. Atɔn nyaka mbo mmu ane árem émay, puyé mbo baton ebhé Moses.

²³ Bápére gho, mmu ane efónó ebábu esonjori atwó achwe amem ekeré nenikímueti are bik bé,

²⁴ “Yesu, Mmu Násáret, obhon yi beka ne bhese! ɔtwo fá beway bhese? Ndinj mmũ wó óchi. ɔchi Mmu Nyáná ane Mandem átó!”

²⁵ Yesu asáy Efónó yó be, “Kusi! Fú yi amuet!”

²⁶ Efónó ebábu ényikisi yi gbogbɔgbok, ébik ne beton, éró yi.

²⁷ Bó mankem bábhák maknkay, ne bábhó bebhèp bati be, “Ené enyu échi ná? Chi enyũ neton enen neko ke? Mmũ-ne abhón beton ebhen ásay befónjó bebábèbe ne méngok yi!”

²⁸ Mbok Yesu atin ataka atú Gálili ankem.

Yesu abú beyá bómame

(Mt 8.14-17; Lk 4.38-41)

²⁹ Yesu áró nókó ekeré nenikímueti bo Israel ne baghókó bhi, bárók téé ndũ eket Símun ne Andru. Jems ne Jón bábhak ne bhó.

³⁰ Nechwe Yesu áchwé anywóp, bágháti yi be nno ngóre Símun áchi bhéré ne mbáép amuet.

³¹ Yesu arók nepakámueti eni akém yi ndu awó akwak yi afate achókó chókó. Mbúép wu ámay. Abho mene bho.

³² Ɖgháká nókó beku, ené mmok anémé, bo báré sɔt bómame mankem ne abhen befónó bebúbəbə bésɔnɔri mándək nókó ntá Yesu ne bhó.

³³ Ɖtək enkem Ɖrək échem ambínywəp.

³⁴ Yesu abú beyá bo abhen bábhónó mame menyu ne menyu. Abók beyá befónó bebúbəbə béró bho. Yí keka be bó méndem yényin mbənyune bérinɔ nyaka mmú yí achi.

*Yesu are ghati Mbok Ndíndí atú Gálili
(Lk 4.42-44)*

³⁵ Neyí nókó, Yesu afate kpanwák, arək nebhəet ane bo bápú are, are nikmuet.

³⁶ Ɖbhíkí tat, Símun ne mamere bhi báfú báré yan yí.

³⁷ Bágó nókó yí, bárem ntá yí be, “Yéntiki mmu áyàn wə.”

³⁸ Yesu akeme bho be, “Sébhəɔn berəɔn ambi ndú bətək bechak ebhen bechi fá kekwt. Mbəɔn bégáti Ɖyəɔn Mandem árək nkwo mbənyune Ɖti yə ke ntwó.”

³⁹ Yesu abho ye beko atú Gálili ankem angati nókó bho Mbok Ndíndí amem bekeré nenikmuet bo Israel, anka nókó befónó bebúbəbə ebhen bésɔnɔri bho mémfu bó amuet.

*Yesu abú mmu ebhanákwa
(Mt 8.1-4; Lk 5.12-16)*

⁴⁰ Ɖwak Ɖmɔt, mmu ebhanákwa amət arək akwén yí beka abho berem be, “Ɖta, mbák əkɔn, əkway beka me ntán.”

⁴¹ Yesu aghó yí ntínso. Anyabhe awó, atək yí, arem be, “Nkəɔn, ebhanákwa ye Ɖmay!”

⁴² Témte wu, ebhanákwa yí Ɖmay, atan.

⁴³ Yesu aya yí batú ansemti nókó

⁴⁴ be, “Ké ghati yé mmu enyín ene Ɖfákári, ke dók ntá nchiakap Mandem be yí ángó be ebhanákwa ye Ɖmay. Anán ámbýó wə, ɔndək, ɔnchye ye akap ntá Mandem bekoɔn ebhé Moses. Chəɔn Ɖyó Ɖmbak enyín ene Ɖtəɔn bho be ebhanákwa ye Ɖmay.”

⁴⁵ Yé nɔ, ndu árəɔn, are ghati bho mbánkem enyín ene Ɖfakari. Akə Yesu keperé kwáy bechwe Ɖtək kponɔrɔn. Arəp chi bhesé bhesé ndú mban ene bo bápú aré. Yé nɔ, bo báré fú mbán ne mban mándək nókó ntá yí.

2

*Yesu abú mbénti
(Mt 9.1-8; Lk 5.17-26)*

¹ Ansem mpáy manywəp, apetnsem Kapənaum ne mbok ataka mbánkem be Yesu achi Ɖtək.

² Beyá bo bārək eket ené yí achi aré, enyu ené epok Ɖpú nyaka besəɔn ekak, yé chí nefi. Yesu are ghati bho Ɖyəɔn Mandem.

³ Ndu árəm nɔ, bó bati anwi bátwó ne mbénti amət ane bápók ndú bekpaka.

⁴ Ke bó kebónɔ mbi ane báfuet mánchwe anywóp Ɖti beyá bho. Báko amfay eket

mánene mbok aré, básebbe yí bhwere ndú bekpaka bhi nenti bho, besí Yesu.

⁵ Yesu ághó nókó enyú neka enén bábhónó ne yí, aghati mbénti wu be, “Mówa, mfónóri bebú bhe.”

⁶ Mbək batəɔn ebhé Moses abhen báchi nyaka aré chókó báre bhep mmuet Ɖyap be,

⁷ “Agha né? Enyín ene yí árəm chí nsək ntá Mandem! Mandem aywinti ke ákway befonɔri bebú mmul!”

⁸ Témte wu, Yesu arinɔ nkaysi yap, abhep bho be, “Ndaká yí bákaysi menyú menyín ebho?”

⁹ Enyín ene echi wikirik berem ntá mbénti-ne chí ené? Berem be ‘Mfónóri bebú bhe’, ke chí, ‘Faté pakó bekpaka ebhe kə?’

¹⁰ Ke chəɔn nkə mándinɔ be, Me Mmu mfú ntá Mandem mbónɔn betan fá amik ndu befonɔri bebú bho.” Arem ntá mbénti wu be,

¹¹ “Nchi ghati wə, faté pakó bekpaka bhe gure!”

¹² Bápere ghó, mbénti wu afaté kperəp, apók bekpaka bhi, afa amik. Bó mankem bábhək maknkay tontó bábhə bebiti Mandem mándeme nókó be, “Sébhíkí re ghó ené enyul!”

*Yesu abhinɔ Lévi be ámbək nkoɔn ywi
(Mt 9.9-13; Lk 5.27-32)*

¹³ Yesu apət arək nepaká Manyu Gálili. Ngémtay bo báre rəɔn ntá yí, antəɔn nókó bho.

¹⁴ Ndu ákó árəɔn, aghó mbebhé nkabhénti amət chókó amem ekerébetik eyi. Aka nnyén be Lévi. Abhak mmó Alfəos. Abhinɔ yí, arem be, “Twó bhák nkoɔn wa.” Lévi afaté, abho bekoɔn Yesu.

¹⁵ Ɖtaré nókó Yesu ne bakoɔn bhi báré nyie nenyié amem eket Lévi. Beyá babhebhé nkabhénti ne bakú bebú báchák bákónɔ Yesu, mányie nókó nenyié ne yí.

¹⁶ Mbək batəɔn ebhé Mandem abhen báchi nyaka bənkwo Fárisi bághó nókó ndu Yesu ányie nenyié ne bó bebú ne babhebhé nkabhénti, bábhép bakoɔn bhi be, “Ndaká yí yí ányie nenyié ne menyú bəbhen?”

¹⁷ Yesu ághók enyín ene bárem, akeme bho be, “Bo abhen bapu me, bápú yan ngan. Bó mame ke báyan ngan. Mbíkí twó bebhinɔ bó abhen bákaysi be bachi chak besí Mandem be mámbák bakoɔn bha, ntwo bebhinɔ chí bó bebú.”

*Enyín ene bábhébbhé Yesu Ɖti netaɔnsay
(Mt 9.14-17; Lk 5.33-39)*

¹⁸ Bakoɔn Jón Njwiti ne abhen nkwo Fárisi báchi nyaka ndú netaɔnsay mpokófu. Mbək bho bārək ntá Yesu bábhép yí be, “Ndaká yí bakoɔn Jón Njwiti ne abhen nkwo Fárisi bátare nókó nsay, ke babhək abhe bápú kə nɔ?”

¹⁹ Yesu akeme bho be, “Bákaysi be mankó abhen epá nebhay bákway bebhək ndú

netarénsay? Nsé! Tëndu mbáyngoré abhúet ne bhá, bápú kway betat nsay.

²⁰ Ké mpok átwò ane báferé mbáyngoré ntá yap. Chonj mántare nòkò nsay mpok yò.”

²¹ Yesu atém bó nekay enen be, “Yé mmu apú kway besot ebhókónden nkò bechok mbok ndú esí nden, mbonyune mbák ánkú nò ebhókónden ane nkò éjati, ane nsí andaka, mbok ámpet anchik ancha.

²² Ne ntá bo abhen báfyè mmém ndú bebhá nkwbhénnya, mmú apú kway befyè mmém bakò amém esí ebhá nkwbhénnya, mbonyune, mbák ánkú enyu yò, mmém bakò ákú esí ebhá énsen, enchonj, mmém andak amik. Báfyè mmém bakò chi amém ebhá nkwbhénnya ene éko.”

Enyinj ene bábhébhé Yesu éti nywobhé neywémuet bo Israel

(Mt 12.1-8; Lk 6.1-5)

²³ Efákári be, Yesu ne baghókò bhi bákò mámfuere nòkò amém nkí nchwi ndú nywobhé neywémuet bo Israel. Ené báfuét, baghókò bhi bábhò bekuap enyú nchwi yò.

²⁴ Mbok bó nkwo Fárisi bághó nókò nò, bárem ntá Yesu be, “Yinjí, baghókò bhe báka enyinj ene épú chak beku ndú nywobhé neywémuet!”

²⁵ Ké Yesu akeme bhò be, “Bábhíki re pay amém Ekáti Mandem enyinj ene Mfo Debhít ákú mpok yi áyàn enyinj menyie ndú nsay ákémé yi ne bóbhi?

²⁶ Achwe nyáká amém ekeré Mandem anyié nenyé enen báchyé mbò akap ntá Mandem. Achye ntá bóbhi nkwo, mányíé, ené ebhé ébhíki ka nyaka be mmu achak anyie, ebhíkifuét nkubetik amém ekerákap Mandem. Efákári nò ndú mpok ane Abiata achi mungo ndú ekerákap Mandem.”

²⁷ Béron ndú ngwenti, Yesu arem ntá yap be, “Dinjí ká be bághoko nywobhé neywémuet éti nkwa, bábhíki ghoko nkwa éti nywobhé neywémuet.

²⁸ Me Mmu mfú ntá Mandem ké mbónjò ye berem enyú mmu abhonjò beku ne ebhé ene éyinjí nywobhé neywémuet.”

3

Yesu abú mmu ane awò agú yi ndú nywobhé neywémuet

(Mt 12.9-14; Lk 6.6-11)

¹ Yesu apet achwe amém ekeré nenikímueti bo Israel angati nòkò bho Mbok Ndindí. Mmu amot abhak amém ekeré nenikímueti eyò ane awò ywi agú.

² Mbok bho bábhák aré abhen báyan mbi berem be bekwéné bechi ne Yesu. Bátép ye yi amík amuet begbo mbák chonj Yesu ambú mmú wu ndú nywobhé neywémuet.

³ Yesu arem ntá yi be, “Fú, twó fá ambi.”

⁴ Abhép ye bhò be, “Ebhé yesé érèm be sénkú yi ndú nywobhé neywémuet? Bé sénkú berí ké chi bebú? Chi bépéme ké chí bechonjti nepém?” Báróp kpákpák.

⁵ Nti nébé Yesu tontó. Abhanjari ayinjí bhò mankem ne bebénti bhò mbonyune batán bati. Yé nò, abhónj ntínso ne mmu ane awò agú nò yi aghati yi be, “Nyabhé awò ywe.” Anyabhe awò wu, apet atan abhak mbò ácháak.

⁶ Bónkwò Fárisi báfú, bárók. Bátereri bo Israel abhen báté ansem Héród, bákém echeme, bati beway Yesu.

Beyá bhó bakojo Yesu angoko Manyu Gálili

⁷ Yesu ne bakojo bhi báró bárók angoko Manyu Gálili. Ngémtay bho báre konjo yi. Bo báfú atú Gálili, mbok atú Judéya,

⁸ Yerúsalem ne Iduméya. Bácháak báfú ebhényen Jódan, abhénéfú báfú atú betók Táya ne Sidón. Bo mankem abhen mámé bárók ntá Yesu ndu bághókò menyinj ebhen yi ákú.

⁹ Yesu aghati bakojo bhi bé mántónjti áchwí ane yi áchwé are ndú bo baya bacha, be báké nyíre yi.

¹⁰ Ntí abhak be anánj abu nyaka beyá bómame. Beyá abhen bábhúet meme báre nu, mányire nòkò bati, be mámbónj mbi betók yi.

¹¹ Yéntiki mpok ane bo abhen befónjò bebúbébu bésónjori bhò bághó nyaka yi, bákwen yi beka mámbiki nòkò be, “Wò ké óchí Mmò Mandem!”

¹² Ké Yesu asemti befónjò bebúbébu be, “Báké ghati yé mmu enyú mmu me nchi.”

Yesu ayap bonto bati byo ne ayap

(Mt 10.1-4; Lk 6.12-16)

¹³ Etaré nókò, Yesu akó amfay njie, abhinj bakojo bhi mánkónjò yi. Bárónj nókò,

¹⁴ ayap bati byo ne ayap, áchyé bhó nnyén be bonto. Aghati bhò be, “Njap be bé mámbák ne me. Chonj ntó bhe nefi ndu beghati bho Mbok Ndindí Mandem,

¹⁵ ne chonj nchyé bhe betan ndu bebók befónjò bebúbébu ebhen bésónjori bho.”

¹⁶ Manyén bonto Yesu bhò bati byo ne ayap achi be, Símun ane Yesu áchyé nnyén nechak be Pita; ne

¹⁷ Jems, ne mómayi Jón, bó Sebedi [Yesu achye bhó nnyén nécháak bé Boanejis, nò chi bónetan]; ne

¹⁸ Andru, ne Filip, ne Batolómio, ne Mátio, ne Tomás, ne Jéms mmó Alfeyos, ne Tadios, ne Símun, mfyé-betan ndú barakátak,

¹⁹ ne Júdas Iskariot ane ábhónj nyaka beti Yesu.

Betan Yesu bebhíki fú ntá Belsébul

(Mt 12.22-32; Lk 11.14-23, 12.10)

²⁰ Ené Yesu ne bakoŋo bhi bápetnsem anywóp, bo abhen báchéme aré, bápét baya bacha, éka yí ne bakoŋo bhi kebhón yé epok ndu ményie nenyíé.

²¹ Bó nneréket ywi bághókó nókó nò, bábho beran ndu besot yi mbonyune bárèm nyaka be, “Nti átáká yi amem!”

²² Mbók baton ebhé Moses abhen báfu Yerúsalem báre rem be, “Belsebul, mfo befónó bebábéba, ké áchyé Yesu betan bebok befónó bebábéba.”

²³ Yesu abhinji bhó be mantwó ntá yi. Bárónó nókó, abho beghati bhó ndú bakay be, “Satan ákway bebok mmuet ná?”

²⁴ Mbák ákóré ánkwen étok, bo mánu noko ne bati, étok eyo épú te.

²⁵ Mbák ákóré ánkwen ndú nneréket, bo mánu noko ne bati, nneréket wu ákwén.

²⁶ Enyumot ké echí be mbák Satan ánu ne mmuet eyi, ákóré ákwen ndú kefo eki, ne betan ebhi mémay.

²⁷ Ná mmu ákway bechwe amem eket ené ntantan angép menyin ebhi mbák abhiki yambi ánkém yi angwot? Anaja kém yi angwot, ké ákwáy beghep menyin ebhi.

²⁸ Diní ká, ne echí tetep be bákway befónóri beba bo mankem ne bebépti beyon ebhen befú bho anyu.

²⁹ Ké bápú fonori yé agha ane árem ebábba éti Efónó Bedyere. Eyó enyú beba bétinji mmu anti, ngwenti ti.”

³⁰ Yesu arem nò, mbonyune mbók bho bárèm nyaka be, efónó ebábba esonjori yi.

*Nno Yesu ne bōmayi
(Mt 12.46-50; Lk 8.19-21)*

³¹ Nno Yesu ne bōmayi bátwó bátee nefi, báto eyon be mambíní yi.

³² Ngémtay bo abhen báchókó bákábhé Yesu bágháti yi be, “Máye ne bōmaye báchí nefi téé báyan wò”.

³³ Ké Yesu akeme bhó be, “Sayri sayri, máyá chi agha? Ne ntiki bho bachi bōmaya?”

³⁴ Ayibhiri mmuet ayinji bo abhen báchókó bákábhe yi arem be, “Máya chi bōbhen, ne bōmaya chi bōbhen,

³⁵ Bó abhen báka enyin ene Etaya mmu achi amfay áyan bó mánka ké báchí máya ne bōmaya.”

4

*Yesu atém nekáy ntyémbwot
(Mt 13.1-9; Lk 8.4-8)*

¹ Yesu apet abho beton bo angókó manyu Gálili. Beyá bho bákoŋo yi aré báté angókonyén. Yesu aró bhó tété, arók achwe, achókó amem áchwí.

² Ené beyá bōbho báté angókonyén, abho beghati bho beyá menyin ndú bakay be,

³ “Ewak émot, nkwanjanki amot arók betak enyú nchwifeu amem nkí ywi.

⁴ Ené yi áták aron, mbók akwenti ndú mómbi ane áchí amem nki. Kenen kétwó kébwópti yó nkem

⁵ Mbuot áchák akwenti ndú mmik setarébhé ane ntóp abhiki ya are. Awakari achak.

⁶ Ké mpok ane mmok áfú, áson yó ndú bakan ayi ábhiki kway bechwe amik sayri. Aninti, awosi.

⁷ Mbuot anefu akwenti ndú mmik ane táko nsense ágó are. Achak are gó, ké táko nsense ágó áchók yó. Ake fyé.

⁸ Nchwi áchák akwenti ndú mmik ndindí, achak, agó, achye beyá nchwi. Nchwi ayá acha ane bápí ndon esa nsem byo, achák ndon besa berat, anefu ndon besa betay.”

⁹ Ndú ngwenti, Yesu arem be, “Mmu ane áyan begbok, antá batú angok sayri.”

*Nti ane Yesu árem kepi ndú bakay
(Mt 13.10-17; Lk 8.9-10)*

¹⁰ Mpok Yesu achi aywinti, mbók bho ne baghókó bhi bati byo ne apay bábhak aré, bábhé yi nti bakay ane yi átémé.

¹¹ Akeme bhó be, “Ngátí bhé kponoron menyin ebhen bechi bhésé bhésé éti Kefó Mandem, ké ntá bo báchák, nchí ghati bho menyin chi ndú bakay,

¹² ne nti be,
‘Bákway béyini ne amík
ké bápú gho yéyini;
mángók ne batú,
ké kekwimem,
bé báké petnsem ntá Mandem
yi ámfonjori bho.’”

Yesu aghati baghókó bhi nti nekáy ntyémbwot

(Mt 13.18-23; Lk 6.11-15)

¹³ Yesu arem ntá yap be, “Bábhiki jwimem ndú nekay enen, chon mánjwimem chí ndú bakay anéfu?”

¹⁴ Mbuot ane nkwanjanki átié, chí Eyon Mandem.

¹⁵ Mbók bho báchi mbó mbwot ane ákwénti ndú mómbi ane achi amem nki. Nghok ane bághókó Mbok Ndindí, Satan antin antwó amfere yó amem batí yap.

¹⁶ Bo báchák báchí mbó mmik setarébhé ane mbwot achak akwenti aré. Bághókó Eyon Mandem mánsot yó ne manák témté.

¹⁷ Ké enyú mú wu kebhón bakan amik. Ante kákáti ndu mómbinji mpok. Ké mpok esonjori étwó, bo mámbo menyok yi éti Eyon Mandem ene yi ánokó, amfere amó témté.

¹⁸ Bo abhénéfú báchí mbó mmik ane ábhónó táko nsense. Bághókó nkwo Eyon Mandem,

¹⁹ ké basémé éti menyin mmik atwó nókó yi anti, ne ngonó nkáp, ne ekwak bebhon

menyü menyin bechak menkem, angokontik Eyon Mandem ene echi aré, yó kekwaq yi ndü nepém eni.

²⁰ Ke bo bachak báchi mbó mbwot ane ákwénti ndü mmik ndíndi. Bághòk Eyon Mandem, mányu kepem ndü bapém ayap. Mbuot amot anchye mbwot nkó ane aya acha ane bapi ndon esa nsem byo, achák ndon besa bérát, anefú ndon besa betay.”

*Nekáy erónó ené bádúré
(Lk 8.16-18)*

²¹ Yesu arók ambi berem be, “Bádure erónó mánsoť enyín mankúti ke? Bádure erónó mánten antené bekók ke? Pú bádure erónó mánte chí ndü nebhúét ane báte erónó?”

²² Chon mánku yéntiki enyín ené echi bhésé bhésé emfu kponoron. Ne chon mánene ene bakúti.

²³ Mbák mmu abhon batú béghok mban, ángók sayri!”

²⁴ Yesu apet aghati bho be, “Tá ká batú ndü menyin ebhen bághók! Enyu óyènti onchye nti, nkúbhé enyu yó ke báyènti mánchye wó. Báperé chye wó, māmaka échák aré,

²⁵ mbonyune, mmu ane ábhónó enyín, māmaka yi échák. Ke mmú ane ábhíki bhon yényin, yé chí mandú ane yi ábhónó, chon mánsoť mamfere ntá yí.”

Nekáy mbwot ane ágó

²⁶ Yesu arók ambi berem be, “Kéfó Mandem kéchi mbó enyín ene éfákári ndü mpok ane nkwanjanki átú mbwot ebhi.

²⁷ Beti bégu, ambure kenó. Néyi nókó, amfate, ankó, anku nókó menyin. Mbuot anchak, angó nókó, ke yi kerin; ndu éfákári.

²⁸ Mbuot ane áchi amik áchak ndü mmuet yi angó nókó, kpát anchye ane nkó.

²⁹ Mpok ánján ánkway, áto bó betik ne ngak témté, mándók māmferé yó ebhi.”

*Nekáy sepep mónak móstat
(Mt 13.31-32, 34; Lk 13.18-19)*

³⁰ Yesu achókó abhép bho be, “Kéfó Mandem fá amik kechi mbó yi? Chon sénsot ntiki nekay beton enyu kó kechi?

³¹ Kéchi mbó mósepepénók ane bábhini be móstat. Ségapsi sécha kepepénók kéchák kenkem fá amik.

³² Yé ná, mbák mmu ánsot só ampi, séchák, séngó, enók énychik ánya bōmenók báchák mankem, ne éngat batáp enyu ené kenen kétwo kente manyay ndü batábhé yí.”

³³ Yesu asot beyá bakay mbó enen ndu beton bho mpoknkem enyu ené bákway bejwimem.

³⁴ Yi ke ghati bho yényin ené abhíki tém nekay. Ke mpok ane yi ábhák aywintí ne bakonjo bhi, anene yéntiki enyín kponoron ntá yap.

*Yesu áku mbúép atanatan ákwen chák
(Mt 8.23-27; Lk 8.22-25)*

³⁵ Égháká nókó beku ndü nkúbhé ewak eyó, Yesu arem ntá bakonjo bhi be, “Sémpé séndók ebhé manyu ené awu.”

³⁶ Báró ye beyá bho, bátemeri Yesu amem áchwi, bábho bérón ne yi. Báchwi áchák ané áchi nyaka aré áre konjo bhó.

³⁷ Báperé ghó mbúép atanatan átwo, áku mpérényen ébho bedép áchwi, manyiep anchwe nókó amem, kpát árop kekwať bebet.

³⁸ Ke Yesu abhak anet áchwi. Anyáná nyaka ntí ndü enókónti, ambuere nókó kenó. Ke baghókó bhi bárók mánéme yi bárem be, “Nton, ébhíki yini wó bé sétwo gu anyén-é?”

³⁹ Yesu afaté asáy mbúép arem be, “Mban ánkwen!” Aghati nnyén be, “Kwen tí!” Mbúép ámay, mbán akwen chák.

⁴⁰ Yesu arem ye ntá bakonjo bhi be, “Báchay enyune ndaká yí? Bábhíki re bhón neka ne me?”

⁴¹ Becháy bépet bekem bó tontó. Bábho bebhep bati be, “Ntiki enyü mmú ne? Yé chí mbúép ághók yi, mpérényen éngok yi!”

5

Yesu áku befónó bebúbebu beró mmu ane bo besonori

(Mt 8.28-34; Lk 8.26-39)

¹ Yesu ne baghókó bhi mánók ye bárók ebhé manyu Gálili echak, báchwóp angokonyén, kekwať ne atú Gerása.

² Nefú ane Yesu afú amem áchwi asebbe angokonyén, mmú amot ane befónó bebúbebu besonori afú ndü nebhúéré manem arók atemeri yi.

³ Achókó nyaka chí ndü manem ne yé mmu kepere kwáy begwať yi yé chí ne ngem.

⁴ Báfyé nyaka yi beko bekak ne ngem amó. Ke ngem eyó éré kiti kiti ne beko méndakati nókó. Yé mmu kebhan betan ebhen ákway bekem yi.

⁵ Beti ne ngósí, arebik, andakati nókó mmuet ne batay ndü nebhuet manem ne ndü njie.

⁶ Aghó nókó Yesu nekó nesie, ajet, arók atep mánén besí bhi,

⁷ abho bebik ne eyon etanatan andeme nókó be, “E Yesu, Mmó Mandem mfay! Óbhón ntiki ndak ne bhesé? Yíki Mandem bé opú chye chon me esonori.”

⁸ Are rem nó, mbonyune Yesu arem bé efónó ebúbu ené esonori yí éndó yi.

⁹ Yesu abhép yi be, “Nnyén ene nechi be yi?” Akeme Yesu be, “Nnyén ena nechi be ngémtáy, mbonyune séyá tontó.”

¹⁰ Arók ambi menik Yesu mmuet be áké to befónó bebúbebu bho atú etók achak.

¹¹ Eremé nkwo bakók anyie nyaka ambi njie ane achi kekwať.

¹² Befónó bebúbebu bho ménik Yesu mmuet be andó bo mándók mánchwe amuet bakók bho.

¹³ Yesu achye bho mbi. Befónó bebábeba bho befú mmú wu amuet, berok bechwe ndü nkwo bakók. Nkwó bakók ankem abhak mbo nká epay. Bárókóri básep ndü nkókónjie dúgúdúgúdúgú kpát bágúre anyén.

¹⁴ Bo abhen bábhàbheri bakók bágóh nókó nò, bábhé ntiét ntiét bárók etók égho ne amem baki mángati noko enyinj ene éfákári. Bo báfú bare rón beghe ne amik enyinj ene éfákári.

¹⁵ Bágháká nókó nebhuet ane Yesu achi, bághe mmu ane befónó bebábeba befú yi amuet aré choko. Abhak sayri ndü nkaysi yi, ne nden amuet. Becháy bekém bo mankem.

¹⁶ Bo abhen bágóh enyinj ene éfákári, béré ghati bô abhen báron are enyinj ene éfákári ntá mmu ane befónó bebábeba bésòñori nyaka ne ene éfákári ne nkwo bakók.

¹⁷ Bábhó ye ménikmuet ntá Yesu be ándó atú etók eyap.

¹⁸ Nechwe ane Yesu achwe amem áchwi, mmu ane befónó bebábeba bésòñori nyaka yi, abho menik yi mmuet bé ándó yí ándók ne yi.

¹⁹ Ke Yesu keka. Aghati yí chí be, “Petnsem ntá bôbhe ghati bho enyinjí maknkay ene Mandem áká ntá ye.”

²⁰ Mmú wu afa ye, arók, angati noko bho ndü betók byo menkem enyinj ene Yesu áká ntá yi. Mankem abhen bágóhó bábhák maknkay.

*Yesu atan acha neme ne newú
(Mt 9.18-26; Lk 8.40-56)*

²¹ Yesu apetnsem ndü ebhé manyu echak. Ndu yí áchí angókanyén téé, beyá bo bárók bakáp yi.

²² Múnti ane ekeré nenikímueti bo Israel ndü nebhuet ane yi achi, ane áká nnyén be Jáyrós atwó are nkwo, ne ághó nókó Yesu, arók akwén yi bekak

²³ abho ménikmuet ntá yi ne nti éni nenkem be, “Mówa ane môngoré áme tontó. Acha, twó nyanjá yi amo amuet be ántan, áké gu.”

²⁴ Yesu afa, abho beron ne yi. Beyá bo bakáp yi bebhe bepap.

²⁵ Ngóre amot abhak aré ane áfere manon ndü mamié byo ne apay.

²⁶ Anán abhón nyaka beyá esòñori amo beyá baghan ne achonji nkáp ankem ane yi ábhónó ndéndem. Nte yi ambép andoko noko chí ambi.

²⁷ Aghók éti Yesu. Ekú atoti amem beyá bho kpát arók, atók nkokon nkú yi.

²⁸ Aká nò mbonyune árem nyaka ne mmuet yi be, “Mbák ntók yé chí nkú yi, chon ntan.”

²⁹ Netak yí átókó nkokon nkú Yesu, manon amen yi áfere nyaka asíép. Aghók ndü mmuet yi bé neme éni némay.

³⁰ Témté wu, Yesu arinj be betan befú yi amuet. Ayibhiri mmuet, abhép beyá bo

abhen bachi yi ansem be, “Agha átókó nden éya?”

³¹ Bakono bhi bákéme yi be, “Oghó beyá bho ndu bákábhé wo, yé nò, ðbhép be, ‘Agha átókó me?’”

³² Are bhanari ndu beghe mmu ane átókó yi.

³³ Môngoré wu anán arinjí nyaka enyinj ene éfákári ne yi. Afú angweré noko gbagbágbak ne becháy. Atep mánén besí Yesu aghati yi tetep nkem.

³⁴ Yesu arem ntá yi be, “Mmá, neka ene ne me nékú òtan. Mandem áchí ne wo, dók sayri, képeré chay.”

³⁵ Ené Yesu ábhuet berem kepi ne ngóre wu, bonto abhen báfú eket Jáyrós, bátwó bághati yi be, “Móywe anán águ, ábhuet besòñori Nton yi?”

³⁶ Ke Yesu kefyé ntí ndü enyinj ene baramé. Aghati yi be, “Óké cháý. Dók rón ambi menoko.”

³⁷ Yesu keka yé mmu amot ánkónó yi, ébhíkífuét Píta ne Jems ne mómayi Jón.

³⁸ Báko, bárok, báchwop eket Jáyrós. Yesu aghó ebyok ene echi aré ndü bo bádí, mámbik noko.

³⁹ Achwe, arem ntá yap be, “Chí yí ne beyá ebyok ne kebho? Mone abhíkí gu. Abhare chí kenó.”

⁴⁰ Béré way Yesu way. Ke Yesu abók bó mankem atén nefi. Asot chimó ne nnoño ne bakono bhi bati arat arók, achwe ebhak ene mówu áchí bhuré.

⁴¹ Akém yi ndü awó arem be, “Talíta, kum!” Nò chí be, “Móngoson, faté!”

⁴² Témté wu, afaté abho beko. [Achí nyaka mamié byo ne apay.] Manyu áchók bo mankem.

⁴³ Ke Yesu asemti bhó bé, “Báké ghati yé mmu enyinj ene éfákári.” Achye eyon be mányché Tabíta nenyé anyié.

6

*Bábyak Yesu amem etók Násáret
(Mt 13.53-58; Lk 4.16-30)*

¹ Yesu afa atú etók eyo apetnsem etók eyi Násáret. Bakono bhi bárók ne yi.

² Égháká nókó ndü nywábhé neywémuet bo Israel, arók ekeré nenikímueti, abho beton bo Eyon Mandem. Beyá bho bábhák aré. Bágóhó nókó menyinj ebhen yi átòn, beyá bhap bábhák maknkay. Ekú béré bhép be, “Aré fú fá ne menyinj ebhen menkem? Ntiki enyú nerinjindak né báchye yi? Ná yi áká menyinjí maknkay ebhén?”

³ Pú mmó nchwé menok ne? Pú mmó Maria ne? Pú yi achí manó Jems, ne Júdas ne Símun? Pú bómáyi abhen bágóhé bachi fá ne bhésé?” Ekú bare byak yi byak.

⁴ Afɔ́ kɛ Yesu áréme ntá yap be, “Bo báchýè ndemeképiinti Mandem kenókó yéntiki ebhak. Ndiéré etók eyi ne ndü nneréket ywi, ke bápú chyé yi kenókó.”

⁵ Ekɛ Yesu kekɛ menyini maknkay aré, ébhikífuet chí nenyana ane yi ányáná amo amwet mpáy bómame, abú bhó.

⁶ Yesu abhak maknkay mbonyune bô etók eyi bábhiki bhon neka ne yi.

*Yesu ató bakonjo bhi bati byo ne apay
(Mt 10.5-15; Lk 9.1-6)*

Yesu are kô ndü bôbetok abhen bachi kekwot, anton noko bho Eyon Mandem.

⁷ Abhin ye bakonjo bhi bati byo ne apay ató ne fi, bati apay apay. Achye bhó betan bebok befónó bebábéba.

⁸ Asemti bhó báké poko yényin ndü neko enap, ébhikífuet chí ntém. Yí báké poko nenyé, ne yé bebhá-neko, ne yé chí nkáp.

⁹ Yí mámfyé nkwo bhánya ke báké poko nden échák.

¹⁰ Ne aghati bho be, “Yéntiki etók ené básépti bhe aré, bák ká amem eket émot kpáte mándo etók eyo.

¹¹ Ne mbák báchwop etók ke bo kesyepti bhe ne manák ne bô keka begbok enyin ene bágháti bho, fá ká aré. Ne báperé fá aré, kwet ka mfok ane achi bhe bekak. Chon eyo émbak mbo ntisise ndü enyin ené bô báká.”

¹² Báró ye bárók, mángati noko bho Eyon Mandem be bô mántíksem ndü bebá bhap.

¹³ Báre bok beyá befónó bebábéba, ne mángwati noko beyá bómame ne bawet ólif mámbu noko bho.

*Enyu báwáy nyaka Jón Njwiti
(Mt 14.1-12; Lk 9.7-9)*

¹⁴ Mfó Héród aghók éti menyin ebhen menkem, mbonyune bo manán bárinji nyaka nnyén Yesu mbánkem. Mbok baram nyaka be, “Jón Njwiti ke ápérénsem ndü nepém. Éti yo ké yi ábhónó betan beka menyini maknkay.”

¹⁵ Ke abhénéfú be, “Chí Eláija.” Báchák baram be, “Ndemeképiinti amot ane te nyaka.”

¹⁶ Ke mbák chí Héród, ághókó nókó éti Yesu arem be, “Chí Jón ane ndémé nyaka be mámpót ntí ywi ke ápérénsem ndü nepém.”

¹⁷ Éfakari nyaka be Héród achye eyon, bákém Jón, bagwot, ne báfyé yi ékerékenon éti Heródias, ngoré mómayi Filip ane yí áfónó, ábháy.

¹⁸ Jón ághati nyaka Héród be, “Ébhé eyese bo Israel ébhiki ka be ónsot ngoré mómaye ombay.”

¹⁹ Éti yo, Heródias afyé Jón anti, ne are yan berem mángwáy yi, ke yi kebhon mbi.

²⁰ Héród are chá yéway Jón mbonyune arinji nyaka be Jón achi chak ne nyáná besí Mandem. Yéndu enyin ene Jón árem éfyé

nyaka yi ébyak anti abhón manák begbok Jón.

²¹ Nywop némot, Heródias abhón mbi. Héród anak epa ndü betik nywobhé nebhe eni. Abhin maném bô etók, ne bô bagho, ne batémé nenu, ne maném bo Gálili.

²² Mmó Heródias ane môngoré arak ndü epá eyo, abhén nebhén enyu ené Héród ne mankó bhi bábhónó beyá manák. Héród arem ntá môngosón wu be, “Ghatí me, yé óyàn yi, chon nchýé wá.”

²³ Ayiki beyá ndon ntá yi be, “Chon nchýé wá yéntiki enyin ene óyàn nchýé wá, yé chí ebhakátok eya émot.”

²⁴ Ngosón wu arak ntá nno, abhép yi be, “Mma, ndém mfó áchye me yi?” Nno yi be, “Nti Jón Njwiti.”

²⁵ Ngosón wu apetnsem áyák ntá mfó arem be, “Chié me ntí Jón Njwiti amem nchán myákati ne, néne!”

²⁶ Héród apóp! Ke ébé yí mmwet beka enyu échák éti neyiki ane yí áyiki besí mankó bhi.

²⁷ Témté wu, Héród ató mbabheri ywi amot ne eyon bé ándak ántwó ne ntí Jón. Arak, afere ntí ywi amem ékerékenon,

²⁸ atwó ne wu amem nchán myákati, barak bachye ntá mmó Heródias. Asot, arak achye ntá máyi.

²⁹ Bakonjo Jón bághókó nókó enyin ene éfakári, barok basot érené Jón, barak babheme.

Yesu adik ngemntay bho

(Mt 14.13-21; Lk 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Bonto báfú ndü neko enen Yesu ató bho bapetnsem ntá yi, bágháti yi éti menyin ebhen bô bákú ne ebhen bátónó bho.

³¹ Beyá bhó bátwó nyaka mándok noko enyuné Yesu ne baghókó bhi bábhiki bhon yé epok menyie nenyié. Ekɛ arem ntá yap be, “Séndók ndü nebhuet ane achi kpák be mánjwémwet mandú.”

³² Báfa ye báre rón amem áchwí ndü nebhuet ane yé mmu achak apu.

³³ Beyá bhó bághó ndu bô bārón. Bárinji bé chí Yesu ne bóbhi bho, ne bárinji nebhuet ane bārón. Beyá bho báfú ndü betok ne betok, báfa ne bekak, bārak ntíét ntíét, báre non bô ambi.

³⁴ Mpok Yesu áfú amem áchwí, ághó ngémtay bho. Ntínso nékém yi ne bho mbonyune bachi nyaka ndü esonori, nkwak ti, mbo bághónómén ane ábhiki bhon mbabheri. Abho ye beton bho beyá menyin.

³⁵ Ené mpok áfuet beku ebho, baghókó bhi bārók ntá yi barem be, “Nywop nénan ne non ne nebhuet ane sechi-ne aré chí ebhi.

³⁶ Ghatí bóbhen mándók ndü baki ne bôbetok abhen báchi fá kekwot manku enyin menyie.”

³⁷ Yesu akeme bhó be, “Bé babhon, chyé ká bho nenyié mányié.” Ke bábhép yi be, “Óyàn

séndók sénku nenyíé ne nkáp ane nká bétik ányíe ndú batan ánen séchíe bóbhen?"

³⁸ Yesu abhép ye bhó be, "Bábhəj bekpəkəkó bret afə méní? Dók ká byo." Bábyó nókó, bárem be, "Bekpəkókó bret bétay ne nsi épay."

³⁹ Yesu aghati bhó be mámfyé bho ndú bakwó, mánku bə manchəkó amik ndu táko.

⁴⁰ Báchókó ye amik ndú barón, ndú bakwó besa bétay ne besa bépay nsem byo.

⁴¹ Yesu asot ye bekpəkókó bret bhó bétay ne nsi épay. Ayon amík amfay. Achye bakak ntá Mandem, abho bébókótí bret wu anchye nókó ntá baghəkókó bhi be mánkóré ne nsi ntá beyá bóbho.

⁴² Yéntiki mmü wap anyíé kpát ajwi.

⁴³ Baghək Yesu mányókótí nenyíé enen néróbbhé. Néjwí bekay byo ne bépay.

⁴⁴ Mpáy babhakanem abhen manyíé bret wu ne nsi éyo abhak mbó nka etay.

Yesu are kə amfanyen

(Mt 14.22-33; Jn 6.15-21)

⁴⁵ Ebhíkí tat, Yesu aghati baghəkókó bhi be mándók mánchwe amem áchwí, mampe nnyen manjambi Betsáida, ndú ebhé manyu echak. Yimbon arəp ansem beka beyá bóbho mánguré.

⁴⁶ Aghátí nókó bhó be, "Mánkə sayri", arə akó amfay njie ndu menikmuet.

⁴⁷ Ené mpok ánánj árónj beku bhó, áchwí ábhak nenti manyu, Yesu abhak ebhi aywínti.

⁴⁸ Yesu aghó ndu ébè baghəkókó bhi mmuet ménók áchwí éti mbúép ane afú bhó ambi. Befuet nkárénká érat beghaka nkárénká etandat betí, abho beko amfay manyu ankonjo nókó bhó. Arək kpát erəp kekwtət befuet bhó.

⁴⁹ Bághó nókó ndú yi ákò anyén átwò, bécháy békém bó tontó. Bábhə bebhik, mándeme nókó be, "Chí efónó-ngú! Chí efónó-ngú!"

⁵⁰ Bó mankem bághə nyaka yi, becháy békém bhó. Témté wu, Yesu afyé bhó ntí arem be, "Chí me, báké chay!"

⁵¹ Achwé nókó amem áchwí, mbúép wu ákwen. Bechay békém bó tontó.

⁵² Yéndu Yesu ádik nyaka nka bho etay ne bekpəkókó bret, bə kejwimem ndú enyü mmu yi achi. Bó kenene batí yap amem.

Yesu abú bómame atú Genésaret

(Mt 14.34-36)

⁵³ Yesu ne baghəkókó bhi mánánj nókó bepe manyu, bákó ebhi, atú Genésaret. Báset áchwí wap.

⁵⁴ Nefú báfú amem áchwí, bo báníj be Yesu achi are.

⁵⁵ Ntiet ákwén atú etək éyo ankem ndu bápəkó bómame ndú bésák ebhap mándók nókó mbánj enkem ene bághókó bé Yesu achi aré.

⁵⁶ Yéntiki nebhuet ane yi áchwóbbhé ndú bóbəkək, ne yé chi amem betək begho ne amem baki, béré pəkó bómame ndú mbanj ene bo báchəm mbó nefisie, mánik nókó muet be yi andə bómame mantək yé chi nkokonj nden yi. Ne yéntiki mmu ane ánú átókó nkokonj nden Yesu, atan.

7

Bepinj bho bebhiki bhəj beyibhiri bebhé Mandem

(Mt 15.1-9)

¹ Bónkwə Fárisi ne mbək batan ebhé Mandem abhen báfú Yerúsalem, bátwó nyaka bákáp Yesu.

² Bághə bé mbək bakonjo Yesu mányíé nenyíé keso amó mbó enyü epinjí bə bhap étən.

³ Bónkwə Fárisi ne bo Israel mankem bápú nyie nenyíé ke yambi beso amó mbó enyü epinjí bachímbe bhap étən.

⁴ Ne bápú nyie enyinj ené éfu esie kpáte mánso yə mbó enyü epinj éyap étən. Bábhəj bepíj béchak tontó ebhen bábhəre mbó bésó nkóp, bekpəre, ne bete árik.

⁵ Mbək bónkwə Fárisi ne batan ebhé Mandem bábhép Yesu be, "Ndaká yí baghəkókó bhe bápú konjo bepíj ebhen bachímbe bhesé? Ndaká yí mányíé nenyíé keso amó mbó enyü éyən?"

⁶ Yesu akeme bhó be, "Ndemeképinti Aisáya arem nyaka ndaká yí tetep éti yeka! Báchi bə betábhá nkúbbhé mbó enyü yi ásinj be Mandem arem be, 'Bóbhen báchyé me kenókó chi ne beyonjonyu bhap, bati yap ásap nekə ne me.

⁷ Kenókó eken bə báchyé me kechi chi ndéndem, mbonyune bebhé ebhen bakwánjwan báfyé ké bə bátən bho mbó be bechi Eyən Mandem.'

⁸ Bārə bebhé Mandem bəkonjo chi bepíj ebhen bó mmik."

⁹ Yesu arək ambi aghati bhó be, "Bábhəj erítí mbi béro bebhé Mandem ndu bəkonjo chí menyinj ebhen bachímbe bheka bátónj!"

¹⁰ Moses arem be, 'Chié étáye ne máye kenókó' ne be 'Yé agha ane árəm ebéptí eyən ntá etayi, yé máyi, bábhəj beway yi.'

¹¹ Ke bághati bho be mbák mmu ándém ntá etayi, yé máyi be, 'Nsət enyinj ene mbónj mbə bekwak wə ne yə, nchyé ntá Mandem',

¹² nə, báchet bho mbi be báké kwak bachi ne manə bhap.

¹³ Ndú báku nə, básət bepíj ebhen bachímbe bheka bebyak Eyən Mandem. Ne beyá menyinj bechak ebhen báku béchí mbó ebho."

Menyinj ebhen békə mmu aké bhak pépép besi Mandem

(Mt 15.10-20)

14 Yesu áré m nókó nó, apet abhiñi beyä bo abhen bachi aré arem be, “Bë mankem, tá ká batú mángok enyinj ene mbóñó berem, mánjwimem!

15 Yënyinj epu ene mmu anyie énkä be yi aké bhak pépép besí Mandem. Enyinj ene éfú mmu anyu ke ékà mmu aké bhák pépép besí Mandem.

16 Mmu ane ábhónó batú begbok ángók.”

17 Yesu áró nókó bhó, arák anywóp. Aré, baghókó bhi bábhép yi ntí beyon ebho.

18 Yesu akeme bho be, “Bë nkwo bábhíkíre jwimem-e? Bábhíkí rinji be enyinj ene mmu anyie enchwe yi menie épú kway bekä be yi ake bhak pépép besí Mandem?

19 Enyinj ene mmu anyie, épú chwe yi anti, éron chi menie ebhi ne áji yó amfere.” Yesu arem nò, ndu áyàn bo mándinj be yéntiki nenyie nékway menyie.

20 Arák ambi berem be, “Enyinj ene éfú mmu anti ke ékà yi ake bhak pépép besí Mandem.

21 Chí amem ntí mmu ké nkaysi mbámbo áfú, antén yi ndú epúsi, ne beway mmu, ne bekwen berwop, ne

22 béfyé amík ndú menyinj bo bachak, ne ebébhénti, ne berwó bho, ne epó epinj ene mmu apu kem mmuet, ne mpap amík, ne bechónji nnyén mmu, ne neyonómuet ne echónji.

23 Bebepti menyinj ebhen menkem befú mmu chí anti ne bó ké bekä mmu ake bhak pépép besí Mandem.”

*Ngoré ane ábhónó neka
(Mt 15.21-28)*

24 Yesu afa ye nebhuet wu are rón atú etak ane achi kekwo Táya ne Sídón. Arák achwe ete emot abhak aré. Ake yán mándinj bé yi achi aré. Yé nò, ake róp bhésé bhésé.

25 Ngoré amot ane efónó ebábu ésónori móywi ane ngosón aghok éti Yesu. Arák ntá yi kachónji mpok, akwén bekak ebhi.

26 Ngoré wu apú nyaka mmu Israel. Bábhe yi chí atú Síria ndú nneréket agho ané bábhñi be Fonisia. Anik Yesu mmuet be ambok efónó ebábu yó émfu móywi amuet.

27 Ke Yesu arem ntá yi be, “Dó sénchíe kpík mámbó nenyie. Épú chak besot nenyie mámbó mányché ntá mmú.”

28 Ngoré wu akeme yi be, “Acha, échí tetep. Ke mmú ényie nòké bechókóti ebhen befú ntá mámbó amfay éféme nenyie ménkwenti amik.”

29 Yesu arem be, “Éti beyon ebhe ebhen, petnsem anywóp, efónó ebábu eyó énanj éro móywe.”

30 Apetnsem anywóp, aghó mó bhure ndú ndu ené efónó ebábu yó énanj éro yi.

Yesu abú mbók

31 Yesu aró atú Táya, afuét Sídón achwe atú betok byo ane bábhñi be Dikápolis, ako achwóp ndú Manyu Gálili.

32 Básót mmú amot bárók ntá yi ne yi. Mban yi ke ghók, kepi yi kerem kóko kóko. Mánik Yesu mmuet bé anyáná yi amó anti.

33 Yesu aya yi báfa nenti bho, bárók nékú. Ason yi kenónámó batú, apá batié, atók néri eni.

34 Yesu ayinj mfay asók nsók arem be, “Efáta” nò chí, “Nené.”

35 Témté wu, batú yi anéne, néri nékánári yi anyu abho berem kepi sayri.

36 Yesu asemti bho be báké ghati yé mmu enyinj ene éfákári. Yé nò, ásémí nókó bho, mángati nòké ghati bho.

37 Bo bábhák maknkay, mándeme nòké be, “Yinj, enyinj ene yi ákú éri écha. Akä yé chí bo abhen batú áchókó mángók mban, babhók mándem kepi.”

8

*Yesu adík nka bho enwi
(Mt 15.32-39)*

1 Ébhíkí tat, ené beyä bho bápét báchèm nebhuet amot, Yesu abhiñi bakoño bhi arem be,

2 “Ntínso nékém me ne bóbbhen. Báchí fá ne me ndú manywóp arat, ne bábhíkí bhonj yënyinj menyie.

3 Mbák ntó bho mámpetnsem kenyie nenyie, bákway begu nsay ambi, ne beyä bhap báfú bako asie.”

4 Bakoño bhi bábhép yi be, “Étok épú fá, chonj mmu ambonj nenyie enen nékwáy bóbbhen mankem fá?”

5 Yesu abhép bho be, “Bábhonj bekpókó bret afo mení?” Bákeme yi be, “Sébhonj bekpókó tándrámot.”

6 Yesu achye eyon be bó mankem mánychókó amik. Asot ye bekpókó bret bho tándrámot. Achyé nókó bakak ntá Mandem, abho bebókóti bho anchye nòké ntá bakoño bhi be mányché ntá bo bho. Béré sot mánkóre nòké.

7 Bábhonj nyaka báru nsi nkwo. Yesu achyé nòké bakak ntá Mandem, achye yó ntá bakoño bhi be mánkóre yó nkwo.

8 Yéntiki mmu anyie ajwi. Baghókó bhi bábwópti nenyie enen néróbhé, néjwí bekay tándrámot.

9 Mpáy bho abhak mbó nka enwi.

10 Yesu aghati bhó mánguré. Témté wu, Yesu ne bakoño bhi báchwé amem áchwí bárók atú Dalmanúta.

*Bónkwó Fárisi bábhép Yesu ántonj bó erinjí maknkay
(Mt 12.38-42, 16.1-4)*

11 Mbók bónkwó Fárisi bárók ntá Yesu bábho bekem epúti ne yi. Béré yan mbi

mémə yi. Bábhép yi ankə enyinjí maknkay ené ébhak mbə erinj ené étəj be betəj ebhi béfú chi ntá Mandem.

¹² Yesu asók nsək arem be, “Ndaká yi mkpáká bho ané echəj áyàn erinjí maknkay? Tetep, nchí ghati bhe be yé mmu apú təj bho enyü erinjí maknkay ené bə báyan.”

¹³ Arem nókó nə, arə bhó apət achwe amem áchwí, are pé bérəj ebhé manyu échák.

Sət ka mpok ne yis bónkwə Fárisi ne ane Hérod

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Bakoŋo Yesu bághókəntik bépókə bret. Babbhəj nyaka chí mókpókə bret amət amem áchwí.

¹⁵ Yesu are semti bho be, “Sət ka mpok ne yis bónkwə Fárisi ne ane Hérod.”

¹⁶ Bábhó berem ne bati be, “Arəm nə mbənyune sébhíki bhəj bret.”

¹⁷ Yesu arinj enyinj ene bə bərəm abhép bho be, “Ndaká yi bərəm éti bret ane báhíki bhəj? Bábhíki jwimem-é? Bati ábhúét be amem chóchókó?”

¹⁸ Bábhəj chí amík ntíako? Bábhəj chí batú nemak-a?

¹⁹ Bághókəntik ndu ndíkí nka bho etay ne bekpókə bret betay? Ané áróbhé abhak bekay méní?” Bákəme yi be, “Bíó ne bepəy.”

²⁰ Yesu apət abhép bho be, “Ne mpok nkóré ane bekpok tándrámot nká bho enwí ényíé, ane áróbhé mányokoti, abhak bekay méní?” Bákəme yi be, “Tándrámot.”

²¹ Abhép bə be, “Bábhíki jwimem?”

Yesu akə nmémámík aghó mban

²² Ené Yesu ne baghókə bhi bágháká Betsáida, bəfú básót nnémámík bārək ntá yi, mánikmuet be ántok yi.

²³ Yesu akém yi ndu awə, aya bārək anti étək. Apá yi batíé amík, anyanə amó anti ywi abhép yi be, “Ŋghə nə yənyinj?”

²⁴ Mmu wu ayinjí mfay arem be, “Nchí ghó bo ke bachi chi mbə be menək ke békə.”

²⁵ Apət atək amík yi. Ndəj yə, mmü wu ayinjí díí, apət abho begə mban, ne are ghó yéntiki enyinj sayri.

²⁶ Yesu aghati yi be ándək eket eyi, ne beyəj ebhen be, “Képetnsem étək.”

Pita arem be Yesu chí Kristo

(Mt 16.13-20; Lk 9.18-21)

²⁷ Yesu ne bakoŋo bhi báfuét bərə rəj ndü bəbetək abhen bachi kekwoť Seséria Filipi. Ambi, Yesu abhép bho be, “Bo bərəm be me nchí agha?”

²⁸ Bákəme yi be, “Mbək bərəm be óchí Jón Njwiti. Bachak be Elájia, ne abhenefu be óchí ndeməképinti amət.”

²⁹ “Ke bə babbhəj bərəm be me nchí agha?” Símun Pita akeme yi be, “Wə ke óchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto.”

³⁰ Yesu asemti bho be báké ghati yé mmu.

Yesu arem be chəj mánchye yi beyá esəjəri ne mángwáy yi

(Mt 16.21-28; Lk 9.22-27)

³¹ Yesu abho beghati bho be, “Mə Mmu mfú ntá Mandem mbəj begə beyá esəjəri. Bəbati étək, ne bəbati bachiákap Mandem, ne batəj ebhé Mandem bábyak chəj me ne mángwáy me, ke égháká nəkə manywəp arat, mpetnsem ndü nepém.”

³² Yesu aghati bho nə kponorəj. Pita asət yi nepak arem be, “Éta kerem awü ndak.”

³³ Ke ndu Yesu áyibhíri mmuet aghə baghókə bhi, aji Pita be, “Satan, fá mé besí! Nkaysi yə chí ane nkwanwan, abhíki fu ntá Mandem!”

Enyinj ene mmu abhəj bəkwə ke ambak nkoŋo Yesu

(Mt 16.24-28; Lk 9.23-27)

³⁴ Yesu abhinj ngémtáy bho ne bakoŋo bhi arem ntá yap be, “Mbák mmu áyanj bəbhak nkoŋo wa, abhəj bəghókəntik mmuet yi, ampəkə ekotákati yi, ankoŋo me.

³⁵ Yé agha ane áyanj bepeme mmuet yi ánem nepém eni. Ke yé agha ane áká menem nepém eni éti ya ne éti Mbok Ndíndí, ábhəj chəj nə.

³⁶ Ntiki nsáy mmu ábhəj mbák abhəj yéntiki enyinj fá amík, ke aném nepém eni?

³⁷ Ne mbák mmu ánem nepém eni, ntiki enyinj yi ákwáy besət anchye be yi ampet ambon nó?

³⁸ Mbák mmu abhəj ntíanwəp éti ya ne éti Eyəj eya ndü mkpáká bho ané apú kə mbə enyu Mandem áyanj, mkpáká bho bebə, chəj Mmə Mmu mfú ntá Mandem mbəj ntíanwəp éti yi mpok nchí twə ne keném Étaya ne boáŋgel bhi.”

9

¹ Yesu arək ambi beghati ngémtáy bəbhə be, “Nchí ghati bhe be, mbək bho báchi fá abhen bápú gu kpáte mángə ndü Kəfə Mandem kétwə ne betəj.”

Besí Yesu bəyibhíri

(Mt 16.21-28; Lk 9.22-27)

² Éfuéré nókə manywəp atandat, Yesu asət Pita, ne Jems ne Jón, akó amfay njie ngo ne bho. Bábhák are bəbhó. Bápéte yinj, besí Yesu bəyibhíri.

³ Nden eyi nkwo éré diere pépépép enyu ené yé mmu apú kwáy beso nden yé chí ne babbhé éndiere enyu yə.

⁴ Témchok, Moses ne Elájia, baremé kəpinti Mandem abhen tessáy, bábhési mándeme nəkə kəpi ne Yesu.

⁵ Pita abho berem ntá Yesu be, “Acha, éri tontó be sechi fá. Də sénté bétém barat. Émot ntá yə, échák ntá Moses, ne enéfú ntá Elájia.”

⁶ Píta arem nò mbonyune abhíkí ríñi nyaka enyín echák ene yí áhshòjò berem ndù becháy bekeme bho tontó.

⁷ Nere ane Píta áréme enyu yò, nebhan nésép témté, nebho békúti bho. Eyòñ éfú amem nebhan éndeme nòkò be, “Né chí Mòwa. Nkòñ yí tontó. Ghók ká yí!”

⁸ Témté wu, bòPíta báýíñi, ké bákepere ghò yé mmu, ebhiki fuet chí Yesu aywínti.

⁹ Ne ndù Yesu ne bòPíta básèp njie, Yesu aghati bho be, “Báké ghati yé mmu enyín ene bághò fá, kpáte Mmu ane áfú ntá Mandem ampetnsem ndù nepém.”

¹⁰ Bábhúre enyín ene Yesu aghati bho anti, bóké ghati yé mmu enyín ene bághò. Mámbebhé nòkò chí bati be, “Nepérénssem ndù nepém chí yí?”

¹¹ Bó bati arat bábhèp Yesu be, “Ndaká yí batòñ ebhé Moses bárem be Eláija abhon bepénsem fá amík ke Mpeme Mandem afyé barièp be átó antwó?”

¹² Yesu akeme bho be, “Échí tetep be Eláija abhon beyambi antwó, anyure menyín menkem ambare, ke ná básíní amem Ekáti Mandem bé Mmù ane áfú ntá Mandem abhon béghò esòjòrì ne bé bábyak chòñ yí?”

¹³ Ke nchí ghati bhe be Eláija anán átwò ne bo báká yí bebá mbò enyu bákòjò mbò enyu básíní nyaka amem Ekáti Mandem éti yí.”

Yesu abú mmó ane efóñó ebúbù échýè esòjòrì

(Mt 17.14-21; Lk 9.37-43a)

¹⁴ Ené Yesu ne baghòkò bhi bati arat bápénsem, bátémrì bakoño bhi báchák. Bághò beyá bho ne batòñ ebhé Moses ndu bákem epáítí ne bho.

¹⁵ Témté wu, beyá bo bho mankem bághò nókò Yesu, bábhák maknkay tontó. Báre rànñ ntiét ntiet bekaka yí.

¹⁶ Abhép bakoño bhi be, “Ntiki epáítí nò bákem ne bho?”

¹⁷ Ke mmu amot amem nkwo bóbho akeme yí be, “Ntòñ, ntwó ne mówa ntá ye. Efóñó ebúbù epú ka yí andem kepi,

¹⁸ ne yéntiki ebhak ené efóñó yò ékém yí, égwèp yí amík, befen màmfu nòkò yí anyu. Mpok yò, ande nyie amen ne anòkò. Nnik baghòkò bhe mmuet bé mambók yò éndó yí, ke bábhíkí kway beku nò.”

¹⁹ Yesu akeme bho be, “Bé mkpaká bho ane ábhíkí bhòñ neka ne me, bé bho báýìbhiri tetep ndù enyín echak, chòñ mpet ntat ne bhe ná? Chòñ nképnti ne bhe ngaka fá?” Ke árem be, “Twó ká ne mówu fá ntá ya.”

²⁰ Básot móre bárók ntá Yesu ne yí. Efóñó ebúbù yò eghò nòkò Yesu, témté wu, ényíkisi mówu gbogbògbok, akwén amík are biñiri, efen émfu nòkò yí anyu.

²¹ Yesu abhép chimò be, “Efóñó ene énan état yí amuet ná?” Chi mówu akeme be, “Té kembó éki.

²² Beyá ndòñ efóñó ebúbù yò ékà yí ankwén ango. Mpokófu ékà yí ankwén anyén ndu beway yí. Mbák ékway beku enyín, ghò bhesé ntínso kwak bhesé.”

²³ Yesu akeme be, “Wò bé mbák mèkwáy beku enyíní! Yéntiki enyín ékway beku ntá mmu ane ánókó Mandem.”

²⁴ Témté wu, chimò arem ne eyòñ amfay be, “Nnókó ke neka ená nébhíkí tan. Kwak me nnókó sayri.”

²⁵ Yesu ághò nókò bé bo bátwò chí tontó tontó, ásáy efóñó ebúbù yò be, “Wò efóñó ené, efóñó kebókò ne batú chóchók, ghók. Fú yí amuet, ne yé ewak, óké pere twó yí amuet!”

²⁶ Yesu árem nòkò nò, efóñó yò ébik, ényíkisi mówu gbogbògbok, éfú yí amuet. Aròp mbò ngú. Bo abhen báchi are barem be, “Agú.”

²⁷ Ke Yesu akém yí ndu awò, akwak yí afate.

²⁸ Yesu ákà nòkò nò, achwe anywóp. Bakoño bhi bábhèp yí ansem ansem be, “Ndaká yí sébhíkí kway bebok efóñó ebúbù yò?”

²⁹ Yesu akeme bhó be, “Ndiere ne nenikímuet ne netarénsay ke bákway beku enyù efóñó ebúbù ene émfu mmu amuet.” *

Yesu apet arem be chòñ mángwáy yí

(Mt 17.22-23; Lk 9.43b-45)

³⁰ Yesu ne baghòkò bhi báro báre fuet atú Gálili mándòk nòkò. Akeyán mándíní ebhak ene yí achi,

³¹ mbonyune, áton nyaka bakoño bhi angati nòkò bho be, “Bákem chòñ Mmù ane áfú ntá Mandem màmfyè yí amó bò mmik mángwáy yí, ne éghaka nòkò manywòp arat ampetnsem ndù nepém.”

³² Ke bó kejjwimem ndù enyín ene yí áreme ne báre chay bebhep yí.

Nkoño Yesu ane áchá abhensfu

(Mt 18.1-5; Lk 9.46-48)

³³ Bágháká nókò Kapènaum, báchwè anywóp. Ené bachi aré, Yesu abhép bho be, “Bákem mbà epáítí ambi éti yí?”

³⁴ Báchókò kpák, mbonyune bákem nyaka epáítí ne bati ankòñombi ndu beríñi mmù wap ane áchá báchák.

³⁵ Yesu achòkò amík, abhíñi bho bati byo ne apay, abho beghati bho be, “Mmù yweka ane áyàn bebhak mungo, abhon besot mmuet yí mbò be apu yéñyín ne ambak mübetok ntá bo bachak mankem.”

³⁶ Asot mandú mmó ate néntí nap, apòkò ye yí amuet, arem ntá yap be,

* 9:29 Netarénsay: Mbok besí basín abhíkí bhòñ “Netarénsay”.

³⁷ “Yé agha ane áśót mmó mbó ane sayri éti ya, áśot chi me, ne yé agha ane áśót me sayri, áśot chi mmu ane átó me.”

Yé agha ane ákđ ne bhesé achi ne bhesé (Lk 9.49-50)

³⁸ Jñn árem ntá yi be, “Ntəj, ségho mmu ane apu ndü nkwo ywese ndu ábòk befónjó bebúbebu ndü nnyén éna. Séghati yi be, áképeré kə nɔ mbonyune apú ndü nkwo ywese.”

³⁹ Yesu akeme be, “Báké kanj mmu mbó awu mbonyune yé mmu apú ane ákú enyinjí maknkay ndü nnyén éna antij anjibhiri mmuet andem bebépti menyinj éti ya.

⁴⁰ Mmu ane apu nu ne bhesé, achí ne bhesé.

⁴¹ Dinj ká be yé agha ane áchyé be nkóp manyier mányú mbonyune báchi bakojo abhen Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be átó, apu nók bebhoj akap.”

Sot ka mpok bé mmu áké kə nti ankwen ndü bebú

(Mt 18.6-9; Lk 17.1-2)

⁴² Yesu arem be, “Chəj émbep encha ntá mmu ane ákú mówa amot ane abhónjó neka ne me ánkwen ndü bebú. Echi sayri ntá mmu wu, be mánsot ntáj negho mánsot emi yi, mamese amem manyu.

⁴³⁻⁴⁴ Mbák awó ywe ákú ankwen ndü bebú, kpót wu feré! Echi sayri be ónchwe ndü nepém enen nebhiki bhəj ngwenti ne awó amot écha mamese wó amem nepingo ane apu neme ne amó apay!

⁴⁵⁻⁴⁶ Mbák ekak eyé étó wó ndü bebú, kpót yó feré. Echi sayri be ónchwe ndü nepém enen nebhiki bhəj ngwenti ne ekak émot écha bé mamese wó amem nepingo ne bekak bepáy.

⁴⁷ Ne mbák nyésé ene nekú ónkwen ndü bebú, ponjóri nó guép. Echi sayri bé ónchwe ndü Kéfo Mandem ne nyésé nemot écha be mamese wó amem nepingo ne amík apay.

⁴⁸ Amem nepingo éno, kényore éken kényie bho képu gú, ne ngó apu neme.

⁴⁹ Chəj mángoko yéntiki mmu ne ngó nkúbhé mbó enyu báfyé ngán ndü nenyié be néndí anyu.

⁵⁰ Ngán áchi ériti enyinj. Ke mbák ngán ábhíki pere bhəj manyinjti mi, ná bákway bekə wu ampet ambak ériti ngán? Bón ká ngán amuet, mánychoko eyəj émot ne bati.”

10

Enyinj ene Yesu átónjó éti awáy nebhay (Mt 19.1-12; Lk 16.18)

¹ Yesu ne baghókó bhi báró yé Kapěnaum bárók atú Judéya. Bákínj Manyu Jódan. Ngémtay bho, bápét báre rəj ntá yi. Are tón bho mbó enyú yi ákú nyaka mpoknkem.

² Mbók bənkwo Fárisi bátwó memó yi. Bábhəp yi be, “Ebhé yese éká be mmu ándó ngoré ywi ndü nebhay?”

³ Yesu akeme bhó be, “Moses aghati nyaka bhe be yi éti awáy nebhay?”

⁴ Bákéme be, “Moses arem be mmu ákwáy berə ngoré ywi mbák achyé yi ekáti éné awáy nebhay?”

⁵ Yesu aghati bhó be, “Chí éti netanjánti eneka ke Moses áchyé nyaka bhe ebhé ene.

⁶ Sayri sayri, te nebhómík, ‘Mandem ághókó nyaka bo, ngoré ne mbakanem.’

⁷ Éti yó, ‘Mbakanem abhəj béró etayi ne máyi, ambat mmuet ne ngoré ywi,

⁸ bó bati apay mándəp mbó mmú amot. Bó keperé bhak ye bati apay, ke mmú amot.’

⁹ Mmu áké fyé ye ákóré nenti bo abhen Mandem áchémtí.”

¹⁰ Yesu ne baghókó bhi bápéré nókó nsem anywóp, baghókó bhi bápét babhəp yi menyinj éti nkúbhé ndaka wu.

¹¹ Arem ntá yap be, “Yé agha ane áró ngoré ywi ndü nebhay, abháy achak, akwén berwəp,*

¹² ne ngoré ane áró nném abháy achak, akwén berwəp.”

Yesu dyét mámbó

(Mt 19.1-12; Lk 16.18)

¹³ Bofú básót bəbhəp bárók ntá Yesu ne bhó be yi anyaja bhó amó anti anjet bhó. Baghókó bhi bábhó besáyi bhó.

¹⁴ Ke Yesu agho noko nɔ, nti nébé yi amem, arem ntá yap be, “Dó ká mámbó mántwó ntá ya, báké chyet bhó mbi mbonyune bo abhen bachi mbó bhó ké Mandem abhak Mfo wap.”

¹⁵ “Nchí ghati bhe be, mbák mmu apú ne Mandem mbó enyú mmó ábhak ne etayi, apú kway bebhak ndü mpáy bho abhen Mandem achi Mfo wap wáwák.”

¹⁶ Yesu asot ye bhó amot amot, ne yentiki ane yi áśoré ambat amuet, anyaja yi awó anti, anjet yi.

Mmú nkáp

(Mt 19.16-30; Lk 18.18-30)

¹⁷ Ené Yesu áron nekó, mmúfú ajiét, arək, atep mánén besí bhi, abhép yi be, “Ntəj, wó mmú ndíndí, chəj nkə yi ke mbəj nepém enén nebhiki bhəj ngwenti?”

¹⁸ Yesu akeme yi be “Ndaká yí óbhiinj me be mmú ndíndí? Yé mmú ndíndí apú. Mandem aywínti ke achi Ndíndí.

¹⁹ Orínj bebhé Mandem. Bérəm be, ‘Kéwáy mmu, Kékwen berwəp, Kéghep aghép, Kéte ntísie ákwáré, Kényie enyinjí mmu ndü bapu, Chíé máye ne etaye kenókó.’”

²⁰ Mmu wu arem be, “Ntəj, nnánj nchí bhəre bebhé ebhen menkem te kembó éka.”

* 10:11 Nə chí akwén nku nebhay ne ngoré ywi.

²¹ Yesu ayiñi yi ne beyá ekon arem be, “Eróp chi enyiñ émot ené obhəŋo beku. Dók tí menyiñ ebhe menkem chyé nkáp ntá bachébhəbho. Mbák ónká nò, chon ɔmbon kefó menyiñ amfay. Ƴntwó ye onkonjo me.”

²² Aghoko noko nò, apop, arəbhe rónjorəŋ ne basémé anti mbonyune abhəŋ nyaka beyá menyiñ

²³ Yesu ayibhiri mmuet arem ntá baghokó bhi be, “Ebe mmuet tontó be múnkáp anka Mandem ambak Mfo ywi!”

²⁴ Baghokó bhi bəghokó nókó nò, mmuet agú bho. Ke Yesu apet arem ntá yap be, “Bəbha, ébe mmuet tontó be mmu anka Mandem ambak Mfo ywi!”

²⁵ Echí wikirik be mponjo baso ámfuét ndú mbok mbiábhan écha múnkáp beka Mandem ambak Mfo ywi.”

²⁶ Bəghokó nókó nò, mmuet agú bhó tontó, bəbhép yi be, “Agha ákwáy ye bebhon nepém enén nebhiki bhon ngwénti?”

²⁷ Yesu ayiñi bho díí arem be, “Ntá nkwanwan, mbi ápú, ke yēnyiñ épú cha Mandem.”

²⁸ Pita asá eyon arem be, “Ná ne bhesé? Séró yéntiki enyiñ sékono wo!”

²⁹ Yesu aghati bhó be, “Tetətep, mmú ane áró yé chí eket eyi, yé chí bəmayi abhen babhakanem yé chí abhen baghoré, yé chí máyi ne etayi, yé chí bəbhi, ne yé chí bakí yi éti ya ne éti Mbok Ndíndí,

³⁰ chon Mandem anchye yi beyá menyiñ fá amik, ne chon ampet ambón beket, bənnə abhen babhakanem ne abhen baghoré, ne mánó, ne bə, ne baki, ndon besa betay. Chon bo mánchye yi beyá nenyok, ke ndú mmik nkó Mandem anchye yi nepém enén nebhiki bhon ngwénti.

³¹ Ke chon beyá bo abhen bachi ambi néne, mándəp ansem, ne abhen bachi ansem, mandop ambi.”

Yesu arem ndon ane ajwi érat be chon mángwáy yi

(Mt 20.17-19; Lk 18.31-34)

³² Yesu ne baghokó bhi báfa báre ko beron Yerúsalem, yi ambi, bó ansem. Mmuet agú baghokó bhi ne becháy békem bo abhen bákono bho. Apet asot baghokó bhi bati byo ne apay nepak abho beghati bho menyiñ ebhen bebhon be fakari ntá yi be,

³³ “Ghók ká, sérəŋ nò chi Yerúsalem, ne mpok ségháká aré, chon mánti Mmu ane áfú ntá Mandem, mánsoť yi mamfye amə bəbati bachiakap Mandem ne ntá baton ebhé Moses, mándem be mangway yi, mámfye yi amə bo abhen bápú bo Israel.

³⁴ Chon mánjoko yi, mámpati batíé yi amuet, mánden yi ne ékpá ne mángwáy yi. Ke éghaka noko manywop arat, ampetnsem ndú nepém.”

Yesu yi be munti abhon bebhak mübetok (Mt 20.20-28)

³⁵ Jems ne Jón, bó Sebedi bərók ntá Yesu bárem be, “Nton, séyən be ónkə yéntiki enyiñ ene sənikmmuet be ónkə ntá yese.”

³⁶ Yesu abhép bho be, “Bəyan nku be yi?”

³⁷ Bákéme yi be, “Ku enyu ené bese séchoko ne wo, amot ebhé awónem, achák ebhé awəghə mpok obhak ndú enakó kefó eye ne kenókó.”

³⁸ Ke Yesu arem ntá yap be, “Bəbhiki riñi enyiñ ene bəyən nku ntá yeka. Bəkwáy beka menyu nkóp esonjori ane mbónj mēnyú? Chon mánkwáy beka bəgu enyu newú enen mbónj bəgu?”

³⁹ Bákéme yi be, “Sékwáy beku nò.” Yesu arem ntá yap be, “Tetep chon mánka enyú esonjori ene mēgho ne mángu enyú newú enen mēgú,

⁴⁰ ke mbiki bhon betan beyap bo abhen bəbhon bechoko ebhé awónem eya ne abhen bəbhon bechoko ebhé awəghə. Mandem ke achye bebhak ebho ntá bo abhen bəbhon bebhak are.”

⁴¹ Baghak Yesu bəchák bati byo bəghokó nókó enyiñ ene Jems ne Jón bəréme, bəbhó bebenti ne bho.

⁴² Yesu abhinji bó mankem arem be, “Bəriñi be, ntá bó mmik, bo abhen básot be bəchí bafó, bəbhon beyá betan amfay bəbhap, ne bəbati básot beyá betan beku bəbhap man-gok bho.

⁴³ Ke ébhiki bhon bebhak enyu yə ndú nkwo yweka. Mmu ane áyən bebhak mungo yweka, abhon bebhak mübetok yweka,

⁴⁴ ne yéntiki mmu yweka ane áyən bebhak mmú mbi abhon bebhak nsem yweka, abhon bebhak nsem ntá abhenefu mankem.

⁴⁵ Yé chí Mə Mmu mfú ntá Mandem, mbiki twó be bo mántók me. Ntwó chí bebhak mübetok ne bechye nepém ene ndu beku beyá bhó mferé bho ndú kesemé bebá.”

Yesu abú Batimaos, nnémamik etək Jeriko (Mt 20.29-34; Lk 18.35-43)

⁴⁶ Yesu ne baghokó bhi bəchwop Jeriko. Ené bó bəró Jeriko beron, ngəmtay bho bare konjo bhó ansem. Nnémamik amot ane aka nnyén be Batimaos, mmó Timáyos, abhak nepaká mbi chókó.

⁴⁷ Aghokó nókó bə Yesu ane Násaret ke áfuét, abho bebik be, “Yesu! Mmó Mfo Debhít! Ghó me ntínso!”

⁴⁸ Beyá bo báre sayti yi be áchókó kpák. Ke akpik are bik ne eyon amfay be, “Mmó Mfo Debhít, ghó me ntínso!”

⁴⁹ Yesu ághokó noko nò, ate arem be, “Binji ká yi antwó.” Bərók babhinji yi bárem be, “Faté twó, áké chay, abhinji wo.”

⁵⁰ Nnémamik wu ayók nde yi amese awu, afate, báyá yi arok ntá Yesu.

⁵¹ Yesu abhép yi be, “Jyán me nká wó yi?” Nnéámámk wu akeme Yesu be, “Acha, nchí yan be mpet ngó mbanj.”

⁵² Yesu arem ye ntá yi be, “Guré, neka ene néka otan.” Témte wu, abho begho mbanj, ne abho Dékónjo Yesu.

11

Yesu achwe Yerúsalem mbò Mmu ane abhónjò betan menkem

(Mt 21.1-11; Lk 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Yesu ne baghokó bhi bákó baghaka ndú bóbetok Betfáge ne Bétani ndú Njije Menok Olif, kekwo Yerúsalem. Ató baghokó bhi bati apay ambi.

² Aghati bho be, “Dók ká ndú mótók ane achi afó ambi. Nchwe ane báchwe aré, chon mánjo mómpoño batu sesét, ane yé mmu abhikire ko ne yó. Kanari ká, twó ne yó.

³ Mbák mmú ámbép bhe ntí ane bákàjari yó, ghati ká yi be, ‘Acha ke áyàn yó, ne chon antó mántwó mánkeme yó témté.’”

⁴ Báfa bārók, bágho mómpoño batu wu sesét nefi eket, nkú mbi. Bábho békàjari yó.

⁵ Ené bákàjari mómpoño batu wu, bo abhen báchi are téé bábhép bho be, “Ndaká yi bákàjari mómpoño batu wu?”

⁶ Baghok Yesu bághati bho enyinj ene Yesu áréme mpok yi átó bho. Báró ye bo mándak ne mómpoño batu.

⁷ Básot yó bārók ntá Yesu. Básot nden mfámuet yap básòbheri mómpoño batu wu, Yesu achakó amfay.

⁸ Bo abhen bachi aré, báfère nden mfámuet eyap baghay ambi. Báchák bārè kpót béwuókéndé mánjay noko ndú mbi ane yi áfuèt are. Báchák bārè kpót kéfèbhé eken kébhónjò beyé mánjay noko ambi.

⁹ Ndu bāròn, bo abhen báchi ambi ne abhen báchi ansem báre bik mándeme noko be, “Sémbítí Mandem mfay! Mandem ánjét mmu ane átwó ndú nnyén Acha!

¹⁰ Mandem ánjét kéfó etayese Debhit eken kétwó! Sémbítí Mandem mfay!”

¹¹ Nchwe yi áchwé Yerúsalem, arók amem ekerákap Mandem, abyo yéntiki enyinj. Aghónókó bé mpok áfuèt, asot baghokó bhi bati byo ne ápay bārók ndu mótók Bétani.

Yesu ákú enok ene babhiji bé Fig ekuri
(Mt 21.18-19)

¹² Néyi noko, ené Yesu ne baghokó bhi báro Bétani bápètnsem, nsay akém Yesu.

¹³ Aghó enok fig noko nesie ne beyé aré gebheee, arók beyinj mbák ákway bégho yé sepeménok are. Aghaka noko aré, ake ghó yéyinj ebhiki fuèt chi beyé, mbonyune mpok menok fig ményú kepem abhiki re ghaka nyaka.

¹⁴ Yesu arem ntá enok eyo be, “Bebho echon, opú pere nyu kepem.” Baghok abhi bághok enyinj ene yi áréme.

Yesu achwe amem ekerákap Mandem abók bakósie

(Mt 21.12-17; Lk 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Baghaka noko Yerúsalem, Yesu arók achwe amem ekerákap Mandem. Abók bakósie ne bo abhen bákú menyinj. Atakati befémé bo abhen bákó esie bakáp bewupsi. Atakati nkwo ménok bo abhen báti bebhónjò, ¹⁶ ne akeka bé yé mmu ámpókó enyinj ámfuèt amem ekerákap Mandem ndu áyàn mbi mbinj.

¹⁷ Are tón ye bho andeme noko be, “Pú basinj Mandem arem be, ‘Eket eya ébhon bebhak chi ekeré nenikímueti ntá bo betokó mmik menkem,’ ke báyi bhirí yó érop chi eket ené baghép bábheee are!”

¹⁸ Bóbati bachiákap Mandem, ne baton ebhé Moses bághok noko no, báre yán mbi beway yi bhése bhése mbonyune báchay nyaka ngémtay bo abhen báchi are, ne ntí bé bóbho bachi nyaka maknkay tontó ndú menyinj ebhen Yesu átonj.

¹⁹ Egháka noko beku, Yesu ne baghokó bhi bāró etok egbo báfu.

Enyinj ene enok Fig ene ekuri étòn bhese
(Mt 21.20-22)

²⁰ Bèti, ene Yesu ne baghokó bhi báfuèt bepètnsem, bágho enok fig ené Yesu areme bé epu pere kwáy ményu kepem, ndu énanj égu te ne bakanj.

²¹ Pita atik noko enyinj ené Yesu áréme ntá enok fig eyo, arem be, “Acha, yinj! Enok ené óréme bé epu kwáy ményu kepem égu.”

²² Yesu akeme bho be, “Bón ká neka ne Mandem.

²³ Nchí ghati bhe be, yé agha ane ághati njije be, ‘Fá fá dók kwén awu amem manyu,’ ne yi ke makati ndú nti eni ke anoko be Mandem áku no ntá yi, Mandem áku yó ntá yi mbonyune abhiki makati be Mandem áku enyinj ene yi areme emfakari.

²⁴ Nchí ghati ye bhe be yéntiki enyinj ené mánikmuet be Mandem anchye bhe, nokó ká be mánaj bábhónjò yó ne chon mambonj yó tetep.

²⁵⁻²⁶ Yéntiki mpok ane mmú yweka ánikmuet, ámfónjóri yéntiki mmu ane ákú yi bebú. Mbák bákú no, chon etayeka Mmu achi amfay ámfonjori be nkwo.”

Babhép Yesu ebhak ene betan ebhi befú
(Mt 21.23-27; Lk 20.1-8)

²⁷ Yesu ne baghokó bhi bápètnsem Yerúsalem. Ené Yesu ákò amem ekerákap Mandem, bóbati bachiákap Mandem ne baton ebhé Moses ne bóbati etok bārók,

²⁸ bábhep yi be, “Ntiki betan óbhónjò beku menyinj ebhen ne ókú? Agha áchyé wó betan ebho?”

²⁹ Yesu akeme bho be, “Me nkwo mbónj enyinj bebhép be. Mbák mánkéme me yó,

chɔŋ me nkwo ngati bhe mmu ane áchyé me betan beká menyin ebhen mēkà.”

³⁰ Ghati ká me, “Agha áchyé nyaka J̄n Njwiti betan bejwiti bho? Mandem ke chí bō mmik?”

³¹ Báre kem epáiti ne bati be, “Chɔŋ sɛndem be yi? Mbák sɛndem be betan ebhen J̄n befú nyaka ntá Mandem, ábhép bhese be, ‘Ke ndaká yí bábhíkí noko eyɔŋ eyi?’

³² Ke chɔŋ sɛndem be yi? Sɛndem be, ‘Béfú nyaka ntá nkwa?’ Bápú kway nyaka berem enyu eyo ndu bácháy ngémtáy bo abhen báchí aré mbanyune bō mankem mánoko nyaka sayri be J̄n achi ndemekepinti Mandem.”

³³ Eká bákéme yi be, “Sébhíkí rinji.” Yesu aghati bhó be, “Me nkwo mpú ghati ye bhe mmu ane áchyé mé betan beká menyin ebhen né mēkà.”

12

*Neká baká betik ne mbɔŋŋnki
(Mt 21.33-46; Lk 20.9-19)*

¹ Yesu abho bétam bō nekay néchák be, “Mmufú achí nyaka. Atí nki api menok vain aré. Atep ebhá ene eghabheri nki ankem. Atém mbok aghoko nebhuet ane báyat kepem vain, be nnok ywi ámfu, mánsot, máná mmem. Ate mokerémfay amem nki wu bé ámbák nebhuet ane mmu áchókó ndú bébhábhəri nki. Afyé ye bo aré be mánka betik mánkore nsáy ne yí. Aró, arók nekó etok echak.

² Mpok bekók kepeménok ákwáy nókó, mbɔŋŋnki ató nkubetik ywi be ándók ánsót aywi ákóré mbwot.

³ Ke bō betik bhó kechye. Bákém yi bádén, báfén apetnsem amó apay.

⁴ Mbɔŋŋnki ató mmó-betik achak. Bákém awu nkwo bádén báfyé yi befuet anti ne báchye yi ntánwóp.

⁵ Ató anefu ane akú bati arat. Yí wu, bákém báwáy. Arók ambi bétó baká betik abhenefu. Báka enyumot ne bhó. Bádén mbók, báwáy abhenefu.

⁶ Eróp chi njaŋa-mó ywi ane yi are kɔŋ. Ndú ngwenti, mbɔŋŋnki arem ne mmuet yi be, ‘Chɔŋ ntó mbɔŋ mówa. Yé yí, bábhɔŋ béchye yi kenókó.’ Afere ye mýwi ató.

⁷ Ke bō betik bhó bágho noko yi, bábhó berem ne bati be, ‘Yini mbɔŋ mýwi né, ne yí ke ábhónɔ menyie newú etayi. Twó ká sɛnkem yi sengway bé etayi ánán ángú menyin ebhi méndop chí ebhese.’

⁸ Mýwi wu áchwé noko amem nki, bákém báwáy báfemeri ansem ebhá.

⁹ Bákaysi be chɔŋ mbɔŋŋnki wu anka yi ntá bo bhó? Chɔŋ antwó angwáy bhó anchye nki wu ntá bo bachak.

¹⁰ Bábhiki re pay enyin ené basinji ndú Ekáti Mandem bé:

‘Nkúbhé ntay enen batéket báguébhé bé nébhíkí ri,

nó ke néróbhé ntay enen nékémé eket nechá batay áchák ankem?

¹¹ Chi Mandem Acha ke aká émbak nɔ, ne chí erémé enyin ntá yesé.’”

¹² Yesu átém nókó nekay enen, bárinji be atém nekay eno chí éti yap. Báre yan bekem yi, ke ndu bácháy beyá bo abhen báchí are, bāró yi bārók.

Bábhép Yesu éti nkabhénti ndu báyan yi ánkwen anyu

(Mt 22.15-22; Lk 20.20-26)

¹³ Bátó mbók bōnkwo Fárisi ne mbók bo Israel abhen báté ansem Hérod ntá Yesu ndu bebhep yi menyin mbó ntá ndu beká yi ankwen anyu.

¹⁴ Bárɔŋ noko ntá Yesu bárem be, “Ntɔŋ, sérinji be achí mmu tetep, ne opú tɔŋ kérinámik. Sérinji bé opú yini mmu ndú besí óncháy yi, ke ótɔŋ tetep éti menyin ebhen Mandem áyan bo mánka. Ghati bhese, ebhé yese éka be sɛnchié nkabhénti ntá Mfó Rom ke ébhíkí ka?”

¹⁵ Yesu arinji bapu amap, abhép bhó be, “Ndaká yí māmó me? Tɔŋ ká me ebhókó nkáp.”

¹⁶ Bátwó yi ne ebhókó nkáp. Abhép bhó be, “Ntí ághá né aré? Ne nnyén chí enen ághá?” Bákéme yi be, “Chí ntí Sísa, Mfó Rom. Ne nnyén, chí eni.”

¹⁷ Yesu arem ntá yap be, “Chié yé ka Mfó Rom yéntiki enyin ene echí eyi, mánchye Mandem yéntiki enyin ene echí ene Mandem.” Bághókó nókó enyin ene Yesu areme, bápóp!

Enyin ene bábhébhé Yesu éti neperénsem ndú nepém

(Mt 22.23-33; Lk 20.27-40)

¹⁸ Mbók bōnkwo Sádusi bārók ntá Yesu babhep yi éti neperénsem ndú nepém. Bōnkwo Sádusi bábhíkí noko nyaka be chɔŋ bawú mámpetnsem ndú nepém. Babhep yi be,

¹⁹ “Ntɔŋ, Moses asin ndú ebhé eyesé be mbák mmu ángú ándó ngoré kebhón yé mmó, mómayi abhɔŋ besot ngoré wu bé ámbé bo ne yi ndú nnyén manó ane agú.

²⁰ Bó chí amot bati tándrámot báchí nyaka. Ane mbi abháý ngoré, agú kebhón yé mmó.

²¹ Ane ákónjo asot kénkwésé wu ndú nebhay. Yí nkwo agú kero mmó. Éfákári enyumót ne ane ajwi bati arat.

²² Enyu yó enyu yó kpát mankem bati tándrámot bágu kero yé mɔ amot. Ndú ngwenti, ngoré wu nkwo agú.

²³ Ndu echí nɔ, mpok Mandem ákà bawú mámpétnsem ndú nepém, ngoré wu ábhák ane agha? Ndu bō mankem, bati tándrámot, yéntiki mmú wap abháý nyaka yi.”

²⁴ Yesu akeme bho be, “Bekwéné béchi ne bhe mbonyune bábhíki rinji yé chi Eyon Mandem ne yé chi betan Mandem.

²⁵ Mpok Mandem ákú bawú mámpétnsem ndú nepém, bo bábhak mbo boángel awu amfay. Bápú pere bháy nebhay.

²⁶ Ne beyinji neperénsem ndú nepém, bábhíki re pay amem ekáti Moses éti mónok ane ágó ebhi ndu ádu nyaka kesonjo? Bábhíki pay ndu Mandem ághátí Moses be, ‘Mé nchí Mandem Abraham, Mandem Aisek ne Mandem Jekóp?’

²⁷ Ndem no mbonyune yéndu Abraham ne Aisek ne Jekóp báro mmiki ne, báchi nepém, ne Mandem achi ne bho. Mandem achí Mandem bo abhen bachi nepém. Apú Mandem bawú. Bè bo Sádusi báchi ndú bekwéné tontó!”

*Ebhé Mandem ené échá ebhénéfú
(Mt 22.34-40; Lk 20.25-28)*

²⁸ Ntón ebhé Moses amot achi nyaka are. Aghók ndu Yesu áreme ne bó nkwo Sádusi. Ne ághókó noko ndu Yesu ákémé bebhép ebhap ne beyá kebon abhép yi be, “Ebhé Mandem ené échá bechak menkem chi ené?”

²⁹ Yesu akeme yi be, “Ebhé ené échá béchák menkem chi ené érem be, ‘Bo Israel, ghók ká. Mandem Acha ane ábhónjo bhesé mankem achí amot.’

³⁰ ‘Ne ábhónjo bekón Mandem Acha ywe ne nti ene nenkem, ne efónjó eye enkem, ne nkaysi ye nkem, ne betan ebhe nenkem.’

³¹ Ené éjwí bepay échí mbo eyo ne érem be, ‘Kón nti nkwa mbo enyu ókónjó mmuet eye.’ Ebhé ene écha ebhen bepay epu.”

³² Ntón ebhé arem ntá Yesu be, “Ntón arem sáyri! Échi tetep mbonyu óréme bé Mandem Acha achi amot, achák apú.

³³ Ne bekón Mandem Acha ywe ne nti ene nenkem, ne nkaysi ye nkem, ne betan ebhe menkem, ne bé nkón nti nkwa mbo enyu ókónjó mmuet eye ari acha. Besí Mandem, bebhure bebhé ebhen bepay achá akabhé nya besón ankem ne akap achak ane bo báchyé ntá yi”

³⁴ Yesu agho noko be ntón ebhé Mandem ane akeme yi sayri ne kebon, arem ntá yi be, “Éròp wó chí mandú béro Mandem ambak ne wó mbonyu Mfo ábhák ne mmu ane áchi anten eyi.” Bebhó mpok eyo, yé mmu kepere mo bebhép yi yényin.

*Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be áto
(Mt 22.41-46; Lk 20.41-44)*

³⁵ Ené Yesu áton bo Eyon Mandem amem ékerákap abhép bó be, “Ná batón ebhé Mandem bárém be Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be áto chi ebhárém Mfo Debhít?

³⁶ Efónjó Bedyere akw nyaka mbón Mfo Debhít arem be Mandem Acha arem nyaka ntá Acha wa be, ‘Chókó fá ebhé awónem eya

ndú enókó kenókó, krate nkwa bõmpap abhe mámbak mbo enok ene ónyàna bekak aré.’

³⁷ Séghò fá be mbón Debhít ábhini nyaka Mpeme be Acha. Ná Achá-re áyibhiri ambak ebhárém ywi?” Beyá bo babhónj manák béghok menyin ebhen Yesu áton.

Yesu aghati bakonjo bhi be mánstòt mpok ne bó bapu

(Mt 23.1-36; Lk 20.45-47)

³⁸ Ené Yesu áton arem be, “Sot ka mpok ne batón ebhé Moses. Bákón béghap, mánkó mansep ne bewubhe wubhé ndem amuet nefisie be bo mánkaka noko bho ne kenókó.

³⁹ Bákón nkwo bechoko ndú bebhaká kenókó amem bekeré nenikímuet ne ndú bepa.

⁴⁰ Ne bó bhere ke mányie menyin mánkwésé ne yé chi beket ebhap ndú mangwó, mánku noko beróri nenikímuet bapu besí bho. Chón ntémsi yap anjá ancha!”

*Akap ane kénkwésé ngoré
(Lk 21.1-4)*

⁴¹ Yesu achi nyaka kékwót ekabhé nkáp amem ékerákap Mandem anjini noko ndu bo báfyé bakáp amem. Aghó ndú beyá bó nkáp bátwó, yéntiki mmu wap amfye noko beyá nkáp amem.

⁴² Étaré nókó, aghó ndu kénkwésé-ngore ane eyi épú átwó, afyé bõbebhókó nkáp papay abhen bapu yényin.

⁴³ Yesu abhinji bakonjo bhi arem be, “Nchí ghati bhe be, akap kénkwésé-ne ácha ané yéntiki mmu.

⁴⁴ Ndú beyá bakáp ké yéntiki mmu wap áféré mandú achye mbo akap, ke nchébhe ngore ne achyé yéntiki enyin ene yi ábhónjó.”

13

*Yesu arem bé chón mánchónji ékerákap
(Mt 24.1-2; Lk 21.5-6)*

¹ Nefú Yesu áfú amem ékerákap Mandem, nkonjo ywi amot arem ntá yi be, “Ntón, yini. Bate ékerákap Mandem ene-o! Batáy ané básóré báté yó ári áchal”

² Yesu akeme yi be, “Oghó berem beket ebhen? Mpok átwó ane ékerákap ene éron amik enkem yényin kerop téé.”

Chón bo mánchye noko bakonjo Yesu beyá esonjori

(Mt 24.3-14; Lk 21.7-19)

³ Étaré nókó, ené Yesu achi chókó ebhé Njie Menok Olif ene éyini ékerákap Mandem, Pita ne Jems ne Jón ne Andru bárók ntá yi ansem ansem.

⁴ Bábhép yi be, “Eta, ghati bhese, chón émfakari no ntiki mpok, ne ntiki erin ebhónjó bekw bo mándini be mpok ane átwó aróp kékwót.”

⁵ Yesu abho béghati bho be, “Sot ka mpok bé yé mmu áké rwó bhe!

⁶ Beyá bo bátwó chónj mánset nnyén ena mántén ambi, yéntiki mmu wap andem noko be, ‘Me ke nchi Mpeme ane Mandem afyé nyaka bariep be átó!’ Ne mándwó beyá bho be mánjibhiri bati yap.

⁷ Ne mpok bághókó nsónó-nenu báké chay. Menyú menyín ebho bébhónj befakari, ke eyo epu tónj be ngwenti mmik aghaka.

⁸ Chónj betak ménu ne betak bécháak, bafó etók mánu ne batí bafó etók ne chónj mmik anyikisi ndú beyá bebhak, nsay ankwén etók. Ke menyín ebhen menkem bechi chi mbo nebhónet enen bebe ntá ngwé ane ándónsi.

⁹ “Ke sot ka mpok! Chónj mánkem be mánchye ntá bóhati etók bó mántan be. Chónj mángwapti bhe amem bekeré nenikímuet. Chónj mánte besi bógóbbhano ne bafó éti ya be mángátí bho Mbok Ndíndí éti ya.

¹⁰ Mbok Ndíndí abhónj béghaka betókó mmik menkem ke ngwénti antwó.

¹¹ Yéntiki mpok ane bákémé bhe ndu betan be, báké seme ambi ambi be, ‘Chónj séndem be yi?’ Mpok ánkway, dem ka yéntiki enyín ené éfú be anyu mbonyune Éfónó Bedyere ke ágháti chónj be enyín ené bábhónj berem.

¹² Chónj manó anchye nti mano ntá bóhati be mángwáy. Chónj mbók bachi mánkú enyumót ne bóbbhap. Chónj mbók bó mánte nenu ne bachi ne manó bhap, mánkú be mángwáy bho.

¹³ Chónj menyú bo menkem mámpap bhe éti báchi bakoño bha. Ke mmu ane áté kákátí te ndú ngwenti, Mandem ápeme yi.”

*Erém esonjori ene ebhónj betwó Yerúsalem
(Mt 24.15-28; Lk 21.20-24)*

¹⁴ Yesu apet arem be, “Chónj mángo ‘Erém enyín ene Mandem ápábhé’ téé ndú nebhuet ane ébhiki bhónj bebhak. Mpok yó, bo abhen bachi atú Judéya mámbué mámbésé amfáy njie. [Yéntiki mmu ane ápáy ekátí-ne ámbúré antí, anjwimem.]

¹⁵ Mpok yó, mbák éfákári bé mmu áku betik amfay eket eyi, áké sonjori mmuet besep kpik be andók amfere menyín anywóp ke ambue.

¹⁶ Ne mmu ane achi ebhi ákú betik, áké rónj kpík anywóp ndu bebwóp nde yi.

¹⁷ Ne chónj émbép encha ntá baghóré ne menie ne abhén bábhak ne bó amó mpok yó!

¹⁸ Nik nókó ká mmuet be barak ane áké fakari ne eso ndu ébè mmuet bébue mpok yó.

¹⁹ Báké ró menikmuet, mbonyune esonjori ené bo bábhónj mpok yó chi enyú esonjori ene bábhiki re ghó wáwák té mmik ábhó. Ne mpok yó ánanj ámfuét, enyú esonjori yó epu pere bhák wáwák.

²⁰ Ne mbó Acha abhíkí kpót manywóp yó be áké ya, mbó yé nkwanjwan amót apu róp nepém. Ke Mandem akpót mpok esonjori yó mbínj éti bo abhen yi áyábhé be mambak abhi.

²¹ Mpok yó, mbák mmu ángátí bhe be, ‘Ghó ká Mpeme ane Mandem átó fá’, yé chi be, ‘Ghó yi awu!’ Báké noko be échi tetep.

²² Báké noko bé échi tetep mbonyune chónj bó betábhá mantwó, yéntiki mmu wap andem noko be yi ke achi Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be átó. Chónj baremé kepinti nsé nkwo mántwó. Ne yéntiki mmu wap átwó, anku noko menyínj maknkay ndu berwó bho. Ne mándwó yé chí bó abhen Mandem áyábhé be mambák abhi, mbák bábhónj mbi bekú ná.

²³ Sot ye ka mpok! Nnanj ngati ná bhe menyín ebhen ambi ambi.

*Menyín ebhen bébhónj befakari mpok
Kristo átwó*

(Mt 24.29-31; Lk 21.25-28)

²⁴ “Mbák manywóp ane beyá esonjori yó ámay, mmok ánem témté, ntan kepere ghóó,

²⁵ mambe ámfu amfay ánkwentí, ne betan mfáy ményikisi.

²⁶ Ne chónj Mmú ane áfú ntá Mandem ambesi ande twó amem nebhánj ne beyá betan ne kenókó.

²⁷ Mpok yó, chónj ntó bóángel abha, mándók ndú mmik nkem, bebhó ndú ébhókó mmik émot beghaka ndu echak, mánset bo abhen Mandem áyábhé mánchem nebhuet amót.

Enyín ene nekáy enókó Fig nétónj bhesé

(Mt 24.32-35; Lk 21.29-33)

²⁸ “Ghók ká enyín ene enókárem ene bábhínj bé, fig étónj bhesé. Enánj émbó betem betó, bárinj bé eso érop chi kékwt.

²⁹ Échi enyumót ne netwó wa, Me Mmu mfú ntá Mandem. Mánánj mángo ndú menyín ebhen ne ngátí bhe befákari, dinj ká be mpok netwó wa aróp kekwt.

³⁰ Nchí ghati bhe tetep be menyín ebhen menkem bébhónj befakari, ke mkpáká bho abhen echónj ámfuét.

³¹ Chónj mfay amfuet, mmik amfúét, ke Eyónj eya épú fuet.

*Yé mmu abhíkí rinj nywóp ne mbónj mpok
eyo*

(Mt 24.36-44)

³² “Yé mmu abhíkí rinj nywóp ne mbónj mpok ane menyín ebhen befákari chónj. Bóángel Mandem bábhiki rinj, yé me Mmu mfú ntá Mandem mbíkí rinj. Eta Mandem aywintí ke árinj.

³³ Sot yeka mpok, mambak pé mbonyune yé mmu abhíkí rinj mbónj nywóp eno.

³⁴ Échi enyumót mbó mmú ane áróñ nekó, ke ápéré ró eket eyi, aró yéntiki enyín amó bó

betik abhi, achye yěntiki mmu wap ayi ntí betik. Aghati ye mbabheri nyúbha bé ámbák pě.

³⁵ Bák yé ka pě! Bábhíki rinji mbón mpok ane chi eket apětnsem. Ke chí beku-a, ke ne nénti beti-a, ke manémnkòk-a, ke chí neyinywòp-a, yě mmu abhíki rinji.

³⁶ Ebhíki ri be yi ántwò témchok antemerí bhe ndú bábhàre keṇə.

³⁷ Mbò enyu ngáti né bhe, ke nchí ghati bo mankem fá amik: Bák ká pě.”

14

*Bòbati etòk báté eyu be mángwáy Yesu
(Mt 26.1-5; Lk 22.1-2; Jn 11.45-53)*

¹ Eròp manywòp apay ndu ményie Epá Nekini ndu bétik nefere Mandem áféré bo Israel ndú kesem amem etòk Ijip, ne Epá Bret ane ábhíki bhòṇ yis. Bo bati bachiákap Mandem ne batòṇ ebhé Moses báre yan mbi bekem Yesu bhésé bhésé mangway.

² Báre rem be, “Séké kem yi mpok epa mbonyune bo bákway béchye esòṇori.”

*Ngóre amòt atemti bawere eriep anti Yesu
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)*

³ Yesu abhak etòk Bétani, amem eket Símun ane ánanj ámé nyaka ebhanjákwá. Ené yi ányie nenyié aré, ngóre amòt atwó ne esáyri ékpémé bawerérip amen áyá nkáp.

* Móngoré wu asiép emi ékpémé bawet eyo, apikiri mò anti Yesu.

⁴ Eká mbòk bo abhen bachi are chòkò bábénti tontò, mándeme nòkò ne bati be, “Móngoré ne áchòṇṇi bawerérip amen ndaká yí?

⁵ Bákway mbà bétí mò anchye nkáp ané áyá échá nkáp ane nkàbetik ányie ndú mmie, mánsòt nkáp wu mánychye ntá bachébhé bho.” Bòbhò bábhò beji móngoré wu.

⁶ Ke Yesu arem be, “Dó ká yí. Ndaká yí báṣòṇori yí? Aká me erítí enyín.

⁷ Bachébhébhò báchí ne bhe mpoknkem. Yěntiki mpok ane mmu ákòṇṇ, ánkwák bho. Ke mpú bhak chòṇ ne bhe mpoknkem.

⁸ Aká enyín ené yi ábhòṇṇ mbi beká ntá ya. Awátí me ne bawerérip ke mpok bébhème me ankwáy.

⁹ Diñj ká tetep be yěntiki ebhak ené bághàti Mbok Ndándí ndú mmik nkem, chòṇ bo mándem éti enyín ené móngoré ane áká.” Ne ndú bo bárem éti enyín ené yi áká, chòṇ mántík nòkò yí.

*Júdas aka beti Yesu
(Mt 26.14-16; Lk 22.3-6)*

¹⁰ Júdas Iskariot achi nyaka mmú amòt ndú nkwo baghòk Yesu bati byo ne apay.

* **14:3** Bághòkò ékpémé yò ne ntay enen bábhini bé “Alabásta” ne bághòkò bawerérip amò ne bakanj mónak ane bábhini be “Nad”.

Afuét aròk ntá bòbati bachiákap ndu beti Yesu ntá yap.

¹¹ Aghátí nòkò bhò nkaysi yi, bábhòṇ manjá. Báfyé bariép béchye yi nkáp. Júdas abho beyan ye mbi ndu beti Yesu ntá yap.

*Yesu anyié nenyié Epá Nekini ne baghòkò bhi
(Mt 26.17-25; Lk 22.7-14, 21-23; Jn 13.21-30)*

¹² Ndú nywòbhé mbi enen Epá Bret ane kebhoṇ yis, nò chí nywòp enen beway mónkwòmen ndu beká nenyié Epá Nekini, baghòk Yesu bábhèp yi be, “Jyanj séndòk sénkú nenyié Epá Nekini ntá ye fá?”

¹³ Ató baghòkò bhi bati apay ne eyòṇ be, “Dók ká afò ndú etòk egbo. Aré, chòṇ mángó mmu ane ápòkò ejò manyiep. Konó ká yí.

¹⁴ Chwe ká ndú eket ené yi áchwe mángati mbòṇòket be, “Étavesé ato bhesé sémbèp wò be, ékeré mankò ené yi ábhòṇṇ ményie Epá Nekini ne baghòkò bhi aré échi fá?”

¹⁵ Chòṇ antòṇ ye be móket ane áchíki am-fay, ndú ékerémfáy. Yěntiki enyín ene séyàn échi amem. Tonj ká yěntiki enyín aré ntá yesé.”

¹⁶ Baghòk Yesu bho bati apay báròk etòk egbo eyò. Bághò yěntiki enyín mbonyu Yesu ághati bho, bákwá nenyié Epá Nekini bábhàre.

¹⁷ Egháká nòkò beku, Yesu atwó ne baghòkò bhi bati byo ne apay báchòkò ményie nenyié epá eyo.

¹⁸ Ené mányie nenyié, Yesu arem be, “Diñj ká tetep be mmu yweka amòt áti chòṇ me. Yí wu achi fá ne me ányie nenyié enen.”

¹⁹ Ndak ane áká bati ábè baghòkò bhi amem, bábhò bebhep Yesu amòt amòt be, “Puyé me, pú nò?”

²⁰ Akeme bho be, “Chi mmu amòt ndú nkwo yweka bati byo ne apay. Yí nkwo áṣèbhe awò amem nkúbhé ekparé nenyie ene émot ne me.

²¹ Chòṇ Me Mmu mfú ntá Mandem ngu mbò enyu Ekáti Mandem érem. Ke chòṇ émbèp éncha ntá mmu ane áti me. Éri nyaka bé báké bhe yi wawák.”

Yesu anyié nenyié ngwenti eni ne baghòkò bhi

(Mt 26.26-30; Lk 22.14-20; 1 Kòr 11.23-25)

²² Ené Yesu ne baghòkò bhi mányie nenyié, asòt ekpòkò bret akém awó. Achye bakak ntá Mandem abho bébòkòti anchye nòkò bhò ne beyòṇ ebhen be, “Sòt ka nyié. Né chi mmuét éya.”

²³ Asòt ye nkòbhémém, áchyé nòkò bakak ntá Mandem, abho bechye ntá yap. Básòt. Nti anyù anchye nti.

²⁴ Yesu arem ye be, “Né chi manonj ma. Aka nku ane Mandem anyú ne bõbhi ántéé.

²⁵ Nchí ghati bhe be mpú pere nyu mëmen, kpáte ewak ene mënyú mmëm bakò amem Kefò Mandem.”

²⁶ Ndú ngwenti, Yesu ne baghókò bhi bákway nekway báchyé Mandem bakak. Báfú ye bákò amfay Njie Menok Olif.

Yesu arem be chonj Pita andem be abhiki rinjiyi

(Mt 26.31-35; Lk 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁷ Bággháká nókò ndú Njie Menok Olif, Yesu aghati bhò be, “Chonj bẽ mankem mãmferẽ ntĩ ne me mbonyune Ekátĩ Mandem ãrẽm be, ‘Mandem ádep chonj mbabheri bágghõnmẽn angwẽp amik, nkwo bágghõnmẽn ántaka ebhi.

²⁸ Kẽ Mandem anánj ánká mpétnsem ndú nepém, chonj njambi atú Gálilĩ, mãntemeri me aré.’”

²⁹ Pita akeme be, “Yẽ bõ mankem mambáé wò, me, mpú bué!”

³⁰ Yesu aghati Pita be, “Nchí ghati wò be, nkak aperé kok ndonj epay nkúbhé beti ebhen, chonj òndem ndonj érat be obhiki rinji me.”

³¹ Yẽ nò, Pita arem ne nti eni nenkem be, “Yẽ chí newú, chonj ngu ne wò. Mpú bue wò.” Baghók Yesu báchák mankem bårém enyumot.

Yesu are nikmwet amem mōnki ane bābhijĩ be Getsēmani

(Mt 26.36-46; Lk 22.39-46)

³² Yesu arók ye nebhuet ane bābhijĩ be Getsēmani ne baghókò bhi. Aré, aghati bhò be, “Chákó ká fá, mēten mmwet ambi ndu menikmwet.”

³³ Asot Pita ne Jems ne Jõn arók ne bhó. Arõp nsõnso ne basémé antĩ.

³⁴ Arem ntá yap batĩ arat be, “Basémé ajwĩ me anti mbò be áway me way. Chákó ká fá, mambak pẽ ne me.”

³⁵ Arò bhó atén mmwet ambi mandú. Akwen ne besĩ amik, abho menikmwet, béggho mbák ákway bẽferẽ esonjorĩ ené échi yi ambi.

³⁶ Ndu nenikímwet eni arem be, “Eta, Etayal Enyinj ené écha wò épú. Ka nkóp esonjorĩ ene ámfuét me ansem ntĩ. Kẽ éké bhák mbò enyũ mëyanj, ãmbák chí mbò enyũ syàn.”

³⁷ Afate ye, apetnsem ntá baghókò bhi abhen bati arat. Aghò bhò ndu bābhũre kenó. Anjeme bhó abhep Pita be, “Simun, bābhũre chí kenó? Bápú kwáy béchókò pẽ yẽ chí ndú nenjókò nywõp nēmõt-ẽ?”

³⁸ Aghati ye bhò be, “Bák ká pẽ, mãnik nòkò mmwet, bẽ nemò néké dep be amik. Bābhõnj ntĩ, kẽ mmwet apu bhe.”

³⁹ Apet arò bhó arók anikmwet ntá Mandem enyumot mbò ndonj ane mbi.

⁴⁰ Apetnsem, aghó bhò bati arat ndu bāpet bákwné kenó. Bápú kwáy nyaka béchókò pẽ

ndú kenó kējwĩ bhò amík. Bó kerinjĩ enyinj ene bákway beghati yi.

⁴¹ Yesu arò bhò arók. Apéré nókò nsem ndonj ane ajwĩ erat, arem ntá yap be, “Bābhũet bebhuere kenó? Bābhũet bẽywẽmwere? Ekway nò! Mpok akway ane bákem Me Mmu mfú ntá Mandem mãnchye ntá bõbebá.

⁴² Faté ká, mmu ane átĩ me anánj achi kékwt. Sëndók sésentémérĩ yi.”

Bákem Yesu

(Mt 26.47-56; Lk 22.47-53; Jn 18.3-12)

⁴³ Ené Yesu abhũet berem nò ne baghókò bhi, ngók aywĩ amõt ndú abhen bati byo ne apay ane aka nnyén be Júdas, achwõp ne beyá bhò. Bõ bhò bābhák ne bõakparenja ne nkík amò. Bõbati bachiákup, ne batõj ebhé Moses, ne bõbati etók kẽ bató nyaka bhò.

⁴⁴ Júdas anánj achyé nyaka bhò erinj ene ékwák bõ mãndinjĩ Yesu. Aka nò, ndú ághátĩ bhó be, “Mmú ane mēbhene chonj chí yi. Kém ká yi mãndak ne yi be áké bué.”

⁴⁵ Achúóbbhé nókò ebhak ené Yesu achi, arók akaka yi be, “Ntõnj” Abhenẽ yi.

⁴⁶ Bõ bhò barók “bákem Yesu bábajti.

⁴⁷ Kẽ mmu amõt ane áchi kékwt, agwõp akparenja ywĩ akpót atú nsem Mũngo bachiákup Mandem chwát agwep amik.

⁴⁸ Yesu abhép bõ abhen bátwò bekem yi be, “Bátwò bekem me ne bõakparenja ne nkík mbò be nchĩ ngébhé ntantanj?

⁴⁹ Nchĩ nyaka ne bhe amem ekerákup Mandem nénjĩ nenjĩ ntõj nòkò, be kékém me. Kẽ echi enyu ene be enyinj ené básinjĩ amem Ekátĩ Mandem émfú tetep.”

⁵⁰ Afó kẽ baghókò bhi bāró yi bábue.

⁵¹ Esakámu amõt abhak aré ane áchi ne nden amwet nénép. Are konjo Yesu. Báyanj nyaka bekem yi,

⁵² Kẽ abue ebhówò, nden ayi arõp bó amò.

Básst Yesu ntá batanjá manyé

(Mt 26.57-68; Lk 22.54-55, 63-71; Jn 18.13-14, 19-24)

⁵³ Básst Yesu bārók ntá mũngo bachiákup Mandem. Bõbati bachiákup Mandem ne bõ batĩ etók ne batõj ebhé Moses báchem aré.

⁵⁴ Pita ákonjo nyaka bhò ansem nekò nesie, kpáte amem senta mũngo bachiákup Mandem. Aré, arók achókò ne babhabheri angókò ngó angwaka nòkò ngó.

⁵⁵ Bõbati bachiákup Mandem ne bõ echémé batanjá manyé bachak mankem båré yanj bõ abhen bákway bebhat Yesu barak amwet enyu ené bõ bābhõnj mbi beway yi, kẽ báke bhõnj yẽ mbi.

⁵⁶ Beyá bhò bápú barak bábáy yi antĩ, kẽ menyinj ebhen bó bårémé kebhak enyumot mbonyune báchi nyaka beyonj beyonj.

⁵⁷ Báchák báfate ye básé nsé amwet Yesu be,

⁵⁸ “Ségghok ndü yi àrèm bè, ‘Chəŋ mmokoti ékerákap Mandem ene báte ne amə, ne beka manywəp arat, nte écháak ené puyɛ bo ke báte.’”

⁵⁹ Yɛ nə, bə nkwo kəbhák eyəŋ émot.

⁶⁰ Mũngo bachiákap Mandem afaté besí bo echeme eyə abhép Yesu be, “Ǿbhíkí bhəŋ yənyin bekeme ndü menyin ebhen bə bhən bərəm be əku?”

⁶¹ Yɛ nə, Yesu achəko kpák, akərəm yənyin. Mũngo bachiákap Mandem apət abhép yi be, “Wə ke ɔchí Mpəmə Mandem afyé nyaka bariep be átə, wə ke ɔchí Mmə Mandem Mmu səbhəŋsə bebiti?”

⁶² Yesu akeme be, “Chi me, ne chəŋ mǎngo Mmu ane áfú ntá Mandem chəko ndü enək kənókó ebhe awənem Mandem betan menkem. Chəŋ mǎngo ndü Mmu ane áfú amfay átwə amem nebhán.”

⁶³ Yesu akeme nəko nə, mũngo bachiákap wu akém nden ené échi yimbəŋ aməet adak. Arem be “Sépət séyən batísíe mántwə mándem enyin ene yi áká ndaká yi?”

⁶⁴ Bǎghok menyin ebhen yi áréme ndu bətəŋ be áyenti mməet ne Mandem. Bákaysi be yi? Báká eyəŋ émot be mǎngwáy yi.”

⁶⁵ Mbək eyap bábho bəpáti Yesu batié aməet. Bəsət nden bǎgwət yi amík. Báre depti yi mándem nəko be, “Ghatí bhese! Agha ádebhé nə wə?” Babbabheri bəsət yi. Ndu bərəŋ, mándepti nəko yi.

Píta arem be abhíkí riŋi Yesu

(Mt 26.69-75; Lk 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Ené Píta ábhəéet amem senta mũngo bachiákap Mandem, ngərə betok aywi amət arək ebhak ene Píta achi.

⁶⁷ Aghə nókó yi ndü áwək ngó, ayinji yi díi arem be, “Wə nkwo ɔchí mbá ne Yesu mmu Násáret-ne.”

⁶⁸ Píta atəŋa, arem be, “Mbíkí riŋi enyin ene ərəm. Mbíkí riŋi ntí ne nnet aré.” Arem nəko nə, afa arək ate ndü nyubha ene senta, [nkubhé mpok eyə nnəm nkək akók].

⁶⁹ Ngərə betok wu aghó yi aré, apət abho berem ntá bo abhen báchi are téé be, “Mmüne achi mmü ywi nkwo.”

⁷⁰ Píta apət atəŋa. Ebhíkí tat, bo abhen báte aré ne Píta bárem ntá yi be, “Sayri sayri, ɔchí mmü ywi amət mbənyune wə nkwo ɔchí mmu Gálili!”

⁷¹ Ndəŋ ayo, Píta arem be, “Mandem ántəmsí me mbák mēsə chi nsé! Mbíkí riŋi mbəŋ mmü ane bərəm nə éti yi!”

⁷² Nkubhé mpok ayo, nnəm nkək akók ndəŋ ané ajwí épay. Píta atik ndü Yesu ághátí yi be, “Nkək aperé kók ndəŋ épay, chəŋ ɔndem ndəŋ erat be ɔbhíkí riŋi me.” Agbəkə kəbhə, are dí.

15

Bǎrək ntá Páilet ne Yesu

(Mt 27.1-2, 11-14; Lk 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Bėti bėti, bəbati bachiákap Mandem ne bəbati etək ne batəŋ ebhé Moses báte eyu ne nkwo echemé bəbati etək báchák mankem. Báfýe yi ngem amó, bəsət barək ntá Páilet, mmu Rom ane achi nyaka gəbhəno atú Judéya mpok yo.

² Páilet abhép yi be, “Wə ke ɔchí né Mfə bo Israel?” Yesu akeme yi be, “Échí mbə enyu ərəmé.”

³ Bəbati bachiákap Mandem bábhat Yesu beyá barak aməet besí Páilet.

⁴ Páilet apət abhép yi be, “Ǿbhíkí bhəŋ yənyin békəme? Ghok bebəpti menyin ebhen bərəm be əkə!”

⁵ Ke yənyin Yesu kerem. Páilet abhak maknkay tontó.

Páilet akpət manyé Yesu

(Mt 27.15-26; Lk 23.13-25; Jn 18.39-19.16)

⁶ Gəbhəno abhəŋ nyaka epin be yəntiki mmíe, ndü mpok Epá Nekinji, áfere mükənəŋ amət ane bo báyan yi ámféré.

⁷ Mpok eyə bo bábhak ekerəkənəŋ. Báfýe bhə kənəŋ ndu bápú noko bəbati etək ne ndu bágúebhé ebyək amem etək kpát báway bho. Mmü wap amət aka nnyén be Barábas.

⁸ Éká bho barək ntá Páilet be ámfere mükənəŋ nkubhé mbənyu yi áká yəntiki mmíe mpok Epá Nekinji.

⁹ Páilet abhép bə be, “Báyan mféré Mfə bo Israel amə be yi andəko?”

¹⁰ Páilet arinji nyaka sayri be bəbati bachiákap bákem Yesu bətwə ntá yi ne yi chi éti mpabhamík.

¹¹ Yɛ nə, bəbati bachiákap Mandem báku ngəmtáy bəbhə mándem Páilet ámfere chi Barábas ekerəkənəŋ.

¹² Páilet abhép bə be, “Báyan ye be nkə yi ne mmu ane bəbhinji be Mfə bo Israel?”

¹³ Bábho bəbik be, “Dem mǎngó yi ndü ekotákátí.”

¹⁴ Ke Páilet abhép bə be, “Ntiki ebəptí ndak yi áká?” Ke ngəmtáy bəbhə bápət báre bik ne betan be, “Dem mǎngó yi ndü ekotákátí!”

¹⁵ Ndu Páilet áyən nyaka beka mbə enyü beyá bəbhə báyan, afere Barábas ekerəkənəŋ. Achye eyəŋ bádén Yesu ne ékpá. Achye yi ntá yap be mǎngó ndü ekotákátí.

Batəmé nenu bərə yəkə Yesu

(Mt 27.27-31; Jn 19.2-3)

¹⁶ Batəmé nenu bəsət yi bərək amem áchá gəbhəno. Bəbhinji batəmé nenu báchák mankem nebhəet amət.

¹⁷ Báfýe yi nkú chu aməet ane ágháká yi tə bekak. Bəsət bəbatəbhənək abhen báchí nsənsə mání ntá báfýe yi anti be chi ayí nta kəfo.

¹⁸ Bábhò beway Yesu mándem nòkò be, “Acha mfo bo Israel, kenókó kéchí ékè etál!”

¹⁹ Báre deṣṣi yi anti ne menok. Mámṣpati nòkò yí batíe amuet ne mántep nòkò mánén beshi bhi mbò be báchyè nò yí chi kenókó.

²⁰ Bápòbhé nókó báyòkò yí, báfèrè nkú chu yí amuet, básót eyi yímbònj bákémè yí amuet. Básót ye yí bárók bego ndú ekotákátí.

Bágó Yesu ndú ekotákátí

(Mt 27.32-44; Lk 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Ené bárònj, bátemeri mmù etòk Sírene amot ane aka nnyén bé Simun ndu afú ebhi árónj etòk. Mányiere yí ámpókò ekotákátí Yesu. Simun achi nyaka chí Aleksánda ne Rúfos.

²² Básót Yesu bárók ebhak ené bábhíjì bé Golgóta, nó chí “Nebhuét Ënkónti.”

²³ Báchyè yí mmém amen báchòbhé ne babhé amen bábhíjì be myrrh. Ké Yesu kényu mós.*

²⁴ Bágó yí ndú ekotákátí. Básót nden eyi bekóre. Báguép ebhánjá béríjì ane yéntiki mmu wap ábhòjò básót.

²⁵ Bágó yí ndú ekotákátí mpok nywòp néghaka nkárenka nénénamót.

²⁶ Amfáy ntí Yesu, ndú ekotákátí, ebhak enòk ebhak babhát. Básíj aré enyíj ené ékú ké báway yí. Básíj be, “Mfo bo Israel.”

²⁷⁻²⁸ Bágó nkwo ngébhé ntantanj amot ndú eyi ekotákátí ebhe awónem Yesu. Bákú enyumót ne achák ebhe awòghò yí.

²⁹ Bo abhen báfuéré fuét, bágháká nyaka are mánté, mánka ne batí, mánsòkòti nòkò yí be, “Aha! Wò mmu ókway memokoti ekerákap Mandem, ne ónte yó ndú manywòp arat!”

³⁰ Pemé mmuet, ne fá ndú ekotákátí sep amik!”

³¹ Bòbati bachiákap Mandem ne batònj ebhé Mandem ne bòbati etòk báré way nkwo yí, mándeme nòkò ne batí be, “Apème nyaka bo báchák, ké apú kway bepeme mmuet yí!”

³² Dò ká séngó ndú Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be átò, Mfo bo Israel, áfa ndú ekotákátí ansep amik. Mbák ánsép amik, chòj sènoke bé Mandem ké átò yí.” Baghép abhen bati apay báre sòkòti Yesu nkwo.

Yesu agú ndú ekotákátí

(Mt 27.45-56; Lk 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Égháká nókó nkárenká byo ne epay ne ngósí, ejuri ékwén etòk enkem. Ébhák kpáte nkárenká érat ne ngósí.

³⁴ Égháká nókó mbò nkárenká eyò érat, Yesu abik arem be, “Eli, Eli, lama sabátani?” Nó chí, “Mandem wa, Mandem wa, ndaká yí ófèré ntí ne me?”

³⁵ Mbòk bo abhen báté kékwót báyiñj, bághók nókó ndú Yesu ábíki enyu eyò, báré rem ne batí be, “Ghók ka, ábhíjì Eláíja!”

³⁶ Mmù wap amot ajiét aròk asòt ékuchá agwót anti mánòk asebhè yó amem échyé mmém. Asá amfay, aterne Yesu anyu bé ánsók. Are m be, “Dò séngó mbák Eláíja átwò befere yí ndú ekotákátí ne.”

³⁷ Yesu ábíki nókó, asebhè.

³⁸ Nkúbhé mpok yò, ékát ene echi amem ekerákap Mandem égháre bebhòk bepáy befu amfay beghaka amik.

³⁹ Münti nkwo batémé nenu besa betay ane áté áyiñj Yesu aghó enyu yí agú. Ékú arem be, “Tetep, müne achi mbà chí Mmò Mandem!”

⁴⁰ Baghoré fú báté nekò nesie mánjini nòkò. Mbòk eyap báchi nyaka María ane etòk Magdala, ne Salóme ne María nno Jems ane mónkwén ne Jóses.

⁴¹ Baghoré bhò bákònjò nyaka Yesu mánchyè nòkò yí nekwak bebhò mpok ane yí áchi atú Gálili. Beyá baghoré báchak abhen bákònjò nyaka Yesu Yerusálem bábhak aré nkwo.

Bábhème Yesu

(Mt 27.57-61; Lk 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Éghaka beku ndú Nywòp Ntonjí, ené batònjì mmuet béchwe ndú nywòbhé neywémuet,

⁴³ Joséf mmù Arimátia amot, afa ne netanjanti aròk ntá Páilet be ányhé yí betanj ámfere Yesu amfay ekotákátí. Joséf achi nyaka mmù echem égho ene bòbati etòk ane abhòjò kenókò besí bho, ne ánoj nyaka mpok ane Mandem átwò ambak Mfo ntá bo abhen bachi abhi.

⁴⁴ Páilet ághókó nókó enyíj ene Joséf áréme, abhak maknkay béríjì bé Yesu agu. Abhíjì müntí batémé nenu ane aghò ndu Yesu agú, abhép yí mbák anánj agu tetep.

⁴⁵ Müntí batémé nenu wu aka bé anánj agu. Páilet aghati ye Joséf bé ákway bérònj befere erene Yesu.

⁴⁶ Joséf aròk aku ésienden. Afere yí asebhè amik. Anép ne ésienden eyò, aròk afyé yí amem nnem enén bátémé ndú setarébhé. Afú abíjiri ye eremé ntay akuti nyünem.

⁴⁷ María ane etòk Magdala ne María nno Jóses bághò nebhuet ane bábhure Yesu.

16

Yesu apetnsem ndú nepém

(Mt 28.1-8; Lk 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Nywòbhé neywémuet nefuere nòkò, baghoré bati arat báku bawerérip ndu berònj bewayi Yesu amuet. Bábhák María ane etòk Magdala ne María nno Jems ne Salome.

² Bèti bèti ndú nywòbhé mbi amem Sónde, báfú báre røj ndú nnem. Báchwòp aré mpok mmok anánj afúú

* 15:23 Babhé mò achi nyaka ndu beku yí áké ghok bebe tontó.

³ Ené bós bárən, báre rem ne bati be, “Agha ábiñiri chən ntay amfere anyu nnem ntá yesé?”

⁴ Bárəm nyaka nò mbənyune ntay enə néchik nyaka tontó. Bápère chwəp aré, bághó bé bábiñiri nò nérəp chi nepak.

⁵ Baghoré bho báchwə amem nnem, bágho esakámu chəkə ebhe awónem eyap ne nkú pépép amuet. Becháy békém bós tontó.

⁶ Esakámu eyə éghati bhó be, “Báké cháý! Ndíní bé báyan Yesu ane Násáret ane bágo ndü ekotákátí. Apú fá. Mandem akə yi apetnsem ndü nepém nkúbhé mbə enyü yi áréme nyaka be ebhən be fakari. Twó ká ghə nebhuet ane bábhéré yi.

⁷ Dók ye ka ghati bakoño bhi, sayri sayri Píta, bé achi be ambi árən atú Gálili. Chən mǎngə yi aré, nkúbhé mbənyu yi ághátí nyaka bhe.”

⁸ Baghoré bho báfú ndü nnem báre rón ntiet ntiet mǎngwəre nəkə ne bábhak maknkay tontó. Becháy bekə bós kerem yěnyin ntá mmu.

*Yesu abhesi ntá María ane Mágdala
(Mt 28.9-10; Jn 20.11-18)*

⁹ Yesu áfú nəkə ndü nəwú beti bheti ndü nywəbhé mbi ndü sónde, ayambi atón mmuet ntá María ane etək Magdala. Yi ke achi nyaka ngoré ane Yesu ábókó be fónjó be bəbəbə tándrámt bérə yi.

¹⁰ María arək aghati ndak ane ntá bo abhen bákó nəkə nyaka ne Yesu. Atəmeri bós ndü básəme mándi nəkə.

¹¹ Ke bághoko nəkə be Yesu apetnsem ndü nepém ne bé María agho yi, bákə noko bé echi tetep.

*Yesu abhesi ntá bakoño bhi bati apay
(Lk 24.13-35)*

¹² Etat nəkə, Yesu abhesi enyü echak besí bakoño bhi bati apay abhen báfu etək egbo bákó mándəkə nəkə ndu mótək ebhi.

¹³ Etat nəkə, báriñi enyü mmu yi áchi. Bápətnsem etək egbo bághátí bakoño bhi báchá, ke yě mmu wap ke noko be echi tetep.

Yesu abhesi ntá bakoño bhi bati byó ne amət

(Mt 28.16-20; Lk 24.36-49; Jn 20.19-23; Bk 1.6-8)

¹⁴ Ansem mpok, ené bakoño bhi batí byo ne amət mányíe nenyíé, Yesu áfú bho besí. Are bé ne bho ne ntí be bágwət bati yap ne bábhíkí noko be yi apetnsem ndü nepém mbə enyü bo abhen báyámbi bagho yi bághátí bhó.

¹⁵ Aghati yě bho be, “Dók ká ndü betəkó mmik menkem ghati nəkə ká Mbok Ndíní ntá bós mankem.

¹⁶ Yě agha ane ánókó Mbok Ndíní ne bájwítí yi, Mandem ápeme yi ndü be bəbə be

ám bák mmü ywi mpoknkem. Ke mmu ane abhiki ka menoko, Mandem áchye yi ntəmsi ndü be bəbə bhi bebhuet ne yi.

¹⁷ Chən bo abhen mánókó mámbəñ betan bekə menyíní maknkay. Chən mǎmbok be fónjó be bəbəbə ndü nnyén ena, chən mándem be yəñótək ebhen bábhiki riñi ndü nnyén ena.

¹⁸ Mbák mǎnkém nnyós ne awó, apú kə bhe yěnyin, ne mbák mǎnyü enyin ené éwáy mmu, épú kə bhe yěnyin. Chən mǎnyanja bəməme amó anti mántan.”

*Yesu apetnsem ntá Mandem
(Lk 24.50-53; Bk 1.9-11)*

¹⁹ Yesu Acha ánáná nəkə bérəm kepi ne baghəkó bhi, Mandem asət yi apetnsem amfay, achəkə ndü enəkó kenókó ndu ebhe awónem Mandem.

²⁰ Bakoño Yesu bərəbhé nəkə, báre kə mǎngati nəkə Mbok Ndíní mbǎnkem. Yesu Acha abhak ne bho, achye bho betan bekə menyíní maknkay ndu betan be Mbok Ndíní ane bə bághátí bho achi tetep.

Mbok Ndíndí mbò enyũ Lúkas ásíní

¹ Eta Tiófílos: Oríní be beyä mámo besin menyin ebhen befakari ndũ nkwo ywese.

² Básin eti menyin ebhen bo abhen bághó ne bághátí bhese. Batísyé bho bágho nyaka barak ayo te nebhõnet, ke bábhak bõ betok ndu béghátí bho Eyõ Mandem.

³ Eta, mbò enyũ membõn nkwo nnan nkõjõ menyin ebhen menkem sayri ndũ erõri mpok, nkáysí bé eri be nsin ngati wo enyini emot emot enyu efakari.

⁴ Nchí sin beka ondinji tetep ane ayinji menyin ebhen bághátí wo.

Angel Mandem arem be chõn mambé Jõn Njwiti

⁵ Mpók ane Hérõd achí mfo atũ Judéya, nchiakap Mandem abhak ane áká nnyén bé Sakaria. Akà nyaka betik Mandem ne nkwo bo abhen babhinji be Nkwó Abija. Nnyén ngoré ywi nebhak be Elísabet. Yí nkwo afũ ndũ nneréket Aron, nneréket bachiakap Mandem.

⁶ Sakaria ne ngoré ywi babhak chak besí Mandem. Bábhõn kenókó ne Mandem, mambare nõkò bebhé bhi menkem bekwéné ti.

⁷ Ke bõ kebõn yé mmó mbõnyune Elísabet achí nyaka nkongoré, ne bõ bati apay mánan nyaka bákòk.

⁸ Ewak emot, nkwo bachiakap ané Sakaria bábhák ndũ betik. Eka Sakaria are ka betik mbò nchiakap besí Mandem.

⁹ Békõjõ epin ené bachiakap Mandem, báguap nyaka ebháná ndu beyap mmu ane áron ndũ mókét ane achi te amem ekerákap Acha ndu besõn enyini ene échyé erítí * eriep amem ekerákap Mandem. Baguep ebháná, ékwén amuet Sakaria.

¹⁰ Mpok ákwáy nõkò, bo bachem nefi ekerákap Mandem. Báre nikmuet ené Sakaria achi amem áson enyini erítí eriep eyo.

¹¹ Angel Mandem abhesi ntá yi, ate ebhe áwonem, ndũ nebhuet efeme-akap atũ ane básõn enyini erítí eriep eyo.

¹² Mpok Sakaria ághó yi achayti, becháy bekwén yi tontó.

¹³ Ke ángel wu arem ntá yi be, “Sakaria, óké cháý! Mandem aghok nenikímuet ene. Ne chõn ngoré ywe Elísabet ampókò menié ambé wo móbakanem, ne õbhõn bédú yi nnyén bé Jõn.

¹⁴ Ne chõn ómbõn beyä manák; ne beyä bo mambõn manák mpok bábhé yi.

¹⁵ Chõn émbak nõ mbõnyune yi ábhák chõn eremému besí Acha. Báperé bhé yí, chõn Efónó Bedyere ambak ne yi tontó. Abhíkí bhõn ményũ mmém amen ákém mmu, ne yé chí mmém batanbatan.

¹⁶ Chõn anja beyä bo Israel, mampetnsem ntá Mandem Acha wap.

¹⁷ Chõn Mõwu anjambi ke Acha antwó, ne chõn yí ambõn betan ebhen Efónó mbò ndemekepinti Eláija, bé yi anka bachibho mánkõn bõbhap, anka bo abhen bátanti ne Mandem mambõn kebõn, mambak mbò bo abhen bachi chak besí Mandem. Chõn yí anka bo mambák ndũ nté ane bákway besyepti Acha.”

¹⁸ Ke Sakaria abhép ángel be, “Chõn ndíní bé ané ndak achí tetep ná. Me ne ngoré wa sékòk tontó.”

¹⁹ Angel akeme Sakaria be, “Diní bé me nchí Gábríel. Nchí téé besí Mandem, ne yimbõn ke átó me be ngati wo mbok ndíndí ne.

²⁰ Ke õbhíkí nõkò enyini ene ngati wo, ené ébhõjõ befú tetep mbák mpok akway. Tõndu õbhíkí nõkò, chõn ónkwén kebhoók okerepe kwáy berem kepi kpáte nywop enén bariep amen afu tetep.”

²¹ Ndũ mpok yo bo abhen báchyé Mandem bakak nefi ekerákap bare non Sakaria mánakati nõkò enyini ene eka yi áre tat amem ekerákap.

²² Afú nõkò, akepere kwáy berem kepi ne bho. Are mak ne amó ntá yap. Bághó be aghó kenó amík anti fúú amem ekerákap.

²³ Mpok ane Sakaria abhak ndũ betik afúéré nõkò, agure anywop.

²⁴ Ebhíkí tat, ngoré ywi Elísabet apókò menié. Yí kefú nefi ndũ batan átáy andem nõkò be,

²⁵ “Néne, Eta Mandem atõn me berindu. Aféré ntíanwõp ané mēbhõn nyaka besí bho.”

Angel Mandem arem be chõn mambé Yesu

²⁶ Mpok menié Elísabet begbaka batan atandat, Mandem ató ángel Gábríel etók Násáret, atũ Gálili.

²⁷ Ató yi ntá ngasõn ane aka nnyén be María. Abhíkí re rinji nyaka mbakanem. Mmu ane áká nnyén be Joséf ane afú ndũ nneréket Mfo Debhít ati nyaka bebhay María.

²⁸ Angel wu átwó nõkò ntá yi arem be, “Mmá, nkáká! Mandem ayet wo tontó!” Acha achí ne wo.

²⁹ María aghoko nõkò nõ, ntí átaka yi amem, are bhép mmuet eyi bé, “Ntiki enyũ bakak ne!”

³⁰ Angel arem be, “María, óké cháý. Mandem atõn wo berindu.

* 1:9 Enyini ene básõn enchyé erítí eriep, ne ndũ eyonõndik bábhini yo be, ‘Insens’.

³¹ Chəŋ ɔmpəkɔ menie, ɔmbe mɔmbakanem, ne abhaŋ bebbhiŋi yi be Yesu.

³² “Chəŋ yi ambak ɛreməmu ne chəŋ nnyén ɛni nembak be Mmɔ Mandem Acha. Chəŋ Eta Mandem anchye yi ɛnokɔ kefo ɛné Debhít mmu yi achi ebhárémə ywi.

³³ Ne chəŋ ankém bo Israel mbɔ Mfo mpoknkem. Kefo eki kébhíkí bhəŋ ngwentí!”

³⁴ María abhép ángel wu be, “Chəŋ ané ndak ámbak ná, ɛné mbíkí rinji mbakanem?”

³⁵ Ángel akemé yi be, “Chəŋ Ɛfónó Bedyere ántwɔ ntá ye, ne betan Mandem Acha ménkə ɔmpəkɔ menie. Ɛti yɔ, mmɔ ane ɔbhe, ábhák nyánjá ne mámbinji yi be, ‘Mmɔ Mandem.’

³⁶ Yinji Ɛlisabet, mánɔ ywe ndu nneréket. Yəndu yi are kók ne bábhiji yi bé nkongoré, achi ne menie ndü batan átándát néne, ne chəŋ ambé mɔmbakanem.

³⁷ Yənyin epu cha Mandem.”

³⁸ María arem be, “Menchí chí mübetok Mandem, ɛmfákári ne me mbɔ enyu ɔrémé.” Ángel arɔ ye yi arak.

María arək begho Ɛlisabet

³⁹ Ɛbhíkí tat, María afa, arək áyák, ndü ɛtok njie ɛmót atú Júda.

⁴⁰ Achwɔbbhé nókɔ aré, arək achwe ɛket Sakaría, akaka Ɛlisabet;

⁴¹ Mpok Ɛlisabet aghoko bakak María, mmɔ ayon mmuət amem menie ebhi ne Ɛfónó Bedyere abhak ne yi tontó.

⁴² Abík ne betan arem ntá María be, “Ɔchí ane Mandem áyéré ndü nkwo baghoré, ne áfók ámbák ne mmɔ ane ɔbhe chəŋ!

⁴³ Ndé kə yi be Mandem anchye me ɛné enyu ɛrem áfók, bé nno Acha ántwɔ ntá ya?

⁴⁴ Ne chwe ɔchwé ɔkáká me, mmɔ ane achi me menie ayon mmuət ne manák.

⁴⁵ Ɛri echa ntá ye mbonyune ɔnokó bé chəŋ Mandem anka ntá ye mbɔ enyu yi árémé.”

Nekwáy enen María akwáy ndu bebiti Mandem

⁴⁶ María abho bébiti Acha be, “Nti ena nékwáy ndu békaka Mandem Acha ne manák.

⁴⁷ Ɛfónó ɛya ɛŋək ɛti Mandem Mpeme wa.

⁴⁸ Atəŋ me beyá beřindu yəndu nchí chí mmɔbetok ywi ne mpú yənyin!

Nebho néne, chəŋ mkpáká bho ɛnkem mámbinji me be, ‘Ngoré ane ɛyi ɛri echa!’

⁴⁹ mbonyune Mandem betan menkem, akə beyá menyinji maknkay ntá ya.

Ne yi achi nyánjá.

⁵⁰ Aghɔ ntínso ne bɔ abhen báchyé yi kenókó, ndü mkpáká bho ɛnkem.

⁵¹ Akə betanji menyin ne awɔ ywi, aták bo abhen báyon mmuət ne nkaysi ane achi amem batí yap.

⁵² Aféré beremé bafɔ ndü menókɔ kefo ebhap, ákosi bo abhen bápú yənyin.

⁵³ Achyé beríti menyin ntá bo abhen nsay ánú bho,

abók abhen bábhónó, bárək amɔ amɔ.

⁵⁴ Mandem akwak bo Israel, bɔ betok bhi.

Abhíkí ghəkəntik bariep ami ntá bachĩmbi bhese be chəŋ angɔ bho ntínso.

⁵⁵ Abhíkí ghəkəntik beghɔ Abraham ntínso, ne bebháré bɔbbhi mankem, mpoknkem!”

⁵⁶ María achəkɔ ne Ɛlisabet ndü batan árat, ke ápetnsem ɛket ɛyi.

Nebhé Jɔn Njwiti

⁵⁷ Mpok ane Ɛlisabet ábhónó bébhé ákwáy nəkɔ, abhé mɔmbakanem.

⁵⁸ Bakokosi bhi ne bɔneréket, bághók nókɔ enyu beřinti ebhen Mandem átónó yí, báré nják ne yi.

⁵⁹ Mmɔ ágháká nókɔ manywəp ánen, bo bárók bésiép yi. Báre yən beɔu yi nnyén be Sakaría mbonyune chí nnyén Ɛtayi.

⁶⁰ Ke máyi arem be, “Nnyén ɛni nebhəŋ bebhak chí Jɔn.”

⁶¹ Yě nɔ, bárém ntá yi be, “Yě mmu apú ndü nneréket ayweka ane ábhónó nnyén ɛnɔ!”

⁶² Bábhó ye memak ne amɔ ndu bebhəp chimɔ nnyén enen yi áyən manchyé mɔ.

⁶³ Sakaría amak ne amɔ bé máncyé yi enyin ɛné yi ánsin aré. Báchyé nəkɔ yi enyin asin aré be, “Nnyén ɛni chí Jɔn.” Bɔ mankem babhak maknkay tontó.

⁶⁴ Témté wu Sakaría apət abho berem kepi ankaka nəkɔ Mandem.

⁶⁵ Becháy békém bakokosi bhap mankem. Ne mbok menyin ebho ataka ndü betókɔ njie menkem atú Judéya.

⁶⁶ Yě agha ane ághókó mbok menyin ebhen békákári abhəere bho anti, ambəbhe nəkɔ mmuət ɛyi be, “Ntiki enyü mmú yi abhak chəŋ?” Ɛbhak kponjorəŋ be betan Mandem Acha béchí ne yi.

Nekwáy Sakaría

⁶⁷ Ɛfónó Bedyere abhak ne Sakaría, chí Jɔn.

Abho bérem kepinti be,

⁶⁸ “Bakak ámbák ne Mandem Acha bo Israel, mbonyune atwɔ ndu bekwak bɔbbhi, ne ndu béféré bho ndü kesem.

⁶⁹ Achyé bhese etanji Mpeme

ane áfú ndü nneréket ané mübetok ywi Mfo Debhít.

⁷⁰ Mandem akə nyaka baremé kepinti bhi abhen bachi nyánjá mandem enyu ɛyɔ tentep,

⁷¹ be chəŋ ampeme bhese ndu amɔ bɔmpap abhese,

ne amfere bhese amɔ bo abhen bapabhe bhese.

⁷² Arem nyaka be chəŋ angɔ bachĩmbi bhese ntínso,

ne ántik nku ane yi anyu ne bɔbbhi.

⁷³ Nɔ chí enyin ene Mandem aghati nyaka Ɛtayese Abraham,

ayiki bé yi áku yó;

⁷⁴ nò chi, bífère bhese amò bõmpap abhese, ankwak bhese bé séntók nòkò chi yi, kèbhàṅ becháy,

⁷⁵ sémbak nyáná nè chak besí bhi ndú nepém enese nenkem.

ndú manywòp yesé fá amik ankem.

⁷⁶ Nè wò mósá, chòṅ mámbini wò be ndemekéṗinti anè Mandem Acha, mbònyuné chòṅ ónjambi ké Acha antwò, be óntòṅti mbi ntá yi,

⁷⁷ ónkù bõbhi mámbini be chòṅ yi amfonjori bebú bhap, nè ampeme bhò.

⁷⁸ Mandem ywese ákà nò mbònyuné ághò bhese ntínso tontó.

Chí ntínso ké nékù yi áto chòṅ Mpeme ywese, yí amfú amfay antwò mbò nyieniyémok bėti.

⁷⁹ Atwò bechye bediéré ntá bo abhen bachi ndú ejuri

nè ndú becháy newú,

nè ndu beya bhese ndú mbi anè átwò bhese nè kpák.”

⁸⁰ Mósú agó atan ndú nkwaṁmet nè ndú Efónó. Bechókò bhi bebhak amem baso, anòṅ nòkò nywop enén yi átoṅ mmuet ntá bo Israel.

2

Nèbhe Yesu

(Mt 1.12-25)

¹ Mpok eyò Ugóstos abhak mfo Rom, achye eyòṅ bé mánsat mpáy bho mankem abhen bachi ndú betak ebhen bechi anten yi.

² Nepáy-bho enò nébhak enén mbi mpok Kwirínias achi góbhanò etak Síria.

³ Yéntiki mmu aròk eyi etak ndu besin nnyén.

⁴⁻⁵ Joséf nkwo afa Násáret atú Gálili aròk Bétlehem, atú Judéya. Bétlehem abhak etak enè babhe Mfo Debhít. Joséf aròk aré mbònyuné achi nyaka ebháremò Debhít. Aròk nè María, ngoré anè yi ati bebhay be mánsin manyén. Abhak nè menie.

⁶ Ené bò bachi Bétlehem, mpok nèbhe ayi akway.

⁷ Abhé mǎmbi ywi, abhak mómbakanem. Anép yi nè nden, abhure amem ekwòbhé nenyie nnya mbònyuné bábhiki bhòṅ nyaka ebhak bechókò amem ekeré mankò.

Bòangel nè babhabheri bághónámén

⁸ Ndú betí bhò, nkwo babhabheri bághónámén bábhak nefi nè bághónámén eyap ndú atú etak wu.

⁹ Angel Mandem abhesi bó besí, bediéré Mandem begò bhò amuet nè becháy bekem bó tontó.

¹⁰ Ké ángel wu arem ntá yap be, “Báké chay, mbònyuné ntwò bhe nè Mbok Ndindí anè áchyé chòṅ bo mankem beyá manják.

¹¹ Bábhe Mpeme ywèka echòṅ etak Debhít. Yí ké achi mmu anè Mandem afyé nyaka bariép be áto. Yí chi Acha.

¹² Erin ené etòṅ chòṅ be mmòre chi be bághò chòṅ ndú mánébhé yi nè nden, bábhure amem ekwòbhé nenyie nnya.”

¹³ Témté wu, ngémtay bóangel Mandem babhesi bare kway mámbiti nòkò Mandem be

¹⁴ “Kenókó kémbák nè Mandem amfay;

kpák ambak fá amik nè bo abhen berindu ebhi bechi nè bho!”

¹⁵ Bòangel bárò bhò, bapetnsem amfay. Babhabheri bághónámén babho berem nè bati be, “Séndók ká Bétlehem séngó enyín enè efakari, ené Mandem akù sendini.”

¹⁶ Báfá, báròk ayak bághò Joséf nè María. Bághò mmòré nkwo bhúré amem ekwòbhé nenyie nnya.

¹⁷ Bághò nókò nó, barem éti menyín menkem ebhen ángel Mandem aghati bhò éti mówu.

¹⁸ Bó mankem abhen baghoko enyín enè bò barem babhak maknkay.

¹⁹ Ké María abhure menyín ebho menkem anti, ankaysi nòkò bho.

²⁰ Babhabheri bághónámén bápétnsem. Báre kway mámbiti nòkò Mandem mbònyuné menyín menkem ebhen bághò nè ebhen baghoko, bechi enyumot mbònyu ángel aghati bhò.

Bádu Yesu nnyén

²¹ Egháká nókò manywòp ánen, básyep mó, bádu yi nnyén be, Yesu, nnyén enen ángel areme nyaka be babhòṅ bechye yi te mpok babhiki re pòkò menie ebhi.

Báròk betòṅ Yesu ntá Mandem

²² Mpok ákwáy anè Joséf nè María baròṅ bekù mbònyu ebhé Moses èrem be mánkù ndu bebhak pépép besí Mandem mpok ngoré abhé, bápókò Yesu báròk Yerúsalem ndu betòṅ yi ntá Mandem Acha,

²³ mbònyu básin nyaka ndú Ebhé Mandem be, “Yéntiki mǎmbi anè achi mbakanem, bábhòṅ bechye yi ntá Mandem.

²⁴ Bábhòṅ nkwo bechye akap ébu wu anè achi ‘Bòbebhòṅó bepay, mbák epu nò, bebhep bepay, bekoṅo ebhé Mandem.’” *

²⁵ Mpok eyò, mmu abhak Yerúsalem anè aka nnyén be Símon. Abhak chak anchye nòkò Mandem kenókó. Anòṅ nyaka mpok anè Mandem átwò ankwaṁne bati bo Israel. Nè Efónó Bedyere abhak nè yi.

²⁶ Efónó Bedyere anán akù nyaka yi arinji bé apú gu keghò Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be áto.

²⁷ Efónó Bedyere akù Símon aròk ndú ekerákap Mandem. Nno nè chi Yesu báchwé

* 2:24 Lk 2.22-24; Lévitikòs 12; Nomba 18.15-16.

aré ne yi ndu beton yi ntá Mandem bekonjo ebhé Moses.

²⁸ Símiñ agha noko mórè asot yi akém amo abiti Mandem bé:

²⁹ “Acha, aka bariap ame afü tetep, do yé me, mmöbetok ywe ndók petii,

³⁰ mbonyune nnán ngo ne amik mmu ane ótó be ampeme bheše.

³¹ Mpeme ane ótñti be bó mankem mángo.

³² Achí eronjo beton bo abhen bápú bo Israel mbi berinji wo,

ne be kenókó kénwó ntá bóbhe, bo Israel.”

³³ Chi ne nno babhak maknkay begbok menyin ebhen Símiñ areme éti Yesu.

³⁴ Símiñ ayét bho, arem ntá máyi María be,

“Mandem ayap mone be anka beyá bo Israel mankwen ne be anjon abhenefu,

ne be ámbák erin ené bo bárè me bápú yan.

³⁵ “Ne chon ene énkú be nkaysi ane achi bo ánti ambo befú kponjor, ne wo ómbon beyá basémé éti mone mbo mmu ane eskak éyéme yi anti.”

³⁶ Mpok eyo, ngoré ane áká nnyén be Ana abhak Yerúsalem. Abhak ndemeképiñti Mandem. Abhak mmö Fanuel, ebháremó ane nneréket Asha. Akók nyaka tontó ne anán achi nyaka ekerénebhay ndü mamié tándramot ke nném aywi águ.

³⁷ Aróp kénkwésé, te mpok ane yi aghaka mamié besa menwi nsem anwi. Yí kero beron ndü ekerákup Mandem ndu bechye yi kenókó, ne are nikmaet ambak noko ndü netañensay, beti ne ngósi.

³⁸ Nkübhé mpok eyo Joséf ne María bárak ne mmó. Aghó nókó mórè, achye bakak ntá Mandem andeme noko beyá menyin éti mmó, ntá bo abhen mánon nyaka be Mandem amfere bó Yerusalem ndü esonjori.

³⁹ Joséf ne María manaja noko beku menyin menkem bekonjo ebhé Mandem, bápénsem ne mmó etok eyap Násáret atú Gálili.

⁴⁰ Yesu arók ambi bégó ne bébhon beton. Abhón beyá nerinjindak ne áfók Mandem abhak ne yi.

Yesu aróp ansem amem ekerákup Mandem

⁴¹ Yéntiki mmíé, chi ne nno Yesu bárón nyaka Yerúsalem ndü *Epá Nekinji.

⁴² Mpok yi aghaka mamié byo ne apay, bárók ndü epá eyo mbo enyu esi.

⁴³ Epá émay nókó, bare petnsem etok eyap ke Yesu aróp Yerúsalem, chi ne nno kerinji.

⁴⁴ Báko ndü nywóp nenkem mánkaysi noko be yi achi ndü nkwo wap. Bághó nókó be apú ne bho, babho beyan yi nenti mamære bhap ne böneréket awap.

⁴⁵ Báyan nókó yi kegho, bápénsem Yerúsalem ndu beyan yi aré.

⁴⁶ Egháká noko manywóp arát, bághó yi amem ekerákup Mandem chakó ne baton ebhé, ndu ághók menyin ebhen bó bárè me, ne ambebhé noko bó bebhép.

⁴⁷ Bo mankem abhen bághók menyin ebhen yi arém bábhák maknkay éti menyin ebhen yi arinji ne enyü ene yi ákème bho menyin ebhen bábhép yi.

⁴⁸ Mpok ane chi ne nno bághó yi, ebhak bho chi enyin maknkay. Nno abhép yi be, “Mówa, mbu ábhiki ka etaye ne me enyune!”

⁴⁹ Mme ne etaye séko, séyan wo ne beyá becháy anti. Yesu akeme bho be, “Báyan mbu me ndaká yí? Bábháki rinji be mbón bebhak amem éket Etaya?”

⁵⁰ Ke nno ne chi kekwimem ndü enyin ené yi areme ntá yap.

⁵¹ Apet ye nsem Násáret ne bho, abhak ne bho sayri aketanñti. Máyi abhære menyin ebhen menkem anti.

⁵² Arók ambi bégó ndü nkwoamæte ne ndü nerinjindak. Mandem abhón manák ne yi andók noko chí ambi. Ebhak enyumot ne bo.

3

Jón Njwiti arem éti Yesu

(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹⁻² Mpok Jón mmö Sakaría achi amem baso, Mandem achye yi menyin ebhen yi ábhón beghati bho. Mpok Tibériás achi mfó ngo ane etok Rom ndü mamié neku, Póntiás Páilet abhak góbhano atú Judéya, Hérod abhak munti atú Gálili, mómayi Filip abhak munti atú Itúria ne Trakonitis, ne Lisánias abhak munti atú Abilene. Káyfas ne Anas babhak bóhati bachiákap Mandem. Mandem aghati Jón mmö Sakaría enyin mpok yi achi amem baso,

³ Jón arók ye ndü betok menkem ebhen bechi atú Nnyén Jódan, angati noko bho Eyon Mandem be bo mántiknsem ndü bebú ebhap mánjwiti bhó be Mandem amfonjori bebú ebhap.

⁴ Ebhak mbo enyü Aisáya ndemeképiñti Mandem asinji nyaka amem ekáti yi be:

“Mmü achi amem baso ábhik ne eyon amfay andeme noko be, Tonñti ká mbi ane Acha áfuèt aré.

Ká ka mbi ywi ambak chak.

⁵ Chók ká yéntiki éyéme,

mánku yéntiki njie ngo ne yéntiki mónjie andop mmik nebhæte.

Nyabhé ká babhi ane achi njóti njóti, mándansi ane achi gbokoti gbókóti,

⁶ ne chon bó mankem mángo ndu Mandem ápeme bho.”

⁷ Jón arem ntá beyá bo abhen bárón ntá yi be yi anjwiti bhó be, “Bé befé! Agha áyébhé be batú be mánjan mbi ndu bebæ ntemsi Mandem ane átwó?”

⁸ Bábhaŋ beka menyiŋ ebhen bétŋ be bátknsem ndú bebá ebheka tetep. Báké chókó mändem bé báchí bebhárebho Abraham. Diŋí ká bé Mandem ákway besot batay áne anká yó ámbak bebhárebho Abraham.

⁹ Yé chí néne, seti séchí bháre, ne bákway bekpót yéntiki enok ene epu nyu berítí kepem te ndú bakan, mánguep angó.”

¹⁰ Bó bho bághókó nókó nó bábhep Jón be, “Yi sébhónó ye beka?”

¹¹ Akeme bho be, “Mmu ane ábhónó nkú epay ányché amot ntá ane abhiki bhōŋ, ne mmu ane ábhónó nenyíé ánkóré ne ane abhiki bhōŋ.”

¹² Babhebhé nkabhenti nkwo bárók be yi anjwiti bho. Bábhep yi be, “Ntōŋ, yi sébhónó beka?”

¹³ Jón akeme bho be, “Báké sot nkábhénti écha ané bábhaŋo besot.”

¹⁴ Mbok batemé nenu nkwo bábhep yi be, “Yi sébhónó beka?” Akeme bho be, “Báké sot nkáp ntá mmu ne betan, báké bhat mmu ndak amuet; dš ká akap ané báchyé bhe ndú betik ebhen báká ánkway bhe.”

¹⁵ Bo bábhaka nyaka nti ndú menyiŋ ebhen Jón arēm ne ebhen yi áká. Eka bábho bebhēp mmuet mbák Jón ke achi Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be átō.

¹⁶ Jón akeme bho be, “Mějwiti bhe ne manyiep. Ke mmu ane acha me átwò. Mbíkí kway mmu ane nchí kanari nkwo bhénaya beka ebhi. Anán ántwò, chōŋ anjwiti bhe ne Efónó Bedyere ne ngó.

¹⁷ Átwò ne nchán myákátí awó ndu béchak nkway be amfáp ene eri ne bekpáfu. Anán ánká nō, ansot mbwot anten ndu nkpané, anyo mmik, ansot bekpáfu amfye amem ngó ane apu neme.”

¹⁸ Jón arem beyá menyiŋ bechak ndu befye bho nti ndu anú beka mánóko Mbok Ndindí ane yi aghati bho.

¹⁹ Jón aji Mfō Hérōd be akwen ebhé Mandem ndu ásré Heródias ngoré mómáyi ábhay. Aji yí éti barak abáabá achak ankem ane yi áká.

²⁰ Ne mémáka ndú ebhš menkem, Hérōd arem báfé Jón amem ekerékenōŋ.

Jōn ajwiti Yesu

(Mt 3.13-17; Mk 1.9-11)

²¹ Bápére fe Jón, anán ajwiti nyaka bho. Ajwiti Yesu nkwo. Ne mpok Yesu ánikmaet, nebu nénéne.

²² Efónó Mandem asot mkpá ebhónó asepe yi amuet. Eyōŋ efú amfay erem be, “Wō ochí Mōwa. Nkōŋ wō tontó. Jchyé me beyá manák”

Bachlmbi Yesu Kristo

(Mt 1.1-17)

²³ Mpok Yesu ábhó betik ebhi, achi nyaka mbo mamié esá nsem byó, bo mändem noko be Yesu chí mmš Joséf mmš Héli,

²⁴ Héli mmš Mátat, Mátat mmš Lévi, Lévi mmš Mélki, Mélki mmš Jánai, Jánai mmš Joséf,

²⁵ Joséf mmš Matátias, Matátias mmš Emos, Emos mmš Náhum, Náhum mmš Esli, Esli mmš Nágai,

²⁶ Nágai mmš Máat, Máat mmš Matátias, Matátias mmš Sémen, Sémen mmš Jósék, Jósék mmš Jóda,

²⁷ Jóda mmš Joánan, Joánan mmš Résa, Résa mmš Serúbabel, Serúbabel mmš Siltiel, Siltiel mmš Neri,

²⁸ Néri mmš Mélki, Mélki mmš Adi, Adi mmš Kósam, Kósam mmš Elmádam, Elmádam mmš Er,

²⁹ Er mmš Jóshua, Jóshua mmš Eliésa, Eliésa mmš Jórim, Jórim mmš Mátat, Mátat mmš Lévi,

³⁰ Lévi mmš Simion, Simion mmš Júda, Júda mmš Joséf, Joséf mmš Jónam, Jónam mmš Eliákim,

³¹ Eliákim mmš Meléa, Meléa mmš Ména, Ména mmš Matáta, Matáta mmš Nátan, Nátan mmš Debhit,

³² Debhit mmš Jése, Jése mmš Obéd, Obéd mmš Bóas, Bóas mmš Sálmon, Sálmon mmš Náshon,

³³ Náshon mmš Amínadap, Amínadap mmš Rám, Rám mmš Hérōn, Hérōn mmš Péres, Péres mmš Júda,

³⁴ Júda mmš Jekóp, Jekóp mmš Aisek, Aisek mmš Abraham, Abraham mmš Téra, Téra mmš Náho,

³⁵ Náho mmš Sérug, Sérug mmš Réu, Réu mmš Pélek, Pélek mmš Eba, Eba mmš Shéla,

³⁶ Shéla mmš Káinan, Káinan mmš Afásad, Afásad mmš Shém, Shém mmš Nóa, Nóa mmš Lámek,

³⁷ Lámek mmš Metúsela, Metúsela mmš Enok, Enok mmš Járet, Járet mmš Maháláel, Maháláel mmš Kánán,

³⁸ Kánán mmš Enos, Enos mmš Sét, Sét mmš Adam, Adam mmš Mandem.

4

Satan amo Yesu

(Mt 4.1-11; Mk 1.12, 13)

¹ Yesu ápére fú ndú nnyén Jōdan, ajwi ne Efónó Bedyere. Yí aka Yesu arak amem baso,

² abhak aré ndú manywop besa bepay Satan amo noko yi. Yí kenyie yenyiŋ ndú manywop eyo ankem. Ndú ngwenti manywop eyo nsay akém yi.

³ Satan arak arem ntá yi be, “Mbák ochí Mmo Mandem, chyé eyōŋ be ntáy enen nēnjibhiri nēndōp ekpōkō brēd.”

⁴ Yesu akeme yi be, “Echí amem Ekáti Mandem be,

'Puyé nenyíé nónó ke nékém nepémé mu.' "

⁵ Satan asot yi akó ndü nebhuet ane achi te amfay atɔn yi betókó mmik menkem ne kefo eken kéchi aré ndu mómbinjí mpok.

⁶ Arém ye ntá yi be, "Báchyé betan ne kefó mmik nkem ntá ya, ne nchí kway bechye kó ntá yé agha ane nkónó. Chon nchye wó bóbhen menkem ne kefo ekap.

⁷ Mbák óntép mánén amik, ónchye me kenókó, mbo Mandem ywe, chon menyin ebhen menkem méndap ebhe."

⁸ Yesu akeme bé, "Ekáti Mandem érem be, 'Mmu abhōn bechye kenókó chí ntá Mandem Acha,

antók chí yí aywintí.' "

⁹ Satan asot yi bárók Yerúsalem, bákó ndü nebhuet ane áchí te amfay ndü ekerákap Mandem. Aré, arém ntá Yesu be, "Mbák óchí Mmō Mandem, dók,

¹⁰ tēndu echi amem Ekáti Mandem be, 'Chon Mandem anchye eyon bóángel bhi mántwó manchye wó nekwa.'

¹¹ Ekáti Mandem épét érem be, 'Chon mánpwep wó ne amō yap, bé óké tem ekak ndü ntay.' "

¹² Yesu akeme yi be, "Ekáti érem be, 'Óké mō Mandem Acha ywe.' "

¹³ Satan amó nókó Yesu ndü beyá babhi kekém yi, aró kpík yi.

*Yesu abho betik ebhi atú Gálili
(Mt 4.12-17; Mk 1.14, 15)*

¹⁴ Yesu apēt ye nsem atú Gálili ndü betanǝ Efónó Bedyere. Mbok yi ataka atú Gálili wu ankem.

¹⁵ Are tón bo Eyon Mandem amem bekeré nenikimuet bo Israel, ne bo béré chye yi kenókó.

*Bábyak Yesu amem etók Násáret
(Mt 13.53-58; Mk 6.1-6)*

¹⁶ Yesu afa, arók Násáret, etók ene máné yi aré. Mbo enyü epin eyi echi nyaka, arók amem ekeré nenikimuetí ndü nywóbhé neywémuet bo Israel. Ebhíkí tat, afate bepáy Eyon Mandem.

¹⁷ Báchyé yi ekáti ene ndemeképinti Aisáya. Anene yó, ndü nebhuet ane básinjí bé:

¹⁸ "Efónó Mandem Acha achí ne me mbonyune, ayap me bé ngátí Mbok Ndíndí ntá bachébbébo.

Ato me, be ntwó ngátí bo abhen bachi ndü yéntiki enyü kesem, be chon mámfere bho are.

Ne bé chon amik anene manémámik, ne be chon mánychye ngangan ntá bo abhen batí bakwānwan mányiere bho amik.

¹⁹ Ato me bé mbé ntá bho be mpok ane yi átōn bó berindu bhi akway."

²⁰ Yesu ánánǝ nókó bepáy ekáti yó, akeme ntá munti arók achókó amik. Bó mankem abhen bachi amem ekeré nenikimuetí bátép yi amik amuet.

²¹ Abho ye beghati bho be, "Echon, enyin ene basinjí men arém éfákárí mbo enyü bághókó."

²² Bó abhen bachi aré, bárém berítí menyin éti yi, ne babhak maknkay éti berítí kepí eken kéfú yi anyu. Ke bábho bebhep be, "Pú mmó Joséf ne?"

²³ Yesu arém ntá yap be, "Chon mántem me nekay enen éti ya be, 'Ngan, bú mmuet eye. Menyín ebhen seghoko be ókó awu etók Kapénaum, kó bhó fá amem etók eye nkwo.' "

²⁴ Yesu arém be, "Nchí ghati bhe be, bápú ka ndemeképinti amem etók yi.

²⁵ Ke nchí ghati bhe be, mánkwésé bayá nyaka amem etók Israel ndü mpok ndemeképinti Eláija. Mpok yó manyiep kekwen ndü mamíé arat ne ebhók, ne éremé nsay ékwén ndü etók Israel enkem.

²⁶ Ke Mandem ábhíkí tó nyaka Eláija ntá yé kénkwésé amot, ebhíkífuēt chi ane achi etók Sárefat, atú Sídón, etók bo bachak.

²⁷ Ne ndü mpok ndemeképinti ane áká nnyén be Eláisha, beyá bó ebhanákwa bachi nyaka amem etók Israel. Ke yé amot Eláisha ábhíkí bu, ebhíkífuēt chi mmú etók echak, Náman, mmu Síria."

²⁸ Bo mankem abhen bachi amem ekeré nenikimuetí, bághókó nókó nó, bati ábé bho amem tontó.

²⁹ Báfáte bákém yi, bafu etók ne yi. Ndü etók yap echi amfay njie, básót yi barók ndü nkókónjje bé mámpúrí yi ankwen aré.

³⁰ Ke ayibhiri mmuet, anene, afuēt nenti nap arók ebhakayi.

*Mmu ane efónó ebábú échyé yi esonjori
(Mk 1.21-28)*

³¹ Yesu apēt asepe arók Kapénaum, etók egbo, atú Gálili. Aré, are tón bo amem ekeré nenikimuetí bo Israel ndü nywóbhé neywémuet enap.

³² Bábhák maknkay tontó éti enyu ene yi átōn mbonyune átōn nyaka mbo mmú ane arém émay.

³³ Mmu amot abhak aré ane efónó ebábú ésōnjori. Are bik ne eyon etanjatan andeme nókó bé,

³⁴ "É! Yesu, Mmu Násáret, obhōn yí beka ne bhesé! Ótwa fá beway bhesé? Ndíní mmu wó óchí. Óchí Mmu Nyánǝ ane Mandem átó!"

³⁵ Yesu asáy efónó yó be, "Kusi! Fú yi amuet!" Efónó yó éguép mmú wu amik besí bhap. Ke éfú yi amuet keku yi yēnyin.

³⁶ Bó mankem bábhák maknkay, ne babho bebhep bati be, "Eyon éné mmú-ne échí né ná e? Asay befónó bebábéba ne betan bé mémfu bo amuet, ne mémfú."

³⁷ Ne nsonjo Yesu ako ataka atú etók wu ankem.

*Yesu abú beyá bómame
(Mt 8.14-17; Mk 1.29-34)*

³⁸ Yesu afa ekeré nenikímueti yó, arók, ndú eket Símun. Nno ngóré Símun abhón mbáép atanatan. Baghók Yesu manik yi mmuet be ambu yi.

³⁹ Arók, ate neku bekók ebhen yi achi are bháré. Achye eyón be mbáép wu ándó yí. Amay. Afaté aka nenyíe abho mene bho.

⁴⁰ Mpok ane mmok áném, bó mankem abhen bábhónj bómame menyu ne menyu básót bho bárók ntá Yesu. Abho ményána amó amuet yéntiki mmu wap, kpat abú bho mankem.

⁴¹ Beyá bhap babhón nyaka befónj bebábéba. Befónj bebábéba bho befú beyá bho amuet mémbiki noko bé, “Wó óchí Mmó Mandem!” Ke Yesu are sáy bho, keka méndem yényin, mbonyune bérinj nyaka be yi achi Mpeme ane Mandem átó.

Yesu are tón bo amem bekeré nenikímuet bo Israel

(Mk 1.35-39)

⁴² Néyí noko, Yesu afa etók, arók ndú nebhuet ane bo bápú aré. Bó babho beyan yi. Bághó noko yí, babho menikmuet bé áké ró etók eyap.

⁴³ Ke yi aghati bhó bé, “Mbón bégháti Mbok Ndindí be Mandem achi Mfo amem betók bechak nkwo, mbonyune Mandem átó me fá amik chí éti yó.”

⁴⁴ Aró ye, are kó andáko noko ndú betók ebhen bechi atú Judéya angati noko bho Mbok Ndindí amem bekeré nenikímuet bo Israel

5

Yesu abhijí bakojo bhi abhen mbi bati anwi

(Mt 4.18-22; Mk 1.16-20)

¹ Éwak émot, Yesu abhak téé angoko Éntinnyen Genésaret. * Bo béré nu bebhak kekwo ne yi be mangok Eyón Mandem.

² Aghó bachwi apay angokonyén. Bawánsi abhen bábhónj bachwi yó, báfú amem mánchaka noko basi yap.

³ Yesu arók achwe amem áchwí amót. Abhak ane Símun. Aghati yi be ánok áchwí anten anyén mandú. Yesu acháko ye amem áchwí wu, antón noko bo abhen bachi angokonyén Eyón Mandem.

⁴ Anánj nókó betón bo arem ntá Símun be, “Tén áchwí ndú éntem mángwep basi yeka anyén be mánkem nsi.”

⁵ Símun akeme yi be, “Éta, séden mmuet beti menkem ke yényin sébhíki kem. Ke

ndu bekojo eyón eye, chón nguap bási ndú éntem.”

⁶ Yí ne mamwete bhi bárók bagwep beyá nkáp anyén, bákém beyá nsi. Eyá kpat beyá nkáp yap abho berakati.

⁷ Bámák batí bawánsi abhen bachi ndú áchwí achak ne awó be mántwó mánkwak bho. Bárók bachem ne bho, bafere nsi báfyé amem bachwi apay kpat ábhó bebét.

⁸ Símun ane mpíkiri nnyén eni netchi be Pita, ághó nókó enyinjí maknkay yó, arók atep mánén besí Yesu, arem be, “Acha, kétwó kekwo ne me, mbonyune nchí mmú bebá.”

⁹ Arém nó, mbonyune yi ne batí bhi bachi nyaka maknkay tontó begbó beyá nsi ene bakeme.

¹⁰ Jems ne Jón, batí bawáy nsi, bábhák nkwo maknkay. Báchi nyaka bó Sébedi. Yesu arem ntá Símun be, “Kécháy. Bebho echón aróbhe ya chí bo be mantwó ntá ya.”

¹¹ Bó Pita bátémé nókó bachwi yap angokonyén, báró yéntiki enyinjí bakojo Yesu.

Yesu abú mmu ebhanjákwa

(Mt 8.1-4; Mk 1.40-45)

¹² Mpok Yesu achi etókófu, mmu ebhanjákwa amót arók akwén yi bekak abho menikmuet ntá yi bé, “Acha, mbák okón, ókway beku me ntan.”

¹³ Yesu anyabhe awó atók yi arem be, “Nkón beku wó óntán, neme ene némáy.” Témté wu, ebhanjákwa yi emay.

¹⁴ Yesu asenti yi be, “Ké ghati yé mmu enyinjí ene éfákári, ke dók ntá nchiakap Mandem be yi angó be ebhanjákwa ye emay. Anán ámbýó wó, óndák, onchye ye akap ntá Mandem bekónj ebhé Moses. Chón eyó émbak enyinjí ene étón bo be ebhanjákwa ye émay.”

¹⁵ Ke yé nó, mbok Yesu ataka mbánkem. Ngémtay bo bárók ntá yi ndu beghók Eyón Mandem ne bé yi ambu mame yap.

¹⁶ Ke aya mmuet arók ndú nebhééréfu amem baso anikmuet.

Yesu abú mbéntí

(Mt 9.1-8; Mk 2.1-12)

¹⁷ Nywóp nemót, Yesu átón nyaka bho Eyón Mandem, Mandem Acha achye yi betan, are bú bómame. Bónkwó Fárisi ne batón ebhé Mandem babhak aré. Báfú ndú bóbétók mankem atú Gálili, ne bachak báfú atú Judéya, ne abhenefu báfú Yerúsalem.

¹⁸ Bófú bátwó ne mbéntí amót ane bápókó ndú bekpaka. Báré yan mbi bechwe anywóp be mambure yi besí Yesu.

¹⁹ Ke bó kebónj mbi ane báfwet manchwe amem éti beyá bó. Bákó amfáy eket, manene mbok aré, basebhe yi bhare ndú bekpaka bhi, néntí bhó, besí Yesu.

* 5:1 Éntinnyen Genésaret: Chi Éntinnyen Gálili.

²⁰ Yesu ághó nókó enyü neka enén bábhónj ne yi, aghati mbénti wu be, “Nkwáne, mfónjóri bebú bhe.”

²¹ Batónj-ebhé Mandem ne bônkwó Fárisi bábhó bebhép mmuét be, “Agha né? Enyinj ene yi arém chi nsók ntá Mandem! Mandem aywinti ke ákway befonjóri bebú mmu!”

²² Yesu arinj nkaysi yap. Abhép bó be, “Ndaká yí bákáysi menyü menyinj ebho?”

²³ Enyinj ene échi wikirik chí ené? Berem be, ‘Mfónjóri bebú bhe’, ke chi berem be, ‘Faté kó?’

²⁴ Ke chón nká mändinj be, Me Mmu mfú ntá Mandem mbón betanj fá amik befonjóri bebú bho.” Arém ntá mbénti wu be, “Nchi ghati wó, faté, pókó bekpaka bhe gure!”

²⁵ Témte wu, afate kperep besí bhap, apoko enyinj ene yi ábhàre nyaka aré, abho begure, ambiti noko Mandem.

²⁶ Beyá becháy bekem bo mankem! Bábhák maknkay, babho bebíti Mandem, mändeme noko be, “Seghó baraká maknkay echónj!”

Yesu abhinji Lévi

(Mt 9.9-13; Mk 2.13-17)

²⁷ Awu áfúéré nókó, Yesu afa nebhúéré wu arók ághó mbebhé nkabhénti ane áká nnyén be Lévi choko amem ekerébetik yi. Yesu aghati yi be, “Twó, bhák nkonjo wa.”

²⁸ Lévi afate, aró yéntikí enyinj, abho bekonjo Yesu.

²⁹ Ebhíkí tat, Lévi anak erem epa eket yi ntá Yesu. Beyá babhebhé nkabhénti ne bakú bebú bachak nkwo babhak aré ne Yesu.

³⁰ Bónkwó Fárisi ne batónj ebhé Mandem, béré nywinti, ne bábhép bakonjo Yesu be, “Ndaká yí mányie mányu noko ne babhebhé nkabhénti ne bakú bebú bachak?”

³¹ Yesu akeme bho be, “Bo abhen bapu me, bápú yanj nganj. Bó mame ke báyanj nganj.

³² Mbíkí twó bebhinj bo abhen bakaysi be bachi chak besí Mandem be mántiknsem ndú bebú bhap, ntwó bébhinj chi bo babábabá.”

Bábhép Yesu éti netarénsay ndú menikmuét ntá Mandem

(Mt 9.14-17; Mk 2.18-22)

³³ Bo béré ntá Yesu be, “Bakonjó Jón Njwiti bátat noko nsay ndu menikmuét. Bakonjó nkwo Fárisi bakú enyumot. Ke abhe mányie, mányu ne bapu tat nsay?”

³⁴ Yesu akeme bho be, “Bákaysi be mankó abhen bachi ndú epá nebhay bakway bebhak ndú netarénsay? Nesé! Tëndu mbáyngré abhuét ne bho, bápú kway betat nsay.

³⁵ Ke mpok átwó ane báferé chón mbáyngré ntá yap. Ne chón mántare noko nsay ndú mpok yo.”

³⁶ Yesu atém bó nekay enén nkwo be, “Yé mmu apú kway bedak ebhókónden ndú nkú ane nkó anchók mbok ndú esí nku. Mbák mmu ánká nó, áchónjti nkú nkó, mbónyune ebhókónden ené éfú ndú nkú nkó épú kó ne esí nden.

³⁷ Ne ntá bo abhen báfyé mmém ndú bebhá nkwoabhenya, bápú fyé mmém bako amem ebhá nkwoabhenya ené esi. Mbák mánká nó, ebha ésen, enchónj, ne mmém andak amik. †

³⁸ Bábhónj befye mmém bako chi amem ebhá mmém ené éko.

³⁹ Ne bápú nyu esí mmém mánjanj amem bako mbónyune bákaysi be esí mmém ari achá amem bako.”

6

Enyinj ene babhebhé Yesu éti nywóbhé neywémuet bo Israel

(Mt 12.1-8; Mk 2.23-28)

¹ Yesu ne baghókó bhi béré kó mámfuet noko amem nkí nchwifú ndú nywóbhé neywémuet bo Israel. Baghókó bhi bábhó bekuep enyü nchwi yo, mámfikiri mányie noko.

² Mbók bónkwó Fárisi bábhép be, “Ndaká yí bakú enyinj ene ebhé yese épú yanj manku ndú nywóbhé neywémuet?”

³ Ke Yesu akeme bho be, “Bábhíkí re pay amem Ekáti Mandem enyinj ene Mfó Debhit áká nyaka ne bó abhen báchí ne yi mpok nsay akémé bhó?

⁴ Achwe amem eket Mandem, apoko nenyié enen báchyé mbó akap ntá Mandem akore ne bóbhi mányie. Ebhé érem be ndiere bachiakap Mandem ke bákway menyie nenyié eno.”

⁵ Yesu arem ye ntá yap be, “Me Mmu mfú ntá Mandem ké mbónjó berem enyü mmu ábhónjó beku ne ebhé ene éyinj nywóbhé neywémuet.”

Yesu abú mmú ane awó ágú yi ndú nywóbhé neywémuet

(Mt 12.9-14; Mk 3.1-6)

⁶ Ndú nywóbhé neywémuet néchák, Yesu achwe amem ekeré nenikimueti bo Israel antónj noko bo Mbok Ndindi. Mmú amot abhak aré ane awónem aywi ágú.

⁷ Mbók batónj ebhé Mandem ne bónkwó Fárisi abhen bachi aré, bábháka nti be chón mambónj mbi ndu berem be yi aku ebépti ndak. Bátép ye yi amik amuet ndu begó mbák chón Yesu ambú mmú wu ndú nywóbhé neywémuet.

⁸ Yesu arinj nkaysi yap. Arém ntá mmú wu be, “Faté, twó fá ambi.” Mmú wu afate arók ate aré.

† 5:37 Bo Israel básòt nyaka nkwo ághónjomen mángoko bebhá ebhen báfyé mmém are.

⁹ Yesu arem ye ntá bõbhõ be, “Ebhé yesé érem bé sénkã yi ndú nywõbhé nɛywémæt? Chí békã berí ke bekã bebá? Chí bépéme mmu ke chí béchõnɛ nɛpém eni?”

¹⁰ Yesu ayibhiri mmæt ayinɛ bó mankem, arem ntá yi be, “Nyabhé awó ywɛ.” Akã nã, awó ywi apɛt atan, ábhák mbõ enyu esí.

¹¹ Kɛ bati ábɛ bõnkwo Fárisi nɛ batõn ebhé tontó. Bábhó bɛsokori enyɛn ené bákway bekã Yesu.

*Yesu ayap bõnto bati byo nɛ apay
(Mt 10.1-4; Mk 3.13-19)*

¹² Ndú manywõbhé yõ, Yesu akó amfáy nɛjɛfú ndu menikmæt. Anikmæt ntá Mandem befi menkem.

¹³ Nɛyi nókó, abhinɛ bakoŋo bhi be mántwó ntá yi. Bátwó nókó, ayap bhó bati byo nɛ apay, áchyé bhó nnyén be bõnto.

¹⁴ Manyén yap áchí nyaka be: Símun anɛ Yesu áchyé nnyén nechak be Pita, nɛ mómáyi Andru, nɛ Jems nɛ Jõn, nɛ Filip nɛ Batolómio,

¹⁵ nɛ Mátiõ, nɛ Tõmãs, nɛ Jems mmõ Alfeyõs, nɛ Símun mfyɛ-betan ndú baraká etók,

¹⁶ nɛ Júdas mmõ Jems, nɛ Júdas Iskariot anɛ átí nyaka Yesu.

*Yesu átõn nɛ ábũ bho
(Mt 4.23-25)*

¹⁷ Yesu aseɛ antén nɛjɛ ndú mmik nebhæt nɛ bhó. Ngémtay bakoŋo bhi bábhák aré nɛ ngémtay bo bachak abhen báfú Yerúsalem nɛ abhen báfú atú Judéya ankem. Bo báfú ndú betók bepáy ebhen bechi kekwoɛ nɛ manyu ebhen bábhinɛ be Táya nɛ Sídõn.

¹⁸ Bátwó beghók menyin ebhen yi átõn nɛ be yi ámbu bho. Nɛ bo abhen befõŋó bebábɛbũ bésõŋori bhõ, batan.

¹⁹ Bõ bhõ mankem bare nu betók Yesu, mbõnyunɛ betan befú nyaka yi amæt mémbu nãkõ yé ághá anɛ átók yi.

*Manák nɛ basémé
(Mt 5.1-12)*

²⁰ Yesu ayon amík ayinɛ bakoŋo bhi arem be,

“Éri echa ntá yeka bachébhébo; mbõnyunɛ Mandem achi Mfõ yweka.

²¹ Éri echa ntá yeka bõ nsay ánu néne, mbõnyunɛ chõn yi anchyɛ bhe menyin ebhen bábhõŋó ekwak bebhõn.

Éri echa ntá yeka bõ bádi kebho néne, mbõnyunɛ chõn mǎngway ámen!

²² “Éri echa ntá yeka mpok bo bápáp bhe, nɛ mǎnsókoti nãkõ bhe nɛ mándem bebépti menyin éti yeka, nɛ mándem nãkõ be báchí bebépti bho éti ya, Mɛ Mmu mfú ntá Mandem!

²³ Bõn ká manák yéntiki mpok anɛ éfákári nó nɛ bhe, mbõnyunɛ Mandem abháré ɛrem ákap ntá yeka awu amfay. Nchí ghati bhe mbõnyunɛ enyu ɛyõ kɛ bachĩmbi bhap

báchyɛ nyaka baremé kepinti Mandem esõŋori.

²⁴ Kɛ chõn émbɛp ntá yeka bafõnkáp encha mbõnyunɛ,

mǎnan bábhõn ebheka berítí menyin, nɛ mǎnyiɛ nɛpém, ndak ámay.

²⁵ Chõn émbɛp ntá yeka bõ mǎnyiɛ mǎnjwi néne,

mbõnyunɛ chõn nsay anu bhe!

Chõn émbɛp ntá yeka bo báway ámén néne, mbõnyunɛ chõn mǎndõp ndú basémé nɛ nɛdi kebho!

²⁶ Chõn émbɛp ntá yeka, be bho bo bǎrɛm ɛrírí éti yeka,

mbõnyunɛ enyu yõ kɛ bachĩmbi bhap bǎrɛm nyaka éti baremé kepinti nsé.”

Bakoŋo Yesu bábhõn bekõn bõmpap abhap

(Mt 5.38-48, 7.12a)

²⁷ Yesu arãk ambí betõn. Arem be, “Kɛ nchí ghati bhe bho bághók mɛ be, kõn ká bo abhen bápábhé bhe, mántõn bó berí.

²⁸ Ník nãkõ ká mmæt be Mandem ankwak bo abhen bǎrɛm ebábũ éti yeka.

²⁹ Mbák mmu adeɛ wõ atá ndú ebhe awónem, tõn yi ebhe échák nkwo. Nɛ mbák mmu ásoɛ ndé ye, dõ yi ansõɛ yé chí nkú ye nkwo.

³⁰ Mbák mmu anínɛ wõ enyɛn enɛ óbhõŋó, chyɛ yi. Nɛ mbák mmu ásoɛ enyɛn ɛye, kéghati yi be ákémé yõ ntá ye.

³¹ Nɛ yéntiki mmu yweka ánká ye nɛ bati mbõ enyú yi ákway beyan be bo mǎnkã ntá yi.

³² “Mbák bákõn chí bo abhen bakoŋ be, bakak amɛn bábhõŋó béchyɛ bhe ábhák be yi? Yé chí bõ bebá bákõn bo abhen bakoŋo bhõ!

³³ Nɛ mbák bákã berí chí ntá bo abhen bákã bhe berí bakak amɛn bábhõŋó béchyɛ bhe ábhák be yi? Yé chí bakã bebá bákã nã!

³⁴ Nɛ mbák bápwo menyin chí ntá bo abhen bábhaka nti be bakemɛ ntá yeka, bakak amɛn bábhõŋó béchyɛ bhe achi be yi? Yé chí bõ bebá bápwo nkwo menyin ntá bati bakã bebá, ndu bákemɛ yéntiki enyɛn enɛ bápwo ntá yap!

³⁵ Kɛ bábhõn bebhak kekúrí! Kõn ka bõmpap abheka, nɛ mǎnkã bhõ berí. Pwõ ka bhó, kebhaka nti be chõn mǎnkem bhe yéntiki enyɛn. Mbák bákã enyu yõ, chõn akap ayweká ánja ancha, nɛ mǎmbak bõ Mandem Acha. Atõn berinti ntá bõ bebá abhen bápú kaka yi nɛ abhen mǎnjɛm mɛnjɛm.

³⁶ Ghó ká bati ntínso, nkúbhé mbõ enyú Mandem ághò bhe ntínso.”

*Yesu átõn be bo bábhíkí bhõn betan bati
(Mt 7.1-5)*

³⁷ Yesu yi be, “Báké tán bati keka mántán be. Báké rem be mǎnchyé bati ntémsi, nɛ

mbák bápú rem nò, bápú rem be manchye bhe ntensi. Fonjori nókò ka bati ne chon mamfonjori nòko bhe.

³⁸ Chié ntá nti, ne chon Mandem anchye wò nkwo. Yi aperé chye, áyenti sayri, angoko kpát énjwi entakati nòko amik. Enyü ené òyènti onchye nti, nkúbhé enyuyò ke báýènti manchye wò."

³⁹ Yesu atém bò nekay nkwo be, "Nnemámík apu kway beyá nti nnémámík mbi. Mbák ándók beka nò, bò batí apay bápú kwen amem nepi?"

⁴⁰ Mmókáti apu kway berinj enyinj ancha ntón aywi. Ke mpok ane bátón yi kpát ánaña naghók eni, ábhák mbo ntón aywi.

⁴¹ Ndaká yí òyinj mósényinj ane achi anyese nti, ené ópú fye nti ndü nkakónok ane achi wò anyese?"

⁴² Ná óghàti nti be, 'Manó, dš mferé mósényinj ane achi wò anyésé,' ené wombon ópú ghó nkakónok ane achi amem ene nyésé? Wò mmü betábhá! Feré kpík nkakónok ane achi wombón anyese, ke óngo ye mban sayri ndu béfere mósényinj ane achi amem nyésé manóywe."

*Yéntiki enok ébhon eyi enyü kepem
(Mt 7.16-20, 12.33-35)*

⁴³ Yesu apét arem be, "Erítí enok épú nyu bebépti kepem. Ne ebépti enok épú nyu berítí kepem.

⁴⁴ Bárinj erítí enok chí ndü kepem eki. Bápú rón ndu támfanj mánkók nepi.

⁴⁵ Nkúbhé mbo enyü nkáp ájwi amem mókeré nkáp, nó ké nkaysi ndíndí ájwi anti mmü ndíndí, ne berí bóbhó ke befú aré. Ke mbák mmü abhón ebépti nti, barak abúabú ke áfú yi anyu, mbonyune enyinj ené éjwi mmu anti, yó ke éfú yi anyu."

*Menyü baté beket bati apay
(Mt 7.24-27)*

⁴⁶ Yesu arem be, "Ndaká yí bábhinj me be, 'Acha, Acha', ené bápú ká enyinj ene mēghàti bhe?"

⁴⁷ Chon ntón be enyü mmü ane átwó ntá ya, aghók enyinj ene ndémé, anká mbo enyü yi ághókó achi.

⁴⁸ Achí mbo mmü ane áyámbi átémé nebhúéréket kpát néchwé néghaka ndü setarébhé ke áte eket. Ne mpok nnyén négbókó kpát néghaka ndü eket, ébhíkí moko énkwen mbonyune até yó sayri.

⁴⁹ Ke mmu ane ághok menyinj ebhen mērem yi ke ká mbo enyü ndémé, achí mbo mmu ane até eket, yi ke yambi beghoko nebhúéréket sayri. Mpok nnyén negboko néghaka ndü eket, témté wu, ébáy mmuet amik juu, échóno enkem!"

7

Yesu abú mmóbetok münti nkwo batémé nenu Rom

(Mt 8.5-13)

¹ Yesu anánj nókó beton bo menyinj ebhen menkem, afa apetnsem etok Kapēnaum.

² Münti nkwo batémé nenu bō Rom amot achi nyaka aré. Mübetok aywi ane yi aré kon are me. Arap chi kekwot bēgu.

³ Münti wu ághókó nókó ndü bo bārēm éti Yesu, ató bōbati bō Israel be máníkmuet nta yi be ándók ámbú mübetok aywi.

⁴ Bárók ntá Yesu máníkmuet nta yi ne neseptimuet mändeme nòko be, "Éta, dš kwák münti-ne. Achi mmu ane ákwáy bébhon nekwa.

⁵ Akon bō bhese ne yimbón ke áté ekeré neníkímueti eyese."

⁶ Yesu ane rón ne bhó. Mpok bághaka kekwot ne eket, münti wu ató mamere bhi be mángátí Yesu be, "Acha, kēsōjori mmuet bétwo ndü eket eya. Mbíkí kway mmu ane átwó eket eyi.

⁷ Yé chi membón mbíkí kaysi be nkway bétwo ntá ye. Chié chí eyon, chon mübetok wa antan.

⁸ Nchí rem nò mbonyune me nkwo mbón bo abhen, mbák mángátí me nká enyinj, mbón begbok bhó. Ne mbón nkwo batémé nenu antene ya abhen mbák ngátí bhó enyinj, bábhon begbok mé. Yéntiki mmu wap ane ndémé be, 'Dók', áron, ne yé agha ane ndémé be, 'Twó', átwó. Ne mbák ngátí móbetok awa be, 'Ká enyinj ene', abhón beka yó."

⁹ Yesu ághókó nókó nò, abhak maknkay tontó. Ayibhiri mmuet arem ntá beyá bo abhen bákōño yi be, "Dinj ká tetep be, mbíkí re ghó mmü Israel amot ane ábhónó neka ne me mbo kenkō-ne."

¹⁰ Maméré abhen münti wu ató bāpetnsem eket eyi, bághó be mübetok ywi anán atan.

Yesu aká mmó kénkwésé apetnsem ndü nepém

¹¹ Ansem mpok, Yesu ne baghókó bhi báfá báre rón etok Naín. Ngémtay bo báre rón ne bhó.

¹² Ndu bágháká antítok, bághó ndü bo bápókó ngú báfú etok beron bebheme. Ngú wu abhak njanamo ntá máyi ane achí nyaka kénkwésé. Tontó bo etok eyo báre konjo nkókōngu.

¹³ Acha aghó nókó ngoré wu, ntínso nékém yi tontó, arem ntá yi be, "Képere di."

¹⁴ Arak, atok nkók ané bápókó ngú aré. Bo abhen bápókó ngú báte. Yesu aghati ngú wu be, "Esakámu! Nchí ghati wó, faté."

¹⁵ Témté wu, afaté achókó chókó, abho berem kepi. Yesu asot yi achye ntá máyi.

¹⁶ Becháy békém bo mankem abhen báchi aré. Bábhó bebíti Mandem mándémé noko be, “Etañti ndemekepinti Mandem afú fá ndú nkwo ywese! Mandem atwo bepéme böbhi!”

¹⁷ Mbok éti yi ako aghabheri mmik bo Judeya nkem kpát aghaka ndú betok bechák ebhen bechi kékwot.

Jón ató mbok bakoño bhi be mámbép Yesu mmü yi achi
(Mt 11.2-19)

¹⁸ Mpok ane bakoño Jón Njwiti nkwo bághókó menyin ebhen befákari bágháti yi bö menkem.

¹⁹ Abhiñi batí apay, ató ntá Acha be mámbép yi be, “Wó ke óchí Mpeme ane Jón áréme be átwo, ke chi be sébhon menon mmu achak?”

²⁰ Bárók ntá Yesu bárem be, “Jón Njwiti ató bhesé be sémbep wó be, ‘Wó ke óchí Mpeme ane Jón áréme be átwo, ke chi be sébhon menon mmu achak?’ ”

²¹ Bátwó ne ntó eno ntá Yesu mpok yi ábú beyá bho abhen bábhónó nyaka mame menyin ne menyin. Abók nyaka nkwo befónó bebábéba méndó noko bho, anka noko manémamik mángo mbán.

²² Akeme baghakó Jón be, “Pet ka nsem ghati Jón menyin ebhen bághó ne ebhen bághókó bo bárem: Bághók ne bághó be manémamik bághó mban néne, ne bakem báfaté bákò. Bö ebhanákwa bátán ne babhók bághók mban. Bawú bápetsen ndú nepém ne bágháti bachébbébo Mbok Ndíndí.

²³ Ne éri echa ntá mmü ane apú kwén ndú bebú éti menyin ebhen mékà.”

²⁴ Bapókó ntó Jón bho bápéré nókó nsem, Yesu abho berem ntá beyá bo abhen bárónó nebhuet ane yi achi éti Jón be, “Mpok bārōn nyaka awu amem baso, bārók begho ntiki enyū mmu? Bārók begho mmu ane achi mbó énsómanyiep ene babháép áfòk énkwen ene ebhe, ámfok énkwen ebhe échák ke?”

²⁵ Bārōn nyaka amem baso begho yi? Mmu ane afyé berítí nden amuet ke? Bö abhen báfyé menyin nden ebho báchókó chi amem bekírí-bafó!

²⁶ Ghatí ká me. Bārōn nyaka amem baso begho ntiki enyū mmu? Ndemeképinti? Échi tetep. Ke diñí ká be mmu ane bághó achá ndemeképinti.

²⁷ Jón ke achi muntó ane basin nyaka amem Ékátí Mandem éti yi be,

Mandem arem be, ‘Yiní, chon ntó mpókantó wa wó ambi,

be ángókó mbi ywe ke óntwo.’

²⁸ Nchí ghati bhe be Jón Njwiti achá yéntiki mmu achak ndú abhen bágu ne abhen bachi nepém. Yé nó, yé chí mmu ane apu yényin

ndú mpáy bho abhen Mandem achi ne bho mbó Mfo wap, acha yi.”

²⁹ Bo bághókó nókó enyu yó, bo mankem ne babhebhé nkábhénti barem ye be, nkaysi Mandem achi tetep. Barem enyu yó, mbonyune manan baka nyaka nkwo bé Jón anjwiti bhó.

³⁰ Ke bönkwo Fárisi ne baton ebhé Mandem bábhíki ka nyaka be Jón anjwiti bhó. Enyu eyó, bábyak nkaysi ane Mandem abhōño ne bhó.

³¹ Yesu arak ambi berem be, “Chon njenti mkpáká bho abhen echon ne yi? Bachi mbó yi?”

³² Báchi mbó bö abhen báchókó nefi esié. Ke mbók mámbinji noko abhenefu be, ‘Sékwáy bakwáy nebhay be mámben nebhén, ke bábhíki bhen.

Sékwáy bakwáy newú, kebho bé kedí!’

³³ Jón Njwiti atwo nyaka antare noko nsay ndu menikmuet, ne mmém yi kenyu. Bé bare rem be, ‘Éfónó ebábú échi ne yi!’

³⁴ Mpok Me Mmu mfú ntá Mandem ntwo, nde nyie, nnyú noko. Béka bare rem be, ‘Ghó ká yi awu, nyie menyiníní ne nyūmem. Mamere bhi chi babhebhé nkábhénti ne bakú bebú bachak!’

³⁵ Ke diñí ká be menyin ebhen mmu ane ákōñ mbi Mandem ákú ke bétōn be nerinindak enén nefú ntá Mandem nechi tetep.”

Mbok ngoré bebú ne Simun mmü nkwo Fárisi

³⁶ Efákari be münkwó Fárisi amot abhiní Yesu be ányie nenyie éket yi. Yesu aka, arak, achoko are nyie nenyie ne yi.

³⁷ Ngoré neko amot ane achi nyaka etok eyó, ághók be Yesu ányie nenyie amem éket ené münkwó Fárisi wu. Asot ékpémé bawerérip arak aré ne yó.

³⁸ Ate kékwót ne Yesu andi noko kebho. Babhese mi are chiti bekak Yesu. Atep nti amik antese noko bekak Yesu ne emenenti yi, angwati noko ne bawerérip.

³⁹ Múnkwó Fárisi wu agho nókó nó, are kaysi amem nti eni be, “Mbó mmü-ne achi ndemeképinti Mandem tetep, mbu ariní enyū mmu ane ngoré ane átkó yi achi. Chí ngoré neko.”

⁴⁰ Ke Yesu abhiní münkwó Fárisi wu be, “Simun, mbōñ ndak béghati wó.” Simun akeme be, “Ntōñ, dók ambi.”

⁴¹ Yesu abho yé bétēm nekay enen be, “Mmü amot apwó nyaka nkáp ntá bö batí apay. Amot akém yi bebhá nkáp byo. Aféfu ebhá nkáp émot.

⁴² Mmü wu abhép nkáp ane bákēm yi, ke yé mmu wap ke kway bekeme ané yi ákēm. Afé ké yi afoñori bhó mankem, afere nti ndú nkáp wu. Ghatí yé me, ndú bati yap ápay,

ntíki mmu ákway bekəŋ mpwənkáp wu ancha anəfú?”

⁴³ Símun akeme be, nkáysi be, “Chi ane barem ami áyá.” Yesu arem be, “Ōrem tetep.”

⁴⁴ Ke Yesu ayibhiri mmuet ayinji ane ngoré wu, arem ntá Símun be, “Yinji mǎngoré-ne. Te nchwé eket eye, obhíkí chye me manyiep nsó bekak, ke yí asó bekak ebha ne babheŋe mi, atese ne emenénti yi.

⁴⁵ Obhíkí syepti me ne kenóko mbə enyū obhǎŋó beku, ke yi abhúét menyoti bekak ebha.

⁴⁶ Obhíkí wati me ntí ne bawet ke yí áwati me bekak ne baweríep.

⁴⁷ Nchi ghati yé wə bé mǎngoré-ne atǎŋ beyá ekəŋ betəŋ be Mandem afǎŋóri beyá bebú ebhen yi áká. Ke mmu ane ákáysi be bebú bhi ebhen Mandem ákway befǎŋóri bəbhíkí ya, átəŋ chi mandú ekəŋ.”

⁴⁸ Yesu arem ye ntá mǎngoré wu be, “Mfǎŋóri bebú ebhe.”

⁴⁹ Ke bǎ abhen mányie nenyíe ne Yesu bábhə menywinti mándeme noko be, “Agha né, ane arəm te be yi afǎŋori bebú?”

⁵⁰ Yesu apet arem ntá mǎngoré wu be, “Dók sayri, neka ené ne me nékwə atəŋ.”

8

*Baghoré abhen bakoŋo Yesu
(Mt 13.1-8; Mk 4.1-9)*

¹ Ebhíkí tat, Yesu are kə amem betək begho ne ndū bǎbetək angati noko Mbok Ndindí ɛti enyu ené Mandem ábhak ne bho mbə Mfə wap. Baghókó bhi bati byo ne apay bábhák ne yí.

² Mpáy baghoré bákə nyaka nkwo ne bho. Bábhák baghoré abhen Yesu ábú mame yap ne mbok bábhák abhen Yesu ábókó befǎŋó bebúbəbə ebhen bésəŋori nyaka bho. Ngoré amot abhak aré ane áká nnyén be María mmǎ etək Mágdala. Yesu anǎŋ abok nyaka befǎŋó bebúbəbə tándramot ebhen bésəŋori yí.

³ Anəfú abhak Joana, ngoré Kusa, mmú ane achi nkémfə ntá Mfə Hérəd. Anəfú abhak Susana. Ne beyá baghoré bachak. Bə básot nyaka nkáp awap mánkwak noko be Yesu ne baghókó bhi mámbəŋ menyin ebhen bechebhe bho.

*Yesu atəm nekāy ntyəmbwət
(Mt 13.1-9; Mk 4.1-9)*

⁴ Bə barək ambi bəfú ndū betək ne betək mántwə noko ntá Yesu. Ngémtay bho báchené nebhuet amot. Yesu atəm bho nekay enen bé:

⁵ “Ewak émot, nkwanjanki amot arəŋ nyaka betak enyū nchwifú amem nki ywi. Ené yi aták arəŋ, mbək akwenti ndū mǎmbi ane áhí amem nki. Bə báyati. Kenen kétwó kébwópti nchwi yə nkem.

⁶ Achák akwenti ndū mmik setarébhé ne mpok ácháká, aniŋti, awosi, mbənyune nebhúerémik wu apu kem manyiep.

⁷ Mbuot anəfú akwenti ndū mmik ane táko nsense ágó aré. Achak are gó, ke táko nsense ágó áhók yə.

⁸ Ke nchwi ácháak akwenti ndū mmik ndindí, ágó achye beyá nchwi. Ayá acha ane bápí ndəŋ besa betay.” Ndū ngwenti, Yesu arem be, “Mmú ane áyən beghok, ántá batú angok sayri.”

*Nti Yesu drəm kepi ndū bakay
(Mt 13.10-17; Mk 4.10-12)*

⁹ Baghək Yesu bábhép yi ntí nekay enen.

¹⁰ Akeme bhó bé “Mandem achye mbi be mǎndinji menyin ebhen bechi bhésé bhésé ɛti enyū yi ákəm bǎbhi mbə Mfə wap. Ke mbák chi bə bachak, nchí rem kepi ne bhó chi ndū bakay be yəndu báyiŋi báké ghə, ne yəndu bághók báké jwimem.”

Yesu aghati baghókó bhi ntí nekāy ntyəmbwət

(Mt 13.18-23; Mk 4.13-20)

¹¹ Yesu arək ambi arəm be nekāy enen nətəŋ be, “Mbuot chi Eyəŋ Mandem.

¹² Mbuot ane ákwénti ndū mǎmbi chi bə abhen bághókó Eyəŋ Mandem. Ke Satan antwə amfere yó ndū bati yap be báké noko Mandem yi ampeme bho.

¹³ Mbuot ane ákwénti ndū mmik setarébhé até ndū bə abhen bághókó Eyəŋ Mandem, mánoko témté ne beyá manák. Ke bə kebǎŋ bakan amik. Mánoko chi ndu mǎmbinji mpok. Nemə netwə noko, mánkwen ansem.

¹⁴ Ne mbwot ane ákwénti ndū mmik táko nsense, até ndū mmu ane ághók Eyəŋ Mandem, ke bakáysi ɛti menyin mmik, ne bakáp, ne nepəm ményie, akə bə kesene ndū Eyəŋ Mandem.

¹⁵ Mbə enyu efakari ne mbwot ane ákwénti ndū mmik ndindí, nə ke echi ne bə abhen bághók Eyəŋ Mandem mánkém ne ntí némot mankə noko mbə enyu éyən, mándək noko ámbi beku enyu eyə ne ekébhénti.”

*Nekāy erǎŋ ené bádúrɛ
(Mk 4.21-25)*

¹⁶ “Yé mmu apú dure erǎŋ ansot enyin ankuti, mbák épú nə ante anten bekək. Ate yə chí nebhuet ane babhəŋə bete yə be mban angó ntá yəntiki mmu ane achwe anywǎp.

¹⁷ Dinji ká be, chəŋ yəntiki enyin ene echi bhésé bhésé, émfú kponorəŋ, ne ené bábhésé émfú kponorəŋ.

¹⁸ Sot ka mpok beghok Eyəŋ Mandem sayri enyu ene bájwimem mbənyune mmú ane ábhəŋó enyin, chəŋ māmaka yi écháak, ke mmú ane ábhíkí bhəŋ yənyin, yé chí mandú ane yi ákáysi bé abhəŋ, chəŋ mánsot yə ntá yí.”

Nnọ Yesu ne bõmayi

(Mt 12.46-50; Mk 3.31-35)

¹⁹ Nnọ Yesu ne bõmayi bárók begħo yi. Ké bõ ké kwáy berəñ kekwōt ne yi mbənyune bo bayá nyaka bacha.

²⁰ Mũfu aghati yi be, “Máye ne bõmaye báchí nēfi téé báyañ begħo wə.”

²¹ Yesu akeme be, “Máya ne bõmaya chi bo abhen bághòk Eyoñ Mandem ne mánkə mbə enyu yo érēm.”

Yesu akə mbúép atanatan akwen

(Mt 8.23-27; Mk 4.35-41)

²² Nywəp neməť Yesu arem ntá bagħòkò bhi be, “Sémpé séndók ebhě manyu éne awu.” Báchwé amem áchwí ne yi bábhò menok mandókò nòkə.

²³ Ndu mánòk bárəñ, Yesu akwén kenó. Mbúép atanatan abho menu. Nnyén nébho bedep áchwí, manyiep anchwe nòkə amem. Erəp chi mandú be mambet anyén.

²⁴ Bagħòkò bhi barək mánjémé yi barem be, “Eta! Eta! Sétwo gu anyén!” Yesu anjeme asáy mbúép ne mpérénen. Mbúép águ, ne nnyén nékwén tii.

²⁵ Abhép bho be, “Neka eneka ne me néchí fá?” Becháy bekem bə ne bábhak maknkay, bábhò bebhep bati be, “Ntiki enyũ mmu ne? Asay yě chi mbúép ne mpérénen, ne yo énkə mbə enyũ yi areme!”

Yesu akə befónó bebúbəbə bérə mmu ane bo bésəñəri

(Mt 8.28-34; Mk 5.1-20)

²⁶ Yesu ne bagħòkò bhi mánók ye, bápe nnyén, báchwóp etək Gerása. Gerása abhak ebhənyen ene éyiñi Gállili.

²⁷ Nefú Yesu afú amem áchwí, mũfu afú etək Gerása eyo akwese yi. Befónó bebúbəbə bésəñəri nyaka yi. Ndú erəri mpok, mmũ wu ákò nyaka chi ebhowə, yi ké chəkò anywóp. Achəkò nyaka ndú nebhuéré manem.

²⁸ Aghó nókó Yesu, abik, arək akwén yi bekak, arem ne, eyəñ etanatan be, “Yesu Mmó Mandem Acha! Ǿbhəñ ntiki ndak ne me? Nikmuet óké chye me esəñəri!”

²⁹ Arem enyu eyo mbənyune Yesu asay nyaka efónó ebúbə ene esəñəri yi be éndó yi. Beyá mpok, efónó yo éfate nyaka yi amuet, ne yě bákem yi báfyə ngem amə ne bekak, mambabheri nòkə yi, ákiti ngem eyo, efónó eyo énkə yi ambúé anchwe amem baso.

³⁰ Yesu asáy nókó efónó ebúbə yo, abhep mmu wu be, “Nnyén ene be yi?” Akeme be, “Nnyén ena chi ngémtáy”; mbənyune befónó bebúbəbə beyá nyaka yi amuet tontó.

³¹ Befónó bebúbəbə bho beré nik Yesu mmuet bé áké tó bho amem nepi enen nebhihi bhan ngwenti.

³² Erémé nkwo bakók anyie nyaka ambi njie ane achi kekwōt. Befónó bho ménikmuet ntá Yesu bé ándó bó mándók mánchwe amuet bakok bho. Yesu achye bho mbi.

³³ Befónó bebúbəbə bho befú amuet mmu wu berək bechwe amuet nkwō bakók. Bakók mankem bárókóri básəp ndú nkokonjie dúgúdúgúdúgú bágúre anyén.

³⁴ Bo abhen bábhəbheri bakók, bághó nókó enyiñ ene efakari, bárək etək egħo ne mban ene echi kekwōt ntiét ntiét bágháti bho.

³⁵ Bo bárók ye begħo enyiñ ene efakari. Bágháká nókó ntá Yesu, bághó mmu ane befónó bebúbəbə befú yi amuet. Abhak sayri ndú nkaysi yi. Becháy bekem bó mankem tontó.

³⁶ Bó abhen bághó enyiñ ene éfákári, béré ghati abhen batwo enyiñ ene éfákári ké befónó bebúbəbə bérə mmu ane bo bésəñəri nyaka, yi atan.

³⁷ Becháy békém bó atú Gerása wu mankem. Bágháti Yesu bé amfu etək eyap ándók. Arək achwe amem áchwí ndu berəñ.

³⁸ Mmũ ane befónó bebúbəbə befú yi amuet are nik Yesu mmuet be ándó yi ankonjo yi. Ké ndu Yesu aghati yi ampetnsem, arem ntá yi be,

³⁹ “Petnsem anywóp ghati bo enyiñi maknkay ene Mandem áká ntá ye.” Arək ye ndú etək eyo enkem angati nòkə bo enyiñ ene Yesu akə ntá yi.

Yesu akə mmó Jáyros apetnsem ndú nepém
(Mt 9.18-26; Mk 5.21-43)

⁴⁰ Yesu apət nòkə nsem ebhě manyu echak, bó abhen mánəñ yi, basyepti yi.

⁴¹ Mũfu ane áká nnyén be Jáyros arək ntá Yesu. Achi nyaka munti ekeré nenikimueti bo Israel ndú nebhuət ane yi achi are. Akwén Yesu bekak anikmuet be Yesu andək eket eyi.

⁴² Móywi arəp nyaka kekwōt begu. Ne ndiere mówu ké yi ábhəñó nyaka. Abhak móngósəñ ane achi mamié byo ne apay.

Ndu Yesu arəñ aré beyá bo bákáp yi bebhe bepay.

⁴³ Ngərə amət abhak aré, ane áfère manəñ ndú mamié byo ne apay. Anán achəñti nyaka nkáp ané yi ábhəñó ankem ké yě mmu kekway bebú yi.

⁴⁴ Afú Yesu ansem, atəti amem beyá bho kpát arək atək nkokonj nkú yi. Témté wu, manəñ mə asiép.

⁴⁵ Yesu abhép be, “Agha átókó mé?” Bó mankem batana. Pita arem ye be, “Étá, beyá bo bákáp wə ne mányiere wə!”

⁴⁶ Yě nə, Yesu arem be, “Mmu atək me. Ndiní nə mbənyune ngók ndú betan befú me amuet.”

⁴⁷ Móngərə wu ághó nókó bé Yesu arinji enyiñ ene efakari, arək angwəre nòkə gbagbăgbak, ákwén bekak Yesu arem besí bo mankem ntí ane yi átókó Yesu ne enyũ yi átəñ témté.

⁴⁸ Yesu arem ntá yi be, “Mmá, neka ene ne me nékə otan. Mandem achi ne wə, dók sayri.”

⁴⁹ Ené Yesu ábhúét bérem kepi ne ngoré wu, munto achwop ane áfú eket ene Jáyros munti arem ntá yí be, “Móywe agu. Ǵképere sɔŋɔri Ntaŋ.”

⁵⁰ Ke Yesu aghoko noko no arem ntá Jairós be, “Ǵké cháy. Dókó rɔŋ ambi menóko, chɔŋ móywe antaŋ.”

⁵¹ Yesu aghaka noko eket Jairós, yi keka yé mmu ánychwe anywóp ne yi, ébhíki fuet Píta, ne Jón, ne Jems ne chimó ne máyi.

⁵² Bó mankem abhen bachi aré bare di mówu mámbýaka noko amo anti. Ke Yesu arem be, “Bót ká kebho. Móne abhíki gú. Abhère chí kenó!”

⁵³ Bó mankem báre way Yesu way ndu bárinji bé mǔré agú tetep.

⁵⁴ Ke Yesu arok kékwót ne mówu, akém awo ywi, abhinji yi be, “Mówa, faté.”

⁵⁵ Efónjó yi épétnsem, afate témté. Yesu achye eyon be manchye yi nenyié ányie.

⁵⁶ Etayi ne máyi bábhák maknkay tontó. Ke Yesu asemti bho be báké ghati yé mmu enyinj ene éfákári.

9

*Yesu ató bonto bhi ndú betik
(Mt 10.5-15; Mk 6.7-13)*

¹ Nywop némót, Yesu abhinji baghókó bhi bati byo ne apay, achye bho betan ndu bébók menyú befónjó bebúbéba menkem ne ndu bébu mame.

² Ke átó bho nefi bé mándók mángátí bho enyu Mandem abhak ne bo mbo Mfo wap ne be mámbú bó mame.

³ Apet arem ntá yap be, “Báké pókó yényinj ndú neko eno, yé ntem, yé ebha, yé bret, yé nkáp, ne yé chí nden échák.

⁴ Yéntiki etók ené basyepti bhe aré, bák ká amem eket émot kpáte mándo etók eyo.

⁵ Ne yéntiki ebhak ené báchuóbhé ke bo ke syepti bhe, dš ká etók eyo ne báperé fá aré, kwet ka mfok ane áchí be bekak. Chon eyo émbak mbo ntísie ndú enyinj ené bó bákú.”

⁶ Báfá báre ko betok ne betok mángati noko bho Mbok Ndindí ne mámbu noko bómame yéntiki ebhak.

*Nti átaka Héród amem
(Mt 14.1-12; Mk 6.14-29)*

⁷ Héród, góbbano Gálili, aghók yéntiki enyinj ene éfákari. Nti átaka yi amem mbonyune mbok bo bárèm nyaka be, “Yesu chí Jón Njwiti ke ápérénsem ndú nepém.”

⁸ Báchák be, “Eláija ke ábhési.” Ne abhénéfú be, “Ndemeképinti amot ane te nyaka ke ápérénsem ndú nepém.”

⁹ Héród arem ne mmuet yi be, “Nchye nyaka eyon ne bákpót nti Jón. Ke mmú ane mēghók ne menyinj maknkay ebhen éti yi chí agha?” Are yán mbi begho Yesu.

*Yesu adík ngemntay bho
(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Jn 6.1-14)*

¹⁰ Bonto Yesu báperé nókó nsem, bágháti Yesu menyinj ebhen bó bákú. Asot ye bho ansem, bárók etok ene bábhini be Betsáida.

¹¹ Yé no, beyá bo bághók, bábhó bekonjo yi. Asot bho sayri, abho beghati bho enyu Mandem abhak ne bho mbo Mfo wap ámbu noko abhen báyan yi ámbu bho.

¹² Mmok ábhó nókó méném, baghókó bhi bárók ntá yi barem be, “Ghati bóbben be mándók ndú betok ebhen bechi fá kekwt ne ndú baki mánján nenyié ne bebhak bebhère. Etók épú fá!”

¹³ Ke Yesu aghati bo be, “Bé babhɔŋ, chyé ká bho nenyié mányíé.” Bákéme yi be, “Sébhɔŋ chí bóbekpókó bret batay ne nsi epay. Enyinj echak epu. Ǵyán séndók sénku nenyié ntá ngémtáy bóbben mankem ke?”

¹⁴ Mpay babhakanem abhen bachi are abhak mbo nká etay. Yesu aghati baghókó bhi be, “Kú ka bo mánychókó amik ndú bakwó, yéntiki nkwo ámbón bóbbati besa bepay nsem byo.”

¹⁵ Baghókó bhi báku mbo enyú yi áréme, bó mankem báchókó amik.

¹⁶ Asot bekpókó bret bho bétáy ne nsi epay. Ayon amik mfay. Achye bakak ntá Mandem, abho bébókóti bret wu anchye noko ntá baghókó bhi be mánkóré ne nsi ntá beyá bóbbho.

¹⁷ Yéntiki mmu wap anyié kpát ajwi. Baghók Yesu mányókóti nenyié enen neróbhe. Njwí bekay byo ne bepay.

*Píta arem be Yesu chí Mpeme Mandem ató
(Mt 16.13-19; Mk 8.27-29)*

¹⁸ Nywop nemot, éfákari be Yesu ánikmuet aywinti ne baghókó bhi babhak kekwt ne yi. Anánj nókó menikmuet abhép bho be, “Bo bárèm bé nchí agha?”

¹⁹ Bó bákéme yi be, “Mbók bárèm be óchí Jón Njwiti. Bachak be Eláija, ne abhenefu be óchí ndemeképinti amot ane té nyaka ke opetnsem ndú nepém.”

²⁰ Arem nta yap be, “Ke bé babhɔŋ bárèm be menchí agha?” Simun Píta akéme yi be, “Wó ke óchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariap be átó.”

*Yesu arem be chon manchye yi beyá esonjori ne mangwayi
(Mt 16.21; Mk 8.31)*

²¹ Yesu asemti bho bé báké ghati yé mmu be yi achi Mpeme.

²² Ne arem be, “Me Mmu mfú ntá Mandem mbón begho beyá esonjori. Bó-bati etók, ne bóbbati bachiákap Mandem, ne baton ebhé Mandem bábyak chon me ne mángway me, ke éghaka noko manywop arat, mpetnsem ndú nepém.”

Enyiny ene mmu ábhónó békú ke ambak nkonjo Yesu

(Mt 16.24-28; Mk 8.34-9.1)

²³ Yesu aghati ye bho mankem be, “Mbák mmú áyàn bebhak nkonjo wa, abhón bégbókòntik mmuet yi, anpòko ekotákátí yi yéntiki nywòp, ankonjo me,

²⁴ mbònyune mmú ane áyàn bepeme mmuet yi áném nepém eni. Ke yé agha ane áká menem nepém eni éti ya, ábhón chón nò.

²⁵ Ntiki nsáy mmu ábhón mbák abhón mmik nkem ke aném nepém eni? Yényiny épi.

²⁶ Mbák mmu abhón ntíánwóp éti ya ne éti eyón eya, chón Me Mmu mfú ntá Mandem mbón ntíánwóp bésót yi mbò mmú wa mpok ane mētṵò ne keném éka éken kéchi keném Éta ne éken bóángel abhi.

²⁷ Nchí ghati bhe be, mbók bho báchi fá abhen bápú gu kpáte mángò ndú Mandem abhak ne bho mbò Mfò wap.”

Besí Yesu béyibhiri

(Mt 17.1-8; Mk 9.2-8)

²⁸ Yesu ánáńá nókó berem menyiny ebhen, berón mbò manywóp ánen, asót Píta, ne Jón, ne Jems akó amfáý njie ne bho ndu menikmuet.

²⁹ Ndu ánikmuet, besí bhi bébhó beyibhiri. Nden éyi nkwo éyibhiri énkót nòko njwanjwanj.

³⁰ Témchok bó bati apay bábhési bare rem kepi ne Yesu. Babhak Moses ne Eláija.

³¹ Báre gho ne bediéré Mandem ne mándem nòko kepi ne Yesu éti nerón ane yi ábhónó berón Yerúsalem angu are.

³² Píta ne mamæte bhi bati apay bákṵén kenó, ke mánémé nókó bághó bediéré Yesu ne bó bati apay abhen bachi nyaka téé ne yi.

³³ Mpok bó báró Yesu, Píta arem ntá yi be, “Éta, éri tontó be sechi há! Dó sésent betem berat, Émót ntá ye, echak ntá Moses, ne enéfú ntá Eláija.” Píta kerinji mbón enyiny ene yi areme.

³⁴ Ené Píta árem enyu yò, nebhán nésép nekuti bho. Becháý békém baghók Yesu bho ndú nebhán nékùti bho.

³⁵ Eyón efú ndú nebhán éndeme nòko be, “Né chí Mòwa ane njábhé. Ghók ká yi!”

³⁶ Eyón eyò éréme nókó enyu yò, baghók Yesu baghò be yi aróp chi aywinti. Báchók manyu ke ghati yé mmu ndú manywóp yò menyinji maknkay ebhen bó baghò.

Yesu abú mmò ane efónó ebábu échyé yi ntímen

(Mt 17.14-18; Mk 9.14-27)

³⁷ Neyí nókó mpok Yesu ne bó Píta básébhé njie, beyá bho bárók batemeri Yesu.

³⁸ Mmú amót ndú nkwo bó bho abho bebik andeme nòko be, “Ntón, nnikmuet, bú mówa. Achí mbakanem ne ndiere yi ke mbónó!

³⁹ Efónó ebábu esónari yi. Éka áchòko ambo bebik, éngæp yi amik, énkú yi ande wet éfen

émfu nòko yi anyu. Ne étan ke éndo yi. Edén yi, émfye yi mení amuet.

⁴⁰ Nnikmuet ntá baghókó bhe bé mámbók yó ke bábhíki kway bekú nò.”

⁴¹ Yesu arem be, “Bé mkpáká bho ane abhiki bhón neka ne me, bé bhó báylbhiri tetep ndú enyiny echak, chón mpet ntat ne bhe ná? Chón nképti ne bhe ngaka fá?” Ke arem ntá chimò be, “Twó ne móywe fá.”

⁴² Mpok mówu árón ntá Yesu, efónó yò epet éngæp yi amik, éka yi are wet. Ke Yesu ásáy efónó ebábu yò, be éndó mówu. Yesu abú yi, akeme ntá etayi.

⁴³ Bò mankem bábhák maknkay begbo betan Mandem.

Yesu apet aghati bakonjo bhi bé chón mángwáyil

(Mt 17.22, 23; Mk 9.30-32)

Bò barók ambi bebhak maknkay éti yéntiki enyiny ene Yesu áká. Yesu arem ntá baghókó bhi be,

⁴⁴ “Nené ká batú sayri mángok enyiny ene nchí ghati bhe. Chón mánti Mmu ane áfú ntá Mandem, mámfye yi amò bó mmik.”

⁴⁵ Ke bó kejwimem ndú enyiny ene yi áréme. Mandem abhesè ntí beyón bho ntá yap be báké rinji ndak ane áchí amem. Ne báre cháý bebhæp Yesu mbón enyiny ene yi áréme.

Nkonjo Yesu ane acha bachak

(Mt 18.1-5; Mk 9.33-37)

⁴⁶ Baghókó bhi bábhó bekem epáítí ne bati ndu berinji mmu wap ane áchá bachak.

⁴⁷ Yesu arinji enyiny ene bó bakaysi. Éka asót mandú mmó, ate nepakámuet eni.

⁴⁸ Arem ye ntá yap be, “Yé agha ane ásyépti mandú mmó mbò ane ne manják ndú nyén ene, ásyépti mé; ne yé agha ane ásyépti me ne manják ásyépti mmu ane átó me. Dínjí ká be mmu yweká ane ásépti mmuet ntá abhenefu, ke áchí mungo sayri sayri ntá yeka mankem.”

Mmu ane áká ne bhe achi ne bhe

(Mk 9.38-41)

⁴⁹ Jón arem ntá Yesu be, “Éta, séghò mmu ane apu ndú nkwo ywese ndu ábók befónó bebábèbè ndú nnyén éna, ségháti yi be, áképere kú nò mbònyune apú ndú nkwo ywese.”

⁵⁰ Yesu akeme be, “Báké kán mmu mbò awú, mbònyune yéagha ane apú mumpap yweka achí mmú yweka.”

Bó Samária ke syépti Yesu

⁵¹ Mpok ágháká nókó kékwót ane Mandem asót Yesu amfay, Yesu akú nti eni berón Yerúsalem ne abho berón.

⁵² Ndu árón, átó hapókó ntó ambi. Bárók bachwe amem mótok amót atú Samária ndu betonji mbanj ntá yi.

⁵³ Kε bö etək yə kε ka yi anchwe are mbənyune baghə nyaka be yi ati berəŋ chi Yerúsalem. *

⁵⁴ Baghək abhi Jems ne Jōn, bāghó nókó nó, bárem ntá Yesu be, “Acha, žyān sémbiní ngó ámfú amfay antwə ansoŋ bóbhen-ε?”

⁵⁵ Kε Yesu ayibhiri mməet aghati bhə be enyiŋ ene báreme épú chak.

⁵⁶ Yí ne baghəkó bhi báfuət bárək ndu mótkək achak.

Enyú nespəm nkoŋo Yesu nébhəŋə bebhak (Mt 8.19-22)

⁵⁷ Ndu bárəŋ, mmúfú arem ntá Yesu be, “Chəŋ mbak nkoŋo ywe yəntiki ebhak ene žrəŋ.”

⁵⁸ Yesu akeme yi be, “Bəsəp bebhəŋ babhək, kenen kébhəŋ manyay, kε Mε Mmu mfú ntá Mandem mbíki bhəŋ ebhak bəsəŋ ntí.”

⁵⁹ Arem ntá mmu achak be, “Koŋó mé.” Kε mmu wu arem be, “Acha, dš kpík ndók mbémé Etaya.”

⁶⁰ Yesu aghati yi be, “Dš bawú mámbémé ngu wap. Kε wə, dšk ghati bo Mbok Ndindí řti enyu Mandem abhak ne bho mbə Mfə wap.”

⁶¹ Mmú achak arem be, “Acha, chəŋ nkoŋo wə, kε dš kpík ndók anywóp ndyép bəbha.”

⁶² Yesu arem ntá yi be, “Yě agha ane ákémé enə ákwəŋ mban ne anjini nəko nsem, abhíki kway bebhak mübetək ane Mandem achi Mfə ywi.”

10

Yesu atə bakoŋo bhi besa bérát nsem byo ne apay

¹ Awu áfúéré nókó, Acha ayap bakoŋo bhi bachak besa berat nsem byo ne apay atə ambi bati apay apay be mándók ndú yəntiki etək ne nebhəet ane yí mbəŋ ayān nyaka berəŋ. *

² Apére to bhə, aghati bhə be, “Mbuət bífere ebhi aya, kε bakə betik bábhíki ya. Nik yeka mməet ntá Mandem mmu achi mbəŋonki be ántó bakə betik, mámféré mbwət ebhi.

³ Dók ka! Nchí to be ntá bö mmik mbo bāghəŋəmən nenti nkwo.

⁴ Báké pokó yě məbha nkáp, yě ebhə nekə, ne yě nkwobhənya echak. Ne báké kaka yě mmu ambi.

⁵ Yəntiki eket ené bəchwé aré, mənjámbi mändem be, ‘Kpək ane Mandem áchyé ámbák fá amem eket ene.’

⁶ Mbák mmu achi amem eket eyə ane ákəŋó kpák, chəŋ Mandem ankə kpák ambak ne yí. Kε mbák yě mmu apú, áfók wu ápetnsem ntá yeka.

⁷ Chwé ká mambak chi are. Báké kə beket ne beket. Nylé ká, mányú yəntiki enyiŋ ene bachye bhe. Echi chak be nkəbetik ambəŋ akap ndú betik ebhi.

⁸ Yəntiki etək ene bəchwé aré ne básiépti be ne manják, nylé ká yəntiki nenyíe enen bachye bhe.

⁹ Bú ká bömame abhen etək eyə, mąngati bo abhen bachi are be, ‘Mpok ane Mandem abhak ne bho mbə Mfə wap arəp chi kekwt.’

¹⁰ Kε yəntiki mpok ane bəchwé etək kε bo abhen bachi are kesyepti bhe ne manják, fú ka dək ndú nkəŋə-mbí ene etək yə, mändem be,

¹¹ ‘Yě chí mfok etək eyeka ane ábátí ndú bekak ebhese sékwət séfere mbo ntisie ndú enyiŋ ene báká. Kε diŋi ka be, mpok ane Mandem abhak ne bo mbə Mfə wap arəp chi kekwt.’”

¹² Yesu arək ambi arem be, “Nchí ghati bhe be, ewak ene Mandem átəŋ bö mmik, chəŋ angó ntínso ne bö etək Sódóm encha bö etək eyə.”

Chəŋ émbep nta bö abhen bábhíki tik nsem ndú bebú

(Mt 11.20-24)

¹³ “Bé bo Korasín, chəŋ émbép ntá yeka encha! Bé bo Betsáida, chəŋ émbép ntá yeka nkwo encha! Mbə chi amem betək Táya ne Sídón ké nkə mənyníi maknkay ebhen-ne nkə ntá yeka, mbú báfyé nden pyə, mánto batwóp anti tesáy, betəŋ be bătiknsem ndú bebú bhap!

¹⁴ Kε ewak ene Mandem átəŋ bö mmik, chəŋ angó ntínso ne bö-Taya ne Sídón encha bhe.

¹⁵ Ne bé bho Kapənaum, bákaysi be bákway beyəŋ mməet, mánkó kpát mántək nebu? Nsél! Chəŋ Mandem amese bhe amem etókó bawúl!”

¹⁶ Yesu apet arem ntá bakoŋo bhi bhə abhen yi ato be, “Yě agha ane ághók bé ághók chi me. Ané ábyak be ábyak chi me. Mmu ne ábyak me, ábyak chi mmu ane átó me.”

Enyiŋ ené échyé bakoŋo Yesu manják

¹⁷ Abhen bati besa berat nsem byo ne apay bápətnsem ne manják, béré ghati Yesu be, “Acha, ndú nnyen ena, ye chi befónó bebúbəbú bésépti mməet ntá yese.”

¹⁸ Yesu akeme bhə be, “Ngó ndu Satan áfú amfay akwəne amik mbo miámianj.

¹⁹ Ghó ka! Nchyé bhe betəŋ be bákway beyat nnyó ne ngə-neghay amik. Nchyé be betəŋ amfay betəŋ Satan, mümpap, ne yənyin epu chyé be esəŋəri.

²⁰ Yě nə báké nək chi be, befónó bebúbəbú bésépti mməet ntá yeka. Nək ka chi be

* **9:53** Bö Samária bápú eyəŋ émot ne bo Judéya. Yerúsalem achi atú Judéya. řti yo kε bo etək Samária babhíki ka be Yesu amfuət etək eyap kε andək Yerúsalem. * **10:1** Mbək besí bekáti be; besa berat nsem byo.

Mandem asin manyén yeka amem ekáti ene amfay."

Enyin ene échyé Yesu manjá
(Mt 11.25-27, 13.16, 17)

²¹ Mpok yo, Yesu anikmuet be, "Eta, wo mmu bshónó mfay ne mmik! Nchí chye wo bakak ndú óró menyin ebhen mémbák bhésé bhésé ntá bariñindak ne ntá bo abhen báriñi beyá menyin. Ónéne bho ótón kponorón ntá bo abhen bábhíki rinji yényin mbó māmbo. Eta, enyu yo ké wómbón óyánjá be embak."

²² Yesu apet arem be, "Etaya achyé me menyin menkem. Yé mmu abhíki rinji mmu ane Mmó áhí ébhíki fuet chí Etayi. Ne yé mmu abhíki rinji mmu Eta áhí ébhíki fuet chí Móywi ne bó abhen yi áyábhé ndu beka bo mándíñi Etayi."

²³ Ayibhiri ye mmuet arem ntá baghákó bhi ansem ansem be, "Éri ntá yeka écha bé bághó menyin ebhen ne bághó!"

²⁴ Nchí ghati bhe be, beyá baremé kepinti ne bafó babhón nyaka ekwak begho menyin ebhen bághó, ke bo keghó bho. Bábhón ekwak begbok menyin ebhen bághók, ke bábhíki ghok bho."

Neká y náindu mmu Samária

²⁵ Éfákari be ntón ebhé Moses arak memó Yesu. Abhép yi be, "Ntón, chón nka yi ke mbón nepém enen nébhíki bhón ngwenti?"

²⁶ Yesu arem ntá yi be, "Ekáti Mandem érem be yi? Jpay aré be yi?"

²⁷ Akeme be, érem be, "Kón Mandem Acha ywe ne nti ene nenkem, ne éfónó ye enkem, ne betan ebhe nenkem, ne nkaysi ye nkem, ne kón nkokosi ye mbó enyu ókónó mmuet eye."

²⁸ Yesu arem ntá yi be, "Chí enyu yo. Ka nó, ne chón ómbón nepém."

²⁹ Ke ndú yi áyán betan mmuet, arem be, "Ke mbón nkokosi wa chí agha?"

³⁰ Yesu akeme yi ne nekay enen be, "Mmúfu afú nyaka étok Yérusalem àsèp Jeriko. Ndu áron, akwén amó baghép batanatan. Báfére yéntiki enyin yi amuet, bádén yí, bároók, baró yi mpok árobhe kekwo begu."

³¹ Éfákari be nchiakap Mandem amot àsèp ndú nkúbhé mbi wu. Agháká nókó are, aghó yi, apé ebhēmbi, arak ebhak eyi.

³² Éfákari enyumot ne nkú betik amem ekerákap Mandem amot ane nneréket *Lévi. Mpok yi aghaka are, aghó yi, ke afuét nkwo chí ebhe echak, arak.

³³ Ke mmu Samária fú àsèp nyaka nkwo ndú mbi wu. Agháká nókó nebhet ane mmu wu achi, aghó yi, ne abhón ntínso ne yi.

³⁴ Arak ntá yi, achiti babhe ndú befuet bhi, agwót. Apoko ye yi anyanja amfáy mpono batu yi, arak ne yi ndú eket ené manko bachye nkáp ke mabure aré. Akwak yi. †

† 10:34 No chí: achiti mmém ne bawet.

³⁵ Neyí nókó afere nkáp achye ntá mmu ane ayinji eket eyo arem be 'Yinji mé yi. Nnán mpetnsem chón nkeme yéntiki enyin echak ene óchónji yi amuet.' "

³⁶ Yesu arem noko nó, abhép ntón ebhé Mandem be, "Ókaysi be ndú nkwo wu bati arat, agha átonó bé achi nkokosi ntá ane akwene amó bághép?"

³⁷ Akeme be, "Chí ane ághó yi ntínso." Yesu aghati ye yi be, "Dók yé ka mbó yi."

Yesu arak begho María ne Matá

³⁸ Ené Yesu ne baghákó bhi bákó báriñi báchwóp ndu mótókófú. Ngóre amot ane áká nnyén be Matá abhak are. Asyepti Yesu amó ápay amem eket eyi.

³⁹ Abhón manó ane áká nnyén be María. María arak asibhiri ndú bekak Acha angoko noko Eyón Mandem ene yi áton;

⁴⁰ Matá anka noko chí betik ebhen nywóp ndu mene Yesu. Aghó nókó bé betik beyá ntá yi aywintí, arak ntá Yesu arem be, "Acha, ébhíki gho ndú mómaya áró betik menkem me awó? Ghati yi antwo ankwa me!"

⁴¹ Ke Acha akeme yi chí be, "Matá, Matá! Jfyé ntí ne ódén mmuet éti beyá menyin."

⁴² Dinji bé enyin émot ke eri écha. Yó ké María áyábhé, ne yé mmu apú kway besot yo ntá yi."

11

Bo bárém be betan Yesu béfú chí ntá Belsebul

(Mt 6.9-13, 7.7-11)

¹ Ewak émot, Yesu are nikmuet nebháéréfu. Anáná nókó, nkonjo ywi amot arem ntá yi be, "Acha, tón bhese enyu mánikmuet mbó enyú Jón áton nyaka baghók abhi."

² Yesu aghati baghákó bhi be, "Yéntiki mpok ane mánikmuet, dem ka bé:

'Eta, ka bo mánchye nnyén ene kenókó.

Ka bo mándó wo ombak Mfo wap.

³ Chie bhese yéntiki nywóp, ení nenyié.

⁴ Fonori bebá bhésé,

mbó enyu séfonori yéntiki mmu ane áká bhese bebá.

Ne kéka sénchwe ndú nemo enen néka sénkwén ndú bebá.' "

⁵ Yesu arem ye ntá yap be, "Sénsót be mmu yweka amot arón ntá mmure ywi mpok nywóp négháká néntibheti, adep nekok arem be, 'Nkwáne, nnikmuet pwo me bekpókó bret bérát.

⁶ Mmure wa amot ane achi ambi ndú noko atwo me anywóp néne, ne mbíki bhón nenyié bechye yi anyie!"

⁷ Mmure ywe wu ankeme be, 'Képere sotoní me. Nnán mfe mbinywóp ne nnán mbure ne bóbha. Mpú kway befate be nchye wo yényin.'

⁸ Diiñí ká be, yě ndü yi ápú kway befate be anchye yi nenyíé, éti yi achi mmæere ywi, abhəñ bífate anchye yi yéntiki enyíñ ené yi áyən mbənyune atónjóri bédép nekok kebhəñ ntánwóp.

⁹ Nchí ghati ye bhe bé: Nik ka mmæet éti enyíñ ene óyən, chəñ Mandem anchye wə. Yán, chəñ ɔngo. Dep nekok, chəñ mánene ntá ye.

¹⁰ Kə nə, mbənyune yéntiki mmu ane ánikmæet éti enyíñ ene yi áyən, Mandem áchye yə ntá yi. Yéntiki mmu ane áyən enyíñ, ághə yə. Yéntiki mmu ane ádébhé nekok, mánene ntá yi.

¹¹ Bě bächíbhə, mmü yweka ane mbák mśywi abhep yi tansi, ansot chi nnyə anchye yi, chi agha?

¹² Yě chí nechí-nkək kě mmś abhep wə, áchye yi ngá-nəghay?

¹³ Mbák be bə bebú, bábhəñ nti bechye berítí menyíñ ntá bəbheka, bákáysí be Éta mmu achi amfay, ánok bechye Éfónj Bedyere ntá bo abhen mánikmæet be yi anchye bho Éfónj Bedyere ke?"

Yesu atan achá Satan

(Mt 12.22-30; Mk 3.20-27)

¹⁴ Mpokófu, Yesu ábók éfónj ebúbə ene éká mmu akwene kebhok. Éfú nókó mbók wu abho berem kepi. Bo abhen bachi are babhak maknkay.

¹⁵ Kə mbək yap bərə rem chi be, "Belsebul mfo befónj bebúbəbə ke áchye yi betan bebok befónj bebúbəbə."

¹⁶ Bo bərə yan mbi memə yi. Bábhép yi ankə enyíñ maknkay ené ébhak mbə eríñ ené éton be betan ebhi befú chi ntá Mandem.

¹⁷ Kə ndu Yesu árinj nkaysi yap, aghati bhə be, "Yéntiki etək ene akore achi are bo mánü nəkə ne bati, ébhəñ chi meneme. Ne nneréket ané akóre áchi are ne bo mánü nəkə ne bati, ákwéné kwen.

¹⁸ Ne mbák Satan ankə befónj bebúbəbə bhi menu ne bati, ná yi ákway bebhak enyü mfo ane yi achi ndü erəri mpok? Nchí bhep be mbənyune bərəm be ndü betan Satan kě məbək befónj bebúbəbə.

¹⁹ Ne mbák ndü betan Satan kě məbək befónj bebúbəbə, bakoñ bheka bábək bho ndü betan agha? Chəñ bakoñ bheka mántan be!

²⁰ Kə mbák, sayri sayri məbək befónj bebúbəbə chi ndü betan Mandem, nə chi Mandem anán achi nenti eneka mbə Mfo.

²¹ Mpok mmü ntantan abhabheri eket eyi ne menyíñ nenu bhi, yě mmu apu kway beghep menyíñ ebhi.

²² Kə mbák mmu ane átán acha yi atwə ánu ne yí, andén yí, ansot menyíñ nenu ebhi

ebhen yi asiki nti are, ampəkə menyíñ ebhi andək ankore ne bo bachak.

²³ Mmu ane apu ne me, achi chi mümpap wa. Ne mmu ane ápú kwak me ndu mənyókóti bho, átakatak."

Éfónj ebúbə ékway bepetnsem ntá mmu

(Mt 12.43-45)

²⁴ Bérón ambí Yesu arem be, "Mbák mámbók éfónj ebúbə éndś mmu, érap chí bónbónbón amem baso, éñjan nəkə ebhak ene yə échwe. Mbák ébhíki ghó ebhak bechoko,

²⁵ érem be, 'Chəñ mpətnsem ebhak ene mfú. Ne énan émpətnsem, engo be mányo esi eket eyi, báhókó sayri,

²⁶ éfónj ebúbə eyə éran ye, énsot befónj bebúbəbə béchák tándramot ebhen bəbébhé becha yə. Bə menkem mendək menchwe mmu wu amæet mémbak ne yi, nté yi ambep ancha ane mbi."

Manák amen tetep

²⁷ Yesu áréme nókó nə, ngóre amot amem ngémtáy bo abhen bachi are arem ntá Yesu ne eyən amfay be, "Éri echa ntá ngóre ane ábhé wə, achye wə amí!"

²⁸ Yesu akeme be, "Bo abhen eyap eri echa achi abhen báhók Eyən Mandem ne mánkə nəkə mbə enyü éyən!"

Bərəm be Yesu ántón eríñ maknkay

(Mt 12.38-42)

²⁹ Ené bo báchák bächəm aré mándək nəkə chí ambi, Yesu abho berem ntá yap be, "Mkpáká bho ane echəñ ábep acha! Bábhép be mántón bhə eríñ maknkay. Kə yě emot mpu tan bho, ébhíki fæet ene Jóna.

³⁰ Nkúbhé mbə enyü Jóna achi nyaka eríñ ntá bo Ninive, enyu yə kě Me Mmu mfú ntá Mandem nchí bhak chəñ eríñ ntá mkpáká bho abhen echəñ.

³¹ Éwak Mandem átən bə mmik, mfo ngóre ane áchi nyaka etək Shéba áfate andem be be bo mkpáká mmik ane echəñ báká bebú mbənyune yi afu nyaka nekə nesie arək begbok menyíñ ebhen Mfo Sólonon átən bho ne beyá neríñindak. Ne nchí ghati bhe be mmu achi fá néntí eneka ane acha Sólonon, Yě nś, bápú ka begbok yi. *

³² Ndü nywəbhé manyé, chəñ bə Ninive mángati be bho mkpáká mmik ane echəñ bə bekwéné bechi ne bhe mbənyune mpok bo báhókó enyíñ ene Jóna aghati bho, bátíknsem ndü bebú bhap. Nchí ghati bhe be mmu achi fá néne ane áchá Jóna, yě nə, bápú ghok yi!

Yesu átən be amík áchi mbə erónj ene éká mmu ángś mbanj

(Mt 5.15; 6.22, 23)

* 11:31 Nə chí: etək ene échi ebhe Saut.

³³ “Yé mmu apú dure erónj ansot enyinj ankuti. Báðare erónj, mánte chi ebhak ene babhónj bete yó be mbanj angós ntá yéntiki mmu ane achwe anywóp.

³⁴ Amík ayeke achi berónj ebhen béká mángó mbanj. Mpok amík ayeke achi ariári, mmuet eyeka enkem éjwi ne bediéré. Ke mbák amík ayeke apú ariari, mmuet eyeka enkem éjwi ne ejuri.

³⁵ Sot ye ka mpok be bediéré ebhen bákaysi be bechi be anti béké bhak ejuri.

³⁶ Mbák ye bati yeka ankem ajwi ne bediéré, ne yé mandú ejuri apu are, chónj nepém eneka nenkem nembak pépép, mbo mmu ane ábhónj erónj ne éghó, entónj noko yi mbi.”

Yesu aji bónkwó Fárisi ne batónj ebhé Mandem

(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

³⁷ Yesu ánáńá nákó berem kepi eken, múnkwó Fárisi amot abhinji yi ndú nenyié eket eyi. Yesu arak achwe anywóp, achoko amik menyie nenyié.

³⁸ Múnkwó Fárisi wu abhak maknkay béghó be Yesu abhiki so amó mbo enyú epin eyap étónj ke anyie nenyié. †

³⁹ Acha aghati múnkwó Fárisi wu be, “Bé bónkwó Fárisi, báśót mpok bétyét nsemé nchán ke menjémé ne bebú bejwi be anti.

⁴⁰ Bé bechinji bho! Mandem ane aghókó enyinj, pú yi ke aghoko mmem ne nsem eyi nkwo?

⁴¹ Ke enyinj ene bábhónj beku chi besot menyinj ebhen bechi amem bekpure ebheka mánychye ntá bachébhébbho ne chónj bepin ebheka menkem mémbak nkwo pépép.

⁴² “Bé bónkwó Fárisi, chónj embep ntá yeka encha, mbonyune bapú ku enyinj ene echi chak ntá bho ne bábhiki kónj Mandem. Báśót ndu beri amot ndú baru byo mánychye ntá Mandem, máńku enyumot ne mbwot achak. Bábhónj bekónj Mandem ne mámbak sayri ne bho ke bábhiki bhónj beghokontik bebhé bechák.

⁴³ Bé bónkwó Fárisi, chónj embep ntá yeka encha! Báńónj bechoko ndú menok kenókó amem bekeré nenikímmet bo Israel, ne báńónj be bo mankaka noko bhe ne kenókó nefisie.

⁴⁴ Chónj émbép ntá yeka encha! Báńi mbo manem ane mmu ákó amfay kerinji be chi manem.”

⁴⁵ Ntónj ebhé Mandem amot arem ntá Yesu be, “Ntónj, mpok órem menyinj ebhen, óchye bhesé nkwo ntíanwóp!”

⁴⁶ Yesu akeme be, “Bé batónj ebhé Mandem, chónj embep ntá yeka nkwo encha! Nti achi be mányíete bo mámpókó menwópti batu

ané be babhónj bápú kwak bo mámbáré bebhé bho yé mandú.

⁴⁷ Chónj émbép ntá yeka encha! Báńimbí bheka báway nyaka baremé kepinti. Bâte manem ayap néne, mángwati mbi aré beku yó áńdí amík.

⁴⁸ Beku enyu eyo, étónj be báńi enyumot mbo báńimbí bheka abhen báway nyaka baremé kepinti Mandem ndú bâte beriti manem ntá yap.

⁴⁹ Etiyo, ke Mandem, ndú nerińindak eni, áréme be ‘Chónj ntó baremé kepinti ne bonto bha ntá bo Israel; ne chónj mángway mbok eyap, ne mánychye abhénéfú beyá esonjori.’

⁵⁰ Chónj Mandem antemsi ye mkpáká bho abhen echónj éti manonj baremé kepinti mankem abhen bo báway te nebhómik,

⁵¹ bebho ne Abél kpát beghaka amuet Sakaría mu báway nenti éféme akap ne ekerákap Mandem. Nchi ghati bhe be chónj Mandem antemsi mkpáká bho abhen echónj éti bawú yó ankem!

⁵² Bé batónj ebhé Mandem, chónj émbép ntá yeka encha! Bábhese éfinji ene mánene mbinywóp ane mmu áfuét aré ke ambónj nejmém ndú barak Mandem. Bábhiki chwe are, ne báchyet mbi ntá abhen báyanj nyaka bechwe are!”

⁵³ Neró ane Yesu áró nebhuet wu, batónj ebhé Mandem ne bónkwó Fárisi babho bechiti yi ne bebhép, mányonji noko yi beku yi ankenw anyu.

⁵⁴ Ne mánóbheri noko yí ndu beku yi ákwén ndú eyonjonyu.

12

Yesu ayep bábhi batú be báké bhak bó betábhá

(Mt 10.26, 27)

¹ Ene Yesu árem nó, bo báre twó, kpát báýá báchá, mánjati noko bati. Yesu ayambi arem ntá baghakó bhi be, “Sot ka mpok ne yís bónkwó Fárisi. Báńi chi bó betábhá.

² Yéntiki enyinj ene bakuti, chónj mánene. Ne ené echi bhésé bhésé chónj mánku bo mandinji yó.

³ Ndu echi nó, yéntiki enyinj ene báréme ansem ansem, chónj bo mangok yó kponjorónj. Ne menyinj ebhen bághati báńú bho ansem ansem chónj bo mánte amfay beket mámbik be bo mángók.

Mmu abhónj bécháy chi Mandem

(Mt 10.28-31, 12.32, 10.19-20)

⁴ “Mamare bha, nchi ghati bhe be, báké cháý bó mmik. Bákway beway chi mmuet nkwa ke bápu kway beku enyinj echak ene ebhebe echa eyo.

† 11:38 Bo Israel babhónj nyaka enyu ené basó amó ke mányie nenyié. Bákaysi nyaka be epin eyo éku bó mámbák chak besi Mandem.

⁵ Ghók ká mmu ane bábhónj béchay. Cháy ka mmu ane ákway beway mmuet yeka, ne ankwáy memese be amem nepingo!

⁶ Pú mmu akway beku bōkenen batay ne nkáp ane apu yēnyin? Yē nō, Mandem apú għakontik yē amot.

⁷ Ke ná ne be? Mandem arinji yē chí mpāy bekaká emene ebhen bēchí yēntiki mmu yweka anti. Bāké chay ye yēnyin enē bo bakway beku bhe. Besi Mandem, yēntiki mmu yweka abhōj menwop tontó achá ngémtáy kenēn.

*Bo abhen bachi bō-Yesu
(Mt 10.32, 33; 12.32; 10.19, 20)*

⁸ “Nchí ghati ye be be, yēntiki mmu ane árēm kponorōj besí bō mmik be yi achi mmu wa, chōj Me Mmu mfú ntá Mandem ndem besí bōángel Mandem ndú nywop manyé be mmu wu achi awa.

⁹ Ke mmu ane atanja kponorōj besí bho be apu mmu wa, chōj menkwō ntanja besí bōángel Mandem be yi apu mmu wa.

¹⁰ Ne chōj Mandem amfonjori yēntiki mmu ane árēm ebábū ēti Mmu ane áfú ntá Mandem, ke apú fonjori mmu ane árēm ebábū ēti Efónjō Bedyere.

¹¹ Mpok básóré bhe ambi ndu betanj be amem bekeré nenikímuet ebhap ne besí bōbati etok ne bōgōbhano, bāké seme enyū bākwáy betanja mmuet ne ēti enyinj berem.

¹² Mpok eyo chōj Efónjō Bedyere ántōj be enyinj ene bábhónj berem.”

Nekāy echinji mfo nkáp

¹³ Enē Yesu áchyē baghókó bhi manie enyu eyo, mmu amot amem ngémtáy bho arem ntá Yesu be, “Ntōj, ghati mōmaya ánkórē newú etayese ánychē ebha menyinj!”

¹⁴ Yesu akeme yi be, “Nkwáne, agha ábháré mé ntanjá manyé ne nkóre menyinj newú ntá yeka?”

¹⁵ Ke arók ambi arem ntá bo mankem be, “Sot ka mpok! Kém ká mmuet be bāké fye ngonjo ndu bebhōj beyá menyinj. Puyē chí beyá menyinj ke békēm nepém nkwa.”

¹⁶ Yesu átēm bō nekay be, “Nki múnkáp amot áchyē nyaka yi beyá mbwot.

¹⁷ Eku abho békáysi andeme noko be, ‘Chōj nka yi? Mbíkí pere bhōj nebhuet bēbhure mbwot?’

¹⁸ Ke árem ne mmuet yi be, ‘Chōj mmokoti bētak ebha, ngoko ebhen bēchíkítí, mfyé mbwot aya ne menyinj ebha are.’

¹⁹ Ndem ye ne mmuet eya be, ‘Onāj obhōj beyá menyinj ebhen besot beyá mamíe. Képere sonjori mmuet. Nyíe, nyú, ónka manák.’

²⁰ Ke Mandem aghati yi be, ‘Wō echinjímu! Nkúbhé beti ebhen, nepém ene némay. Ke menyinj ebhen óbháré bérōp chōj chí ebhen bo bachak!’

²¹ Nō ke éfakari ne mmu ane ábháré menyinj ntá yimbōj, ke yi kekū menyinj ebhen bēbhónj menwop besí Mandem.”

*Nkono Yesu abhōj besiki nti ne Mandem
(Mt 6.25-34)*

²² Yesu aghati ye baghókó bhi be, “Nō ké nchí ghati bhe be, mmu áké bhōj basémé ēti nepém eni be chōj nyíe yi, chōj mfyé yi?

²³ Nepém nkwa nébhíkí cha nenyíe? Nepém nkwa nébhíkí cha ndenē?

²⁴ Yinj ká kenēn. Képu kwanj nenyíe ne képu fere mbwot ebhi. Kébhíkí bhōj beket ne yē chí bētak ebhen bēbhare nenyíe aré. Mandem ke áchyē kō nenyíe, ne besí Mandem, bácha kenēn tontó!

²⁵ Ne ntiki mmu yweka basémé ákway beku nepém eni nēnsap, ye chí mandú ninjinji nēnchá enyu nebhōjō bebhak?

²⁶ Mbák ye bapú kway beku mandú enyinj mbō eyo, ndaká yi bábhōj basémé ēti menyinj bechak?

²⁷ Yinj ká bōchuchu abhen bágō. Bápú kē betik, ne bapú ghoko nden. Ke nchí ghati bhe be, yē chí Mfo Sólomon mmu ábhónj nyaka beyá keném, abhíkí bhōj nyaka nden ene eri mbō yē chuchu amot.

²⁸ Mandem ké ághókó táko ne beri ebhi, táko ane ákway bebhak echōj, mbúrē angwási, māmfyé ango. Bákáysi bē be ké Mandem apu kwáy békákā mambōj nden bēfyé amuet ke? Neka eneká ne Mandem nēgápsi necha!

²⁹ Báké sonjori ye batí yeka bebhep ēti enyinj ménýie ne ēti enyinj menyū.

³⁰ Bō mmik bákōjō menyinj ebhen ke dinjí ka be Etayeka arinji be bábhōj bebhōj bō.

³¹ Fié ká ntí chí be Mandem ámbák Mfo yweka, ne chōj yí anchye be menyinj ebhen menkem nkwo.

*Enyinj Yesu átónjō ēti kefō mmik
(Mt 6.19-21)*

³² “Bōbha, bāké chay, yēndu báchi nkwo bāghōjamén ane abhiki ya. Mandem abhōj manák bechye be akóre ndú kefō eki.

³³ Tí ká menyinj ebhen bábhónj mánchye nkáp ntá bachébbébhō. Bónj ká bōbebhan-
nkáp abhen bápú chōj be nkáp anem. Bwé ká kefō menyinj ekeka amfay. Aré, kō kébhak mpoknkem. Yē ngép apu kway beghep enyinj are, ne kengók apú chwe ánchōnti yēnyinj.

³⁴ Ebhak enē nkáp ywe áchí, aré ké nti ene nkwo nébhak.

Bák ká pē mpoknkem

³⁵ “Tonjí ká mmuet mándure berónj bheka.

³⁶ Bák ká mbō bō-betok abhen mánōj be chí-betik awap amfu ndú epá nebhay ene yi árónj are ampetnsem be mánéné mbōnywop ntá yi témté, mpok yi átwō ádébbé nekók.

³⁷ Chəŋ endi encha ntá bo abhen bábhak pə mpok etayap átwó! Tetep nchí ghati bhe be mpok yi átwə, ághati bhə manchəko amík, anchón nden eyi, ansot nenyíe anchye bhə manyíe.

³⁸ Yə antwó chí ne néntí bhiti, yə chí mpok nkək ékək, ke antemeri bhə pé, éri encha ntá bə betok bhə!

³⁹ Diŋi ká be mbə mbəŋóket áriŋi neŋəkó nywəp enen ngép átwə, mbə apú rə mándak eket eyi.

⁴⁰ Bə nkwo bábhəŋ betonŋi mmuet Mmu ane áfú ntá Mandem átwə chəŋ chí ndú mpok ane bábhíki kaysi be yi átwə.”

*Mmə betok ane achi tetep
(Mt 24.45-51)*

⁴¹ Pita abhép Yesu be, “Acha, otəm nekay enen chí ntá yesə ke chí ntá bo mankem?”

⁴² Acha akeme yi be, “Mmü betok ane achi tetep ne ndiŋindak chí ane? Chí ane chi-betik ywi áchye yi betan be anjini nəkə batí bakú betik abhen bachi amem efo yi, anchye nəkə bhə awap ákore nenyíe ndú mpok.

⁴³ Chəŋ endi encha ntá mübetok wu ane chi-betik ywi átwə antemeri yi ndu ákə enyiŋ ene baghati yi anku!

⁴⁴ Nchí ghati bhe be, mbák nkəbetik wu ákə nə chi-betik ywi áchye yi betan amfäy menyin ebhi menkem.

⁴⁵ Ke mbák mübetok arem be, chi-betik awa átat bétwə, ambo beden bə-betok bachak, abhen baghoré ne abhen babhakanem, ne ambo ményie, anyu nəkə, kpát mmem ánkem yi,

⁴⁶ Chi-betik ywi átwə ndú nywəp enen mübetok abhíki kaysi be yi átwə ne ndú neŋəkó nywəp enen mübetok wu abhíki riŋi. Antemsi yi, amfye yi nebhuet ane bo abhen bábhíki noko Mandem bachi.

⁴⁷ Ne mübetok ane áriŋi enyiŋ ene chi-betik áyən yi anku, ke yi ke tonŋi mmuet anku mbə enyu éyan, bátəmsi chəŋ yi sayri.

⁴⁸ Ke ane ábhíki riŋi enyiŋ ene chi-betik áyən yi anku, mbák akə enyiŋ ene éyən mantemsi yi, báchye yi chí mandú ntəmsi. Bábhəp tontó ntá mmu ane báchye yi tontó. Ne báfyə amík tontó ntá mmu ane báfyə beyä menyin amó yi.”

*Yesu arem be yi átwə ne ákóré
(Mt 10.34-36)*

⁴⁹ Yesu apət arem be, “Ntwə begəep chí ngó fá amík. Mbə ánan akem, mbə nkəŋ tontó!

⁵⁰ Chəŋ mámfyé me ndú esəŋəri mbə mmü ane báfyə yi anyén ndú mpok ane bájwiti yi. Nti népú pop me amem te esəŋəri ene éntwə emfuet!

⁵¹ Bákáysí bə ntəw fá amík chí bekə bo mámbák ndu kpák ne bati ke? Ae, ntəw chí ne ákóré.

⁵² Bəbhó néne, yəntiki eket ené bo bachi are bati atay, chəŋ ákóré ámbak nenti nap. Bati arat kəka abhen bati apay. Bati apay kəka abhen bati arat.

⁵³ Ákóré ábhak chəŋ enyuné chí ápap móywi ane mbakanem, mmó ane mbakanem ampap etayi, nnə ampap móywi ane ngoré, móywi ane ngoré ampap nnə. Nnaném ampap ngoré móywi, ngoré ampap nnaném éywi.”

*Mmu abhəŋ berini mpok
(Mt 16.2, 3)*

⁵⁴ Yesu arem ye ntá ngémtay bho abhen bachi are be, “Mánán mángó nebu ndú négíri ndú ebhé nebu ene mmok ánem are, bárem be ‘Manyiep átwə kwen’; ne émbak enyu yə.

⁵⁵ Ne mánán mángə nebhán ndu nebhə bekwen, bárem be, ‘Enem étwə’; ne émbak enyu yə.

⁵⁶ Bə bə betabha! Báriŋi béyini nebu mándem mbák manyiep ákwen chəŋ, ne mbák apu kwen. Ndaká yi bábhíki riŋi menyin ebhen Mandem ákə ndú mpokó-ne?

*Petnsem ndú ekəŋ ne mümpap ywe
(Mt 5.25, 26)*

⁵⁷ “Ndak yi bə babhəŋ bapú kway berini enyiŋ ene echi chak be mmu anku?

⁵⁸ Mbák əbhəŋ ndak ne mmu ne yi ákə manyé ne wə, əkə yi? Əbhəŋ béghə be ndaka wu ámay ansem ené bábhíki rəŋ ndu acha manyé. Mbák ónká yi ansot wə ambə ndú manyé, ntaŋá manyé áchye wə ntá bo mbəŋ nkú ne bo mámfə wə.

⁵⁹ Nchí ghati wə be, əpú fu wawak kpáte onchye ákwə ywe ankem, yənyin kerəp.”

13

Tík ká nsem ndú bebú

¹ Nkúbhé mpok yə, mbək bho abhen bachi aré, bátəme Yesu éti bo Galili abhen Páilet akə baway mpok báchye akap ntá Mandem.

² Yesu akeme bhə be, “Bákáysí be bo Galili bhə bákú nyaka bebú bacha bə etək Gálili bachak ke?

³ Nó bhə! Də ngati be be, mbák bábhíki tíknsem ndú bebú ebheka, chəŋ be mankem mángu mbə bhə.

⁴ Ná ne bə batí neku-ne-arat abhen ekerémfay ene echi nepak éntiŋnyen Silom ékwéné éwáy? Bákáysí bə efákári nyaka ne bhə enyu yə chí ndu bákú bebú bacha bo bachak abhen bachi etək Yerúsalem yə ke?

⁵ Nó bhə! Nchí ghati be be, mbák bábhíki tíknsem ndú bebú ebheka, chəŋ bə mankem mángu mbə bhə.”

Yesu atəm nekəy enək ene epu nyu kepem

⁶ Yesu atəm ye bhə nekay enen be, “Mmu amot api nyaka enək ene babhiŋi bə *fig amem nki ywi. Egháká nók ményu kepem,

are kə ambyo nəkə mbák ényu kepeṁ, kə ake ghó yěnyin.

⁷ Aghati mmu ane ákə betik amem nki wu be 'Yiní, ndü mamié arát nchí twə beyan kepeṁ ndü enək ene, kə mpu ghə yěnyin. Kpót yó gúép amik! Eká kpík yi fá téé, échet nəkə mmik ndéndem?"

⁸ Nkə betik wu akeme yi be, 'Eta, dš émpét embak ndü mmíé enen nkwa. Chəṅ ntém nnət ywi ngabheri, mfyé ntəbhé-pis.

⁹ Ne mbák ényu kepeṁ mmíé mbúré éndi, kə mbák ébhíki nyu kepeṁ, škwáy beghati me mkpót yə nguép amik."

Yesu abú ngoré ane abhénti ndü nywəbhé neywəmmet

¹⁰ Éwak neywəmmet bo Israel, Yesu áre tən bo amem ekeré nenikíməti eyap.

¹¹ Ngoré amot abhak aré ane efónó ebábə éká yi ápéné ndü mamié neku-ne-arat, yi kepeṁ kway beko chak.

¹² Yesu ághó nókó yi, abhiní yi arem be, "Mmá, neme ene némay."

¹³ Atək yi ne amə. Ténte wu, anyabhe mməet téé, abho bebíti Mandem.

¹⁴ Münti ekeré nenikíməti ághó nókó be Yesu akə móngoré wu atan ndü nywəbhé neywəmmet enap, abé nti, abho berem ne eyən etanjatan ntá bo abhen bachi are be, "Sébhəṅ manywəp átándat ndü béku betik. Mmu ámbəṅ neme, ántwó chí amem manywəp ayə be mámbú yi. Eképeṁ bhak chí ndü nywəbhé neywəmmet."

¹⁵ Yesu Acha akeme ye yi be, "Bé bə betabha! Ntiki mmú ywəka ápu kanjari ye chí mpon yi, yé chí mponə batu yi ándók anchye yó manyép ndü nywəbhé neywəmmet?"

¹⁶ Ná ne ngoré ne, mmó Abraham * ane Satan ágworé ndü mamié neku ne arat. Echí ebépti enyin beferé yi ndü esəṅori ndü nywəbhé neywəmmet kə?"

¹⁷ Nerem Yesu árémé nə, ntíanwóp akem bəmpap abhi mankem. Kə beyá bo bábhəṅ manák be yi ákə menyiní maknkay bho menkem.

Yesu atém nekəy sepem mənək ane babhiní be móstat

(Mt 13.31; Mk 4.30-32)

¹⁸ Ébhíki tat, Yesu arem ye be, "Kefó Mandem kéchi mbo yi? Chəṅ njenti kə ne yi?"

¹⁹ Kefó Mandem fá amik kéchi mbo mósepem ane ének ené babhiní be móstat, ane bápí amem nki, séchák, ségə, sérəp enək ene kenen kétwó kente manyay ndü batáp ayi."

Yesu atém nekəy yis
(Mt 13.33)

²⁰ Yesu apət arem be, "Chəṅ mpet njenti Kefó Mandem ne yi?"

²¹ Kechi mbo yis ane ngoré ásré achem ne nchán fláwa érat. Mandu yis wu akə fláwa nkem amwət, kpát ajwi amem enyin ené yi achi aré."

Mbi mábhəri kə achi mbi nepəm
(Mt 7.13, 14, 21-23)

²² Ené Yesu árən Yerúsalem, are te ndü betək begho ne bəbetək antən nəkə bho Eyən Mandem.

²³ Mmú amot abhep yi be, "Acha, chəṅ Mandem ampeme chi báru bho?" Yesu arem ntá yap be,

²⁴ "Nu ka befəet ndü nyúbhá ane áchi mábhəri. Nchí ghati bhe be beyá bho báyan chəṅ befəet manchwe kə bápú bhəṅ mbi.

²⁵ Mbəṅóket ánən chəṅ amfate antiép mbínywəp, báte nefi mándep nəkə nekək ne mánik nəkə mməet be, 'Acha, nené bhese mbínywəp.' Kə mbəṅóket ankeme chí be, 'Mbíki riní bhe ne yé chí ebhak ene báfu.'

²⁶ Mámbo ye berem be, 'Pú séchəkə nyaka nebhet amot sényíé, ne senyu ne wə? Ne otəṅ Eyən Mandem amem betək ebhese?"

²⁷ Kə akeme bhe chi be, 'Mbíki riní bhe ne yé chí ebhak ene báfu. Fá ká me besí, bə bakú bebú mankem!'

²⁸ Aré, chəṅ mándi kebho ne mámbak ndü nenyie ámén mpok bághə Abraham ne Aisek ne Jekóp ne baremé kepinti mankem chəkə ndü nebhuéré kefó Mandem, ené bátiébhé be nefi.

²⁹ Chəṅ bo mámfu mbi ne nsem, ebhé awónem ne awóghə, mánychəkə mányie epá ndü nebhuéré kefó Mandem.

³⁰ Diní ká be, chəṅ mbək bho abhen báchi ansem néné mándəp bəmbi, ne abhen báchi bəmbi mándəp ansem."

Yesu adi kebho éti bo Yerúsalem
(Mt 23.37-39)

³¹ Ndü nkúbhé mpok eyə, mbək bənkwa Fárisi bərkə bágháti Yesu be, "Fá fá dək ebhak échák. Mfo Hérəd áyən béway wə!"

³² Yesu akeme bho be, "Dók ká ghati Hérəd esəp eyə be, 'Chəṅ ndək ambi bébok befónó bebábəbə ne mbú bho echəṅ ne mbúré, ne éghák nəkə manywəp arat, nnaṅa betik ebha.

³³ Yəndu échí nó, mbəṅ berəṅ Yerúsalem. Nchí kə echəṅ ne mbúré ne éghaka nəkə ndü nywəp enen nejwi arat nígaka aré. Amem Yerúsalem kə báway nəkə baremé kepinti Mandem.'

³⁴ Yesu akók arem be, Eé Yerúsalem, bə Yerusalem! Bé bo báway baremé kepinti Mandem, mántemti nəkə ne batay ndu béway bo Mandem átó be mángáti bhe Eyən

* **13:16** Ndu nkaysi bo Israel, mbák mmu áchi ebhárémə Abraham, nó achi mmu ane Mandem apəme.

eyi. Ndú beyá mpok, nján besot be mfyé amuet bé mambak ne me mbo bōnkak abhen nno nkak ákúti nebhuet amot ne bebhap ebhi, ke bápú ka be nku nò!

³⁵ Ne néne, chon Mandem amfere ntí ndú eket eyeka, éndap enyu eyo. Nchí ghati bhe be, bápú pere ghó chon mé, kpáte mpok ane bārem chon be ‘Sémbítí mmu ane átwó ndú nnyén Mandem Acha.’ ”

14

Yesu abú mmu ndú nywobhé neywémuet bo Israel

¹ Ndú nywobhé neywémuet bo Israel nemot, Yesu arak ményíe nenyíe amem eket ene munti amot ane achi mūnkwo Fárisi. Bo Fárisi bho bátep yi amik amuet begho ndú yi áká.

² Mufú abhak besí Yesu ane ábhónjō nemē afemntay.

³ Yesu abhép baton ebhé Mandem ne bōnkwo Fárisi abhen bachi are be, “Ebhé eyese éká be mambú mmu ndú nywobhé neywémuet ke?”

⁴ Ke báke rem yēnyin. Yesu asot mmu wu abú yí. Aró ye yí arak.

⁵ Abhép yé bho be, “Ntiki mmú yweka ane móywi ne yé mpon yi ákwen amem mbokó manyiep ndú nywobhé neywémuet ke yi keya yé yi, yé yó témté ámféré?”

⁶ Bó kekway bekeme Yesu yēnyin.

Mandem ábhon manák ne mmu ane dsèpti mmuet amik

⁷ Ené Yesu áyini, aghó ndú bō abhen mánáká ndú epa báre yap bebhaká kenókó. Achye bho manie be,

⁸ “Mpok mánáká wó ndú epá nebhay, óké tiñj yap enokó kenókó ónchoko aré mbonyune ékwáy befakari be mának mmú ane acha wó.

⁹ Ne mmu ane ánáká bhe antwó andem be, ‘Faté chye epok ene ntá mmú-ne.’ Mbák émfákári enyu yó, éfaté ne beyá ntíanwóp bérōñ bechoko ndú nebhuet ane ábhíki bhōñ yé mandú kenókó.

¹⁰ Mpok mánáká wó ndú epa, yap chi enok ene ébhíki bhōñ yé kenókó, be mmu ane ánáká epa ántwó, ankway berem ntá ye be, ‘Nkwáne, twó choko ndú enokó kenókó.’ Bó epa bachak mángo be mmu ane ánáká epa áchye wó kenókó.

¹¹ Yé agha ane áyōñ mmuet, Mandem ásepti yi amik. Ne mmu ane ásepti mmuet amik, Mandem ákosi yi amfay.”

¹² Yesu arem ye ntá mmu ane ábhíñj yí ndú epa nkwo be, “Mpok óbhíñj bho ndú nenyíe, óké bhíñj chi mamwere bhe, ne bōneréket ywe, ne bō nkáp abhen bachi kekwo ne wó. Mbák ómbíñj chi menyú bo bho, bó nkwo bákway bebhíñj wó bé ónyíe nenyíe ne bho ne eyo émbak akap ane óbhōñ.

¹³ Mbák ónák epa, bñjí bachébbébbho, ne babák, ne bakem, ne manemámik.

¹⁴ Ne eyo éndi encha mbōnyune menyú bōbbho bápú kway bekeme enyín ene óká ntá yap. Ke Mandem ákap wó mpok yi áká bo abhen bachi chak besí bhi mámpetnsem ndú nepém.”

Yesu atēm nekāy epá egbo (Mt 22.1-10)

¹⁵ Yesu ánáñjá nókó bérēm menyín ebhen, mmu amot ane áchí ndú nenyíe ne yi, arem ntá yi be, “Chon éndi ntá yé agha ane ányíe epá ene ébhak ndú nebhuet Kefo Mandem awu amfay!”

¹⁶ Ne Yesu aghati yi be, “Mmufu anak nyaka erem epa, abhíñj beyá bho.

¹⁷ Mpok ane epa ébhónjō bebho ákwáy nókó, ató mōbetok ywi be andak angati bo abhen yi anaka be, ‘Twó ká, mánan batonñti yéntiki enyín.’

¹⁸ Arak aghati bhó, ke yéntiki mmu wap arōbhe ghati yi chí be ndak akem yi. Ané mbi arem be ‘Nku nki ne mbōñ bérōñ beyin wu. Nikmuet, ghati etaye be áké benti.’

¹⁹ Achák arem be, ‘Nku mpon byó ene ékwáy baki. Nchí yan ndók ngó betik ebhen yó ékwáy beka. Nikmuet. Ghati etaye be áké benti.’

²⁰ Anefú arem be, ‘Néne ke mbáy ngoré. Mpú kwáy ye bétwó.’

²¹ Mmó betok wu arak aghati etayi menyín ebhen bōbbho báreme. Mbōñket abénti. Aghati mōbetok yi wu be, ‘Fú, dók áyák ndú yéntiki mbay ane áchí etok ne yéntiki nebhuet ane bo báchí are sōt bachébbébbho twó ndú epa ne bho. Twó ne babák ne bakem ne manemámik.’

²² Mmó betok arak atwó, arem ntá yi be, ‘Eta, nku enyín ene órémé ke eket ébhíki re jwi.’

²³ Etayi arem be, néne ‘Fú, dók, etok ndú babhí agho ne ndú babhí bebhi. Fíé betan be bo mántwó be eket epa éñjwi.

²⁴ Diñj ká be, yé mmu amot ndú bo abhen njambi ke bó ketwó, apú kwáy béghókóti enyín ndú epa eya-ne.”

Menyín ebhen nkonjo Yesu abhónjō ménem (Mt 10.37, 38)

²⁵ Ngémtay bho báre kó ne Yesu. Ayibhiri mmuet arem ntá yap be,

²⁶ “Mbák mmu áyāñ bēbhak ne me apú kwáy bebhák nkonjo wa mbák abhíki kōñ me árchá etayi ne máyi, ne ngoré ywi, ne bōbbhi, ne, bōmayi abhen babhakanem ne abhen baghoré ne ankōñ me ancha ye chí mmueré yi.

²⁷ Yé agha ane ábhíki ka bepoko eyi eko ankonjo me apú kway bebhak nkonjo wa.

²⁸ “Mbák mmu yweka áyāñ bete eket egbo, pú áyambi anchoko amik anky, angó mbák

nkáp ane yi ábhónj akway ane yi áte eket anaja?

²⁹ Mbák abhíkí ká nà, ákwáy beghoko nebhúéréket ke yí kete eket anánjá, ne bo abhen bághó yó mámbo beway yi be,

³⁰ 'Ane abho bete eket ke echa yi menaja.'

³¹ 'Ne sénsót be mfo amot abhón batemé nenu nka byo (10, 000). Aperié rón menu ne mfo ane ábhónj batemé nenu nka esa, (20, 000) áka yi? Pú áyambi anchakó, ankaysi sayri, mbák ákway menu ne mfo wu?

³² Ne mbák ángó bé betan ebhi bébhíkí kway, áto bo ntá mfo wu mpok batemé nenu bhi babhuet neko nesie be mánsókórí enyu ene bápú nu ne bati."

³³ Yesu arem ye be, "Échí enyumot ne be mankem. Mbák mmu abhíkí bhón nti beró yéntiki enyín ene yi ábhónj, apú kway bebhak nkonjo wa."

*Ngán ane ábhíkí bhón manyinti
(Mt 5.13; Mk 9.50)*

³⁴ Yesu arem be, "Ngán áchí erítí enyín. Ke mbák ngán ábhíkí pere bhón manyinti mi, ná bákway beka wu ampet ambak erítí ngán?

³⁵ Enyú ngán wu apú pere rí ndú yényín. Apú rí amik ne apu rí yé ndu befyé ndu ntótakó ane báyan ámpós áchye ntóbhé-plo. Bato wu to. Mmú ane áyàn begbok ántá batu angok sayri."

15

*Aghónómén ane aneme
(Mt 18.12-14)*

¹ Mpokófu, babhebhé nkábhénti ne bakú bebú bachak báre kap Yesu ndu begbok menyín ebhen yí átòn.

² Bónkwó Fárisi ne batón ebhé Mandem bábhó ménywinti be, "Mónkwáne ásyépti bó bebú, ne ányie te nenyíe ne bho."

³ Éka Yesu atém bó nekay enen be:

⁴ "Sénsót be mmú ywéka amot abhón bághónómén besa betay. Mbák amot anem ebhi, áka yi? Pú áró ané besa menwi nsem neka ne anwi, andak beyan awu ámot kpát ambón wu?

⁵ Ne mbák agho wu, ápokó anyanja manki ne manák,

⁶ ne mpok ane yi ágháká anywóp, ábhíni mamwéte bhi ne bakokosi bhi, angati bho be, 'Nák ká ne me mbónyune, mbón aghónómén wa ane ánémé nyaka.' "

⁷ Yesu arem ye be, "Nchí ghati bhe be nkúbhé enyu yó ké manák ábhák amfay ntá Mandem ne bóángel éti mmú bebú amot ane átkínsem ndú bebú bhi encha bo besa menwi nsem neku ne anwi abhen bákáysi be bachí chak besí Mandem ne ntí apú ane bó bátik nsem ndú bebú bhap."

Ébhókó nkáp ene énémé

⁸ Yesu apet arem be, "Sénsót be ngoré amot abhón bebhókó nkáp byó. Mbák ebhók émot énem, áka yi? Pú ádure erónj, ansot ketínj anyo eket enkem, ambyo sayri mbánkem kpate ángó yó?

⁹ Ne mpok ághó yó ábhíni mamwéte ne bakokosi bhi, angati bho be 'Nák ká ne me mbónyune ngó ébhókó nkáp ene énemé.'

¹⁰ Yesu arem ye be nchí ghati bhe be bóángel Mandem bábhón manák éti mmú bebú amot ane átkínsem ndú bebú ebhi."

Nekáy chi ne bóbhi bati apay

¹¹ Ndu berón ambi Yesu arem be, "Mmúfu abhón nyaka bó babhakanem bati apay.

¹² Éwak émot, ane mónkwén arem ntá etayi be, 'Éta, chye awa ákóré menyín bé.' Etayap akóre menyín ebhi ntá yap bati apay.

¹³ Ansem mpáy manywóp, ane mónkwén anyokoti menyín ebhi apókó arók etak échák neko nesie. Aré achóni menyín ebhi menkem ndu ményie epó nepem.

¹⁴ Achóni nókó yéntiki enyín, éremé nsay ékwén etak éyo enkem, aróp amó apay.

¹⁵ Éka arók, abhat mmwet ne mmú etak éyo amot. Ató yi be ándók, áne nókó bakók bhi amem nki ywi.

¹⁶ Are yán menyie nenyíe bakók, ke yé mmu kechye yi enyín menyie.

¹⁷ Ke ásoré nókó nkaysi ne mmwet yi arem be, 'Ghó ká me-á, baká betek etaya báchí awu mányíe nenyíe mmwet ngókngok, mándo náko mbók, nsay átwó way me fá!

¹⁸ Chón mfa mpetnsem ntá Etaya ngati yi be, "Éta, nka Mandem bebú, ne nka wó bebú.

¹⁹ Mbíkí pere kway mmu ane bábhíni be móywe. Sot me chí mbó nkabetik ywé amot.' "

²⁰ Afate abho bepetnsem ntá etayi. Ke éné yi abhuet neko nesie, chí aghó yi ndu átwó. Ntínso nékém yi, afate, ajet arók akém yi abhene.

²¹ Mmó arem ntá yi be, 'Éta, nka Mandem bebú, ne nka wó bebú, ne mbíkí pere kwáy mmu ane bábhíni be móywe.'

²² Ke chí aghati bó-betok bhi be, 'Twó ká ayak ne éwet ene éré échá mánsóbheri yi ne yo, mámfyé yi senón ndú senónáwó, ne nkwbhánaya beak.

²³ Dók ye ká mánkem mósené mpón mángráy mánka nenyíe be sényíe senka manák,

²⁴ mbónyune mówa-ne agú nyaka, ke néne apet achi nepém. Anem nyaka ke mpet ngo yí. Afé ké epa ébhó.

²⁵ "Mpók yó, móywi ane nsénsi abhak ebhi. Ágháká nókó kekwtó ne eket ndú yi afu ebhi ápetnsem anywóp, ághók ndú nkenkwet ne nebhén néchí anywóp.

²⁶ Abhíni mmóbetok amot abhép yi be 'Ntiki ndak áchí fá echón?'

²⁷ Mm̄ ðetok wu aghati yí be ‘Mómáye apɛtnsem, ke etaye áway mósene mpon mbonyune apɛtnsem dok.’

²⁸ Mmbi wu abénti, anisi bechwe anywóp. Chi afú arók are anik yí mm̄æt be anchwe anywóp.

²⁹ Ke akeme etayi chi be, ‘Yini, beyá mamié ane ankem, nchí fá ne wə, nkə nəkó betik ntá ye mbo nsem. Yé ɔrem be yi, nkə kə, nke tan ntí. Yé nɔ, ɔbhíki re chye me yé chi mómene bé nkə mánjak ne mam̄ere bha.

³⁰ Ke mpok móswe-ne mmu árónj ányié menyin ebhe ne baghore-nekó áper̄ensem, ɔwáy yi esen̄empon!’

³¹ Chi abhin̄i ye yí arem be, ‘Mówa, ɔchí fá ne me mpók nkem, ne yéntiki enyin̄i eya, chí eyé.

³² Echi mb̄ erítí enyin̄i be senkem epa éne, sénkú manjak, mbonyune mómáye ne agú nyaka ke néne achi nepém. Anem nyaka ke sépet segho yi.’”

16

Yesu atém nekay beton̄ enyū mmu akwáy békə ne nkáp

¹ Yesu apɛt arem ntá bakoŋo bhi be, “Mũnkáp amot achi nyaka. Abhón mübetik ane ákem menyin ebhi menkem. Bo bághati yi be, mm̄ betik ywí wu áchɔnti nkáp ywi.

² Abhin̄i mübetik wu arem be ‘Ntiki ndak né ngoko éti ye? Dók twó mé ne bekáti ebhen ɔsin̄i yéntiki enyin̄i eya aré. ɔbhíki pere kwáy békem menyin ebha.’

³ “Mm̄ betik wu arem ne mm̄æt yi be, ‘Chon̄ nkə yi? Mm̄æt apú mé békə betik betan̄ betan̄, ne ntí ánwop me menin̄i menin̄i.

⁴ Ebhíki tat, arem be, néne ndin̄i enyin̄i ene nchí kə bé bo mánsiépti me amem beket ebhap mpok báferé me ndü betik.’

⁵ Abhin̄i bō barem abhen chi-betik ywi amot amot. Abhép ane mbi be, ‘Yi ɔkém chi-betik wa?’

⁶ Akeme yi be ‘Babhaná bawet besa betay.’ Mm̄ betik wu aghati yi be, ‘Ghó ekati barem eye, ɔot, wupsi, sin̄ babhan besa bepays nsem byo ndü ené ekó ne.’

⁷ Abhép ye anefú be, ‘ɔkém ná?’ Akeme be, ‘Bebhá nchwi besa betay.’ Mm̄ betik wu achye yí ekati barem arem be, ‘ɔot, wupsi sin̄ bebhá nchwi besa menwi ndü ene ekó.’

⁸ Chi-betik ywi ághó nókó bé arwó yi enyuyo, akaka yí bé yi abhon̄ kénwan̄ békáysi ndak. Echi tetep be bō mm̄iki ne báku menyin ebhap ne kénwan̄ bácha enyū bo Mandem báku ebhap.”

⁹ Yesu arem be, “Kefó bakáp ne menyin̄i mm̄ik kékway bétwə ne bebépti menyin̄i ke nchí ghati bhe be, mánsót kə mánkə bo mámbák mam̄ere bheka bé mpok kémáy,

Mandem ánsot bhe ndü bechókó bhi ebhen bebhíki bhon̄ ngwenti.

¹⁰ Mm̄ ane ábh̄ere bariep ndü báru menyin̄i, ábh̄ere bariep mi ndü beyá menyin̄i. Ne mmu ane apú bh̄ere bariep ndü báru menyin̄i, apú bh̄ere bariep ndü beyá menyin̄i nkwa.

¹¹ Mbák bábhíki ton̄ be bábh̄ere bariep ndü baraká nkáp ne menyin̄i mm̄ik, agha ákway besiki ntí ne be amfye kefó bakáp eken kebhi bhon̄ ngwenti amo yeka?

¹² Mbák bápú bh̄ere bariep ndü menyin̄i ebhen báfyé amo yeka, yé mmu apú kway bechye bhe menyin̄i ebhen bechi amfay?

¹³ Yé mabetok apu kwáy betok bachi bati apay ndon̄ amot. Mbák ámbón bachi papay, ákón amot ancha anefú, mbák épú nɔ, áchye kenókó ntá amot, ambyak anefu. Mmu apu kwáy betok Mandem antok nókó menyin̄i mm̄ik.”

Mbók menyin̄i ebhen Yesu árémé

¹⁴ Yesu árém nókó menyin̄i ebhen, nkwa Fárisi bo bákónj nkáp tontó báre way yi.

¹⁵ Yesu aghati bō be, “Bé báchi bo abhen bátón mm̄æt be báchi chak besí bho. Ke Mandem arin̄i bati yeka. Enyin̄i ené bo báyin̄i bé ebhon̄ menwop chí enyin̄i ene Mandem apap.”

¹⁶ Yesu apɛt arem be, “Jón Njwiti ápére twə, bo bátón nyaka chí menyin̄i ebhen bechi amem basin̄i Moses ne amen baremé kepinti. Basin̄i mɔ ké bo bákónj nyaka. Jón átwó nókó, bábh̄o beghati bho Mbok Ndándí éti Kefó Mandem, ne yéntiki mmu are nu bechwe aré ne betan̄.

¹⁷ Ke echi wikirik be mfay ámfúét, mm̄ik amfuet, echa be mandú enyin̄i ndü basin̄i amen Moses ne amen baremé kepinti áném.

¹⁸ Echi ye be, yéntiki mmu ane áró ngoré ywi ndü nebhay, akwén berwop. Ne mm̄ ane ábháy ngoré ane nném áró ndü nebhay, akwén nkwa berwop.”

Nekay múnkáp ne Lásrás

¹⁹ Yesu atém nekay enén be, “Mũnkáp amot achi nyaka ane afyé nden beyá nkáp, anyie nako epa yéntiki nywop.

²⁰ Nchébhémú amot achi nyaka. Aka nyén be Lásrás. Báre bh̄ere yi ndü nyúbha múnkáp wu mpoknkem. Mm̄æt yi ajwi ne befuet.

²¹ Abhón ekwak menyie yé chi bechókoti ebhen békwen̄ti amik mpok múnkáp anyie nenyie. Enyin̄i echak abhak be mm̄ múnkáp éré rɔn̄ énin̄i nako befuet ebhi.

²² Ansem mpok, nchébhémú wu agú, bóángel Mandem basot yi barak amfay, báku yi achoko kekwōt ne Abraham. Múnkáp agú nkwa, bábh̄eme yi.

²³ Arók etókó bawú, abhak ndü beyá eson̄ori aré. Ayón nókó amik amfay, aghó

Abraham nekò nesie ne Lásáros abhak yi nepaká mmuet.

²⁴ Mũnkáp wu akók ye arem be, ‘Eta, Abraham, ghò me ntĩnso. Tó Lásáros ántáp senon awò ndũ manyiep antwò ankwen ne nti mandú. Nchí ndũ beyá esonjori amem ngó-ne.’

²⁵ Ke Abraham akeme yi chi be, ‘Mówa, ké ghokantik be mpok óchí awu amik, obhón nyaka berítĩ menyin ené Lásáros ábhónó chí bebéptĩ menyin. Ke nène yí achí sayri fá ené wò óchí ndũ nenyié ámén.

²⁶ Dinjĩ nkwo be, eremé nepi nékore bhese enyune, yé mmu apu kway befú fá ampe antwò ntá yeka; ne yé mmu apú kway berò ebhè yeká, ampé ántwò fá ntá yesé.’

²⁷ Mũnkáp wu arem be, ‘Eta Abraham, nikmuet tó ye Lásáros ndũ nneréket etaya.

²⁸ Mbón bómaya batĩ atay. Ghatĩ yĩ ándók ánsemti bhò be báké twò nkwo ndũ nebhuet nenyié ámén ane.’

²⁹ Ke Abraham akeme yi chí be ‘Bómaye babhón basin Moses ne amen baremé kepinti. Mángók menyin ebhen basinjĩ mó ághatĩ bhò.’

³⁰ Arem ntá Abraham be, ‘Ae Eta Abraham, eyò ebhíkĩ kway. Mbák mmu amot ane ánnájá ágú ámpétensem angatĩ bhò, chon mántiknsem ndũ bebú bhap.’

³¹ Abraham aghatĩ ye yĩ be, ‘Mbák bómaye babhíkĩ ka begbok menyin ebhen bechi amem basin Moses ne amen baremé kepinti, nó bápú kway begbok ye chí mmu ane ánnájá ágú ke ápetnsem ntá yap.’ ”

17

Sot ka mpok be mmu aké kũ nti ankwen ndũ bebú

(Mt 18.6, 7, 21, 22; Mk 9.42)

¹ Yesu abho béghatĩ bakono bhi be, “Mamo ane átèn bo ndũ bebú ápú nók bétwò. Ke chon émbep écha ntá mmú ane ákũ mamo ántwò ntá bho!

² Echí sáyri ntá mmu wu be mánsot ntay negho mánsot emi eyi, mamese yí amem manyu echa yi bebhak nepém ankũ mmú amot ane ánokó Mandem ankwen ndũ bebú.

³ Sot ka mpok! Mbák mómaye ánkũ wò bebú, ghatĩ yĩ bé ándó epin eyo. Mbák atiknsem ndũ bebú bhi, fonjori yĩ.

⁴ Ne mbák akũ wò bebú ndon tándramot ndũ ewak ne yéntiki ndon antwò, anik wò mmuet be, ‘Eta fonjori mé,’ obhón befónjori yĩ.”

Neka nébhón betan

⁵ Bõnto Yesu barem ntá yi be, “Acha, kwak bé neka enese néntánj nendók ambi.”

⁶ Acha akeme bhò be, “Mbò bábhon neka ne Mandem enén néchí yé chí nínjínjĩ mbo

mósepem ane enók éne bábhini be *móstat, mbò bákway béghati enók ene be, ‘Fá fá ne bakan dók té awu amem manyu’, ne yó éngok be.”

Betik ebhen mübetok Yesu

⁷ Yesu arak ambi beton. Arem be, “Sénsot be mmú yweka amot abhon mübetik ane achí ebhi ákũ betik, yé chí ndu bebhábhəri bághónómén, yé chí ndu békwan mban. Mbák afú ebhi apetnsem anywòp, wò chí betik ywi óghati yĩ be, ‘Twò chókó amik nyie nenyié’?”

⁸ Pú óghati yĩ chí be, ‘Dók wupsĩ nden, kũ nenyié twò ne nó. Nnánj nnyie nnánj, ónsot ene ónyie’?”

⁹ Mbák akũ mbo enyu óghatĩ yĩ opú kwáy bekaka yĩ be, ‘Ókũ a’ mbonyune akũ chí betik ebhen yĩ ábhónó bekũ.

¹⁰ Émbák ye enyumot ne bhe. Mánán mánkũ betik menkem ebhen báchyé bhe, bábhon berem chí be, ‘Séchí chí bó betok, yé ndak ácháak ápú. Séká chí enyin ene sébhónó békũ.’ ”

Yesu abú bó ebhanákwa bati byo

¹¹ Ndu Yesu ákò beron Yerúsalem, are fuét ndũ ndyerébhi Samária ne Gállili.

¹² Nchwe áchwé amem mótok amot, bó ebhanákwa bati byo bághó yĩ ndu átwò, báte, kerón kékwót ne yĩ.

¹³ Bábhò bebik mándeme noko bé, “Yesu, Eta, ghó bhese ntĩnso.”

¹⁴ Yesu ághó nókó bhò, aghatĩ bhò be, “Dók ká ntá bachiákap Mandem be mánychák bhe.” Ené báron, ebhanákwa yap émay.

¹⁵ Mmu wap amot ághó nókó bé atan, abho bepensem ntá Yesu ambiti noko Mandem ne eyon amfay.

¹⁶ Agháká nókó besí Yesu, akwén yĩ bekek ankaka noko yĩ. Éfákári be mmú wu achí chí mmu Samária.

¹⁷ Yesu arem ye be, “Pú bó bati byo ke mbúú? Abhénéfú bati nénénamot báchí fá?”

¹⁸ Ndiere kenkó ne aywintĩ ke áperénsem bebiti Mandem-é?”

¹⁹ Yesu aghatĩ ye mmu wu be, “Faté, dók ebhak éye. Neka enén obhónó ne me nékũ otan.”

Netwò Kefo Mandem

(Mt 24.23-28, 37-41)

²⁰ Nywòp némot, mbók bõnkwo Fárisi bábhép Yesu be, “Ntúki mpok Mandem ábhák ne bo fá amik mbo Mfo wap?” Akeme bhò be, “Yé erin epú ene étòn be Mandem abho békem bo mbo Mfo wap.

²¹ Ne yé mmú apú kwáy berem yé be, ‘Ghó ká Mandem fa ne bho mbo Mfo wap!’ Dinjĩ ká be Mandem anánj achi Mfo ndũ nkwo yweka.’ ” *

* **17:21** Ékwáy bebhak nkwo be: Kefo Mandem kénánj kéchí amem batĩ ayeka.

²² Yesu arem ye ntá bakoŋo bhi be, “Mpok átwó ane bábhòŋ chòŋ ékwak bebhak ne Me Mmu mfú ntá Mandem yě chi ndú nywòp nemot ke be kebhòŋ mbi.

²³ Mpók yò, chòŋ bo mámbak abhen bághàti bhe be, ‘Ghó ká yi awu!’ Báchák mandem be, ‘Ghó ká yi fá!’ Mbák mǎngók nò, bàké ròn, bàké bho ékòŋo bho.

²⁴ Mbò enyù miámian akòt angò, befu ebhókò nebu émot beghaka échák, nó kě ébhòŋ bebhak mpok Me Mmu mfú ntá Mandem nchí twò.

²⁵ Ke yí abhòŋ beyambi angó beyá esòŋori ne mkpáká bho abhen echòŋ mámbayak yí, ke antwó.

²⁶ Mbò enyu éfákárí nyaka mpok Nóa, nó kě éfákari chòŋ ke Mmu ane áfú ntá Mandem ambesi.

²⁷ Bo mányìe nyaka mányù nòkò, abhen bábhàŷ baghoré mámbay nòkò, ne abhen bátòk bho mántoko nòkò kpate nywòp enen Nóa áchwé amem áchwí, ne manyiep átwó akuti mmik awayó bò mankem.

²⁸ Chòŋ émbak nkwo mbò enyù echí nyaka mpok Lot. Bo mányìe nyaka ne mányu nòkò. Bákú nyaka menyin ne abhen bétí mánti nòkò menyin ebhap. Mbak bákwan nyaka nenyíe, abhenéfú mánte nòkò beket.

²⁹ Ke ndú nkúbhé nywòp enén Lot afa etak Sódóm, Mandem akw ngó áfú amfay ne ekem mbò batay ane ádu, anye mbò manyiep, ásóŋ bò mankem.

³⁰ Nò ke ébhák chòŋ ne bo mpok Mmu ane áfú ntá Mandem ábhèsi.

³¹ “Ewak eyò, ébhák enyumot ne mmu ane achi amfáy eket. Aké rón kpík anywòp be ampòkò menyin ke ambue. Enyumot ne mmu ane achi ebhi. Aké rem bé ápetnsem anywòp ansot yényin.

³² Bàké ghòkòntik enyin ene éfákárí nyaka ne ngoré Lot.

³³ Mmù ane áyàn bepeme mmuet, chòŋ aném nepém eni. Ke yě agha ane áká ménem nepém eni éti ya, chòŋ ambóŋ nò.

³⁴ Nchí ghati bhe be, ndú mpok yò ane mēpetnsem, bò bati apay bákway bebhare ndú bekók mémot, mánsot amot mandak ne yí, mándo anefu.

³⁵ Baghoré bati apay bákway bebhak ndú ntay nemot mánkòk nòkò nchwi, mánsot amot mándòk ne yi, mándo anefú.”

³⁶ [Bò bati apay bákway bebhak ebhi, mánsot amot, mándo anefú.]

³⁷ Bakoŋo Yesu bábhép yi be, “Acha, menyin ebhen béfákari chòŋ fá?” Yesu arem be, “Nebhet ane egú-nnya echí, aré kě kenen eken kényiè begú nnya kécheme.”

¹ Yesu atém nekay enénéfú ntá bakoŋo bhi ndu betòŋ bho be, bábhòŋ menikmuet ntá Mandem mpoknkem, keferé ntí are.

² Are m be, “Ntanjá-manyé amot achi nyaka etókofú, Mandem yi ke chye kenókò, nti nkwa yi kebhòŋ mpok ne yi.

³ Kénkwésé amot abhak nkwo etak eyò. Are ròn ntá ntanjá manyé wu anik nòkò yi mmuet be, ‘Eta, tán manyé ya sayri fere me amó mumpap awa.’

⁴ Ndú nebhònet, ntanjá manyé wu kelyé ntí. Ke ansem mpok, achákò díí arem ne mmuet yi be, ‘Yéndu mpú chye Mandem kenókò, ne mbíkí bhòŋ mpok ne nti nkwa,

⁵ ke ndu mǎngoré-ne áróŋ chi ambi bechye me esòŋori, chòŋ ntán manyé yi sayri nchye yi. Mbák épú nò, apú sebhé me ante amik.’ ”

⁶ Yesu Acha arem ye be, “Bághok nò enyin ene ntanjá manyé ane apú chak áréme?

⁷ Mbák mmu mbò yi ákwáy nyaka békwa k mǎngoré wu, Mandem ke apu kway bekwak bo abhen yi áyábhé mbák bádi kebhò ntá yi bétí ne ngósi? Akway béchòŋti mpok ke ankwak bho?

⁸ Nchí ghati bhe be, chòŋ Mandem amkpót manyé áyák anchye bóbhi. Ke mpok Mmu ane áfú ntá Mandem ápérénsem, chòŋ angó bo abhen bábhòŋ noka ne Mandem fá amikí?”

Yesu atém nekáy mǔnkwo Fárisi ne mbebhé nkabhénti

⁹ Yesu atém nekay enénéfú ntá bo abhen bakaysi nyaka be bachi chak besí Mandem, mámbayaka nòkò bo bachak.

¹⁰ Yí be, “Bo bati apay báròŋ nyaka menikmuet amem ékerákap Mandem. Amot abhak mǔnkwo Fárisi, anefú abhak mbebhé nkabhénti.

¹¹ Mǔnkwo Fárisi ate eyí ebhak anik mmuet be, ‘Mandem, nkáká wó be mpú mbò bo báchák abhen bachi baghép, bakú bebú, ne bakwené berwòp. Nkáká wó be mpú mbò yě chí mbebhé nkabhénti ane áté nò awu.

¹² Nchí bhak ndú netarésay ndòŋ épáy ndu sònde amot. Ne ndú menyin ebha menkem nchí chye ndu amot amfay baru byo mbò akap ntá ye.’

¹³ Ke mbebhé nkabhénti ate nekò nesie. Ntí, yi ke yon amfay, ne adep awó anti arem be, ‘Eta Mandem, nchí mmú bebú. Ghó me ntínso!’

¹⁴ Nchí ghati bhe be Mandem ásót nyaka be mbebhé nkabhénti wu achí chak besí bhi. Ékebhák nò ne mǔnkwo Fárisi mbònyuné Mandem ásepti yéntikí mmu ane áyón mmuet, ke ákòsi yě agha ane ásepti mmuet amik.”

Yesu ayét mǎmbò

(Mt 19.13-15; Mk 10.13-16)

¹⁵ Bofú básót bóbhap bárók ntá Yesu ne bho be yi anyanja bò amó anti anjet bho.

18

Nekáy kénkwésé ne ntanjá manyé

Baghókó bhi bágghó nókó nó, bábhó besáyti bhó be báké ká nó.

¹⁶ Ké Yesu abhiní bóbho né bóbhap. Né ntá baghókó bhi arem be, “Dó ká mámba mántwá ntá ya, báké chyet bó mbi mbonyune bó abhen bachi mbó bhó ké Mandem abhak Mfó wap.”

¹⁷ Diní ká be, mbák mmu abhíkí ró Mandem ankem yi mbó mónkwén apú kway bebhak ndú mpáy bo abhen Mandem achi Mfó wap wáwák.

Munkáp

(Mt 19.16-30; Mk 10.17-31)

¹⁸ Éwak émot, münti bo Israel abhép Yesu be, “Ntón, wá mmü ndindí, chón nká yi ké mbón nepém éné nébhiki bhón ngwenti?”

¹⁹ Yesu akeme yi be, “Ndaká yí óbhíní me be mmü ndindí? Mmü ndindí apú. Mandem aywinti ké achi Mmü ndindí.

²⁰ Óriní bebhé Mandem. Bérém be, “Óké kwén berwóp. Óké wáy mmu. Óké ghép. Óké te ntíse ákwáré. Chié máye né etaye kenókó.”

²¹ Mmü wu árem bé “Nnán nchi bhæere bebhé ebhen menkem.”

²² Yesu ághókó nókó nó, arem ntá yi be, “Éróp enyín émot éné óbhíkí re ká. Dók tí menyín ebhe menkem, chyé nkáp ntá bachébbébhó. Mbák ónká nó, chón ómbón kéfó menyín amfay. Óntwó ye ónkonjo me. Né chón ómbón kéfó menyín awú amfay.”

²³ Ághókó nókó nó, apóp, aróbhe rónérón mbonyune abhón nyaka beyá menyín.

²⁴ Yesu ayiní yi, arem be, “Ebémæt tontó be múnkáp anka Mandem ambak Mfó ywi.

²⁵ Echí wikirik be mpónjo baso ámfæt ndú mbok mbíábban écha múnkáp béka Mandem ambak Mfó ywi.”

²⁶ Bo abhen baghoko beyón ebho bábhép Yesu be, “Agha ákwáy ye bebhón nepém éné nébhíkí bhón ngwenti?”

²⁷ Yesu akeme bhó be, “Enyín éné écha nkwanwan, épú cha Mandem.”

²⁸ Pita asá eyón arem be, “Yiní, séró menyín menkem sékónjo wá.”

²⁹ Yesu aghati bhó be, nchi ghati bhe be, “Mmü ane áró yé éket, yé ngoré, yé bómáyí, yé etayi né máyi, né yé bóbhi éti Kéfó Mandem,

³⁰ Mandem áchye chón yi menyín ebhen beyá becha ebhen yi aneme fá amik. Né chón ambón nepém éné nébhíkí bhón ngwenti ndú mmik nko.”

Yesu arem ndón éné éjwí érdt bé chón mángwáyí

(Mt 20.17-19; Mk 10.32-34)

³¹ État nókó, Yesu asót baghókó bhi bati byo né apay nepak. Abho béghátí bhó be, “Ghók ká! Sérón nó chí Yerúsalem, né aré, chón yéntiki enyín éné baremé

kepinti Mandem básiní éti Mmu ane áfú ntá Mandem émfakari.

³² Chón mánkém yi mámfye amó bóbati abhen bápú bo Israel, mánjókó yi, né mánsókóti yí, né mámpati yi batíé amæt.

³³ Chón mándén yi né ekpa, né mángwáy yi. Ké égháká nókó manywóp arat, ampetnsem ndú nepém.”

³⁴ Ké baghók Yesu kejwimem yé chi ndú enyín émot ndú ebhen yi áréme. Bébhak bhésé bhésé ntá yap né bó kékéme enyín éné yi areme.

Yesu abú nnémámík etók Jeriko

(Mt 20.29-34; Mk 10.46-52)

³⁵ Mpok Yesu aghaka kekwt né Jeriko, nnémámík amót abhak nepak mbi chókó, aniní noko meniní.

³⁶ Ághókó nókó ndú beyá bó báfaët, abhép enyín éné éfakari.

³⁷ Bághátí yi be, “Yesu ane Násáret ké áfaët.”

³⁸ Abho ye bábík be, “Yesu! Mmó Mfó Debhít! Ghó mé ntínsol!”

³⁹ Bo abhen bárdón ambi béré sayti yi be árchókó kpák; ké akpik are bik né eyón etanetan be, “Mmó Mfó Debhít! Ghó mé ntínsol!”

⁴⁰ Yesu áte, achye eyón be mántwó né yi. Bátwó nókó kékwót né yi, Yesu abhép yi be,

⁴¹ “Óyán mēnká wá yi?” Akeme Yesu be, “Acha, nchi yan mpét ngó mbanj.”

⁴² Yesu arem ye ntá yi be, “Ghó mbanj. Neka éné óbhónjo né me néku otan.”

⁴³ Témté wu, abho begho mbanj! Né abho bekonjo Yesu, ambiti noko Mandem. Bo mankem bághó nókó nó, babho bebíti nkwo Mandem.

19

Yesu né Sakio

¹ Yesu achwe etók Jeriko are kó befaët.

² Mmu amót abhak aré ane aka nnyén be Sakio. Abhak münti babhebhé nkábhénti. Abhón beyá nkáp.

³ Ariní nókó bé Yesu áfaët, abho beyan mbi be ángó enyü mmu Yesu achi, ké éti kembin éki né beyá bo, yi kékwáy begho yi.

⁴ Ajet arók ambi, akó amfáy enók éné bábhiní be Síkámo ndú mbi ane Yesu ákó are ndu áyan begho yi.

⁵ Yesu ágháká nókó are, ayón amík amfay aghati Sakio be, “Sakio, sep twó áyák. Mbón bébhak éket éye echón.”

⁶ Sakio asep amík áyák, anak Yesu éket yi né beyá manák.

⁷ Bo bághó nókó ndú Yesu árdón ndú éket Sakio, béré nywinti mándeme noko be, “Yesu árdón bebhák kenko amem éket nká bebá.”

⁸ Éné Yesu né Sakio báchi anywóp, Sakio afate arem ntá Yesu be, “Acha, ghók, chón nkóre menyín ebha ndú baru apay, nchyé

ndu amot ntá bachébhé bho. Ne mbák nsot enyini mmu ndú mangwá, chon nkeme yo ndon enwi."

⁹ Yesu arem ntá yi be, "Echon, Mandem apémé wó ne efo eye enkem mbonyune wó nkwó chí ebháremó Abraham ane Mandem ábhón bépéme.

¹⁰ Ne Me Mmu mfú ntá Mandem ntawó báyán ne bépéme chí bo abhen manémé ebhi."

Yesu átém nekáy mmu ane áró bakú betik abhi ne nkáp

(Mt 25.14-30)

¹¹ Ené bo bághók menyin ebhen Yesu árem, arók ambi betem nekay nechak. Ntí abhak be, anán agháká nyaka kékwot ne Yerúsalem, ne bo bákáysi nyaka be Kéfo Mandem kétwó fá amik mandú mpok.

¹² Yesu aghati ye bho be, "Ném mmu amot aró nyaka etok yi arók etok échák nekó nesie bé mánká yí mfó ntá bóbhi ke ampetnsem.

¹³ Apéré rón, abhiní bakú betik abhi bati byo. Achye yéntiki mmu wap ebhá nkáp, arem be 'Kó nókó ká esie ne nkáp wu kpáté mpok neperénsem ená.'

¹⁴ Aró ye are rón. Ke bō etok yi bápap nyaka yi. Bátó ye bo be mándók mángátí mfó ngo be 'Acha, sébhíki yan mmū-ne ambák mfó ywese.'

¹⁵ Yé nō, neron yi aronjō báká yí mfó. Apéré nókó nsem etok yi, abhiní bō betik abhen yi achye nyaka nkáp be mántwó yi angó nsay ane bábhónjō.

¹⁶ Ane mbi arók aghatí yí be, 'Acha, mbōj nsáy bebhá nkáp byo amfay ebha émot ene óchyé me.'

¹⁷ Mfó wu arem ntá yi be, 'Oku sayri, chí eriti nkabetik! Tēndu ótónjō ndú mandú enyin be óbhàre bariep, méchye wó betan bekem betók byo.'

¹⁸ Ane ájwí bati apay atwó arem be, 'Acha, mbōj nsay bebhá nkáp betay amfay ebha émot ene óchyé me.'

¹⁹ Mfó arem ntá nkabetik wu be, 'Méchye wó betan békém betók begno betay.'

²⁰ Nku betik achák atwó arem be, 'Acha, ghó ebhá nkáp eye. Nnep nyaka wu ndú ebhókónden mbese. Mbíki kú enyin ne wu.

²¹ Mbōj nyaka becháy mbonyune chí mmu mbeápak. Enyin épú eye, ššoresot. Ne šghem enyin ené óbhíki pí.'

²² Mfó wu aghatí yí be 'Wó nkabetik mbámba, eyonjonyu ye éway wó! Orínjī bé nchí mmu mbeápak. Orínjī bé nchí sōt ené épú eya, ne nchí ghem ené mbíki pí, pú nō?

²³ Ke ndak yi óbhíki fyé nkáp awa amem ekerénkap? Mbó oku nō, mbá ndu ntawó né, mbíki sōt wú ne nsáy?"

²⁴ Aghatí ye bo abhen báchi are téé be, 'Sot ka ebhá nkáp eyí yó mánchye ntá mmu ane ábhónjō bebhá byo.'

²⁵ Bárém ntá yi be, 'Acha, pú yi abhon bebhá byo?"

²⁶ Mfó wu akeme be, 'Nchí ghati bhe be, mmu ane ábhónjō, báchye yi échák. Ke ane ábhíki bhon, básot ntá yi yé chí mandú ane yi ábhónjō.

²⁷ Ne mbák chí bōmpap abha bhen, abhen bábhíki yan nyaka be mbák mfó wap, twó ká ne bho fá, mángwáy bhó besí bha.'

Yesu achwe Yerúsalem mbó mmu ane anu ansot awónem

(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Yesu átém nókó bhó nekay enen, arók ambi békó beron Yerúsalem, yi abhak ambi, bo abhen báchi ne yi mankonjō nókó ansem.

²⁹ Agháká nókó kékwót bōbetók Betfáge ne Bétani, ndú Njie Menók *Olif, ató baghókó bhi bati apay ambi.

³⁰ Aghati bho be, "Dók ká ndú mótak ane achi afó ambi. Nechwe ane báchwé are chon mángó mó mpōjō batu sesét, ane yé mmu abhiki re kó ne yó. Kanjari ká twó me ne yó.

³¹ Mbák mmu ámbép be ntí ane bákānjari yó, ghati ka yí be, 'Acha ke áyān yó.' "

³² Bō abhen yi átó, bárók, bághó yéntiki enyin mbó enyú yi aghati bho.

³³ Ené bákānjari mómpōjō batu wu, bō abhen babhōjō yó, bábhép bho be, "Ndaká yí bákānjari mómpōjō batu wu?"

³⁴ Bákéme be, "Acha áyān yó."

³⁵ Bárók ye ne yó ntá Yesu. Básot nden ené mfáymwet eyap basobheri mómpōjō batu wu, bákawák yi achókó amfay.

³⁶ Ne ndú yi ákó áronj, bo bārē sōt ndenē mfáymwet eyap mángay nókó ambi be mómpōjō batu wu anko amfay.

³⁷ Agháká nókó kékwót ne nebhwet ane mbi áró Njie Menók Olif ášep Yerúsalem, ngémtáy bakonjō bhi bábhó menjék, mámbiti nókó Mandem ne eyon amfay éti menyiní maknkay menkem ebhen bō bághó.

³⁸ Mándeme nókó be, "Mandem ánjēt mmu ane átwó ndú nnyén Acha! Mandem Mfay ke áchyé kpák. Sénchíe yí kenókó!"

³⁹ Mbók bōnkwo Fárisi abhen báchi ndú ngémtáy bo bho, bárém ntá Yesu be, "Ntonj, sáy bakonjō bhe mánchókó kpák."

⁴⁰ Yesu akeme bho be, "Nchí ghati bhe be yé mbá mánchókó chí kpák, batay ábik ambiti Mandem."

Yesu adi éti Yerúsalem

⁴¹ Yesu ágháká kékwót ne Yerúsalem, aghó etók, adi kebho ndú ntínso nékem yi ne Yerúsalem,

⁴² andeme nókó be, "Mbó be bārinjī yé chí echon, menyin ebhen béká bo mámbōj kpák,

mbá éri-e! Ke néné, bechi bhese bhese nta yeka ne bápú gho bho.

⁴³ Mpok átwó ane bõmpap abheka bátwó mánkap be, mántep nkók ankap etók yeka, máncet bhe bebhe menkem.

⁴⁴ Ne máncwe mánaña bhe ne bõbheka mankem, mámokoti etók enkem enyuné yé ntay népú róp amfay nti. Chõj émfakari nã, mbõnyuné bábyak Mandem mpok yi átwó bépeme bhe."

Yesu achwe ekerákap Mandem abók bakósié

(Mt 21.12-17; Mk 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Yesu arók achwe amem ekerákap Mandem abho bebok bõ abhen bákõ esié amem,

⁴⁶ ambe nõkõ ne bho be, "Ékati Mandem érém bé Mandem arem be, 'Éket eya ébhõj bebhak chi ekeré nenikímuet', ke báyibhíri yó érop chi eket ené baghép bábhése are!"

⁴⁷ Yesu are rón ye antõj nõkõ bo amem ekerákap Mandem, yéntiki nywõp. Bõbati bachiákap Mandem, ne batõj ebhé Moses, ne bõbati etók bachak báre yán mbi beway yi.

⁴⁸ Ke bõ kebhõj mbi mbõnyuné bo mankem bábhõj nyaka ekwak béghok menyin menkem ebhen Yesu árem.

20

Bábhép Yesu ebhak ene betan ebhi befú
(Mt 21.23-27; Mk 11.27-33)

¹ Éwak émõt, ené Yesu áton bo amem ekerákap Mandem angati nõkõ bho Mbok Ndindí, bõbati bachiákap Mandem ne batõj ebhé Mandem ne bõbati etók bárók ntá yi,

² barem be, "Ghati bhese, ntiki betan óbhõjõ beka menyin ebhen né ókã? Agha áchyé wõ betan ebho?"

³ Yesu akeme bho be, "Me nkwo mbõj enyin bebhep be. Ghati ká me.

⁴ Betan ebhen Jõn ábhõjõ nyaka ndu bejwiti bho, befú chi ntá Mandem ke ntá nkwa?"

⁵ Báre kem epáiti ne bati be, "Chõj séndem be yi? Mbák séndem be betan ebhen Jõn befú nyaka ntá Mandem, ábhép bhese be, 'Ke ndaká yi bábhíki noko eyõj eyi?"

⁶ Ne mbák séndem be, "Béfú nyaka ntá nkwa", bõ mankem bátemti bhese ne batay mangway, mbõnyuné bõ mankem mánóko sayri be Jõn achi nyaka ndemeképiñti Mandem."

⁷ Eká bakeme Yesu be, "Sébhíki rinji."

⁸ Ne Yesu aghati bho be, "Menkwó mpú ghati ye be mmu ane áchyé mé betan beka menyin ebhen né mékã."

Yesu átém nekáy bakú betik ne mbõjõnki
(Mt 21.33-46; Mk 12.1-12)

⁹ Yesu abho ye bétem bõ nekay nechak be, "Mmufú achi nyaka. Ati nki api menok vain are. Afyé bo are, be mánkã betik mankõre nsáy ne yi. Arõ ye arók nekõ enen yi átõt, etók echak.

¹⁰ Mpok bekak kepem énok ákwáy nõkõ, mbõjõnki ató bakú betik abhi bachak be mándók mánsót aywi ákóré mbwõt. Ke bõ betik bho kechye. Bákém yi baden, bábók, apetnsem amó amo.

¹¹ Mbõjõnki ató mübetok achak. Bákém awu nkwo baden, báchyé yi ntianwõp, bábók apetnsem amó apay.

¹² Ató mmõbetok ane ajwi bati arat. Bádén, báfyé befuet amuet, bábók, afú arók.

¹³ Ekã mbõjõnki wu arem ne mmuet eyi be, 'Chõj nkã ná? Chõj ntó mbõj mmõnti wa. Yé yi, bábhõj béchye yi kenókó.'

¹⁴ Ke bakú betik bághó nõkõ yi, bábhõ berem ne bati be, 'Yinji mbõj mósýwi né, ne yi ké ábhõjõ ményié newú etayi. Twó ká senkem yi séngway bé etayi ánan ángu, menyin ebhi méndap chi ebhese.'

¹⁵ Mósýwi wu áchwé nõkõ amem nki, bákém yi baya báfú amem nki ne yi, barak baway." Yesu átém nõkõ nekay enen, abhép bõ be, "Bákaysi be chõj mbõjõnki wu anku yi ntá bõbhõ?"

¹⁶ Chõj antwó angway bho, anchye nki wu ntá bo bachak." Bághókó nõkõ nã, babho berem be, "Mandem ake ka!"

¹⁷ Yesu ayinji bho díi, abhep be, "Nti basinjí amen achi be yi? Basinjí amen árem be:

'Nkúbhé ntay enen batéket báguébhé bé nebhiáki ri,

nó ke néróbhé ntay enen nekémé eket nechá batay ácháak ankem.'

¹⁸ Yéntiki mmu ane akwene ndú ntay enen, ásiepti ndú mbinj, ne mmu ane ntay enen nékwéné yi amuet, néchòkoti yi."

Bábhép Yesu éti nkabhénti ndu báyanj yi ánkwen anyu

(Mt 22.15-22; Mk 12.13-17)

¹⁹ Yesu atem nõkõ nekay enen, batõj ebhé Mandem ne bõbati bachiákap Mandem bárinji be atem nekay enõ chi éti yap. Báre yan bekem yi, ke bácháy bo abhen báchi are.

²⁰ Bárók ye ambi beyan mbi bekem yi. Bátó baghokotí kepi ntá yi be mánkot ngepti be bachi bõ tetep. Ke bárõj nyaka chi be mámbébhé nõkõ yi menyin kpát ankwén anyu, ankwén ndú ntá yap be mansót yi manto ntá Góbhano Rom mmú betan menkem bechi yi amo.

²¹ Baghokotí kepi bho bárõjõ nõkõ ntá Yesu, babhep yi be, "Ntõj, sérinji bé menyin ebhen érem ne óton bechi chak. Sérinji bé opú yinji mmu ndú besí óncháy yi, ke óton tetep éti menyin ebhen Mandem áyanj bo mánkã.

²² Ghati bhese, ebhé yese eka be sénchié nkábhénti ntá Mfo Rom ke ébhíki ka?"

²³ Yesu ariji bapu map, arem ntá yap be,

²⁴ "Tón ká me ebhókó nkap." Bátón nókó yi abhép bho be, "Ntí ághá né aré? Ne nnyén chí enen ághá?" Bákéme yi be, "Chí ntí Sísa, Mfo Rom. Ne nnyén, chí ení."

²⁵ Yesu arem be, "Chié yé ka nta Mfo Rom yéntiki enyiyi ene echí eyi, mánchye ntá Mandem yéntiki enyiyi ene echí ene Mandem."

²⁶ Bághókó nókó enyiyi ene Yesu areme, bápóp! Bó kebhon yényiyi ndú enyiyi ene yi áréme, ene éka yi ankwen anyu be bo mánkém yi besí bho. Báróp kpákpákpak.

Enyiyi babhébhé Yesu éti neperénsem ndú nepém

(Mt 22.23-33; Mk 12.18-27)

²⁷ Mbok bónkwá Sádusi bárók ntá Yesu babhep yi éti neperénsem ndú nepém. Bónkwá Sádusi bábhíki noko nyaka be bawú bápét chón nsem ndú nepém. Babhep yi be,

²⁸ "Ntón, Moses asiyi ndú ebhé eyese be, mbák mmu ángú ándó ngoré ke bó kebhon yé mmó, mómayi abhón besot ngoré wu bé ámbé bo ne yi ndú nnyén manó ane ágú."

²⁹ Bó chí amot bati tándrámot báchi nyaka. Ane mbi abháy ngoré, agú kebhon yé mmó.

³⁰ Ane ákónjo asot kénkwésé wu ndú nebhay agú kebhon mmó.

³¹ Ane ájwí bati arat ankwo asot yi ke agú kebhón mmó ne yi. Éfákári enyumot ne bo mankem bati tándrámot.

³² Ndú ngwenti, ngoré wu nkwo agú.

³³ Ndu echí nò, mpok Mandem ákú bawú mampénsem ndú nepém, ngoré wu ábhák ane agha? Ndu bó mankem, bati tándrámot, yéntiki mmu wap abhay nyaka yi."

³⁴ Yesu akéme bho be, "Fá amík, baghoré ne babhakanem bábháy bati,

³⁵ ke bo abhen chón bápénsem ndú nepém, mánchwe ndú mmik nko, bápú pere bháy nebhay

³⁶ mbonyune bápú pere kway begu. Bábhak mbo bóángel Mandem, bábhak bó Mandem abhen yi aká bápénsem ndú nepém.

³⁷ Yé chí Moses atón nyaka kponorón ndú mbok enok ené ngó ádu are be bawú bápét chón nsem ndú nepém. Ndú basiní mi éti mbok eyo, Moses ábhini Mandem mmu achi Acha be, 'Mandem Abraham, Mandem Aisek, Mandem Jekóp!'

³⁸ Eyo étòn be Mandem achi Mandem bo abhen bachi nepém. Apú Mandem bawú. Ntá Mandem, bóbhó mankem bachi nepém."

³⁹ Mbok batón ebhé Mandem báka ne yi, barem be, "Ntón, arem sayri!"

⁴⁰ Yé mmu kepere mó bébhép yi yényiyi.

Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be áto (Mt 22.41-46; Mk 12.35-37a)

⁴¹ Yesu abhép bo abhen bághók yi be, "Ná bákway berem be Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be áto achi ebhárémó Mfo Debhít?"

⁴² Mbón Debhít asiyi amem Ekáti Bakway be:

'Mandem Acha arem nyaka ntá Acha wa be, chókó fá ebhé awónem eya ndú enókó-kenókó,

⁴³ kpaté nka bóm pap abhe mándóp mbo enok ene chón ónyàna bekek are.'

⁴⁴ Debhít ábhini nyaka Mpeme ere be Acha. Ná Achá áyibhiri ambak ebhárémó ywi?"

Yesu aghati bakonjo bhi be mánstóp mpok ne batón ebhé

(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

⁴⁵ Besí bo mankem abhen bághók yéntiki enyiyi, Yesu arem ntá baghókó bhi be,

⁴⁶ "Sot ka mpok ne batón ebhé Mandem. Bákón beghap mánkó mansep ne bewubhe wubhé nden amuet nefisie be bo mánkáká nókó bho ne kenókó. Bákón nkwo béchókó ndú bebhaká kenókó amem bekeré nenikimuet ne ndú bepa.

⁴⁷ Ne mányíe menyiyi mánkwésé ndú mangwó, mánka noko beróri nenikimuet besí bhó mbo be bachi beriti bho. Chón ntémsi yap anjá ancha."

21

Akap ane kénkwésé ngoré

(Mk 12.41-44)

¹ Ené Yesu achi amem ekerákap Mandem, ayiyi aghó ndú bó bakáp báfyé akap amem ekubhé nkáp.

² Aghó nkwo kénkwésé amot ane eyi épú ndu afyé bóbebhókó nkap bapay.

³ Yesu arem be, "Nchí ghati bhe be, akap kénkwésé-ne ácha ane yéntiki mmu.

⁴ Ndú beyá bakap ké yéntiki mmu wap áféré mandú achye mbo akap, ke nchébhé ngoré ne, achyé yéntiki enyiyi ene yi ábhónj."

Yesu arem be chón mánchónji ekerákap

(Mt 24.1-2; Mk 13.1-2)

⁵ Mbok baghókó bhi báré rem éti berí ekerákap Mandem, mánkak noko beriti batay ané básóré báté yó ne éti menyiyi ebhen bo báchyé be mánsobhéri eket ére. Ke Yesu arem ntá yap be,

⁶ "Menyiyi ebhen bághó ne menkem, mpok átwó ane eket ene éron amik enkem yényiyi keróp téé."

Chón mánchye bakonjo Yesu beyá esəəəri

(Mt 24.3-14; Mk 13.3-13)

⁷ Bábhép yi be, "Ntón, ntiki mpok chón menyiyi ebhen béfakari, ne ntiki eriyi ébhónj beka bo mandini be mpok ane átwó aróp kékwót?"

⁸ Yesu akeme bhó be, “Sot ka mpok be báké rwo bhe mánjibhíri bati yeka. Beyá bo bátwó chon mánsoť nnyén ena mánten ambi, yéntiki mmu wap andem noko be, ‘Me ke nchi Mpeme ane Mandem afyé nyaka bariep be áto!’ Ne be, ‘Mpok akway ane Mandem ápeme mmiki!’ Mbák mángók nó báké konjo bhó.

⁹ Ne mpok bághókó nsónó-nenu ne ebyok, báké chay. Menyü menyin ebho bebhon befakari, ke eyo épú tón be ngwenti mmik arap kekwoť.”

¹⁰ Yesu arak ambi bérem be, “Chon betok ménu ne betok béchák, bafó etok manú ne batí bafó etok.

¹¹ Chon betantí nenyikisi mmik ne nsay ne beghorí mame mémbak mbán ne mban. Ne chon menyin ebhen méntwo ne beyá becháy, ne berinjí maknkay mémfu amfáy.

¹² Ke menyin ebhen menkem béperé fákari, chon mánkem be, mánchye esonori, mánsoť be mandak amem bekeré nenikímuet ebhap mántan be are, mamfye bhe amem bekerékenon. Ne chon mámfye be amó bafó ne bagóbhano be mántán be éti ya.

¹³ Chon eyo énychye bhe mbi beghati bo Mbok Ndindi éti ya.

¹⁴ Ku yeka batí yeka be bápú seme éti enyin ene bábhonjo berem ndu betanja mmuet,

¹⁵ mbonyune chon membón nchye bhe enyin ene bábhónjo berem, nchye nerinindak be mánchók manyü bompap abheka.

¹⁶ Chon yé chí bachi ne mano bheka, ne bōmayera, ne bō nneréket, ne mamwere bheka mámfye be amó bompap abheka. Ne chon mángwáy mbok yeka.

¹⁷ Chon bo mankem mámpap be éti báchi bakoño bha.

¹⁸ Chon menyin ebhen ménkway befakari ne bhe ke yé ekák emenénti mmu ywéka epu nem.

¹⁹ Mbák mánté kákátí, chon mámpeme mmuet eyeka.

*Yesu arem be Yerúsalem abhon bekwen
(Mt 24.15-22; Mk 13.14-20)*

²⁰ “Mpok bághó bakwó batémé nenu ndu bákábhé Yerúsalem, dinj yé ka be mpok bechontí Yerúsalem akway.

²¹ Mpok yo, bō abhen bachi atú Judéya mámbué, mámbésé amfay njie. Abhen báchi amem etok Yerúsalem mámbué mándók. Ne abhen bachi nefi báké chwe etok,

²² mbonyune manywop ayo chí ane ntensi, béku be, menyin menkem ebhen bechi amem Ekáti Mandem mémfú tetep.

²³ Ne chon émbép encha ntá baghoré ne menie ne abhen báchi ne bo amó mpok ayo! Chon beyá besonori méntwo fá amik ne Mandem anku bō Yerúsalem mángo bebenti bhi.

²⁴ Chon mángwáy beyá bhap ne baakparenja, ne mánkenti bachak mbo basémé nenú ndü betok ne betok. Chon bo abhen bábhíki rinj Mandem mánjati Yerúsalem kpaté mpok ayap amfaet.

Menyin ebhen bebhon befakari ke Yesu antwo

(Mt 24.29-31; Mk 13.24-27)

²⁵ “Mpok yo, chon berinjí maknkay mémbak amfay ndü mmok, ne ndü ntan ne ndü mambe. Ne fá amik, chon betok mémbón basémé ne becháy éti beremti ebhen befú ndü mpérényen ene bōmanyu.

²⁶ Chon bo mámbón becháy kpáte mbok mámfé ndu bárinj bebéptí menyin ebhen bébhó befakari fá amik. Chon betan mfáy ményikisi.

²⁷ Ne chon Mmü ane áfú ntá Mandem ambesi, ande twó amem nebhán, ne beyá betan ne kenókó.

²⁸ Mpok menyin ebhen bébhó befakari, té ká sené ne nkaysi be mpok ane Mandem áfere bhe ndü esonori arap chí kekwoť.”

Nekay enoko Fig netón bhesé

(Mt 24.32-35; Mk 13.28-31)

²⁹ Yesu atém bo nekay enén be, “Yinj ká enok *fig ne menok bák.

³⁰ Netém ane bō bébho bétem betó, bárinj be eso érap chí kékwoť.

³¹ Echí enyumót ne netwó wa, Me Mmu mfú ntá Mandem. Mánán mángo ndü menyin ebhen-ne ngátí bhe befákari, dinj ká be mpok ane Kefó Mandem kétwo arap kekwoť.

³² Nchí ghati bhe tetep be menyin ebhen menkem bébhon befakari, ke mkpáká bho abhen echon amfaet.

³³ Chon mfay amfaet, mmik amfaet, ke eyon eya épú faet wáwák.

Bak ká pé mpoknkem

³⁴ “Sot ka mpok bé báké fye ntí ndü ményie nenyié tontó, báké fye ntí ndu mmém ne báké bhon basémé éti menyin ebhen nepemé mmik enen. Menyín ebhen bekway beku be nywóbhé netwó ena némbák témchok ntá yeka ndü bábhíki tonjti mmuet, ne némbayti bhe mbo ntá.

³⁵ Chon menyin ebhen befákari ndü nywop eno ménjinj yéntiki mmu fá amik.

³⁶ Bák ye ka pé mpoknkem, mánik noko mmuet be mámbón betan bébue menyin ebhen bebhon befakari, mánte besí Mmu ane áfú ntá Mandem.”

³⁷ Yéntiki nywop Yesu are tón bo amem ekerákak Mandem. Eghaka noko béku, ankó andok ambare amfay njie menok Olif.

³⁸ Ne néyí nókó, bo mámpu mandak ntá yi amem ekerákak Mandem ndu begbok menyin ebhen yi átonj.

22

Bóbatí etək bāté eyu be mángwáy Yesu

(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-54)

¹ Mpok ane bo Israel mányíé epá Bret ane kebhoŋ yís arəp kekwoť. Bábhini epá yə be, *Nekiŋi.

² Bó bati bachiákap Mandem ne batəŋ ebhé Mandem báre yaŋ mbi beway Yesu bhésé bhésé mbənyune báchəy nyaka enyiŋ ene bo bakway beka.

Júdas aka beti Yesu

(Mt 26.14-16; Mk 14.10-11)

³ Satan akó anti Júdas ane mpíkiri nnyén eni nechi be Iskariot. Júdas achi nyaka mmu amot ndú nkwo baghək Yesu bati byo ne apay.

⁴ Arək anyié beti ne bóbatí bachiákap Mandem ne bóbatí batemé nenu abhen bábhəbheri ekerákap Mandem, enyu yi ákway beti Yesu ntá yap.

⁵ Bábhəŋ marják tontó, ne báká bechye yi nkáp.

⁶ Júdas aka ne bhó. Abho beyaŋ mbi ndu bėti Yesu ntá yap ndú mpok ane ngémtay bho bapu gha.

Yesu aghati baghəkó bhi be mántəŋti nenyíé Epá Nekiŋi

(Mt 26.17-25; Mk 14.12-21; Jn 13.21-30)

⁷ Nywəp Bret ane ábhíki bhoŋ yís nékwáy. Ndu nywəp enə ké báwáy nyaka mónkwəmén ane Epá Nekiŋi,

⁸ Yesu ató ye Pita ne Jón ne eyəŋ be, “Dók ká toŋtí menyiŋ bé sényíé Epá Nekiŋi.”

⁹ Bábhəp yi be, “Jyən séntóŋtí yó fá?”

¹⁰ Yesu akemə bho be, “Yini ká, nechwe ane báchwé etək, chəŋ mángó mmu ane ápókó ejš manyiep. Konó ká yi kpáte eket ené yi áchwé,

¹¹ mángati mbəŋókət be, ‘Ntəŋ áto bhese be sémbep wə be, mókeré manko ane mbəŋó ményie Epá Nekiŋi ne baghək abha achi fá?’

¹² Chəŋ antəŋ be móket ane achi amfay ne achik ane bábhəŋó besəbheri. Toŋtí ká yéntiki enyiŋ aré.”

¹³ Bárók, baghə yéntiki enyiŋ mbə enyü yi aghati bho. Bátóŋti Epá Nekiŋi aré.

Yesu anyié nenyíé ngwenti eni ne baghəkó bhi

(Mt 26.26-30; Mk 14.22-26; 1 Kər 11.23-25)

¹⁴ Mpok ákwáy nókó, Yesu achəkó ndu éfémé nenyie ne bonto.

¹⁵ Aghati bho be, “Nnən njəŋ menyie Epá Nekiŋi ené ne bhe tontó ke nchwe ndú esəŋəri.

¹⁶ Nchi ghati bhe be, mpú pere nyié chəŋ Epá Nekiŋi kpáte mpok Mandem ákə bo mándini ntí epá ene, nó chi mpok yi ábhák Mfə bó mankem.”

¹⁷ Yesu asot ye nkóp ne mmém amem. Achyé nókó bakak ntá Mandem, achye ntá

bonto andemə nəkó be, “Sot ka nyü, nti anyü anchye nti.

¹⁸ Nchi ghati bhe be, bébhó echəŋ, mpú pere nyü mmémən kpáte mpok ane Mandem abhak Mfə bó mankem.”

¹⁹ Asot ye ekpókó bred. Achye bakak ntá Mandem. Are bəkəti anchye nəkó ntá baghəkó bhi, andem nəkó be, “Bret-ne até ndú mməet eya ane nchi chye mbə akap eti yeka. Mändəp, mánkə nəkó enyune ndu bétik me.”

²⁰ Mánáná nókó ményie nenyíé, asot nkóp ne mmém amem, achye bakak ntá Mandem nkúbhé mbə enyü yí áká ne nenyíé. Are be, “Né chí Nku Nkə ane Mandem ányü ne bó mmik eti newú ena ndu betəŋ be chəŋ ankə *Nku Nkə ane yi ányü ne bo ante.

²¹ Ke mmu ane áti me achi fá chəkó ányie nenyíé ne me.

²² Nchi řem nə mbənyune chəŋ Me Mmu mfú ntá Mandem ngu mbə enyü yi árémé. Ke chəŋ émbép encha ntá mmu wu nə áti me ntá bəmpap abha!”

²³ Bonto bábhó bebhəp bati be, “Ntiki mmü ywese ákway beka ane enyü ndak ntá yi e?”

Yesu apət atəŋ bakoŋo bhi ne septimuet

²⁴ Baghəkó Yesu babho bekem epáiti ne bati ndu bəriŋi mmu wap ane áchá abhenefu.

²⁵ Yesu arem ntá yap be, “Bafə abhen betókó mmik babhoŋ betəŋ amfay bəbhəp ne yéntiki mmu ane ábhəŋó betəŋ amfay bho, áyən mambini yi be, ‘Nkwaka-bho.’

²⁶ Ke éké bhák nə ne bhe. Mungo yweka abhoŋ bebhak mbə mónkwən ndú nkwo yweka, münti ambak mbə mübetok.

²⁷ Agha áchá nti? Mmü ane báfəet yi nenyíé ke ane áfəet nenyíé? Pú ane áchəkó mámfəet yi nenyíé? Ke nchi ne bhe mbə mübetok.

²⁸ “Bé ké bāté ne me ndú besəŋəri bha menkem.

²⁹ Ne nkúbhé mbə enyu Etaya áchyé me betəŋ menyie kefə, enyu yə ké nchi kə chəŋ be be nkwo mányie kefə.

³⁰ Chəŋ mányie ne mányü ne me nebhəet amot ndú epá kefə eya, ne mánchəkó nkwo ndú menókó kefə ndu bekem maneréket Israel byo ne apay.”

Yesu arem be chəŋ Pita andem be abhíki riŋi yi

(Mt 26.31-35; Mk 14.27-30; Jn 13.36-38)

³¹ Etaré nókó, Yesu arem ntá Pita be, “Símun, Símun, ghók! Báchyé Satan betəŋ bé á mó bhe, amfap abhen bári ne abhen babəbhe mbə mmü ányíkisi kasará ndu besot ane yi ághən gari.

³² Ke nnikmuet eti ye bé óké rə bébhəŋ neka ne me. Ne ónən šompétsem ntá ya, óké rə befyé bəmaye nti.”

³³ Píta akeme yi be, “Acha, yé báfyè wò chi ekerékènon, yé báwáy wò wáy, mègú chi ne wò.”

³⁴ Yesu aghati yi be, “Píta, diñi bé nkòk aperé kók beti ebhen, chonj óndem ndonj érat be obhíkí rinji me.”

Enyù bakonjo Yesu bábhónj bétónji batì-yap

³⁵ Yesu abhép baghókó bhi be, “Mpok ntó bhe pósá ti, ebha ti, nkwbhánya bekak ti, báchep nyaka yényin ké?” Bákéme yi be, “Wáwák.”

³⁶ Aghati ye bhó be, “Ke néne, mmù ane ábhónj nkáp ankem wu amuet. Mmù ane ábhónj ebhá neko ánsót yo. Ane ábhíkí bhonj akparenja, ánti ndé yi anku akparenja.

³⁷ Nchí ghati bhe be enyinj ene básinjí ndù Ekáti Mandem éti ya, ebhónj befu tetep. Nò chi ené érèm be, ‘Básot yi mbó nká bebú amot.’ Menyinj ebhen básinjí éti ya bébhonj befu tetep.”

³⁸ Baghókó bhi barem be, “Acha, ghó boakparenja bapay fá.” Aghati bhó be, “Dó ká nò.”

*Yesu are nikmæ amfáy Njie Menok Olif
(Mt 26.36-46; Mk 14.32-42)*

³⁹ Yesu afa ye arók amfay Njie Menok Olif mbó enyu esí. Baghókó bhi barók ne yi.

⁴⁰ Aré, aghati bhó be, “Nik nókó ká mmuet be mbák nemò nétwò báké kwen.”

⁴¹ Arémé nókó nò, aró bhó, atén mmuet ambi mandú, mbó ndù nebhuet ane ótém ntay nengaka. Atep mánén amik, abho menikmuet be,

⁴² “Étaya, mbák okon, feré nkóp esonjori ne bé ámfóri me. Ke óké ká enyinj ene méyán, ká chí ené wombonj óyánj.”

⁴³ [Ené yi ánikmuet nò, ángel Mandem abhesi yi besí, afyé yi nti.

⁴⁴ Ne ndù beyá baseme, are nikmuet ne nti eni nenkem. Nsónji ane áfú yi amuet are chiti amik mbó bakonj manonj.]

⁴⁵ Anánjá nókó menikmuet, afate, apetnsem ndù nebhuet ane yí áró baghókó bhi. Aghó bhó ndu bábhære kenó ndu mánánj bápóbbhé éti beyá basémé.

⁴⁶ Yesu abhép bhó be, “Ndaká yí bábhære kenó? Faté ká, mánikmuet be nemò néntwò, báké kwen.”

Bákém Yesu

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Jn 18.1-11)

⁴⁷ Ené Yesu abhuet berem nò ne baghókó bhi, eká bhó échwóp. Júdas, mmu amot ndù nkwo baghók Yesu batí byó ne apay, abhak bó ambi. Arók kekwo ne Yesu ndu bébhéne yi.

⁴⁸ Ke Yesu abhép yi be, “Júdas, óbhène Me Mmu mfú ntá Mandem ndu beti me ntá bómpay abha?”

⁴⁹ Baghókó bhi bágghó nókó enyinj ene étwò fakari, bábhép yi be, “Acha, sénsót boakparenja bhese senu ne bóbhen-é?”

⁵⁰ Mmù wap amot agwop akparenja ywi. Akpót atú nsém mungo bachiákap Mandem chwát aguép amik.

⁵¹ Ke Yesu aghati bhó be, “Dó ká nò!” Atók ye atú mmu wu, abu yi.

⁵² Yesu abhép ye bóbati bachiákap Mandem ne bóbati batémé nenu abhen bábhabheri ekerákap Mandem ne bóbati etók abhen bátwò bekem yi be, “Bátwò bekem me ne boakparenja ne nkík mbó be nchí chí ngébe ntantanj?

⁵³ Mpok nchí ne bhe amem ekerákap Mandem nénji nénji, bábhíkí kem me. Ke mpok yeka ne Satan, mfo ejuri, akway néne.”

Píta arem be abhíkí rinji Yesu

(Mt 26.57-58, 69-75; Mk 14.53-54, 66-72;

Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Bóbho bákém yé Yesu, bábho beronj ndù eket ene mungo bachiákap Mandem. Píta are konjo bhó ansem neko nesie.

⁵⁵ Bábháyti ngó nenti senta. Bo báchókó nepaká ngó mángwaka noko ngo. Píta achókó aré ne bhó.

⁵⁶ Ngóre betok amot ane achi are, aghó Píta nkwo aré chókó ndù ngo ághó yi amuet. Ayínji yi díi, arem be, “Mónkwáne nkwo achi mbó ne Yesu.”

⁵⁷ Píta atanja, arem be, “Mma, mbíkí rinji yi.”

⁵⁸ Ebhíkí tat, mmù achak aghó Píta arem be, “Wò nkwo óchi mmù ywi amot.” Píta akeme yi be, “Cháá, mpú ne bhó”

⁵⁹ Efaéré noko mbó nenjókó nywop nemot, mmù achak arem be, “Tetep, mmù-ne nkwo achi mbó ne Yesu. Yi nkwo chí mmu Galíli.”

⁶⁰ Píta aghati yi be, “Nkwáne, mbíkí rinji enyinj ene wò órèm!” Témté wu, ené yi ábhuet berem enyinj ene yi árèm, nkók akók.

⁶¹ Acha ayibhiri mmuet ayinj Píta. Amík ayap átéméri. Píta atik enyinj ene Yesu ághátí yi be, “Nkók aperé kók beti ebhen, chonj óndem ndonj erat be obhíkí rinji me.”

⁶² Afú nefi, adi kebho, ne beyá basémé anti.

*Bábho beyókó Yesu ne mándene noko yi
(Mt 26.67-68; Mk 14.65)*

⁶³ Batémé nenu abhen bábhabheri Yesu bábho beyókó yi ne mándene noko yi ne ékpá.

⁶⁴ Bágwót yi amik nkwo, mámbehe noko yi be, “Wò mmu óchi ndemekepinti, ghati bhese! Agha ádébbhé nò wò?”

⁶⁵ Bárém beyá menyinj bechak, mánso noko yi ne nsok.

Básót Yesu barók ndù echeme batanjá manyé

(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Néiyí nókó, bōbati etək, bō bati bachiākap Mandem ne batən ebhé Mandem bákém echame eghō yap. Bāsót Yesu barək aré ne yi.

⁶⁷ Bábhép yi be, “Ghati bhese, óchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be átò?” Akeme bho be, “Mbák ngátí bhe bápú noko;

⁶⁸ ne mbák mbép bé enyín, bapú keme me.

⁶⁹ Ke bébhó echən, chən Mandem Betən Menkem amfyé Me Mmu mfú amfay nchoko ndū nebhuet beyá kenókó, ebhé awónem eyi.”

⁷⁰ Bó mankem babhep yi be, “Nó óchí Mmō Mandem-e?” Yesu akeme bho be, “Echi mbo enyú bārémé.”

⁷¹ Bó bārém be, “Sépét séyən batisié mántwō mándém enyín ene yi áká ndaká yí? Besé babhən séghok ne batú enyín ene éfú yi anyu.”

23

Bárák ntá Páilet ne Yesu

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5, Jn 18.28-38a)

¹ Nkwó batanjá manyé bārém nókó nó, bō mankem báfate, básot Yesu bārē rōn ntá Páilet ne yi.

² Bábhó bebbat yi barak amuet mándeme nókó be, “Seghō, mmū-ne ndu áká be bō bhese báké bhuee bebhé etək. Akān nkwo bé bo báké chye nkábhénti ntá Sisa, Mfo Rom. Ne árēm be yí achi Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be átò, nó chí be áchí Mfo.”

³ Páilet abhép ye Yesu be, “Wō ke óchí né Mfo bo Israel?” Akeme be, “Échí mbo enyu órémé.”

⁴ Páilet arēm ye ntá bōbati bachiākap Mandem ne ngémtay bo abhen bachi arē be, “Mbíkí ghō yé bekwéné ne mmū-ne.”

⁵ Ke bārók ambi bekeme be, “Akò atú Judéya ankem antən nókó bho ndu ményíkisi batí yap amem be mánguép esəñori etək. Akā nó, bebbho atú Gálili kpát béghaka fá Yerúsalem.”

Páilet ató Yesu ntá Mfo Héród

⁶ Páilet ághókó nókó menyín ebhen, abhép bho mbák Yesu achi mmu atú Gálili.

⁷ Arínjí nókó bé Yesu afú atú etək ene Héród achi mfo aré, achye eyən be mandək ne yi ntá Héród. Mbōn Héród achi nyaka Yerúsalem mpok yo.

⁸ Héród ághó nókó Yesu, ábhōn manák tontó, mbōnyune anán ághók nyaka éti yi ne abhōn ekwak tentep begho yi ne amík. Abhaka nyaka nti be chən Yesu ankā enyínj maknkay yi angó.

⁹ Eká Héród abhép Yesu beyá bebbhep ke ye émot Yesu ábhíkí keme.

¹⁰ Ené Héród árōn ambi bebbhep yi bebbhep, bōbati bachiākap Mandem ne batən ebhé

Mandem báte kekwo, mámbat nókó yi barak amuet ne beyá éyu.

¹¹ Héród ne batémé nenu bhi bārē byak yi, mámfye nókó yí etānək. Mámése yi nkú kefō amuet. Arēm bé mánstót yí mámpetnsem ntá Páilet ne yi.

¹² Kemmuere Héród ne Páilet kébho ndū nkúbhé nywop eno. Ndū mpok ane áfuéré ansem bachi nyaka chi ndū mpap.

Páilet akpót manyé be mángwáy Yesu

(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15; Jn 18.38b-19.16a)

¹³ Bápéré nókó nsem ntá Páilet ne Yesu, Páilet ató bábhínj bōbati bachiākap Mandem ne bōbati etək ne bō etək.

¹⁴ Arēm ntá yap be, “Bátwō fá ntá ya ne mmū-ne be áká bo báké bhuee bebhé etək. Mbép yi menyín besí bheka, ne mbíkí ghō yé bekwéné ebhé yi.

¹⁵ Mfo Héród nkwo abhíkí ghō yé bekwéné ebhé yi mbōnyune ató yi apetnsem ntá ya. Nchí ghati bhe be yēnyín yi abhíkí kē ené étōn be mángwáy yi.

¹⁶ Chən nchye eyən be mándén yi, mámfere yi amo.”

¹⁷ [Epinj bo Israel échí nyaka be, yēntiki mpok ane bō manyíē Epā Nekinj, Páilet abhən béfere mmu amot ane bō Yerúsalem báyan yi amfere ekerékenən.]

¹⁸ Bó mankem bábhíkí mándeme nókó be, “Dó mángwáy yi. Feré bhese chi Barábas!”

¹⁹ Barábas chi mmu ane báfyé nyaka ekerékenən ndū barak apay, “Aguebhé nyaka ebyok etək, ne awáy mmu.”

²⁰ Páilet apet arēm kepí ntá yap ne nkaysi béfere Yesu amo.

²¹ Ke bārók ambi bebhik be, “Dem mángó yi ndū ekotákátí! Mángó yi ndū ekotákátí!”

²² Ndū ndən ane ájwí érát Páilet arēm be, “Ntiki ebéptí ndak yi áká? Mbíkí ghō yé ebéptí enyín ene yi áká ene étōn bé mángwáy yi. Chən nchye eyən mándén yi ne ékpá, mámfere yi amo.”

²³ Ke bārók ambi bekpeme, mambiki nókó be Páilet ando mango yi ndū ekotákátí. Bári map anyiere Páilet, awupsi nti.

²⁴ Aká ye bé mánká ne Yesu mbo enyu bakōnə.

²⁵ Afere Barábas mmu águebhé ebyok etək ne awáy mmu, ekerékenən, mbo enyu bo báyan. Achye Yesu ntá bo Israel be mánka ne yi mbo enyu bákōnə.

Bágó Yesu ndū ekotákátí

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Batémé nenu básót Yesu bārē rōn ne yi. Ndu bārōn, bátémeri mmū etək Sírene amot ane áká nnyén be Símun. Afú nyaka ebhi apetnsem anywop, Yerúsalem. Bákém yi bábyti ne éko Yesu, báku yi apoko yó ankonjo nókó Yesu.

²⁷ Ngémtáy bhó báre konjo Yesu ansem. Mbók yap bábhák baghoré abhen básème nyaka, mándi nòkò yi.

²⁸ Ké Yesu ayibhiri mmuet arem ntá baghoré bhó be, “Baghoré Yerúsalem, báké di me! Dí ká chí mmuet eyeka ne bóbheka.

²⁹ Nchí ghati bhe be mpok átwò ane bo bárèm chòj be, “Éri ntá yentiki nkongoré ne yéntiki ngoré ane ábhíki re bhé!”

³⁰ Ndú mpok yò, chòj bo mándem ntá njie egbo be, “Kwén ká bay bhesé; ne ntá bònjie be, ‘Kutí ká bhesé.’

³¹ Bo bárèm chòj nó, mbonyune, mbák bákwayé békú menyin ebhen ntá ya, Mmè mmu nchí enòk ebik, chòj émbak ná ne ené égu?”

³² Ené báròn nò, basot bakú bebhá bati apay nkwo abhen batemé nenu báròn nyaka beway ne Yesu.

³³ Bágháká nókò ndú njie ane bábhini be *Enkónti, bágó Yesu ndú ekotákátí. Bágó nkwo bakú bebhá bhó bati apay, yéntiki mmu wap ndú eyi ekotákátí, amot ebhé awónem Yesu, achák ebhé awógho.

³⁴ Aré, amfáy ekotákátí, Yesu anikmmuet ntá Mandem be, “Éta, fonjorí bhó, mbonyune bábhíki rinji enyin ene báká.” Batemé nenu báguép ebháná ndu bérinji enyu bábhónjó békóre nden Yesu.

³⁵ Bo bábhák aré tee mámkpòkò nòkò enyin ené éfákari. Ké bóbati báre way yi way mándeme nòkò be, “Apème nyaka bo bachak! Ampémé mmuet eyi mbák achi Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto, Mmu Mandem Ayabhe!”

³⁶ Batemé nenu nkwo báre way Yesu, mándòkò nòkò bechye yi mmém amen ábáká.

³⁷ Ne mándeme nòkò be, “Mbák tetep óhí Mfò bo Israel, pemé mmuet eye!”

³⁸ Amfay ntí Yesu, ebhókenòk ebhak babhát ndú éko ene básíní are be: “Né chi Mfò bo Israel.”

³⁹ Nkú-bebhá amot ane áchi nkwo kpankpánj ndú eyí ekotákátí are way Yesu andeme nòkò be, “Pú wò ké óhí Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto? Pemé mmuet eye, ómpeme bhesé nkwo bho!”

⁴⁰ Ké mmá bebhá achák wu are sayti yi be, “Yéndu ógù ndú ekotákátí mbo Yesu, ópú cháy Mandem-é?”

⁴¹ Wò ne mé ségù éti bepó barak ayesé, ké mmú-ne abhíki kú yé ébéptí enyin?”

⁴² Arem ye be, “Yesu, ghó mé ntínso, mpok óbhak Mfò.”

⁴³ Yesu aghati yi be, “Nchí ghati wò be, echòj, chòj ómbak ne mé ndú nebhuet manjá ane bábhini be Párádis.” *

Yesu agú ndú ekotákátí

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Égháká nókò nkárénká byo ne epay ne ngósí, mmok áném, ejuri ékwen ekuti etòk enkem kpáte nkárénká érat beku,

⁴⁵ mbonyune mmok ábhíki pere ghò. Ne ekát ene echi amem ékerákap Mandem égháre ndú bebhók bepáy gbee.

⁴⁶ Yesu abik arem be, “Étaya, ndó nepém ena amó ye!” Arém nókò nó, asebhé.

⁴⁷ Múnti batemé nenu ághó nókò menyin menkem ebhen befákari, abiti Mandem, andeme nòkò be, “Tetep, mmú-ne achi mbá chak besí Mandem!”

⁴⁸ Ngémtay bo abhen báchéme nyaka are ndu begho, bághó yéntiki enyin ene efakari. Báguře ne basémé, mámbayaka nòkò amó anti.

⁴⁹ Bó mankem abhen báriní Yesu, ne baghoré abhen bábhó bekonjo yi te Gálili, báté nekò nesie mángò nòkò yéntiki enyin.

Babhème Yesu

(Mt 27.59-61; Mk 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Mmú amot achi nyaka Yerúsalem mpok yò. Aka nnyén be Joséf. Achi nyaka mmú Arimátia, etòk bo Israel. Abhak ndindu ne mmú chak ne ánonj nyaka mpok ane Mandem abhak Mfò bho. Abhak mmú amot ndú echeme egbo ene bó bati etòk. Ké ábhíki ka nyaka ne bhó ndú nkaysi yap ne nekú wap.

⁵² Yí aròk ntá Páilet bé ányché yi betanj amfere Yesu amfáy ekotákátí. Páilet áchyé nókò yi betanj,

⁵³ aròk ye asebhé Yesu amik, anép yi ne esyénden, aròk afyé amem nnem enén bátémé ndú setárébhé, ké kere bhème yé mmu aré.

⁵⁴ Echí nyaka chí nywòp enen bo bátònti menyin ebhen Nywòbhé neywémuet, ne érap chí mandú begháká ndú mpok ane Nywòbhé neywémuet nébho. †

⁵⁵ Baghoré abhen báfú ne Yesu te Gálili, bákónjo, bagho nnem, ne enyú bábháre mmuet yi amem.

⁵⁶ Bápét ye nsem ndú nebhuet ane báchékò amem Yerúsalem. Bátònti bawet erítí eriep amen báwati amuet ngu.

Nywòbhé neywémuet enap négháká nókò, báywémuet mbo enyú ebhé Moses érem.

24

Yesu apetnsem ndú nepém

(Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Ne neyinwyòp ndú Nywòbhé neywémuet, baghoré bhó básót bawerérip amen bo bághókò bárók ndú nnem Yesu ne neyinwyòp.

* 23:43 Nò chí: *Párádis. † 23:54 Yesu agú ndú nywòbhe-betik békòre mmuet manywop apay. Nywòp neywémuet bo Israel nébho nyaka chí beku, mpok mmok áném, ndú nywòbhe-betik bekore manywop ápay.

² Bághó be ntay enen anyü nnem nérɔp chi nepaká nnem.

³ Báchwé amem nnem, ke báke ghó mmuet yi.

⁴ Echá bho enyu báka. Témté wu, babhakanem bati apay ne nden amuet ené ékòt ñwanñwanj báté kekwoɔt ne bho.

⁵ Bécháy békém baghɔré bho tontó. Bátép bati amík. Bó-bho bábhép bho be, “Ndaká yi báyanj mmu ane achi nepém ndü nkwoɔ bavú?”

⁶ Apú fá. Mandem aka yi apetnsem ndü nepém nkúbhé mbo enyü yi áréme nyaka be ebhɔnj befakari. Twó ká ghó nebhuet ane bábhúré yi. Tík ka ndü yi ághátí bhe mpok ábhúét atú Gálili ne bhe.

⁷ Yi arém nyaka be, chɔnj mámfye Mmu ane áfú ntá Mandem amó bó bebá, mángó yi ndü ékotákátí, ne éghaka noko manywɔp arat, ampetnsem ndü nepém.”

⁸ Baghɔré bho bátik ye beyɔnj Yesu.

⁹ Bápéré nókó nsem, bághátí menyin ebhen befakari ntá bonto Yesu bati byo ne amot ne bakoño bhi abhénéfú mankem.

¹⁰ Baghɔré abhen bághátí nyaka bonto Yesu mbok yɔ chi María ane áfú etak Mágdala, ne Joana, ne María nno Jems, ne baghɔré bácháak abhen báchi nyaka ne bho.

¹¹ Ke bonto básót enyinj ene baghɔré bho béréme mbo eráká ndak, bó kenókó wáwák.

¹² Yé nó, Pita afate, ajet arók ndü nnem. Akúrí nókó, agwɛp amík, ayinj amem nnem. Aghó bebhókó nden ebhen manébhé nyaka mmuet Yesu ne bho bhúré. Apetnsem anywɔp, amakati noko enyinj ené éfákári.

Yesu atemeri bakoño bhi bati apay ndü mbi Emayus

(Mk 16.12-13)

¹³ Nkúbhé ewak eyɔ, bakoño Yesu bati apay báfá Yerúsalem bare rɔnj ndu mótak ane bábhíjɔ be Emayus, nekó enen nechi mbo bókílóméta nénenamot ne ebhók.

¹⁴ Mándeme noko éti menyinj menkem ebhen befákári.

¹⁵ Ené bárém mánkem noko epáítí ne bati, mbɔnj Yesu arók kekwoɔt ne bho ankó noko ne bho.

¹⁶ Ke ébhák mbo bé bágwɔt amík ayap. Bó kerinjɔ bé chí Yesu.

¹⁷ Abhép bhó be, “Ntiki ndak bákó mándeme noko enyune?” Báté nsónso.

¹⁸ Mmu wap amot ane áká nnyén be Klópas abhép ye yi be, “Ndiere wɔ ke óchí kenkó ane átwó Yerúsalem ane ábhíkí rinj menyinj ebhen befakari aré ndü manywɔbhé-ne?”

¹⁹ Abhép be, “Ntiki menyinj?” Bákéme yi be, “Menyinj ebhen befákári ne Yesu ane Násáret. Achi nyaka ndemekepinti Mandem, ne atɔnj besí bho ne besí Mandem be betanj Mandem

bechi ne yi ndü menyinj ebhen yi árém ne ebhen yi áká.

²⁰ Ke bóbati bachiákap Mandem ne bó bati etak abhese bákém yi bachye mangway, ne bágó yi ndü ékotákátí.

²¹ Sébhaka nyaka nti be yi ke ábhónj beféré bo Israel ndü esɔnjori. Echí néne manywɔp arat ené ndak ané áfákári.

²² Enyinj échák échí bé mbók baghɔré ndü nkwoɔ ywese báka bati átake bhese amem. Bárók ndü nnem bėti bheti,

²³ Ke báke ghó Yesu. Bápɛnsem barem be bághó bo mbo bóángel Mandem ndü kenó amík antífú abhen bághátí bho be Yesu achi nepém.

²⁴ Mbók bo abhen báchi nyaka ndü nkwoɔ ywese bárók ndü nnem bághó bé yéntiki enyinj echí nkúbhé mbo enyü baghɔré bho béréme, ke bó kegó mbo nj Yesu.”

²⁵ Afó ke Yesu áréme ntá yap be, “Báchiñti bácha! Ne bati ye ka apú wakari ménoko menyinj menkem ebhen baremé kepinti báreme!

²⁶ Pú Mpeme Mandem afyé nyaka bariɛp be átò, abhɔnj nyaka begó besɔnjori ebhen menkem ke anchwe ndü kefo ékí?”

²⁷ Yesu abho ye menene ntá yap be manjwimem ndü menyinj ebhen básínj éti yi amem Ekátí Mandem, bébho ndü Basinj Moses berɔnj beghaka ndü amen baremé kepinti Mandem mankem.

²⁸ Bágháká kekwoɔt etak ene bárɔnj, Yesu aka mbo be áró bho berɔnj ambi.

²⁹ Ke bájwé yi, barem be, “Baré ne bhese. Nywɔp nérɔnj ne mbanj ananj ágiri.” Arók ye bebhure ne bho.

³⁰ Mpok nenyíé ákwáy nókó, asót ekpókó bret. Achyé bakak ntá Mandem. Abho ye bébókótí anchye noko ntá yap.

³¹ Amík anéne bho, bárinj ye be chi yi. Ke anemsi bhó besí.

³² Babho berem ne bati be, “Nyakányet manák achi mbu bhese anti mpok yi árém kepi ne bhese ambi, anene noko basinj ntá yese!”

³³ Báfáte témté bápɛnsem Yerúsalem. Bághó bonto Yesu bati byo ne amot ne bakoño bhi abhénéfú abhen báchi ne bhó ndü nebhuet amot.

³⁴ Néchwe báchwé, bághátí bho be, “Acha apetnsem ndü nepém tetep! Atɔnj mmuet ntá Símun!”

³⁵ Bóbhó bati apay bághátí enyinj ene efakari ambi, ne enyu bó bárínj yi mpok yi abókoti bret achye bho manyíé.

Yesu abhesi ntá bakoño bhi

(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Jn 20.19-23; Bk 1.6-8)

³⁶ Ené bárém nɔ éti yi, mbɔnj Yesu abhesi besí bhap! Arém be, “Kpák ámbák ne bhe.”

³⁷ Bácháyti, ne becháy békém bhə. Bákáysi be bághə nə chi efóŋó ngu.

³⁸ Ke abhép bhə be, “Bácháy yi? Yi māmākati amem bati yeka?”

³⁹ Ghó ká amə ya ne bekek ebha, mändinji be chi me tetep. Mó ká mməét ya mǎngə be chi me. Efóŋó épú bhəŋ mməet ne beghep mbə enyū bághə be mbəŋ.”

⁴⁰ Arəm nəkə nə, atón bó amə yi ne bekek.

⁴¹ Bábhəŋ manák tontó ne babhak maknkay be yi achi nepém. Ekə bó kenókó be echi tetep. Yesu abhép bó be, “Bábhəŋ yěnyin menyie fá?”

⁴² Báchye yi mbiní nsi ane bágwó.

⁴³ Asot anyié besí bhap.

⁴⁴ Aghati ye bhə be, “Menyinj ebhen bághə-né, chí nkúbhé barak ane méghāti nyaka bhe mpok mbəet ne bhe. Méghāti nyaka be be, menyinj menkem ebhen béchi amem basinj Moses ne amen abhen bechi ndū basinj baremé kepinti ne ebhen béchi amem Ekāti Bakway éti ya, bébhəŋ befu tetep.”

⁴⁵ Anene ye nkaysi yap be mánjwimem ndū menyinj ebhen básinj amem Ekāti Mandem.

⁴⁶ Aghati bhə be, “Básinj be, Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp be átə abhəŋ béghə esəŋori, angú, ne beghaka manywəp árát, ampətnsem ndū nepém.

⁴⁷ Ne be bábhəŋ beghati bó betək menkem ndū nnyén eni bebhə Yerusaleḿ be Mandem áfəŋori bo abhen bátiknsem ndū bebé bhap.

⁴⁸ Báchi batisié ndū menyinj ebhen menkem ne bábhəŋ béghāti bo bachak bə menkem.

⁴⁹ Ghó ka, chəŋ nto be akap ane Etaya afyé bariəp be átə ntá yeka. Ke bábhəŋ ménəŋ fá amem etək kpáte betəŋ mémfu amfay mémbak ne bhe.”

Yesu apətnsem ntə Mandem

(Mk 16.19-20; Bk 1.9-11)

⁵⁰ Yesu asot ye baghəkó bhi, afú etək ne bhə. Bárók bachwəp etək Bétani. Aré, ayəŋ amə amfay, are yet bhə.

⁵¹ Ené yi áyət bhə, arə bhə, Mandem asot yi ámpətnsem amfay.

⁵² Ne ndū yi ákə baghəkó bhi béré chye yi kenókó. Bápét ye nsem Yerusaleḿ ne beyá manák.

⁵³ Báre rəŋ ekerákap mámbiti nəkə Mandem.

Mbok Ndíndí mbonyu

Jón ásíní

Eyōŋ éyibhíri erōp nkwa

¹ Bápére ghoko mmik, mmu ane achi Eyōŋ anán achi nyaka. Abhak ne Mandem, ne abhak Mandem.

² Abhak ne Mandem te ndü nebhōnet.

³ Mandem afuét ntá yi ke ághoko menyīŋ menkem. Mandem abhíkí ghoko yēnyīŋ ene yi apu ne yi.

⁴ Nepém néfú chí ntá yi mmu bábhīŋi be Eyōŋ. Ne nepém enen nébhak erónj ené ékà bo mángó tetep.

⁵ Erónj yó éghó ndü nebhuet ane ejuri echi, ne ejuri épú kway meneme yó. *

⁶ Mandem ató nyaka mmu amot ane aka nnyén be Jón.

⁷ Atwó béghátí bho éti erónj eyó be yéntiki mmu ane ághókó enyīŋ ene yi árem, anoko yó.

⁸ Jón apu nyaka erónj yó. Atwó chí béghátí bho enyīŋ ene yi arīŋi éti erónj yó.

⁹ Erónj ene tetep, ené ékà yéntiki mmu angó mbanj étwó ntá bō mmik.

¹⁰ Eyōŋ ébhak fá amik, ne báfuét ntá yi ke bághoko mmik. Yé nò, mpok yi átwó fá amik, bō mmik kerīŋi enyu mmu yi achi.

¹¹ Atwó ntá bōbhi, ke bōbhi bábhíkí sōt yi ne manák.

¹² Ke bo mankem abhen básóré yí ne manák, básíkí nti ne yi, áchye bho betanj bé mándap chí bō Mandem.

¹³ Mbōŋ Mandem ke ákà bō mambak bōbhi. Bábhíkí fu nyaka ye chi amuet nkwa, ne yé chí ndü nkaysi nkwanjwanj.

¹⁴ Eyōŋ, éyibhíri nkwa, atwó achokó ne bhese. Séghó menwōp ebhi ebhen bejwi ne berīndu ne tetep. Eyōŋ chí Njanjamo ane áfú ntá Éta.

¹⁵ Jón ághátí nyaka bho éti yi ambik, andeme noko be, “Né chí mmú ane mérēm nyaka éti yi be, ‘Mmú ane átwó me ansem achá me. Bápére bhe me, yi achi.’ ”

¹⁶ Éti beyá berīndu ebhi, achyé bhese áfók ndōŋ ne ndōŋ.

¹⁷ Mandem afuét nyaka ntá Moses achye bho bebhé. Ke afuét chí ntá Yesu Kristo ke átonj bhese berīndu bhi ne tetep.

¹⁸ Yé mmu abhíkí re ghō Mandem. Njanjamo ywi mmu achi nebhuet amot ne yi ke ákà bō mandīŋi mmu yi achi.

*Enyīŋ ene Jón Njwiti ághátí bho éti Yesu
(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Lk 3.1-18)*

¹⁹ Éwak émat, bōbati bo Israel abhen Yerúsalem bátó bachiákap Mandem ne bōneréket Lévi ntá Jón be mámbép yi angati bho enyū mmu yi achi. Ne chí enyīŋ ene éfú Jón anyu mbō ntísie.

²⁰ Yi ke bhese bho yēnyīŋ ne yi ke rō bekeme bho. Arem be, “Puyé me ke nchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto.”

²¹ Bō bho bápét bábhép yi be, “Wó óchí yé agha? Eláija ké?” Jón yi be, “Mpú Eláija.” Bápét babhép yi be, “Óchí ndemekepinti ane Moses árémé nyaka be átwó?” Akeme be, “Ae.”

²² Ndōŋ eyó bábhép yi be, “Wōmbōŋ orem be óchí agha? Ghatí bhese mmu wó óchí bé sémpétnsem ne eyōŋ ntá bo abhen bátó bhese. Wōmbōŋ óchí agha?”

²³ Jón aghati bho mbōnyū ndemekepinti Asaya areme nyaka be, “Nchí mmú ane achi amem baso ábik ne eyōŋ amfay andeme noko be, ‘Nyabhé ká mbi Acha ambak chak.’ ”

²⁴ Bōnkwo Fárisi ke bátó nyaka bōbho ntá Jón.

²⁵ Bábhép yi be, “Óbhé ópú Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto, óbhé ópú Eláija, ne ópú ndemekepinti, ke ndaká yí ójwiti bho?”

²⁶ Jón akeme bhó be, “Mějwiti bho ne manyiep, ke mmu áchí fá téé nenti eneka ane bábhíkí riŋi.

²⁷ Yi átwó me ansem. Mbíkí kway mmu ane nchí kanari nkwbhénya bekak ebhi.”

²⁸ Menyīŋ ebhen befákári chí etak Bétani, ebhé Nyén Jōdan, ne ndü nebhuet ane Jón ájwiti nyaka bho.

Yesu, Mōnkwōmén Mandem

²⁹ Nti nywōp, Jón aghō Yesu ndu átwó ntá yi, arem be, “Yīŋi Mōnkwōmén Mandem ane ápoko bebá bō mankem fá amik!

³⁰ Yi ke mērēm nyaka éti yi be, ‘Mmú átwó me ansem ane acha me mbōnyune bápere bhe me, yi achi.’

³¹ Yé membōŋ mbíkí riŋi nyaka be chí yí, ke ntí ane ntwó njwiti noko bho ne manyiep chí ndu beka bo Israel mandīŋi mmu yi achi.”

³² Jón abho beghati bho enyīŋ ene yi ághó ne amík éti Yesu. Yí be, “Ngó ndü Éfónj Mandem áfú amfay asot mkpá ebhónj are sep kpát ate yi amuet.

³³ Kpáte mpok eyó, nke riŋi bé chí yí. Ke Mandem mmu áto me njwiti bho ne manyiep, anán aghati nyaka me be, ‘Mmu ane óghó Éfónj Mandem asebbe arōp ne yi, yí wu ke achi mmu ane ájwiti bho ne Éfónj Bedyere.’

³⁴ Me Jón ngó ne amík ndü menyīŋ ebhen befákári, ne nchí rem mbō ntísie be tetep mmú-ne chí Mmō Mandem.”

Bakonjo Yesu abhen mbi

* ¹ Ejuri épú kway meneme yó: Nò chí be Satan apú kway betanj ancha Yesu.

2

³⁵ Néyí nókó, Jón apēt abhak téé ne bakoŋo bhi bati apay.

³⁶ Aghó ndü Yesu áfuēt, arem be, “Ghó Mónkwómén Mandem!”

³⁷ Bakoŋo Jón bati apay bághók nókó enyiŋ ene yi árémé, báró yi bábhó bekoŋo Yesu.

³⁸ Yesu ayibhiri mmuet aghó bho ndu bákóŋo yi. Abhép bho be, “Bâyàn yi?” Bákeme yi be, “Rábay, ɔchókó fá?” [Rábay chi Ntɔŋ]

³⁹ Aghati bho be, “Twó ká ghó.” Bárók ne Yesu baghó nebhuet ane yi áchókó. Mpok yó nywop nébhák mbo nkárénká enwi ené ngós. Bábhák ne yi kpátē beti bega.

⁴⁰ Mmu amot ndü bóbho bati apay abhen bághoko nyaka enyiŋ ene Jón árémé ɛti Yesu, ne abho bekoŋo yi aka nnyén be Andru. Abhak manó Símun Pita.

⁴¹ Arók tēmté, aghó mómayi Símun, aghati yi be, “Séghó mmu ane bábhini be, ‘Mesáya’”, nɔ chi, Mpeme Mandem afyé nyaka bariēp be áto.

⁴² Andru asot Símun arók ntá Yesu ne yi. Yesu ayini yi, arem be, “Wó ɔchí Símun, mmó Jón. Chon nnyén ena néchák némbak be Séfas” [nɔ chí Setárebhé]. †

Yesu abhini Filip ne Natániel bé mambák bakoŋo bhi

⁴³ Nti nywop, Yesu aká nti bérɔŋ atú Gálili. Arók aghó mmu ane áká nnyén be Filip. Aghati yi be, “Twó bhák nkoŋo wa.”

⁴⁴ Filip abhak mmú Betsáida, nkúbhé etók ene Andru ne Pita báfú aré.

⁴⁵ Filip arók atemeri Natániel aghati yi be, “Séghó mmu ane Moses ásiní nyaka ɛti yi amem Ekáti Bebhé Mandem, nkúbhé yi mmú baremé kepinti nkwo básini ɛti yi. Nɔ chi, Yesu mmu Násáret, mmó Joséf.”

⁴⁶ Natániel ághókó nókó enyiŋ ene Filip árémé abhép yi be, “Ntiki ɛriti enyiŋ ékway befu Násáret?” Filip aghati yi be, “Wombon twó ghó.”

⁴⁷ Yesu ághó nókó ndü Natániel átwò ntá yi, arem ɛti yi be, “Né, chi mbɔŋ mmú Israel tēmté tēmté. Bapu apú ne yi wáwák.”

⁴⁸ Natániel abhép Yesu be, “Oká ná ke ɔriŋi me?” Yesu akeme yi be, “Filip ápére bhini wɔ ndü mpok ane ɔchí anerénok fig, nnán ngo wɔ.”

⁴⁹ Natániel arem be, “Ntɔŋ, ɔchí Mmo Mandem tetep! ɔchí Mfo bo Israel!”

⁵⁰ Yesu ákémé yi be, “ɛti ndémé bé ngo wɔ anerénok fig ke ɔnókó bé nchi Mmo Mandem? Chon ɔngó menyiŋ ebhen becha ebhen.”

⁵¹ Yesu aghati yi be, “Tetētep, chon mǎngo ndü nebu nénéne gbee, boángel Mandem mánkó amfay mánsebbe noko amik betemeri Me Mmu mfú ntá Mandem.”

Yesu aká manyiep ayibhiri mmem ndü epá nebhay

¹ ɛfuéré nókó manywop apay, epá nebhay ébhák amem etók Kána, atú Gálili. Nno Yesu abhak aré.

² Mának nyaka Yesu nkwo ne bakoŋo bhi ndü epá nebhay eyo.

³ Mmém ámay nókó, nno Yesu arók aghati yi be, “Mmém epá amay.”

⁴ Yesu akeme yi be, “Mmá, ndaká yí ɔsonori me ɛti mmém? Mpok aya abhíkí re kway.”

⁵ Máyi aghati bo abhen bákore mmem be, “Ká ka yéntiki enyiŋ ene yi ághati bhe.”

⁶ Bejé manyiep betandat bechi nyaka are téé. Yéntiki ejo ɛsot nyaka mbo líta manyiep besá byo. Békóŋo epin ené bo Israel, básot nyaka manyiep ndü bejo ebho ndu béso bepókó mmuet.

⁷ Yesu aghati baká betik be, “Fíé ká manyiep amem bejo ebho kpát ménjwi.” Báfyé manyiep amem bejo, béjwí te anyu.

⁸ Aghati bho be, “Sot ka mbók mǎnchyé ntá munti epá nebhay”. Báká nɔ.

⁹ Munti epá nebhay ághókóti nókó, aghó bé manyiep mɔ arɔp chi mmém. Yi kerini ebhak mɔ áfú, yéndu baká betik abhen bákó mɔ báriŋi nyaka be manyiep be ayibhiri ndü mmem. Munti epá nebhay abhini mbáyngoré,

¹⁰ arem be, “Ndü epa, báyambi mantwɔ chi ne ɛriti mmém. Ne bo mǎnán manyú ánwé bho amuet, ke mǎntwɔ ne yéntiki enyú mmém báchák. Ke ɔrɔ ɛriti mmém ansem, ne néne ke átwò ne mɔ.”

¹¹ Yesu aká nyaka enyiŋi maknkay ene amem etók Kána, atú Gálili. Ebhák ɛrin ené mbi ene yi aká ndu beton enyú betan ebhen yi ábhónó. Eká, bakoŋo bhi mánoko be yi achi Mmo Mandem.

¹² Epá nebhay ɛfuéré nókó, Yesu asepe arók Kapēnaum ne máyi ne bōmayi ne bakoŋo bhi. Bábhak aré ndü mpay manywop.

Yesu achwe ekerákap Mandem abók bakósi

(Mt 21.12-13; Mk 11.15-17; Lk 19.45-46)

¹³ Epá Nekini ene bo Israel érobhé nókó kékwót, Yesu akó, arók Yerúsalem ndu menyie epá eyo.

¹⁴ Aré, arók achwe amem ékiri ene ekerákap Mandem. Aghó bo abhen báti mpon ne bághónómén ne bebhónó. Bo básot nyaka menyin ebho ndu bechye akap. Aghó bawupsí bakap nkwo aré.

¹⁵ Asot nnik aghoko ékpá, abho bébok bho ne yɔ, be mǎmfú amem ekerákap Mandem. Aká enyumot ne bághónómén, ne mpon ené échi aré. Atakati béfémé bo abhen bákó esié bakap bewupsi, ne atakati bakap ayap.

† 1:42 Séfas ndü eyonó Grik chí “Setárebhé” ndu Kényan.

¹⁶ Aghati batí bebhónó be, “Feré ká menyin ebhen fá! Báké sot eket Etaya mánjibhiri ndú ekerésie!”

¹⁷ Ndak awu ákú bakono bhi bátik be Ekáti Mandem érém be, “Chon ekon ené mbónó ne eket eye éngway me.”

¹⁸ Békóno enyin ene Yesu ákú, bo Israel bábhép yi be, “Ntiki enyini maknkay ókway beká mbó erin ndu beton bhese be obhón betan beká menyin ebhen?”

¹⁹ Yesu akeme bho be, “Mbák mánchónjí ekerákap ene, chon mpet nte yó ndú manywop arat.”

²⁰ Bo Israel bárém be, “Cháá, báté eket ene ndú mamié besa bepay nsem atandat, obhé ókway bete yó ndú manywop arare?”

²¹ Ke ekerákap ené Yesu árémé ebhak chi mmuet yi.

²² Mpok Mandem aká yi ámpetnsem ndú nepém, ké bakono bhi bátik be yi arem nyaka beyon ebhen. Eká bo mánóko menyin ebhen bechi amem Ekáti Mandem ne ebhen Yesu árémé.

Yesu ariní enyü nkwa achi

²³ Ené Yesu áhí Yerúsalem ndú mpok Epá Nekiñi, beyá bo básikinti ne yi éti menyini maknkay ebhen bághó yi ákú.

²⁴ Ke Yesu keguép mmuet ntá yap, mbonyune, ariní nyaka enyü nkwanwan achi.

²⁵ Yé mmu kẹghati yi nkaysi bóbho mbonyune yimbón ariní nyaka ndú ntí nkwa nechi amem.

3

Yesu ne Nikodémós

¹ Münti bo Israel amot achi nyaka. Aka nnyén be Nikodémós. Abhak múnkwó Fárisi.

² Éwak émot arók ntá Yesu ne beti arem be, “Nton, sériní bé Mandem ké átó wó be óntwó óntón bo mbonyune yé mmu apú kway beku menyini maknkay ebhen ókú mbák Mandem apu ne yi.”

³ Yesu aghati yi be, “Tetétép, Mandem apú kway bebhak ntá mmu mbó Mfó ywi, kpáte mámbe yi ndón achak.” *

⁴ Nikodémós abhép yi be, “Ná bákway bebbe mmu ane ánáñ áhíkí? Akway bepétinsem amem menie máyi be mámbe yi ndón achak ké?”

⁵ Yesu akeme yi be, “Tetétép, Mandem apú kwáy bebhak ntá mmu mbó Mfó ywi kpáte mámbe yi ne manyiep* ne Efónó Mandem.

⁶ Nebhé enen nkwa chi nebhé nkwmuet, ke nebhé Efónó chí enen néfú ntá Efónó Mandem.

⁷ Óké bhák maknkay ndu ngátí wó be, ‘Bábhon bebbe wó ndón achak.’

⁸ Mbúép áfòk, ándak ebhak ene wu ábhónó bérón. Óghok ndu wu áfuét ké apú riní ebhak wu áfú ne ebhak ene wú árón. Echí enyumot ne yéntiki mmu ane bábhé yi ndu betan Efónó Bedyere.”

⁹ Nikodémós abhép yi be, “Eyo ekway béfákari ná?”

¹⁰ Yesu akeme yi be, “Óhí nton ntá bo Israel ane bo báriní sayri, yé nò obhíkí riní menyin ebhen-e?”

¹¹ Tetétép, sérém menyin ebhen sériní, ne séghati bho chi menyin ebhen séghó ne amík, yé nò bápu noko menyin ebhen séghati bhe.

¹² Mbák ngátí bhe menyin éti barak ané áfákari fá amik be kenókó, ná bákway menoko mbák ngátí bhe menyin éti barak ane áfákari awu amfay?

¹³ Yé mmu amot ábhíkí re ko amfay ebhak ene Mandem achi, ébhíkí fuet Mmu ane áfú ntá Mandem, yi mmu áfú amfay atwó amik.

¹⁴ Nkúbhé mbó enyü Moses ásré nyaka nnyó-senon abhat ndú enok, ayon amfay, amem baso, enyu eyó ké bábhónó beyon Mmu ane áfú ntá Mandem nkwa amfay.

¹⁵ Bábhon bekpán yi amfay enok be yé agha ane anoko yi, ámbón nepém enen nebhiki bhon ngwenti.

¹⁶ “Mandem akon nyaka bó mmik tontó, kpát achye Njanjá Mýwi be yé agha ane ánokó yi, áké gu áném, ké ámbón nepém enen nebhiki bhon ngwenti.

¹⁷ Mandem abhíkí to Mýwi fá amik be ántwó ántán bó mmik andem be babhon bekwéné. Ató yi chi bé ámfuét ntá yi, ampeme bó mmik.

¹⁸ Bápu temsi mmu ane ánokó yi, ké mmu ane ábhíkí ka menoko, bekwéné bechi ne yi mbonyune ábhíkí ka menoko Njanja-Mó Mandem.

¹⁹ Ntí ane Mandem átan bo abhen bábhíkí noko Mýwi chi bé erónó étwó fá amik be bo bákón ejuri bácha erónó, mbonyune barak abúabu ké bó báku.

²⁰ Yéntiki mmu ane ákú barak abúabu ápap erónó. Apú ron ebhak ene erónó echí ndú apú yan bo mango menyin yi ákú.

²¹ Ke mmu ane ákú menyin ebhen bechi tetép átwó ndú erónó ne manák, be bo mango be Mandem ké ákwak yi anku menyin ebho.”

Enyin ene Jón árémé éti Yesu

²² Yesu ánáñ nákó bérém enyin ené yi ághati Nikodémós, arók bebhak bechak atú Judéya ne baghakó bhi. Abhak aré ne bho anjwiti noko bho.

²³ Mpok eyó, Jón abhak Aénon, kekwtó ne Sálím, anjwiti noko bho. Abhak aré mbonyune manyiep aya nyaka ebhak eyó. Bo báré ron ntá yi, anjwiti noko bho.

* 3:3 Bebbe mmu ndón achak: Chi nepém neko enen Mandem áchye mmu mpok yi átknsem ndú bebú, aka be Yesu achi Mpeme ne Acha ntá yi.

²⁴ Bábhíkí re kem nyaka Jón mamfye ekerékənəŋ.

²⁵ Ebhíkí tat, epáití ékwén nenti bakoŋo Jón ne mmu Israel achak éti enyù neso enen nékà mmu ambak pépép besí Mandem.

²⁶ Eká bakoŋo Jón bārók ntá yi barem be, “Ntəŋ, mmu ane achi nyaka ne wə ebhé Nyén Jódan ené awu óngati nòkə bo menyiŋ éti yi, ájwiti bho ne yéntiki mmu árəŋ ntá yi.”

²⁷ Jón akeme bho be, “Yé mmu apu kway bebəŋ enyiŋ kpáte Mandem anchye yi yə.

²⁸ Bə babhəŋ bāchí batisie ndü ndémé bé puyé me ké nchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be átó. Nchí chí mpəkəntó ane Mandem átó be njambi ke yi antwə.

²⁹ Mbäy-ngoré ke ábhóŋ ngoré. Mmuere mbäyngoré ane áchí téé ánoŋ bégħok eyəŋ ene mbäyngoré, † ághok eyəŋ eyi, ambəŋ beyá manák. Enyu yo ke échi ne me. Manák ama ajwí pəst néne.

³⁰ Nsónó yí abhəŋ békó nókó kó, aya ansep nókó.

³¹ “Mmu ane áfú amfay, achá yéntiki mmu achak. Mmü mmik afu fá amik, ne árem chí barak ané mmik. Mmu ane áfú amfay achá bə mmik mankem.

³² Yí ághati bo menyiŋ ebhen yi aghə ne amík, aghók ne batú. Yé nə, yé mmu apú noko enyiŋ ene yi árem mbo enyiŋ.

³³ Ke mmu ane ághókó enyiŋ ené yi areme anoko, átəŋ be yi anókó enyiŋ ene Mandem áremé be échi tetep.

³⁴ Echi nə mbənyune yí mmu Mandem átó, árem chí Eyəŋ Mandem mbənyune Mandem achyé yi Efónó Bedyere njenti ti.

³⁵ Éta Mandem akəŋ Mýwi ne afyé menyiŋ menkem yi awə. Mandem achyé yi Efónó eyi njenti ti.

³⁶ Yéntiki mmu ane ánókó Mmu ane áfú ntá Mandem, ábhəŋ nepém enen nebħiki bhəŋ ngwenti. Mmu ane ábhíkí noko Mmu ane áfú ntá Mandem apú bhəŋ nepém. Ke bebənti Mandem bətiŋi ne yi.”

4

Yesu ne ngoré Samária

¹ Yesu ariní be bəŋkwə Fárisi bághók be beyá bo bārəbhə koŋo chí yi ne yí anjwiti nókó bho, ne bə bakoŋo bħi báya máncha nókó abhen Jón.

² Sayri sayri, puyé Yesu ke ájwiti nyaka bho, chí bakoŋo bħi.

³ Yesu áriní nókó nə, afa atú Judéya apet atú Gálili.

⁴ Abhəŋ nyaka bəfuét atú Samária ndu berəŋ Gálili.

⁵ Ekə, akə aghaka etək Samária ene bábhini bə Sika, kékwót ne nebħwérémik ane Jekóp áchye tentep ntá mýwi Joséf.

⁶ Mbokó manyiep ane Jekóp ábhák are. Yesu ághákə nókó aré, ndü yi ánaní ápəbhé, achókə nepaká mbokó manyiep wu. Nywəp nebħák mbo nkárénká byo ne epay.

⁷ Ngoré Samária amət atwə ndu beya manyiep aré. Yesu aghati yi be, “Mma, chye me manyiep nnyú.”

⁸ Mpok eyə, bakoŋo Yesu bārəŋ nyaka etək ndu békú nenyié.

⁹ Ngoré Samária wu akeme Yesu be, “Wə, óchí mmu Ju, atú Judéya, me mbák ngoré atú Samária, ekə ná ke őrem be nchye wə manyiep ónyú. Bə Judeya bábhíkí bhəŋ yényiŋ beku ne bhese bo Samaria!”

¹⁰ Yesu akeme yi be, “Mbə óriní akap ane Mandem áchye bho, ne mmu ane áremé nó be, ‘Chie me manyiep’, mbə őrem me nchye wə manyiep amen áchye nepém.”

¹¹ Ngoré wu arem be, “Éta, óbhíkí bhəŋ enyiŋ ndu beyá manyiep ne yə, ne mbokó manyiep áchwe, őbhəŋ manyiep amen áchye nepém fá?

¹² Óchá etayese Jekóp mmu átemé nyaka mbokó manyiep ane arə ntá yese? Ná ókway bechye mmu manyiep amen áchá amen yimbəŋ ányu nyaka, ne bəbħi mányú, mpəŋ eyi ényú?”

¹³ Yesu akeme yi be, “Yé agha ane ányú manyiep amen, apú rə bəbhəŋ ekwaká manyiep.

¹⁴ Ke mmu ane ányú manyiep amen mēchyé, apú pere bhəŋ ekwaká manyiep wáwák. Manyiep amen mēchyé yi, ábhák ntá yi mbə ntí mənyn ané manyiep ányay are, anchye nókó yi nepém enen nebħiki bhəŋ ngwenti.”

¹⁵ Ngoré wu arem ntá yi be, “Éta, chye me manyiebhé mə, bə manyiep áké pere kwak me, ne be nképere twə fá ndu beya manyiep.”

¹⁶ Yesu aghati yi be, “Dók bħini nném aywe, twə ne yí.”

¹⁷ Ngoré wu akeme yi be, “Mbíkí bhəŋ nném.” Yesu arem be, “Őrem tetep bə óbhíkí bhəŋ nném.

¹⁸ Onán óbhəŋ maném batay, ne mmü ane óchí ne yi néne, abħiki bhay wə. Őrem tetep!”

¹⁹ Ngoré wu arem ntá yi be, “Éta, ngə néne be óchí ndemekepinti Mandem.

²⁰ Bətayese bátwə nyaka fá ndü njie ne mánchye nókó Mandem kenókó, ke be bə Judeya bārəm be Yerúsalem ke áchi ebħak ene bo bábhəŋó bechye Mandem kenókó are.”

²¹ Yesu arem be, “Mmá, nokó enyiŋ ené mēghati wə. Mpok átwə ane bo bápú pere

† 3:29 Ndu kémbəp, Yesu achi mbäyngoré mbənyune atwə nyaka fá amik chí éti yese, ne mbák sémbat mmuet ne yí, yényiŋ epu kway befap bese ne yi.

bhəŋ bechye Eta Mandem kenókó yě chi fá ndũ njie ne, yě chi Yerúsalem.

²² Bě bo Samaria, bächyě kenókó ntá enyij ene bábhičí riŋi. Bese bo Judeya sériŋi mmu ane séchyě kenókó mbənyune Mandem áfuet chí ntá bo Judeya bépeme bho.

²³ Mpok átwò, ne mpok eyo anán aghaka ane bo abhen bächyě Eta Mandem kenókó, bákú nò enyu ené échí tetep be Éfónjó Mandem átonj bho mbi. Menyü bo bho ké Mandem áyən mánchyě yi kenókó.

²⁴ Mandem achi Éfónjó, ne bə abhen bächyě yi kenókó, bábhičy bechye yi kenókó ne nti nemət ndũ betan Éfónjó Bedyere.”

²⁵ Móngoré wu arem be, “Ndiŋi bé Mpeme Mandem afyě nyaka bariep be áto, yi mmu bábhiŋi be Kristo átwò. Anán ántwò, chəŋ angati bhese barak ankem.”

²⁶ Yesu aghati yi be, “Me, mmu nchí rem né kepi ne wo, ke nchi Mpeme.”

²⁷ Nkúbhé mpok yo, bakoŋo Yesu báfú ebhak ené bəronj bəku nenyiě bəpetnsem. Bábhič maknkay begbo be Yesu árem kepi ne ngoré, ke yě mmü wap kebhép ngoré wu be, “Jyən yi?” Ne yě amət kebhép Yesu be, “Ndaká yi árem kepi ne yi?”

²⁸ Ngoré wu arə etě manyiep eyi, arək etək téé, abho bəgháti bho be,

²⁹ “Twò ká ghə mmü ane ágháti me yěntiki enyij ené nkú ndũ nepém ena. Chí Mpeme Mandem afyě nyaka bariep be áto ke?”

³⁰ Ekú etək enkem émóko, bábhič bəronj ntá Yesu.

³¹ Mpok ane ngoré wu arə áronj etək, bakoŋo Yesu bərə nik yi mmuet bé “Nton, nenyiě mbo nenyiě.”

³² Ke yi aghati bho be, “Mbəŋ nenyiě ményie enén bábhičí riŋi.”

³³ Ekú, bábhič bebhəp bati be, “Mmüfú átwə yi ne nenyiě ké?”

³⁴ Yesu aghati bho be, “Nenyiě ena chi beku enyij ene mmu ane áto me áyən nkú, ne menáná betik ebhi.

³⁵ Pú bərəm be, ‘Mbák éngáká batan anwi, chəŋ māmferə mbwət ebhi?’ Ke nchí ghati bhe be mánjon amik mánjinj nki, mǎngó ndũ mbwət anán ágháká bəfere ebhi.

³⁶ Mmu ane áfere mbwət ebhi, ábhəŋ akap ndũ betik ebhi. Ne ányokoti mbwət ane áchí chí bo abhen bábhič nepém enen nebhiki bhəŋ ngwentí, be mmu ane ápi mbwət ne ane áfere yo ebhi, bó mankem mǎmbəŋ manák.

³⁷ Echí tetep mbo enyu bərəm be, ‘Mmu bəpi ápi, ane beghem angem.’

³⁸ Ntə be be mǎndək māmferə mbwət ane bábhičí pi. Bo bachak bápi, be bǎghəm mbwət ane bə bapi.”

³⁹ Bəyá bo Samaria abhen báfú etək mánóko Yesu éti nerem ane ngoré wu arem be, “Agháti me yěntiki enyij ene nkú ndũ nepém ena.”

⁴⁰ Mpok bátéméri Yesu, máník yi mmuet be ámbák ne bho, ne abhak ne bhə ndũ manywəp apay.

⁴¹ Ne bəyá bo báchák mánóko éti menyij ebhen Yesu aghati bho.

⁴² Ekú bərəm ntá ngoré wu be, “Epét epu bé éti menyij ebhen áremé ke sénóko. Bese babhəŋ séghok ne batú beyəŋ ebhen bəfú yi anyu, ne sériŋi be né chí Mpeme bó mmik tetep.”

Yesu abú mmə müngo

⁴³ Manywəp apay ane Yesu achi ne bo Samaria áfúéré nókó, afa berəŋ atú Gálili.

⁴⁴ Yimbəŋ arem nyaka be, “Bápu chye ndemekepinti kenókó amem etək eyi.”

⁴⁵ Mpok Yesu áchwəbhé Gálili, bó Galili básot yi ne manák ndu bǎghó yěntiki enyij ene yi ákú Yerúsalem mpok bəronj are ndũ Epá Nekinj. Bó nkwo bəronj nyaka ndũ epá yo.

⁴⁶ Yesu apət arək etək Kána, atú Gálili, ndũ nebhuet ane yi ákú nyaka manyiep áyibhíri mmém. Münti amət abhak Kapənaum ane móywi áme.

⁴⁷ Aghókó nókó bé Yesu afú atú Judéya átwò Gálili, arək are nik yi mmuet be ándók Kapənaum ámbú móywi. Mówu arəp nyaka chí kékwt bəgu.

⁴⁸ Yesu aghati müngo wu be, “Bápu ka menoko me mbák bábhičí ghə berinj maknkay.”

⁴⁹ Müngo wu arem be, “Eta, twò séndók be mówa áké sebhe.”

⁵⁰ Yesu akeme yi be, “Petnsem anywəp, móywe apú gú.” Müngo wu anoko enyij ene Yesu áremé, afa, are gure.

⁵¹ Ené yi ásep áronj, bó betok bhi bátéméri yi ambi, baghati yi be, “Móywe achí nepém.”

⁵² Abhép bhə be, “Ntiki mpok yi ábhó bəchəko sayri?” Bákeme yi be, “Eyu ndu nkárénká amət ne ngósi.”

⁵³ Chi mówu atik bé ndũ nkúbhé neŋəkó nywəp enə ké Yesu ághati yi be, “Móywe apú gú.” Ekú müngo wu ne *efo eyi enkem mánóko Yesu.

⁵⁴ Enyij ene ébhák eriŋ ené éjwí bepəy ndũ menyinj maknkay ebhen Yesu ákú mpok yi áfú atú Judéya arəŋə atú Gálili.

5

Yesu akú mmü ane átré amik ndũ neme atan

¹ Etaré nókó, mpok epá bo Israel échák akwáy. Yesu akó, arək Yerúsalem.

² Éntinjnyén ebhak Yerúsalem, kékwt ne nyū-ebhá ane bábhiŋi be nyūbha bǎghəŋəmən. Bábhiŋi éntinjnyen eyo ndũ eyəŋ ené bo Israel be Betsáta. Bətem betay ebhak kékwt ne éntinj eyo.

³ Beyä bömame bábhák aré; manémámik, ne babhénti, ne abhen bachi bharé. Báre non be nnyén némbon.

⁴ Mpok ne mpok, ángel Mandem àsèp nyaka amik ambon éntinnyen eyo. Ne mmũ neme ane áyambi ásbébhé amem, yéntiki enyũ neme enen yi abhono némay.

⁵ Mmũ amat abhak aré ane anán áhí nyaka amik ndũ neme mamié esá nsem neku ne arat.

⁶ Yesu ágháká nókó ndu betem ebho, aghó mmu wu bháre. Arinji bé yi anán atat aré ndũ eróri mpok. Abhép yi be, “Jyán bé óntán?”

⁷ Mmũ neme wu akeme Yesu be, “Eta, mmu apú ane apókó me nsep anyén ayak mpok nnyén nébón. Mperé nu béchwóp aré, mmu achák anán áyambi.”

⁸ Yesu aghati yi be, “Faté, pokó éśák eye ka.”

⁹ Témté wu, mmu wu atan. Asot bekpaka bhi abho beko. Nywəp eno nébhak chí nywəbhé neywəməet bo Israel.

¹⁰ Ekə, bo Israel bárem ntá mmu ane bábu yi be, “Echə chí nywəbhé neywəməet ne ébhé ébhíki ka be ómpókó éśák eye.”

¹¹ Akeme bho be, “Mmu ane ábu me ke ághátí me be, ‘Pét éśák eye, faté ko.’ ”

¹² Bábhép yi be, “Mmüré ághátí wə ómpet éśák eye ónko chí agha?”

¹³ Ke yi ke rinji mmu wu. Yesu ábu nyaka yi anone arək mbonyune beyä bo báchí nyaka aré.

¹⁴ Ébhíki tat, Yesu atemeri yi amem ekerákap Mandem, aghati yi be, “Yinjí, ónán ótan! Də bebá be esəŋəri ené échá eyo éké temeri wə.”

¹⁵ Mmũ wu arə, arək, aghati bóbati bo Israel be Yesu ke ábu yi.

¹⁶ Éti yə ké bo Israel bábhó béchye Yesu nenyok, be yi aka mmu atan ndũ nywəbhé neywəməet.

¹⁷ Ke Yesu aghati bhó be, “Etaa ákə betik mpoknkem, ne menkwó mbəŋ beka betik.”

¹⁸ Éti enyinj ene Yesu áréme, bo Israel bápét báre yan mbi beway yi. Ntí abhak be, puyé chí ndiere be akwen ebhé nywəbhé neywəməet, ke ndak ané akpik ábébhé áchá ábhák be, yí ábhini Mandem be etayi, ne be békə nə chí beyenti mməet ne Mandem.

Mandem achyé Mýwi betan

¹⁹ Yesu aghati bhó be, “Tetètep, Mmə Mmo Mandem mpú kwáy beka yényinj ndũ betan ebha. Mékə chí menyinj ebhen ngó Etaa ákə. Yéntiki enyinj ené Etaa ákə, yó ke Me Mýwi nchí ka nkwo.”

²⁰ Echí enyu eyo mbonyune Eta akəŋ Mmə Mýwi, ne áton me yéntiki enyinj ene yimbəŋ ákə. Ne chəŋ antəŋ me menyinjí maknkay ebhen becha ebhen, be manyu ánhók bhe.

²¹ Nkúbhé mbə enyũ Eta áŋeme bawú anchye bho nepém, nó ké Mmə Mýwi nchí chye nepém ntá yé agha ane méyan bechye nepém.

²² Yé mmu, Eta apu tan manyé yi. Achyé betan menkem ntá ya, Mmə Mýwi, be ntán yéntiki mmu.

²³ Aka nə be bo mankem mánchye Mmə Mýwi kenókó nkúbhé mbə enyũ báchye yi kenókó. Mmũ ane apu chye Mmə Mýwi kenókó, apú chye kenókó ntá Etaa mmu ato me.

²⁴ Tetètep, mmũ ane ághókó enyinj ene mërəm, anoko mmu ane átó me, ábhəŋ nepém enen nebhíki bhoŋ ngwenti. Mandem apú rem be bekwené bechi ne yi. Afú ndũ newú, achwe ndũ nepém.

²⁵ “Tetètep, mpok átwə, ne anán akway, ane bawú bághók eyəŋ eya, Mmə Mmo Mandem, ne abhen bághókó mámbəŋ nepém.

²⁶ Nkúbhé mbə enyũ Eta áchye nepém, nə ké yi áchye Mmə Mýwi nkwo betan béchye bo nepém.

²⁷ Ne achyé me betan ndu bétan bo, mbonyune me ke mfú ntá Mandem.

²⁸ Báké bhak maknkay begbok menyinj ebhen. Mpok átwə ane bawú mankem bághok eyəŋ eya amem manem ayap.

²⁹ Ne mánán mángók eyəŋ eya, báfú ndũ manem ayap. Abhen báká nyaka berí ndũ mmik ne, máneme, manchwe ndũ nepém enen nebhíki bhoŋ ngwenti, ne abhen báká nyaka bebá, máneme mámbəŋ ntemsi.”

Batisie Yesu

³⁰ Yesu arək ambi berem be, “Mpú kwáy beka yényinj ndũ betan ebha. Ené mékə nchí ka chí ndũ betan Mandem mmu átó me. Méťan bo mbə enyũ yi aghati me ntan bo. Ne méťan bo chí enyu ené echí chak, mbonyune mpú ka menyinj ebhen membəŋ nchí yan beka. Nchí ka chí menyinj ebhen mmu ane átó me áyan nkə.”

³¹ Mbák ndem éti mməet eya, mbəŋ bo abhen bakway bérinji be enyinj ene mërəm ébhíki bhoŋ menwəp.

³² Mmũ ane áté me ntísie achi nyáná, ne ndíní be enyinj ené yi arəm éti ya ebhoŋ menwəp.

³³ Bătó nyaka bo ntá Jón be mámbəp yi ángati bhe éti ya, ne aghati bhe enyinj ené echí tetep.

³⁴ Puyé chí be nkwanwan ke ábhónó bété me ntísie, nchí ghati bhe enyinj ene Jón áréme éti ya be Mandem ámpém bhe.

³⁵ Jón achi nyaka mbə erónó ene édú éngo nako ŋwaan, ndu mómbinji mpok, báka eyəŋ eyi ne bábhón manák ndu mómbinji mpok.

³⁶ Ke menyinj béchí ebhen bérəm éti ya enyu ené échá enyinj ene Jón arəm. Nkúbhé menyinj ebhen mékə, bété me ntísie be Eta ke átó me.

³⁷ Ne Eta, yímbəŋ, mmu átó me áté me ntísie. Bábhíkí re ghok eyəŋ eyi, bábhíkí re ghó enyú yi achi.

³⁸ Ne Eyəŋ eyi épú aməm bati yeka mbənyune bábhíkí noko mmu ane yi átó.

³⁹ Bəfyè betəŋ bəpay Eyəŋ Mandəm mbənyune bákáysi bə étəŋ bə mbi nəpəm enen nebhiki bhəŋ ngwenti ne yó èrəm chí eti ya.

⁴⁰ Yé nə, bəpú ka bétwə ntá ya bə māmboŋ nəpəm.

⁴¹ Mpú yán nə chí kənókó ntá nkwa.

⁴² Nchí rəm mənəyŋ ebhen mbənyune ndíní bhe. Ndíní bə ekəŋ Mandəm épú aməm bati yeka.

⁴³ Ntwə ndú nnyén Etaya, ne bábhíkí sət me mbə mmu. Mbə mmu achák kə átwó nó árəm eti ndu mməet yi ne ndú betəŋ ebhi mbə bəsət yi mbə mmu yweka.

⁴⁴ Ná bákway menoko ené báyaŋ chí bakak amən báchyè bati, kefyé ntí ndú bakak aməm Mandəm áchye.

⁴⁵ Báké kaysi bə chəŋ ngati Eta enyú bho báchi. Moses kə ághati chəŋ yi, Moses mmu bábhaka nti ne yi.

⁴⁶ Mbə mánókó enyŋ ene Moses ásiní tətəp, mbə mánókó enyŋ ene mǝghāti bhe. Moses ásiní nyaka chí eti ya.

⁴⁷ Mbák bábhíkí noko basŋ ami, ná bákway mənókó enyŋ ene mérəm?"

6

Yesu adík ngemntay bho

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

¹ Etaré nókó, Yesu apé, arək ebhè Manyu Gálili. Nkúbhé Manyu wu kə bábhini bə Manyu Tibérias.

² Ngémtay bo bərə kəŋo yi mbənyune bághó nyaka mənəyŋi maknkay ebhen yi áká ntá bómame.

³ Yesu akó ambi njie, achəkó aré ne bəkoŋo bhi.

⁴ Epə bo Israel ené bábhini bə Epə Nekiní éróp kekwoť.

⁵ Ayibhiri mməet, ayini, aghó ndú ngémtay bho bátwə ntá yi. Abhép Filip bə, "Chəŋ sémbəŋ brət béku fá ane ákway bəbhen?"

⁶ Yesu arəm nə ndu məmə Filip mbənyune yímbəŋ áriní nyaka enyŋ ene yi ábhəŋ bəku.

⁷ Filip akeme Yesu bə, "Nkáp nkubetik ndú manywəp bəsə byo ápú kway béku brət ane yəntiki mmu wap akway bəbhen mandú."

⁸ Nkoŋo ywi amət ane achí manə Símun Pita ane aka nnyén bə Andru arəm ntá yi bə,

⁹ "Mmə amət achi fá, ane ábhəŋ bəkpəkó brət betay ne nsi epay, kə eyo chí yi ntá beyá bəbhen?"

¹⁰ Yesu aghati bhə bə, "Kə ka bo mánchókó amik." Táko ayá nebhəet ére. Eku bo báchókó amik. Babhakanəm bábhák mbə nká etay.

¹¹ Yesu asət ye bəkpəkó brət bhə. Achyé nókó bakak ntá Mandəm, akore ntá bo abhen báchókó amik. Akə enyumət ne nsi. Yəntiki mmu anyié kpát ajwi.

¹² Yəntiki mmu anyié nókó ení enén nəkwáy yi, Yesu aghati bəkoŋo bhi bə, "Nyokotí ká mbwəpti ane árəbhé bə yənyŋ eke chəŋti ndéndəm."

¹³ Mányókotí ye mbwəpti ane bo mányié, bərə. Ajwi bəkay byo ne bəpay.

¹⁴ Bo abhen báchi aré, bághó nókó erini maknkay eyo, bərəm bə, "Tətəp, né chí ndemekepinti Mandəm ane ábhəŋ nyaka bétwə fá amik."

¹⁵ Yesu aghó bə bo báyaŋ békem yi ne betəŋ bə mánkə yi Mfo, afa, akó njie, abhak aré aywinti.

Yesu are kə amfənyen

(Mt 14.22-33; Mk 6.45-52)

¹⁶ Bəku bəgháká nókó, bəkoŋo Yesu basəp, barək angoko manyu,

¹⁷ báchwə aməm áchwi bərə pé nnyén berəŋ Kapənaum. Beti ménəŋ bəgə nyaka ené Yesu ábhíkí re təməri bho.

¹⁸ Mbəp atanatan abho menu. Eku betəŋti mpérényen eya anyén.

¹⁹ Bəkoŋo bhi mánók mbə bəkilometa batay ne batandat. Bághó nókó ndú yi ákó anyén átwó kekwoť ne bhə, bəcháy békém bhə tontó.

²⁰ Kə Yesu aghati bhə bə, "Báké chay. Chí me!"

²¹ Báká ye bə yi anchwe aməm áchwi. Nechwə yi áchwé, áchwi arək ateme angəkonyén, ndú nechyənyen enen bó bərəŋ aré.

Bo bərə yán Yesu

²² Nəyí nókó, bo abhen bərəbhé ebhənyen ene Yesu ne bəkoŋo bhi báfu aré, bátik bə ndiere áchwi amət kə achí nyaka aré, ne bə Yesu abhíkí chwe aməm áchwi wu andək ne baghəkó bhi. Bó bərə nyaka yi bərək.

²³ Efákəri bə bachwi achak ane áfu Tibérias átwó kekwoť ndú nebhəet ane bo mányié nyaka brət mpok Acha ánaŋ áchyé bakak ntá Mandəm.

²⁴ Bó bhə bághó nókó ye bə Yesu ne bəkoŋo bhi, bápət bəpə aré, bə babhəŋ báchwé aməm bachwi yo, barək Kapənaum ndu béyaŋ Yesu.

Yesu chí nenyié enén néchyə nəpəm

²⁵ Bágháká nókó ebhə manyu ene Yesu árəŋ nə bəkoŋo bhi, bághó yi aré, babhəp yi bə, "Ntəŋ, əpə átwə wen ntiki mpok?"

²⁶ Yesu akeme bhə bə, "Tətəp, bəpú yaŋ me eti bághó berini maknkay, kə eti brət ane mányié bəjwi.

27 Bákê fye ntí ndú nenyíé enen néchòŋti. Fíé ká ntí chí ndú nenyíé enen nepu chòŋti, nenyíé enen néchyè nepém enen nebhíki bhòŋ ngwenti, enen Me Mmu mfú ntá Mandem nchí chyè chòŋ be. Èti yò ke Ètaya achyè erin betòŋ be yi ke átó me.”

28 Bò bábhép ye Yesu be, “Betik Mandem ebhen sébhòŋó beku nókó chí yi?”

29 Yesu akeme bhò be, “Enyìn ene Mandem áyàn mánka chí be mánókó mmu ane yi átó.”

30 Èka bárem ntá Yesu be, “Ntiki erin ókwáy ye beku bé sèngó, sénoko wò? Chòŋ ónka yi ntá yese?”

31 Báchl mbi bhesé mányíé nyaka mana mpok bákò amem baso. Enyu eyò ke básíní amem Èkátí Mandem be, “Achye nyaka bhò nenyíé enen néfú amfay!”

32 Yesu aghati bhò be, “Tetètep, puyè Moses ke áchyé nyaka bachímbe bheka nenyíé enen néfú amfay. Ètaya ke áchyè bhe nenyíé enen mbòŋ enén néfú amfay.

33 Nenyíé Mandem chí mmu ane áfú amfay atwò, ne áchyè nepém ntá bò mmik.”

34 Bárem ntá yi be, “Èta, chyè bhesè nenyíé eno mpoknkem.”

35 Yesu aghati bhò be, “Me ke nchí nenyíé enen néchyè nepém. Mmu ane átwò ntá ya apu pere ghok nsay ne mmu ane ásíki ntí ne me, apú bhòŋ ekwaká manyiep wáwák.

36 Ke ngátí bhe be yèndu bághò me bábhíki noko me.

37 Yè nò, yèntiki mmu ane Èta áchyé me, átwò ntá ya. Ne yè mmu apú twò ntá ya mēmbók yi,

38 mbonyune mbíki fú amfay ntwó fá amik beku enyìn ene mēyán. Ntwò beku chí enyìn ene mmu ane átó me áyàn mēnka.

39 Ne enyìn ene mmu ane átó me áyàn nka chí be nkéro yè mmu amot ane yi áchyé me áném, ke bé nka yèntiki mmu wap ámpetnsem ndú nepém ndú nywop enen ngwenti.

40 Enyìn ene Èta áyàn chí bé yè agha ane ághó Móywi, asiki ntí ne yi, ámbòŋ nepém enen nebhíki bhòŋ ngwenti. Ne chòŋ nka yi ámpetnsem ndú nepém ndú nywop enen ngwenti.”

41 Bò Israel bábhó ye ménywinti èti Yesu, ndú yi áréme be, “Me ke nchí nenyíé enen néfú amfay.”

42 Báre rem be, “Pú Yesu mmò Joséf né? Pú séríní etayi ne máyi? Èkò ná ke yi arem be, ‘Mfu amfay ke nchí ntwó fá amik?’”

43 Yesu akeme be, “Dó ká nenywintí eneká nò.

44 Yè mmu apú kwáy bétwò ntá ya mbák Ètaya mmu átó me abhíki ya yi ntá ya. Ne mmu ane átwò ntá ya, chòŋ nka yi ámpetnsem ndú nepém ndú nywop ngwenti.

45 Èchí amem basíní baremé kepínti be, ‘Chòŋ Mandem ántòŋ bó mankem.’ Yèntiki mmu ane ághókó, ne ághók enyìn ene Ètaya áréme, átwò ntá ya.

46 Mpú rem chí be mmu achi ane anan aghò Ètaya. Mmu ane áfú ntá Mandem ke ánan ághó yi.

47 Tetètep, mmu ane anoko ábhòŋ nepém enen nebhíki bhòŋ ngwenti.

48 Me ke nchí nenyíé enén néchyè nepém.

49 Bachímbe bheka mányíé nyaka mana amem baso, yè nò, bó mankem bágu.

50 Ke né chí nenyíé enen néfú amfay, bé mmu ane ányíé nò áké gu.

51 Me ke nchí nenyíé enen néchyè nepém enen néfú amfay. Mmu ane ányíé nenyíé enen, ábhák nepém mpoknkem. Nenyíé enén méchyè chòŋ bé bò mmik mambòŋ nepém, chí nyamwuét eya.”

52 Enyìn ene Yesu áréme éká bó Israel bábhò beken epátí ne bati, mándeme nòkò be, “Ná mmù-ne ákwáy bechyè bhesè nyamwuét ayi be senyie?”

53 Yesu aghati bhò be, “Tetètep, mbák bábhíki nyíé nyamwuét Mmu ane áfú ntá Mandem, mányú manòŋ ami, bápú bhòŋ nepém.

54 Mmù ane ányíé nyamwuét ya ne anyú manòŋ ma, ábhòŋ nepém enen nebhíki bhòŋ ngwenti, ne chòŋ nka yi ámpetnsem ndú nepém ndú nywop enen ngwenti.

55 Nyamwuét eya ke áchí mbòŋ nenyíé nenyíé, ne manòŋ ama ke áchí mbòŋ mmém amen menyu.

56 Mmu ane ányíé nyamwuét ya ne anyú manòŋ ma, áchí babhát ne me, ne me nkwo nchí babhat ne yi.

57 Èta mmu achi nepém ke átó me, ne èti yi ke nchí nepém. Nkúbhé enyu eyò ke èchi be, mmù ane ányíé me ábhák nepém èti ya.

58 Né chí nenyíé enén néfú amfay nétwó fá amik. Népu mbò enén bachímbe bheka mányíé nyaka, bágu. Mmù ane ányíé nenyíé enen ábhòŋ nepém enen nebhíki bhòŋ ngwenti.”

59 Yesu arem barak ane mpok yi áchí amem èkeré nenikímuéti ene etak Kapénaum átòŋ bó.

Beyá bakoŋo Yesu báchen yi, báro

60 Bakoŋo Yesu bághókó nókó kepi eken yi árem, beyá bhap báre rem be, “Ané ndak atan acha, agha ákwáy beka wu?”

61 Yesu áriní bé baghakó bhí mánywinti èti ndak ane. Abhép bó be, “Bati ábé bhe èti ndak ane ndémé?”

62 Mbák mángó ye Me Mmu mfú ntá Mandem ndu nchí petnsem amfay ndú nebhuet ane mfú, bárem bé yi?

63 Èfónó Mandem ke áchyè nepém. Mmuet nkwa apu ku yènyìn. Beyòŋ ebhen ngátí bhe bétwò ne Èfónó Mandem ne béchyè nepém.

⁶⁴ Yɛ nɔ, mbɔk yɛka bábhíkí noko.” Yesu arínjì bo abhen bábhíkí noko yi tɛ ndù nɛbhònet, nɛ arínjì mmu anɛ ábhónó beti yi.

⁶⁵ Yesu arem yɛ bɛ, “Ɛti yɔ kɛ ngátí bhé bɛ mmu apú kway bétwɔ ntá ya mbák Ɛta abhíkí chye yi mbi.”

⁶⁶ Nebho mpok yɔ, beyá bakoŋo bhi báya mmɛt ansem, bó kɛpɛrɛ koŋo yi.

⁶⁷ Ɛká Yesu abhép baghókó bhi bati byo nɛ apay bɛ, “Ná nɛ bhe, báron nkwo?”

⁶⁸ Simun Píta akemɛ yi bɛ, “Ɛta, ntá agha? Wɔ kɛ ábhónó beyon ebhen béchye nepém enen nebhiki bhon ngwenti.

⁶⁹ Sɛnoko nɛ sɛrinjì bɛ wɔ kɛ óchí Mmu Nyáná anɛ Mandem átó.”

⁷⁰ Yesu akemɛ bhó bɛ, “Pú njap bɛ bati byo nɛ apay? Yɛ nɔ, mmú yweka amot abhon efónó ebábu.”

⁷¹ Yesu árɛm nyaka nɔ ɛti Júda, mmɔ Simun Iskariot, mbonyune Júda, mmu amot ndù nkwo baghókó bhi bati byo nɛ apay, abhon nyaka nkaysi beti yi.

7

Yesu nɛ bɔmayi

¹ Barak anɛ áfáérɛ nókó, Yesu are kɔ mban nɛ mban, atú Gálili. Yi keyán bɛkɔ atú Judéya mbonyune bo Judeya báyan nyaka mbi bɛway yi.

² Mpok yɔ, epá bo Israel enɛ bábhinjì bɛ Ɛpa Bétɛm * ɛrɔp kekwo.

³ Ɛka bɔmayi bárɛm ntá yi bɛ, “Fá fá, dák atú Judéya bɛ bakoŋo bhe mángó menyinjì maknkay ebhen óká.

⁴ Yɛ mmu apú ka menyinjì maknkay bhésé bhésé mbák áyan bo mándinjì yi. Tɛndu óká menyinjì maknkay, ka nókó bho kponoron bɛ mmik nkem ángó.”

⁵ Kɛ yɛ chi bɔmayi kenoko yi.

⁶ Yesu arem ntá yap bɛ, “Mpok aya ábhíkí re kway, kɛ ntá yɛka yɛntikí mpok akway.

⁷ Bó mmik bápú kwáy ɛpap bɛ. Bápap mɛ mbonyune nchí rem bɛ menyinjì ebhen bó báká bɛɛp.

⁸ Bɛ babhon mándók ndù epa. Mpú rɔŋ. Mpok aya abhíkí re kwáy.”

⁹ Yesu árɛm nɔ, arɔp atú Gálili.

Yesu yi bɛ menyinjì ebhen yi átɔŋ bɛfú chi amfay

¹⁰ Ɛnɛ bɔmayi mánán báró, bárónó Yerúsalem ndù epa eyɔ, Yesu arɔk arɛ nkwo. Kɛ arɔk chi bhésé bhésé, kɛrɔŋ kponoron.

¹¹ Bóbatì bo Judeya báre yan yi arɛ mándemɛ nɔkɔ bɛ, “Yi achi fá?”

¹² Bo báre rem beyá menyinjì ɛti yi. Mbɔk mándemɛ nɔkɔ bɛ, “Yi achi ɛrití mmu.” Báchák bɛ, “Nsé, árwɔ bho bɛ máném ebhi!”

¹³ Yɛ nɔ, yɛ mmu amot kɛrem enyinj kponórón ɛti yi, mbonyune bácháy nyaka bóbatì bhap.

¹⁴ Ɛgháká nókó nɛnti epa, Yesu arɔk amɛm ɛkérákɔp Mandem abho beton bo Ɛyɔŋ Mandem.

¹⁵ Bóbatì bo Judeya bábhak maknkay ndù menyinjì ebhen yi átɔŋ mándemɛ nɔkɔ bɛ, “Ná mmú-nɛ áré rinjì enyinj enyu enɛ, enɛ yi ábhíkí ghɔk ɛkátì?”

¹⁶ Yesu akemɛ bhó bɛ, “Menyinjì ebhen mɛtɔŋ bɛbhíkí fu ntá ya. Bɛfú chí ntá mmu anɛ átó mɛ.

¹⁷ Yɛ agha anɛ ábhónó nti bɛka enyinj enɛ Mandem áyan, árinjì bɛ menyinjì ebhen mɛtɔŋ bɛfú chí ntá Mandem nɛ bɛ puyɛ mɛmbon kɛ ntí beton bho.

¹⁸ Mmu anɛ árɛm menyinjì ndù betan ebhi, áyan kenókó eki yimbɔŋ. Mmu anɛ áyan bo máchýɛ kenókó chí ntá mmu anɛ átó yi, achi mmú tetep, bapu apú nɛ yi.

¹⁹ Moses achýɛ nyaka bhe bɛbhé, pú nɔ? Yɛ nɔ, yɛ mmu yweka apú bharɛ bho. Ndaká yi báyan bɛway mɛ?”

²⁰ Beyá bo abhen báchí arɛ bákémɛ yi bɛ, “Ɛfónó ebábu ɛsɔŋori wɔ! Agha áyan bɛway wɔ?”

²¹ Yesu akemɛ bhó bɛ, “Nka ɛrinjì maknkay ɛmat manyu áchok bhe.

²² Moses aghátí nyaka bhe bɛ mǎnsýɛbhé nókó bóbhɛka. Yɛ nɔ, ebhé yɔ ebhiki fu nyaka ntá Moses. Ɛfú chí ntá bachimbi abhɛka. Nɛ básɛp mmu ndù nywabhé nɛywɛmɛt.

²³ Bɛ básɛp bo ndù nywɔp nɛywɛmɛt bɛ báke kwen ebhé Moses. Bábenti nɛ mɛ mbonyunɛ nkɛ mmú nɛmɛ átán ndù nywabhé nɛywɛmɛt?

²⁴ Báké kpót manyɛ mmu bekoŋo menyinjì ebhen bághó yi áká. Bábhon bekpót manyɛ sayri bekoŋo tetep Mandem.”

Bo bare bhép mbák Yesu kɛ áchi Mpɛmɛ

²⁵ Mbɔk bo Yerusalem báre rem yɛ bɛ, “Pú mmú ré báyan bɛway nɛ?

²⁶ Achi fá árɛm kɛpi kponoron, nɛ bábhíkí rem yɛnyinj ntá yi. Ɛkway bɛbhak bɛ bóbatì bárinjì bɛ yí chí Mpɛmɛ Mandem afýɛ nyaka bariɛp bɛ átó?

²⁷ Kɛ sɛrinjì ebhak enɛ mmú-nɛ áfú. Mpok Mpɛmɛ Mandem afýɛ nyaka bariɛp bɛ átó átwó, yɛ mmu apú rinjì nɛbhɛt anɛ yi áfú.”

²⁸ Ɛká, ndu Yesu átɔŋ bho amɛm ɛkérákɔp Mandem, arem nɛ ɛyɔŋ etanatan bɛ, “Bárinjì mɛ, nɛ bárinjì ebhak enɛ mfú? Mbíkí twɔ ndù betan ebha. Mmú anɛ átó mɛ achi mmú tetep. Bábhíkí rinjì yi.

²⁹ Ndínjì yi, mbonyune mfú chí ntá yi, nɛ yi kɛ átó mɛ.”

* 7:2 Ɛpa Bétɛm: Chi epá enɛ bo Israel manyíɛ ndù bétik mpok anɛ báchákɔ nyaka chi ndu bétɛm, mpok báfú Ijip bakó berɔŋ Kanán.

³⁰ Enyinj Yesu áréme éká báre yan bekem yi, ke yé mmu abhíkí tok yi awo amuet, mbonyune mpok ayi abhíkí re kway nyaka.

³¹ Beyá bo mánóko yi, mándeme nako be, “Mbák Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto ántwó, chonj anka menyinjí maknkay ebhen béchá ebhen mmu-ne ákú?”

Bátó bo be mánkem Yesu

³² Bónkwó Fárisi bághóko nókó ndú bō éka yo bárem beyá menyinj éti Yesu, báchem ne bōbati bachiákap, bátó babhabherí abhen ekerákap be mankem yi.

³³ Yesu arem ye ntá yap be, “Mbōnj bēpet bebhak ne bhe ndú mómbinji mpok ke ndók ntá mmu ane áto me.

³⁴ Chonj mánjanj me, ke bápú gho me. Nebhuet ane mérōnj bápú kway bétwó aré.”

³⁵ Bo Israel bábhó berem ne bati be, “Ati berōnj fá, ené sēpú kway chonj begho yi? Ati berōnj chi etókó manko ené bō bhese bátáká bārōnj aré ke? Ayānj berōnj bétōnj bo abhen bápú bo Israel aré ke?”

³⁶ Yi be ‘Chonj sēnjānj yi, ke sēpu gho, ne bē nebhuet ane yi árōnj, sēpú kway berōnj aré. Nō be yi?”

Manyiep amen áchyé nepém

³⁷ Égháká nókó nywabhé ngwenti epa, nō chi, nywōp negho enen epá eyō, Yesu afate arem ne eyōnj etanjatānj be, “Mmū ane manyiep ákwak yi, ántwó ntá ya. †

³⁸ Échí nkúbbhé mbō enyu básinjí amem Ekáti Mandem be, “Mmū ane anókó me, manyiep amen áchyé nepém áfu yi anti ansep noko mbō nyén.”

³⁹ Yesu árēm nyaka nō éti Efónjō Bedyere ené bábhōnj bechye ntá bo abhen mánóko yi. Bábhíkí re chye nyaka Efónjō Bedyere ntá bo abhen mánóko mbonyune Mandem ábhíkí re sot nyaka Yesu amfay, áncyé yi kenókó.

Bétáká békwen nēntí beyá bho éti Yesu

⁴⁰ Bó bághóko nókó beyōnj ebhén Yesu áréme, mbok bo bábhó berem be, “Né, chí ndemekēpinti Mandem ane ábhōnj nyaka bétwó.”

⁴¹ Bácháke be, “Chi Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto.” Ke abhénéfú bárem be, “Yi abhōnj befú chí atú Gálili ke?”

⁴² Pú básinj amem ekáti be, Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto chí ebhárémō Mfō Debhít ne abhōnj befú chí Bétlehem, etók nebbe Mfō Debhít?”

⁴³ Éká ákórē ne betaka bekwen nenti nap éti Yesu.

⁴⁴ Mbok ayap báyanj nyaka bekem yi ke yé mmu ketak yi awo amuet.

Bōbati bo Israel keka ne Yesu

⁴⁵ Babhabheri abhen ekerákap Mandem bápét ye nsem ntá bōbati bachiákap ne bōnkwo Fárisi. Bōbati bábhép bhó be, “Ndaká yi bábhíkí twó ne yi?”

⁴⁶ Babhabheri ekerákap bákéme bhó be, “Yé mmu abhíkí re rem menyū menyinj ebhen mmu wu árēm!”

⁴⁷ Bónkwó Fárisi bákéme bhó be, “Arwó be nkwo bágúrē ebhi?”

⁴⁸ Bágho yé mūnti etók amot anókó yi? Bágho yé mūnkwo Fárisi anókó yi?

⁴⁹ Ndiere ndéndembho abhen, bábhíkí rinji bebhé Moses ke mánóko yi. Ntá Mandem, bō mankem bábepl!”

⁵⁰ Nikodémōs, mmū wap amot ane ánānj árōnj nyaka ntá Yesu abhep bhó be,

⁵¹ “Ebhé eyese éká be mánchyé mmu ntemsi ené bábhíkí re tanj yi, mándinjí sayri sayri enyinj ené yi ákú?”

⁵² Bákéme yi be, “Wó nkwo óchí mmū Gálili? Yinjí Ekáti Mandem, chonj óngó bé yé ndemekēpinti amot apú kway befú atú Gálili.”

⁵³ Yēntiki mmu áró ye, agure eket eyi. ‡

8

Ngoré ane bákéme ndú ákwēn berwōp

¹ Yesu arak amfay Njie Menok Olif.

² Néyí nókó, apetnsem ekerákap Mandem bēti bēti. Bō mankem bārók ntá yi. Achoko amik, abho betōnj bhō Eyōnj Mandem.

³ Batōnj-ebhé Mandem ne bōnkwo Fárisi báyá ngoré ane bákéme ndú ákwēn berwōp, bátwó ne yi, bátēp besí bō mankem.

⁴ Bárēm ntá Yesu be, “Ntōnj, bákēm ngoré ndu ákwēn berwōp.

⁵ Ekáti bebhé Moses éghati bhese be bábhōnj bétēmti enyū ngoré ne ne batay mángwāy. Ōrem bé yí?”

⁶ Bárēm nō ndu memō yi be mambōnj mbi bebhāt ndak yi amuet. Yesu atēp ntí amik, ansinjí noko enyinj amik ne senōnj awō.

⁷ Ndu báronj ambi berem be yi áncyé bhō eyōnj, anyabhe mmuet téé, aghati bhō be, “Mmū yweka ane ábhíkí re ku bebá ánjāmbi ámbwōp ntay antem yi.”

⁸ Apet atēp ntí amik ánsinjí nókó enyinj amik ne senōnj awō.

⁹ Bō bhō bághóko nókó enyinj ene Yesu áréme, bábhó berō amot amot, bebhō ne baseansi. Yesu arōp aywintí ne ngoré wu aré téé, besí bhi.

¹⁰ Yesu ayōnj amik arem ntá yi be, “Mma, bó báchí fá? Yé mmu abhíkí rem be mángwāy wō?”

† 7:37 Mpok epá yo, bo Israel bátik noko nyaka ndu Mandem áchyé bhō manyiep amen áfu chí ndú setárebhé, mpok bákó amem baso. ‡ 7:53 Ndu eyōnjō Grik, ndōnj 53 ne ané (Jn 8.1) achem ndu amot. Éti yo ke TEV (Today's English Version) afyé barōnj eyō apay ndu (Jn 8.1).

¹¹ Akeme Yesu be, “Eta, yě amət.” Yesu arem be, “Me nkwó mbíki rem be mángwáy wə. Dók, ke óké pere ka bebá”.

Yesu chi Erónó mmik

¹² Yesu apət abho bégháti bho menyin. Arem be, “Nchí erónó ene échyé nepém. Mmu ane ábháré mmuet ne me, ábhəŋ bediéré ebhen békà bo mámbəŋ nepém, ne apú ko amem ejuri.” *

¹³ Bónkwə Fárisi bárem ye ntá yi be, “Wə mbəŋ órəm ɛti mmuet ye. Enyin ené órəm puyé ndak.”

¹⁴ Yesu akeme bho be, “Yě émbak be nchí rem chí ɛti mmuet ɛya, enyin ené méréŋ chí mbəŋ ndak, mbənyune ndíní ebhak ené mfú ne ebhak ené méréŋ. Ke bábhíki riní ebhak ené mfú ne ebhak ane méréŋ.”

¹⁵ Báyini bho chí ne amík ke mām̄kpót manyé yap. Membəŋ mpú kpót manyé mmu.

¹⁶ Yě émbak chí bé métəŋ bhó, enyu ené métəŋ échí erírí mbənyune puyé me awántí ke nchí tən bo. Me ne mmu ane átó me ke sérém enyú mmu áchi.

¹⁷ Básin ndú ekáti bebhé eyeka be, batísie bati apay mándem enyin émət, nó chí enyin ene bó bərəmé échí tetep.

¹⁸ Membəŋ nchí te ntísie bé enyin ene méréŋ chí mbəŋ ndak, ne ɛtaya mmu átó me átə me ntísie nkwó be enyin ene méréŋ echí tetep.”

¹⁹ Bábhép ye yi be, “ɛtaye achi fá?” Yesu akeme bho be, “Bábhíki riní me, ne yě ɛtaya, bábhíki riní. Mbə bəriní me, mbə bəriní ɛtaya nkwo.”

²⁰ Mpok Yesu átəŋ bho amem ekerákap Mandem ke yi áréme beyəŋ ebhen. Achi nyaka kékwót ne bekwəbe akap. Yě mmu ketak yí mbənyune mpok yi abhíki re kway nyaka.

Enyin Yesu drémé ɛti ebhak ene yi áfu

²¹ Yesu apət aghati bho be, “Nchí rə bhe, bəŋ. Nnán ndók, chəŋ mánjan me. Ke bágu chəŋ ndú bebá ebheka. Bápú kwáy bétwə ebhak ene méréŋ.”

²² Bo Israel bábhó ye berem be, “Yí be ‘Nebhuet ane méréŋ, bápú kwáy bétwə are,’ áyan beway mmuet ke?”

²³ Yesu aghati bho be, “Báchi bó mmik. Mfu chí amfay. Báchi bó mmik ne, mpú mmú mmik ne.”

²⁴ ɛti yə ke ngáti be bé chəŋ mǎngú ndú bebá ebheka. Chəŋ mǎngú ndú bebá ebheka mbák bábhiki noko bé nchí mmu ane nchí.”

²⁵ Bábhép yi be, “Wə áchi agha?” Yesu akeme bho be, “Nchí mmu ane ngáti bhe te nebhənet be nchí.”

²⁶ Mbəŋ beyá bebhépti menyin ebhen mǎkwáy berem ɛti yeka ne nsət betan be. Ke mpú ka nə, mbənyune mmu ane átó me ábhəre bariép ami, ne ndiere menyin ebhen yi ágháti me ke nchí ghati bó mmik.”

²⁷ Ene Yesu arem nə, bó kejwimem bé yi árem chí ɛti Eta.

²⁸ ɛkú Yesu aghati ye bho be, “Mánan mánjon Me Mmu mfú ntá Mandem amfay, chəŋ mǎndiní bé nchí mmu ane nchí, ne bé mpú ka yěnyin ndú betan ebha. Nchí rem chí enyin ene ɛta ágháti me ndém.”

²⁹ Ne yí mmú átó me, achi ne me. Abhíki rə me mbak awanti mbənyune mékə chí menyin ebhen yi ákəŋ.”

³⁰ Beyá bó abhen bághókó beyəŋ ebhen, mánoko yi.

Yesu ne Abraham

³¹ Yesu arem ye ntá bo Israel abhen mánoko yi be, “Báchi bakoŋo bha tetep mbák mǎndók ambi bekoŋo beyəŋ ebha,

³² ne chəŋ mǎndiní tetep ane Mandem, ne tetep wu amfere be ndú kesem.”

³³ Bákeme yi be, “Séchi bebhárəbho Abraham, ne yě mpok apú ane séchi basem ntá mmu. Ndaká yí órəm be chəŋ sémfú ndú kesem?”

³⁴ Yesu akeme bho be, “Tetətep, yěntiki mmu ane ákə bebá, achi nsemé-bebə.

³⁵ Nsem apú bhak ndú nneréket mpoknkem. Mmə nneréket ke ábhák are mpoknkem.

³⁶ Mbák ye mbəŋ mmó amfere be ndú kesem, chəŋ mǎmbak ngəŋəŋ tetep.

³⁷ Ndíní bé báchi bebhárəbho Abraham. Yě nó, báyan mbi beway me mbənyune eyəŋ ɛya épú chwe amem bati yeka.

³⁸ Nchí ghati bhe chí menyin ebhen ngó ntá ɛtaya, ke báku chí menyin ebhen ɛtayeke ágháti bhe.”

³⁹ Bágháti Yesu be, “ɛtayeŋ chi Abraham.” Yesu arem be, “Mbə báchi bó Abraham tetep, mbə báku menyin mbə Abraham ákə nyaka.

⁴⁰ Ke báyan mbi beway me, me mmu ngáti bhe tetep ane ngókó ntá Mandem. Abraham apú ka nyaka nə.

⁴¹ Báku menyin mbə ɛtayeke.” Bágháti yi be, “Mandem ke achi ɛtayeŋ, sépú bó-enəŋ.”

⁴² Yesu aghati bho be, “Mbə Mandem achi ɛtayeke, mbə bákəŋ me, mbənyune mfú chí ntá Mandem. Mbíki twó chí ndú mmuet ya, yi ke átó me.

⁴³ Ndaká yí bápú jwimem ndú menyin ebhen méréŋ? Chí mbənyune bábhíki bhəŋ nti beghok beyəŋ ebha.

⁴⁴ Bé báchi bó ɛtayeke Satan, ne bákəŋ beka chí menyin ebhen ɛtayeke áyan mánka. Achi ngwayti bho te nebhənet. Abhíki kəŋ

* 8:12 Yesu áyan nyaka bo mǎndiní be yí achi erónó ene ékə bo mǎndiní tetep ane Mandem áyan bo mǎndiní.

tetep Mandem mbonyune tetep apu ne yi. Mpok yi asè nsé, ákà chí enyín éné ékó ndón ámòt ne epín eyi, mbonyune achi nsense, ne nsé enkem éfù chí ntá yi.

⁴⁵ Ké tëndu mēghāti bhe chí tetep Mandem, bápú noko enyín éné mērēm.

⁴⁶ Ntiki mmú ákwáy beton be nká bebá? Mērēm chí tetep, ndaká yí bápú noko mé?

⁴⁷ Mmu ane Mandem áchí etayi, ákōn begbok eyon eyi. Ntí ane bábhíkí kōn begbok Eyon Mandem áchí be bápú bóbhi.”

Yesu achá Abraham

⁴⁸ Bóhati bo Israel bákéme yi be, “Sébhíkí ká nefwop berem be chí mmu Samária ne bé efónó ebábu esòñori wó?”

⁴⁹ Yesu akeme be, “Mbíkí bhōn efónó ebábu. Mēchyé Etaya kenókó, ké báchōnti nnyén ena.

⁵⁰ Mbíkí bhūere nti bé bo mánchyé mé kenókó. Ké mmú áchí ane áyān bé bo mánchyé mé kenókó, ne yí ké ákwáy berem enyú menyín bébhánó bébhak.

⁵¹ Tetētep, mmu ane ábhāre eyon eya, apú gú wáwák.”

⁵² Bo Israel bhō bárem be, “Békónō beyon ebhe, ségho néne be obhōn efónó ebábu. Abraham agú nyaka, baremé kepinti Mandem mankem bágu nkwo, ké wó, šrēm be, ‘Mbák mmu ámbáré beyon ebha apú gú wáwák.’

⁵³ Wó, óchá etayese Abraham mmu ágú nyaka? Baremé kepinti Mandem nkwo bágu nyaka? Osòt mmuet ye mbo agha?”

⁵⁴ Yesu akeme bhō be, “Mbák mēchyé mmuet eya kenókó, nō kenókó éka képú yēnyín. Etaya ké áchyé mé kenókó, ne nkúbhé yi ké bárem be achi Mandem ayweka.

⁵⁵ Ké yēndu bárem be yi achi Mandem ayweka, bábhíkí rinji yi, mé ké ndínji yi. Mbo ndem bé mbíkí rinji yi, mbu nchí se chí nse mbo béka. Ndínji yi ne nchí bhūere eyon eyi.

⁵⁶ Chí-mbi yweka Abraham, áñon nyaka ne manák bégho nywop netwō ena. Aghó nō, nti néri yi amem.”

⁵⁷ Bóhati bo Israel bhō bárem ye ntá yi be, “Obhíkí re ghaka yē mamié besa bēpay nsem byo, obhé onán ogho Abraham-e?”

⁵⁸ Yesu aghati bhō be, “Tetētep, Abraham ápēre bhák, Mé Nchí.” †

⁵⁹ Ékú bábhō bebwōpti batay betemti yi ne yó mángwáy, ké Yesu abhese, te áfú amem ékerákap Mandem.

9

Yesu aká nnémámik aghó mban

¹ Ené Yesu áfuet árōn, aghó mmú ane achi nnémámik te ndū nebhe eni.

² Bakoño bhi bábhép yi be, “Ntōn, bebá agha beka amík mmú ne anémé? Ebhi yímbōn, ké ebhen chí ne nno?”

³ Yesu akeme bhō be, “Puyé chí bé mmú-ne akú bebá, ne puyé chí be etayi ne máyi baka bebá. Amík aneme yi chí be eyo énkwak bo mángō enyú enyín maknkay éne Mandem aywinti ákwáy beka.

⁴ Sébhōn beka betik ebhen mmu ane átó me ndū mpok ane beti bébhíkí re twō. Beti bétwō, ne ménán mēntwō, yē mmu apú pēre kway beka betik.

⁵ Mpoknkem ane nchí fá amik, nchí erónjō ntá bō mmik.”

⁶ Arémé nókó nō, apá batié amik, anywōbheri ntōp ne senon awō ndū nebhuet ane yi apá batié, asot ntōp wu achōri yi amík

⁷ aghati yi be, “Dók ndū éntīnyén Silom, sō besí aré.” Silom chí “Bátó”. Mmu wu arák, aso besí aré ne mpok ápētsem are ghó mban.

⁸ Bakokosi bhi ne bō mankem abhen bárinji nyaka yi mbo nniñi meninji, bábhō berem be, “Pú mmú nyaka áchōkō aninji nōkō meninji ne?”

⁹ Mbók bhō báre rem be, “Chí yi.” Bácháak be, “Áe, ké achi mbo yi,” ké yímbōn arem be, “Chí mé.”

¹⁰ Bábhép yi be, “Éfákári ná ké obho begho mban?”

¹¹ Akeme bhō be, “Mmu ane áká nnyén be Yesu ké ányōbhéri ntōp, asot, achōri mé amík, arem be ndók ndū éntīnyén Silom nsó besí aré. Ndok aré nso besí, mbo begho mban.”

¹² Bábhép yi be, “Mmú-ré áchí fá?” Akeme bhō be, “Mbíkí rinji.”

Bare bhep enyu éfákári ké nnémámik abho begho mban

¹³ Bāsot nnémámik ane Yesu áká yi ághō mban bārók ntá bōnkwo Fárisi.

¹⁴ Ndū nywōbhé neywēmuet bo Israel ké Yesu ányōbhéri nyaka ntōp awati yi amík, amík anene yi.

¹⁵ Bōnkwo Fárisi bápēt bábhép yi enyu éfákári ké yi ághō mban. Aghati bhō be, “Awátí ntōp mé amík, nsó nókó besí, mbo begho mban.”

¹⁶ Mbók bōnkwo Fárisi bhō bárem be, “Mmú ane akú enyín éne abhíkí fú chí ntá Mandem mbonyune apú noko nywōbhé neywēmuet enese.” Ké bachak báre rem be, “Ná mmu bebá ákwáy beka menyú menyín maknkay ebhen?” Akore akwen nenti enap.

¹⁷ Bōnkwo Fárisi bápēt bábhép nnémámik ane Yesu áká yi ághō mban be, “Wó bé mmu wu ké áká óghō mban, okáysí be yi achi

† 8:58 Mé Nchí: Chí nnyén enen Mandem, nkúbhé mbo enyú yi ághátí nyaka Moses (Esodas 3.14).

agha?" Akeme bho be, "Chí ndemekepinti Mandem."

¹⁸ Bóbatí bo Israel kenókó be amík anan aneme nyaka yi ke apet abho begbo mban, kpate mpok bábhíjǐ máyí ne etayi,

¹⁹ bábhép bho be, "Mmǎ ywéka ne, bárem bé amík aneme yi tǎndu nebhe eni? Éfakari ná ke yi ághò mban néne?"

²⁰ Nnǎ ne chi bákeme be, "Séríjǐ bé ne chi mmó ywese, ne bé amík aneme yi tǎndu nebhe eni.

²¹ Ke sébhíkí ríjǐ enyu éfákárí ke yi ághò mban néne. Ne sébhíkí ríjǐ mmǔ ane anene yi amík. Bép ká yi. Apú chí mandú mmó. Chǎj yímbǎj angati bhe."

²² Chi ne nnǎ bákéme enyu eyǎ mbǎnyune báchǎy nyaka bóbatí bo Israel ne ntí be báká nyaka eyǎj émot be mbák mmu ándem be Yesu chi Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be átò, bábók yi ndú ekeré neníkímmǎtǐ eyap.

²³ Ékǎ ye chí ne nnǎ bárem chí be, "Apú mandú mmó. Bép ká yímbǎj angati bhe."

²⁴ Ndǎj ené éjwǐ epay, bábhíjǐ nnémámik ane Yesu ákǎ yi ághò mban, baghati yi be, "Dem tetep aywe besí Mandem. Séríjǐ be mmǔ ane órǎm nǎ be anéné wǎ amík chí mmǔ bebú."

²⁵ Akeme bho be, "Ke chí mmǔ bebú ke puyé mmǔ bebú-a, mbíkí ríjǐ. Ené ndíjǐ chí be nchí nyaka nnémámik, ke néne nchí ghǎ mban."

²⁶ Bábhép yi be, "Aká yi ntá ye? Ná yi ákǎ ke óghǎ mban?"

²⁷ Akeme bho be, "Nnán ngátí bhe, ke bábhíkí noko, ndaká yi bápet bábhép me? Bǎ nkǎwǎ báyan bebhak bakojo bhi?"

²⁸ Bábhó besǎkǎtǐ yi mándeme náko be, "Wǎ ke óchí nkojo ywi, bese séchí chí bakojo Moses.

²⁹ Séríjǐ bé Mandem arem nyaka kepi ne Moses, ke mmǔ-ne, sébhíkí ríjǐ ebhak ene yi áfú."

³⁰ Akeme bho be, "Echí me nepǎp tontó be bábhíkí ríjǐ ebhak ene yi áfú, yǎndu yi ánéne me amík!

³¹ Séríjǐ be Mandem apu ghok bǎ bebú. Aghok chí mmu ane áchyé yi kenókó, ankǎ náko menyíj ebhen yi Mandem áyan.

³² Tǎ mmik ábhó, sébhíkí re ghók be mmu ákǎ amík ánéne mmu ane bábhé yi amík néménémé.

³³ Mbǎ mmǔ ne abhíkí fú chí ntá Mandem, mbǎ abhíkí kway békǎ ene enyíj."

³⁴ Bákéme yi be, "Kwáé, wǎ mmu bábhé ndú bebú, óyan betǎj bhese?" Bapuri yi bátén nefi be ámfú eket neníkímmǎtǐ eyap.

Bo abhen bábhíkí noko, bachi manémámik

³⁵ Yesu aghók bé bábók mmu ane yi ákǎ amík ánéne baten nefi. Abho beyan yi. Aghó náko yi, abhép yi be, "Ónókó Mmu ane áfú ntá Mandem?"

³⁶ Yi akeme Yesu be, "Eta, mmu wu chi agha? Ghatí me, be nnókó yi."

³⁷ Yesu aghati yi be, "Ónán óghǎ yi, ne yi ke árem kepi ne wǎ néne."

³⁸ Mmǔ wu arem be, "Acha, nnókó." Akwén Yesu bekak, abho béchye yi kenókó.

³⁹ Yesu arem be, "Ntwǎ fá amík be mámpkǎtǐ manyé bho. Ntwǎ bé bo abhen bachi amík néménémé mangǎ mban, ne bé amík ánéne abhen bághǎ mban."

⁴⁰ Mbǎk bǎnkǎwǎ Fárisi abhen bachi nyaka kekǎwǎ bághókó náko enyíj ene yi áréme, bábhép yi be, "Órem nǎ chí be bese nkǎwǎ séchí amík néménémé ke?"

⁴¹ Yesu akeme bho be, "Mbǎ báchí amík néménémé mbǎ bebú bǎpú ne bhe. Ke tǎndu bárem be bághǎ mban, bebú ebheka berǎp ne bhe."

10

Yesu atém nekay éti mbabheri bághǎjǎmǎn ane tetep

¹ Yesu arem be, "Tetǎtetep, mmǔ ane ápú fáét ndú nnyǔbha árchwe ndú nkǎwǎ bághǎjǎmǎn, ke áko chí ebhak échák anchwe amem, chí ngép. Mbák épú nǎ, chí ngébhé ntantan.

² Ke ane áfúét ndú nyǔbhá, chí mbabheri bághǎjǎmǎn.

³ Mbabheri nnyǔbha, ánéne nyǔbhá ntá yi. Bághǎjǎmǎn árinjǐ eyǎj eyi. Abhinjǐ yó ndú manyén ayap, ansǎt yǎ amfú ne yo.

⁴ Ne ánanjǐ ántén yǎ ankem nefi, árójǐ ambi, yǎ ánkono náko ansem, mbǎnyune árinjǐ eyǎj eyi.

⁵ Apú kono kenkǎ mmu. Abwé yi bwe, mbǎnyune ábhíkí ríjǐ eyǎj eyi."

⁶ Yesu atém bo Israel nekay enen, ke bó kejwímǎm ndú ntí nekay.

Yesu ke áchí Erítí Mbabheri bághǎjǎmǎn

⁷ Ékǎ, Yesu apet aghati bha be, "Tetǎtetep, me ke nchí nyǔbhá bághǎjǎmǎn.

⁸ Bǎ mankem abhen bayambi bátwǎ ke mǎtǎwǎ, chí baghép ne baghép batan batan. Baghǎjǎmǎn ábhíkí ghók bho.

⁹ Me ke nchí mbínywǎp. Mmu ane áfúét ntá ya ke anchwe, enyíj épú tǎk yi. Achwé, amfú mbǎ enyǔ yi ákǎjǎ, ambónjǐ yǎntiki enyíj ene yi áyan.

¹⁰ Ngép átwǎ chí béghep aghép, bǎwáy, ne bǎchǎntǐ. Ntwǎ bé bo mámbónjǐ nepém ne bé mámbónjǐ nǎ nénjwǐ pǎt ne áfǎk ankem.

¹¹ "Me ke nchí erítí mbabheri bághǎjǎmǎn. Erítí mbabheri bághǎjǎmǎn áchyé nepém eni éti bághǎjǎmǎn ayi.

¹² Mmũ ane básoré ndũ betik be ámbábhéri nókó bághónmén ené yi ápu mbabheri bághónmén ne yó apu ayi, ágho nkwo ndu átwó ando bághónmén ambué, nkwo ankém mbók, ne antak achak.

¹³ Abue mbonyune achi chí mübetik, ne ápu fyé ntí ne bághónmén.

¹⁴ Mme ke nchí erítí Mbabheri bághónmén. Ndiní bághónmén aya, ne bághónmén aya áriní me,

¹⁵ nkúbhé mbo enyũ Etaya áriní me, me ndíní Etaya. Ne nchí chye nepém ene éti bághónmén.

¹⁶ Mbón bághónmén áchák ané ápu ndũ nkwo bághónmén ane. Mbón bésot yó nkwo, ntwo ne yó, bé ánehém mmuet ne anéfú. Chón ánkono eyon eya. Enku yó ankem ámbak ndũ nkwo ámot ané ábhónj mbabheri bághónmén amot.

¹⁷ Etaya akon me mbonyune nchí chye nepém ena be mpet mbón ná.

¹⁸ Yé mmu ápu ane ástot nepém ena ntá ya. Membón ke nchí chye nepém ena. Mbón betan béchye ná, ne mbón betan bépét bebhon ná. Ene, chí enyín ené Etaya ághatí me nkú.

¹⁹ Beyon ebhen béku ákore ápet ákwén nenti bo Israel.

²⁰ Beyá bhap báre rem be, “Efónó ebúbú ésonjori yi! Abhokori! Ndaká yi báté, bághók enyín yi árem?”

²¹ Ke báchák báre rem chí be, “Puyé menyín ebhen mmu ane efónó ebúbú ésonjori yi akway berem ne. Efónó ebúbú ékwáy béku nnémámik ángó mbanj-á?”

Bo Israel bábyak Yesu

²² Mpok aghaka ane bo Israel mányíe epa ene bátik ndu mánikímmuet báfyé ekerákap ene Yerúsalem awó Mandem.

²³ Mban are kwen, Yesu arók ekerákap Mandem, are ko ndu móket mambarenkók ane bábhini bé móket mambarenkók Sólonon.

²⁴ Bo Israel bárók, bákáp yi, bábhó bebhon yi be, “Chón óndo sénonj entat ná ke óngati bhesé mbák wó ke óchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariap be áto. Mbák wó ke óchí Mpeme, ghatí bhesé kponjorón.”

²⁵ Yesu akeme bho be, “Nnán ngátí bhe, ke bábhíki noko. Betik ebhen mékú ndũ nnyén Etaya betón be enyũ mmu nchí.

²⁶ Yé ná, bápú noko mbonyune bápú ndũ nkwo bághónmén aya.

²⁷ Bághónmén aya ághók eyon eya. Ndiní yó, ne yó ákono me.

²⁸ Ne nchí chye yó nepém enen nebhiki bhon ngwenti. Ápu gú áném. Mmu ápu ane ákwáy béfere yó amoya.

²⁹ Etaya mmu áchyé me yó, achá bo mankem. Ne mmu ápu kwáy béfere yó ndu amó yi.

³⁰ Me ne Etaya séchí mmu amot.”

³¹ Yesu áremé nókó nó, bo Israel bápet bábho bebwopti batay ndu betemti yi ne yó mángwáy.

³² Yesu arem be, “Ntón be beyá berítí menyín ebhen nkú ndũ nnyén Etaya. Ndu menyín ebhen mankem, ené ékú báyan beway me ne batay chí ené?”

³³ Bo Israel bákeme yi be, “Sépu yan bewáy wó ne batay éti erítí enyín ene ókú, ke éti órem be óchí Mandem yéndu óchí nkwanjan.”

³⁴ Yesu akeme bó be, “Pú básin amem ekátí bebhé eyeka be Mandem arem be, ‘Me ndem bé báchí bōmandem?’

³⁵ Séríní bé enyín Ekátí Mandem érem épú kway bewupsi enyu. Mbák Mandem abhiní nyaka bo abhen bághók eyon eyi be bōmandem,

³⁶ ná bákway berem be mērem be nchí Mandem ndũ ndémé be nchí Mmō Mandem, mmu yi áyábhé áto fá amík?

³⁷ Mbák mpú kú chí betik Etaya, báké noko me.

³⁸ Ke mbák mékú chí betik Etaya, yéndu bábhíki noko me, nokó ká enyín ené betik ebhen mékú béghatí bhe. Chón eyó énkwak mándini, ne mánjwimem bé Etaya achi babhat ne me, ne me nchí babhat ne Etaya.”

³⁹ Bápet babho beyan mbi ndu bekem yi, afori bó amó arók ebhakayi.

⁴⁰ Apetnsem ebhé manyu Jódan, ndũ nebhuet ane Jón ájwiti nyaka bho, abhak aré.

⁴¹ Beyá bo bárók ntá yi mándeme noko be, “Jón ábhíki kú yēnyíní maknkay émot, ke yēntikí enyín ene yi áremé éti mmũ ane échí tetep.”

⁴² Beyá bo mánoko Yesu ebhak eyó.

11

Newú Lásárós

¹ Mmũ amot achi nyaka etók Bétani, ane áká nnyén be Lásárós. Akwén neme. Bétani abhak etók ene María ne mómayi Matá báchókó.

² María wu, ke áwátí nyaka bekak Yesu Acha ne bawerériep, are tese ne emenéntí yi. Yi ke mómayi Lásárós akwene nyaka neme.

³ Ékú bōmayi bátó eyon ntá Yesu Acha be, “Acha, mmere ywe ane ókónj áme.”

⁴ Yesu ághókó nókó nó enen arem be, “Neme enén népú nemé newú, néchí chí béku bo mángó betan Mandem. Nétwo chí be némbák enyín ené ékú bo mángó be Mmō Mandem abhon betan.”

⁵ Yesu akon nyaka Matá ne bōmayi María ne Lásárós tontó.

⁶ Yé ná, mpok yi ághókó bé Lásárós áme, achókó ebhak ene yi achi ndũ manywóp apay.

⁷ Manywəp yə apay áfúéré nókó, arem ntá bakoŋo bhi be, “Sémpétnsem atú Judéya.”

⁸ Bakoŋo bhi bárem be, “Ntəŋ, ébhíki re tat ene bō bati Israel báyaŋ bétəmti wə ne batay mángwáy, ábhé špétnsem aré?”

⁹ Yesu akeme bho be, “Pú maŋəkó nywəp áchi byo ne apay bəbho beti bəgháka beku? Mmu ane ákò ne ngósi, apú chiŋti nekwen mbənyune ághò éróŋó mmik.

¹⁰ Ke mmu ane ákò ne beti áchiŋti ankwen mbənyune mban apu gho.”

¹¹ Yesu átemé nókó nekay enen, aghati ye bho be, “Mmære ywəse Lásáros akwen kenó, ke nchí rəŋ méněme yi ndú kenó.”

¹² Bakoŋo bhi bárem be, “Acha, mbák ábhəre kenó, chəŋ aŋeme, ambak sayri.”

¹³ Kenó eken Yesu áremé nyaka be Lásáros ábhəre kebhak chi newú ke bákaysi be Yesu arem chi be Lásáros ábhəre kenó mbóŋ.

¹⁴ Ékú, ye Yesu aghati bho kpoŋoroŋ be, “Lásáros agu,

¹⁵ ne éti yeka, mbəŋ maŋák be mpú aré mbənyune efakari chi be be mánókó. Séndók séngó yi.”

¹⁶ Tómas ane bábhini be Éfák, arem ntá bati bakoŋo Yesu abhénéfú be, “Séndók ká nkwo be Yé chí newú, séngú ne yi.”

Yesu ke ákú bawú mámpétnsem ndú nepém

¹⁷ Yesu ágháká nókó Bétani, aré, ághó be mánəŋ bábhéme Lásáros kpát éfuet manywəp anwi.

¹⁸ Bəfú Bétani bəgháka Yerúsalem achi nyaka mbə nekó bókilometa babay ne ebhək,

¹⁹ ne beyá bo Israel bārók bəwáka ne Matá ne María ndú newú mómayap.

²⁰ Matá ághókó nókó be Yesu átwò, afú, arək atemeri yi ené María áróbhé anywóp.

²¹ Matá ághó nókó Yesu, arem be, “Acha, mbə óchí fá, mbə mómaya abhiki gu!

²² Ke ndíŋi be yé chí néne, yéntiki enyiŋ ene ábhébhé Mandem áchye.”

²³ Yesu aghati Matá be, “Chəŋ mómaye ampétnsem ndú nepém.”

²⁴ Matá arem be, “Ndíŋi be chəŋ ampétnsem ndú nepém ewak ene bawú mankem bápetnsem ndú nepém, ndú ngwenti mmik.”

²⁵ Yesu arem be, “Me ke nchí kə bawú mámpétnsem ndú nepém, mámbak nepém. Mmu ane ánokó me, yé angú gu, chəŋ ampet ambak nepém.

²⁶ Ne yé agha ane áchí nepém, anoko me, apú gu wáwák. Matá, onókó beyəŋ ebhen?”

²⁷ Matá akeme be, “Acha, nnókó. Nnókó be óchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp be áto, Mmó Mandem ane ábhəŋó nyaka bətwo fá amik.”

Yesu are di kebho

²⁸ Matá áremé nókó nó, arək abhini mómayi María, aghati yi ndú eyu be, “Ntəŋ atwə, ne áyaŋ beghə wó.”

²⁹ María ághókó nókó nó, afate, áyák arək ntá Yesu.

³⁰ Yesu abhíki re ghaka nyaka etək, abhak chí ndú nebhuet ane Matá atemeri yi.

³¹ Bo Israel abhen báchí anywóp ne María báwaka ne yi, bághó nókó ndú yi afate áyák áfú nəfi, bákóŋo yi ne nkaysi be áróŋ ndú nnem bədi kebho are.

³² María arək nebhuet ane Yesu achi. Nəghó yi ághó Yesu, akwén yi bekak abho berem be, “Acha, mbə óchí fá, mbə mómaya abhíki gu!”

³³ Yesu ághó nókó ndú María ádi ne bo Israel abhen bátwó bəwáka ne yi bádi nkwo, étók yi te anti, ntínso nékém yi.

³⁴ Abhép bho be, “Bábhémé yi fá?” Bákeme yi be, “Acha, twó ghó.”

³⁵ Yesu adi.

³⁶ Ékú bo Israel bho bábhó berem ne bati be, “Akəŋ nyaka Lásáros achá! Gho ndu aré di.”

³⁷ Ke mbək eyap bərə rem chi be, “Yi mmu ákú nnémámik ágho mban, apú kwáy nyaka beka be Lásáros áké gu?”

Yesu akú Lásáros apétnsem ndú nepém

³⁸ Épét etək Yesu tontó, afa, arək ndú nnem. Nnem enə nébhak chi mbok ane achi ndú setarébhé. Mánəŋ básə nyaka ntay nəgho bákúti nyūnem.

³⁹ Yesu aghati ye bo abhen bachi are be, “Biniri ká ntay enə feré.” Ke Matá, manə ngu arem be, “Acha, eriep éya chəŋ encha. Ékə manywəp anwi echəŋ ené bábhémé yi!”

⁴⁰ Yesu aghati Matá be, “Matá, pú ngátí wó be mbák onókó, chəŋ óngó betəŋ Mandem?”

⁴¹ Bábiniri ye ntay enə báfere anyū nnem. Yesu ayonə amík ayini mfay arem be, “Eta, nkáká wə be əghok me.

⁴² Ndíŋi be šghok me mpoknkem, ke ndem enyiŋ ene chí éti bo abhen bachi fá téé be mánkwáy menoko be wə ke ótó me fá amik.”

⁴³ Yesu áremé nókó nó, abik be, “Lásáros, fú twó!”

⁴⁴ Lásáros mmu ane ánəŋ ágú nyaka, afú ndú nnem, ne nden ene mánébhé yi amə ne bekak ne besí ke bábhéme yi. Yesu aghati bə be, “Kanjarí ká nden eyə yi amuet, be yi ándók.”

Bəbati etək baté eyu be mángwáy Yesu (Mt 14.22-33; Mk 6.45-52)

⁴⁵ Beyá bo Israel abhen bakoŋo María bághó enyiŋ ene Yesu ákú, mánoko yi.

⁴⁶ Ke mbək yap báfá bārók ntá bənkwo Fárisi bághati bho enyiŋ ene Yesu akə.

⁴⁷ Bəbati bachiákap Mandem ne bənkwo Fárisi bábhini bo ndú echémé bəbati Israel. Bábhémé nókó nebhuet amot bárem be,

“Chonj sénkə ná? Mmũ-ne átɔŋ beyä berinj maknkay.

⁴⁸ Mbák séndó yi andək ambi beka menyin ebhen, chonj yěntiki mmu anoko yi. Ne mbák émfákári enyu yə, bɔ Rom bátwó mánchɔŋti ekerákap Mandem eyese ne etək eyese.” *

⁴⁹ Ke mmũ wap amot ane áká nnyén be Káyfas ane achí nyaka mungo bachiákap Mandem ndũ mmíé enə, arem ntá yap be, “Bábhíki rinji yěnyin!

⁵⁰ Bábhíki rinji be eri ntá yeka be mmu amot ángu ɛti bo mankem ɛcha be etək enkem enem?”

⁵¹ Káyfas abhíki rem nyaka nɔ chi mbɔ enyin ene éfú ndũ nkaysi yi. Mandem ke áká nyaka be yi andem nɔ mbɔ mungo bachiákap ndũ mmíé enə. Arem bé chonj Yesu ángu ɛti bo Israel mankem.

⁵² Yesu abhíki bhón nyaka bégu chí ndiere ɛti bo Israel. Abhón nyaka bégu ɛti bɔ Mandem abhen bátáká mmik nkem be mam-bak ndũ nkwo amot.

⁵³ Bébho ɛwak eyo, bóbatí bo Israel báre yán mbi béwáy Yesu.

⁵⁴ Yesu keperé kɔ ye kponɔronj atú etək bo Israel. Afa aré, aroƙ atú etək ene ɛchi kekwoƚ ne baso, amem etək ene bábhini be ɛfrain, abhak are ne bakoŋo bhi.

⁵⁵ Mpok menyie Epá Nekini bo Israel arəp kekwoƚ. Beyä bho báfa ndũ bəbetək bhap bako, barək Yerúsalem ené mpok epá eyo ábhíki re ghaka, ndu beka be mámbák pépép be sí Mandem mbɔ enyu bo Israel báka noko nyaka.

⁵⁶ Bɔ bho báyanj nyaka Yesu, ne ndu báchéme amem ekerákap Mandem báre bhép bati be, “Bákáysi bé yi? Bákáysi bé apu twó ndũ epá?”

⁵⁷ Bóbatí bachiákap ne bónkwó Fárisi báchyé nyaka eyonj be yě agha ane árinji ebhak ene Yesu achí, ángátí bhó be mánkém yi.

12

*Ngoré amot awati Yesu ne bawerérip
(Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)*

¹ Epá Nekini érbhé nókó manywəp atan-dat, Yesu afa aroƙ Bétani. Bétani abhak etək Lásáros ane Yesu aka yi apetnsem ndũ nepém.

² Aré, báka yi nenyíé bəku. Matá ke áfuét nyaka nenyíé. Lásáros abhak mmu amot ndũ bo abhen bachəkó mányie nenyíé ne Yesu.

³ María asot esáyri ékpémé bawerérip amen áyá nkáp apikiri beka Yesu, antese

noko ne emenénti yi. Eket enkem éjwi ne erítí eriebhé bawere ma.

⁴ Júdas Iskariot, nkoŋo Yesu amot ane ábhónj nyaka beti yi arem be,

⁵ “Bákway mbə beti bawerérip amen anchye nkáp ané nkubetik ányie ndũ mmíé. Ndaká yi bábhíki tí mó mánsot nkáp mánchye ntá bachébbébo?”

⁶ Júdas abhíki rem nyaka enyu eyo chí be ágho báchébé bho ntínso. Arem nɔ chí ndu ábhónj nyaka ntingép. Ne ndũ nkwo bakoŋo Yesu, yi ke achí nyaka mbəre nkáp, ne ásoƚ nyaka aywi aré ansem ansem ányie noko.

⁷ Yesu arem be, “Dó yi! Ɛri yi ambəre bawet amen be ámbák ndũ nywəp enen bábheme me.

⁸ Bachébbébo bachi ne bhe mpoknkem, ke mpú bhak ne bhe mpoknkem.”

Bóbatí etək báté eyu be mangway Lásáros

⁹ Beyä bo Israel bághókó nókó bé Yesu achi Bétani, bárək are, puyé ndiere ndu bégho Yesu ke ndu begho Lásáros nkwo mmũ yi aka apetnsem ndũ nepém.

¹⁰ Éká bóbatí bachiákap Mandem báté eyu be mángwáy Lásáros nkwo.

¹¹ Báyanj nyaka be mángwáy Lásáros nkwo mbənyune enyinj ene ɛfakari ne yi éká nyaka batí bo Israel bábəe bho, mánoko noko Yesu.

Yesu achwe Yerúsalem mbə Acha

(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)

¹² Néyi nókó, beyä bo abhen bátwó ndũ Epá Nekini bághókó bé Yesu átwó Yerúsalem.

¹³ Éká bo babho bəkpóti bəwəamán mandəkó noko bətemeri yi, mámbik mandeme noko be, “Sémbítí Mandem mfay! Mandem ánjét mmu ene átwó ndũ nnyén Acha! Sémbítí Mfo bo Israel!”

¹⁴ Yesu asot mómpəŋo batu, achəkó yó ansem nkúbhé mbɔ enyu básinji amem Ékátí Mandem be,

¹⁵ “Bɔ etək Siɔn, * báké cháý. Ghó ká, Mfo yweka átwó, chókó, amfay mómpəŋo batu.”

¹⁶ Mpok ane barak ayo áfákári, baghak Yesu kejjwimem be menyin ebhen básinji ɛti yi ke befu nó tetep. Ke mpok Yesu aperensem ndũ nepém ne Mandem asot yi amfay achye yi kenókó, bátik ye be básinj nyaka menyin ebho ɛti yi. Bátik nkwo enyú menyin ebho bəfákari ntá yi.

¹⁷ Bo abhen bachi ne Yesu mpok yi áká Lásáros afu ndũ nnem báre ghati bo enyinj ene éfákári mbɔ batísie Yesu.

¹⁸ Ntí ane beyä bo bárɔnj nyaka begho Yesu chí be, bághokó bé yi aka erinji maknkay eyo.

* **11:48** Bóbatí etək Israel bákáysi nyaka be mbák mándó bo mandək ambi bekoŋo Yesu bo bákway besot yi mbɔ mmu ane átwó béfere etək Israel anten bɔ Rom ne eyo énkə bɔ Rom mántwə mangəp nenu amem etək eyap. * **12:15** Yerúsalem achi ndũ njie Siɔn. Éfákári nyaka be nnyén Yerúsalem néchák chí “Siɔn”. “Bó Siɔn” chí “Bó Yerúsalem”.

¹⁹ Bónkwò Fárisi bághó nókó ndú beyà bo báron ntá Yesu bábhò ye berem ne bati be, “Séway chí mmuet. Yíní, mmik nkem aròbhe konjo chi yi.”

Mbòk bõ Grik nkwo bäre yan begbo Yesu

²⁰ Mbòk bõ Grik nkwo báchí nyaka ndú nkwo bho abhen bārónjò Yerusálem bechye bakak ntá Mandem ndú mpok Epá Nekiñi.

²¹ Bõ Grik bho bārók ntá Filip ane áfú nyaka Betsáida, atú Gálili barem be, “Eta, séyan begbo Yesu.”

²² Filip afa, aròk aghati Andru. Bõ bati apay bārók baghati Yesu.

²³ Yesu akeme bho be, “Mpok akway ane Mandem àkà bo mánchýé Mmu ane áfú ntá yi kenókó.

²⁴ Tètèp, mbák bábhíkí pi nyésé nchwi amik némpò, nébhak chi nyésé nchwi nemòt. Ke mbák mámpí nyésé nchwi amik némpò, nénchak, néchye beyà nchwi nkò.

²⁵ Mmù ane ákónjò nepém eni, ànem nó, ke mmu ane ápú re fyé ntí ndú nepém eni enen fá amik apu nèm nó, ábhòjò nó kpát anchwe ndú nepém enen nebhiki bhòj ngwenti.

²⁶ Mmu ane áká betok me, abhòjò békónjò me. Ne nebhuet ane mēbhák, aré kē nkābetik awa ábhák nkwo. Mbák mmu ántók me, Ètaya áká yi ambòj kenókó.”

Yesu arem bé chòj mángrway yi

²⁷ Yesu arem be, “Néne, ntí ena népú amem kpák. Chòj ndem be yi? Chòj ndem chí be ‘Eta, feré me ndú esòjòri ene étwò né ke?’ Wáwák! Mbòj èti esòjòri ené ke ntwó fá amik!

²⁸ Eta, kà bo mánchýé nnyén ena kenókó.” Yesu áréme nókó nó, eyòj éfú amfay erem be, “Nnán nkà nnyén ena némbónj kenókó ne chòj mpet nkà nó.”

²⁹ Beyà bo abhen bachi aré téé bághókó nókó eyòj eyò, bare rem be, “Nefan ke ásáy! Báchák be, “Angel Mandem àrè kepi ne yi.”

³⁰ Yesu aghati bho be, “Eyòj ene étwò èti yeka. Ebhiki twò èti ya.

³¹ Mpok akway ane Mandem átàn mmik ne, mpok ákway ane báfèrè mfò mmik ne ndú kfo eki.

³² Ne mánán mamkpán me amfay ndú ekotákátí, chòj nja bõ mankem be mánód mmik mantwò ntá ya.”

³³ Yesu arem beyòj ebhen ndu betòj enyú newú enen yi ábhónjó bégú.

³⁴ Beyà bo abhen báchí are bārém be, “Èkátí Mandem éghati bhese be, ‘Mpeme Mandem afyé nyaka barièp be àtò apú gú. Ndaká yí òrèm be chòj mánstò mmu ane áfú ntá Mandem mango ndú ekotákátí? Mmu ane áfú ntá Mandem chí agha?’ ”

³⁵ Yesu aghati bho be, “Èrójò ébhuet ne bhe ndu mómbinji mpok. Dòk ye ka ambi beko ndú mpok ane erónjò ébhuet ne bhe, be ejuri

èke twò emfòkòri bhe. Mmù ane àkò amem ejuri, apú rinji ebhak ene yi áronj.

³⁶ Sikí ká ntí ne mmù ane áchye bediéré néne, ndú yi abhuet ne bhe, bé mambák bõ bedyere.”

Bo Israel keka ne Yesu

Yesu áréme nókó nó, aròk abhese ebhak ené bo bápú kwáy begbo yi.

³⁷ Yèndu yi áká beyà menyinji maknkay besí ebhap, bábhíkí noko yi.

³⁸ Ebhak enyu eyò bé enyin ené ndemekepinti Aisáya áréme tentep bé chòj émfakari, émfú tetep. Nò chí be, “Eta Mandem, agha ánokó enyin ene séghátí bho? Agha ághó betàn ebhe?”

³⁹ Bòbhen bábhiki kwáy nyaka ménóko, nkúbhé mbo enyu Aisáya apet áréme nyaka be

⁴⁰ “Mandem akà bõ mambák amík náménémé, agwòt bati ayap, báchí mbo bo abhen bákúti amík be báké ghó mban, ne bé batu yap áké ghók yènyin, ne be báké jwimem, mantwò ntá ya, mbú bho.”

⁴¹ Aisáya arem nyaka nò mbonyune agho nyaka kenókó Yesu, ne are rem èti yi.

⁴² Ke yèndu beyà bo mánóko nyaka Yesu, bábhíkí rem kponoròj be mánóko, ndu bácháy bònkwò Fárisi, be báké bók bho ndú ekeré nenikimuet.

⁴³ Bákòj kenókó eken bõ mmik báchýé bho, echa kenókó eken Mandem áchye.

⁴⁴ Yesu arem ne eyòj amfay be, “Mmù ane ánokó me, abhíkí noko chí me, ánokó mmu ane ato me nkwo.

⁴⁵ Ne mmù ane ághó me, ághó mmu ane áto me nkwo.

⁴⁶ Ntwò fá amik mbo erónjò bé yé agha ane ánokó me, áké ròp amem ejuri.

⁴⁷ Mmu ane ághókó eyòj eya ke yi kekà mbo enyú yi ághókó, mpú tán yí. Mbíkí twò fá amik betàn bo, ntwò chí bepeme bho.

⁴⁸ Enyin échí ene étàn mmu ane ábyak me, yi kenókó eyòj eya. Chòj menyin ebhen ndémé mentàn yi ndú nywòp enen bátàn bo.

⁴⁹ Ebhòj bebhak enyu eyò mbonyune menyin ebhen ndémé, mbíkí rem chí ndú betàn ebha. Ètaya mmu áto me ke ághátí me enyin ene mbónjò bèrem.

⁵⁰ Ne ndínjì bé eyòj eyi ene yí áchýé mbo ebhé étwò ne nepém enen nebhiki bhòj ngwenti. Enyin ene mèrèm ye chí ené Èta ághátí me ndem.”

13

Yesu are so bekak bakonjo bhi

¹ Epá Nekiñi épère ghaka, Yesu arinji be mpok akway ane yi áró mmik, ampetnsem

ntá etayi. Ndü yi ákón nyaka bóbhi fá amík, néne átón bé akon bə acha.

² Mpok Yesu áchókó, ányie nenyíe, bəku ne baghókó bhi. Satan anán achwe nyaka antí Júdas, mmə Símun Iskariot, ndu bekə yi antí Yesu.

³ Yesu arínjı be etayi achye yi betan am-fay menyin menkem, ne bé yí afú chí ntá Mandem ne apètnsem ntá Mandem.

⁴ Mpok báchókó menyie nenyíe eno, Yesu afaté, afere ewet eyi amuet, asot táwáy atém ebho.

⁵ Asot ye manyiep afyé ndü enyin, abho beso bekak bakoŋo bhi, antese nəkə ne táwáy ane yi átémé ebho.

⁶ Achwóbhé nókó ntá Símun Pita, Pita arem be, “Acha, ýan beso bekak ebha?”

⁷ Yesu akeme yi be, “Néne, obhíkí rinjı ntí ane məkə enyin ene məkə, ke ansempok chon ónjwimem.”

⁸ Pita arem be, “Obhíkí bhon beso me bekak wáwák.” Yesu akeme yi be, “Mbák mbíkí so bekak ebhe, nə memay ne wə sémay.”

⁹ Pita arem ntá Yesu be, “Acha, óké so chi ndiere bekak ebha, sɔ amó ya ne ntí wa nkwo!”

¹⁰ Yesu aghati yi be, “Mmü ane anán asó mmuet, abhíkí pere bhon beso mmuet, ebhíkí fuet bekak ebhi, mbonyune mmuet nkem achi pépép. Ne bächı pépép, ke puyé yéntiki mmu yweka.”

¹¹ Yesu anán arínjı nyaka mmu ane ábhónjı beti yi. Éti yə ke yí áréme be, “Puyé be mankem ke bächı pépép.”

¹² Anáná nókó bésó bekak ebhap, akeme nkú amuet, apetnsem, arək, achəkə amík. Abhép bho be, “Bájwimem ndü enyin ene nká ntá yeka?”

¹³ Bábhinjı me be, ‘Nton’ ne ‘Acha’ ne échi tetep. Nchí Nton ne Acha ntá yeka.

¹⁴ Mbák me, Acha ne Nton ayweka nsó bekak ebheka, be nkwo bábhnon beso bekak bati!

¹⁵ Ntɔŋ be chi erin be be nkwo mánkú nókó mbo enyü nkə.

¹⁶ Tetétep, mübetok apú cha chi-betok aywi, ne münto apú cha mmü ane átó yi.

¹⁷ Néne, bárinjı menyin ebhen. Chon endi ntá yeka encha mbák bákú bho.

¹⁸ Mpú rem chi éti yeka mankem, ndínjı bo abhen njábhé. Enyin ene Ekáti Mandem éghati bhese ébhon befú kponoron mbo enyu basinjı be, ‘Ane ányíe nenyíe ne me áti chon me.’

¹⁹ Nchí ghati bhe menyin ebhen néne ndu bébhíkí re fakari, bé ménán mémfakári, mánókó be, ‘Nchí mmu nchí’ mpoknkem.”

²⁰ Tetétep, “Mmü ane ástɔ yé agha ane ntó sayri, ástɔ me. Ne mmü ane ásré mé sayri, ástɔ mmü ane átó me.”

Yesu arem be chon nkonjo ywi amat anti yi (Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)

²¹ Yesu áréme nókó menyin ebhen, nti néré sɔŋori yi amem, arem kponoron be, “Tetétep, mmu yweka amat áti chon me.”

²² Bakoŋo bhi bábho beyinjı bati, kerinjı mmu ane Yesu áréme nɔ éti yi.

²³ Nkonjo ane Yesu ákónjı tontó abhak chókó kekwo ne yi.

²⁴ Símun Pita amak yi ne awə arem be, “Ghati bhése mmu ane éréme nɔ éti yi.”

²⁵ Nkonjo wu akokosi mmuet ne Yesu abhép yi be, “Acha, chí agha?”

²⁶ Yesu akeme yi be, “Chi mmu ane mɛtap chon bret ane amem nchán nnok nchye yí.” Yesu asot ye ekpokó bret atap ndü nnok, achye Júdas, mmə Símun Iskariot.

²⁷ Nesot Júdas ásré bret wu, Satan akó yi anti. Yesu aghati yi be, “Óké chonjı mpok bekə enyin ene ýan beka.”

²⁸ Bakoŋo Yesu báchák kerinjı ntí ane Yesu áréme nɔ ntá Júdas.

²⁹ Éndu Júdas ke ákem nyaka ebhá nkáp, mbok eyap báre kaysi be Yesu ághati yi chi be ándók, ánkú menyin ebhen bə básot menyie Epá Nekinjı. Báchák bákaysi be Yesu ato yi ándók ányie nkáp ntá bächébhho.

³⁰ Júdas ásré nókó ekpokó bret eyo, afú nefi témté. Ne beti béga.

Ebhé éko

³¹ Júdas áfú nókó, Yesu arem be, “Néne, chon bo mángó ndu báchye Mmu ane áfú ntá Mandem kenoko, ne befuet ntá yi mángo ndu bachye Mandem kenókó.

³² Mbák Mmu ane áfú ntá Mandem ákú mánchye Mandem kenókó, mbón Mandem ákú bo mánchye Mmu ane áfú ntá yi kenókó, ne chon ankə nɔ témté.

³³ Bóbha, mpú pere tat ne bhe. Chon mánjanjı me, ke enyin ene ngátı nyaka bóbati bo Israel, nchí ghati bhe néne be, ‘Ebhak éné mɛrɔn, bápú kwáy bétwo aré’.

³⁴ Nchí chye be ebhé éko. Kɔŋ ka bati mbonyu nkón be. Enyu eyo ké bábhnónjı bekonjı bati.

³⁵ Mbák mánkónjı bati, chon énkə bɔ mankem mándinjı be bächı bakoŋo bha.”

Yesu yi chon Pita antanajı

(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

³⁶ Símun Pita abhép Yesu be, “Acha, éron fá?” Yesu akeme yi be, “Ebhak éné mɛrɔn, opú kway bétwo aré néne, ke chon ónkonjo me aré ansempok.”

³⁷ Pita arem be, “Acha, ndáká yí mpú kwáy békónjo wə néne? Yé chí newú, nká bégu éti ye.”

³⁸ Yesu arem ntá yi be, “Obhé yé chí newú oká bégu éti ya? Tetétep, nkak aperé kok nkúbhé beti ebhen, chon óndem ndon érat be obhiki rinjı me.”

14

Yesu ke áchí mbi ane mmu ákòño ke angò Eta

¹ Yesu aghati baghókó bhi be, “Báké rò bati ánsónjóri be amem. Siki ká nti ne Mandem, mánsiki nti ne menkwò.”

² Eké Etaya ebhòñ beyá bóbeket. Mbò épú nò, mbà mbíki ghati bhe be nchí rón aré bétòñti ebhak ntá yeka.

³ Ne nnán, ndók, ngókó ebhak mburé, ntá yeka chòñ mpetnsem, nsot be, bé nebhuet ane nchí, bé nkwo mambák are.

⁴ Bárinji mbi ane áròñ ndú nebhuet ane mēròñ.”

⁵ Tomás arem ntá Yesu be, “Acha, sébhíki rinji nebhuet ane óròñ, ná sékway berinji mbi?”

⁶ Yesu aghati yi be, “Me ke nchí mbi, me ke nchí tetep, me ke nchí nepém. Yé mmu apu kway bétwò ntá Eta ené ábhíki fuet ntá ya.

⁷ Mbò bárinji mé tetep, mbú bárinji Etaya nkwo. Nebho néne, bárinji yí ne mánán baghó yí.”

⁸ Filip arem be, “Acha, tón bhesé mbòñ etaye. Enyin échák ene séyán épú.”

⁹ Yesu akeme yi be, “Filip, mpok ane nkem nchí ne bhe, yé nò, ábhíki rinji me? Mmu ángó me nò aghò Etaya nkwo. Ná órèñ ye be, ‘Tón bhesé etaye?’

¹⁰ Ohhíki noko be nchí babhat ne Etaya ne Etaya achi babhat ne me? Menyin ebhen mégháti bhe, mpú ká nò chi ndú mmuét eya. Etaya mmu áchí babhat ne me ákà betik ebhi.

¹¹ Nokó ká enyin ene ngátí bhe bé nchí babhat ne Etaya ne Etaya achi babhat ne me. Mbák bápú kway menoko menyin ebhen mērèñ, nokó ká éti menyin ebhen mēkà.”

¹² Tetētep, “Mmu ane asiki nti ne me, ákway békà menyin ebhen mēkà. Akwáy békà yé chí menyin ebhen béchá ebhen, mbonyune mēròñ ntá Etaya.

¹³ Yéntiki enyin ene bábhébhé ndú nnyén ena, chòñ nku yó bé bo mángó menyin ebhen mmó ákà ne mánchye Eta kenókó éti Mýwi.

¹⁴ Yéntiki enyin ene bábhébhé ndú nnyén ena, chòñ nku yó nta yeka.”

Bariep beto Efónjò Bedyere

¹⁵ Yesu apet aghati baghókó bhi be, “Mbák bákòñ me, buré ká eyòñ ebha.

¹⁶ Mbák bákà nò, chòñ nnik Etaya mmuét, ne yi anchye bhe Nkwak achak, yi ambák ne bhe mpoknkem.

¹⁷ Yí chí Efónjò ene ékà bo mándíní barak ane tetep. Bó mmik bápú kway besot yi ne manák mbonyune bápú kway begbò yí, ne bapu kway berinji yí. Ke chòñ mándíní yi mbonyune ábhák chòñ ne bhe, ne amem bati yeka.”

¹⁸ Yesu arók ambi berem be, “Nnán ndók, mpú rò mambák mbò bóbèrá. Chòñ mpetnsem ntá yeka.

¹⁹ Mandú mpok, bó mmik bápú pere ghó me ke bághó chòñ me. Ne tēndu mpet nchí bhak chòñ nepém, chòñ bé nkwo mampet mambak nepém.

²⁰ Ndú nywòp enò, chòñ mándíní bé nchí babhat ne Etaya, ne báchi babhat ne me, ne nchí babhat ne bhe.

²¹ Mmu ane ághòk enyin mērèñ ánkà mbò enyu yi ághókó, yi ke áchí mmu ane ákónjò me. Ne Etaya akòñ mmu ane akòñ me. Menkwò nchí kòñ be yi ántwò ntá yí, nku yí ándíní me.”

²² Júdas, [ane áchí kekúrí ne Júdas Iskariot] abhép Yesu be, “Acha, ndaká yí ótwò chòñ chí ntá yese bakonjo bhe békà séndíní wò, kebhákbé ókà nò chí ntá bó mmik bachak?”

²³ Yesu akeme yi be, “Mmu ane ákónjò me, ábhàre eyòñ eya. Etaya ákòñ yí. Ne me, ne Etaya séntwò senchókò ne yí.

²⁴ Mmú ane abhíki kòñ me, apú bhueré eyòñ eya. Menyin ebhen bághoko me ntónjò, bébhíki fu ntá ya. Béfu chí ntá Etaya mmu áto me.

²⁵ “Ngátí bhe menyin ebhen ené mbuét ne bhe.

²⁶ Ke Eta áto chòñ Nkwak ndú nnyén ena. Yí wu chí Efónjò Bedyere. Anán ántwò, chòñ antòñ be yéntiki enyin, ankwak be mántik menyin menkem ebhen ngátí bhe.

²⁷ Nchí rò kpák ámbák ne bhe. Nchí chye bhe kpák ane áfú ntá ya. Puyé enyú mmik áchye bho kpák ké mēchye. Báke rò bati ánsónjóri bhe amem, ne báke rò becháy mēmbak amem bati yeka.

²⁸ Bághok ndu ngátí bhe be, ‘Mēròñ, ke chòñ mpetnsem ntá yeká.’ Mbò bákòñ me mbà bábhòñ manák bé mēròñ ntá Etaya, mbonyune Etaya acha me.

²⁹ Ngátí nò bhe menyin ebhen néne ené bébhíki re fakari, ne ntí be ménán mēmfákárí, mánókó.

³⁰ Mpú pere ghati bhe beyá menyin mbonyune mfo mmik átwò. Abhíki bhòñ betan amfay ya.

³¹ Ke nchí ká chí mbò enyú Etaya ághátí me, bé bó mmik mándíní bé nkòñ yí. Faté ká séndók.”

15

Yesu yi be mmu abhare mmuét ne yi ke anyu kepem

¹ Yesu arem be, “Me ke nchí mbòñ nnerénok, ne Etaya achi nkwanjanki.”*

² Yéntiki ntábhénok awa ané apú nyu kepem, Etaya ákpot anguep. Ne ntábhénok

* 15:1 Bekonjo enyin ene Yesu áréme, nkwanjanki chí mmu ane ághoko enok be ényú kepem sayri.

ane ányù kepem, ákpòti batap rərət amfere bé wú ányù kepem ancha enyu esí.

³ Beyon ebhen ngátí bhe békú báchí pépép.

⁴ Bat ye ka mmuet ne me mpoknkem, bé menkwó mbát mmuet ne bhe. Mbák ntabhénok apú babhát ndú enok, apú nyu kepem. Enyu yo ke echi ne bhe. Mbák mmú abhíkí bhat mmuet ne me, apú kwáy ményù kepem.

⁵ Me ke nchí nnerénok. Báchí batáp. Mmu ane achi babhat ne me mpoknkem, menkwó mbak babhát ne yi, yí wu ke ányù beyá kepem. Mbák mpú ne bhe, bápú kway bekú yényin.

⁶ Mbák mmu apú babhát ne me, ábhák mbó ntabhénok ané bákpót báféré, ágú. Mányókóti menyù batap ayo máme se angó, ánsóno.

⁷ Mbák mändok ambi bebbhat mmuet ne me, ne beyon ebha mémbak amem bati yeka, nchí chye bhe yéntiki enyin ene babhe bhe me.

⁸ Ndú mányù beyá kepem, bátón be báchí bakono bha, ne eyo ékú bo mánchye Etaya kenókó.

⁹ Mbó enyu Etaya ákón me, nó ke nkónj bhe. Bat ka mmuet ne me bé ekon eya émbák amem bati yeka mpoknkem.

¹⁰ Mbák mändok ambi bebbhure eyon eya, mpú rə bekón be nkúbhé mbó enyù nchí bhure Eyon Etaya ne yi akón me mpoknkem.

¹¹ Ngátí bhe menyin ebhen be manák ama ámbák ne bhe, ne be manák ameka anjwi poot.

¹² “Enyin ene nchí ghati bhe chí be mankón bati mbonyune nkón be.

¹³ Ekon echak épú ené échá ene ékú mmu ányché nepém ení éti mamwete bhi.

¹⁴ Bábhak mamwete bha mbák bákú menyin ebhen ngátí bhe.

¹⁵ Mpú pere bhinji be bé bōbetok, mbonyune mmōbetok apu rinji nkaysi chí-betik ndú enyin ene yi ákú. Mbinji bhe bé mamwete bha mbonyune ngátí bé menyin ebhen ngókó ntá Etaya menkem.

¹⁶ Bábhíkí yap me, me ke njábhé bhe ntó bé mändók mányù kepem, ne bé kepem ekeka kémbák mpoknkem. Kú ka nó be Etaya ányché bhe yéntiki enyin ene bábhé bhe yi ndú nnyén ena.

¹⁷ Ene ke nchí ghati bhe be mänkón bati.”

Mpap ane bō mmik

¹⁸ Yesu arək ambi berem be, “Mbák bō mmik bápap bhe, dinji ká be báyambi bápap me.

¹⁹ Mbó báchí bō mmik, mbá mmik akón be ne ntí bé báchí bo bhi. Ke ndú njábhé bhe mferé nénti bō mmik, éti yo ké bápábhé be.

²⁰ Báké ghəkantik enyin ene ngátí nyaka bhe be ‘Mmú betok apú cha chí-betok aywi.’ Mbák bō mmik báchyé me esonori, chon mánchye be nkwo esonori. Mbó bábhúré

enyin ené ngátí bho, mbá chon mambure enyin ené be nkwo bághati bho.

²¹ Báchyé chon be besonori ebhen menkem éti bákono me, mbonyune bábhíkí rinji mmu ane átó me fá amik.

²² Mbó mbíkí twó ngátí bho menyin, mbu bákway betan mmuet be bábhíkí kú bebú. Ke néne, bápú kway betan be bábhíkí kú bebú.

²³ Mmu ane ápábhé me, apap Etaya nkwo.

²⁴ Mbó mbíkí kú menyin maknkay besí bhap ebhen yé mmu áchák ábhíkí re kú, mbá bákway betan mmuet be bábhíkí kú bebú. Ke bágho menyin ebhen nkú, yé nó bápap me, ne bápap Etaya.

²⁵ Echi enyu eyo bé enyin ene Ekátí Mandem éghati bhese emfu tetep, nó chí beyon ebhen be ‘Bápap me ntí tí.’

²⁶ Ke Nkwak ane mētō chon ntá yeka, áfú chí ntá Etaya. Chon yi angati bhe menyin éti ya mbó ntísie awa. Yí chí Efónó mmu ákú bo mandinji menyin ebhen bechi tetep.

²⁷ Bé nkwo báchí batísie bha mbonyune báchí ne me tēndu nebhōnet.”

16

¹ Yesu arək ambi berem be, “Ngátí bhe menyin ebhen bé báké kwen ansem.

² Chon mambok bhé ndú bekeré nenikimuet ebhap. Mpok átwò ane yé agha ane áwáy bhe, akaysi bé ákú chí enyin ene Mandem áyàn.

³ Báchyé chon be besonori ebhen, mbonyune bábhíkí rinji Etaya ne bábhíkí rinji me.

⁴ Ke ngátí bhe menyin ebhen bé mpok anan ankway ane bó befakari, mántik be nnán ngátí bhe.

Betik ebhen Efónó Bedyere

“Mbíkí ghati bhe menyin ebhen mpok báho bekono me mbonyune nchí nyaka ne bhe.

⁵ Ke néne nchí petnsem ntá mmu ane átó me, Yé nó, yé mmu yweka abhíkí bhep me be, ‘Jrón fá?’

⁶ Bati ayeka ájwí néne ne basémé mbonyune ngátí bhe menyin ebhen.

⁷ Yé ndu echi nó, nchí ghati bhe enyin ene echi tetep. Eri ntá yeka bé ndók mbonyune mbák mbíkí rón, Nkwak apú twó ntá yeka. Ke mbák ndók, chon ntó yi ntá yeka.

⁸ Ne anán ántwó, chon anku bō mmik mango be báchí bō bebú, mángo be me nchí chak besí Mandem, ne mango be bekwené bechi ne bho ndú netan ane bó bátán me.

⁹ Ákú bó mango be bachi bō bebú mbonyune bábhíkí noko me.

¹⁰ Ákú bó mango be nchí chak besí Mandem mbonyune mērōn ntá Etaya ne bápú pere ghó chón me.

11 Aka mángó be chəŋ mántán bō beba ewak ɛmɔt, tɛndu Mandem átán mfo mmik, afere yi ndú kɛfo ɛki.

12 “Mbōŋ beya menyiŋ beghati bhe, ke mbák ngátí bhe bō menkem néne, bápú kway bejwimem.

13 ɛfónó Bedyere ke ákà chəŋ bo mándiŋi tetep nkem ane áyiŋí Mandem. Anan ántwó chəŋ ankə mándiŋi tetep nkem, mbənyune ápú rem chí enyiŋ ene ɛfú yi anti. Ené yi aghoko ke árem, ne chəŋ angati bhe menyiŋ ebhen bétwó ambi.

14 Chəŋ anchye me kenókó mbənyune ástɔt chəŋ menyiŋ ebhen befú ntá ya, angati bhe.

15 Yéntiki enyiŋ Etaya chí eya nkwo. Nó ke ngátí bhe bé yéntiki enyiŋ ene ɛfónó Bedyere ághati chəŋ bhe, ástɔt chí ntá ya.”

Chəŋ basémé ameka anjibhiri andop chí maŋák

16 Yesu arək ambi beghati baghəkó bhi be, “Mandu mpok, bápú pere ghó me. Ke mandú mpok, chəŋ mampet mángó me.”

17 Mbək baghəkó bhi bərə rem ne bati be, “Ené yí árem nɔ chí yí. Yí bhe mandú mpok, sépú pere ghó yí, ne mandú mpok chəŋ sémpet séngó yí. Apet arem be chí mbənyune yí áran ntá etayi. Nó bé yí?”

18 Bápét bərə rem ne bati be, “Yí bé ‘Mandu mpok’, mandú mpok, nɔ bé yí?” Sébhíkí jwimem ndú enyiŋ ene yi áremé.

19 Yesu ariŋi be baghəkó bhi báyan bebhep yi enyiŋ ɛti ndak ane. Arem ye be, “Ngátí bhe be mandú mpok, bápú pere ghó me, ke mandú mpok chəŋ mampet mángó me. Yó ke ɛsəŋari né bhe?”

20 Tetétep, chəŋ mándi babhese ansep noko amík ne mambəŋ basémé, ke bō mmik mambəŋ maŋák. Chəŋ mambəŋ basémé ke basémé ameka anjibhiri andop chí maŋák.

21 Mpok ngoré ne menie ándəŋsi, ábhəŋ basémé anti mbənyune mpok nebhe akway. Ke ánan ámbé, maŋák ábhák ne yi be mónko átwó fá amík. ɛnkə angəkəntik bebə nebhe.

22 Nɔ, ke ɛchi ne be nkwo. Néne basémé ajwí be anti, ke chəŋ mpet ngó bhe, ne mpok yó chəŋ mambəŋ beya maŋák, ne yé mmú apu kway beferé mó amem bati ayeka.

23 Ndú nywəp ɛnə, bápú pere bhép me yényiŋ. Tetétep, mbák mambəp Etaya yéntiki enyiŋ ndú nnyén ena, áchye bhe.

24 Kpátɛ ɛchəŋ, bábhiki re bhép Etaya yényiŋ ndú nnyén ena. Bép ká, ne chəŋ anchye be be maŋák ameka anjwi pəot.”

Yesu atan achá mmik

25 Yesu arək ambi berem be, “Mpok ane nkem, ngátí bhe barak ane chí ndú bakay. Ke mpok átwó ane mpú pere ghati be menyiŋ ndú bakay. Mpok yó ánkway, ndəbhe ghati bhe menyiŋ ɛti Etaya chí kponɔɔŋ.

26 Mpok yó, chəŋ mambəp Etaya menyiŋ ndú nnyén ena. Mbíkí rem be chəŋ níkməet ntá yi be áchyé bhe enyiŋ.

27 Mbəŋ Eta akəŋ be mbənyune bákəŋ me, ne mánókó be mfu chí ntá yi.

28 Mfú chí ntá Eta ke nchi twó fá amík. Néne, nchi rɔ mmik, nchi pətnsem ntá Eta.”

29 Baghək abhi barem ye ntá yi be, “Mhm! Néne ɔrəm menyiŋ kponɔɔŋ ne séjwimem. ɔpú pere rem kəpi ndú bakay!”

30 Néne, séríŋi be, ɔríŋi yéntiki enyiŋ. ɔríŋi yé chí menyiŋ ebhen bo bábhəŋó anti bebhep wə. Ene ɛkə sənókó bé ɔfu chí ntá Mandem.

31 Yesu akeme bhə be, “Mánókó néne?”

32 Mpok átwó, tetep anan átwə, ane bātaka chəŋ yéntiki mmu andək eyi ebhak mándə me awánti. Ke sayri sayri, mpú me awánti mbənyune, Eta achi ne me.

33 Ngátí bhe menyiŋ ebhen be mambát mməet ne me mambəŋ kpək amem bati ayeka. Chəŋ mambəŋ beɔŋəri fá amík, ke bəŋ ká netanjánti, nnan mfókóri mmik.”

17

Yesu are níkməet ɛti bakoŋo bhi

1 Yesu ánaná nókó berem menyiŋ ebhen, ayon amík ayiŋi mfay, arem be, “Eta, mpok akway. Chié Mósye keném be ɛti ya bo mángó keném ɛke.

2 Wə ke ɔchyé mé betan amfay bō mankem bé nkə mankem abhen ɔché me mambəŋ nepém enen nebhihi bhəŋ ngwenti.

3 Ne nepém enen nebhihi bhəŋ ngwenti, chí béríŋi wə, wə mmu ɔchí Mandem tetep ne achák apu ne beríŋi Yesu Kristo mmu ɔtó.

4 Nkə bo mángó keném ɛke ndu nnanə betik ebhen ɔchyé me.

5 Eta, néne sɔt me mbak ne wə, ɔnchye me keném beśi ebhe, nkúbhé keném eken mbəŋó nyaka ne wə ke ɔghoko mmik.

6 “Nkə bo mándiŋó wə, bo abhen ɔyábhé fá amík ɔchyé me. Báchí bō bhe, ne wə ke ɔchyé me bhə. Bábhúré eyon eye.

7 Néne báriŋi be yéntiki enyiŋ ene mbəŋó, ɛfú chí ntá ye.

8 Ngátí bhə menyiŋ ebhen ɔchyé me be ngati bhə. Báká ne me, ne báriŋi ye tetep be mfu chí ntá ye. Mánoko nkwo be wə ke ɔtó me.

9 Nchi níkməet ɛti yap. Mpú níkməet ɛti mmik nkem. Nchi níkməet chí ɛti bo abhen ɔchyé me mbənyune bō báchí bō bhe.

10 Bóbha mankem chí abhe, ne abhe chí abha. Ne bō ké nepém enap néku bo mángó kenókó ɛka.

11 Néne, mpet mpú fá amík, ke bō bábhəet are. Nchi twó ntá ye. Eta! Wəmbəŋ mmú ɔchí Nyánə, kém bō ne betan ebhe, betan ebhen ɔchyé me be mambak mbə mmu amə, nkúbhé mbə enyú wə ne me sɛchi mmu amə.

¹² Mpok nchí ne bho, nkém bɔ sayri ne betan ebhen béchí ndú nnyén éna, nnyén énen óchyé me. Nkém bɔ, ne yé mmu wap amot abhiki nem ebhi, ébhíki fuet chí ane ábhónj nyaka ménem, bé enyín éne básínj émfú tetep.

¹³ Néne, nchí twɔ ntá ye, ne nchí rem menyín ebhen ndú mpok mbuét fá amik, bé manjáka ama ámbák ne bho.

¹⁴ Ngátí bho menyín ebhen óchyé me ngati bho. Éti yo, mmik apap bho mbonyune bápu bɔ mmik ane, nkúbhé mbo enyú mpú mmú mmik.

¹⁵ Mpú nikmuet bé ómféré bho fá amik, ke chí bé ónkém bɔ be mbámba áké ka bho yényín.

¹⁶ Bápu bɔ mmik nkúbhé mbo enyú mpú mmú mmik.

¹⁷ Sot tetep ka bɔ mámbák nyánjá. Eyon eye échí tetep.

¹⁸ Nkúbhé mbo enyú ótó me fá amik, nó ké nchí to bho amik.

¹⁹ Ne éti yap, nchyé mmu et ntá ye bebhak nyánjá bé bɔ nkwo mankway bebhak nyánjá tetep.

²⁰ “Mpú nikmuet chí éti bakono abhen bóbbho, ke éti bo abhen bághók menyín ebhen bó bátón, mánsikinti ne me nkwo.”

²¹ Nchí nikmuet bé bɔ mankem mámbák mbo mmu amot. Étaya, mēnikmuet be nkúbhé mbo enyú óbháré mmu et ne me ne mbát mmu et ne wɔ, bɔ nkwo mámbák mmu et ne bhese bé mmik ánkway ménoko be wɔ ke ótó me tetep.

²² Nchyé bho nkúbhé betan ebhen óchyé me, bé bɔ mámbák mmu amot, nkúbhé mbo enyú wɔ ne me sechi.

²³ Chon mbak ne bho nkúbhé mbo enyú óchí ne me, be sayri sayri, mándap chí mmu amot, bé mmik ankway berínj be wɔ ke ótó me, ne bé okonj bɔ mbonyu ókónj me.

²⁴ Éta, méyánj be bɔ nkwo, bɔ óchyé me mámbák ne me ndú nebhuat ane menchí, bé mángó kenókó eken óchyé me mbonyune okonj me te mpok óbhíki re ghoko mmik.

²⁵ Éta, wɔ mmu óchí chak, bɔ mmik bábhíki rinj wɔ, ke ndínj wɔ, ne nkwo wa ane bárinj bé wɔ ke ótó me.

²⁶ Nka bɔ mándínj wɔ, ne chon ndok ambi beka no, be bo mankonj bati nkúbhé mbonyu ókónj me, ne be mémbák amem bati yap.”

18

Bákém Yesu

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Lk 22.47-53)

¹ Yesu anánjá nókó menikmuet enyu eyo, afa ne baghókó bhi, bákinj mōnyen ane bábhínj be Kídrón. Mōnki áchí nyaka are ane yí achwe amem ne baghókó bhi.

² Júdas mmu átí yí arínj nkwo ebhak eyo mbonyune Yesu ne baghókó bhi bátemeri noko nyaka are.

³ Júdas asot eká batémé nenu ne mbak babhabheri abhen ekerákap abhen bóbbati bachiákap ne bōnkwo Fárisi bátó. Bɔ mankem barok are ne berónj ne menyínj nenu amo.

⁴ Yesu arínj yēntiki enyín ené ébhónj béfákári ne yí. Afú ndú nkwo baghókó bhi, atén mmu et ambi arem be, “Agha báyanj?”

⁵ Bákémé yí be, “Yesu mmu Násáret.” Yesu arem be, “Ghó mé ne.” Júdas mmu átí yí abhak aré téé ne bho.

⁶ Mpok Yesu aghati bho be, “Ghó mé ne”, bárók ne nsem ne nsem bákwení amik.

⁷ Yesu apet abhép bho be, “Agha báyanj?” Bárém be, “Yesu mmu Násáret.”

⁸ Yesu akeme bho be, “Ngátí bhe be chí me. Mbák ye me ke báyanj, dɔ ká bakono bha abhen mandak.”

⁹ Arem no, bé enyín éne yí áréme nyaka be, “Ndu bo abhen óchyé me mbíki nem ye amot,” emfu tetep.

¹⁰ Simun Pita mmu achi ne akparenja amu et, agwɔp akparenja wu ndú kénkwóp, kpót atú nsem Mungo bachiákap Mandem chwát aguap amik. Nnyén nsem ere nébhak be Málkos.

¹¹ Yesu aghati Pita be, “Kémé akparenja ywe amem kénkwóp. Nké nyu nkóp esonori ane Éta áchyé be me nyu ke?”

Básót Yesu bárók ntá Anas

¹² Múnti batémé nenu asot eká batémé nenu eyi, bárók, bákém Yesu bágwót. Babhabheri ekerákap Mandem bábhák ne bho.

¹³ Báýámbi bárók ntá Anas, chí ngoré Káyfas. Káyfas abhak mungo bachiákap Mandem ndú mmie eno.

¹⁴ Yí ke áchyé nyaka maníé ntá bo Israel be, “Éri be mmu amot ángú éti bo mankem.”

Pita arem be abhíki rinj Yesu

(Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

¹⁵ Simun Pita ne nkonjo Yesu achák béré konjo Yesu. Ndú nkonjo Yesu achák wu achí mmú ane mungo bachiákap árinj sayri, yí akono Yesu kpát arak achwe amem senta mungo bachiákap.

¹⁶ Pita ate nefi ndú nyú-ebhá. Eká nkonjo achák wu, ane mungo bachiákap árinj apetnsem nefi, arem kepi ne ngosónj ane áchí anyúbhá. Asot ye Pita áchwé amem ne yí.

¹⁷ Ngosónj wu no ábhábheri nyú-ebhá abhép Pita be, “Pú wɔ nkwo óchí nkonjo mmú-ne?” Pita akeme be, “Mpú ne yí.”

¹⁸ Mbáép áchí nyaka mpok yo. Eká bakú betik abhen mungo bachiákap ne babhabheri ekerákap báfyé ngo ndu nntó bakiri, báté bághábheri mángwák noko ngo wu. Pita nkwo arak ate ne bho angwaka noko ngo.

Mũngo bachiákap Mandem are bhép Yesu menyin

(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Lk 22.66-71)

¹⁹ Mũngo bachiákap abhép Yesu eti bakono bhi ne eti menyin ebhen yi aton bho. Yesu akeme yi be, "Ndem menyin kponoron nta bo mankem. Nton bo amem bekeré nenikimuet ne amem ekerákap mpoknkem ndu mban ene bo Israel báchém are. Mbiki rem yenyin bhesé bhesé."

²¹ Ndak yi obhép me menyin? Bép bo abhen bághókó menyin ebhen ndémé. Bép bó mángátí wó. Bárinji menyin ebhen ndémé.

²² Yesu áréme nókó nó, mbabheri ekerákap amot ane áchi aré téé, adép Yesu ne awó arem be, "Kwáé, enyu eyo ke órem kapi nta mũngo bachiákap Mandem-e?"

²³ Yesu akeme yi be, "Mbák ndem enyin ene épú chak, ghatí me yo. Ke mbák ndem enyin ene echi chak, odep me ndáká yí?"

²⁴ Afó ke Anas átó Yesu ne ngem amo nta Káyfas, mũngo bachiákap.

Píta apét rem be yi abhiki rinji Yesu

(Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)

²⁵ Símun Píta abhuét nyaka téé, angwaka nokó ngo. Mbók bo abhen bachi are bábhép yi be, "Pú wó nkwo óchi nkonjo ywi?" Píta atanja, arem be, "Cháá, mpú ne yí"

²⁶ Mmó betok amot ane mũngo bachiákap abhak aré. Atú mómayi ké Píta ákpóre nyaka. Yí wu abhép Píta be, "Pú ngó nyaka wó amem mónki ne yí?"

²⁷ Píta apét atanja. Témté wu, nném nkók akók kókórkókó.

Bárók nta Páilet ne Yesu

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

²⁸ Básót ye Yesu eket Káyfas beti beti bárók ndu senta góbbano ne yi. Góbbano abhak mmú Rom. Babhónj bo Israel kéchwe ndu áchá góbbano. Ebhé yap érem nyaka bé mbák mmu Israel ánwé eket mmu ane apú mmu Israel, apú bhák pépép besí Mandem. Ndu báyan nyaka menyie Epá Nekinji, bó keyan bébhak ne bakwap besí Mandem.

²⁹ Éká Páilet afú amem senta ywi arók atemerí bho nefi, abhép bho be, "Ntiki enyin mmú-ne akú?"

³⁰ Bákéme yi be, "Mbó mmú ne apú nkú bebú, mbá sébhíki twó fá nta ye ne yi."

³¹ Páilet aghati bho be, "Sot ka yi be bé babhónj mántánj manyé yi békónjo ebhé eyeka." Bákéme Páilet be, "Ebhé ébhíki chye bhesé betanj bétánj manyé mmu, kpát sénchye eyon be mangway yi."

³² Efákári enyu eyo be enyin ene Yesu áréme nyaka ndu beton enyú newú yi ábhónj bégú emfu tetep.

³³ Páilet apét achwe amem áchá ywi. Abhinji Yesu abhép yi be, "Wó ke óchi Mfó bo Israel?"

³⁴ Yesu akeme yi be, "Ndak ané obhébhé me, afu chi wómóbónj anti ke bo báchák ké bághátí wó wu éti ya?"

³⁵ Páilet akeme be, "Ókásí be nchí mmu Israel? Bó etak eye ne bóbati bachiákap Mandem ke bákém wó batwó nta ya ne wó. Mbónj enyin ene óká chi yí?"

³⁶ Yesu akeme yi be, "Kefó eka kébhíki fu fá amik. Mbó kefó eka kéfu chi fá amik, mbó bóbha mánú be báké kem me manchye nta bo Israel. Ke, kefó eka kébhíki fu ndú mmiki ne."

³⁷ Páilet abhép yi be, "Nó óchi mfó?" Yesu akeme yi be, "Órem be manchí mfó. Eti eyo ke bábhé me, ne éti yo ke ntwó fá amik beghati bho tetep Mandem. Yéntiki mmú ane ákónjo tetep Mandem, áta batú béghok enyin ene méréme."

³⁸ Páilet abhép Yesu be, "Tetep chí yí?"

Páilet ákpót manyé be mángwáy Yesu

(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15)

Páilet áréme nókó nó, aró Yesu apét afú nefi nta bo Israel aghati bho be, "Mbíki ghó ebépti enyin ene yi akú."

³⁹ Ke epin eyeka étónj bé yéntiki mmíé, mpok Epá Nekinji, mbónj beró múkenonj amot ane báyanj mando yi andók. Báyanj mámféré Mfó bo Israel amo, yí ándókó?"

⁴⁰ Bápét babak be, "Puyé mmú-ne, feré chí Barábas. Barábas áchi nyaka ngébhé ntan-tan."

19

¹ Páilet achye ye eyon be mánsót Yesu manden ne ékpá.

² Batémé nenu básót bóbatabhénok abhen báchi nsense, mání nta bábay yi anti, barem be chi nta kefó. Básót nkú chu bafyé yi amuet, barem be chí ayi nkú kefó.

³ Bábhó beronj nta yi mángókó nokó yi be, "Acha mfó bo Israel, kenókó kéchi éke eta!" Ndu baram nó, manchye nokó yi nsáp besí.

⁴ Páilet apét aró áchá ywi afú nefi nta bo Israel arem be, "Ghok ka, nchí ntwó nefi ne yi nta yeka be mándinji bé mbíki ghó ebépti enyin ene yi áká ene éyanj be mángwáy yi."

⁵ Yesu afú ye, arók ne nta kefó nsense yo anti, ne nkú chú yo amuet. Páilet arem nta yap be, "Yinji mmú yweka nó!"

⁶ Bóbati bachiákap ne babbaherí ekerákap bághó nókó yí, bábhó bebik mándeme nokó be, "Dem mángó yi ndú ékotákátí! Mángó yi ndú ékotákátí!" Páilet arem nta yap be, "Bé babhónj mánsót yi mángó ndú ékotákátí, mbíki ghó ebépti enyin ene yi áká ene éyanj mángwáy yi."

⁷ Bo Israel, bákéme yi be, “Sébhōn ebhé, ne bekoŋo ebhé yó, abhōn bégú mbōnyune áká mmuæt yi Mmō Mandem.”

⁸ Páilet ághókó nókó beyōn ebhen, becháy bepét bekem yi becha.

⁹ Apet achwe amem áchá abhep Yesu be, “Etok ene ófú are chí ené?” Ke Yesu abhiki keme ye eyōn.

¹⁰ Páilet arem ye ntá yi be, “Opú keme me yé eyōn? Obhíkí rinji be mbōn betan berem be mándó wó mándó, ne mbák ndém be mángó wó ndú ekotákátí, bágó?”

¹¹ Yesu akeme yi be, “Mandem ke áchyé wó betan. Mbó épú nó, mbá obhōn betan amfay ya fá? Nó ke echí be bebú mmu ane ákémé mé áchyé ntá ye, béchá ebhe.”

¹² Páilet ághókó nókó no, abho beyan mbi beferé Yesu amó. Ke bo Israel bārók chí ambi bebik be, “Mbák óndó mmù-ne ándók, nó opú mmuère Mfó Rom! Mmu ane àrēm be áchí Mfó, chí mmù ane ànù ne Mfó Rom be ambak ndú mmuæt eyi!”

¹³ Páilet ághókó nókó beyōn ebhen, asót Yesu afú ne yi, acháko ndú enók ntanjá manyé, nebhuæt ane bábhini ndu eyōn bo Israel bé Gabáta. Nó chí, nebhuæt batáy batay.

¹⁴ Egháká nókó nkárénká byo ne epay ndú nywop enen bátōnti mmuæt menyie Epá Nekiñi, Páilet arem ntá bo Israel be, “Yinjí ka Mfó yweka ne!”

¹⁵ Bábhó bebik mándeme nókó be, “Dó mángwáy yi! Dó mángwáy! Dem mángó yi ndú ekotákátí!” Páilet arem be, “Ngó Mfó yweka ndú ekotákátí?” Bóbati bachiákap bákéme be, “Mfó amot ke sébhōn, ne chí Sisa.”

¹⁶ Páilet ásót ye Yesu achye ntá yap be mándók mángó yi ndú ekotákátí.

Bágó Yesu ndú ekotákátí

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

¹⁷ Básót ekotákátí ené bábhōn bégó Yesu are báchyé yimbōn ámpókó. Apáko kpát bārók bágháká ndú ebhak ené bábhini bé Golgóta, nó chí “Nebhuæt Enkónti.”

¹⁸ Aré, bágó Yesu ndú ekotákátí. Bágó bo báchákwó bati apay, yéntiki mmu wap ndú eyi ekotákátí, amot ebhe awónem Yesu, achák ebhe awōgho.

¹⁹ Páilet nkwo arem básin enyiy ndú ebhókónok bábhát ndú ekotákátí, amfay ntí Yesu. Básin amó ábhák be, “Yesu mmu Násáret, Mfó bo Israel.”

²⁰ Básin amó achí nyaka ndú beyōn etók berat, ndú eyōn bo Israel, ne ndú eyōn Latin, ne ndú eyōn Grik. Ne nebhuæt ane bágó Yesu ndú ekotákátí abhak kékwót ne etók egbo. Eká, beyá bo Israel bápáy basiní mō.

²¹ Bóbati bachiákap bārók ntá Páilet barem be, “Óké sin be, ‘Mfó bo Israel.’ Sin

chí be, ‘Mmù-ne arem nyaka be achí Mfó bo Israel.’”

²² Páilet akeme be, “Enyiy ene nsiní nnán nsin.”

²³ Batemé nenu bágó nókó Yesu ndú ekotákátí, básót nden eyi bákóre ndú baru anwí, yéntiki mmu wap asót ndu amot. Ke érop nkú amot. Nkú yó abhak ntēnden nemot enen báyéme yéntiki neku eni bífú amfay bégháka amik, kékpoti yó yé ebhak.

²⁴ Eká bārē rem ne bati be, “Séké dakati nkú ane. Sénguép chí ebhánjá, séngó mmu ane ábhōnó besót yó.” Éfákári enyune be enyiy ene Ekáti Mandem éréme émfú tetep. Nó chí, basin amen àrēm be, “Básót nden aya bákóre. Bágúép ebhánjá bérinji mmu ane ábhōnó besót nkú aya.”

²⁵ Batemé nenu báka nó. Nnó Yesu abhak téé kékwót ne ekotákátí, ne manó máyi, María, ngoré Klopas, ne María mmó etók Mágdala.

²⁶ Yesu ághó nókó máyi ne nkoŋo ane yi ákōnó téé kékwót, arem ntá máyi be, “Mmá, ghó mōywe nó!”

²⁷ Arem ye ntá nkoŋo wu be, “Ghó máye nó!” Ne bebho ewak eyo nkoŋo wu asót nnó Yesu arók eket eyi ne yi.

Yesu agú ndú ekotákátí

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.44)

²⁸ Menyiy ebhen menkem béfuère nókó, Yesu arinji be betik ebhi memay. Ndu beka be enyiy ene echí amem Ekáti Mandem émfú tetep, arem be, “Manyiep ákwak me.”

²⁹ Ejó mmém amen ánen echí nyaka are téé. Básót ekuchá fofok bágwót antí ntábhénok ene bábhini be haysop, bátáp ndú mmem mō básá yi anyu.

³⁰ Yesu asók mmém mō, arem be, “Betik ebha memay.” Akáép emi, aró nepém eni nendók.

Báyem Yesu ambeápak ne nekōŋ

³¹ Nywop ntōnti bo Israel nékwáy. Beku ye bé erene ngú éké rop amfay ekotákátí ndú nywobhé neywēmæt bo Israel, bārók babhep Páilet be áchyé betan mánásipti beka ebhap, māmferé bhó ndú bekotakati. Nywop neywēmæt eno nébhak nywop negho.

³² Eká batemé nenu bārók, básiepti beka mmú mbi, básiepti beka anefi.

³³ Ke bágháká nókó amuæt Yesu, bághó bé anán agu, bó kesyepti beka ebhi.

³⁴ Ke ntemé nenu amot asót nekōŋ ayem Yesu ambeápak. Témté wu, manōŋ ne manyiep abho befu.

³⁵ Mmù ane ághó nyaka ndu éfákári ké ágháti bhese ne enyiy ene yi àrēm echí tetep. Arinji be árem chí tetep be be nkwo mánásiinti ne Yesu.

³⁶ Ɛfákárí enyu eyo bé enyinj ené echí amem Ekáti Mandem ɛmfú tetep. Nó chí, enyinj ene básíní nyaka be, “Yé eghep eyi ɛmɔt bápú syep.”

³⁷ Ne Ekáti Mandem ɛpet ɛrɛm ndũ nebhuɛt áchák be, “Chɔŋ bo mámkpɔk yi ane báýémé.”

Bábhéme Yesu

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Lk 23.50-56)

³⁸ Ɛtáré nókó, mmũ amɔt átwó. Aká nnyɛn be Joséf. Abhak mmũ ɛtɔk Arimátia. Achí nyaka mmu ane ákɔŋo Yesu. Acháy nyaka bo Israel ndu yi achi nkoŋo Yesu. Afuét arɔk ntá Páilet bhésé bhésé, anikmɛt be Páilet ando yi ámféré mmɛt Yesu ndũ ekotákátí. Páilet achye yi betan beku nɔ. Joséf arɔk ye, afere mmɛt Yesu ndũ ekotákátí.

³⁹ Nikodémɔs mmu áronjó nyaka begho Yesu ne betí ewak ɛmɔt, abhak nkwo ne Joséf. Yí, Nikodémɔs arɔk ne babhé amen bábyɔk amɛt ngu bé áké chɔŋ. Babhé mé abhak nchóptí myrrh ne álos. Akway nyaka bebhak mbɔ kilo besa bepay nsem byo ndũ menwɔp ebhi.

⁴⁰ Joséf ne Nikodémɔs báféré Yesu ndũ ekotákátí, básót bésyɛnden ne babhé amɔ aré, mánép yi bekoŋo epinj bo Israel.

⁴¹ Mónki áchi nyaka ndũ nebhuɛt ane bágo Yesu ndũ ekotákátí. Nnem nekɔ nébhák are enen bábhíki re bheme yé ngú amɔt amem.

⁴² Tɛndu nywɔp ɛno néchí nyaka chí nywɔp enen bo Israel báká ntonɔti béchwe ndũ nywɔp neywɛmɛt enap, ne mbɔnyune nnem ɛno nébhíki sap nyaka nekɔ, Joséf ne Nikodémɔs bárák bábhéme Yesu are.

20

Yesu apɛtnsem ndũ nepém

(Mt 28.1-8; Mk 16.1-8; Lk 24.1-12)

¹ Nywɔp neywɛmɛt bo Israel néfuéré nókó, María mmɔ ɛtɔk Mágdala afa ne neyinywɔp arɔk ndũ nnem Yesu. Aghó bé mánán bábinjiri ntay enen nechí anyũ nnem báfere.

² María afa ye arɔk ntíét ntíét ntá Símun Píta ne nkoŋo Yesu áchák ane Yesu ákɔŋó nyaka, arem be, “Báferé Yesu Acha ndũ nnem ne sɛbhíki rinji nebhuɛt ane báronj bábhúré yi.”

³ Píta afú ye ne nkoŋo anefú wu, báfá, báré rɔŋ ndũ nnem.

⁴ Báre rɔŋ ntíɛntiet, ke nkoŋo anefú wu ajet acha Píta. Ayambi aghaka ndũ nnem.

⁵ Akuri amik. Asá nókó amík awu amem, aghó bebhók ɛsienden are ke ake chwe amem.

⁶ Símun Píta mmu ákɔŋo yi ansem áchwóbbhé nókó ndũ nnem, afuét, arɔk amem, aghó bebhók ɛsienden ebho are bhúré.

⁷ Aghó nden ane mánébbhé nyaka ntí Yesu ne yo nkwo. Ne nden eyo ebhak aywi nebhuɛt kekúrí nenep.

⁸ Ke nkoŋo anefú wu ane ayambi áchwóbbhé ndũ nnem achwe amem nkwo, aghó ne amík, anoko.

⁹ Kpáte mpok yo, bó bábhíki re jwi nyaka mmem ndũ enyinj ene Ekáti Mandem ɛrémé bé Yesu abhɔŋ bepɛtnsem ndũ nepém.

¹⁰ Bakonjo Yesu bho bápetnsem ndũ beket ebhap.

Yesu abhesi ntá María ane ɛtɔk Mágdala

(Mt 28.9-10; Mk 16.9-11)

¹¹ Ke María ate nepaka nnem andi nɔkɔ kebho, ne ené yí abhuét bedi, akuri amik, agwɛp amík awu amem nnem.

¹² Aghó bɔángel Mandem bati apay chókó ne nden pépép amɛt ndũ nebhuɛt ane bábhúré nyaka Yesu. Amɔt abhak ndũ nebhuɛt ntí ywi achi nyaka. Achák ndũ nebhuɛt bekak.

¹³ Bárént ntá María be, “Mmá, ɔdi yi?” María akeme bho be, “Chí ɛti báferé Acha báronj ne yi, ne mbíki rinji ebhak ene bábhúré yi.”

¹⁴ Árémé nókó nɔ, ayibhiri mmɛt aghó Yesu téé, ke yi kerinji be chí yi.

¹⁵ Yesu arem ntá yi be, “Mma, ɔdi yi? Ɔyan agha?” Ndũ María ákáyisi bé chí mmu ane áyinj nki, arem ntá yi be, “Ɛta, mbák ɔféré yi, ghati mé ebhak ene ɔbhúré yi bé ndók nsot yi.”

¹⁶ Yesu arem be, “María!” María ayibhiri mmɛt arem ndũ eyɔŋ bo Israel be, “Rabóni!” [Nɔ chí “Ntɔŋ”].

¹⁷ Yesu arem ntá yi be, “Kékem me, mbɔnyune mbíki re rɔŋ amfay ntá Ɛtaya. Ke dók ntá bɔmaya ghati bho bé mɛpetnsem ntá Ɛtaya, ne etayeka. Ntá Mandem awa, ne Mandem ayweka.”

¹⁸ María mmɔ ɛtɔk Mágdala arɔk aghati bakonjo Yesu be, “Ngɔ Yesu Acha.” Ne aghati bho menyinj ebhen Yesu aghati yi.

Yesu abhesi ntá bakonjo bhi

(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)

¹⁹ Ɛgháká nókó beku ndũ nkúbbhé nywɔbbhé neywɛmɛt ɛno, bakonjo Yesu bábhak amem ɛket ɛmɔt ne babhinywɔp femfé ndu báchay bóbatí bo Israel. Yesu arɔk ate bó besí, arem be, “Kpák ámbák ne bhe.”

²⁰ Árémé nókó nɔ, atɔŋ bɔ amɔ yi ne mbeápak eyi. Bakonjo abhi bájwí ne manjáŋ ndu bághó Yesu Acha.

²¹ Yesu apɛt arem be, “Kpák ámbák ne bhe! Nkúbbhé mbɔ enyũ Ɛtaya átó me, ke nechí tó be.”

²² Yesu árémé nókó nɔ, afɛp bho éyú, arem be, “Dɔ ka Ɛfónjó Bedyere ámbák ne bhe.

²³ Mbák mǎmfónjóri mmu bebá ebhi, Mandem nkwo áfonjori yi. Mbák bábhíki fonjori bebá mmu, bérɔp yi anti.”

Tɔmás arem be mbak yi akhíki gho Yesu amík apú noko

²⁴ Nkoŋo Yesu amot ndü abhen bati byo ne apay, ane áká nnyén be Tómas, nɔ chí efák, apü nyaka ne bati, mpok Yesu átwó.

²⁵ Tómas átéméri nókó bho, béré ghati yi be, “Ségho Yesu Acha.” Ke yi akeme bho be, “Kpáte ngó ne amík bebhe-mpi yi amo, ntak bho ne senon awó, mbát awó ndü tambe ywi mpü noko.”

²⁶ Efúéré nókó manywɔp ánen, bakoŋo Yesu bápét babhak anywɔp ndü nebhuet amot. Tómas abhak ne bho. Babhinywɔp ábhák femfé, Yé nɔ, Yesu atwó, ate nenti enap, arem be, “Kpák ámbák ne bhe.”

²⁷ Arem ye ntá Tómas be, “Tók berin ebhen bechi ndu amó ya ne kenonámó eke ghó. Sá awó fá ndü tambe wa. Képeré makati. Bák mmu ane ánokol!”

²⁸ Tómas akeme yi be, “Acha ne Mandem awa!”

²⁹ Yesu arem ntá yi be, “Onókó mbonyune óghó me ne amík? Eri echa ntá bo abhen mánókó yéndu bábhíki ghó ne amík.”

Nti ane Jɔn dsiŋi ekáti-ne

³⁰ Yesu aku nyaka beyá menyiŋi maknkay béchák besí bakoŋo bhi, ebhen bábhíki sin amem ekáti ene.

³¹ Básin menyiŋ ebhen béchi amem ekáti ene be menkwak be mánókó be Yesu ke achi Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be átó, Mmó Mandem. Ne be ndü mánókó yí, mambónj nepém ndü nnyén eni.

21

Yesu abhesi ntá bakoŋo bhi

¹ Etaré nókó, Yesu apet atón mmuet ntá bakoŋo bhi. Ndon yó, ebhák chi nepaka Manyu Tibérias. * Séngó enyü yi aton nyaka mmuet ntá yap.

² Simun Pita ne Tómas ane bábhini be efák, ne Natániel ane áfú Kána atú Gálili, ne bó Sebedi bati apay, ne bakoŋo Yesu báchák bati apay bachi nyaka ndü nebhuet amot.

³ Simun Pita arem be, “Mérón anyén ne ási.” Bakoŋo Yesu báchák béré be, “Sérón ne wó.” Bó bárók bását áchwí, béré gháp anyén amem áchwí wu beti menkem ndu bekem nsi, ke yéniŋ bóke kém.

⁴ Ndu mban ákánari, Yesu ate nepakanyén. Yé nɔ, bakoŋo bhi kerin be chi yi.

⁵ Yesu arem ntá yap be, “Bóbha, bákem nsi?” Bákéme yi be, “Ae.”

⁶ Aghati bho be, “Guép ká asi ebhe awónem áchwí, chon mánkém nsi.” Báguép asi ebhe awónem. Beyá nsi ekwen, kpát échá bho beyá beyá nkáp ebhi.

⁷ Nkoŋo ane Yesu ákónj nyaka arem ntá Pita be, “Chi Acha!” Pita ághókó nókó be chi Yesu Acha, asot nden ayi afyé amuet, adók,

akwen amem manyu. Aféré nyaka yó amuet ndu beka betik.

⁸ Ke bakoŋo abhen báróbbhé amem áchwí béré nok bekoŋo yi ángokonyén, mánja noko beyá nkáp ane ajwi nɔ ne nsi. Nebhuet ane báfú bérón ángokonyén ke sap. Abhak mbo bayat besa betay.

⁹ Bákó nókó ebhi bagho ngo ane bábháyti ne bakiri. Nsi ebhak are. Bret nkwo abhak are.

¹⁰ Yesu arem be, “Twó ká, ne mbak nsi eyo nó bákémé.”

¹¹ Pita arak ndu áchwí, aya beyá nkáp, akó ebhi ne wu. Ajwi ne nsi egho ebhak besa tándramot nsem byo ne érat. Ke yéndu nsi eyo éyá nó, ási kedakati.

¹² Yesu arem ntá yap be, “Twó nyié ká nenyié.” Ke yé nkoŋo amot kemó bebhep yi be, “Ochi agha?” Báriní be chí Yesu Acha.

¹³ Yesu asot brét achye bho. Aku enyumot ne nsi.

¹⁴ Ndon ayo abhak ane ajwi erat ené Yesu átonj mmuet ntá bakoŋo bhi, bebho ndü mpok ane yi ápérénsem ndü nepém.

Yesu aya Pita amuet

¹⁵ Mányie nókó nenyié, Yesu arem ntá Simun Pita be, “Simun, mmó Jón, okon me achá menyiŋ ebhen-e?” Simun akeme be, “Ee, Acha, oriní be nkon wó.” Yesu arem be, “Ne bóbághónómén ayá.”

¹⁶ Béjwí ndon epay, Yesu arem be, “Simun, mmó Jón, okon me?” Simun akeme be, “Ee, Acha, oriní be nkon wó.” Yesu arem be, “Babheri noko bághónómén aya.”

¹⁷ Béjwí ndon érat, Yesu arem be, “Simun, mmó Jón, okon me?” Pita abé nti mbonyune Yesu abhep yi enyiŋ ere émot ndon érat. Eku, aghati Yesu be, “Acha, oriní yéntiki enyiŋ, oriní be nkon wó.” Yesu arem be, “Ne bághónómén aya.”

¹⁸ Tetétep, mpok óchi esakámu, ore gwót mmuet, óndok yéntiki ebhak ené ókónj. Ke mpok ókókó, chon onjon amó amfay, mmu achák amfye wó nden amuet, ansot wó andok ebhak ene óbhíki kon beron.”

¹⁹ Yesu arem nó beton enyü newú enen Pita ábhónj bégu ndu bechye Mandem kenókó. Yesu arem ye ntá Pita be, “Konó mé.”

Yesu ne nkoŋo ywi achak

²⁰ Pita ayibhiri mmuet aghó nkoŋo ane Yesu ákónj ndu ákónj bho ansem. Nkoŋo wu ke ághókó nyaka amuet Yesu mpok mányié nenyié, ne yi wu ke ábhébbhé nyaka Yesu be, “Acha, agha áti chon wó?”

²¹ Pita ághó nókó yi, abhep Yesu be, “Acha, ná ne ane?”

* 21:1 Nkúbbhé Manyu Gálili ke bábhini nyaka be Manyu Tibérias.

²² Yesu arɛm bɛ, “Mbák mǎyan bɛ yi wu ambak nɛpém tɛ mpɛtnsɛm, ɛyɔ éyíní wó ná? Koró mɛ!”

²³ Enyin ɛnɛ Yesu árémé, étáká nɛnti bɔnkwo bɛ nkoŋo Yesu wu abhíkí bhɔŋ bégú. Kɛ, sayri sayri, Yesu abhíkí ghati nyaka Píta bɛ Jǎn apu gú. Arɛm chi bɛ, “Mbák mǎyan bɛ yi áké gú tɛ mpɛtnsɛm, ɛyɔ éyíní wó ná?”

²⁴ Nkoŋo Yesu wu kɛ ághàti bhɛsɛ menyin ebhɛn, nɛ yi kɛ ásiní bhɔ amik. Nɛ séríní bɛ enyin ɛnɛ yí árɛm ɛchi tetɛp.

Ngwéntí kɛpi

²⁵ Yesu akɛ nyaka beyá menyin bechak. Mbɔ básín bɔ mɛnkɛm amik émot émot, nkáyí bɛ mbɛ mmik nkɛm ajwí nɛ bekáti, kpáte mbɔk andɔp.

Εκάτι Betik Bõnto

Bariep bẽto Εφόνo Bedyere

¹ Eta Tiofilos, ndũ ekáti eya ene mbi, nsin̄ eti menyin̄ menkem ebhen̄ Yesu aká ne ebhen̄ yi atõnõ bebho mpok yi ábhõ betik ebhi fá amik,

² kpát bégháká nywõp enen Mandem aká yi akó amfay. Apère ko amfay, Εφόνo Bedyere aká yi angati bo abhen̄ yi ayabhe be mámbák bõnto bhi menyin̄ ebhen̄ bõ babhõnõ bekũ.

³ Mpok yi aperensem ndũ nepém, atõn mmuet ntá yap ndũ beyá ndõn̄ ndũ manywõp besa bepay. Bághõ yi kponorõn̄ enyu ené bápũ kway memakati be, sayri sayri, apetensem ndũ nepém. Apet nyaka nsem ndũ nepém antõn nõkõ Eyõn Mandem bekũ bo mándin̄ enyũ Mandem ábhák ne bho mbõ Mfõ wap.

⁴ Mpok yi ábhuet ne baghókõ bhi aghati bho be, “Báké fá Yerúsalem. Chókõ ká non̄ akap ané Eta afyẽ bariep bẽto mbõ enyũ ngátĩ bhe.

⁵ Jõn ájwiti nyaka bo ne manyiep, ke ndũ mpáy manywõp, chõn̄ Mandem anjwiti bhe ne Εφόνo Bedyere.”

⁶ Mpok Yesu achi ne bõnto bábhép yi be, “Acha, chõn̄ ònsot kefo Israel ònkeme ntá yese bo Israel ke?”

⁷ Yesu akeme bho be, “Bábhíkĩ bhõn̄ berin̄i mpok ane Eta afyẽ be menyin̄ ebhen̄ memfakari. Eta mmu afyẽ mpok ndũ betan̄ ebhi ke árin̄i.

⁸ Chõn̄ Mandem anchye bhe betan̄ mpok Εφόνo Bedyere atwõ ntá yeka, mámbak ye batísie bha amem Yerúsalem, ne atũ Judéya ankem, ne atũ Samária, ne ndũ mmik nkem.”

*Mandem aká Yesu akó amfay
(Mk 16.19-20; Lk 24.50-53)*

⁹ Yesu árémé nõkõ nõ, Mandem asõt yi apetensem amfay. Báte mánjin̄i nõkõ yi ndũ áron̄. Nebhán̄ nekúti yi, bo kepere ghõ yi.

¹⁰ Báre yin̄i ghókõs ndũ yi áron̄ amfay. Bápère ghõ, bo bati apay ne nkú pépép amuet báté kekwo ne bho.

¹¹ Barẽm be, “Bẽ bo Galili, ndáká yi bachi afõ téé mánjin̄i nõkõ awu amfay? Chõn̄ Yesu mmu áro be arõnõ amfay, ampetensem nkúbhẽ mbõ enyũ bághõ yi áron̄ amfay.”

*Matias asõt epok Judas
(Mt 27.3-10)*

¹² Bõnto Yesu barõ ye Njie Menak Olif bápetsensem Yerúsalem, nekõ enén nechi mbõ kilómeta amõt.

¹³ Báchwõbhẽ nõkõ aré, bákó amfay ndu móket amõt amem ekerémfay ane bõ báchwõ nyaka arẽ. Bõnto bho babhak Pita, ne Jõn,

ne Jems, ne Andru, ne Filip, ne Tõmãs, ne Batolómio, ne Mátio, ne Jems mmõ Alfeyos, ne Símun ane achi nyaka ndũ nkwo bo abhen̄ manũ eti etak eyap, ne Júdas mmõ Jems.

¹⁴ Bõ mankem babhak eyõn̄ émõt. Báchyẽ mmuet ndũ nenikímmuet nebhuet amõt chechem ne mbók bakoño Yesu abhen̄ baghoré, ne María nnõ Yesu, ne bõmáyi abhen̄ babhakanem.

¹⁵ Ewak émõt ndũ manywõp eyõ, bakoño Yesu bákém echeme. Bábhák batĩ besa betandat. Are, Pita afate arem be,

¹⁶ “Bõma, menyin̄ ebhen̄ básin̄i amem Ekáti Mandem eti Júdas mmu ákwáká bo mankem Yesu bebhoñ nyaka befu tetep. Nõ chí menyin̄ ebhen̄ Εφόνo Bedyere aká nyaka Mfõ Debhít ándin̄i ne arem be bebhoñ befakari.

¹⁷ Yi Júdas achi nyaka ndũ nkwo ywesẽ ndu Yesu áyábhẽ yi be anekũ betik ne bhese.

¹⁸ “Júdas atĩ nõkõ Yesu, asõt nkáp manõn̄ ané báchyẽ yi aku ekpókõ mmik. Ne ndũ ekpókõ mmik eyõ, yimbõn̄ akwén kébheri menie bésén, mántep ársi amik, agũ.

¹⁹ Bõ mankem abhen̄ báchi amem etak Yerúsalem bághók ndak ane áfakári. Eká bábhõ bébhin̄i nebhuérémik wu ndũ eyõntak eyap be Akeldáma, nõ chí mmikĩ manõn̄.

²⁰ “Echi mbõ enyũ Mfõ Debhít asin̄i amem Ekáti Bakway bé:

‘Eket eyi éndóp ewõ,

yẽ mmu kéchwõ amem.’

Ne Debhít apet asin̄ be,

‘Mmu áchák ánsót épókõ betik eyi.’

²¹⁻²² “Eri ye bé mmu áchák ánehém ne bhese be séngátĩ nõkõ bo mbõ batísie be Yesu apetensem ndũ nepém. Mmu wu abhõn̄ bébhak chi mmu ane achi nyaka ndũ nkwo ywesẽ mpok Yesu Acha achi ne bhese, bébho mpok Jõn ájwiti yi beghaka nywõp enen yi arõnõ amfay.”

²³ Nkaysi yap akwén amuet bo bati apay: Joséf ne Matias. Joséf abhõn̄ manyén áchák ápáy. Nõ chí Jústos ne Básabas.

²⁴ Mánik ye mmuet bé, “Acha, órin̄i nkaysi yéntiki mmu. Ndũ bõbhen̄ batĩ apay, ntiki mmu syábhẽ

²⁵ bé ambak munto ndu betik ebhen̄ ndu besõt epók Júdas mmu áron̄õ ebhak ené ékwáy ne yi?

²⁶ Báguép ye ebhan̄a eti bõbhen̄ batĩ apay. Eká Matias. Básõt ye Matias báchem ne nkwo bõnto Yesu bachak batĩ byõ ne amõt.”

2

Netwõ Εφόνo Bedyere

* 2:1 “Péntekos chí manywõp besa bepay nsem byõ.” Nõ chí, bébhõ ndũ nywõp Epá Nekin̄i.

¹ Nywəp epä bo Israel ene bábhñi bé *Péntekos eghaka noko, bakoŋo Yesu mankem bábhak nebhæet amot. *

² Ewat efú amfáy témchók mbo ené mbáép atanatan éjwí amem eket ené bo bachi are.

³ Bághós menyiñ mbo báringo. Atáka, enyu ené yéntiki mmu wap abhónj nemot enen nete yi anti.

⁴ Témté wu Efónó Bedyere abhak ne yéntiki mmu wap tontó. Aká bábho bérémm beyónótak ebhen bo babhiki ghok.

⁵ Mpok yo, bō abhen báfyé betan bebhère bebhé bo Israel babhak Yerúsalem. Báfú ndú beyá betok.

⁶ Bághókó nókó ewat eyo, bārək ntiét ntiét bégho enyiñ ene efákari. Bábhak maknkay beghók ndú bakoŋo Yesu bārəm beyónótak nyánjá nyánjá enyu ené yéntiki mmu wap ághók ndu eyi eyónótak enyiñ ene bārəm.

⁷ Bábhak maknkay tontó, bábho berem be, “Pú bōbhen mankem chi bo Galili?”

⁸ Ná échí bé yéntiki mmu ywese ághók enyiñ ene bō bārəm ndú eyi eyónótak?

⁹ Séfú betok nyánjá nyánjá: Mbok báfu Pátia, báchák Mídia, abhénéfú Elam; mbok báfú Mesopotemia, báchák atú Judéya, abhénéfú atú Kapadōshiya; mbok báfú atú Póntos, báchák atú Esia.

¹⁰ Mbok báfú atú Fríjia, báchák atú Pamfília. Mbok báfú Ijip, báchák báfú ndú batáp etok Líbia ane achi kekwat ne Sírene. Ndú abhen báfú Rom, mbok chi bo Israel, báchák bō abhen bákōŋo Mandem mbo bo Israel,

¹¹ báchák báfú Krét, abhénéfú Arébia. Yé nō, yéntiki mmu ywese ághók ndu bō bārəm menyiñ maknkay ebhen Mandem áká ndu eyi eyónótak.”

¹² Bō mankem bábhak maknkay, batí átaká bhō, bábho bebhēp bati be, “Ané ndak-aa?”

¹³ Ké bachak bārē way bakoŋo Yesu mánem noko be, “Mmém akem bōbhen!” Netwō Efónó Bedyere

Enyiñ Pita aghati bati bo Israel

¹⁴ Pita afate ye ne bōnto báchák batí byó ne amot, abho berem ne eyon etanatan ntá beyá bōbhō be, “Bō Judéya ne be mankem abhen báchi Yerúsalem, tá ká batú mángók enyiñ ene mēřem.

¹⁵ Bōbhen bábhíkí kwén chi mmém mbo enyú bákáysi. Nywəp nechi ndiere nkárénká nénénamot bēti.

¹⁶ Né chí enyiñ ene ndemekepinti Jóel areme nyaka be chōŋ emfakari. Jóel arem nyaka be, ¹⁷ Mandem arem be ‘Ndú manywobhé ngwenti,

chōŋ nkā Efónó ya antwō ntá yéntiki mmu. Bōbheka mángati barak ané me mfyé bō anti. Besak ebheka mángó kenó amík antifú, ne baseansi bheka mángó kenó.

¹⁸ Ndu manywəp eyo, chōŋ nkā Efónó ya éntwō ntá bakū betik abha, abhén baghórē, ne abhen babhakanem, nkā bō mángati barak ané mfyé bō anti.

¹⁹ Ne chōŋ nkā menyiñi maknkay mémfakari amfay, ne ntōŋ berini maknkay fá amik.

Chōŋ manōŋ ambak, ngó ambak, mōngó ambak.

²⁰ Chōŋ mmok anjibhiri ándəp ejuri, ntan ánjibhiri andəp manōŋ,

ke nywəp negho enén Acha átwō nengaka.

²¹ Ne chōŋ embak be yé agha ane ábhñi Acha be ánkwák yi,

Acha ápeme yi.”

²² Pita arək ambi bérémm be, “Bo Israel, ghók ká beyon ebhen: ‘Yesu mmu Násáret chí mmu ane Mandem áyábhé nyaka. Atōŋ kponorōŋ bé ayap yí ndú áchyé yi betan. Akā ye menyiñi maknkay. Atōŋ berin. Bē babhōŋ báriñi nā sayri mbōnyune akā nyaka menyiñ ebhen besí ebheka.

²³ Mandem anán arini nyaka enyiñ ene ébhónó befakari ne Yesu bekōŋo nkaysi yi. Báfyé yé yi amō yeká be mányché yi ntá bo bebá be mángó ndú ekotákátí, mánway.

²⁴ Ké Mandem akā yí ampətnsem ndú nepém, afere yí ndú bebē newú mbōnyune newú nepu kway nyaka bebhōŋ betan amfáy yi.”

²⁵ Mfō Debhít asin nyaka éti yi be, “Nchí ghō nyaka Acha mpoknkem besí bha, abhak ebhe awónem eya, be yēnyiñ eke nyikisi me.

²⁶ Ntí ena néjwi ye ne manák, ne nchí rem kepi ne manák.

Ne mbákánti chí ne Mandem,

²⁷ Mbōnyune wō Mandem opú chen chōŋ me óndó amem etókó bawú,

opú rō chōŋ Mmu ane áchyé nepém eni ntá ye ámpó amem nnem.

²⁸ Ōkū me ndíñi mbi nepém.

Ndú óchí ne me mpoknkem, chōŋ ónkū membōŋ beyá manák.”

²⁹ Pita arək ambi berem be, “Bōma, nchí kway beghati bhe kponorōŋ éti Mfō Debhít, chí mbi ywese. Agu nyaka, bábhéme yi, ne nnem eni nebhæet fá ne bhese kpate echōŋ.

³⁰ Achi nyaka ndemekepinti. Arini bariep amen Mandem áchyé yi, kpát anyú nku be chōŋ Mandem anku ebhárémō ywi anyie enókó kefó eyi.

³¹ Debhít ayambi aghó enyiñ ene Mandem abhōŋ beku ndú mpok ane átwō ambi ke yo emfakari. Aghó be, chōŋ Mandem anku Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto ampətnsem ndú nepém. Éti yo, Debhít arem nyaka be, ‘Mandem abhíkí chen Mpeme yí áyábhé ándó amem etókó bawú ne abhíkí chen mmæet yi ámpó amem nnem.’

³² Mandem akɛ Yesu apetnsem ndũ nepém ne besé mankem séghó yi ne sechi batísie be achi nepém.

³³ Mandem achye yi beyá kenóko ndu akɛ yi acháko ebhe awónem eyi ndũ enókó kefo. Eta abhɛre bariep ami ndu achye yi Efónó Bedyere. Ne chí Efónó Bedyere mmu Yesu achye bhese ke ákú menyin ebhén befákari ne mbó enyũ bághò ne bághòk.

³⁴ Debhít abhíkí rɔ nyaka etókó bawú ándák amfay. Ke yimbɔn arem be,

‘Eta Mandem arem nyaka ntá Acha wa bé:

“Chókó fá ebhe awónem eya ndu enókó kefo,

³⁵ kpáte nkɛ bómɔpap abhe mámbak mbó enók ene ócháko ónyanya bekak aré.”

³⁶ “Bo Israel mankem bábhɔn bérini ye sayri be, Yesu mmu be bágo ndũ ekotákátí ke Mandem áká yi áchi Acha ne Mpeme yi áyábhé.”

³⁷ Bághókó nókó enyin ene Píta areme, ékwén bɔ te anti. Babhep Píta ne bonto bachak be, “Bóma, chɔn sɛnkɛ ye ná?”

³⁸ Píta akeme bho be, “Yéntiki mmũ yeka abhɔn bétiknsem ndũ bebú bhi ne mánjwiti yi ndũ nnyén Yesu Kristo be Mandem amfonori bebú bhi. Mmũ ane áká nɔ Mandem áchye yi Efónó Bedyere mbó akap.

³⁹ Bariep amen ayíni be ne bóbheka, ne bɔ mankem abhen bachi nekó nesie. Ayíni nkwo yéntiki mmu ane Mandem Acha yese ábhini be antwɔ ntá yi.”

⁴⁰ Píta arók ambi bérém baya menyin béchák ansemti nókó bho bé “Feré ká mmuet ndũ ntɛmsi ane ábhónó bétwɔ ntá bɔ bebú abhen fá ammik.”

⁴¹ Ekɛ bo abhen mánóko enyin ene Píta areme bárók bájwiti bho. Ne bo abhen bacheme ne bakoŋo Yesu nywɔp eno babhak mbó nká érat.

⁴² Bachye mmuet ndu béghók menyin ebhen bonto Yesu bátɔn. Bɔ mankem abhen manókó babhak ndu nson amot ndũ yéntiki enyin, ndũ Nenyie Acha ne ndu nenikimuet.

Nepém bakoŋo Yesu

⁴³ Bonto Yesu bábhɔ beku beyá menyini maknkay ne berini maknkay. Becháy bekém bo mankem abhen bághò menyin ebho.

⁴⁴ Ne bo abhen mánóko mankem babhák eyɔn émot, mánkɔre nókó menyin ebhap ndũ nson amot.

⁴⁵ Mpok ne mpok, abhen bábhónó menyin bátí nyaka mánkɔre nókó nkáp ne abhen eyap épú enyu ene yéntiki mmu wap abhɔn enyin.

⁴⁶ Ne yéntiki nywɔp báchèm nyaka amem ekerákap Mandem amem Yerúsalem ndu ménikimuet. Báchèm nyaka nkwo amem beket ebhap ndũ Nenyie Acha ne ndũ nenyie nenyié ne beyá manjak ne nti nemot,

⁴⁷ mámbiti nókó Mandem. Bɔ mankem bághó ndũ bakoŋo Yesu báká ne báre bhɔn manjak ne bho. Ne yéntiki ewak Acha ankɛ nókó bo abhen yi ápémé mánchèm ne bakoŋo bhi.

3

Píta abú mbénti

¹ Ewak émot, Píta ne Jón bare rɔn ekerákap Mandem ndu nkárénká érat ne ngósí mpok nenikimuet.

² Bágháká nókó ndũ nyúbha ane bábhini be Eriti Nyúbha, bághó mmu ane áchí mbénti te nebhe eni aré chákó. Yéntiki ewak bo bápòko nyaka yi mámbure ndu nyúbha wu be ániní nókó nkáp ntá bo abhen báfuèt berɔn amem ekerákap Mandem menikimuet.

³ Mbénti wu aghɔ nókó Píta ne Jón ndũ báyan befuet mandak ekerákap, abho ménini bho nkáp.

⁴ Píta ne Jón báyini yi diíi. Píta arem ye be, “Yini bhese!”

⁵ Atep bɔ amík amuet ne nkaysi bé chɔn manchye yi enyin.

⁶ Ke Píta arem be, “Mbíkí bhɔn nkáp, ke enyin ene mbónó chɔn nchýé wɔ. Ndũ nnyén Yesu Kristo mmu Násáret, faté kɔ!”

⁷ Akém yi ndũ awónem ayon. Témté wu, betan Mandem béchwe ndu bekak ne memi bekak ebhi.

⁸ Adók ate kperep, abho beko. Are kɔ andokoti nókó, ne ambiti nókó Mandem, kpát arók achwe amem ekerákap ne bho.

⁹ Bo mankem abhen bachi are bághó yi ndu ákó ambiti nókó Mandem.

¹⁰ Bérini be yi ke ácháko nókó nyaka ndũ Eriti Nyúbha ane ekerákap Mandem anini nókó nkáp. Ekɛ bábhák maknkay, ne manyu arɔp bho fúfú begɔ enyin ene efakari.

Píta aghati mbok Yesu amem ekerákap Mandem

¹¹ Mmu wu abhat mmuet ne Píta ne Jón kpát bárók baghaka amem nebhuèt ekerákap Mandem ane bábhini be Achá Sólomon. Bo mankem bare rɔn are ntiét ntiét begɔ enyin ene éfákari. Babhak maknkay tontó.

¹² Píta aghɔ nókó ndũ bóbho bákáp bho, arem ntá yap be, “Bóma, bo Israel, ndaká yi báchí maknkay, mámkpoko nókó bhese enyu eyɔ? Bákaysi be chi ndũ betan ebhesé ké yi ákó nene ké? Ne puyé chi be sécháy Mandem tontó.

¹³ Mandem bachímbi bhese, Mandem Abraham ne Aisek ne Jekóp ke achye mubetok ywi Yesu kenókó. Achyé yi kenókó yéndu be bārém nyaka be bábhiki bhɔn yényin beku ne yi mpok Páilet áyan beferé yi amo. Básót yi báchyé ntá bóbatí Rom be mángwáy.

¹⁴ Yesu achí nyaka nyánjá ne chak besí Mandem, Yé nò be keka be Páilet ándó yi andók. Bărém be Páilet ándó chí ngwayti bho andók.

¹⁵ Bákú báwáy yi mmu áchyé nepém. Ke Mandem akú yi apetnsem ndú nepém. Besé séghó ne amík enyín ene efakari.

¹⁶ Yesu ke ákú mbénti ne áfáté. Enyín ene bāghó ne ené bārijí be efakari, menkem béchí enyu yó mbonyune sésíkí nti ne yi. Chí ndu sésíkí nti ne yi ke éka mbénti ne áfáté kperep mbó enyú be mankem bāghó.

¹⁷ “Bóma, néne ndíní ká bé be ne bō batí bheka bāchí nyaka chí amem ejuri beyíní enyín ene bákú ntá Yesu.

¹⁸ Ke enyín ene Mandem ákú baremé kepinti bhi bāghátí bo tesáy be, Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be átó, abhōj begho esōjori, Mandem akú yó efu tetep.” Tik yé ka nsem ndú bebá ebheka, mampetnsem ntá Mandem, be yi amfōjori bebá ebheka.

¹⁹ Mbák mánkú enyu yó, Acha ákú māmboj mpok neywēmuet ndú befōjō ebheka,

²⁰ antó be Mpeme yi afyé nyaka bariep be átó be ambak Mpeme yeka.

²¹ Yí wu chí Yesu mmu ábhōjō bebhak amfay ne Mandem kpáte mpok ane yi ákú menyín menkem ménijbhírí méndap beko. Baremé kepinti Mandem mánán bārem tentep be chōj émbak enyu yó.

²² Moses arem nyaka be, “Chōj Mandem Acha antó be ndemekepinti ywi mbó enyú yi ato mé. Ne chōj yi ambak mmu yweka amot ne bābhōj beka yéntiki enyín ene yi ághāti bhe mánkú.

²³ Ne chōj embak be yé agha ane apu ghok ndemekepinti wu, báfap yi ne bō Mandem, mangway.

²⁴ Samuel ne baremé kepinti abhen báfú yi ansem, mankem bárem nyaka nkwo éti menyíní maknkay ebhen befákari manywōp ané echōj.

²⁵ Menyín ebhen baremé kepinti bāremé menkem beyíní bhe. Ne nku ane Mandem ányú nyaka ne bachímbi bheka, ányu ne be nkwo, mbonyune arem nyaka ntá Abraham be, ‘Chōj mfuet ntá bebhárebho bhe ríjet manérékeré mmik ankem.’

²⁶ Éti yó ke echí be Mandem ayap nyaka mübetok ywi, ayambi átó yi chí ntá yeka be ánjét be ndú ákú be mandó nepém bebá eneka.”

4

Píta ne Jān besi echémé bo batí etók

¹ Ené Píta ne Jōn bāghāti bo menyín enyu yó, mbók bachiákap Mandem ne münti babhabheri ekerákap ne mbók bōnkwo Sádusi bátwó ntá yap.

² Bati ábé bho mbonyune Píta ne Jōn bátōj mángati nako bo bé Yesu apetnsem ndú nepém betōj be chōj bawú mampetsem ndú nepém.

³ Bákém Píta ne Jōn bārók báfe, ne tēndu beku menaj bēgháká nyaka, barō bho are te ntinywōp.

⁴ Yé nò, beyá bo abhen bāghókó enyín ene Píta ne Jōn bāghátí bho, mánóko. Mpáy bakojo Yesu mankem akó aghaka mbó nká etay.

⁵ Néyí nókó, bakemé etók ne bō batí bo Israel, ne batōj ebhé Mandem bákém echeme amem etók Yerúsalem.

⁶ Anas mūngo bachiákap Mandem, ne Káyfas, ne Jōn, ne Aleksánda, ne bōneréket mūngo bachiákap báchem ne bho.

⁷ Bāsót Píta ne Jōn bákú bō báte besí bhap, bābhép ye bho be, “Ndu nnyén agha bákú menyín ebhen? Agha áchyé bhe betaj beku bho?”

⁸ Ndú betaj Efōjō Bedyere, Píta akeme bhó be, “Bé bakemé etók ne bō batí etók,

⁹ mbák bābhép bhese echōj éti berí ebhen sékú ntá mbénti-ne, ne enyú éfákári ke yi átaj,

¹⁰ Bé mankem ne bo Israel mankem díní ká be chí Yesu Kristo mmu Násáret ke ákú mmu-ne ataja. Yí mmu bágó ndú ekotákátí, ké Mandem akú yi apetnsem ndú nepém, ndú betaj ebhi ké bāghó mmu-ne áté be besí kperep.

¹¹ Nkúbhé Yesu ké Ekáti Mandem érém éti yi bé:

‘Ntay enén bé baté beket bábyáká, nò ke néróbhé ekwap ené ékémé eket.’

¹² Ndiere yi ke ákway beperne bhese. Mmu achak apú fá amik ane Mandem achye be ampeme bhese.”

¹³ Bo echémé bō batí etók bāghó netajánti Píta ne Jōn ndú bārém kepi kebhoj becháy ne ndú bāghó nkwo bé bōPíta bāchí chí ndéndémé bho, ne be bō bābhíkí ghok ekáti, bābhák maknkay. Ke bāghó be bōPíta mánán bákó nyaka ne Yesu.

¹⁴ Ne ndu bāghó mbénti ane bákú yi ataja nepak Píta ne Jōn, manyu áchók bho.

¹⁵ Eká bátén kpík bō nefi. Bābho besokori māmbebbe nako batí be,

¹⁶ “Chōj sēnku yi ne bōbhén? Bō mankem fá etók Yerúsalem bagho erémé enyíní maknkay ené bō bákú ne sépú kway betaja.

¹⁷ Ke ndu beku be mbok ane áképere taka etók, sébhōj beya bōbhen batú be báképererem yēnyín ntá mmu ndú nnyén Yesu.”

¹⁸ Bābhíní ye bho bāpetnsem amem áchá. Bāsémí bho be bakepere rem ne bakepere tōj yēnyín ndú nnyén Yesu.

¹⁹ Ke Píta ne Jōn bákémé bho be, “Bé babhōj bep ká mmuet eyeka ndak ane. Enyín

ene échí chak besí Mandem chi ené? Béghok bhe ke chi beghok Mandem?

²⁰ Sépú kwáy beró berem éti menyin ebhen séghó ne amík ne séghók ne batú.”

²¹ Nkwó echeme bóbati etok bapet básémtí nókó bho, báferé bho amo. Bó kebhan mbi betemsi boPíta mbonyune bó mankem bakáka nyaka Mandem ndú enyin ene efakari.

²² Ne mamié mbénti wu acha nyaka besa bepay.

Bakono Yesu manikmuet be Mandem an-chye bho netajanti

²³ Báferé noko Píta ne Jón amo, bapetnsem ntá batí bónkwó Yesu, baghati bho enyin ene bóbati ekerákap Mandem ne bóbati etok báremé ntá yap.

²⁴ Bakono Yesu bághókó nókó nò, bó mankem babho menikmuet ntá Mandem mándeme noko be; “Eta, wó ochí Acha, wó ke óghókó mfay ne mmik, ne manyén ne menyin menkem ebhen béchi are.

²⁵ Wó ke ókú nyaka be mübetok ywe Mfó Debhit, chi-mbi ywesé, ándem ndú betan Efónó Bedyere be:

‘Ndaká yí bo abhen bápú bo Israel bábenti ne wó Mandem?

Ndaká yí bóbhen báté beyu ebhen bebhiki bhon ntí ne nnet?

²⁶ Bafó mmik bátóntí mmuet ménu nenu, bóbati etok báchem nebhuet amot, báté eyu menu ne Mandem Acha ne Mpeme yí afyé nyaka bariap be átó.’

²⁷ “Héród ne Póntios Páfilet báchem ne bo Israel ne mbók bo abhen bápú bo Israel fá amem Yerúsalem, báté eyu antí Yesu mmú betok ywe ane achi nyánjá.

²⁸ Báchem beka yéntiki enyin ene ónáj óbhúré nyaka be chon émfakari.

²⁹ Acha, ghó ye ndú bápá bhesé. Kú be bhesé bó betok abhe, séngátí nókó bho Eyon eye ne netajanti nenkem.

³⁰ Chié bhesé betan bebu bómame, ne betan berinjí maknkay ne beku menyinjí maknkay ndú nnyén mübetok ywe Yesu, mmu achi nyánjá.”

³¹ Mánánjá nókó menikmuet, nebhuet ane bo bachi are anyikisi. Efónó Bedyere abhak ne bho tontó aká bábhó beghati Eyon Mandem kebhan becháy.

Bakono Yesu babhak ndú nson amot ndú menyin menkem

³² Nkwó bo abhen mánókó Yesu bábhón ntí némot ne nkaysi amot. Yé mmu wap ake rem be menyin ebhi béchi chí ndiere ntá yí aywintí. Enyin yéntiki mmu ebhak enyin eyap mankem.

³³ Bónto Yesu báré ghati bo ne betan ebhap menkem be Yesu Acha apetnsem ndú nepém,

ne berindu Mandem bebhak ne bó mankem tontó.

³⁴ Yé mmu wap abhiki chép nyaka enyin mbonyune abhen bábhónó baki ne yé chí beket, batí nyaka menyin ebho mántwó ne nkáp

³⁵ mámbure besí bónto, ne bó mánkore nkáp wu bekonjo nté ane yéntiki mmu wap.

³⁶ Enyu yó ké mmú ane áká nnyén be Joséf aka nyaka. Abhak mmu nneréket Lévi ne mmu etok Sáypros. Bónto Yesu bádu yí nnyén be Banábas, nó chí, “Mmú ane afyé bo ntí.”

³⁷ Abhón nyaka nki, atí wú, atwó ne nkáp, abhure besí bónto Yesu.

5

Ananias ne Safira

¹ Ke ewak emot, mmú ane aka nnyén be Ananias ne ngoré aywi Safira batí nebhúérémik.

² Ananias abhesé mbók nkáp ansem. Ngoré aywi arinjí be yí aka nò. Asot ané áróbhé arók abhure besí bónto Yesu.

³ Ke Píta abhep yí be, “Ananias, ndaká yí óró Satan ánkó wó antí be ónsé nsé ntá Efónó Bedyere ne óró mbók nkáp ane ótí mmik ansem?

⁴ Mpok óbhíkí re tí yó, mmik achi nyaka chi aye. Ne mpok ótí yó nkáp abhak chi aywe. Ndaká yí okaysi beka ene enyü enyin? Ósensé chí ntá Mandem, puyé ntá nkwal’”

⁵ Neghók Ananias ághókó beyon ebhen, akwén amik agú. Beyá becháy békem yéntiki mmu ane ághoko ndak ane.

⁶ Besak báchwé, mánép yí ne nden, bápóko, barók babheme.

⁷ Efuéré nókó mbó manók nywóp arat, ngoré Ananias achwe anywóp, yí kerinjí enyin ene efakari.

⁸ Píta abhep yí be, “Ghati mé tetep, nkáp ankem ané wó ne nném aywe batí mmik ne?” Akeme be, “Ee, yinjí wu ankem nò.”

⁹ Píta arem be, “Ná wó ne nném aywe báka eyon émot memo Efónó Mandem Acha enyü eyo? Ghok! Bo abhen bábhémé nném aywe, báchi afó ambinywóp, ne chon mampoko wó nkwo.”

¹⁰ Témté wu, Safira akwén beka Píta agú. Besak báchwé nókó bághó be agu, bápoko bafu barók babheme kekwo ne nném.

¹¹ Beyá becháy bekem bónkwó Yesu mankem ne yéntiki mmu achak ane ághoko enyin ene efakari.

Bónto Yesu báka beyá menyinjí maknkay

¹² Bónto Yesu báre kú beyá menyinjí maknkay bechak besí bo ndú betan Mandem. Báre chem nebhuet amot amem nebhuet ekerákap ane bábhinjí nyaka be Acha Sólonon.

13 Yé mmu achak kechem ne bho éti becháy, ke bo báre chyè bho kenókó.

14 Ne beyá bo, baghoré ne babhakanem, báre noko, manchem noko mmwet ne nkwo Yesu.

15 Éti menyini maknkay ebhen bonto báka, bo báre pakó bómame mámbare noko nepaká mbi, mbok ndu bekók, bachak ndu besak, bé Pita aperé fuet ndikandi ywi ánkwen mbok ayap amwet.

16 Beyá bo bare fu ndü bōbetok abhen bachí kekwtō ne Yerúsalem, mándako noko ne bómame, ne abhen befóro bebábēba bēsōjori bho. Bō mankem batan.

Bōbati etok bare chyè bōnto Yesu beyá esōjori

17 Ke mungo bachiákap ne bō mankem abhen bachi ne yi, nō chi bōnkwo Sádusi, bābhōj beyá mpap amík.

18 Bákém bōnto báfyé ekerékenonj.

19 Ke ángel Mandem atwó ne beti, anene babhinywop ekerékenonj, asot bó báfú, arem be

20 “Dók ká amem ekerákap Mandem, mánte, mángati bo yéntiki enyinj éti nepém nekó enen.”

21 Néyí nókó, bárók bachwe amem ekerákap Mandem bābhó betonj bo mbō enyü ángel aghati bho.

Mungo bachiákap ne nkwo ywi bābhini bōbati etok Israel mankem, bákém echeme, bachye eyonj be mandók mamfere bōnto ekerékenonj mantwo ne bho.

22 Babhabheri abhen ekerákap bāchwop are, kegho bho. Bāpetnsem ne eyonj be,

23 “Sérōj, segho babhinywop femfé, ne babhabheri nefi téé, ke sénéé nókó babhinywop, sebhiki ghó yé mmu amem.”

24 Múnti babhabheri ekerákap Mandem ne bó batí bachiákap baghoko noko nō, batí átaka bho amem, bare bhep mmwet eyap enyinj ene efakari ne bōnto Yesu.

25 Ebhiki tat, mmu amot achwe aghati bho be, “Ghók ká, bo abhen báfé ekerékenonj éyu, báchi awu amem ekerákap téé bátōn bo.”

26 Múnti babhabheri ekerákap ne bōbhi bárók basot bōnto, ke báke tok bó awō amwet ndü bāchày be bo báké temti bó ne batay mangway.

27 Bápéré nókó ne bho, bakū bō baté besí echeme bōbati etok. Mungo bachiákap abhép bó be

28 “Séyep be batu be báke pere rem yényinj ndü nnyén mmü-ne? Yé na, bátak mbok Yesu amem Yerúsalem nkem ne báyanj beka embak be besé ke séká báway yi.”

29 Pita ne bōnto Yesu mankem bakeme be, “Sébhoj begbok chi Mandem, puyé nkwanjwanj.

30 Mandem bāchimbí bhesé akū Yesu mmu báway ndu bago yi ndu ekotákátí ampetnsem ndu nepém.

31 Mandem akósí yi amfay, afyé ndü nebhwet kenókó be ambak Múnti ne Mpeme, bé ányhé bo Israel mbi betiknsem ndü bebá bhap Mandem amfonjori bho.

32 Séghati bo menyinj ebhen séghó ne amík mbo batísie, ne Efóro Bedyere mmu Mandem achyé ntá bo abhen bāghókó yi achi ntísie nkwo.”

33 Bō echeme bōbati etok bāghókó nókó nō, bati ábe bho tontó. Bābho beyanj mbi ndu bēway bōnto Yesu.

34 Ke múnkwō Fárisi amot, ane áká nnyén be Gamáliel, abhak aré. Abhak mmu echeme bó batí amot nkwo ne ntōj ebhé Mandem. Bō mankem báchyé nyaka yi kenókó. Afate achye eyonj be mánten kpik bōnto Yesu nefi.

35 Arem ye ntá bōbati etok be, “Bo Israel, sot ka mpok ndü enyinj ene bákáysí beka ne bōbhen.

36 Diji ká be Tiódas árēm nyaka be yi achi nném mmu. Bō mbo batí besá esa (400) babhak bākonjo bhi. Báway nókó yi, bākonjo bhi bho bátaka, nsónó eyi amay.

37 Etaré nókó, Júdas mmu Gálili nkwo afú mpok básot mpáy bho. Aya mbok bho báre konjo yi. Yi nkwo agú, ne beyá bo abhen bākonjo nyaka yi bátaka.

38 Béyini ye ndak ane, nchí ghati beka be mándó bōbhen, báké kú bhó yényinj. Mbák nkaysi-ne, ne menyinj ebhen bō batí beka befu chí ntá nkwa, chōj mánkwēn.

39 Ke mbák befu chí ntá Mandem, bāpú kway bechyet bho mbi. Bākway mbōj begho be mánú chí ne Mandem!”

40 Bābhini nókó ye bōnto Yesu, baden bō, básēmti bho be báképere rem yényinj ndu nnyén Yesu, baro bō mándók.

41 Bōnto báfú báró echeme bōbati etok bárók ne manák mbōnyune Mandem agho be bō bakway bo abhen bābhōj keyóré éti nnyén Yesu.

42 Bō kerō betonj ne béghati bo Mbok Ndindí be Yesu chí Mpeme Mandem afyé nyaka bariēp be átō. Báre kú nō yéntiki nywop amem ekerákap Mandem ne amem beket ebhap.

6

Báyap bōbati tándramot be mánkwák bōnto Yesu

1 Mpok yō, bākonjo Yesu báre yá mándako noko chí ambí. Bétáná békwen. Bo Israel abhen bárēm eyonj Grik nkwo báre nywinti be abhen bárēm chí ndiere eyonj bo Israel bākōre menyinj yéntiki ewak kefyé ntí ndu bechye mánkwésé bhap.

2 Ekū bōnto Yesu batí byó ne apay bābhini nkwo bākonjo Yesu bárem be, “Épú chak be

sendo beghati bho Eyon Mandem, sendobhe tan chi baraka nenyé.

³ Boma, yap ye ka bōbati tándramot. Bábhon bebhak bo abhen bo bárēm eríri eti yap, mámbak bo abhen Efónó Bedyere achi ne bho sayri, ne mámbak barinindak. Yap ka bhó. Sékway bechye bho betik ebhen.

⁴ Mbák echi nó, chon sémboh mpok bechye mmuet ndú nenikímmuet, ne ndu béghati bho Mbok Ndindí ne ndu bétan Eyon Mandem.”

⁵ Bónkwó mankem bábhón manák eti enyín ene bōnto bareme. Báyp Stífin mmu amot ane abhōn neka ne Yesu tontó ne Efónó Bedyere achi nyaka ne yi mpoknkem. Báyp Filip nkwo, ne Prokóros, ne Nikanó, ne Tímon, ne Paménas, ne Nikolas, kenko ane áfú nyaka Antiok. Anán áchyé nyaka Mandem kenókó mbó enyú bo Israel bákú ke ánokó Yesu.

⁶ Bāsot bho besí bōnto Yesu. Bōnto mánikmmuet mányáña bó amo anti.

⁷ Eyon Mandem ére go endok noko chi ambi, ne mpáy bakoño Yesu ayá tontó amem etok Yerúsalem. Beyá bachiakap Mandem nkwo bare noko Mbok Ndindí.

Bákém Stífin

⁸ Stífin chí mmu ane Mandem átón beyá berindu, achye yí beyá betan. Stífin akú berem menyíní maknkay ne átón berin besí bo.

⁹ Mbok bo báfate bábhó bekem epáítí ne yi. Bábhak bó ekeré nenikímmuetí ene bo abhen báfére ndú kesem. Enyu eyo ke bábhini nyaka yo. Bábhák bo Israel abhen bafu Síren ne mmu Aleksánda. Bóbhó ne bo Israel bachak abhen bafu atú Silísha ne Esia bare kem epáítí ne Stífin.

¹⁰ Ke bo kekway bekeme enyín ene yi áréme ne nerinindak enen Efónó Bedyere achye yi.

¹¹ Bákú bo mámpu be bághok ndú yi árem ebábu eti Moses ne eti Mandem.

¹² Enyu yo ké mányikisí batí bó batí etok amem, ne bati baton ebhé Mandem, ne bati bó mankem. Bákém ye Stífin barok besí echeme bó batí etok ne yi.

¹³ Bátwó ne batíseyé ákwaré abhen bárémé be, “Mmú-ne apú rō berem ebábu mpoknkem eti ekerákap Mandem ywesé ne ne eti ebhé Moses.

¹⁴ Séghok ndú yi árem be chon Yesu Mmú Násáret wu amokoti ekerákap Mandem ene, ne angupsi bepín etok ebhen Moses áró ntá yeSe.”

¹⁵ Bó mankem abhen báchi amem ekeré manyé choko, batep Stífin amík amuet, bághó bé besí bhi béyibhiri berobhe ghoo chi mbó ebhen ángel Mandem.

3

Kepi ékén Stífin áréme besí bataná manyé

¹ Mungo bachiakap Mandem abhép Stífin be “Echi tetep be oku barak ane bárēm no be oku?”

² Stífin akeme be, “Bomá ne bota, ghók ka me! Mandem betan menkem abhesi nyaka ntá chi-mbi aywesé Abraham mpok yi achi atú Mesopotemia ke arón etok Haran,

³ arem ntá yi be, ‘Fá etok eye, dō nneréket aywe dók atú ane métan chon wo.’

⁴ Abraham afa ye atú bo Cháldia wu, arak achok etok Hāran. Etayi ágú nókó, Mandem akú yi afa aré atwó ndú mmik ane báchi aré echon.

⁵ Abraham abhak fá, yé nō, Mandem kechye yí yé chí mōnebhueré mmik. Afyé chí bariép bechye mmik ntá yi ne ntá bebhárebho bhi yēndu yi abhiki bhon nyaka mmó.

⁶ Mandem arak ambi béghati yi be: ‘Chon bebhárebho bhe mámbak manko amem etok bó bachak. Bó bho mambare bho ndu kesem, mánchye noko bho beyá esonjori ndu mamié besá esa.

⁷ Ke chon nchye ntémsi ntá bó etok ené bo bátok. Ne ansem mpok, chon mámfá mántwó, mánchye noko me kenókó fá.’

⁸ Mandem anyú ye nku ne Abraham. Eriní nku yo ebhak nesiép ane básiep bōbabhakanem. Abraham abhé nókó ye Aisek, asiép yi mpok yi ágháká manywop ánén. Aisek abhé Jekóp, Jekóp abhak chí ntá bó bati byo ne apay abhen báchi nyaka bachimbi maneréket bo Israel.

⁹ “Bachimbi bho bábhón mpabhamík ne mómáyap Joséf. Bati yi mbó nsem ntá bakósie, Bó bárók etok Ijip ne yi. Ke Mandem abhak ne yi,

¹⁰ afere yí ndú besonjori ebhi menkem, átón yi berindu, ne achye yí nerinindak besí Mfo Ijip. Mfo Ijip achye yi betan amfáy etok Ijip enkem, ne eket eyi enkem.

¹¹ Ansem mpok, nsay akwén etok Ijip enkem ne etok Kánán. Eku esonjori eya echa. Bachimbi bhese kekway bebhon nenyie.

¹² Jekóp ághókó nókó ye be nenyié nechí Ijip, ató bachi bhese aré. Ebhak ndon ane mbi ane bó bárónj Ijip.

¹³ Nerón ane bó bárónj aré ndon ené ejwi épáy, Joséf akú bōmayi bárini yí, ne Mfo Ijip ariní nneréket Joséf.

¹⁴ Joséf ató ye bábhini étayi Jekóp ne bōneréket ywi mankem, batí besa bérát nsem neku.

¹⁵ Jekóp arak etok Ijip ne nneréket ywi ankem. Abhak aré te mpok ane yí ágú ne bōbhi bo bachi bachimbi bhese.

¹⁶ Bápókó yi bápetsen Shékem, bábheme ndú nnem enen Abraham ákú nyaka ntá bo Hamó amem etok Shékem ne nkáp sílbhá.

¹⁷ “Mpok ane Mandem abhōn bekú bariép amem yí afyé nyaka ne Abraham aghaka

nókó kekwoť, mpäy bo Israel abhen bachi Ijip bepet baya tontó.

¹⁸ Ebhak enyu yó kpaté mmu achak abhak Mfo Ijip ane abhiki rinji nyaka Joséf.

¹⁹ Mfo wú achye bô bhesé beyá esonjori, aká botayese mándó bôbhap nefi mángú.

²⁰ “Mpok yó ké bábhé Moses. Arí tontó ne Mandem akon yi. Máne yí eket etayi ndú batan arát.

²¹ Báró nókó yi nefi, mmó Mfo Ijip ane ngoré, asot yi mbó móywi, ane yi.

²² Bátón yí nerinjí kapi bo Ijip nenkem, ágó abhak eriti ndeme kapi ne nném mmu ndu menyin ebhen yi áká.

²³ “Agháká nókó mamié besa bépáy, nkaysi atwó yi anti be ándók ángó bômayi, bo Israel.

²⁴ Aghó nókó ndú mmu Ijip áden mmu Israel amot, arók bekwak yi. Akeme kémbé, kpat away mmu Ijip wu.

²⁵ Moses akaysi be bôbhi bárinji bé Mandem ke átó yi ámféré bhó ndú esonjori, ke bô kerinji enyu eyo.

²⁶ Néyí nókó, arók atemeri ndu bôbhi, bo Israel bati apay mánu. Achwe beku bô mam-bak eyon émat, arem be, ‘Ghók ká, báchi bô mmu amot, ndaká yí mánu ne bati?’

²⁷ Ke ane áyan nti mpay, apuri Moses, abhép yi be, ‘Agha áká wó mfo ne ntanjá manyé yesé?’

²⁸ Jyán béway me mbó enyu ówáy mmu Ijip éyú?”

²⁹ Moses ághókó nókó nò, abué arók achokó etók Mídia. Aré ke yi ábháy ngoré abhón bô babhakanem bati apay.

³⁰ “Éfuéré nókó mamié besa bepay, ángel Mandem abhesi ntá yi amem baso, kekwoť Njie Sináy. Angel wu abhak amem ngó ane ádu ndú mánok amot ane ágó ebhi.

³¹ Enyin ene Moses ághó éku yi abhak maknkay. Ne neron yi áron kekwoť beyinji, aghók Eyon Mandem Acha ndu érem be,

³² “Mme ke nchí Mandem bachímbi bhesa, Mandem Abraham, Mandem Aisek, ne Mandem Jekóp.” Nékónó nékém Moses, afere amík are.

³³ Mandem Acha arem ye ntá yi be, ‘Féré nkwoťbhánya eye bekak, mbonyune nebhuerémik ane éte na are achi nyáná.

³⁴ Ngó besonjori ebhen bôbha bábhón amem etók Ijip ne ngók nedí kebho enap, ne nsep ntwo beferé bhó ndú esonjori eyo. Twó yé, chon ntó wó Ijip.’

³⁵ “Stífin arók ambi berem be, nkúbhé Moses ane bábhíki ka nyaka begbok yi, ne babhep yi be, ‘Agha áká wó mfo ne ntanjá manyé ntá yesé?’ Mandem afæet ntá ángel ane abhesi ntá yi ndu mánok beghati yi be ándók ámbák münti wap ne mmu ane afere bho ndu esonjori.

³⁶ Moses aká menyinji maknkay, ne atón berin ebhen bétónj betan Mandem amem

etók Ijip. Afere bo Israel aré, aká báfuét ndú Manyu Chu, ne amem baso ndú mamié besa bepay.

³⁷ Nkúbhé Moses-ne áréme nyaka ntá bo Israel be, ‘Chon Mandem anchye bhe ndemekepinti achak ane áfu ndu nkwoť yeka mbó enyú achye me ntá yeka.’

³⁸ Yi Moses ke achi nyaka nénti bachímbi bhesé ne ángel Mandem amem baso. Mpok yó, ángel Mandem árem kapi ntá yi ndu Njie Sináy, aká yi arinj menyin ebhen Mandem áyan yi anká sendinji, nó chí Eyon Mandem ené échi tetep mpoknkem.

³⁹ “Ke bachímbi bhesé keka begbok yi. Bápuri yi baten nepak, ke bápénsem Ijip amem batí-yap.

⁴⁰ Éká barem ntá Aron be, ‘Ghokó bomandem ntá yesé, be mandókó nókó bhesé ambi. Mbák chi Moses mmu áféré bhesé etók Ijip, sebhiki rinji enyin ene efakari ne yi.’

⁴¹ Bághókó enyin ene echi mbó mómpor, bare chye yó akabhé nya, ne mányíé épa éti enyin ene baghoko ne amo.

⁴² Ke Mandem atiknsem ntá yap akpik aró bo mányché nókó kenókó ntá mmok, ne ntan ne mambé mfay mbó bomandem abhap, mbó enyu echi amem bekati baremé kepinti be,

‘Bo Israel! Mpok ane bákó amem baso ndú mamié besa bépáy, ntá yá ké báway nyaka nnya mányché nókó akap ke?’

⁴³ Bápókó nyaka étem ené mandem nsé ane áká nyén be Mólak.

Ne nembe enen mandem nsé Ráfan.

Ne menyin ebhen bághókó ndu bechye bho kenókó.

Éti yó, chon mferé be ntó etók échák befæet Bábilon.’

⁴⁴ “Stífin arók ambi berem be Bachímbi bhesé babhón nyaka étem amem baso ené éton bé Mandem achi ne bho. Moses ághókó nyaka yó ébhák mbó enyú Mandem aghati yi, ne nkúbhé mbó enyú Mandem áton yi amfay Njie Sináy be ebhón bebhak.

⁴⁵ Ansem mpok, bachímbi bhesé báro yó ntá bôbhap. Bápókó yó mpok bákó ne Jóshua. Mandem abók bo abhen báchi are besi botayese, basot mmik. Étem eyo ébhák aré te mpok ane Debhit achi mfo.

⁴⁶ Mandem áton Debhit berindu. Anikmæet ntá Mandem Jekóp be andó yi anté eket ntá yi.

⁴⁷ Sólonon ke áté eket eyo ntá Mandem.

⁴⁸ Yé na, Mandem Acha apu chakó ndú beket ebhen bo bate ne amo. Échi mbó enyú ndemekepinti áréme be Mandem arem be,

⁴⁹ ‘Mfay chí enókó kefo éya,

ne mmik chi erwo ene mésiki bekak are.

Ntiki enyú eket ókway bete ntá ya?

nebhæet ane mekwáy beywemæet achi ne fá?

⁵⁰ Pú amó ya ke ághókó menyiñ ebhen menkem-ε?”

⁵¹ “Bérəñ ndú ngwénti, Stífin arem be, ‘Bé bo netañánti, bé bo bápu noko Mandem ne bápu ghok eyon eyi. Bächet Efónó Bedyere mbi mbó bachĩmbi bheka.

⁵² Ntiki ndemekepĩnti bachĩmbi bheka bábhíkí chye esəñori? Ne báway nyaka baremé kepĩnti Mandem abhen bárémé mbi mbi be, Mmó betok ane achí chak besí Mandem átwó. Yí wu ke bátí ne báway.

⁵³ Bé ké Moses ásóré ebhé Mandem ntá bə́ngel achye ntá yeka, yé nɔ, bábhíkí bhəere yó.”

Báway Stífin ne batay

⁵⁴ Bo echeme bó batí etók bághókó noko menyiñ ebhen Stífin árème, bati ábé bó tontó, amík apėti anti.

⁵⁵ Ke Efónó Bedyere achi nyaka ne Stífin tontó. Ayon amík ayiñi mfay, aghó bediéré Mandem, ne Yesu téé ndú nebhuet kenókó Mandem,

⁵⁶ Stífin arem be, “Ghók ka! Ngó ndú mánéné mbĩnywəp etókó mfay, Mmu ane áfú ntá Mandem abhak téé ndú nebhuet kenókó ebhe awónem Mandem.”

⁵⁷ Ke bábhó bebhíkí ɛri, báchók batú ne amó, bádu bārók bákém yi.

⁵⁸ Báya yi báfú etok ne yí, bátémti yi ne betay báway. Batísie betábhá báfére nkú mfámuet eyap, barə ntá esakámu amət be ambabheri noko. Esakámu wu aka nnyén be Səl.

⁵⁹ Mpok bátémti Stífin ne batay, anikmuet be, “Yesu Acha, sət Efónó eya!”

⁶⁰ Akwén atep mánén amík, arem ne eyon etanatan be, “Acha, foñori bho bebú ebhap ebhen.” Arémé nókó nɔ, asebbe.

8

¹ Səl abhak aré téé, aka bé ɛri mángwáy Stífin.

Səl are chye bə́nkwo beýá nenyok

Bébhó ewak eyo, b́aré chye nkwo Yesu abhen báchí Yerúsalem beýá nenyok. Eku bó mankem bábhé bataka atú etók Judéya ne átu Samária ankem. Erəp chi bə́nto Yesu bə́bhó amem etok Yerúsalem.

² Baway noko Stífin, mbək bo abhen báchye Mandem kenókó bápókó yi bārók bábhème, ne bádi yi tontó.

³ Mbák chi Səl, are yán mbi ménème bə́nkwo Yesu. Eku abho béchwé eket ne eket anja noko abhen mánókó, baghoré ne babhakanem, amfyə noko ekerékenəñ.

Beýá bə́-Samaria mánókó mpok Filip aghati bó Mbok Ndíndí

⁴ Bakonjo Yesu abhen bábhé bátáka mbankem báre kə mángati noko Mbok Ndíndí ɛti Yesu.

⁵ Ane bábhini be Filip arək etok égho atú Samária angati noko mbok ɛti Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp be áto.

⁶ Aku menyiñi maknkay aré. Bo bagho noko nɔ, beýá bhəp báre tá batú sayri ndu begbok menyiñ ebhen yí arəm.

⁷ Befónó bebhébeu ebhen bésəñori bó bére rɔ bho mémbiki noko ne eyon etanatan. Beýá bo abhen bachi bhəre ne bakem bátan nkwo.

⁸ Eku beýá manák abhak ne bó etok egho Samária eyo.

⁹ Mmúfú ane áká nnyén bé Símun achí nyaka etok eyo nkwo. Abhak múnjo. Anan áká nyaka menyiñ ebho ndu ɛrəri mpok, andeme noko bé yí achí etanťi mmu. Bó Samária babhak maknkay bégho menyiñ ebhen yí áká.

¹⁰ Bó mankem, maném bo ne ndéndémé bho bare tá batú begbok menyiñ ebhen yí ágháti bho, mándeme noko be, “Mmú-ne chi mmu Mandem ane bábhini be Etanťi ma.”

¹¹ Barak mandem nsé ane yí áká ndu ɛrəri mpok, aku bó báre ta batú beghók menyiñ ebhen yí arəm.

¹² Filip átwó nókó ne Mbok Ndíndí ɛti enyu Mandem abhak ne bə́bhi mbó Mfo wap ne ɛti Yesu Kristo, baghoré ne babhakanem bábhó ménókó mándəkó noko be mánjwiti bhó.

¹³ Yé Símun nkwo anoko bájwiti yí. Bájwiti nókó yí, abhat mmuet ne Filip, ankonjo noko yí yéntiki ebhak. Nyu arəp yi fuu ɛti bereme menyiñi maknkay ebhen Filip áká, ne ɛti berin ebhen Mandem áfuət ntá Filip antəñ noko.

¹⁴ Bə́nto abhen Yerúsalem bághoko noko be bó-Samaria mánoko Eyon Mandem, bátó Pita ne Jón aré.

¹⁵ Bə́Pita bachwəp noko Samária, bare nikmuet bé Efónó Bedyere ántwə ntá bo abhen mánókó Yesu.

¹⁶ Efónó Bedyere abhiki re twə nyaka ntá yé mmu wap. Yé nɔ, manan bajwiti nyaka bho ndú nnyén Yesu Acha.

¹⁷ Pita ne Jón manyána amó anti bə́bhen manikmuet, Efónó Bedyere atwó abhak ne bho.

¹⁸ Símun ághó nókó bé Efónó Bedyere atwə achi ne bhó ndú bə́nto manyána bó amó anti, aferé nkáp béchye bə́nto,

¹⁹ arem be, “Ku ká menkwó mbə́ñ betan be yé agha ane nyanjá yi amó anti Efónó Bedyere ántwə ntá yi.”

²⁰ Ke Pita akeme yi be, “Eghori émpókó wó ne nkáp aywe! Okáysi bé ɔkwáy béku akap Mandem ne nkáp na?”

²¹ Dini bí bə́bhíki bhəñ ye enyiñ ndu betik ebhesé mbə́nyune nti ene népú chak besí Mandem.

²² Ndu echi nɔ, tík nsem ndú nkaysi bebú ane achí wə anti ɔnikmuet ntá Mandem

Acha. Ngufú chəŋ amfoŋori nkaysi ane achi wə anti.

²³ Ngo bé əbhəŋ epə mpabhamík ne ókwěŋ nsem anten bebá.”

²⁴ Símun aghoko noko no, akeme Pita ne Jón be, “Bota, ník ka Mandem mmuet éti ya bé yěnyin émot ene bārémé éké fakari ne me.”

²⁵ Mánánjá nókó béghati bo mbok Yesu ne menyin ebhen yi akə ntá yap, bāró bare petnsem Yerúsalem. Bäre téé ndú bəbetək Samária mangati noko bo Mbok Ndíndí éti Yesu.

Mmu Etópia anoko Yesu

²⁶ Ke ángel Acha atwó arem ntá Filip be, “Faté sep ndú esi mbi ane afú Yerúsalem arón Gása.”

²⁷⁻²⁸ Filip afate abho bérəŋ. Éfákari bé mmú Etópia amot ane afú Yerúsalem ndú menikmmuet ápetnsem etək eyi amem ékárík ene mpəŋónđík éyá. Abhak mungo Etópia ane baghaka ne yi ke akeme nyaka éfiŋí ékeré nkáp mbə mmu ane baghaka yi apu kway nyaka bechem ne bo abhen mfoŋoré * Mfo Etópia wu aka nnyen be Kándas. Ené yi áchi amem ékarík eyi arón, are pay ekáti ndemekepinti Aisáya.

²⁹ Efónó Bedyere aghati Filip be, “Dók awu kə nókó kékwót ne ékarík eyo.”

³⁰ Filip ajet arək kekwtə ne yó, aghók ndú mmu wu ápáy ekáti ndemekepinti Aisáya. Abhép yi be, “Əbhəŋ nə nejwimem ndú enyin ene ópáy?”

³¹ Mungo Etópia wu akeme be, “Məkwáy bejwimem ná ene yě mmu abhíkí néne angati me?” Abhinji ye Filip ánkó áńchókó ne yi amem ékárík.

³²⁻³³ Enyin ene yi ápáy ndú Ekáti Mandem ebhak be: “Achí nyaka mbə ághəŋəməŋ ane bakeme bəŋəŋ beway, mbə mənkwəməŋ ane báfərə emene eyi, yě bebik yə kebik. Ake néne eyəŋ. Báýore yi, batəŋ yi, bákpót nyé eni, bachye yi esəŋəri ndéndem. Agha ákway betəŋ be, Yinji mőwa né, ene bákporé nepém eni ambi mbí fá amík?”

³⁴ Mungo wu abhép Filip be, “Étá, ghati mé, ndemekepinti asin enyin ene yi arəm nó éti agha? Arem nə chí éti mmu áchák ke éti mmuet eyi?”

³⁵ Filip abho ndú nebhuet ekáti Aisáya wu agháti mungo Etópia Mbok Ndíndí Yesu.

³⁶ Bäre kə mándakə noko. Bágháká nókó ndú nebhuet ane manyiep achi, arem ntá Filip be, “Yinji manyiep. Nti achí ane bábhiki bhəŋ bejwiti me?”

³⁷ [Filip akeme yi be, “Mbák ósíki nti ene nenkem ne Yesu, məkwáy bejwiti wə.” Mmú

wu akeme yi be “Nnókó be Yesu Kristo chí Mmə Mandem.”]

³⁸ Mungo wu achye ye eyəŋ bé mánkə ékárík énté. Été nókó, bó ne Filip bəsep bəchwe anyén, Filip ajwiti yi.

³⁹ Báfu nókó anyén, Efónó Bedyere afere Filip aré, mungo Etópia wu keperé ghó yi. Yě nə, arək ambi ne nekə eni ne manjá.

⁴⁰ Filip ápere yinji arəp chí etək Asótus. Abho béghati Mbok Ndíndí are. Arək ambi bəku nə ndu bəbetək mankem abhen báchi ambi kpáte mpok yi aghaka Seséria.

9

Səl ayibhiri abho bəkoŋo Yesu

(Bk 22.6-16, 26.12-18)

¹ Mpok eyə nkem, Səl arək ambi bəpa be yi abhəŋ beway bakoŋo Yesu. Arək ntá mungo bachiákap Mandem,

² aghati yi be anchye yi bəkáti ebhén bəchye yi betəŋ bəŋəŋ Damáskos ndu bekeré nenikmmuet bo Israel bé mbák ángó bakoŋo Mbi Yesu aré, ankway békəmti bhə, baghərə ne babhakanem, angwót, andək Yerúsalem ne bhə.

³ Səl afa ye are rón. Agháká nókó kékwót ne Damáskos, bediéré befú amfay témchok bəsep bəkáp yi.

⁴ Səl akwén amík, aghók eyəŋ ene ebhép yi be, “Səl, Səl, ndaká yi óchye me nenyok?”

⁵ Səl akeme be, “Acha, chí wə agha?” Eyəŋ eyə ékəme yi be, “Mme Yesu ke ókoŋo gbəkəgbəkə onchye noko nenyok.

⁶ Ke faté, dók amem etək egħo. Chəŋ mángati wó aré enyin ene óbhəŋó bəkə.”

⁷ Bə abhen bákó nyaka ne Səl, bághók eyəŋ eyə, ke bə kegħo yě mmú. Bäte manyu chochok.

⁸ Səl afate amík, anene amík, ke yi kekway begħə mban. Bákem yi ndu awə, baya barək etək Damáskos.

⁹ Abhak aré ndú manywəp arát, yi kekway begħə mban. Mpok yə nkem yi kenye nenyi, yěnyin yi ke nyu.

¹⁰ Nkoŋo Yesu amot achi nyaka Damáskos ane áká nnyén bé Ananías. Aghó kenó amík antífú ndu Yesu Acha abhinji yi be, “Ananías.” Aka arem be, “Acha, ghó mé ne.”

¹¹ Acha aghati yi be, “Faté dók ndu nkəŋo- etək ane bábhini bé Téé. Onán ónchwəp ndú eket Júdas bəp mmu Tásos ane áká nnyén bé Səl. Achí aré ánikmmuet.

¹² Ne ndú kenó amík antí fúú, aghó mmu ane bábhini bé Ananías, ndu áchwé anywəp. Anyanə amə anti ywi bé ámpet ankway begħə mban.”

¹³ Ananías akeme be, “Acha, bəyá bo bágháti me mbok Səl wu ne bebépti menyin ebhen yi ákú ntá bəbħe awu Yerúsalem.

* 8:27-28 Mfoŋoré ákəm nyaka baraká kefo ntá mőywi mmu bo básóre nyaka mbə mőnyśmok.

¹⁴ Bōbatí bachiákap Mandem báchyé yí betan, ne atwō fá chí békemti bōbhē.”

¹⁵ Ké Yesu Acha aghati yí be, “Dók mbənyuné njap yí ámbák mübetik awa, bé ándók ángati bo abhen bápú bo Israel, ne bafō bhap, ne bo Israel éti éya.

¹⁶ Chənj membon njənj yí esənjəri enkem ené yí ábhónj bəghə éti ya.”

¹⁷ Ananías árō yé arək áchwé amem eket ené Səl áchi are. Anyanja yí amō ánti arem be, “Səl, manō, mbənj Yesu Acha mmu abhési ntá yé ankənjambi mpok átwō fá, ké átó mé nká ómpet óngó mbanj ne bé Éfónj Bedyere ambak ne wə.”

¹⁸ Témte wu ebhak ntá Səl mbo be menyinj mbo befabhé nsi befu yí amík bekwenti. Apet abho bəghə mbanj. Afate yé arək bájwiti yí.

¹⁹ Anyíé nenyíé betanj ebhi bépətnsem.

Səl abho bəghāti mbok Yesu etək Damáskəs

Səl abhak Damáskəs ne bakoŋo Yesu ndu mpəy manywəp.

²⁰ Abho yé bérónj ndú bekeré nenikímuet bo Israel témté angati noko bo éti Yesu bé, “Yesu áchi Mmo Mandem.”

²¹ Bō mankem abhen bághókó yí, bábhák maknkay, māmbebbe noko bati be, “Pú nkúbhé mmū-ne ké ákō nyaka angəebbe noko nenu ne bo abhen bábhini nnyén Yesu awu Yerúsalem ne? Atwō fá chí bé ánkémti bo Yesu angwət, ansot ampətnsem ne bho Yerúsalem. Atwō fá ndu bekemti bho be ansot ampətnsem ne bhō ntá bō batí bachiákap Mandem.”

²² Yē nō, Səl are tónj Mbok Ndindí éti Yesu andók noko chí ambi. Are fuét ndu beyá babhi betənj kponorənj bé Yesu ké áchi Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp be áto enyuné bo Israel abhen báchi Damáskəs bábhiki kwáy bekem kefe ne yí.

²³ Efueré noko beyá manywəp, bōbati bo Israel báté eyu beway Səl.

²⁴ Səl arinj nkaysi yap. Báre nonj yí beti ne ngósi ndu manyúbhá ane Damáskəs be mpok yí áyən befuət, mankem yí mangway.

²⁵ Ké beti mémot, bakoŋó Səl basot yí báfyé amem ekay báku yí áfuét ndú mbok ané áchi ndú nkok ane ákábbhé etək, básəbbe yí amik ansem ebhá. Abué.

Səl apətnsem Yerúsalem

²⁶ Səl apətnsem Yerúsalem are mō béchem mmuet ne bakoŋo Yesu aré, ké bō kenoko be yí achi nkoŋo Yesu. Báre chay mambəe noko yí.

²⁷ Ké mmu amot ane aka nnyén be Banábas asot yí arək ntá bōnto Yesu. Aghati bho enyū Səl agho Yesu Acha ambi mpok yí arənj Damáskəs ne enyū Yesu árémé kepi ne yí. Aghati nkwo bō enyū Səl átnj Eyənj Mandem

kponorənj ndu nnyén Yesu awu Damáskəs kebhnj becháy.

²⁸ Bebho yé mpok yō, achem mmuet ne bakoŋo Yesu Acha ndu yéntiki enyinj ene bō bákə.

²⁹ Are tən Eyənj Mandem ndu nnyén Yesu kebhnj becháy. Mpók ne mpok ándem noko éti Yesu ntá bo Israel abhen bārəm eyənj Grik, ankem noko epáiti ne bhō. Eku bare yánj chí bəwáy yí.

³⁰ Batí Bō nkwo bārinj nókō nō, básot yí barək Seséria, bátó yí ándók Tásəs.

³¹ Efákari yé be bōnkwo Yesu abhen bachi atú Judéya, ne abhen atú Gálili, ne abhen atú Samária nkem kepere bhənj esənjəri. Bakoŋo Yesu bábhure nepém enap enyu ené nétənj bé bō báchyé Mandem kenókó. Éfónj Bedyere are chye bho nepəptinti, anchye noko bho betanj. Eku beyá bō báchák báre noko Yesu mánchem noko ne bho.

Píta arək etək Lida ne Jopa

³² Efákari be Píta ákō nyaka mbānj ne mbanj ndu bébyo bo Mandem. Ewak émōt, arək bebyo abhen bachi etək ene bábhini be Lida.

³³ Akwese mbénti amot aré. Báre pōko yí yéntiki ebhak ene yí arənj. Abhak enyu yō ndu mamié anən. Aka nnyén be Aénias.

³⁴ Píta arem ntá yí be, “Aénias, Yesu Kristo ákə wə óntənj néne. Faté pət éšák eyé.” Témte wu, atəm afate.

³⁵ Bō etək Lida ne Shārən babhak aré. Bō mankem bághō nókō ndu Aénias ákō, mánókó Yesu Acha.

³⁶ Ngərə amot achi nyaka etək Jopa ane aka nnyén bé Tabíta, * [Nō chí Dókas ndu eyənj Grik] abhak nkoŋo Yesu. Aka nyaka berí, ankwak noko bachébbho mpoknkem.

³⁷ Mpok yō, akwén neme agú. Báso yí bábhure amem mókerémfay ndu ekeré mfay.

³⁸ Jopa kesap nekō ne Lida. Bakoŋo Yesu abhen Jopa bághók be Píta achi Lida. Bátó bo batí apay, ntá yí. Bárək manik yí mmuet be, “Eta, twō ghō bhesé ayak, kéchənti mpok.”

³⁹ Píta afa yé are rənj ne bho. Agháká nókō aré, basot yí bako ndu mókerémfay. Beyá mánkwésé bábhak are. Bō mankem bakap Píta. Báre di, mántənj noko nden ene Tabíta áyémé ntá yap mpok yí achi nepém.

⁴⁰ Píta aghati bō mankem mámfu ne fi. Atep mánén amik anikmuet ntá Mandem. Ayibhiri mmuet ntá ngu arem be, “Tabíta, faté!” Tabíta anene amík. Aghó nókó Píta afate achokó chókó.

⁴¹ Píta asá áwō akem yí akwak yí afate. Abhini yé bo Mandem ne mánkwésé, asot Dókas atənj bō be mango bé yí áchi nepém.

⁴² Mbok Dókas ataka etək Jopa enkem. Beyá bo mánókó, básiki nti ne Yesu Acha.

* 9:36 Ne Dókas chí “Nso” ndu Kényanj.

⁴³ Píta arək ambi bechəkə Jopa ndú beyá manywəp ne ngoko nkwbhénya ene bággháré aməet nnya ene baway. Nnyén eni nébhak be Símun.

10

Konélios abhinji Píta eket eyi

¹ Mmufú achí nyaka etək Seséria, ane aka nnyén bé Konélios. Abhak müntí éká batemé nenu Rom besa bétáy. Báré bhinji éka eyo bé Éka Itália.

² Konélios abhak mmu ane ákónjó baraká Mandem ne áchýe nyaka Mandem kenókó ne efo eyi enkem. Abhak mmu ane ánikmuet ntá Mandem mpoknkem, anchye noko beyá nekwak ntá bo Israel abhen bachi bachébhébo.

³ Éwak émot, mbə nkarenka erat ne ngósi, aghó kenó amík anti fúú. Aghó sayri ndu ángel Mandem amot átwó ábhini yi be, “Konélios!”

⁴ Ayon amík are yini ángel wu ne becháy, abhep yi be, “Éta chí yi?” Angel Mandem akeme be, “Mandem aghok nenikímuet ene, aghó nekwak enén óchyé ntá bachébhébo ne abhon manjá ne wə.

⁵ Tó ye bo Jopa be mandók mámbini mmu ane áká nnyén bé Símun ane nnyén eni nechak nechí be Píta.

⁶ Achəko ne Símun ngoko nkwbhénya. Eket Símun wu echi angoko manyu.”

⁷ Angel Mandem áronə noko, Konélios nkwo bakə betik abhi batí apay ne ntemé nenu amot ane achi nyaka ne yi mpoknkem ankwa noko yi. Ntemé nenu wu abhak mmu ane ácháy Mandem.

⁸ Bátwó nókó, aghati bhó enyini ene ángel Mandem áremé. Ató ye bó etək Jopa.

⁹ Bárə bare rəj, bággháká kékwtə ne etək mbə nkárénká byo ne epay. Nkúbhé mpok yə, Píta akó amfay eket ndu menikmuet. Mfay eket abhak ransi. *

¹⁰ Nsay akém yi, are yán enyini ményié mpok ane nenyié nebhuet angó, aghó kenó amík antífú.

¹¹ Aghó bé nebu nénéne. Enyini fúú éfú are ere sep amík. Ebhak mbə nténden negho enén bákémé ndú batí yi anwi básəbhe amík.

¹² Menyú nnya menkem bébhak ndu enyini eyo. Nnya ené bekek menwi ebhak aré ne ené éšú menie amík ne kenen.

¹³ Aghók eyon ndu érem be, “Píta, faté, wáy nyie.”

¹⁴ Ke Píta akeme be, “Cháá! Acha mbíki re nyié enyini ene epu pépép besí Mandem wáwák.”

¹⁵ Eyon epet etwə ntá yí ndon ane ájwí epay be, “Enyini ene Mandem akə be embak pépép besí bhi, yé mmu aké rem be épú pépép.”

¹⁶ Éfákári nókó enyu yə ndon érat, enyini eyo épénsem amfay.

¹⁷ Ené Píta abhuét beyan berini ntí kenó amík antífú éko, bó abhen Konélios átó, bare bhep ebhak ene Símun áchi. Bárók kpát bəchwəp ndú nyúbha eket ene yi achi are.

¹⁸ Básá eyon babhep mbák mmu ane áká nnyén bé Símun Píta achi aré.

¹⁹ Ne ené Píta abhuét bekáysi kenó éko, Éfónjó Bedyere arem ntá yí be, “Yini, bó batí árat báyan wə.

²⁰ Faté, sep, dók áyák ne bho ne óké chənti mpok. Me ke ntó bə.”

²¹ Píta asep arək ntá bəbho, arem be, “Me ke nchi mmu ane báyan. Bətwə ndaká yi?”

²² Bákeme yi be, “Konélios, münti batemé nenu besa bétay, ke ato bhesé ntá ye. Achí chak besí Mandem ne ácháy Mandem. Bo Israel mankem bəchyé yi kenókó tontó. Angel Mandem ághatí yi ántó mámbini wə, óntwə eket eyi, be angok enyini ene óbhəjó bəghatí yi.”

²³ Píta asot bó arək anywəp ne bho.

Néyí nókó, Píta afa are rəj ne bó. Mbək bó nkwo Yesu abhen Jopa bárók ne yi.

²⁴ Bako bəbhure ambi, ke néyí nókó bəchwəp Seséria. Konélios anáj ariji nyaka bé Píta átwó. Ató bəbhini bó nneréket ne mamure bhi. Bó mankem bachəkə mánon noko boPíta.

²⁵ Nechwe Píta áchwe anywəp, Konélios akwén yi bekek, abho béchyé yi kenókó.

²⁶ Ke Píta akem yi ndu awə, be yi amfate, arem be, “Me nkwo nchi chí nkwa mbə wə.”

²⁷ Ne ndu bərem kəpi ne Píta, Píta achwe anywəp, aghó beyá bo.

²⁸ Arem ntá yap be, “Bé babhon bəriji ndu ebhé eyese érem be mmu Israel abhiki bhón befyé mmuet ne bo abhen bápú bo Israel ne abhiki bhon yé chí beron begbo bho. Ke Mandem aton me kponoron be, nké yini yé mmu mbə be abhiki kway besí bha.

²⁹ Ngó nókó ye bo abhen ótó, mfá nde twó nkekém epúti ne mmu. Ghati ye me ntí ane óbhini mé!”

³⁰ Konélios akeme yi be, “Ékə manywəp anwi echon ené nchi amem eket eya nchi nikmuet. Nkúbhé mpok mbə ane, mbə nkarenka érat ne ngósi, mmu abhesi me besí ne nkú ane are ghəə,

³¹ árem be, ‘Konélios, Mandem aghok nenikímuet ene, ne agho nekwak enén óchyé bachébhé bho.

³² Tó ye mmu Jopa be andək ambini mmu ane áká nnyén be Símun Píta. Achí kenko

* **10:9** Mfay eket achi nyaka ransi enyu ene mmu ákwáy bəko, andək, ambak are yí aywinti ndu béywəmmuet ne ndu menikmuet.

amem eket Símun ngoko nkwohénnya ne eket eyi échi angoko manyu!

³³ Ntó ye bo témté bé mámbíní wò, ne éri ndu ótwó. Besé mankem séchí fá besí Mandem ndu begbok yéntiki enyín ené Acha ághátí wò óngátí bhesé."

Menyín ebhen Píta aghati Kónélios ne nkwo ywi

³⁴ Píta abho ye berem be, "Ngo sayri bé Mandem apú tón kérínámik.

³⁵ Ke ndu yéntiki etók, ye agha ane ácháy Mandem anká nòkò menyín ebhen béchí chak besí bhi, Mandem ássó yí ambak mmú ywi.

³⁶ Nkáysi be báriní ntó enen yi ató nyaka ntá yesé bo Israel be chón anká bo mambak sayri ne yi éti enyín ene Yesu Kristo aká. Yí Yesu achí Acha amfáy bo mankem.

³⁷ Báriní erémé ndak ané áfákári atú Judéya ankem, bébho atú Gállí, mpok Jón ánán ánánj nyaka beghati bo be mántíknsem ndú bebú bhap yi anjwiti bhó.

³⁸ Báriní éti Yesu mmu Násáret, ne enyu Mandem achyé nyaka yi Efónó Bedyere ne betan. Akó mbánkem anká nòkò berí ne ambu nòkò bó mankem abhen Satan áchyé bhó esónjri mbonyune Mandem achi ne yí.

³⁹ Ne séghó ne amík menyín menkem ebhen yi ákú Yerúsalem ne mban echak amem etók bo Israel. Bágó yí ndu ekotákátí, agú.

⁴⁰ Ke égháká nókó manywóp arát, Mandem aká yi apetnsem ndu nepém, atón mmuet kpónorón ntá bo.

⁴¹ Ke abhiki tón mmuet chí ntá bo mankem. Atón mmuet ntá batísíé abhen Mandem ánán áyábhé, nó chí bhesé bo sényíé ne sényú ne yi mpok yi áperénsem ndu nepém.

⁴² Ne yi ághátí bhesé bé sékéro beghati Mbok Ndíndí yó ntá bo, ne bé sénká bo mándíní bé yí ké Mandem ayabhe be am-bak mmu ne ábhónj betán bo abhen bachi nepém ne abhen bágú.

⁴³ Baremé kepinti mankem bárém nyaka éti yi be, yé agha ane asiki nti ne Yesu, Mandem áfonjori bebú ebhi éti yi Yesu."

Efónó Bedyere atwó ntá bo abhen bápú bo Israel

⁴⁴ Ené Píta abhuét bérém menyín ebho, Efónó Bedyere atwó abhak ne bo mankem abhen bágók Eyón Mandem.

⁴⁵ Bó nkwo Yesu abhen bachi bo Israel, nó chí abhen báfú Jopa ne Píta, bábhak maknkay tontó mbonyune bágók be Mandem achyé Efónó Bedyere ntá bo abhen bápú bo Israel nkwo.

⁴⁶ Bábhak maknkay mbonyune bágók ndu bobhó bárém beyónjótók béchák béchák ebhen bó bábhiki ghók, mándeme nòkò be, "Mandem atan ne ari achál!" Eká Píta arem bé,

⁴⁷ "Mandem achyé böbhen Efónó Bedyere nkúbhé mbonyu yí áchyé nyaka bhesé bo Israel. Agha ákwáy ye békán bé báké jwiti bhó?"

⁴⁸ Achye ye eyón bé mánjwiti bhó ndu nnyén Yesu Kristo. Bájwiti bhó. Bárem be Píta anchókó ne bhó ndu mpáy manywóp.

11

Píta arem be bo abhen bápú bo Israel máno nkwó

¹ Bönto ne bakono Yesu báchák atú Judéya ankem, bágók be mbók bo abhen bápú bo Israel máno kó Eyón Mandem nkwo.

² Mbók bo bachi nyaka ndu nkwo bakono Yesu abhen báte be bábhónj bésiép yéntiki mmu mbó bó bo Israel, ke ankwayé bébhak mmu Mandem. Píta áperé nókó nsem Yerúsalem, böbho béré ji yí mándeme nòkò be,

³ "Yí eká órónj óchwé amem eket bo etók échák abhen bábhiki syep bhó kpáte ónyie nenyié ne bhó?"

⁴ Píta abho ye béghati bhó sayri yéntiki enyín ené éfákári te ndú nebhónet be,

⁵ "Éwak émot ndu nchí níkmuet awu etók Jopa, ngó kenó amík antífú. Ngó ndu enyín éfú amfay ésép. Ebhak mbó nténden negho enen bákémé bati yi anwí básébbe amík. Égháká nókó kekwo ne me éte.

⁶ Njiní sayri begho enyín ene echi are. Ngó nnya menyú ne menyú. Nnya ene anywóp ne nnya ebebe ne nnya ené ésú menie amík ne kenén.

⁷ Ngók eyón ndu éghátí me be 'Píta, faté, wáy nyie!'

⁸ Ke nkeme be 'Acha wáwák! Mbíki re nyie enyín ené épú pépép besí ebhe.'

⁹ Ke eyón epet erem ndón ane ájwí epay be, 'Enyín ene Mandem aká be embak pépép, yé mmu áké rem be epu pépép.'

¹⁰ Éfákári enyu eyó ndón érá, enyín eyó épétnsem amfay.

¹¹ Nkúbhé mpok yó, bo batí arat bachwóp ambinywóp eket ené nchí aré. Báfú Seséria ne ntó bé mánsot me.

¹² Efónó Bedyere aghati me be, 'Faté sep dók ne bhó. 'Jké fye nti bé bápú bo Israel.' Bómayese abhen batí átándát abhen Jopa bákónj ne sérók Seséria, ne besé mankem séchwe ekeré mmu wu Kónélios.

¹³ Aghati bhesé ndu yí ághó ángel Mandem eket eyi ne ángel wu ághátí yi be ántó bo Jopa mámbíní me Símun Píta be

¹⁴ ndók ngátí yi mbok ane ákú yi andínj enyu Mandem akway bepeme yi ne éfo eyi enkem.

¹⁵ Nebho mbó béghátí bhó menyín, Efónó Bedyere atwó ntá yap nkúbhé mbó enyu éfákári nyaka ne bhesé ndú nebhónet.

¹⁶ Ntik ye enyinj ene Yesu Acha árémé nyaka be, 'Jón ájwiti bo ne manyiep, ke chon mánjwiti bhe ne Efónó Bedyere.'

¹⁷ Be bábhon, ghó yeka! Mandem achyé bóbho nkúbhé akap ané yi achyé nyaka bhesé mpok sénókó Yesu Kristo Acha. Nchí yé nyaka agha bechet Mandem mbi?"

¹⁸ Bághókó noko menyinj ebhen Pita árémé menkem, manyu áchók bho. Bäre chye Mandem kenókó mandem noko be, "Nó Mandem achyé mbi ntá bo abhen bápú bo Israel nkwo be mankway betiknsem ndú bebá ebhap, mambonj nepém!"

Nkwó Yesu abhen Antiok

¹⁹ Beyá bakoño Yesu báfú nyaka Yerúsalem éti esonori ene ebho mpok báwáy Stífin bataka mbanj ne mbanj. Mbak bárak kpate atú Foníshia, báchák te Sáypros ne abhenefu te Antiok. Bárón noko na, mangati noko mbok Yesu ntá bo Israel bóbho.

²⁰ Ke mbok abhen bachi bo Sáypros ne abhen bachi bo Sírene bárak Antiok bábhó bégháti Mbok Ndindí Yesu ntá bo abhen bápú bo Israel nkwo.

²¹ Acha abhak ne bhó, akwak beyá mánoko bábhó bekoño mbi ywi.

²² Mbok ako aghaka ntá bónkwó Yesu abhen Yerúsalem. Bátó Banábas etok Antiok.

²³ Agháká nókó áré, aghó ndu Mandem átónó bóbho berindu ebhi, abhón beyá manák, abho béfyé bhó nti be mámbak tetep ne Yesu, mánte kpíri mpoknkem ne nti nenkem.

²⁴ Banábas achí nyaka erítí mmu ane asiki nti ne Yesu sayri. Efónó Bedyere abhak ne yí tontó. Akwak beyá bo mánoko mbok Yesu, báchem mmuet ne bakoño bhi.

²⁵ Banábas arak ye Tásos Déyan Sól.

²⁶ Aghó nókó yí, asot yí apetnsem Antiok ne yí. Sól ne yí bábhak are ndú mmíe nenkem ne nkwo Yesu, mánton noko beyá bo Mbok Ndindí. Chi Antiok ke bábhó nyaka bebhinj bakoño Yesu be, "Nkwó Kristo."

²⁷ Mpok yó, mbak baremé kepinti báfú Yerúsalem barok Antiok.

²⁸ Mmu wap amat áká nnyén bé Agábos. Ndu betanj Efónó Bedyere afate arem be chon ereme nsay énkwen ndú betok menkem ebhen béchi anten Mfo Rom. [Nsay yó akwén mpok Klaodios achí Mfo Rom].

²⁹ Bakoño Yesu abhen Antiok baghoko noko enyinj ene Agábos árémé, báká eyon émot be máchwop nkáp manto ndu bekwak batí bakoño Yesu abhen báchi atú Judéya. Yéntiki mmu wap abhñj nyaka béchye mbó enyu amo yí atonj.

³⁰ Báká enyu eyó, bátó Banábas ne Sól Yerúsalem be mándok máchye nkáp wu ntá bóbati bónkwó Yesu.

12

Héród arak ambi béchye beyá nenyok ntá bakoño Yesu

¹ Ndu mpok yó, Mfo Héród abho béchye nenyok ntá mbok bónkwó.

² Achye eyon bákémm Jems manó Jón báwáy ne akparenja.

³ Aghó nókó bé enyinj ene yí áká échye bo Israel manák, arak ambi ne bebá bhi, achye eyon be mánkém Pita nkwo. Eyó éfakári ndú mpok Epá bret ane kebhoñ yís.

⁴ Bákémm nókó Pita, arem báfyé yi ekerékenonj. Bakwó batémé nenu ábhak anwi ndu bebhaheri yi mkipak ne mkipak. Yéntiki nkwo wap ábhón batémé nenu manwi. Héród abhón nkaysi be Epá Nekinji émfáét, mámfere yi mántánj kponoronj besí bho.

⁵ Ke ené batémé nenu bábhaheri Pita ekerékenonj, bakoño Yesu báré nikmuet ntá Mandem ne bati yap ankem éti yí.

Angel Mandem aku Pita afú ekerékenonj

⁶ Nkúbhé beti ebhen Héród aróbhé nón chi be nywop nénji mámféré Pita ekerékenonj mántánj yi besí bho, Pita abhak bhure nénti batémé nenu bati apay, femfé ne ngem. Ngem amot abhat yi ne ntemé nenu amot ndú ebhémuet émot, achák abhat yi ne ntemé nenu anefú ndú ebhémuet échák. Batémé nenu báchák bábhak anyúbhá mámbaheri noko ekerékenonj.

⁷ Angel Mandem abhesi témchók, bediere békwén amem ekerékenonj. Angel akém Pita ndú nenki anyikisi, ájémé yí arem be, "Faté áyákí!" Témté wu ngem ené échí amó Pita éyóko ékwén amik.

⁸ Angel ágháti ye Pita be, "Fíé nkú ne nkwo bánya eye." Pita aku no. Apet aghati yi be, "Bhat ndé ye amuet, konó me."

⁹ Pita abho bekoño yí. Nefú ane báfú ekerékenonj, yí kerinji be enyinj ene ángel áká ntá yí chí ndaká tetep. Are kaysi bé ághó noko chí kenó amík antífú.

¹⁰ Báfuét nebhuet ane babhabheri abhen mbi ne nebhuet ane abhen bákónó báchwop ndu nyúbha ané mmu áfuat anchwe etok. Nnyúbha wu ánéne ndu mmuet eyi. Báfú bárók nefi, báko baghaka ndú nkongo etok amot. Pita ápéré yinj ángel ánan áró yí aronj.

¹¹ Pita arinji ye be tetep yí afuu ekerékenonj, arem be, "Néne, ndinji tetep bé Mandem ato ángel aywi ántwó ámféré mé amo Héród ne ndú yéntiki enyinj ené bo Israel bati béka me."

¹² Arinji nókó enyinj ené éfakári ntá yí, afuét arak ekeré Maria, nno Jón Mák. Beyá bo báchemti nyaka are mánik noko mmuet.

¹³ Pita abho bédep nekok enen mbi. Ngosónj ane aka nnyén be Róda áchí nyaka mmó betok anywóp. Arak berinji mmu ane ádep nekok.

¹⁴ Aghók bé chí eyon Pita. Ne beyä manjak, arə mbinyop kenene apetnsem aghati bö mankem bé, “Pita achi ambinywop téel!”

¹⁵ Bárem be, “Jbhokoril!” Ke arək chi ambi béghati bhə bé, “Chí Pita tetep.” Afə ke bareme be, “Chí ángel aywi.”

¹⁶ Mpok yə nkem, Pita are dep nekok. Mánéné nókó mbinywop, bághə be chí Pita tetep.

¹⁷ Asá awó be mánychókó kpák. Báchəko kpák kpák. Abho ye béghati bhə enyü Mandem afere yi ekerékenə. Anánjá nókó, aghati bhə be mángátí Jems ne bönkwo bachak enyün ené éfákári. Arə ye bhə, arək ebhak echák.

¹⁸ Néyí nókó, ebyək ékwén ekerékenə. Batemé nenu abhen bábhəbheri Pita, báre makati mámbəbhe nókó enyün ene éfákári ne yi.

¹⁹ Mfə Hérəd ághókó nókó bé bábhiki ghə Pita, achye eyon bé mánján yi. Báyan yi ke báke ghə yi. Hérəd abhinj batemé nenu bhə, ábhəbhe nókó bhə menyün, achye eyon bé mángwáy bhə. Hérəd afa atú Judéya ané yi áchí are arək atú Seséria achák achəko aré.

Enyü Hérəd agu

²⁰ Hérəd əbenti tontó ne bö-Taya ne abhen Sidən. Ekə betək ebhə bəpay beyap nkwo bho. Bátó bhə mándək mángó Hérəd. Báyambi bághə chí Blastəs, nkémfə ane Hérəd. Aka bekwak bhə mánsókóri ne Mfə Hérəd be esəjori émay néntí betək Taya ne Sidən ne eyi. Báyan nyaka bebhak eyon émot ne Mfə Hérəd mbonyune nenyí enap néfú nyaka chi atú etək ene achi anten yi.

²¹ Nywəp Mfə Hérəd afyé ndu bərem kepi ne bhə nekway nókó, afyé nden kefo yi, achəko ndu enókó kefo arem kepi besi böbhə.

²² Böbhə bare bik be, “Chí eyon mandem. Puyə chí eyon ene nkəwəwə!”

²³ Témté wu, ángel Mandem aguép yi neme amuet mbonyune arə bo mánychye yi kenókó eken babhəon bechye chí ntá Mandem. Kényonjo kényí yi, agu.

²⁴ Ke, Eyon Mandem ére go éndəkó nókó chí ambi.

²⁵ Banábas ne Səl, mánánjá nókó bekwə enyün ené épókó bhə Yerúsalem, bəpetnsem Antiok. Básot Jón Mák, arək ne bhə.

13

Efónj Bedyere ayap Banábas ne Səl ató

¹ Baremé kepinti ne batə. Eyon Mandem báchi nyaka ndü Nkwə Yesu abhen Antiok. Bábhak Banábas, ne Símon ane bábhini bé Egírmo, ne Lusios ane áfú Sírene, ne Manáen ane áchí nyaka mməere kembó ane Mfə Hérəd Antipas, ne Səl.

² Ewak émot, ene báchí ndü netarénsay ne nenikimuet mánychye nókó Mandem kenókó,

Efónj Bedyere arem be, “Də ká Banábas ne Səl, mámbək nyánjá ndu betik ebhen mbini bo mankwə.”

³ Bághókó nókó nə, bárək ambi ne netarénsay ne nenikimuet. Mányánja ye amə anti Banábas ne Səl manikimuet, barə ye bo mandək.

Banábas ne Səl bárək Sáyprəs

⁴ Banábas ne Səl bárək mbə enyu Efónj Bedyere ató bhə. Bárək Selusia básot achwinyén ane árə. Ndü etək néntinyen ene babhinj be Sáyprəs.

⁵ Báchwəbhe nókó are ndu mótk ane babhinj bé Salamis, bárə achwi nekunyén bákó etək mángati nókó Eyon Mandem amem bekeré nenikimuet bo Israel. Jón Mák abhak ne bhə, ankwak nókó bhə.

⁶ Bárək ambi enyuyə ndü betək ne betək kpát bákinj etək nentinyen Sáyprəs eyə enkem báchwəp Pafəs. Bátəmeri mmu Israel aré ane achi münjə ke əpü bapu bé áchí ndeməkepinti Mandem. Aka nnyen bé Ba-Jesus.

⁷ Áchí nyaka mpoknkem ne gəbhano etək eyə ane aka nnyén be Sejos Paólos. Sejos Paólos abhak ndinindak. Abhinj Banábas ne Səl mbonyune áyan nyaka nkwo begbok Eyon Mandem.

⁸ [Nnyén Ba-Jesus nechak nechi nyaka bé Élimas nə chí münjə ndu eyon Grik.] Élimas münjə abho békem epúti ne bhə ndu yi áyan bekwə gəbhano áké konjo mbi Yesu.

⁹ Betə. Efónj Bedyere bebhak ne Səl ane nnyén eni néchək néchi nyaka bé Pəl. Pəl atep yi amík amuet,

¹⁰ arem be, “Wə mmə Satan! Wə mmu əpəbhé yəntiki enyün ene echí chak besí Mandem. Wə mmu bapu ájwí wə menie. Opú rə bekwə mbi Mandem ane áchí chak ambak jótínjótí?”

¹¹ Dinj be awə Mandem ákwen wə amuet néne. Ne chə. Amík aneme wə, škəpere kwáy begbə mbanj ndü mbini mpok. Témté wu, nebhán nékúti yi amík ejuri ékwén yi besí arəbhe nemeri néméri ambebhə nókó mbák mmu áchí ane ákway bekem yi awə ánjá yi mbi.

¹² Gəbhano ághə nókó enyün ene éfákári, anoko Mbok Ndíndí éti Yesu. Ebhak yi maknkay begbok menyün ebhen bátə. Éti Yesu Acha.

Pəl ne Banábas bárək Antiok atú Pistidia

¹³ Pəl ne bo abhen bákó ne yi bachwe etək Pafəs, bákó anyén anyén barək bágháka Péga atú Pamfilia. Jón Mák arə bhə are apetnsem Yerúsalem.

¹⁴ Bárə Pega bárək ambi kpát báchwəp Antiok atú Pistidia. Egháká nókó nywəbhe

neywēmuet bo Israel, bárək bachwe ekeré nenikímueti báchoko amik.

¹⁵ Bápáy noko Ekáti Mandem mbo enyu Moses asíní ne ene éfú ndú basíní baremé kepinti, bō bati ekeré nenikímueti eyo bátó mmu be ángátí bōPál be, “Bōma, mbák bábhōj enyín ené ekway befye bhese nti, ghati ká bhese.”

¹⁶ Pál afate ye asá ne awo be bo manchoko kpák. Abho ye berem be,

“Bo Israel ne bo betək béchák abhen bácháy Mandem, ghók ká!

¹⁷ Mandem bo Israel ayap nyaka bachímmbi bhesé aká nneréket bō bhese áchik mpok báchí manko amem etək Ijip. Mandem afere bhó ndu kesem aré ne betanj ebhi ebhen beyá becha.

¹⁸ Ndú mamié besa bepáy, abhak ne bhó amem baso, abhón ekébhénti ne bhó.

¹⁹ Mpok babhōj béchwé etək Kánán aká mánája manéréket bo tándramot ane achi are, achye bo Israel mmik Kánán.

²⁰ Ndú mamié ankem ané bō báchókó etək Ijip ne ané báchí amem baso ke báchwé Kánán ábhák mbo mamié besa bebay nsem byo (450). Achye ye bhó batanj manyé ne bō babhak kpáte ndú mpok Samuel ane achi nyaka ndemekepinti Mandem.

²¹ Egháká nókó mpok bábhébhé ye Samuel be áchye bhó mfo, Mandem ayap Sól, mmó Kish. Kish afú ndú nneréket Benjamin. Sól abhak mfo wap ndú mamié besa bepáy. Kish afú nyaka ndu nneréket Benjamin.

²² Mandem áféré nókó yi ndú enókó kefo, ayap Debhít be ambak mfo wap. Mandem arem éti Debhít be, ‘Debhít mmó Jése, chí mmu ane mbónj manák ne yi, mmu ane apú nók beku yéntiki enyín ene ndémé yi anka.’

²³ Mandem aká ebhárémó Debhít ambák Mpeme bo Israel békónjo bariép ami ntá bachímmbi bhap. Mpeme wu chí Yesu.

²⁴ Jón anán ayambi aghátí nyaka bo Israel mankem be mántiknsem ndú bebá bhap mámpetnsem ntá Mandem be yi anjwiti bhó, ke Yesu antwó.

²⁵ Eróbbhé nókó kékwót be Jón ánaña betik ebhi, abhép bo be, ‘Bákáysí bé me ke nchí Mpeme ane ábhónj bétwó ke? Chao! Puyé me! Ghók ka, yí átwó me ansem, ne mbíki kway mbōj mmu ane áchoti, befere nkwobhánya beka ebhi.’ ”

²⁶ Pál apet arem ntá yap be, “Bōma, bebhárébhó Abraham, ne beká bo betək béchák abhen bácháy Mandem, chí ntá yesé ke Mandem átó ye ntó enén néghátí bhese enyu ené yi akway bepeme bhese!

²⁷ Bō Yerusalem ne bōbati bhap bábhíki sot nyaka Yesu mbo Mpeme ane Mandem átó. Eka bátán yi, bakpot manyé yi be babhōj beway yi. Ne ndu báká nō, enyín ene baremé

kepinti bárémé nyaka éti yi éfú tetep. Ne yo ke bō bápáy nyaka yéntiki nywobhé neywēmuet enap.

²⁸ Yēndu bábhíki ghó ntí ane bábhónj bērem be mangway yi, bārem be Páilet ando mangway Yesu.

²⁹ Ne mánáná nókó béku yéntiki enyín mbo enyu Ekáti Mandem éréme éti yi, báfere yi amfáy ekotákátí barək babhure amem nnem enén bághókó ndu setárébhé.

³⁰ Yē nō, Mandem aká yi apetnsem ndu nepém.

³¹ Ne ndu beyá manywop are bhesi besí bo abhen bákd nyaka ne yi bebho Gálili kpate Yerúsalem. Bóbbhó ke báchí batisié bhi ntá bo Israel.

³² Banábas ne me sétwó fá béghátí beka Mbok Ndindí be bariép amen Mandem afyé nyaka ne bachímmbi bhesé,

³³ aká mō afú tetep ntá yesé bebháré bhó bhap, ndu áká Yesu aperensem ndú nepém. Mandem aká bariép emó afú tetep mbo enyu echi amem Ekáti Bakway, bebhók bepáy be Mandem arem be:

‘Wó wchí Mōwa, ne echōj nchí rem kponorōj be Nchí Etaye.’

³⁴ Ne béyíní neku ane Mandem aká Yesu ámpetnsem ndú nepém enyu ene yi apú pere gu, Mandem arem nyaka bé: ‘Chōj nchyé bhe áfók mbo enyu mfýé nyaka bariép ne Debhít ne njet yi ne ébhōj bebhak enyu eyo.’

³⁵ Ne ndu bérōj ambi, échí nebhuet achák amem Ekáti Bakway be Debhít arem ntá Mandem be, ‘Opú rō chōj Mmu ane áchyé nepém eni ntá ye ámpó amem nnem.’

³⁶ Mandem abhíki rem nyaka menyín ebhen chí éti Mfo Debhít mbōnyune Debhít ánájá nókó betik Mandem áchyé yi ánká fá amik ndu ayi mpok, agú akonjo bachímmbi bhi. Apó ndú nnem.

³⁷ Mandem arem nyaka chí éti mmu achák, ane yi áká áperensem ndú nepém ane mmuet ayi abhiki pōo.

³⁸ Bōma diní ye ká bé chí éti Yesu ke Mandem áfōnori bebá mbo enyu séghátí bhe.

³⁹ Diní ká be yé agha ane ánókó Yesu, Mandem ástō be yi achi chak besí bhi. Ebhé Moses épú kwáy béku nō ntá mmu.

⁴⁰ Sot yeka mpok bé enyín ené baremé kepinti básíní éké fakari ne bhe. Nó chí enyín ené básíní be,

⁴¹ ‘Bé bho bábyak enyín ene Mandem arēm, yíní ka mban sayri, mámbák maknkay, ne mángu, ne ntí bé mékú enyín ndu manywop ayeka, ene ye mángátí bhe, bápú noko wawak!’ ”

⁴² Ene Pál ne Banábas báfú ndú ekeré nenikímueti bo Israel, bo báre ník bō mmuet bé mámpetnsem mandək ambi beghati bhó

menyin ebhen ndu nywəbhé neywəməet enén nétwə ambi.

⁴³ Bo báfú nókó ekeré nenikíməetí, beyá bo Israel ne bo abhen bápu bo Israel ke bácháy Mandem, báre kono Pól ne Banábas. Bo Pól básémthi bhó bé mánté kpirí, mándəko noko chi ambi beghəko mmuet ndu berindu Mandem.

⁴⁴ Egháká noko nywəbhé neywəməet enen nekəno, etək enkem étwə béghok Eyə Mandem.

⁴⁵ Ke bo Israel bághó nókó ndú ngémtay bo báchəm aré enyu eyə, bábhón beyá mpabhamík ne bo Pól. Bábhó besəkoti Pól mánkeme noko epúfí ndu yéntiki enyin ene yi arəm.

⁴⁶ Eyə éká Pól ne Banábas bábhó bérem kebhoj becháy be, “Bé bo Israel ke sébhónj báyambi béghati Mbok Ndíndí ane áfú ntá Mandem. Ke təndu bábyək yó, ne báyiñi mmuet ayeka bé bábhíki kwáy bo abhen bábhónj nepém enen nebhiki bhon ngwénti, sérə ye be ne sérón ntá bo abhen bápu bo Israel ne yə.

⁴⁷ Enyu eyə ke Mandem Acha ághátí bhese senka, mpok arémé be, ‘Nka wə ómbák erónj ntá bo abhen bápu bo Israel,

bé ndú betan Mandem, ónkwak mmik nkem ambon nepém.’”

⁴⁸ Bo abhen bápu bo Israel bághókó nókó no, bábhón beyá manák, bábhó béchye bakak ntá Mandem éti eyon eyi. Ne abhen Mandem áyábhé bé mámbónj nepém enén nebhiki bhon ngwenti, mánoko Mbok Ndíndí éti Yesu.

⁴⁹ Eyon Mandem étaka atú etək wu ankem.

⁵⁰ Ke bo Israel abhen báchi aré manyíkisi bati bóbatí etək eyə ne maném baghoré abhen mánókó Mandem. Báka bo báchye Pól ne Banábas nenyok kpát bábók bho báfa atú etək eyap.

⁵¹ Pól ne Banábas bákwét mfok etək eyə ane áchí bhó bekak beton bé chon Mandem antan bóbbho ndu enyin ené bó báka. Báfa báre rón Ikóniom.

⁵² Bakono Yesu abhen etək Antiok, bájwi ne manák ne Efónj Bedyere abhak ne bhó sayri.

14

Pól ne Banábas bághati Eyon Mandem amem etək Ikóniom

¹ Pól ne Banábas báchwəbhé nókó Ikóniom, bárək báchwé ekeré nenikíməetí bo Israel baghati Mbok Ndíndí Yesu are. Efónj Bedyere abhak ne bho. Éká beyá bo mánókó. Bo abhen mánókó bábhák bo Israel ne bo betək bechak.

² Ke bo Israel abhen bábhiki noko mbok Yesu bábbho berem bepə menyin ebhen

ményikisi bati bo abhen bápu bo Israel. Bárəbhe bé chí nti ne bho.

³ Pól ne Banábas babhak Ikóniom ndu erori mpok mánɡati nako bo mbok Acha kponoronj kebhoj becháy. Mandem are tón bo Ikóniom kponoronj bé mbok ane bó Pól bághati bho éti berindu ebhi áchí tetep, aka no ndu áchyé bhó betan béka menyinjí maknkay.

⁴ Etək ékore bebhe bepay, mbək bábhak ansem bo Israel, bo báchák bábhak ne bonto Yesu.

⁵ Mbək bo Israel ne abhen bápu bo Israel báchəm ne bó bati bhap báka eyon émot be mánchye bonto Yesu esəronj ne be mantemti bho ne batay mánɡwáy.

⁶ Bonto báriñi nókó nkaysi yap, bábaé bárək atú Likáonia, ndu betək Lístra ne Débe ne mban ene echi kekwat are,

⁷ mánɡati noko Mbok Ndíndí éti Yesu.

Pól ne Banábas bápu mbénti etək Lístra

⁸ Mmufú áchí nyaka etək Lístra. Abhak mbénti te nebhe eni.

⁹ Éwak émot, abhak chókó anta noko batú ndu enyin ene Pól arəm. Pól ayiñi yi díí, ághó bé yi wu anókó bé Mandem ákwáy bébú yi.

¹⁰ Pól arəm ne eyon etanatan be, “Faté té chak!” Afate kperep abho béko.

¹¹ Ngémtay bo abhen báchi are bághó nókó enyin Pól áká, bábhó bébik ndu eyonətok eyap, eyon bó Likáonia mandeme noko be, “Bomandem básot mmuet bakwənwəw bətwə fá amik ntá yesel!”

¹² Bárəm be Banábas chí mánđem ane áka nnyén be Sús, ne be Pól chí mánđem ane áka nnyén be Hemes mbonyune yi ke achi nyaka ndeme kepi.

¹³ Ekerakap mandem nsé Sús échí nyaka neffí befaet nkot etək. Nchiakap mandem nsé Seus asot maném mponj ne bochuchu abhen maní arək anti etək mbonyune yi ne ngémtay bhó abhen báchi are báyan nyaka bechye akap ntá Banábas ne Pól.

¹⁴ Ke Banábas ne Pól, bonto Yesu, bághókó nókó enyin ené bóbbho báyan beka, bati achonji bho amem kpát bádaquí nden éyap amuet. Bájet báchwé amem éká bo eyə ne bári mánđeme noko be,

¹⁵ “Bota, ndaká yi báka enyune? Séchí nkwo chí bakwənwəw mbo bhe! Sétwə fá béghati bhe Mbok Ndíndí éti Yesu bé mántik nsem ndú menyin ebhen bebhiki bhon nsay mántwə ntá Mandem mmu áchyé nepém. Yi ke ághókó mfay ne mmik ne manyén ne menyin menkem ebhen bechi aré.

¹⁶ Ndu mpok ane áfuéré ansem, aró nyaka bo betəkó mmik mankem mánka mbo enyú bákonj.

¹⁷ Yé no, abhiki ro nyaka beton kponoronj bé yi áchí. Aka berítí menyin. Yi ke áka manyiep

ámfú amfay ne áchye mbwot ndú ayi mpok, anchye bhe nenyíé, anchye manák.”

¹⁸ Pól ne mmæere ywi bárem menyin ebhen bekú bo bhó mángó bé bó nkwo báchí chí bakwánwan. Yé na, bábhíki kwáy bechyet bo mbi bé béké chye bhó akap ané babhōn bechye chí ntá Mandem.

¹⁹ Ké ébhíki tat, mbok bo Israel báfú Antiok ane atú Pisidia, báchák báfú Ikóniōm. Báku beyá bo mánká ne bhó. Éka bátémti Pól ne batay, básu bárak báró anti etok ne nkaysi bé anán agu.

²⁰ Ké mpok ane bakoño Yesu bárónó are bákap yi, afate apetnsem etok Lístia ne bhó. Néyí nókó, Banábas ne yi báró bárak Débe.

Pól ne Banabas bapetnsem Antiok amem atú Siria

²¹ Pól ne Banábas báre ghati bo Mbok Ndíndí éti Yesu amem etok Débe. Beyá bo mánoko ne bábhó békōño Yesu. Bó Pól bapet ye nsem Lístia ne Ikóniōm ne Antiok ane Pisidia.

²² Báre fyé bakoño Yesu nti mban eyo enkem mánchye noko bhó manlé bé mándók ambi béte kpirí ndá nesikinti enap ne Yesu. BóPól bágháti bhó be bábhōn begbo beyá ésoñori ké mánchwe ndú nepém enén Mandem ábhák Mfó wap.

²³ Pól ne Banábas báayap bó bati ndu yéntiki ekeré Mandem. Báfyé bhó amo Yesu Acha mmu bó básíki nti ne yi ndu nenikimuet ne netarénsay.

²⁴ Báfaet ye atú Pisidia, bárak atú Pamfilia.

²⁵ Aré, bágháti mbok Yesu amem etok Pega. Báfa Pega basep bárak Atália.

²⁶ Básót achwinyén befu Atália bapetnsem Antiok. Amem etok Antiok ké bōnto Yesu mánikimuet éti Banábas ne Pól be berindu Mandem mémábak ne bhó ndú betik ebhen báku ké bapetnsem Antiok.

²⁷ Báchwóbbhé nókó Antiok, babhiní Bó nkwo Yesu báchem nebhuet amot. Bágháti bhó menyin menkem ebhen bó báku ndu betan Mandem, ne enyu Mandem anéné mbi bé bo abhen bápú bo Israel mánsíki nti ne Yesu.

²⁸ Babhak aré ne bakoño Yesu ndú mpáy batan.

15

Bōbati nkwo Yesu bakem echeme egbo Yerusalem

¹ Bo báfú Judéya bátwó Antiok bábhó betōn bōnkwo Yesu mándeme noko be, “Mandem apú kway bepéme mmu mbák babhíki syep yi bekoño ebhé Moses.”

² Pól ne Banábas bákém etantí epáiti ne bhó éti ndaka wu keghó ntí. Éka baka eyōn émot be Pól ne Banábas ne mbok bakoño Yesu

abhen Antiok mándók Yerusalem, mángó bōnto ne bōbati nkwo Yesu éti ndaka wu.

³ Bafa bare rōñ mbo enyū nkwo Yesu bátó bhó. Ené bárōñ atú Fonishia ne atú Samária, báre téé ndú betok ebhen bechi ambi manganí noko bōnkwo bé bo abhen bápú bo Israel mánoko mbok Yesu nkwo. Eyo échye bakoño Yesu beyá manák.

⁴ Báchwóbbhé nókó Yerusalem, bōnkwo, ne bōnto Yesu ne bōbati etok básot Pól ne Banábas ne bo bachak ne manák. Pól ne Banábas bágháti ye bhó menyin menkem ebhen Mandem ákwáká bo manka.

⁵ Ké mbok bakoño Yesu abhen bachi bōnkwo Fárisi bághókó nókó na, báfáte babho bérēm be, “Bábhōn besyep bo, manganí bhó be mambure bebhé Moses.”

⁶ Bōnto Yesu ne bōbati bapet bachoko beyiní ndaka wu.

⁷ Bátát noko aré ndu bárēm ndaka wu, Pita afate aghati bhó be, “Bōma, báriní be Mandem anán ayap me nénti eneka te mpok ane áfuéré ansem bé ngati Mbok Ndíndí éti Yesu ntá bo abhen bápú bo Israel bé bó nkwo mangok, mánoko.

⁸ Ne Mandem mmu ariní bati bo mankem, atōñ kpōñórōñ bé bo abhen bápú bo Israel bákway mánoko nkwo. Aka nó ndu áchye bhó Éfōñó Bedyere nkúbbhé mbo enyu yi achye nyaka bhese.

⁹ Afonjori bebá bhap ndu básíki nti ne Yesu ne ake tōñ bé bese bo Israel séchí kekúri ne bhó.

¹⁰ Ntí ane báyan ye memō Mandem, bégho mbák chōñ yi ambé nti achí bé yí? Náká yí báchye batu ane yé chí bachímbi bhese babhíki kway nyaka bepko ntá bo abhen bachi bakoño Yesu? Yé chí bese nkwo sébhíki kway bepko batú yo.

¹¹ Ébhíki ri beka no! Sénoko bé Mandem ápeme bhese chí éti berindu ebhen Yesu Acha áfōñó bhese ne nkúbbhé enyu yo ké ápeme bo nkwo.”

¹² Pita árēm nókó na, echeme enkem ékwén kpák ndu béghok ndu Banábas ne Pól bágháti bhó éti menyiní maknkay ebhen Mandem áchye bhó betan, báku nenti bo abhen bápú bo Israel.

¹³ Mánáná nókó bérēm enyin ene bárēm, Jems afate abho bérēm be, “Bōma, ghók ká enyin ene mērēm!

¹⁴ Símiōn anan ágháti bhese enyū Mandem ábhó betōñ bé akōñ bo abhen bápú bo Israel nkwo, ne ayap mbok eyap be mambák bōbbi.

¹⁵ Ne enyin ene yi árémé éko ndōñ amot ne menyin ebhen baremé kepinti bárémé mbo enyu básiní be

¹⁶ Ansem mpok, chōñ mpetnsem mpet ntee eket Debhit ené ékwéné. Chōñ njon eket ené ébáy mmuet amik nka yo empēt ente.

¹⁷ Chon nkɛ nɔ be bɔbho mankem mambo beyan mbi betwo ntá ya, yě chi bo abhen bápú bo Israel, mankem abhen mbíní be mambák bɔbha nkwo.

¹⁸ Nɔ ke Mandem Acha mmu akɛ bo mándíní menyin ebhen areme tesáy.” *

¹⁹ Jems arak ambi bɛrem be, “Ndu nkaysi aya, séképerɛ sonjori bɔ abhen bápú bo Israel abhen bátwɔ ntá Mandem.

²⁰ Sénsínj chí ekáti séngátí bho be báké nyie nenyíe ne nya ane áfú ndú akap ane báchyé ntá mandem nsé, ne be mándó epúsi, ne be báké nyíe nya ené manon amap ábhíkí rɔnj amik, ne be báké nyie manonj.

²¹ Sénsínj bó nɔ mbɔnyune bábhɔ bɛpáy bebhé Moses ebhen amem bekeré nenikimuet bo Israel tentep, ndu yéntiki nywɔbhé nɛywémuet, ne bo yéntiki etok bárinj bho.”

Básínj ekáti ntá bɔnkwo abhen bápú bo Israel

²² Bɔnto Yesu ne bɔbatí ne bɔnkwo Yesu mankem bághó bé chí erítí nkaysi. Báká eyon émot be mánjáp bo mánto Antiok ne Pól ne Banábas. Báyp ye Sáilas ne Júdas ane nnyén eni nécháák néchí be Bāsabas. Bɔ batí apay bábhak bɔbatí nkwo Yesu.

²³ Ekáti ené báchyé bho mándók ne yo éré rem be, “Besé bɔnto Yesu ne bɔbatí ne bɔnkwo Yesu mankem sékáka be bómáyese abhen bápú bo Israel awu Antiok, ne abhen Síria ne abhen Silísha.

²⁴ Séghok be mbak bo báfu fá ntá yesé batwɔ awu ne netón enap béchyé bhe esonjori ne bafye bhe ebyok anti ené sébhíkí tó bho.

²⁵ Éti yo ke séchókó, seká eyon émot be sénjap bo sénto ntá yeka ne abhen ekonj abhese, Pól ne Banábas,

²⁶ bo abhen báká newú éti Acha ywese Yesu Kristo.

²⁷ Sétó ye Júdas ne Sáilas ntá yeka. Mánanj mǎngáká awu chon mǎngati bhe besí ne besí nkúbhé menyin ebhen sénsínj amem ekáti.

²⁸ Echí bé sébhonj nkaysi amot ne Efónó Bedyere be séké chye bhe batu ácháák ane acha bebhé ebhen bábhónj bebhare.

²⁹ Nɔ chi be báké nyíe nenyíe enen nefú ndú akap ane báchíe ntá mandem nsé, ne báké nyíe manonj, ne yě chí nnya ane manon ami ábhíkí rɔnj amik. Ne be mándó epúsi. Mbák mǎndó menyin ebhen, chon émbak erírí ne bhe. Mǎncháko sayri.”

³⁰ Bɔbho bati anwí báfa Yerúsalem barak Antiok. BɔPól bábhínj nkwo Yesu báchémm ebhuet amot bachye bho ekáti ene bapoko.

³¹ Bápáy noko yo, maníe amen áchi amem éfyé bo Antiok ntí, bábhonj manjak.

³² Júda ne Sáilas babhak baremé kepinti. Bághátí bɔnkwo Yesu beyá menyin ndu béfyé bho ntí ne békwaák bɔ mántanj ndu nesikinti enap ne Yesu.

³³ Báchókó náko aré ne bho ndu mómbinj mpok, bɔnkwo Yesu bátík bho, ne manjak be mǎmpétnsem Yerúsalem ntá bo abhen bátó bho.

³⁴ [Ke Sáilas akɛ nti bérɔp Antiok.]

³⁵ Pól ne Banábas bárap Antiok. Aré, bare tónj, mǎngati noko bo eyon Acha ne beyá bo bácháák nkwo.

Akóre akwén néntí Pól ne Banábas

³⁶ Ewak émot, Pól arem ntá Banábas be, “Sémpetnsem ndu yéntiki etok ene séghátí eyon Acha are séngó ndú bɔnkwo báchí.”

³⁷ Banábas are yánj bé mǎnsót Jón Mák yí ándók ne bho.

³⁸ Ke Pól keka bé échi sayri bésot yi mbɔnyune aró nyaka bho etok Pamfilia ené bábhíkíre naja betik ebhap.

³⁹ Éti yo, Pól ne Banábas bákémm beyá epúití kpát akóre akwén nenti nap. Banábas asot Jón Mák báchwé achwínyén, barak Sáypros.

⁴⁰ Ke Pól ayap chí Sáilas. Bɔnkwo Yesu mánikmuet be berindu Acha mǎmbak ne bho.

⁴¹ Pól asot Sáilas barak Síria ne Silísha ené yi afyé nti nta bakwo Yesu abhen báchí are nti.

16

Tímoti arak ne Pól ne Sáilas

¹ Pól ne Sáilas barak baghaka Débe ne bafu noko are barak Lístra. Nkonjo Yesu amot abhak aré ane áká nnyén bé Tímoti. Máyi abhak mmu Israel ane ánokó Yesu, ke aywi chí abhak mmú Grik.

² Bɔnkwo abhen Lístra ne Ikóniom bǎrém nyaka erírí éti Tímoti.

³ Eká Pól are yanj besot Tímoti be andak ne bho. Akɛ ye básyép yi mbɔnyune bo Israel bachi nyaka ndú betak ebho ne bárinj be chí Tímoti achi chí mmú Grik. *

⁴ Arak ye ne Pól ne Sáilas. Ndu báronj, mǎngati noko bo ndu yéntiki etok ene bachwɔbhe are menyin ebhen bɔnto ne bɔbatí etok abhen bachi Yerúsalem bǎrémé, ne mǎnsemti noko bho be mǎmbare bebhé ebho sayri.

⁵ Eyo eka bakwo Yesu barak ambi bésiki nti ne Yesu, ne mpáy yap anjá andoko noko chí ambi.

Pól aghó kenó amik anti fútí be babhínj yi ndú etok Masidónia

* **15:18** Yinj ekáti Émos 9.11-12 ne Aisáya 45.21.

* **16:3** Bo Israel bachi nyaka Lístra ne Ikóniom. Ndu Pól áyánj be bo Israel mangok enyin ene yi ághátí bho, akɛ básyep Tímoti. Bo Israel bárinj nyaka be babhiki syep Tímoti mbɔnyune etayi achi nyaka mmu Grik, ke máyi mmu Israel.

⁶ Pól ne Sáilas ne Tímoti baghat bafuēt atú Frijia ne atú Galéshia mbonyune Efónó Bedyere abhíkí ka be mángati bo Eyon Mandem atú Esia.

⁷ Bágháká nókó kékwót ne ndiere ebhi Misia ne Bitinia, báre yan beron atú Bitini, ke Efónó Yesu keka bó mándók.

⁸ Eká baghat bafuēt atú Misia, bárók Troas.

⁹ Aré, Pól aghó kenó amik antifú ne beti ndú mmu Masidónia áté ánikmuēt andem noko ntá yi be, “Twó fá Masidónia kwak bhesé!”

¹⁰ Pól ághó nókó kenó éko, séká bé Mandem abhíní bhesé séndók séngátí Mbok Ndíndí ntá bó atú Masidónia. Témté wu, Mme Lukas nchem ne bho sétonti mmuēt bérón aré. †

Lidia anoko Mbok Ndíndí éti Yesu etok Filipi

¹¹ Séchwé áchwi ane arón Troas. Sérók téé ségháká Samótras, etok ené nnyén nékábhé. Égháká nókó ntinywop, ségháká Neápolis.

¹² Séfú noko aré, séko amik ségháká Filipi. Filipi abhak etok egbo atú Masidónia, ne abhak anten Mfo Rom. Sébhak Filipi ndu mpáy manywop.

¹³ Égháká nókó nywobhé neywémuēt bo Israel, séfú amem etok sérók angókonyén ndú nebhuet ane sékáysi bé bo báchém are ménikmuēt. Séchókó amik séndem noko kepi ne baghoré abhen báchémtí aré.

¹⁴ Ngóre amot ane aká nnyén be Lidia afú etok egbo ene babhíne be Tiátira. Abhak nkósé ndú nden ené échí mmuēt chu ne éyá nkáp. Achye nyaka Mandem kenókó. Mandem aká yi anene nti eni aghók sayri ne anoko enyín ene Pól arém.

¹⁵ Bájwiti yi ne *efo eyi. Anik bhesé mmuēt arem be, “Mbák básot me mbo mmu ane ánókó Yesu tetep, twó ká chókó eket eyá.” Anyiere bhesé enyu eyo kpát serók.

Báfyé Pól ne Sáilas kenon etok Filipi

¹⁶ Éwak émot, ené sérón ndú nebhuet nenikímuēt, sétémeri móngosón ane áchi nsem. Efónó ebúebu ebhak ne yi éká are rém menyín ebhen bébhónó befakari. Eyo échyé nyaka bo abhen bábhónó yi beyá nkáp.

¹⁷ Aghó nókó bhesé ne Pól, abho bekono bhesé ambiki noko be, “Bóbben chí bó betok Mandem mfay! Bághati bhe enyu Mandem ápeme bho.”

¹⁸ Arók ambi beka nò ndú beyá manywop kpát nti nébé Pól, ayibhiri mmuēt asáy efónó ebúebu ené échí ngosón wu amuēt be, “Ndú nnyén Yesu Kristo nchí ghati wó be ómfú yi amuēt.” Témté wu efónó ebúebu yo éró ngosón wu.

¹⁹ Ndu éfakári nò, bo abhen bábhónó yi bághó be mblí wap bebhón nkáp áchonti. Bákém Pól ne Sáilas, báya gbaka gbaka gbaka bárók nefisie, besí bóbatí etok, amem ekeré manyé.

²⁰ Bágháká nókó aré bárem be, “Bóbben chí bo Israel ne báchyé esonori amem etok eyesé.

²¹ Bátón bhesé bepinítok ebhen ebhé eyesé ébhíkí ka be sénkónó. Séchí bo Rom ne sépú kwáy békónó bepinítok ebhap.”

²² Beyá bo abhen bachi are bachem ne bó ngosón wu bebbat bōPól barak amuēt. Batañá manyé báchyé eyon, báyók bó nden amuēt ne bádén bó ne bekpa.

²³ Bádén nókó bhó sayri, báguép bhó ekerékenon, bághati mmu ane ábhàbheri ekerékenon bé ánsót mpok bé báké bué.

²⁴ Mbabheri wu ághókó nókó nò, asót bhó, arók afyé ndu móket ane áchi te amem. Báfyé bhó beko bekak. ‡

²⁵ Ke égháká nókó mbo néntíbhéti, Pól ne Sáilas babho menikmuēt mánkway noko bakwáy ndu bebiti Mandem, batí bókenon bachak mángoko noko.

²⁶ Bápére ghó nenyikisi mmik nékwén, kpát mmik ane báté ekerékenon aré anyikisi. Babhinywop ánéne ndú mmuēt yap témté, ngem ené báfé bókenon ne yo ékánjári enkem, ékwénti amik.

²⁷ Mbabheri ekerékenon afate. Aghó nókó babhinywop fufú, akaysi bé bókenon mankem bábué. Agwop akparenja ywi ndu beway mmuēt.

²⁸ Ke Pól abik arem be, “Óké way mmuēt. Besé mankem séchí fá!”

²⁹ Mbabheri wu arem bé mántwó yí ne erónó. Bátwó nókó ne yó, arók ekerékenon ntíét ntiet akwén ndú bekak Pól ne Sáilas angwere noko ne becháy.

³⁰ Asót ye bó nefi abhép bó bé, “Botá, chon nká yi ke Mandem ampeme me?”

³¹ Bákéme yí be, “Nókó Yesu Acha ne chon Mandem ampeme wó ne efo eye enkem.”

³² Bo Pól bághati ye yí ne efo eyi Mbok Ndíndí éti Yesu Acha.

³³ Nkúbhé beti ebho, asót bhó témté aso befuet ebhap. Pól ne Sáilas bájwiti yi ne efo eyi enkem.

³⁴ Asót ye bó eket eyi achye bhó nenyié. Yi ne efo eyi enkem bájwi ne manák be mánókó Mandem.

³⁵ Néyí nókó bó batí etok bátó bó mbín nkú ntá mbabheri ekerékenon ne eyon be, “Dó bóbbó mándóki!”

³⁶ Mbabheri ághókó nókó nò arók aghati bōPól be, “Bóbatí báto eyon be ndó be mándók. Bákway ye beron. Mánko sayri.”

† 16:10 Lukas mmu asíní ekáti ené achem mmuēt ne bōPól, are kó ne bho.

‡ 16:24 Beko: Chí mbíní menok ene bo Rom bágwot nyaka bo bekak be báké bué mamfu ekerékenon.

³⁷ Ke Pól arem ntá bo mbĩn nkú be, “Báway bhesé ne mantem besi bho, mamese bhesé ekerékenon ené bábhiki tan bhesé yendu sechi bō Rom. Nēne, báyan sémfú séndók bhésé bhésé? Wáwák! Bó babhōn bōbatí bábhōn bétwō ndu mmuet eyap māmferē bhesé.”

³⁸ Bó mbĩn nkú bápētsem baghati bōbatí enyīn ene Pól areme ne bághókó nókó bē Pól ne Sáilas báchí bō Rom, becháy bekem bō.

³⁹ Babhōn bōbatí bārók ye mánikmuet ntá Pól ne Sáilas be māmfonóri bhó. Báfere ye bōPól ekerékenon, mánikmuet ntá yap be mándó etók eyap.

⁴⁰ Pól ne Sáilas báfú ye ekerékenon, bārók eket Lídia. Bátēmeri bōnkwo Yesu are báchíe bho maníe ne báfyé bō nti. Báfá ye etók eyo.

17

Enyīn ené éfakári Tesalónika

¹ BōPól bārók báfuét betók Amfipolis ne Apolónia báchwop etók Tesalónika, nebhuēt ane ekeré nenikímueti bo Israel echi.

² Pól arók achwe amem ekeré nenikímueti eyo. Yēntiki ebhak yí áróńó, enyu eyo ke yí áká nyaka. Ndú bōsōnde barat are fyé mbok ne bho ndu bekwā bō māmboń nejwīmem ndú menyīn ebhen bechi amem Ekáti Mandem,

³ ne anene noko ne antōn noko be Mpeme Mandem afyé nyaka bariēp be áto, abhōn nyaka begħo esōńori ne angú, ke ampetnsem ndú nepēm. Pól are ghati bhó be, “Yesu mmu nchí ghati bhe menyīn eti yi ke áchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariēp be áto.”

⁴ Mbók eyap mánóko, báchémmuet ne Pól. Beyá bō Grik abhen mánikmuet ntá Mandem bo Israel ne beyá manēm bagħoré etók eyo mánóko nkwo, báchémmuet ne bōPól mbó bakońo Yesu.

⁵ Ke mbók bo Israel bábhōn mpabhamík ne bōPól. Manyokoti bo abhen bághabhē għap ne báku bō mángúep ebhyok etók. Bārók bádkáti babhīnywop báchwe amem eket ene mmu ane áká nnyén be Jáson ndu beyan Pól ne Sáilas be mánsoť bho mandák ndú nchemti bo abhen bachi nefi.

⁶ Ke ndú bábhiki għa bōPól, báya Jáson ne bōnkwo Yesu bácháć gbaka gbaka gbaka bārók ntá bōbatí etók ne bho, mambiki noko be, “Bó abhen bákó mbánkem mánchye noko esōńori bátwō fá nkwo

⁷ ne Jáson asot bō afyé anywóp. Bó mankem báku menyīn ebhen bétōń bē bápú bhūere bebhé mfo ngo ane Rom mándeme noko be mfo achák áchí ane aka nnyén be Yesu.”

⁸ Bōbatí ne bōtók bághók nókó nó, batí átáka bho amem.

⁹ Báku Jáson ne bōnkwo bho bághókó nkáp ndu betōń be bápú pere chye esōńori. Bāró ye bō mandák.

BōPól barók etók Béroa

¹⁰ Égháká nókó ne beti, bōnkwo bátīń báku Pól ne Sáilas bábé barók etók Béroa. Aré, bārók báchwé ekeré nenikímueti bo Israel.

¹¹ Bo Israel abhen Béroa bábhōń nti begħok mbok Yesu ané Pól ne Sáilas bághati bho écha abhen Tesalónika, mbōnyune básiepti nyaka Eyōń Mandem ne beyá ekwak. Bāre chak Ekáti Mandem begħo mbák menyīn ebhen Pól átoń bechi tetep.

¹² Ekú beyá-bhap mánóko Yesu Acha. *Manēm bagħoré Grik ne beyá babhakanem mánóko nkwo.

¹³ Ke bo Israel abhen Tesalónika bághókó nókó be Pól ághati Eyōń Mandem etók Béroa nkwo, bārók aré manyíkisi batí bo, be mánchye bōPól esōńori.

¹⁴ Tímté wu, batí bō nkwo Yesu bátík Pól be andók be angōkōnyén, ke Sáilas ne Tímti bāróp Béroa.

¹⁵ Bo abhen bārōńó ne Pól, barók ne yi kpát bágháka Atens. Pól aghati ye bho mpok ane bápētsem bē mángáti Sáilas ne Tímti be mánjánj mbi mántemeri yi ayak amem etók Atens.

Enyīn ené éfakári ne Pól etók Atens

¹⁶ Ené Pól ánōń Tímti ne Sáilas etók Atens, nti néré sōńori yi amem begħo bē etók éjwí ne bebhó njo ene bo básot mbó bōmandem.

¹⁷ Ekú are rōń ekeré nenikímueti bo Israel yēntiki nywop ankem noko epáítí ne bho ne bō Grik abhen mánóko nyaka Mandem nkwo. Arōń nyaka nkwo nefisie yēntiki nywop anku noko enyumót ne bo abhen bátwó áré.

¹⁸ Bōfú bábhak abhen bátōń menyīn ebhen bēkó ndōń ámót ne bakońo Epikuros ne bo Stoik, * Bó nkwo báķēm nyaka epáítí ne yí. Pól ághati nyaka bho menyīn eti Yesu andeme noko bē chōń bawú mámpetnsem ndú nepēm. Ekú mbók eyap bāré way Pól mandeme noko bē, “Échińtí enyīn ene nkwo ářēm nō mbōń yi?” Bácháć be, “Échí mbó be yi ághati bho chí eti bōmandem abhen sébhiki rinji fá etók ene.”

¹⁹ Básot Pól barók Ariyopagós, nebhuēt ane bōbatí báchēm noko nyaka, bāřém ntá yi be, “Séķōń bēřinji eti menyīn beķo ebhén ótoń.

²⁰ Menyīn ebhén óřēm bechi maknkay ntá yesé ne séyāń bēřinji mbōń enyīn ene óřēm.”

²¹ Bāre řem enyu eyo mbōnyune bō Atens ne manko mankem abhen báchí aré báķōń nyaka bēchókó begħok ne bēfyē mbok eti barak ako.

* **17:18** Bo Epikuros chi bō abhen bakaysi nyaka be nnēm enyīn ndú nepēm chí menyīn ebhen béchye mmu manák.

²² Pál afate ye ate nénti bô echemé Are-opagós yô abho bárem be, “Bô Atens, ngo bé báfyé ntí ndú baraká bômandem tontó.

²³ Ené nchí kô etók mfyé nòkô amík ndú menyin ebhen báchyé kenókó mbô bômandem, ndók ngaka nebhuet amot ane efeme akap echí, ngó ndu básin aré be, ‘Ntá mandem ane bo bábhiki rinji.’ Mandem ane nò bé báchyé kenókó yéndu bábhiki rinji yí ke méghati bhe menyin éti yi.

²⁴ Mandem mmu ághókó mmik nkem ne yéntiki enyin ene échí aré, yí ke áchí Acha ane ábhónj betan menkem amfay ne fá amík. Apú chókô amem beket ebhen bakwánwan bághókó.

²⁵ Ne nkwanwan apú kwáy békú yényin áchýé yí mbonyune yí apu cháp yényin. Yimbónj ke áchyé nepém ne éyú ne yéntiki enyin échák ntá yéntiki mmu.

²⁶ Ayámbi ághókó nyaka mmú amot ne amuet mmu wu ké manérékeré bho ankem fá amík afú. Apére ghoko yéntiki nneréket, ayámbi abhure nebhuet ane bôneréket wu bábhák ne mpok ane bô bábhónj bôbhak aré.

²⁷ Mandem aká enyu yô bé bô mánján yí ne ndu báyan yí mbô mmú ane ámò ne amó beyan enyin amem ejuri, mánkwáy berinji yí. Ke sayri sayri, Mandem abhíki sap nekô ne yé mmu ywese amot.

²⁸ Echí nkúbhé mbô enyú mmú yweka amot ármé nyaka be, ‘Nepém enesé néfú chí ntá yi, ne yí ke áchyé bhesé betan sékó, ne yí ke áká be sembónj nepém.’ Echí mbô enyú mbók batemé bakay bheka bármé be, ‘Besé nkwo séchí bô abhen Mandem.’

²⁹ Téndu séchí yé bô Mandem, séké kaysi bé Mandem achí mbô enyin ene mmu ákwáy bésot gol ne yé chí silbha ne yé chí ntáy angoko ne kebonj eki ne eka eyi nkwo.

³⁰ Mandem aféré ntí ndu menyin ebhen bo bákú ndú mpok ane bô babhikire rinji nkaysi yi. Ke nène, ághati bo mankem mbankem be yéntiki mmu antiknsem ndú bebú ebhi,

³¹ mbonyune abhuré nywop enen yí átánj bô mankem enyu ene echí chak. Anán ayap mmu ane átánj manyé yô, ne atónj erinj bekú bô mmik mankem mándinj mmu wu, ndu áká yí áperénsem ndú nepém.”

³² Mpok bághoko ndu Pál ármé éti neperénsem ndú nepém, mbók eyap bare yókó yí, ke bachak barem be, “Sékónj be ómpet ómfuét óngati bhesé éti neperénsem ndú nepém.”

³³ Pál arô ye bô afú arók.

³⁴ Ke mbók bákónj yí. Bóbhô mánókó. Dionisíás, mmú echemé Ariyopagós, ne ngoré ane áká nnyén bé Damaris ne bo bácháak babhak ndú nkwo bho abhen bakónj Pál.

18

Pál aghati Mbok Ndándí amem etók Korint

¹ Pál afa Atens arók etók Korint.

² Atemeri mmu Israel amot aré ane aka nnyén be Akwíla, mmú atú Póntos. Ebhikire tat nyaka, ené Akwíla ne ngoré ywi Prísíla bóró etók Itali mbonyune Klaudíás Mfô Rom, achye nyaka eyonj bé bo Ju mankem mánfá Rom. Pál arók begbho bho.

³ Babhónj nyaka awó-betik ámót ne Pál, nò chí betik bégghókó bétém ne nden. Pál achókô ne bho mángoko nòkô bétém.

⁴ Pál are rónj ekeré nenikímuéti bo Israel ndú yéntiki nywóbhé neywe muet enap ankem nòkô epúiti ne bho ne anu nòkô be bo Israel ne abhen Grik mánókó menyin ebhen yí ághati bho éti Yesu.

⁵ Mpok Sáilas ne Tímóti báfú atú Masidónia báchwóbhé Atens, Pál arô betik begboko bétém aróbhe ká chí betik beghati bo Mbok Ndándí ndu mpok nkem ane yí ábhónj, anu nòkô bekú bo Israel mángó kponjorónj be Yesu ke achí Mpame Mandem afyé nyaka bariep be átó.

⁶ Ke bô keka ne yi. Mánókati nòkô yi. Akwet nden éne echí yi amuet, arem be, “Ntú bebú bheka aróp ne bhe. Amóya achi pépép. Nebho echónj ntúknsem ntá yeka ne ndóbhe rónj chí ntá bo abhen bápú bo Israel.”

⁷ Afa ye aré, arók achókô eket mmu amot ane aka nnyén be Títíás Jóstos. Jóstos abhak mmú ane áchyé Mandem kenókó. Ekere yi ébhák kekwo ne ekeré nenikímuéti bo Israel.

⁸ Mmú amot abhak aré ane aka nnyén be Kríspós. Abhak munti ekeré nenikímuet. Yí anoko Yesu Acha ne efo eyi enkem. Beyá bô Korint bachak abhén bághók nyaka menyin ebhen Pál ármé mánókó nkwo, ne bájwíti bho.

⁹ Beti mémot, Yesu Acha aghati Pál ndú kenó amík anti fúú be, “Óké cháý. Dók ambi bégghati bo éti ya. Kéchókó kpak.

¹⁰ Nchí ne wô ne yé mmu apú kway bekú wô enyin. Beyá bô bachi etók ene abhen babhak chónj bôbha.”

¹¹ Pál arók ye ambi béchókó etók eyô ndu mmíé ne batánj átándát, antónj nòkô Eyónj Mandem.

¹² Bô Rom bákú nókó Galíó góbhanô atú Gris, bo Israel abhen bachi are bágwót nnet ne bákém Pál bórók ndu acha manyé ne yi.

¹³ Aré, bághati Galíó be, “Mmúne ánu bekú bo mánchyé nókó Mandem kenókó enyu ené ebhé yesé épú yan mmu anká.”

¹⁴ Ke mpok Pál áyanj berem enyin bé ántánj mmuet, Galíó arem ntá bo Israel be, “Bé bo Israel, mbô yí aká chí ebépti enyin ne yé ndak abúabú, mbú nkáá ne bhe.

¹⁵ Ke téndu ndak ane achi chí éti menyin ebhen bo bármé ne manyén bo ne bebhé ebheka, be babhónj mándinj enyú batánj wu. Mpú kwáy betánj ayô barak.”

¹⁶ Galío árém nókó nò, abók bhó be mámfú amem acha manyé.

¹⁷ Bafu nókó, bakem Sosténes mmu ane achi nyaka munti ekeré nenikímaet eyo bádén nefi acha manyé. Yé nò, Galío ake fyé nti aré.

Pól afú Korint arək Antiək

¹⁸ Pól apet atat ne bönkwə Yesu abhen Korint ndü beyä manywəp. Arə yé bho, asot achwinyén arək atú Síria ne Prisila ne Akwila. Báchwóbbhé nókó etək Kenkreyə, Pól amu nti betəŋ be ábháré bariép amen yi afyé besí Mandem.

¹⁹ Báchwé achwi bārək Efesəs. Pól arə Prisila ne Akwila angəkonyén arək achwe amem ekeré nenikímaet, are kém epáítí ne bo Israel.

²⁰ Nkwó wap abhen mánóko bárem be Pól ántát ne bho ke yi keka.

²¹ Pól arem chi be, “Mbák chí nkaysi Mandem chəŋ mpetnsem fá ntá yeka.” Arem nókó nò, arə bho achwe áchwí bare rəŋ.

²² Agháká nókó Sesería akó etək, arək akaka nkws Yesu abhen bachi aré, asep arək Antiək.

²³ Átát nókó aré mpäy manywəp, afa are kə betək ne betək atú Galéshia ne Fríjia, amfyé nókó bakoŋo Yesu mankem nti ndü nesikínti enap.

Apólos atəŋ Eyəŋ Mandem etək Efesəs ne etək Korint

²⁴ Mmu Israel amət ane áká nnyén be Apólos atwó Efesəs. Etək nebhe eyi ébhák Aleksándriya. Yi achí nyaka mmu ane árinji berem kepi ne arinji Eyəŋ Mandem sayri.

²⁵ Mánəŋ batəŋ nyaka yi mbi Yesu Acha ne ághàti nyaka bo menyin abhen bédü yi anti beghati bo éti Yesu nkúbbhé mbo enyu bo bechi. Ke arinji chí nejwiti enen Jón atəŋə bo.

²⁶ Amem etək Efesəs, Apólos abho béghàti bo menyin éti Yesu amem ekeré nenikímaet kebhnəŋ becháy. Prisila ne Akwila bághókó nókó Eyəŋ Mandem ene yi ághàti bho éti Yesu, básót yi eket eyap, mánəŋa batəŋ yi menyin ebhen béyinj mbi Mandem nkúbbhé mbo enyu bechi.

²⁷ Apólos ákw nti bérəŋ Akáiya. Bóbati bakoŋo Yesu abhen Efesəs báfyé yi nti ne básin ekáti ntá bakoŋo Yesu abhen Akáiya bekwə be mánsyepti yi sayri. Aghaka nókó aré, akwak tontó bo abhen Mandem atəŋ bo berindu ne mánóko.

²⁸ Aré, are kém epáítí ne bo Israel besí bo mankem. Adebhe nókó bə amik ndu epáítí eyo ne are sət menyin ebhen bechi amem Ekáti Mandem betəŋ kponorəŋ be Yesu ke achí Mpeme ane Mandem afyé nyaka bariép be áto.

19

Pól aghati mbok Yesu etək Efesəs

¹ Ené Apólos achí Korint, Pól are kə atú Esia. Akó kpát aghaka Efesəs. Atemeri mpay bakoŋo Yesu aré.

² Abhép bhó be, “Efónó Bedyere atwə ntá yeka mpok mánókó Yesu?” Bákéme yi bé “Ae! Yé chí beghok be Efónó Bedyere achí sébhíki re ghok.”

³ Pól abhép bhó be, “Nti ane bájwítí ye nyaka bhe achi be yi?” Bákéme yi be, “Chí éti menyin ebhen Jón ághàti bho ke bájwítí bhese.”

⁴ Pól abho ye bekwə bó mánjwímem. Arem be, “Jón ájwítí nyaka bo betəŋ be bátiknsem ndü bebú bhap angati nókó bo Israel bé bábhəŋ mənókó mmu ane átwó yi ansem, nò chí Yesu.”

⁵ Bó Efesəs bho bághókó nókó nò, báka bájwítí bho mbo bo abhen mánókó Yesu Acha.

⁶ Pól anyəŋa ye bó amə anti. Efónó Bedyere abhak ne bho, bábhə berem beyəŋətək nyáná nyáná ebhen bó babhiki ghók, mándem nókó menyin ebhen Mandem afyé bhó anti.

⁷ Bə mankem babhak mbo batí byo ne apay.

⁸ Pól abhak Efesəs ndü batəŋ árát andək nókó ekeré nenikímaet beghati bho Eyəŋ Mandem kebhnəŋ becháy ankem nókó epáítí ne bho ndu áyən be bó mándíní, mánoko, enyu Mandem áyən bə mambak ne yi mbo Mfo wap.

⁹ Ke mbók eyap báchók batú kenoko enyin ene Pól árém. Báre rem chí bebéptí menyin éti mbi Acha besí bo mankem. Ndu bákwə nò Pól asot bo abhen mánókó arək ne bhó, ankem nókó epáítí ne bho éti Eyəŋ Mandem amem áchá Tírános yéntiki nywəp.

¹⁰ Arək ambi bekwə enyuyə ndü mamié apay. Ekə bo mankem abhen báchí atú Esia, bághók Mbok Ndándí éti Yesu Acha, nò chí bo Israel ne abhen bápú bo Israel.

Bó Séva báre yəŋ mbi bébhəŋ betəŋ amfáy befónó bebú

¹¹ Ndü Pól atəŋ Eyəŋ Mandem, Mandem achye yi betəŋ bekwə menyinjí maknkay ebhen bo bábhikire ghó.

¹² Eká kpát bo babho besot bebhókó nden ebhen bétése besí ne nkú yi, mambare nókó aməet bómame, ne bó mántəŋ nókó, ne befónó bebúbəbə mémfu nókó bo aməet.

¹³ Mpäy bo Israel babhak are abhen bákwə mánkwə nókó befónó bebúbəbə mémfu méndó bo abhen bə besəŋəri. Báre mə bébok befónó bebúbəbə ndu nnyén Yesu Acha nkws. Babho ye berem ntá befónó bebúbəbə be, “Ndu nnyén Yesu mmu Pól ághàti bo éti yi, fú ka yi aməet.”

¹⁴ Bɔ̄ Seva bati tándrámt bare ká nɔ. Seva achi nyaka mungo bachiákap Mandem amot.

¹⁵ Ewak émot éfónó ebúbu eghati bho be, “Ndiní Yesu, ndiní Pól, ke báchí ntiki bho?”

¹⁶ Mmü ane éfónó ebúbu esonjori yí akwén bó amuet arakati nden eyap ne aták bó mankem kpát bábué báfú bebhó bewo ne befuét amuet.

¹⁷ Bo abhen báchi Efesos mankem, bo Israel ne abhen bápu bo Israel bághókó nókó ndak ané áfákári, becháy békém bó bábhó bechye nnyén Yesu Acha kenókó.

¹⁸ Beyä bo abhen mánókó babho befu kponjorónj mánso noko bebépti menyin ebhen bó báku.

¹⁹ Beyä bó abhen báku baraká mandem nsé, bátwó ne bekátí-njo ebhap menkem básónj bho besí bo mankem. Ne mbó báti nyaka bho ti mbu bechye nkáp ane aghaka bebhók silbha nka besa bepay nsem byo (50.000). *

²⁰ Ekú Eyon Mandem ataka mbanj ne mbanj, endók noko chí ambi ne betanj.

Ewat ené bo bakú etak Efesos

²¹ Menyinj ebhen befákári nókó, Pól aku nti eni bé yí abhón befué atú Masidónia ne atú Akáiya ampetsen Yerúsalem. Arem be, “Nnán ngáká aré, mbonj beronj Rom nkwo.”

²² Ató ye bakwak abhi batí ápay, Tímti ne Erastos, bé mándók ambi atú Masidónia. Yimbónj arap ansem atú Esia ndu mómbinj mpok.

²³ Mpok yo, esonjori ébhó etak Efesos éti Mbi Yesu Acha.

²⁴ Ntenátan achi nyaka aré ane áká nnyén be Demétriyos. Asot nyaka Silbha anku noko bóbekeré mandem nsé ane bábhini be Atémis. Awó-betik ebhi áre chyé yí ne bo bácháak abhen báku bho beyä nsay. †

²⁵ Demétriyos abhinj bho báchémb nebhuet amot, arem be, “Botá, bárinj bé keném ekesé kenkem kéfú chí ndú awó-betik ane.

²⁶ Bé babhónj bághò ne bághók enyinj ené Pól áká, puyé chí ndiere fá Efesos, ke atú Esia ankem. Aku beyä bo báka ne yí ndu yí àrém be, ‘Bomandem abhen bo bághókó ne amo bápu bó mandem wáwák!’

²⁷ Akway béchónj ye betik ebhesé ebhen mbák sébhíki sot mpok. Akway beku nkwo bé bo báképere sot ekerákap mandem ngoré Atémis, mbó enyinj. Mbák émfákári nɔ, Atémis mmu áchí mandem ngo ywese apú pere bhak yenyinj. Ne yí ké yéntiki mmu atú Esia ne bó mmik mankem báchyé kenókó!”

²⁸ Bo bághók nókó enyinj ne Demétriyos areme, batí átaka bó amem, bábhó bébik

mandeme noko be, “Atémis, mandem bó Efesos, chí mandem ngo!”

²⁹ Ebyok ékwén etak Efesos enkem. Bo barok ayak bákém Gáyos ne Aristakos báya, barok amem acha etak ne bhó. Gáyos ne Aristakos babhak bó Masidónia abhen bákó ne Pól.

³⁰ Pól are yán beronj ndú nchemti-bó bho be ádem enyinj, ke bakojo Yesu kechye yí mbi be ánká nɔ.

³¹ Mbók bóbatí etak bábhák mamwere bhi. Bóbhó bátó nkwo eyonj menik yí mmuet be áke sá ekak amem áchá.

³² Ebyok ékwén amem áchá mbonyune beyä bho bábhíki rinj nyaka mbónj ndak ane achi amik. Ebhak ye be mbók bábik mándók noko eyap ebhe, bácháak mántanj mándók noko eyap.

³³ Mbók eyap bághó nókó ndú bo Israel bátó Aleksándá ambi, bákáysi bé yí ke átwó ne esonjori, éká Aleksándá asá áwó amfay ndu áyán berém enyinj ndu betánja mmuet.

³⁴ Ke bárinj nókó bé áchí mmu Israel, bápét bábhó bewat mandeme noko be, “Atémis, mandem ane bó Efesos, chí mandem ngo!” Barok ambi beku enyuyo ndú manjók nywóp ápay.

³⁵ Nsinj-bekati ane etak Efesos anu kpát aku mbanj akwen. Abho ye berem be, “Bo Efesos! Agha abhiki rinj be etak Efesos ke ébhàbhèri ekerákap ene Atémis ne ntay mandem enen néfú amfay nékwéné fá amik ntá yese?”

³⁶ Tendu yé mmu apú kwáy betánja menyinj ebhen, bábhónj mbu béchókó chí kpák kechye esonjori.

³⁷ Bāsot bóbhèn bátwó fá ne bho ené bábhíki ghep yenyinj amem ekerákap eyese ne yé ebépti enyinj bábhíki rem éti Mandem aywese

³⁸ Sébhónj bó batí ne manywop ane bátanj manyé. Mbák Demétrios ne bó éka bábhónj ndak ne mmu, mántwó aré ne wú be mántanj.

³⁹ Ke mbák ndak ácháki áchí ané báyanj berinj, chonj manyure wú amem áchá etak ndu nywóp enen manyé.

⁴⁰ Nchí rem enyuné ne ntí be, bákway bechye bhesé esonjori bé sétwó ne ebyok etak enyu ené, mbák mámbép bhesé, sepu bhónj enyinj ené sérém.”

⁴¹ Arémé nókó nó, aghati bhó bé mánguré. Echém étáka.

20

Pól arak atú Masidónia ne etak Gris

¹ Ebyok eyo émay nókó Efesos, Pól abhinj bakojo Yesu. Arem kepí ne bhó ndu béfyé bó nti. Aró ye bhó abho beronj atú Masidónia.

* **19:19** Ebhok émot ékway nyaka ndu bechye akap ane nkubetik ndú nywóp nemot. † **19:24** Atémis achi nyaka mandem ngoré ntá bó Grik ane bó bakaysi be yí ke áchye nebhhe.

² Ndú áròn, are fyé bakoŋo Yesu nti amem betok Masidónia menkem, kpát achwop etok Gris.

³ Abhak aré ndú batan arát. Ndu átònti mmuet bésot áchwi andók Siria, aghók bé bo Israel bápá békem yi. Ayibhiri nti eni arobhe sot chí mbi atú Masidónia békó amik ámpétnsem.

⁴ Bo abhen bákò ne yi babhak Sopáte mmó Píros mmu etok Béroa, ne bó Tesalónika bati apay, nò chi Arístakos ne Sekúndus, ne Gáyos mmu etok Débe, ne Tímoti, ne bo atú Esia bati apay, nò chi Tílikos ne Trofímós.

⁵ Etaré nókó, bó báró bhesé * bárók ambi menon bhesé etok Troas.

⁶ Sésot achwínyén etok Filipi, séré koŋo bho, mpok epá bo Israel ené bret ane kebhan yís éfuéré. Sékó anyén anyen ndú manywop átay sétémeri bho Troas, ne sébhák aré ndu manywop tándrámot.

Pól aká mmu ane águ apetnsem ndú nepém

⁷ Ndú nywop enén mbi ndú sónde, séchóko ne bónkwó nebhuet amot ndú Nenyie Eta. Pól abhón nyaka béró beti. Eká arem kepi ne bho kpaté nenti beti.

⁸ Beyá berónjó sébhak ndú móket ane áchi amfay ane bhesé ne bho séchéme aré.

⁹ Esakámú amot ane áká nnyén be Yútíkós abhak ndú echíki ene nyéséket chókó. Móket ane séchi are abhak ndú nenók eket enen nejwi arat. Ndú Pól áròn ambi bégháti bho menyin ndú eróri mpok, Yútíkós abho memok kenó. Akwén nókó kenó, amok akwén amik nefi. Bápére sep be mámpókó yi agú.

¹⁰ Pól asepe ye amik akuri akém yí ne amó ápáy abhene, arem be, “Báké cháý, áchi nepém”.

¹¹ Pól apet ye nsem amfay. Mányie nókó Nenyie Acha, arem kepi ne bho ndú eróri mpok té nywop néýi. Aré ye bó arók.

¹² Básot esakámu wu bápetnsem anywóp ne yí mbik ne beyá manjak anti.

Pól aká befú Troas berónj Milétas

¹³ Séyámbi ndu áchwi senok beron Asós. Yímbon anana ati nyaka békó amik. Séré rón né nkaysi bé Pól arobhe temeri bhesé etok Asós ne sénsot yí aré.

¹⁴ Atéméri nókó bhesé Asós, achwe nkwo ndu áchwi ane sechi amem ne besé mankem sérók Mitilene.

¹⁵ Néýi nókó, sérók séchwóp nechýnyén Kios. Népét néýi nókó, sénók séchwóp Sámós, ne ndú ntinywop ségháka Milétas.

¹⁶ Pól anán ati nyaka be sémfuet kete Efesos, mbonyune abhiki yán nyaka be sénchónji mpok atú Esia. Are wene be mbák Mandem ánkwak, yi ánwówp Yerusaleim ndú nywop Epá Pentekos.

Menyin ebhen Pól aghati bóbati nkwo Efesos ke dró bho

¹⁷ Ségháka nókó Milétas, Pól ató eyon be bóbati nkwo Yesu abhen Efesos mántéméri yi are.

¹⁸ Bátéméri nókó yi, aghati bho be, “Bé babhón báriji ndú nepém ena néchi mpóknkem ane menchi atú Esia bébhó nywop enén mbi bégháka echon.

¹⁹ Nchi ká nyaka betik Yesu Acha ne nesepmuet nenkem, ne babhese amik éti mamó ane átwó ntá ya ndú bo Israel bápá befyé me ndú esonjori.

²⁰ Báriji ndú ntów ntón Eyon Mandem ntá beká bho ne nko noko beket ne beket nke bhesé yényin ené ékwáy bekwak bhe.

²¹ Nde ya batú bo Israel ne abhen bápú bo Israel bé mántiknsem ndú bebú ebhap mánkónj Mandem ne bé mámbónj neka ne Acha ywese Yesu Kristo.

²² “Néne, mérón Yerusaleim nkúbhé mbó enyú Efónj Bedyere ányiere me, yéndu mbíki rinji enyin ené éfákari chon ne me aré.

²³ Ndínj chí be Efónj Bedyere ágháti me bé yéntiki nebhuet ane nchwóbbhé chon bo mámfyé me ekerékenon ne mánychye me esonjori.

²⁴ Ke mpú sot nepém ena mbó enyin. Nchi yán chí be njet tendú ngwenti, nnánj betik abhen Yesu Acha áchyé mé nká. Betik ebho chí bégháti Mbok Ndindí éti berindu ebhen Mandem ábhónj ne bo.

²⁵ “Nnán nko mbánj ne mbanj, ngáti bhe enyú Mandem ábhak ne bo mbó Mfó wap, ne néne ndínj bé ye mmu yweka amot apú pere ghó me.

²⁶ Nchi ghati ye bhe echon bé mbák mmu yweka amot aróp ansem aném ebhi amó aya apu are.

²⁷ Ngáti bhé yéntiki enyin ené éyínj nkaysi Mandem ne ye émot mbíki bhesé.

²⁸ Kém ká mmuet sayri, mánkem bónkwó Mandem ankem nkwo sayri. Báké ghókóntik be Mandem asot manon Mýwi aká bo mámbak bóbhi. Ne éti yap ke Efónj Bedyere áká mámbak bó bati bhap.

²⁹ Ndínj bé mpok ndó bhe, chon nkwo énwé nenti eneka, ne épú ró bhe.

³⁰ Mpok átwó ne mpok yó anán ánkway, mbók bónkwó báýibhiri tetep Mandem mándabhe rem chí barak ane ápókó bho angure ebhi kpát mánja bakoŋo Yesu be mandabhe koŋo chí bho.

³¹ Sot ye ka mpok ne báké ghókóntik be nchi ghati nyaka bhe menyin ne babhese amik, njep noko be batú bëti ne ngósi ndú mamie arát.

* 20:5 Bese: “Bese” áton be bebho ndú ndón ane, Lukas mmu ásinj ekáti ene achem ne bo Pól.

³² Nêne, nchí fyé bhé amò Mandem ne nchí rò bhe Eyon eyi ene étòh be berindu ebhi. Eyon eyi ékway beka mǎngò mǎnséné, ne ekway bechye bhe áfòk ané Mandem ábhàré ntá bô abhen yí ákà mǎmbák abhi.

³³ Mpok nchí ne bhe, mbíkí fyé amík ndú nká ene mmu ne yé chi nden ene mmú.

³⁴ Bê babhòh bǎrìhì bé nkà betik ne amóya ndu bebhòh yéntiki enyìn ene me ne bo abhen mèkà betik Mandem ne bho séchebhe.

³⁵ Ndú menyìn mǎnkem, ntòh be be sébhòh beka betik be sénkwák bo abhen mmǎet apu bho, ne séké ghòkontik enyìn ene Yesu Acha áréme be, “Érì ntá mmu ane áchíe echa mmu ane ásoré sot.”

³⁶ Pál anáná nókò béréme enyìn ene yi áréme, bô mǎnkem bátep mǎnéen amík, babho menikmǎet.

³⁷ Mǎnkem bábhò bédì kebhò mǎmbene nókò yi ne mǎndiebbhe nókò yi nekò be, “Ŋnko sayri.”

³⁸ Enyìn ene ékpík ékà bô bádí kebhò tontò chi ndú yi ághátì bho be bápú pere gho yi.

21

Pál àròn Yerusalem

¹ Besé ne Pál sérò bôbatì nkwo éfesos. Achwi ápókò bhesé sépé serók téé ségháká ndú etok ene nnyén nekabhe ene bábhìhì be Kós. Néyí nókò sérók séchwóp Ródes. Séfú nókò áré sérók ségháká Patara.

² Árè séghò áchwi ácháak ané àròn atú Fonishia. Séchwé séré ròn.

³ Ségháká nókò nebhuet ane séghò Sáypros, séró ye Sáypros ebhe awóghò, séfúét béròh ndú mmik Síria. Sérók séchwóp Táya, nebhuet ane bábhòh nyaka béfere batu.

⁴ Séfú amem áchwi sékò sérók etók. Séghò mpay bakoño Yesu are, séchákò ne bhò ndú manywóp tándramót. Éfónó Bedyere ákà bô baghati Pál be ákémò beròh Yerusalem.

⁵ Ké ndú ngwenti mpok ane séchókò ne bho, serò bho beròh. Bô mǎnkem, baghòré ne babhakanem ne bô bárók bétik bhesé kpát bághákà angòkonyén. Besé mǎnkem setep manén amík sénikmǎet, sékákà bati.

⁶ Sérók ye séchwé amem áchwi, bô bǎpetnsem beket ebhap.

⁷ Séró ye Táya, áchwi ápókò bhesé kpát séghákà Tolemays. Séró áchwi sékò etók sékákà bakoño Yesu abhen bachi are, ne sebhak ne bhò ndú nywóp nemót.

⁸ Néyí nókò, séró, serók Seséria. Ngati Eyon Mandem amót abhak aré ane aka nnyén be Filip. Abhak mmu amót ndú nkwo bô batì tándramót abhen báyábhé nyaka Yerusalem be mǎnkwak nókò bǎntò. Sérók séchákò eket eyi.

⁹ Filip abhòh bǎbaghòsòh batì ánwí. Bô kebháy manem. Mandem áchyé nyaka bho akap berem menyìn ebhen yí afyé bô anti.

¹⁰ Ené sénán séchí are ndu mpáy manywóp, ndemekepinti Mandem amót ane aka nnyén be Agábos afú atú Judéya atwo aré.

¹¹ Atwó ntá yese asot mgbat ane Pál agwót amò ne beka ebhi yimbòh arem be, Éfónó Bedyere arem be, “Enyune ké bo Israel bágwot chòh mmu ane ábhòhó mgbat ane awu Yerusalem mǎmfye yi amò bo abhen bápú bo Israel.”

¹² Séghókò nókò ndak wu, besé bho sékò nyaka ne yi ne bǎnkwo abhen bachi Seséria sénik Pál mmǎet bé ákéròh Yerusalem.

¹³ Ké Pál akeme chi be, “Ndaká yí bádi enyune? Báyme nti ena amem! Mǎnkà be mǎmfye me ekerékenòh, ne yé chí newú nkà begu éti Yesu Acha.”

¹⁴ Ne ndu sébhíkí kwáy beka yi anjibhiri ntí eni, séró, sérém be, “Émbák mbò enyú mbòh Mandem Acha áyàn.”

¹⁵ Manywóp ayò áfáéré nókò, sétòhnti menyìn ebhese, séfá sebhò beròh Yerusalem.

¹⁶ Mbók bakoño Yesu abhen Seséria barók ne bhesé básót bhesé eket Násón mmú Sáypros ane sébhòhó nyaka béchákò eket eyi. Násón áchi nyaka mmu amót ane áyámbi bebhak nkoño Yesu.

Pál arak begho Jems

¹⁷ Mpok séchwóbbhé Yerusalem bati bǎnkwo abhen bachi árè básót bhesé ne manák.

¹⁸ Néyí nókò Pál asot bhesé sérók begho Jems. Bôbatì bǎnkwo bachak abhen Yerusalem mǎnkem bábhák are.

¹⁹ Pál akaka bhò aghati bhò yéntiki enyìn ene Mandem ákà nǎnti bo abhen bápú bo Israel mpok yí ákà betik Mandem nǎnti nap.

²⁰ Bághókò nókò menyìn ebhen yi areme báchye bakak ntá Mandem. Barem ye ntá Pál be, “Manó, wǎmbòhò gho ndú beyá nkà bo Israel mǎnókò Yesu, ne bábhuet befyé betan ndu bebhàere bebhé Moses sayri.

²¹ Bo Israel abhen fá Yerusalem bárem bé ókò óngati nókò bo Israel mǎnkem abhen báchí amem betók bechak be mǎmféré ntí ndú bebhé Moses ne be mǎndò bésyép bábhap, ne be mǎndó békóhò bepín ebhen bǎchímbi bhap.

²² Chòh sénkú ye ná? Bô bábhòh chòh begbok be wò otwò!

²³ Ōbhòh ye beka chi enyìn ene séghàti wò. Bô bati anwí mǎnyíe mgbá ne Mandem.

²⁴ Dók ye ne bho amem ekerákap be mǎnsó besí ne Mandem, betòh be nku yap amay. Wǎmbòhò chyé nkáp ane bô bábhòhó bechye ké mǎmu bati yap. Chòh eyò énkà yéntiki mmu andínì bé menyìn ebhen bárem éti ye bépú tetep, ne bé óbhàre bebhé Moses.

²⁵ Mbák chi bakoño Yesu abhen bápú bo Israel, sétò bô bekàti ndu béghàti bhò bé báké nyíe yénnyìn ene báchyé ntá mandem nesé mbò

akap. Ne bé bábhíki bhon ményié manon ne nnya ane manon ami ábhíki rón amik, ne bé báké fye amó ndú barak epúsi."

²⁶ Néyí nókó, Pól asot ye bóbho batí anwi, bó mankem básó besí ne Mandem. Arak ye amem ekerákap Mandem beku bó batí mándiní kponoron nywop enen nesó-besí enap ne Mandem némay, ke mánchye akap éti yéntiki mmu wap ndú nkwo bho bati anwi.

Bákém Pól amem ekerákap Mandem

²⁷ Manywop tándramot ane Pól afyé áróp nókó kékwot memay, mbak bo Israel abhen bafu atú Esia bághó Pól amem ekerákap Mandem. Mányíkisi batí bo be mánkém Pól, ne bákém yi,*

²⁸ mámbik noko be, "Bo Israel, kwak ka bhesé! Ghó ká mmu ane ákó antón noko bebépti menyin éti bo bhesé ne bebhé Moses ne éti ekerákap Mandem ene. Aká kpát néne asot bó abhen bápú bo Israel achwe fá amem ekerákap ene ne bho. Anyóp Eket Mandem ne épet epu ekeré bedyere!"

²⁹ Bárém nyaka enyuya mbonyune mánán nyaka bághó Pól ne Trofímós mmu Efesos, amem etok. Eká basot be Pól achwe amem ekerákap ne yi.

³⁰ Ebyok ékwén ye etok enkem ne bo babho bejet mándoko noko ndú ekerákap. Bákém Pól baya gbaka gbaka bafú ne yi batin batiep babhinywop ekerákap.

³¹ Ne ndu báyan beway Pól, eyon érók ntá mungo batemé nenu Rom be, ebyok ékwen amem etok Yerúsalem enkem.

³² Témté wu, asot batemé nenu ne mbak bóbatí bhap básép barak are. Bo bághó nókó yí ndú átwó ne batemé nenu, bábhót beden Pól.

³³ Mungo batemé nenu akém yi ne achye eyon bé mámfé yi ne ngem epay. Abhép bho be, "Mmü-ne chí agha? Aká yi?"

³⁴ Bóbho bábhó bebik mandem noko menyin kekuri kekuri enyu ené mbak bárém eyap enyu, bácháák mándem noko eyap. Ebyok eyo éku mungo batemé nenu kékem ntí ne nnet ndú ndak ane áfákári. Aghati bóbhi bé mansot Pól mandak mamfye amem ebhá batemé nenu.

³⁵ Agháká nókó ndu nkók ane béchwe anywóp, batemé nenu bápoko yi ndú bághó bé beyá bo abhen bachi are babho bétwo ne baraká betan.

³⁶ Beyá bóbho báre konjo yi mándem noko be, "Wáy ka yi!"

Pól átana mmuet besí éká bho

³⁷ Ndu éróbhé kékwót be batemé nenu manchwe amem ebha, Pól abhép mungo wu be, "Étá, chon ónka bé ngátí wó, ndak-a?"

Mungo wu aghok noko ndú yi árem chí Grik, abhép yi be, "Jóní eyonj Grik-e?"

³⁸ Pú wó óchí mmu ljjp? Pú wó ke óku bo báguébhé esonjori etok ne óku bawáy bho nka enwi bárók ne wó amem baso?"

³⁹ Pól akeme yi be, "Puyé me. Nchí mmu Israel, mmó óchí Tásos, etok egbo ene ebhonjo menwop atú Silísha. Nnikmuet, chye me epok ndem kepí ntá bo abhen."

⁴⁰ Mungo wu akaa. Pól ate ye ndú nkók ane béchwe anywóp asá awó amfay be bo mánkwen kpák. Bákwen nókó kpák, abho ye berem kepí ne bho ndú Híbru, eyonjótak eyap.

22

¹ Pól arem be, "Botá ne bomá, Tá ká batú mángok enyin ené mbónj berem ndu bétanja mmuet besí ebheka."

² Bó bághók ndú yi árem chí eyon bo Israel. Mbán akwen chák. Pól arak ye ambi berem be,

³ "Me, nchí mmu Israel. Nchí mmó Tásos atú Silísha, ke ngo chí fá Yerúsalem amó ntón ngo ywese, Gamáliel. Ngok ekáti chí anten eyi. Atón me bekonjo bebhé bachímbi bhesé mbo enyú ébhónj bébhak ne nchye mmuet bekonjo Mandem mbo be mankem abhen bachi fá echonj.

⁴ Nchí chye nyaka nenyok ntá bo abhen bákónjo Mbi Yesu wu kpát mbak mángu noko, ne níkémti noko baghoré ne babhakanem mámfye noko bhó ekerékenonj.

⁵ Mungo bachiákap ne bó echémé bó batí etok bákway béte me ntúsie bé nchí ká nyaka enyu yó. Ntá yap ke nchi nsot nyaka bekáti ndu beronj ntá batí bo Israel abhen Damáskós. Mbán betan bekémti bakonjo Yesu aré be mpétnsem Yerúsalem ne bhó mánchye bó ntémsí.

Pól aghati enyú éfákári ke yi ayibhiri abhak nkonjo Yesu

(Bk 9.1-19, 26.12-18)

⁶ "Ndu nchí rón, ngáká nókó kékwót etok Damáskós, mbo nkárénká byó ne epay ne ngósi, etantí bediéré bífú amfay témchok bekwen bekap me, mban agho tontó.

⁷ Eká nkwen amik ngók eyon ndú érem ntá ya be, 'Sól! Sól! Jchye me nenyok ndaká yí?'

⁸ Nkeme be, 'Acha chí wó agha?' Eyon ékéme be, 'Chí me Yesu Mmu Násáret ke óchye nenyok.'

⁹ Bó abhen nkó ne bhó bághó nkwo bediéré ebho ke báke ghók eyonj mmu ane árem kepí ne me.

¹⁰ Ngók nókó enyin ené eyon eyo éghati me, ndem be, 'Acha, óyan me nka yi?' Acha arem ntá ya be, 'Faté dók Damáskós. Aré, chon mángátí wó yéntiki enyin ené Mandem áyábhe be abhonj beku.'

* **21:27** Eghaka nyaka manywop tándramot ke mmu ane ányú nku ne Mandem amu ntí ndu básó besí ne Mandem.

¹¹ Etañti bediéré ebho béká nkeperé kwáy begho mban. Bó nkó ne bhó bárbhéh kẹm mẹ chí ndú awó kpáte ségháka Damáskos.

¹² “Mmu amot abhak Damáskos ane áká nnyén bé Ananías. Abhak mmu ane ákọjọ Mandem sayri, mmu ane ábhàre bebhé ebhesé bo Israel, ne mmu bo Israel mankem abhen báchí aré báchyé kenókó.

¹³ Ananías atwó ntá ya, ate me nékú mmuet arem be, ‘Manó wa Sól, pet bo begho mban.’ Témté wu amík anéne me mpet mbo begho mban. Ngó yé yi.

¹⁴ Arem ntá ya be, ‘Mandem bachímbi bhesé ayap wó bé óndíjì enyinj ene yi ati beku. Ayap wó be óngó ane babhíjì be Mmu Chak. Ayap wó be óngók enyinj ene éfú yi anyu.

¹⁵ Ayap wó ne ntí bé chọj ómbak ntísie aywí ndu bég hátí yéntiki mmu menyinj ebhen óghó ne ebhen óghoko.

¹⁶ Ọképeré chọnti ye mpok. Faté mánjwítí wó, óndó Mandem ansó bebú bhe, ọmbinjí nókó nnyén Acha.’

Pól árẹm ndú Yesu dtó yi ntá abhen bápú bo Israel

¹⁷ “Mpet nókó nsem Yerúsalem, ewak émót ndú nchí níkmuet amem ekerákap, ngó kenó amík antifú.

¹⁸ Ngó Yesu Acha téé ndú ághàti me be, ‘Kú ayak dó Yerúsalem. Bó abhen fá bápú noko chọj enyinj ene óghàti bhó éti ya.’

¹⁹ Nkeme yi be, ‘Acha, bó babhọj bárinjì sayri be nchí rọj nyaka yéntiki ekeré neníkímueti bo Israel nkú noko be mánkémítí bo abhen mánókó wó, ne manden, mámfye nókó mbók yap ekerékenọj.

²⁰ Ne mpok báwáy Stífín ntísie aywe, mbak aré nkwo téé, mbabheri nókó nden bo abhen bátémítí yí ne batay baway. Nka bé mángwáy yi.’

²¹ Ké Acha aghati me be, ‘Fá Yerúsalem dók mbo enyú ngátí wó. Dók mbonyune nchí tó wó nekó nesie ntá bo abhen bápú bo Israel.’ ”

²² Ndú Pól árẹm menyinj ebhen beyá bo abhen bachi aré bátá batú mángoko nókó sayri. Ke netaka yí átáká bo Israel beyá bóbho bábho bebi ne eyọj etanjatanj be, “Nanjá ká yí, apú mmú ábhák nepém.”

²³ Ndú bábík, bábhó befok nden eyap nkwo ne báre toko mfok mántak nókó am-fay.

²⁴ Mmú ntí batemé nenu Rom ághó nókó nọ achye eyọj be batemé nenu mansot Pól manchwe ne yí amem ebhá eyap. Aghati bo manden yi ne ékpá beku yí ángátí bhó enyinj ene yí áká ke bo Israel báré bé nti ne yí kpát mámbiki nókó enyuya.

²⁵ Bágwót nókó yí ndu beden, Pól abhép munti batemé nenu amot ane achi are tee be, “Ebhé échyé wó betanj bé óndém mándén

mmu Rom ene bábhiki re yinj mbọj manyé ayi mángó bé aká enyinj?”

²⁶ Munti batemé nenu wu ághókó nókó nọ afa arək ntá mungo batemé nenu arem be, “Jyąj beku nọ yi? Mmú-ne abhọj betanj mbo mmu Rom. Ọbhé mándén yí?”

²⁷ Mungo batemé nenu ághókó nókó nọ, arək abhep Pól be, “Ghatí mé, ọchí mmu Rom tetebhe?” Pól aka be, “Nchí mmu Rom.”

²⁸ Munti batemé nenu wu arem ntá Pól be, “Nchọntí beyá nkáp ke báchyé me betanj mbo mmu Rom”, Pól akeme yí be, “Ké me Pól nchí mmu Rom te nebhé ena.”

²⁹ Éká batemé nenu abhen bábhọj bebhhep yí menyinj báféré yí amó témté, bó keperé bhép yi yényinj. Becháy békém mungo batemé nenu nkwo mpok yí árinjì bé Pól mmu yí áká bákémé báfyé ngem amó chí mmu Rom.

Pól ate besí echémé bóbati etok

³⁰ Mungo batemé nenu are yąj bérinjì mbọj enyinj ene bo Israel bárem bé Pól aká. Néyí nókó, arem ye be mámféré Pól ngem ama. Achye eyọj bé bóbati bachiákap ne bóbati etok mankem mánychókó mánjínjì ndaká Pól. Báchókó nókó achye eyọj básot Pól baká yi ate besí bhap.

23

¹ Pól atep bó amík amuet arem be, “Bóma, mpoknkem ane nchí besí Mandem ne kpaté echọj nti ena nechi amem pépé.”

² Mpok yi areme nọ, Ananías mungo bachiákap Mandem, achye eyọj be bo abhen bachi kekwtọ ne Pól mándep nnyu yi.

³ Pól arem be, “Wó ebhókórí nkọ ane bawati ne mbi pépép be bo báké rinjì! Chọj Mandem andep wó. Ọchókó afọ bésot ebhé ọntanj me, ne ọrẹm be mándep me ené ebhé ebhiki chye wó betanj ebhó? .”

⁴ Bo abhen báté kékwtọ ne Pól bábhhep yi be, “Ọsókoti mungo bachiákap Mandem-e?”

⁵ Pól akeme be, “Bóma, mbíki rinjì mba be chí mungo bachiákap. Ékátí Mandem ẹrẹm be, “Ọkẹrem ebúbá éti munti bóbhe.” ”

⁶ Pól agho nókó be mbók bó bati bho bachi chí bónkwọ Sádusi ne be báchak babhak bónkwọ Fárisi, abik besí bó echeme arem be, “Bóma, nchí múnkwọ Fárisi ne mmó bónkwọ Fárisi. Nté fá acha manyé chí ndu nnókó bé chọj Mandem anká bawú mámpetnsem ndu nepém.”

⁷ Arem nókó nọ, epáítí ékwén nénti bónkwọ Fárisi ne bónkwọ Sádusi ne echeme ékóre.

⁸ Efákárí nyaka enyu yọ mbonyune bónkwọ Sádusi bárem be bawú bápú kway bepetnsem ndú nepém, ne be boángel bápú, ne yényinj epu ene bábhíjì be befonjọ. Ké bónkwọ Fárisi mánoko be chọj bawú mámpetnsem ndú nepém, ne be boángel bachi ne befónjọ nkwo bechi.

⁹ Eremé ebayok ékwén, mbók batón ebhé Mandem abhen báchi bónkwó Fárisi báfáte báre rem ne eyón etanatan be, “Sébhíki ghó yé ebépti enyín ene mmù-ne áká. Ngufú efónó ke éghátí yí enyín ne ngufu ángel ke áréme képi ne yí!”

¹⁰ Bétánjá béyá béchá, eróp chi békem bati ne amó. Ekú mungó batémé nenu abhón becháy be bákway bedakati Pól. Achye ye eyón be batémé nenu bhi mánsep mámfónó Pól ntá bóbho mándak amem ebhá batémé nenu ne yí.

¹¹ Egháká nókó ne beti Yesu Acha atwó ate nepakámuet Pól arem ntá yí be, “Óké chay! Nkúbhé mbó enyu óréme éti eya fá Yerúsalem, obhón békú enyuyó amem etók Rom nkwó.”

Bó Ju bate eyu beway Pól

¹² Néyi nókó, mbók bo Israel bákém echeme báte eyu beway Pól. Mányú nku be bapu nyie nenyie ne yényín bápú nyu kpáte mangway yí.

¹³ Mpay bo abhen mányú nku yó báchá besa bépay.

¹⁴ Barók ntá bóbati bachiákap Mandem ne bóbati etók baghati bhó be, “Sényú nku, séyíki mmuet bé sépú nyie ne sépú nyú yényín te séngway Pól.

¹⁵ Bé ne nkwo Echémé bō batí etók tó ye ka eyón ntá mungó batémé nenu bé ántó Pól ntá yeka mbó be báyan begbok eyónó manyé eyi sayri. Mbák émfákári nó, chón séngway yí ambi.”

¹⁶ Mmúfu aghók éti nekatinet enó. Abhak mmó manó Pól. Afa arók amem ebhá batémé nenu aghati Pól.

¹⁷ Pól abhíni munti batémé nenu amót aghati yí be, “Sot esakámu ané dók ntá mungó ne yí. Abhón enyín béghátí yí.”

¹⁸ Munti wu asót yí arók ntá mungó wap arem be, “Pól mükénón abhíni me arem bé nsót esakámu ané ntwó ntá ye ne yí mbónyune abhón enyín béghátí wó.”

¹⁹ Mungó batémé nenu akém yí ndu awó aya bárók ansem, abhé yí ansem ansem be, “Níki ndak óyàn beghati me?”

²⁰ Akeme yí be, “Bóbati bo Israel báte eyu be mángátí wó ónsót Pól onsep ne yí ndu echémé batánjá manyé egbo mbure mbó be báyan chí bérini ndaka ywi sayri.

²¹ Ke kéka ne bhó. Bó bhap bábhése ambi mánòn be mankem yí mangway. Bácha batí besa bepáy. Ne mányú nku bé yényín bápú nyie ne yényín bápú nyú kpáte mángwáy yí. Mánan batonji mmuet, baróbhe non chí bé óntó Pól antwó.”

²² Mungó batémé nenu aya yí batú be, “Dók, ke kéka yé mmu andíni bé óghátí me ndak ane.”

Bátó Pól Seséria ntá góbbhanó Félíks

²³ Mungó batémé nenu abhíni ye bō batí batémé nenu bhi bapay aghati bhó be, “Sot ka batémé nenu batí besa byo, bō batí besa bérát nsem byo abhen bákó ne mpónóndík, ne batémé bakón besa byó. Tonji ká mmuet bésót Pól ndu nkarenka nenenamót beti ebhen echón, mándák Seséria ne yí.

²⁴ Chié mpónóndík ene Pól ákò ne yó. Ne kú Pól ánwóp dok ntá góbbhanó Félíks ené yényín ebhíki fakari ne yí.”

²⁵ Arém nókó nó, asín ekáti ené érem be,

²⁶ “Mé Klaudios Lísias ke nchi sín ekáti ene ntá Eta yese góbbhanó Félíks. Eta, nchi to wó bakak.

²⁷ Bo Israel bakem mmu wu báre yán beway yí. Ngók nókó bé yí abhón betan etók Rom mbó mómik, nsót batémé nenu bha ndak mféré yí amó yap.

²⁸ Nsót yí ndak ndu áchá manyé agho wap bérini ndak ane yí aka.

²⁹ Aré, ngó bé abhíki kú yényín ené éyàn be mángwáy yí, ne yé chí ene ékú mámfye yí amem ékerékénón. Báre rem chí barak ane ayini bebhé bhap.

³⁰ Ne mmúfu ághátí nókó me ansem ansem bé bo Israel báte eyu beway yí, témté wu ndem bé mbón beto yí ntá ye. Ngátí bo abhen bábháré yí ndak amuet be mántwó ntá ye mangati wó ndak ane yí áká.”

³¹ Batémé nenu báka mbó enyu mungó wap ághátí bhó. Bást Pól betí bhó bárók ne yí kpát bágháka Antipatris.

³² Néyi nókó, batémé nenu abhen bákó chí ne bekak bápetnsem amem ebhá. Báró abhen bákó amfay mpónóndík mándák Seséria ne Pól.

³³ Bágháká nókó Seséria, báchye ekáti ntá góbbhanó, báró Pól amó yí.

³⁴ Apáy nókó ekáti yó, abhep Pól be, “Ayé atú etók chí ane?” Pól akeme yí be, “Sílísha.” Aghókó nókó nó,

³⁵ arem ntá Pól be, “Bo abhen bábhónó ndak ne wó mánán mántwó, chón ngók nnyé ene.” Achye ye eyón bé mámfye yí anywóp amem áchá ane góbbhanó, mámbaheri nókó yí. Achá wu chí ane Hérod áté nyaka.

24

Bást nnyé Pól ntá Félíks

¹ Efuéré nókó manywóp átay, mungó bachiákap Mandem ane áká nnyén bé Ananías asepe arók Siséria ne mbók bóbati etók, ne ntananyu amót ane áká nnyén bé Tetúlós. Báchwóbhé nókó besí góbbhanó Félíks, babho bebat Pól barak amuet.

² Bábhíni Pól, achwe anywóp. Tetúlós abho bérém éti yí ntá góbbhanó be,

“Eta! Éti ye kpák achi fá etók eyese ndú eróri mpok, ne éti neku ywe ane ndíndí, egúpsí échi etók.

³ Enyu ené ókà menyin ebhen ne yéntiki ebhak ené ókà bhó, séka bhó ne sékàka wó.

⁴ Mbíki yan béchóni mpok aye tontó, nchí ník chí mmuet be ónsébhé nti ené amík óngók mbiní ndak ané sébhónó beghati wó.

⁵ Séghó bé mmü-ne chí nchye esonjori ane tón séngó ne nyon-ndak ndü nkwo bo Israel mban enkem. Achí nkwo münti ndü éká bho abhen bábhini be bo Násáret.

⁶ Aká kpát are yán beguap ebyok amem ekerákaw awu Yerúsalem, ke sékém nó yi. [Mbá sétan yi bekonjo ebhé,

⁷ ke Lísias mungo batemé nenu atwó afonjo yí amo yese ne betan,

⁸ yí bé bo abhen bábhónó ndak ne yi mántwó ntá ye.] Mbák wambónj óndém kepi ne yi, chónj óndini be yéntiki enyin ene sérém be yi áká échí tetep.”

⁹ Tetúlas arém nókó nó, bo Israel báchéme ne yí báká be yéntiki enyin ene yi arémé bé Pól áká échí tetep.

Pól atanja mmuet besí Félíks

¹⁰ Góbhano atón ye ne awó be Pól andem kepi. Pól abho berem be,

“Ngo bé onánj otan manyé amem etok ene ndü beyá mamié, ne mbónj manák bétanja mmuet besí bhe.

¹¹ Mbák ómbép, chónj wambónj óndini be ebhíki cha manywóp byo ne apay ené ndónj Yerúsalem ndu bechye Mandem kenókó.

¹² Ne bo Israel bábhiki ghó me ndü nchí kem epáití ne yé mmu amem ekerákaw Mandem, bábhiki ghó me ndü nchí nyikisi batí-bho be mánchye esonjori amem ekeré nenikímueti ne yé chí ndü nebhuat achak amem etok.

¹³ Ne bápu kwáy betan kponoron bé nku menyin ebhen bábhát né me amuet.

¹⁴ Ke nká enyin émot besí bhe kponoron. Nchí konjo Mbi ané bo Israel bárém be abhónj bekwené ndu nchí níkmuet nchye nókó kenókó ntá Mandem bachímbi abhese. Ne nnókó yéntiki enyin ene bebhé Moses beyánj senka ne yé chí ebhen bechi amem basínj baremé kepinti.

¹⁵ Mbákánti ne Mandem enyumót mbó bhó, bé ewak émot chónj yí anka bawú mankem abhen báchí chak besí bhi ne abhen bapu mámpetnsem ndü nepém.

¹⁶ Eti yo ke nchí ka yéntiki enyin bé nti ena némbák pépép ne Mandem, némbak pépép ne bo.

¹⁷ “Nnánj ntat nyaka mpáy mamié kerónj Yerúsalem. Ndók ye aré ne nkáp béchyé nekwak ntá bachébhébo etok eya, ne béchyé akap ntá Mandem.

¹⁸ Ené nchí Yerúsalem ndu batí barak ayo apáy ké bághó me amem ekerákaw. Bághó me ndü nchí nanja beká mbó enyu ebhé Moses

érém bé mmu anka besí besí ne Mandem. Eká bho épú nyaka are ne me, ne yé chí ebyok.

¹⁹ Ke mbók bo Israel abhen báfú atú Esia bábhak aré. Bó babhónj bétwó fá mántebhe me besí bhe mbák bághó be nka ebéptí enyin.

²⁰ Mbák épú nó, bép bo abhen bachi fá téé, be bó babhónj mandem bekwené ebhen bagho ebhe eya mpok ntée amem echémé bóbati etok.

²¹ Bábhiki bhónj enyin ene bárém be nka, ebhiki fuet chí enyin émot ene mbíki ndem mpok ntée nenti enap be, ‘Chónj bawú mámpetnsem ndü nepém.’”

²² Félíks arinj nyaka sayri éti Mbi Yesu Acha. Eká ághókó nókó enyin Pól areme, ábhuré manyé, arem ntá bo Israel bé Lísias mungo batemé nenu ántwó chónj mkpót nnyé eneká enen.

²³ Achye ye eyon ntá münti batemé nenu bé ámfyé Pól anywóp, mambabheri nókó yi, ke ámbónj ngangan mandú. Ne be báké kan mamære bhi berónj begho yi ne bechye yi nekwak.

Félíks abhuere nyé Pól ndü mamié apáy

²⁴ Efuéré nókó mpáy manywóp, Félíks ne ngoré aywi Drusíla batwó. Drusíla abhak mmu Israel. Bato mmu be ambiní Pól. Atwó nókó, bátá batu bare ghok ndu yi arém enyü mmu ákway bebhónj neka ne Yesu Kristo.

²⁵ Ndü Pól ákém epáití andeme nókó enyü mmu ákway bebhak chak besí Mandem ne enyü mmu ákway bekém mmuet be áké ka bebá, ne éti nywóp enen Mandem ábhónj betan yéntiki mmu, becháy bekém Félíks, arem be, “Dók kpík, nnan mbónj épók chónj mpet mbiní wó.”

²⁶ Arém nókó nó, abhaka nti be ngufú chónj Pól anchye yí besónj. Eka are bhini yí mpok ne mpok andem nókó kepi ne yi.

²⁷ Are ka enyu eyó ndü mamié apáy kpáté Pósiós Féstos ásté épók eyi mbó góbhano. Ndu Félíks ayan bo Israel mámbónj manák ne yi, aró Pól ekerékenonj.

25

Pól arem be mánten nyé eni ambi ntá Mfo Rom

¹ Féstos arók Seséria bébhó betik mbó góbhano atú Judéya. Efuere nókó manywóp arat, afa akó Yerúsalem.

² Aré, bóbati bachiákap ne maném bo Israel barók batemeri Féstos babho bebbat Pól barak amuet. Ne manik Féstos mmuet be,

³ ankwak bó beká manto Pól Yerúsalem. Mānan bati nyaka be bo mámbésé ambi mankem yi mangway.

⁴ Féstos aghati bho be, “Pól achí ekerékenonj amem etok Seséria ne mbónj nkaysi berónj aré mandú mpok.

⁵ Bōbati bheka mánkónó me Seséria ne mbák yi abhōn bekwené chōn mándem besí ebha aré.”

⁶ Festos abhak ne bhō mbō manywōp anēn ne byō. Apet ye nsem Seséria. Néyi nókó, achakō ndū enókó manyé eyi, achye eyōn bé mánstō Pōl mántwō ne yí.

⁷ Bātōw nókó ne yí bo Israel abhen báfú Yerúsalem bákáp yí báfyé néntí mándeme nókó bé Pōl áká beyá bebépti menyin. Yē nō, bō kekway betōn kponjorōn menyin ebhen bō bárēm bé yí áká.

⁸ Pōl abho bétāna mmuet andem nókó be, “Bekwéné bēpú ne me wawák beyiní ebhé bo Israel ne ebhé ekerákape ne yēchi ebhé Mfō Rom.”

⁹ Festos áyān nyaka bo Israel mankōn yí. Éká abhēp Pōl be, “Chōn bēko Yerúsalem bé ntān ndak ane are?”

¹⁰ Pōl akeme be, “Nchí fá amem acha manyé Mfō Rom, ne fá ke bábhōnō bétān nyé enen. Wōmbōn orinjí be mbíkí ku bo Israel bebá.

¹¹ Mbák nkwen ebhé ne nku enyīn ené éyān be mángwáy me nká newú. Ke tēndu barak ané bō bábhāt me amuet apú tetep, yē mmú apú kwáy befyē me amō yap. Nyé ena nébhōn bérōn ntá Mfō Rom.”

¹² Festos ághókó nókó enyīn Pōl árémé, abhiní batāná manyé abhi bárēm kēpi. Aghati ye Pōl be, “Ōrem bé nyé ene néndók ntá Mfō Rom, ne chōn óndók ntá Mfō Rom.”

Pōl ate besí Agripa ne Benis

¹³ Éfuéré nókó mpáy manywōp, Mfō Agripa ne mómayi ane ngoré Benis bárók Seséria ndu békáka Festos.

¹⁴ Bātāt nókó árē mpáy manywōp, Festos aghati Mfō Agripa éti nyé Pōl be, “Mmūfú achí fá ane Félíks arō ekerékenōn.

¹⁵ Ne mpok nchí Yerúsalem, bō bati bachiakap ne bō bati etok báré bhat yí barak amuet ne báré yān be menchyé eyōn mángwáy yí.

¹⁶ Ke nkeme bhō be epinjí bō Rom ébhíkí ka be mángwáy mmu ené babhikire tan yí. Mmu abhōn bété besí ne besí ne bo abhen bati yí anchye eyi eyōnō manyé.

¹⁷ Bātōw nókó ye fá, mbíkí chōnti mpok. Néyi, nchyé eyōn be mánstō mmú wu mantwō ndu acha manyé ne yí.

¹⁸ Mpok bo abhen bábháré yí barak amuet báfaté, bōke rem yē ndak abúabū mbō ane nkaysi be bō bakway berem be yí áká.

¹⁹ Báré kém chí epúti ne yí éti baraká Mandem ayap ne éti mmu ane áká nnyén bé Yesu ane ánān ágú, ke Pōl ārēm bé achi nepém.

²⁰ Ngó nókó bé mbíkí rinjī enyū mēkwáy beku be mbōn nejwímēm ndu barak ane,

mbép Pōl mbák yí akōn berōn Yerúsalem be mántān nnyé eni aré.

²¹ Ke Pōl kēka. Ate chí bé mambabheri nókó yí kpatē Mfō Rom antān nyé eni. Nchyé eyōn be mambabheri nókó yí kpatē mpok ane métó yí ntá Mfō Rom.”

²² Mfō Agripa arem ntá yí be, “Chōn membōn nkōn begbok ne batú enyīn ene yí árēm.” Festos akeme yí be, “Chōn óngok yí mbúrē.”

²³ Néyi nókó ye, Mfō Agripa ne mómayi Benis bárak amem áchá-etok ne beyá kenókó, báchwé ne bōbati batemé nenu ne manem bō etok. Festos achye ye eyōn bé batemé nenu mánstō Pōl mántwō ne yí.

²⁴ Bātōw nókó ne yí, Festos arem be, “Mfō Agripa ne be mankem abhen báchí fá ne bhese, ghō mmūrē. Bo Israel mankem abhen Yerúsalem ne abhen fá Seséria bātōw ntá ya mpoknkem, mambik nókó be, ‘Apú mmu ane bárd be ámbák nepém.’

²⁵ Ke mbíkí ghō nyaka enyīn ené yí áká be mangway yí, ne tēndu yimbōn árémé be manyé ayi abhōn bérōn ntá Mfō Rom, nka ne yí.

²⁶ Yē nō, mbíkí bhōn esáyri enyīn besin ntá Mfō Rom éti yí. Etiyo ke ntōw ne yí besí ebheka, ne sayri sayri, besí ebhe, Mfō Agripa! Ntōw ne yí be sēnjinjí nyé eni enyu ené nchí kway bebhōn enyīn ene mēsīn.

²⁷ Mbíkí kaysi bé échí sayri bétó mūkenōn ntá Mfō Rom nkerem mbōn enyīn ene yí áká.”

26

Pōl átāna mmuet besí Mfō Agripa

¹ Festos ánānjá nókó enyīn ene yí árēm, Agripa arem be, “Pōl, mbák abhōn enyīn bērem ndu bétānjá mmuet, dem sēngók.” Pōl abho ye bétāna mmuet, antōn nókó ne awō be,

² “Mfō Agripa, nkáysí bé erí echa be nté besí ebhe echōn ndu bétāna mmuet ndū barak ané bo Israel bábhāt me amuet.

³ Éri sayri be mbōn mfō arinjí bepīnjí bo Israel menkem ne menyū menyin ebhen bétwō bhō ne ákórē. Nchí nik ye wō mmuet bé ónképnti óngók enyīn ene mērēm.

⁴ “Bo Israel mankem bárinjī me te kēmbō eka. Ngo chí ne bōbha ne amem etok Yerúsalem.

⁵ Bō bárinjī sayri ndū erórí mpok bé nchí nyaka ndū nkōw bō Farisi abhen báfyé betān tontó ndū baraká Mandem. Mbák ombép bhō chōn mángati bhe enyūmōt mbák báyan berem tetep ane bárinjī.

⁶ Nté fá echōn bātān me chí mbōnyune mbákánti ndū bariep amen Mandem afyé nyaka ntá bachimbí abhese.

⁷ Chí nkúbhé bariep amen maneréket yesé byo ne apay babhaka nti aré bé chōn amfú kponjorōn ndū mánikmmuet mánchye nókó

Mandem kenókó beti ne ngósi. Mfo, mbõñ esonjari ne bo Israel echon chi ãti mbákánti ndũ bariap amo.

⁸ Ndaká yí ebemuet ntá yẽchi mmũ yweka amot menoko be Mandem ákwáy beka bawũ mampetnsem ndũ nepém?

⁹ “Membon ngo nyaka be, échi epók eya beka yẽntiki enyĩñ ndu menu ne bo abhen manókó nnyén Yesu mmu Násáret.

¹⁰ Ne nká nò amem etok Yerúsalem. Bó-batí bachiakap báchyé me betan bẽfyé bo Mandem amem ekerékenon. Ne mpok ane báremé be mángwáy bhó, nka be mángwáy.

¹¹ Mpok ne mpok, nchí ron nyaka ndũ bekeré nenikimuet menkem nchyé noko bho ntémsi beka bõ mandem ebúbá ãti Yesu. Mbõñ beyá bebenti ne bhó kpát ndak noko betok bo báchák ndu béchyé bho nenyok aré.

Põl aghati enyũ ífakári ke yi abhak nkonjo Yesu

(Bk 9.1-19, 22.6-16)

¹² “Ewak émót, nde rón Damáskos ne bekátí ebhén nsóré nta bõ batí bachiakap bechye me betan be ndák nkémfí bho.

¹³ Mfo, ndu nchí rón, béghaka néntí ngósi, bediéré ebhen béchá ebhen nnyómok befú amfay békwén bekap me ne bo abhen mékò ne bho.

¹⁴ Besé mankem sékwénti amik. Témté wu, ngók eyon ené èrèm ndũ eyonótok Hibri be, ‘Sõl, Sõl, ndaká yí óchyé me nenyok? Ókáyí bé ókwáy ménú ne me? Mbák ónsót ekak ondep setarébhé wò ke óghòk bebe.’

¹⁵ Mbép bé, ‘Acha chí wò agha?’ Acha akeme me be, ‘Me Yesu ké óchyé nó nenyok.

¹⁶ Ke faté. Mbési wò besí ndu beyap wò ómbák mübetok awa. Chon ómbak ntisie wa, óngati noko bo menyin ebhen óghó fá ambi echon, ne ebhén métòn chon wò ansem mpok.

¹⁷ Chon mbak ekuti eye mpoknkem, ne bõbhe bápú kway beka wò yẽnyin, ne yẽ chí bo abhen bápú bo Israel. Nchí to wò ntá yap néne.

¹⁸ Métò wò ondok ónéne bõ amík be mándó ejuri mankonjo bediéré, ne be mamfu ndu betan Satan, mánkonjo Mandem enyu ene Mandem áfonjori bho bebú ebhap, anka mámbak ndu nkwo bo abhen yi áká bachi nyánjá mbonyune babhonj neka ne me.’

Põl àrèm ãti betik ebhi

¹⁹ “Mfo Agripa, ndũ Yesu áfú amfay atwo ntá ya ndu kenó amík antifú, mbõñ ye nyaka bekónjo eyon eyi.

²⁰ Éká mbo béghátí Eyon Mandem etok Damáskos, ne nko ndak noko Yerúsalem, ne atú Judéya ankem, ke nde rón ntá abhen bápú bo Israel nkwo, bé bõ mántiknsem ndũ bebú bhap mampetnsem ntá Mandem

ne mámba beka menyin ebhén bétòn bé bõ bátiknsem ndũ bebú bhap.

²¹ Eyó ke éká bo Israel bákéme me amem ekerakap Mandem, ne báré yan béwáy me.

²² Kpáté echon Mandem ke ákwák me, ne áká bé nté fá ndém ntá bõ mankem, maném bho ne ndéndémé bho, nkúbhé enyĩñ ene baremé kepinti báremé nyaka ne Moses àrèm bé chon émfakari.

²³ Nò chí enyĩñ báremé be Mpeme Mandem afyé nyaka bariap be átò abhon begbo esonjari angú, ne ambak mmũ mbi bépétnsem ndũ nepém angati bo Israel ne abhen bápú bo Israel ãti erónj ene échyé nepém.”

²⁴ Ené Põl abhuét bétànja mmuet enyu yo, Festos abik arem be, “Põl, ebhókóri ékem wò! Beyá ekátí béka ebhókóri ékem wò!”

²⁵ Ke Põl akeme be, “Eta, wò mmu kenókó eke keya kecha, mpú bhokori! Menyĩñ ebhén mérèm bechi tetep.

²⁶ Mfo árinj menyin ebhen menkem, ãti yo ké nchí ghati wò menyin ebhen nkebhón becháy. Ndinj bé ndu menyin ebhen menkem ené ebhésé wò épú, mbonyune yẽnyin ébhiki fakari bhésé bhésé.

²⁷ Mfo Agripa, pú onókó enyĩñ baremé kepinti básinj? Ndinj bé onókó!”

²⁸ Mfo Agripa akeme be, “Põl, okáyí bé ndũ mómbinj mpok ane ké ókwáy beka me mbak múnkwò Kristo?”

²⁹ Põl akeme yi be, “Yẽ chí ndũ mandú mpok yẽ ndũ eróri mpok, nenikimuet ena ntá Mandem chí be ékébhak chí ndiere wò, ke be yẽntiki mmu achák ane áchí fá echon ághòk me, ámbák mbo me ebhikifuet chí bebhak ne ngem amó mbo me.”

³⁰ Afó ke Mfo Agripa, ne góbbano Festos, ne Benis manò Mfo Agripa, ne bõ mankem abhen báchí chókó ne bhó báfaté.

³¹ Báfú nókó, báré rem ne bati be, “Mmũ-ne abhíkí ka yẽnyin ené éyan be mángwáy yí ne yẽ chí befye yi ekerékenon.”

³² Ne Mfo Agripa arem ntá Festos be, “Mbo abhíkí rem be mánten manyé yi ntá Mfo Rom, mbà séró yi aron.”

27

Batemé nenu bárók Rom ne Põl

¹ Barem be sensot * áchwí sendok Itali. Básot ye Põl ne mbak bõkenon báchyé ntá Julios münti eká batemé nenu ene babhinj be eká batemé nenu Mfo Rom.

² Sérók séchwé áchwí ane áfú Adramatium. Abhón nyaka bétème ndũ yẽntiki nechyẽnyén atú Esia. Séfá séré rón. Aristakos mmu Masidónia wu áfú Tesalónika abhak ne bhésé.

³ Nýí nókó, sétème ndũ nechyé Sidon. Julios atón Põl berinti. Aro Põl ánkó etok,

* 27:1 “Sensot”, “Sendok”: Beyon ebhen bétòn be Lukas apet achi ne Põl.

ángó mamæere bhi be mánkwák yí ne menyin ebhén bekway békwák yi.

⁴ Etare noko sépét séchwé áchwí séré rón. Mbúép atañatan ábhó befú bhesé ambi. Eká, ségháká nókó kékwót Sáypros, etak ené éhí néntí nnyén, séróbbhe nók sémfuet noko chí ebhè ené éhí tíi.

⁵ Sénók sépé manyu ndú ebhe ene éyini atú Silisha ne Pamfilia sétème etak Míra ndú atú Lúcia.

⁶ Aré ndú nechye Míra, münti batémé nenu aghó áchwí ane áfú Aleksándriya, etak Ijip, áróñ Itali. Afere bhesé ndú ayesé áchwí afyé amem awu.

⁷ Séré nók séndoko noko petii ndú mpáy manywop. Sébhón beyá esañori ke séchwop kékwót ne Kinídos. Mbúép atañatan keka séndók ambi. Sémókóri séróbbhé nók sémfuaere noko chí ebhè Kret ené nnyén néhí tíi, kékwót ne njie Salmóné.

⁸ Babhúép áchyé bhesé beyá esañori, séré rón peti peti, sémfuaere noko ebhè Kret eyo kpát séchwop ndú nebhuet ane bábhini bé Erití Nechyényén, kékwót ne etak Lásea.

⁹ Sənanj séchónji nyaka beyá mpok ne beko ndu achwinyén erop chí ndak ané nepém ne newú mbonyune Epá Nefonori Bebá enaj efuet nyaka ne mpok babhúép atañatan akwáy. Eti yo, Pól achye bho manie be,

¹⁰ “Bota, ngo bé mbák séndók ambi ne neko enen chon esañori émfú, beyá ménémé mémbak, puyé ndiere ne áchwí ne batu, ke ne bapém ayesé nkwo.”

¹¹ Ke münti batémé nenu afyé ntí ndú enyini ene müngo bakú betik amem áchwí ne mmú ane ábhón áchwí bárém echa ené Pól áram.

¹² Nechyé nyén enén bábhini bé Erití Nechyényén néhí nyaka ranáranja kebhá sayri bé sénehókó aré sénón mpok ane mbúép atañatan ane anu mpok mban ákwén ámay. Eká beyá bo abhen báka betik amem áchwí béré yán mbi bérón Foiniks. Foiniks abhak nechényen Kret enen áchwí ate aré becháy tíi, ye chí ndú mpok yo.

Mbúép atañatan átéméri bho anyén

¹³ Ebhíki tat, mandú mbúép abho befók befú ebhe manyu ne bo bakaysi be chon menyin mémbak sayri. Báya ye ndo báfére anyén, babho menok beron ambi mámfuaere noko neku nnyén.

¹⁴ Ke ébhíki tat, mbúép atañatan ane átwó ne beyá mpérénen abho menu, befú atú etak ane mmok, áfú are. Bábhini nyaka mbúép wu be Mbúép Nót-Is bekonjo atú ane wu áfú. †

¹⁵ Ne mpok mbúép ádep áchwí, sékepere kway ménok beron tebhe ne mbúép. Sékpík séró be wu ámpókó áchwí.

¹⁶ Sérók séré fuet chí ansem mókpókó mmik ane ate nnyén. Aka nnyén be Kaúda. Mmiki yo achét mbúép mandú. Eyo ékwák bhesé, séntú seya áchwí ninjini ane achi anet áchwí be áké rakati ansem áchwí.

¹⁷ Séstó manik ségwót áchwí wu amfay ane sechi amem ndon ne ndon enyu ené ápu kwáy bédakáti áyák. Baká-betik amem áchwí béré cháy be chon áchwí ándak ampan ndú ésiép ene éhí ndú ebhók manyu ene etak Sitis. Eká báfére ndo mámése anyén, bé, ndú áchwí áya wu, mbúép áképere pókó wu tontó. Baká nókó nó, báró mbúép áróbbhe wu pókó áchwí.

¹⁸ Ndu mbúép atañatan ádep áchwí ywese, are janari mbo be áyanj bebét. Néyí nókó, bábhó mémése batu anyen.

¹⁹ Egháká nókó manywop arát, bó betik babho béfére mbak menyin áchwí mbo manik ne bechak mánto noko anyén.

²⁰ Mbúép atañatan ándako noko chí ambi ndú beyá manywop. Ne ngósí mmok ketyé, ne beti bó keghó mambe. Enuyó enuyó, kpáté séfére ntí sérém bé ndak ywese ámay.

²¹ Bo mánanj bátat nyaka kenyié nenyié, éká Pól afate ate néntí enap arem be, “Bota, mbo bághók eyon eya mbá sébhíki fá Kret sembonj nchónji ne mbá ménémé ebhen bépu. ²² Ke néne, nchí ghati bhe be, yéntiki mmú yweka ámbón netañánti! Chon áchwí ánem ke yé mmu apu gu.

²³ Ndiní nò mbonyune ndú nkubhe beti ebhen Mandem ane ábhónj mé, Mandem ane méchye kenókó, ató ángel aywi átwó áté me nepak mmaet.

²⁴ Áram be, ‘Pól, kebhónj becháy. Jbhonj bété besí Mfo Rom. Ne éti berindu Mandem ne wo, ápémé yéntiki mmu ane ákò ne yí.’

²⁵ Botá, yéntiki mmu yweka ámbón yé netañánti. Mbón neka ne Mandem, ne ndiní bé chon émbak mbonyú yí áramé.

²⁶ Ke mbúép ábhonj bépoko chon bhesé kpát áchwí ándak ántu mmaet ndú etókofú ene nnyén nékabhé.”

²⁷ Egháká nókó néntí bėti, ndú nywop enen nékú manywop byó ne ánwi, ndú mbúép ápoko bhesé bekinj manyu Adriya beti bho, bó abhen báka betik amem áchwí bakáysi be nékú nnyén nénán néhí kékwót.

²⁸ Eká básót nnik ane básere ndo aré, mámése ndo anyén be mándini enyú nnyén nechwe amik. Bághó be mmiki nyén aróp mbo meta besa bepáy. Bérón ambi mandú, bápét báka nó, bághó be mmiki nyén aróp bo meta esá nsem byo.

²⁹ Báré cháy be chon mbúép ámpókó áchwí wu ándak ántem ndú setárebhé, nékú nnyén. Báfére ye baro ánwi ansem áchwí mámése anyén bé ándóp téé, báré nikmaet bé nywop nénji nénkwésé bho.

† 27:14 Nò chí, mbúép ane bábhini ndú eyonndik bé: North-easter.

³⁰ Bakä-betik amem áchwí béré yán mbi bepeme mmæet eyap. Básot áchwí ninjini ané báséré amfay básébbe anyén be manok manko abhi ke bákot ngepti mbə be bārən beferē chi baro ácháak ambi áchwí mánsebbe anyén.

³¹ Ke Pəl ághó nókó nɔ, aghati munti batemé nenu ne bóbhi be, “Mbák bakä betik abhen áchwí mámfú, yé mmú yweka apú pém.”

³² Ekú batemé nenu bákpóti manik ane ákəm áchwí bārɔ be nnyén néndəbbe wu pokó wú.

³³ Ndú mbanj ábhó bəkanjari, Pəl anik bó mankem mmæet be manyié nenyié. Arem be, “Echəŋ chí manywəp byó ne anwi ené bábhiiki tək awə anyu ndú bábhəŋ becháy anti.

³⁴ Nchí ghati ye bhe be manyié nenyié be nenchye bhe betan. Yé ekak emenénti mmú yeka epu nem.”

³⁵ Pəl árəm nókó nɔ, asot brət anikmæet achye bakak ntá Mandem besí bhap mankem, abók abho ményié.

³⁶ Eyo éfyé yé bó nti, básót nenyié manyié.

³⁷ Besé mankem abhen séchí nyaka amem áchwí sébhák bo besa byó ne bérát nsem nekú ne amot.(276)

³⁸ Yéntiki mmu anyié nenyié ajwi, báfere ye batú amem nchwi ankem mameŋ anyén be áchwí amfæep.

Achwi yese adakati anyén

³⁹ Mbanj ákánjari nókó, bághó ngəkənyén ke bakä betik kerinj mmik eyo. Ke bághó éfabhé nyén ne ésiép are, bákáysi be ngufú bákway bétəme aré mámfu mánkó ebhi.

⁴⁰ Bákpóti manik ané baro bārɔ yo ankem anyén. Bákánjari manik ane bagwəre menyú nsəm ne yo, básébbe nsəm anyén be mánók áchwí. Bátən nden ene ékəm mbúép amfay be ampəkə áchwí ankə, babho berəŋ angəkənyén.

⁴¹ Achwi arək achwe ndu ntó ésiép ene babhiiki re ghaka angəkənyén. Ntí áchwí ápan are. Betan ebhen mbúép bəku mpérənyén érákati nnet áchwí.

⁴² Batemé nenu bábhəŋ nkaysi beway bokenəŋ mankem be yé amot áké bhəŋ mbi beghək nnyén ámbwé.

⁴³ Ke munti batemé nenu áyán nyaka bepəme Pəl. Ekú ake chye batemé nenu mbi bəwáy bokenəŋ. Achye eyəŋ chí be yé agha ane árinj beghək nnyén ánjambi ángók ánkó ebhi.

⁴⁴ Yí bé bə abhen bábhiiki rinj beghək nnyén mánkəm bebhók enək ne bebhók áchwí ane ádakati mánkwák mmæet mánkó ebhi. Enyu eyo ke éfákári ke bhesé mankem sékó ebhi nyórée.

28

Pəl abhak amem etək Malta

¹ Sébúe nókó sékó ebhi. Bákú ye sérinj be ekpəkó mmik ené nnyén nékábhe chi ene bábhiiki be Málta.

² Bo abhen bachi are bátəŋ bhesə beyá berinti ne básot bhesə mankem sayri. Manyiep ábhó nókó menie, ne ndú mbanj ákwən, bábhiyti ngo be séngwák.

³ Pəl anyokoti mónəkəkó kebhe. Ené yi afyé kə angó, besəŋ ngó bəku éfé éfú ndú kebhe ekə énəm yi ndu awó éróp aré.

⁴ Bə etək eyo bághó nókó ndú nnyó yo áchi yi awó jínjinjin, bábho berem ne bati be, “Tetep, mmú-ne chí ngwayti bho! Yəndu ábúe newú anyén, Mandem mmu ákeme kémbé abhiiki ró yi ambak nepém.”

⁵ Ke Pəl amyák awó, nnyó yo akwén angó, yənyinj kekə yi.

⁶ Bəre nonj mánkəysi nəkə be chəŋ Pəl amwot ne be mbák abhiiki mwot abhəŋ bekwen amik angú. Mánəŋ ndú eróri mpok. Ke yənyinj kekə yi. Báyi bhiri nkaysi yap, bábho berem ne bati be, “Pəl chí enyú mandem éfú.”

⁷ Múngo amot ane áchi ndú ekpək ebhi eyo aka nnyén be Pəblios. Abhəŋ baki kékwót ne ngəkənyén. Asot bhesə sayri. Ane bhesə ndú manywəp arat.

⁸ Éfákári be chí Pəblios áchi amik bhəre ndú ámé. Abhəŋ mbúép ne móném kebi. Pəl arək aghə yi. Anyáná nókó amə yi amæet, anikmæet éti yi. Atan.

⁹ Eyo éfákári nókó, bəməme báhák etək eyo enkem bátwə ntá Pəl mankem abú bə nkwo.

¹⁰ Báchyé bhesé beyá akap. Ne mpok séfá bəŋ bachye bhesə yéntiki enyinj ene ekway bekwak bhesə ndu nekə enə.

Pəl arə Malta bəŋ Rom

¹¹ Sétaré nókó Malta ndu batan arát, sésót áchwí achak ané bábhiiki be, Bomandem Befak. Afú nyaka Aleksándriya ke átət Malta ndu mbanj akwen tontó.

¹² Séchwóbhé nókó ndú nechyənyén enen etək Sírakos, sétát are ndu manywəp arát.

¹³ Séfá Sírakos, séghabheri sechwəp ndú nechyənyén enen etək Rejim. Néyi nókó, mbúép ane bábhiiki be mbúép saut abho menu, ne ndú ntinyəp, séchwəp ndú nechyənyén enen etək Putioli, atú Itali. Séfú ndu áchwí séchwe etək.

¹⁴ Aré, sétéméri mbək bənkwo Yesu. Barem bə senchəkə ne bhə ndu manywəp tándramot. Séchókó nókó ne bho, séfá ye serək Rom.

¹⁵ Batí bənkwo abhen Rom bághókó nókó be sétwə, bábho bétwə betəmeri bhesə. Mbək eyap bátəmeri bhesə ndú Eseye Apius, bachak ndú ebhak ené bábhiiki bé, “Bekeré Mankə

Berat.” Pól ághó nókó bhó, eyó éfyé yi nti ne akaka Mandem.

Pól are ghati batí bo Israel Mbok Ndíndí éti Yesu

¹⁶ Séchwóbhé nókó Rom, báros Pól ánhókó ndu mmæet eyi, ntemé nenu amot ámbábhéri nókó yi.

¹⁷ Éfuéré nókó manywəp arát, Pól abhiñi bō batí bo Israel abhen bachi aré. Bátwó nókó arem ntá yap be, “Bōma, mbíkí kə yěnyin ntá bo bhesé ne mbíkí kə yěnyin bébyak bepini étak ebhén bachĩmbi baro ntá yesé. Yé na, bō bhesé bákém me Yerusalem báfyé amo bō Rom.

¹⁸ Mpok mánanə bābhebbe me enyin ene nkə, bāghó bé mbíkí kə yěnyin ené éyən be mángwáy me. Bati berə me.

¹⁹ Kə ndū bo Israel bābhiki ka, nkebhə enyin echak beku, ebhiki fuet chi berem bé mánten nyé ena ntá Mfə Rom, yəndu mbíkí bhəy mbəy manyé ne bōbha.”

²⁰ Étiyo kə mbini bhe be mántwə ndém kəpi ne bhe tēndu nchí fá mbə mūkenəy éti mmu ane bo Israel mankem babhaka nti bé átwə bépémé bhesé.

²¹ Bō-batí bo Israel bhə bákémé yi be, “Sébhiki bhəy yé ekáti ene éfú Judéya éti ye ne yé mmu ywesé abhiki fu aré ántwə ne eyəy ntá yesé be oku ebépti enyin.

²² Kə sékəy begbok aye nkaysi mbənyune sériñi bé yěntiki ebhak bo mankem bārəm chi ebúbə éti nkwo bho abhen wə əchí mmú wap.”

²³ Bó ne Pól báfyé nywəp néchák enén bébhónjə bétémeri. Nywəp eno nékwáy nókó, beyá bhəp barək eket ene Pól áchókə. Bébhó bėti kpát bégháka beku. Pól are ghati bhó enyū Mandem ábhak ne bo mbə Mfə wap. Ne are tón bō menyin éti Yesu mbə enyu bēchí amem basini Moses ne amen baremé kəpinti, anu nókə beku bō mánókó menyin ebhen yí ághati bho.

²⁴ Mbək baghə be enyin ene yi arəm echi tetep, kə báchák kenókó.

²⁵ Bákwen ye beyəy beyəy. Bápére taka, Pól aghati bhə ndak achak amot be, “Éfónjə Bedyere arem nyaka tetep mpok yi akə ndemekəpinti Aisáya angati bachĩmbi bheka be:

²⁶ ‘Dók ntá bōbhen ghati bho be chəy mángok ndəy ne ndəy, kə bāpú jwimem wáwák.

Chəy mánjini ndəy ne ndəy kə bāpú ghó,
²⁷ mbənyune bōbhen bāgwət bati yap amem, ne báchók batú, mánémámík bé báké ghə yěnyin.

Ekə amík ayap apú kway beghə mban, batú yap apú kway begbok mban ne batí yap apu kway bejwimem be mantwə ntá ya, me mbú bho.”

²⁸ Pól arem nókə nə, apet arem be, “Dini ye ka bé bápókó Mbok Ndíndí ane arəm enyū Mandem ápémə bho bārəy ntá bo abhen bāpú bo Israel nkwo ne yo. Ne chəy mántá batú mangok!”

²⁹ [Pól arem nókə nə bo Israel bātáka ne bágúre mankem nókə beyá epúti ne bati.]

³⁰ Ndu mamié apay gbók, Pól abhak ndu eket ené yi áśóré áchókə are, yimbəy anchye nókə nkábhe eket. Ansyepti nókə yěntiki mmu ane arəy beghə yí.

³¹ Ne are ghati bo enyū Mandem ábhak ne mmu mbə Mfə ywí, antəy nókə nkwo bo menyin kponorəy éti Yesu Kristo Acha, ne yé mmu kəmə bechet yi mbi be ake kə nə.

Ekáti Pól ntá Nkwɔ Rom

Pól átò bakak ntá bɔ̀nkwɔ abhen Rom

¹ Me Pól ke nchí sɪ́j ekáti ene. Nchí mɔ̀betok Yesu Kristo. * Mandem abhínj mé be mbak munto, abhure me nyánjá be ngati bhó Mbok Ndíndí.

² Mbok Ndíndí ne ke Mandem afyé nyaka bariɛp bechye te mpok Yesu ábhíkire two fá amik. Afuét ntá baremé kepinti bhi beka nɔ, ne bɔ́ básɪ́j ɛ́ti bariɛp amɔ́ amem Ekáti Mandem.

³ Mbok Ndíndí ne achi ɛ́ti Mýwi. Yí achi nyaka ebhárémɔ́ Mfɔ́ Debhit ndú netwó ane yí átwó fá amik mbɔ́ nkwá.

⁴ Mandem atɔ́j ne betan be Acha ywese Yesu Kristo achi Mmɔ́ Mandem mmu ábhónj ɛ́fónj ɛ́ne echi nyánjá mpok ákú Acha ápétnsem ndu nepém.

⁵ ɛ́ti Yesu Kristo ke Mandem atɔ́j me beríndu, aká me mbák munto. Aká nɔ́ be nká bɔ́ betok menkem mambɔ́j neka ne Yesu, mángoko nɔ́kɔ́ chí yí ne mánchye nɔ́kɔ́ nnyén eni kenókó.

⁶ Bě bɔ́ Rom nkwɔ́ báchi ndú mpáy bo abhen Mandem ábhínj be mambak bɔ́ Yesu Kristo.

⁷ Nchí ghati bhe mankem, be Mandem akɔ́j be tontó ne abhínj be be mambak bɔ́bhi.

Mandem ɛ́tayese ne Yesu Kristo Acha mántɔ́j be beríndu, mánchye be kpák.

Pól ákaka Mandem ɛ́ti bɔ̀nkwɔ abhen Rom

⁸ Enyínj mbi chí be nchí kaka Mandem. Chí Yesu Kristo ke ákà be embak nɔ́ mbɔ́nyune mmik nkem aghok ɛ́ti enyú neka enen bábhónj ne Yesu.

⁹ Mandem mmu mɛ́kà betik ebhi ne ntí ɛ́na nenkem ndu nchí ghati bo Mbok Ndíndí ɛ́ti Mýwi achi ntísie wa be yéntiki mpok ane mēnikmuet, mpú rɔ́ befye bhe ndú nenikmuet ene.

¹⁰ Nchí níkmuet be mbák chí nkaysi Mandem, yí ánkwak me mbɔ́j mbi bétwɔ́ awu néne ndu begbo bhe. Nnán njambi nnu bétwɔ́ awu ndɔ́j ɛ́chak.

¹¹ Mbɔ́j beyá ekwak begbo bhe ndu beka mambɔ́j ákóré ndu áfók ane ɛ́fónj Bedyere áchye chɔ́j be be mántán ndú mbi Mandem.

¹² Enyín ɛ́ne mērēm nɔ́ chí be, sémbɔ́j mbi befye bati ntí, nɔ́ chí be, mǎnsot neka eneka ne Yesu mǎmfye me ntí, me nkwɔ́ nsot neka ená ne Yesu mfyé bhe ntí.

¹³ Bɔ́ma, nnán ntí bétwɔ́ awu beyá mpok, ke yéntiki mpok enyín ɛ́chèt me mbi. Nnán

nte bétwɔ́ awu be betik ebha menyu kepem ndú nkwɔ́ yweka mbɔ́ enyu békà ntá bo abhen bápú bo Israel amem betok bechak.

¹⁴ Mbɔ́j barem bekwɔ́ ntá bo abhen amík anene bhɔ́ ne ntá bɔ́bhi, ne ntá barij ɛ́kátí ne abhen babhiki rinj ɛ́kátí.

¹⁵ ɛ́ti yɔ́, mbɔ́j ye beyá ekwak ndu beghati be nkwɔ́ bɔ́ báchi Rom Mbok Ndíndí.

Mbok Ndíndí abhɔ́j betan

¹⁶ Mbíkí bhɔ́j ntíánwɔ́p ɛ́ti Mbok Ndíndí mbɔ́nyune yɔ́ achi betan Mandem ndú bepeme yéntiki mmu ane ánokó yɔ́ bebho ne bo Israel, ne beghaka ntá abhen bapú bo Israel nkwɔ́.

¹⁷ Mbok Ndíndí ke ákà mándínj enyu Mandem ákà bo mambak chak besí bhi. Enyín ɛ́ne ɛ́yán chí be bo mambɔ́j neka ne Yesu, mándak ambi beka nɔ́ te ndú ngwenti. Echi mbɔ́ enyú Ekáti Mandem ɛ́rēm be, “Mmu ane ábhónj neka ne Mandem, Mandem ákà yí ambak chak besí bhi ne chɔ́j ambɔ́j nepém.”

Nkwánwan nkem achi mmu bebú

¹⁸ Mandem ákà bebénti bhi mēmfú amfay mēnsɛp amik ndú bebú ne bebéptí menyín ebhen bo abhen bápú kono mbi ywi bákà. Bebéptí menyín ebhɔ́ béchyèt bo báchák mbi berinj tetep Mandem.

¹⁹ Menyín ebhen mmu ákway berinj ɛ́ti Mandem béchi kponɔ́ɔj ntá bɔ́ abhen bákà bebéptí menyín ebhɔ́ mbɔ́nyune Mandem atɔ́j bɔ́ ntá yap be mandínj bhɔ́.

²⁰ Bebho ndú mpok ane Mandem aghoko mmik, menyín ebhen yí aghoko bétán kponɔ́ɔj betan ebhi ne enyú mmu yí achi mbɔ́ Mandem. Ndu echi be, bápú ghɔ́ yí ne amík ntí apu ane bɔ́ bārēm be bekwéné bepu ne bhɔ́ ndu bábhíkí rinj Mandem.

²¹ Yéndu bɔ́ bárij nyaka be Mandem achi, babhiki chye yí kenókó mbɔ́ Mandem, ne yé chí bakak bábhiki chye yí. Ke báróbbhé kaysi chí bechɔ́j menyín ne bɔ́ kekway bejwimen ndú enyín ɛ́ne Mandem áyán bɔ́ mandínj.

²² Yéndu bārēm be babhɔ́j kebon barɔ́p chí bechínjti bhɔ́.

²³ Báró bechye kenókó ntá Mandem mmu apu gu, báróbbhe chye kenókó chí ntá menyín ebhen bɔ́ bághókó ne amɔ́. Menyín ebhɔ́ bechi mbɔ́ nkwánwan ne bechak bechi mbɔ́ kenen ne béchák mbɔ́ nnya ené bekak mēwí, ne ebhénéfú mbɔ́ nnya ɛ́ne ɛ́su menie amík. Bɔ́ menkem bégúgu.

²⁴ ɛ́ti yɔ́, Mandem aféré amɔ́ ne bhɔ́ be mámpkík mánkà bepó menyín ebhen bati yap ájwaka be mánkà, enyu ɛ́ne básɔ́ mmuet ɛ́yap beka ne bati menyín ebhen béchyé bhɔ́ ntíánwɔ́p.

* 1:1 “Kristo” fá chí enyín ɛ́mɔ́t ne “Mpeme Mandem átó”.

²⁵ Mandem aféré amo ne bho mbonyune baro menoko menyin ebhen bechi tetep eti yi barobhe kono chi nsé. Ne menyin ebhen Mandem ághókó ke bo bárovhé chye kenókó, puyé mmu ane ághókó yéntiki enyín. Yi ke bábhónó bechye bakak mpokkem. Amen.

²⁶ Ndu bákà enyu yo ke Mandem aféré amo ne bho be mányáká nókó beka menyin ebhen béchye bho ntíanwóp. Baghoré bhap báro babhakanem bárobhe bhure chi ne bati baghoré, enyín ene ebhiki kway wawak.

²⁷ Enyumot ke echi nkwo ne babhakanem. Báro baghoré bárobhe nwaka bebhure chi ne batí babhakanem, enyín ene ebhiki kway. Bákà baraka ntíanwóp ne batí babhakanem. Bákà no mámbon noko ntemsi ane akway ne bho.

²⁸ Tëndu böbhen bábhíki yan bekaysi eti enyín ene bo báriní be echi tetep eti Mandem. Mandem aféré amo ne bho. Aró bho ndü bepó nkaysi yap, ne ndü menyin ebhen bebhiki kway be bo manka.

²⁹ Bati yap ájwí ne yéntiki enyü ndak abúabu mbo beka bebú ne befyé amík ndü menyin bo bachak, ne epin beyan beka bati bebú, ne mpabhamík, ne beway bho, ne betanja ebhen mmu ábhón ne bati ndu áyenti mmuet ne bho, ne berwo bho, ne epin beka bati bebú, ne enántí.

³⁰ Ne berem ebúbu eti bo ndü bechóni manyén ayap, ne bepap Mandem, ne nesán, ne neyónómuet, ne mpányu, ne bekaysi babhi ako ane beka bebú, ne betan ntí ne botáyap ne bomáyap.

³¹ Ne bebhak echínímu, ne epin ene mmu apu bhure bariep, ne bebhón nti enen mmu abhiki bhón ekon ne bati, ne bebhón epin ene mmu apu gho bati ntínso.

³² Böbhen bákà menyü menyin ebhen báriní be Mandem arem be bo abhen bákà menyü menyin ebho bábhón begu. Yé no, bákà menyin ebho ne báron te ambi beka ne bo bachak abhen bákà bho be eri beka bho.

2

Mandem atan bo enyu ene echi chak

¹ Yé achí agha, mpok átàn bo ne ónka noko nkúbhé menyin ebhen bo bákà, opú kway betanja mmuet besí Mandem. Bétan mmu ke ónka noko nkúbhé menyin ebhen yi ákà chí berem be wómbon ókwén manyé besí Mandem.

² Sériní be Mandem achi chak ndü netán ane yi átàn bo abhen bákà menyü menyin ebho.

³ Yé achí agha, mpok átàn bo abhen bákà menyü menyin ebho, ke wómbon ónka noko bho, akaysi be ókway bebae enyu ene Mandem apu chye wo ntemsi ke?

⁴ Ke chi be ósót beyá berinti ebhen Mandem átòn bhese, ne neghó ane yi ághò menyin

ebhen sékà mbo be apú gho, ne ekébhéntí eyi mbo eráká ndak? Óbhíki gho be ntí ane Mandem átòn bhese berinti chi bekwak bhese sentiknsem ndü bebú ebhese?

⁵ Ke eti ógwót nti ene amem óke ka bétiknsem ndü bebú ebhe, ókà bebhénti Mandem ne wo menja mendak noko chi ambi. Ne chón mémfú kponorón ndü nywóp enen Mandem átòn bebhénti ebhi, antán bo enyu ene echi chak.

⁶ Chón Mandem ankap yéntiki mmu bekonjo menyin ebhen yi ákà.

⁷ Bo abhen bákém ekíki ndü beri ebhen bo bákà, báfyé betan beka be Mandem anchye bho keném ne kenókó ne nepém enen mmu apú gu. Mandem áchye bho nepém enen nebhiki bhón ngwenti.

⁸ Ke bo abhen babhiki bhón mpok ne bati ndu báyni chi mmuet eyap, ne bápu kono tetep ndu nepém enap ke bákonjo chi bebú, chón Mandem antón bo bebhénti ebhi, anchye bho ntemsi.

⁹ Chón Mandem anka yéntiki mmu ane ákà bebú ámbák ndü beyá ekwet ne angókó beyá bebe. Ákà no bebhó ne bo Israel ne beghaka amuet bo abhen bapu bo Israel nkwo.

¹⁰ Ke bo abhen bákà beri bábhón keném ne kenókó ne kpák. Ebhák enyu eyó bebhó ne bo Israel beghaka amuet bo abhen bápú bo Israel nkwo.

¹¹ Mandem apu tán kérínámík.

¹² Chón bo mankem abhen bákà bebú ené bábhíki riní ebhé Moses máném yénu bátàn bho kekono bebhé Mandem. Ne chón Mandem amkpót manyé bo mankem abhen bákà bebú mpok báriní bebhé Moses bekonjo bebhé Moses.

¹³ Puyé bo abhen bághók enyín ene ebhé éghati bho ke bábhák chak besí Mandem, chí bo abhen bákà mbo enyü ebhé érem ke bábhák chak besí bhi.

¹⁴ Mpok ane bo abhen bápú bo Israel bákà menyin ebhen ebhé érem mbo enyü bati yap aghati bho, yénu babhiki bhón bebhé ebhen béfuéré ntá Moses, bátàn ndu menyin ebhen bo bákà, be báriní enyín ene babhón beka ne ene babhiki bhón beka.

¹⁵ Bo bátàn ndü menyin ebhen bákà be Mandem asin bebhé amem bati yap. Bati yap áté ntísie be eyó échí tetep, tëndu mpokófu bati yap ághati bho be babhón bekwéné ne mpok achak be báchi chak.

¹⁶ Ndü nywóp enen Mandem áfuet ntá Yesu Kristo betan bo mbo enyü Mbok Ndíndí ane méghati bo árem, chón antán bo bekonjo nkaysi ane achi bho anti ne menyin ebhen bo bákà bhésé bhésé.

Bo Israel bapu bhure bebhé Moses

¹⁷ Mbák chi be, bábhíni mmuet eyeka be báchi bo Israel ne bágháko mmuet ndú ebhé ene bábhonjo ne bápa be báchi bo Mandem.

¹⁸ Báriji enyiñ ene echi chak beku mbonyune bághók bebhé.

¹⁹ Báriji sayri be báya bo abhen bachi mbo manámáik mbi ne be báchi mbo eronjo ntá bo abhen bachi amem ejuri.

²⁰ Ne báriji sayri be mányure bechiñti bho ne be bátón bo abhen báchi mámbó ndú mbi Mandem mbonyune bákáysi be ebhé éka báriji yéntiki enyiñ ne étón be tetep nkem.

²¹ E, be bho bátón bo bachak, ndaká yi bápú tón mmuet eyeka? Bágháti bo be báké ghép aghep, ke bé babhón bápú ghép aghébbé?

²² Bé bo bárem be, “Mmu abhíki bhón bekwen berwop,” Bé babhón bápú kwen berwobhe? Bé bo bare pap baraká bōmandem nsé, bápú ghép menyiñ ebhen bechi amem bekeré bōmandem nsé?

²³ Bé bo bápa be báriji ebhé Mandem, bápú chye nō Mandem ntánwóp ndú bápú bhūere ebhé eyi?

²⁴ Ekáti Mandem érém be, “Bé bo Israel báka bo abhen bápú bo Israel bárem ebábu éti Mandem.”

²⁵ Nsyép ane básièp bo betón be báchi bo Mandem chi eríti enyiñ mbák bábhàre bebhé, ke mbák bápú bhūere bebhé Mandem nsyép ane básièp bo achi chi ndéndem.

²⁶ Ndu echi nō, mbák mmu ane bábhíki syep yi áka menyiñ mbo enyū ebhé éyan, Mandem apu sot yi mbo mmu ane basyephe?

²⁷ Eyo éka be bo abhen bábhíki syep bho ndú nkwmuet ke bábhūere ebhé mándem chón be bekwné bechi ne be bo Israel mbonyune bápú bhūere ebhé yéndo Mandem achye nyaka bhe bebhé ebhen básíni amik, apet achye bhe epin besyep bho.

²⁸ Puyé besyep mmu ke áka yi ambak mbón mmu Israel témé témé, ne nsyép ane tetep puyé ane nkwmuet.

²⁹ Mmu ábhák mmu Israel tetep chí ndú nti eni ne nsyép ane tetep ábhak chí anti. Chí betik Efónó Mandem, puyé ebhen nkwmuet. Mmu ane ábhónó enyū nsyep eyo Mandem ke ábiti yi, puyé nkwanwan.

3

¹ Bebhak mmu Israel áka mmu áchá bo abhen bapu bo Israel ke? Ne nsyép ákwak mmu ndú ntiki mbi?

² Menkem békwak ndú beyá babhi. Enyiñi mbi ene ekwak mmu ane achi mmu Israel chi be Mandem afyé eyon eyi amō ayap.

³ Ke mbók yap bábhíki kē enyiñ ene báfyē nyaka bariēp ne Mandem be babhón beka chi be Mandem apu pere bhūre bariēp ami ke?

⁴ Wáwák! Yéndo yéntiki mmu achi nsense, Mandem áka chi enyiñ ene yi árémé. Echi mbo enyū Ekáti Mandem érém éti yi be, “Ótón kponorón ndú yéntiki enyiñ ene érém be óchí chak, ne mpók bákpot manyé ye, bekwné bapu bhak ne wō.”

⁵ Ke mbák bebú ebhen sékà békà bo mango kponorón be Mandem achi chak, chón séngati bho be Mandem apu chak ndu bébenti anchye bhese ntémsi? [Nchí rem nō chi ne nerinindak enen bakwānwan.]

⁶ Epú enyu eyo wáwák! Mbo Mandem apu chak mbá ná yi ákway betan bo?

⁷ Ke mpok mmu érém be, “Nsé ene mēse ékwak bo mángo kponorón be Mandem achi mmu tetep, ne eyo éka mánychye yi kenókó. Mbák echi nō, ná Mandem akway betan me andem be nchí mmu bebú ndu nchí sense.”

⁸ Ndaká yi bápú rem be, “Séndak ambi beka bebú be Mandem antón bhese berí,” mbo enyū mbók bo báchónji manyén ayese be sérém enyu yō. Chón mámbón ntémsi ane akway ne bho.

Yē mmu apu chak besí Mandem

⁹ Chón séndem ye be yi? Bé nté ayese bo Israel acha ane bo bachak ke? Wáwák! Nnán ntón be bebú bebhón betan amfay bo mankem, yé chi bo Israel ne yé chi abhen bapu bo Israel.

¹⁰ Echi mbo enyū Ekáti Mandem érém be, “Yé mmu apu chak besí Mandem, ye amō apu,

¹¹ yé mmu apu yan berinji Mandem, yé mmu apu yan mbi Mandem.

¹² Mankem bátiknsem ntá Mandem, bo mankem barop bō bekwené, yé amō apú kē berí, wáwák! Yé amō apu.”

¹³ “Eyonónyu yap énem mbo eriep ene éfú ndú nnem enén enén mánéné, bāró fúú. Bāsót bārí yap berwō bho.”

“Beyonónyu bhap bēwāy mmu way mbo éfé mpok éném mmu.”

¹⁴ “Eyak ne bebépti beyonj ke bēfú bō anyu mpoknkem.”

¹⁵ “Bekak ebhap bēwákari bepoko bo be mandak mangway bo.

¹⁶ Yéntiki ebhak ene bō bārónó, bátwō chi ne meneme ne nedí kebho.

¹⁷ Bábhíki rinji beka bo mámbón kpák ne bati.”

¹⁸ “Bápu chye Mandem kenókó wáwák!”

¹⁹ Sérinji be yéntiki enyiñ ene echi amem bekáti ebhé Moses béyinji chi bo abhen Mandem achye bho ebhé eyo. Eyo échók manyu bo abhen báyan betanja mmuet be bapu bo bebú. Yéntiki mmu abhón bete besí Mandem ndú manyé.

²⁰ Ebhák enyu eyo mbonyune, yě mmu apu kway bebhak chak besí Mandem ne ntí be ákà menyin ebhen ebhé éyàn yi anka. Ebhé ékà mmu andinji be yi achi mmu bebá.

Enyü Mandem ákà bo mámbák chak best bhi

²¹ Néne, Mandem ákà bo mandinji kponoror enyü mmu ákway bebhak chak besí bhi. Eyo ebhiki bhon yěnyin beka ne ebhé yěndu bebhé Moses ne baremé kepinti menán báté ntísie enyü Mandem ákà bo mámbák chak.

²² Mandem ákà bo mámbák chak mpok babhōnō neka ne Yesu Kristo. Ákà nō ne ye agha ane ábhōnō neka ne Yesu Kristo. Mandem apu tōn kērinjámik.

²³ Yěntiki mmu ákà bebá ne abhíkí pēre ghaka ndü nte ane Mandem ághókó nyaka yi ambak.

²⁴ Ke néne, Mandem átōn bo berindu ebhi ndu ákà mámbák chak besí bhi. Eyo chi akap Mandem ne áfuet chi ntá Yesu Kristo beka nō éti enyin ene Yesu ákà ndu beferē bhesē ndü kesemé bebá.

²⁵ Mandem achyé nyaka Yesu mbō akap, be éti manor mi amen áróñō amik, Mandem amfonjori bebá bo abhen mánóko Yesu. Mandem ákà nō betōn be yi achi chak. Éti ekébhéntí eyi, asó nyaka bebá ebhen bo báká. Aghō nyaka bebá ebhen bo báká ndu mpok ane áfuérē ansem mbō be apu ghō.

²⁶ Ke néne, átōn bo be yi achi chak ne ákà yěntiki mmu ane abhōn neka ne Yesu ambak chak besí bhi.

²⁷ Ndu echí yě nō, yi ékway beka sēmpányu? Yěnyin! Ne ntí achi be yi? Chi be sékú berítí menyin ke? Wáwák! Chi be sēnoko.

²⁸ Séghō ye be Mandem áset be mmu achi chak chi mbák abhōn neka ne Yesu. Eyo ebhiki bhōn yěnyin beka ne menyin ebhen mmu ákà bekonjo ebhé.

²⁹ Mandem achi Mandem chi ndiere ntá bo Israel? Apu Mandem bo abhen bápú bo Israel? Achi Mandem bo abhen bápú bo Israel nkwo.

³⁰ Mandem amot ke achi ne ákà bo abhen básiep bo ne abhen bápú syep bo mámbák chak chi mbák babhōn neka ne Yesu.

³¹ Eyo ékà sēsot be ebhé epu yěnyin ke? Wáwák! Mbák sēmbōn neka ne Yesu, sékēm bebhé sayri.

4

Mandem ákà Abraham ambak chak best bhi

¹ Chōn séndem ye be yi éti Abraham mmu achí chi-mbi ywese?

² Mbō Abraham achi nyaka chak besí Mandem éti berítí betik ebhen yi ákà, mbu ntí

achi ane yi ápanyu. Ke ápu kway nyaka beka nō besí Mandem.

³ Ekáti Mandem érēm be, “Mpok Abraham abhōn neka ne Mandem, Mandem asot be yi achi chak besí bhi.”

⁴ Nkáp ane báchyé mmu ndü betik ebhen yi ákà chi enyin ene yi ábhōnō bebhōn éti betik ebhō. Nkáp wu puyé akap.

⁵ Ke mmu ane ábhíkí fye ntí chi ndü betik ke abhōn neka ne Mandem mmu ákà bé bō bebá mambak chak, chōn ansot yi be achi chak éti neka enen yi ábhōnō ne yi.

⁶ Nkúbhé enyu yō ké Debhit areme nyaka be áfók achí ne mmü ane Mandem ásré be achi chak, yěndu abhiki ka yěnyin ene éka be Mandem anchye yi áfók wu.

⁷ “Éri echa ntá bo abhen Mandem

áfōñorí epin eyap ene bápú bhūere bebhé, antese bebá ebhap nkwo,

⁸ Éri echa ntá mmu ane Acha

ápú sot be abhōn bekwéné éti bebá bhi.”

⁹ Áfók wu achí ye chi ntá bo abhen básiep bho, ke ntá bo abhen bapu syep bho nkwo? Sérēm mbō enyü Ekáti Mandem érēm be, “Mandem asot nyaka be Abraham achi chak besí bhi mpok yi ábhōnō neka ne yi.”

¹⁰ Mpok Mandem ásré Abraham be achi chak, mánan basyep nyaka yi ke? Chi mpok bábhíkí re syep yi, puyé mpok manan basyephe yi.

¹¹ Nsyep ane básiebhé Abraham ke achi nyaka erin ene Mandem afyé yi amuet betōn be yi abhōn neka ne yi te mpok ane bábhíkí re syep yi. Mandem ákà nyaka nō be Abraham ambak chi-mbi ntá bo mankem abhen mánóko Mandem mpok bábhíkí re syep bho, ne nta abhen neka enap ne Mandem néká yi ásré be bo bachi chak besí bhi.

¹² Abraham achi nkwo chi-mbi ntá bō abhen basyep bho mbák bákōnō bayarékak yi ndu babhōnō neka ne Mandem, nkúbhé mbō enyü yi áchi nyaka yě chi ndu mpok ane babhiki re syep yi.

Bariep Mandem achi nta bo abhen babhōn neka ne yi

¹³ Mandem afyé nyaka bariep be chōn Abraham ne bebhárēbho bhi mányie mmik. Epú nyaka chi éti Abraham abhūre bebhé. Befuet ndü neka Abraham ke Mandem ásré yi be achi chak.

¹⁴ Mbō bo abhen bábhūre bebhé ke babhōn nyaka menyie mmik mbu neka eneka ne Mandem nechi chi ndéndem, ne mbu bariep ami nkwo abhiki bhōn ntí.

¹⁵ Ebhé étwō ne ntemsi Mandem ntá bo ndu bápú bhūere yō, ke nebhuēt ane ebhé epú, mmu apu kway bekwen ebhé.

¹⁶ Étiyo ke echí be bariep Mandem achi chi ntá bo abhen babhōnō neka ne yi, betōn be chi éti berindu ebhi ke yi ábhōnō nyaka beka menyin ebhen yi afyé bariep beka ntá

yěntiki ebhárémō Abraham. Bariēp ami apú chi ndiēre ntá bo abhen bákōño bebhé, ke ntá bo bachak mankēm nkwo abhen babhōñ neka ne Mandem mbō Abraham, tēndu bese mankem sechi bebhárēbhō bhi.

¹⁷ Echi mbō enyū Ekátí Mandem érēm be, “Nkwo ómbák chi ntá bo beyá betók. Yi achi besí Mandem mmu yi ánokó, Mandem mmu ákà bawú mámpétnsem ndū nepém. Yí áchye eyōñ be enyīñ ene épú embak, émbak.”

¹⁸ Abraham arōñ nyaka ambi menoko bariēp Mandem. Are non ambaka nōkō nti yēndu ébe nyaka mmuet menoko be bariēp Mandem abhōñ befu tetep. Éti yō, achí chi ntá bo beyá betók bekoño menyīñ ebhen Mandem aghati yi be, “Chōñ bebhárēbhō bhe mánja máncha.”

¹⁹ Abraham anāñ aghaka nyaka mbō mamié besa betay (100) ne arōbhe sōt mmuet chi mbō ngú, ne árīñj be ngoré ywi Sará achi nkongoré. Yé nō, ate kpírí ndū neka eni ne Mandem, anōñ nōkō be Mandem ankā mbō enyū yi árémé.

²⁰ Árīñj nyaka be bariēp Mandem abhōñ befu tetep. Yi kemakati ye enyīñ ene Mandem árémé, ke abhōñ neka ne Mandem andak nōkō chi ambi ne anchye nōkō yi kenókó.

²¹ Árīñj nyaka be Mandem abhōñ betāñ beka enyīñ ene yi afyé bariēp beka.

²² Ne befuēt ndū neka eni, “Mandem asōt be Abraham achi chak besí bhi.”

²³ Enyīñ ene básīñj be Mandem asōt yi be achi chak besí bhi ebhiki yīñj nyaka chi yi aywínti.

²⁴ Echi nyaka éti yese nkwo ndu sénókó Mandem mmu ákà nyaka Yesu Acha ywese apetnsem ndū nepém.

²⁵ Yi, Yesu, ke Mandem arō be angu éti bebú ebhese, akā yi apetnsem ndū nepém ndu beka bese sémbak chak besí Mandem.

5

Séchi sayri ne Mandem néne éti Yesu

¹ Tēndu séchí ye chak besí Mandem néne ndu sébhōñj neka ne Yesu, séchí ndu kpák ne Mandem éti enyīñ ene Acha ywese Yesu Kristo ákà ntá yese.

² Kristo akā sébhōñ mbi bebhak enyu ene berīndu Mandem bebhak ne bhese befuēt ndu neka enen sébhōñj ne yi. Ne sébhōñ manák mbonyune sebhaka nti ndū keném eken sébhōñ chōñ ne Mandem.

³ Ke mbōñ enyīñ ene echa eyō chi be sébhōñ manák ndu besōñari ebhese mbonyune serīñj be esōñari ekwak bhese sengok bete kpírí.

⁴ Ne bēte kpírí ákwak bhese sémbōñ epīñ ene étnj be séfuēt nemō. Ne epīñ eyō ékà sembaka nti be chōñ Mandem ankā mbonyu yi areme.

⁵ Ne mbák sébhōñ nebhakánti, eyō épú twō bhese ne bekwéné. Sérīñj be Mandem akōñ

bhese tontó, mbōnyune akā be Efóñj Bedyere mmu yi achye bhese ánkā ekōñ eyi enjwi bhese anti.

⁶ Mpok ané séchí nyaka kebhoñ betāñ bekwak mmuet eyese, Kristo agū ndū nywōp enen Mandem ayabhe, be ánkwak bhese bō bebú.

⁷ Étanj bé mmu ánká begu éti mmu ané achi chak, yēndu mmu akway beka newú éti erítí mmu.

⁸ Ke Mandem atōñ kponorōñ be yi akōñ bhese ndu Kristo agū éti yese mpok sebhuet nyaka bō bebú.

⁹ Tēndu manōñ Kristo árōñj amik éti yese, Mandem asōt be séchí chak besí bhi néne. Echi mbōñ tetep echa be Kristo ápeme chōñ bhese be bebēnti Mandem béké bhak ne bhese.

¹⁰ Mpok sébhuet nyaka bōmpap Mandem, yi akā sémpetnsem ntá yi, befuēt ndū newú Mōywi. Ná ne néne, ené sépētsem ntá Mandem? Echi mbōñ tetep echa be Mōywi apu nók bepeme bhese, tēndu yi achi nepém.

¹¹ Ke mbōñ ene echa eyō chi be sébhōñ manák éti menyīñ ebhen Mandem afuere ntá Yesu Kristo Acha akā ntá yese. Yi Kristo ke ákà sépérénsem ntá Mandem.

Adam atwō ne newú, Kristo atwō ne nepém

¹² Bebú befuēt ntá mmu amōt ke bétwō fá amik, ne bebú ebhi bétwō ne newú. Nō ke echi be newú népōkō bo mankem mbōnyune yěntiki mmu ákà bebú.

¹³ Bebú ménāñ bechi nyaka fá amik ke Mandem ákà bebhé befuēt ntá Moses bétwō. Ke nebhuet ané ebhé epu bápú kwáy berem be mmu akwen ebhé.

¹⁴ Yé nō, bebú sébhōñ betāñ amfāy bo mankem bebho mpok Adam kpát beghaka mpok Moses, ne yé chi bo abhen bebú bhap bepu nyaka mbō ebhen Adam mmu ákwéné ebhé Mandem abhak mbō ané ábhōñj nyaka bétwō. Ke apēt abhak kekúrí ne mmu ané ábhōñj bétwō.

¹⁵ Ke enyu ené Mandem átōñ bhese berīndu éti Kristo echi kekúrí ne enyu ene Adam ákà bebú. Beyá bo bágu nyaka éti bebú mmu amōt, ke berīndu Mandem beyá mbōñ becha. Enyu ene ke Mandem áchyè áfók ntá beyá bho ndéndem bekoño enyū mmu amōt, Yesu Kristo, átōñj berīndu.

¹⁶ Ne akap ané Mandem áchyè bho ndéndem achi kekúrí tontó ne akap ané bebú mmu wu amōt bétwō ne wu. Bekoño bebú bho memōt Mandem atāñ bo mankem ne bákwen manyé. Ke akap ané Mandem áchyè ndéndem bekoño bebú beyá bho ákà bo mámbák chak besí bhi.

¹⁷ Tēndu bebú mmu amōt beka newú nébhōñ betāñ amfāy bo mankem, echi mbōñ tetep echa, be bo mankem abhen Mandem átōñ bo beyá berīndu ne áchyè bho akap

ndéndem ndu beka bo mambak chak besí bhi, mámbón betan ndú nepém enap ndu besot awónem amfáy yéntiki enyín éti enyín ene mmu amot, Yesu Kristo áká.

¹⁸ Nò ke échi be, nkúbhé mbo enyú bo mankem babhón nyaka bekwéné éti bebú mmu amot, enyu eyo nkwo ke échi be mbonyune mmu amot áká enyín émot eyo ene échi chak, bo mankem babhiki bhon bekwéné, ke babhón nepém enen nebhiki bhon ngwenti.

¹⁹ Ne nkúbhé mbo enyú netanjanti mmú amot nkú bo mankem mámbák bó bebú, mmu amot ane áká mbo enyu Mandem aghati yi, aka bo mankem mámbák chak.

²⁰ Mandem áká nyaka ebhé entwo be bo mángó sayri be bebú bhap beyá tontó. Ke mpok bo bákú nyaka beyá bebú mandak nòchi chi ambi, Mandem atón berindu ebhi enyu ené éyá mbón échá,

²¹ be mbo enyú bebú bétón betan ebhi amfay bho ndu bétwò ne newú, berindu Mandem nkwo bebhón betan amfay bho ndu beka bo mámbák chak besí bhi. Ne eyo éká bo mámbón nepém enen nebhiki bhon ngwenti éti enyín ene Acha ywese Yesu Kristo áká.

6

Mmu ane abháré mmuet ne Kristo arap chi mbo ngu

¹ Chón séndem ye be yi? Séndák ambi beka bebú be berindu Mandem menja mencha ke?

² Wáwák! Bese bho seróbhe chi mbo bawú ndú nté yese ne bebú, séndák ambi beka bebú?

³ Bábhíki rinji be bese mankem abhen bájiwiti be Mandem achem bhesé ne Yesu Kristo, bájiwiti nyaka bhesé chi be sembak mbo be ségu nyaka ne yi mpok yi agu?

⁴ Échi ye mbo be manan babheme nyaka bhesé ne yi mpok bajiwiti bhesé, be nkúbhé mbo enyu Mandem Etayese áká nyaka Kristo apetnsem ndu nepém ndu betan ebhi ebhen beyá becha, bese nkwo sénkwáy bebhón nepém noko.

⁵ Téndu Mandem áchéme bhesé ne Kristo ndu newú eni, chón sémbak ne yi mpok sépérensem ndu nepém nkwo mbo yi.

⁶ Sérinji be échi néne mbo be bágo nyaka nepém nesí enese ndu ekotákati ne yi, be Mandem anchóni mmuet bebú ayese be seke pere bhak ndu kesémé bebú.

⁷ Échi nò mbonyune bebú bepú pere bhon betan amfay mmu ane ánán ágú.

⁸ Téndu ségu ne Kristo, sénoko be chón sémbak nkwo ne yi.

⁹ Sérinji be téndu Mandem aka Kristo apetnsem ndu nepém, yi apú pere gu wáwák. Newú nebhiki pere bhon betan ndú nepém eni.

¹⁰ Newú enen yi agu, agú bechóni betan newú. Agú ndón amot ndak amay. Ke nepém enen yi ábhónó nechi chi ndu bechye Mandem kenókó.

¹¹ Bè nkwo bábhón besot mmuet eyeka mbo be bágu, ne be bábhíki pere bhon yényin beka ne bebú, ne be báchi nepém ndu bétok Mandem ndu yi áchéme bhe ne Yesu Kristo.

¹² Báké pere rò ye bebú mémbón betan ndú mmuet eyeka ene égúgu beka be mánkono nòchi chi menyin ebhen yo enwaka be mánkú.

¹³ Yé mmu yweka áke chye ye epókómuet eyi mbo enyín ene básot beka bebépti menyin ne yo. Ke chyé ka mmuet ntá Mandem mbo bo abhen mánán bágu ke yi áká bápnetsem ndú nepém. Ne chye ká bepókómuet ebheka ntá Mandem mbo menyiní betik ebhen básot beka chí menyin ebhen bechi chak besí Mandem.

¹⁴ Mbák mánkú nò nkaysi beka bebú apu pere bhon chón betan amfay yeka, téndu ebhé ebhiki pere bhon betan ndu nepém eneka, ne ndiere berindu Mandem ke bebhónó betan ndu nepém eneka.

Bó Kristo babhón bebhak chak besí Mandem

¹⁵ Chón séndem ye be yi? Séndák ambi beka bebú mbonyune ebhé ebhíki bhon betan ndú nepém enesé, ne berindu Mandem ke béróhé bhon betan ndú nepém enese ke? Wáwák!

¹⁶ Bábhíki rinji be mbák mányché mmuet ntá mmu beka chí menyin ebhen yi áyán mánkú, nò báchi basem ntá mmu wu? Mmu ákway bekonjo bebú, ne bebú mentwo yi ne newú. Mbák epu nò, mmu ákway bekonjo Mandem, ne Mandem ankú yí ambak chak besí bhi.

¹⁷ Ke sebhón bekaka Mandem be yénu báchi nyaka ndu kesémé bebú, néne, bákónjo ne bati ayeka ankem, menyin ebhen bátónjó nyaka bhe. Menyín ebho ke bāró amo yeka.

¹⁸ Mandem aféré be ndú kesémé bebú ne bāróp chí basem abhi be mánkú nòchi chi menyin ebhen bechi chak besí bhi.

¹⁹ Nchi sot erin ndú nepém ne ntí be méyán mánjwimem ndú menyin ebhen mérém, mbonyune ebemuet be bakwánwan mámbón nejwimem ndú menyin ebhen. Nkúbhé mbo enyú báchyé nyaka bepókómuet ebheka ndú kesem éken beka barak epúsí ne bebépti menyin bechak ebhen beyá mendak nòchi chí ambi, chye ká bepókómuet ebheka néne mbo basem ntá Mandem be yi ankú mámbák chak besí bhi enyu ene babhak nyáná.

²⁰ Ndú mpok ane báchi ndu kesémé bebú, bábhíki bhon nyaka yényin beka ne menyin ebhen bechi chak.

²¹ Mpok eyo, bábhón nyaka ntiki nsáy ndú menyin ebhen báká, ebhen-ne bábhón

ntiánwóp beka néne? Menyini ebho betwò chi ne newú.

²² Ke néne, ené Mandem anán áféré be ndú bebú, bárop chi basem abhi, ne nsáy ane bábhónó chi nepém enen nechi nyánjá, ne ndú ngwenti, bábhón chi nepém enen nebhiki bhón ngwenti.

²³ Nsáy bebú chi newú, ke akap ane Mandem áchyè ndéndem chi nepém enen nebhiki bhón ngwenti ntá yéntiki mmu ane abháré mmuet ne Yesu Kristo Acha ywése.

7

Pól ásot erin ndú ebhé ene éyini nebhay

¹ Bóma, báriní ebhe. Báriní ye be ebhé ebhón betan ndú nepém mmu chi ndiere mpok yi achi nepém?

² Nchí sot erin ené ngoré nebhay. Mpoknkem ane nném achi nepém ebhé égwòt yi ne nném eyi. Ke mbák nném agu, ebhé yo épu pere gwot yi.

³ Mbák ngoré achi ne mmu achak mpok nném ábhuet nepém, nò achi nkwené berwóp. Ke mbák nném agu, ebhé ené égwóré yi ne nném épu pere bhón betan amfay yi. Ne mbák abhay mmú chak, apú bhak nkwené berwóp.

⁴ Bóma, enyu eyo ke echi ne bhe. Ebhé ébhíki pere bhón betan ndú nepém eneka mbónyune, beyini ebhé, bágu nyaka ne Kristo mpok yi agu ndú ekotákátí. Néne, bábhát mmuet ne mmu ane Mandem áká yi apetnsem ndú nepém be anka bhesé sémábák bo abhen sékú beri ndú betok Mandem.

⁵ Mpok ane sékóno nyaka menyini ebhen bakwánwan báyan senka, ebhé ékú séré nyaka beka bebépti menyini ne mmuet eyese be menyini ebho mentwò bhesé ne newú.

⁶ Ke néne, ebhé ébhíki pere bhón yényin beka ne bhesé mbónyune, beyini menyini ebhen bégwóré nyaka bhesé, séróp chi mbó bawú. Néne, sépet sépú ndú kesem bekonjo mbi bebhé ebhen basini mbónyune séróbhe konjo chi mbi ako ane Éfónó Mandem átòn bhesé.

Ebhé Mandem ékú sengo bebú bhesé

⁷ Séndém ye be yi? Bebhéere ebhé chi beka bebú ke? Wáwák! Ebhé ke ékú bo mándini menyini ene bebú bechi. Mbó ebhé ébhíki rem be, “Óké fye ngonjo ndú enyini mmu” mbó mbíki riní bebú ebhen bechi ndu befye ngonjo ndu enyini mmu.

⁸ Ke ebhé eyo ékú nyaka mfyé ngonjo ndú menyini bho menyini ne menyini. Mbák ebhé épu, bebú bébhák chi mbó menyini ene égu.

⁹ Mpok achi ane mbíki riní nyaka menyini ene ebhé éyàn bo manka. Ke ndíni náksó ebhé, ngó be nnán nkwen nyaka ebhé, ne ngú.

¹⁰ Nkúbhé ebhé ene Mandem áyàn nyaka be enka me mbón nepém étwó me chi ne newú.

¹¹ Ebhé ene echi me anti éróbhe twó me chi ne newú.

¹² Séghò ye be bebhé menkem bechi nyánjá. Yéntiki menyini ene ebhé érém echi nyánjá, échi chak, ne éri.

¹³ Ke ebhé ené echi eriti menyini étwó nyaka me chi ne newú ke? Wáwák! Bebú ke béfaéré ndú eriti menyini eyo étwó me ne newú. Ndu echi nò, séghò ye kponorón be bebú chi menyini ene ébébhé échá. Béfaét ndu eriti ebhé Mandem, bebú betwò bho ne menyini ebhen bébébhé becha.

Nenu enen senu ne bebú

¹⁴ Sérini be ebhé chí menyini ene éyini befónó ebhesé. Ke nchí chí nkwanwan ane achi ndú kesemé bebú.

¹⁵ Mbíki riní menyini ebhen mékà. Mpú ka menyini ebhen méyàn beka. Nchí ka chí nkúbhé menyini ebhen mpábhé.

¹⁶ Téndu menyini ebhen mékà chí ebhen mbíki kon beka, eyo étòn be nká be ebhé chí eriti menyini.

¹⁷ Sayri sayri, puyé chi me ke nchí ka ye bebépti menyini. Chí bebú ebhen bechi me anti.

¹⁸ Ndíni ye be ye eriti menyini épu ndú nepém ena mbó nkwanwan. Yé beri bepu fu me anti. Yéndu mbónó nti beka beri, mmuet apu me.

¹⁹ Mpú ka beri ebhen mbónó nti beka. Ke nchí ka bebépti menyini ebhen mpu yan beka.

²⁰ Ke mbák nchí ka chí bebépti menyini ebhen mpu yan beka, eyo étòn be, sayri sayri, puyé chí me ke nchí ka bó, chí bebú ebhen bechi me anti.

²¹ Echi ye chí mbó ebhé ndú nepém ena be mpok méyàn beka eriti menyini, ebépti menyini ke nchí ka.

²² Nkon ebhé Mandem ne nti ena nenkem.

²³ Ke ngo be ebhé echak échi ndú amuet aya ené énu ne nkaysi aya, énká nòkò be mbak ndú kesemé bebú ebhen bebhuet ndú nepém ena.

²⁴ Eyá enyu ené ébep echa! Chón agha ámfere me ndú betan nkaysi beka bebú ane átwó me ne newú?

²⁵ Bakak ámbák ne Mandem mmu ákú nò befaét ndú menyini ene Yesu Kristo Acha ywése ákú.

Echi ye be ndú nkaysi aya, nchí ndú kesemé ebhé Mandem, ke ndú nepém ena mbó nkwanwan, nchí ndú kesem ebhé bebú.

8

Enyú bo bakway bebhak ndu bákonjo Éfónó Bedyere

¹ Nêne, yě mbi apu ane Mandem árem be bo abhen bábháre mmuet ne Yesu Kristo bákwen manyé.

² Nti achi be, ebhé Efónó Mandem mmu áchye me nepém ndu ncheme mmuet ne Yesu Kristo, éféré me ndú ebhé ené echye betan beka bebú ebhen bétwó chi ne newú.

³ Bébhé ebhen Mandem áchye ntá Moses bébhíki kway nyaka bepeme bhese ndú bebú ne ntí be ndú nepém enese mbó bakwánwan, sébhíki bhon nyaka betan bebhare bho. Mandem ke apémé bhese ndú átó mbon Mósýwi, ne yí atwó fá amik ne nepémé nkwanwan mmu áká bebú. Ne ndu atwó enyu yó, áka be bebú bekepere bhon betan amfay bho.

⁴ Mandem áká nò be bese bo sépú pere kó chi ndú betan ebhese babhón mbó enyú bakwánwan báká, ke séróbhe kó chi ndu betan abhen Efónó Mandem, sémbón mbi bebhak chak besí bhi mbó enyú bebhé Moses býan sémbak.

⁵ Bo abhen báká chi bebépti menyin bekonjo nepém bakwánwan, bábhare nti chi ndú bebépti menyin ebhen nepém bakwánwan néyan. Ke bo abhen báka chi berítu menyin bekonjo enyín ene Efónó Bedyere árem, bábhare nti chi ndú menyin ebhen Efónó Bedyere ákónó.

⁶ Mbákmmu abháré nti ndú menyin ebhen bakwánwan báyan, eyó étwó yi chi ne newú. Ke mbákmmu abháré nti ndú menyin ebhen Efónó Bedyere áyan, Mandem áchye yi nepém ne kpák.

⁷ Mmu ane akaysi chi menyin ebhen bakwánwan báyan beka áchi múmpap Mandem. Apú septimuet bekonjo bebhé Mandem, ne apú kway beka nò wáwák.

⁸ Ne bo abhen bákónó chi nepém bakwánwan, bápú kway beka menyin ebhen béchye Mandem manák.

⁹ Ke be bápú konjo nepém bakwánwan. Bákónó chi Efónó Mandem tëndu yi achi ne bhe. Mmu ane Efónó Kristo apu ne yi apú mmu Kristo.

¹⁰ Ke tëndu Kristo achi ne bhe, yě mmuet eyeka agúgú éti bebú, befónó ebheka bechi nepém, mbónyune Mandem áká báchi chak besí bhi.

¹¹ Tëndu Efónó Mandem mmu áká Yesu Kristo áfú ndú newú achi ne bhe, chon Mandem anká mmuet eyeka ene egú nkwo émpet émbak ensem ndú betan Efónó Bedyere mmu achi ne bhe.

¹² Bóma, enyín echí ene sébhónó beka, ke puyé be sebhon bekonjo menyin ebhen bakwánwan báyan beka.

¹³ Mbákmmu yweka ánkónó menyin ebhen bakwánwan báyan beka, ágú. Ke mbák mákonjo menyin ebhen Efónó áyan mánká chon mámbon nepém.

¹⁴ Yéntiki mmu ane ákónó Efónó Mandem áchi mmó Mandem.

¹⁵ Efónó Mandem áchye bhe apú ka mámbak basem be mámpet mámbon béchay. Efónó Mandem áka mámbak bó Mandem. Ne ndú betan Efónó yéntiki mmu yweka ábhíni yi be, “Eta, Etaya!”

¹⁶ Eyó étón be mbón Efónó Mandem áchem ne bati yese ne áka sendini be sechi bó Mandem.

¹⁷ Ne tëndu séchi bó Mandem, chon sémbon áfók ane yi ábháré ntá bóbhi, ne menyin ebhen Mandem ábhare ntá Kristo. Mbák sénká béchem mmuet ne Kristo ndú esonjori eyi, chon sénchem ne yi ndú keném eki.

Mandem ábhare keném ntá yese

¹⁸ Beyeini besonjori ebhen séghó néné, bépú yényin ene mmu ákway beyenti ne keném eken Mandem áka chon sémbon.

¹⁹ Menyín ebhen Mandem ághókó menkem ménón ne beyá ekwak nywop enen yi átón kponjoron bo abhen bachi bóbhi.

²⁰ Echí nò mbónyune Mandem áká be menyin ebhen yi aghoko mémbák chí ndéndem. Puyé bho ke býan bebhak enyu yó. Mandem mmu ághókó bho ke áká be émbák nò. Ke berí béchí ambi.

²¹ Ne échí be chon Mandem amfere menyin ebhen yi ághókó ndú kesem anten menyin ebhen béká bó mémpós be bó nkwo mémbón mbi bebhon keném mbó enyú bó Mandem bábhon keném.

²² Sérini be menyin menkem ebhen Mandem ághókó bétón mbó ngoré ane ághókó bebe mpok ánonji.

²³ Ne puyé chi ndiere menyin ebhen Mandem ághókó ke béghókó bebe, ménón náka. Besé babhón bó Mandem áchye Efónó Bedyere mbó akap ane mbi ané átón be chon sémbon keném eken kebhuét ambi, sétón nkwo, senon náka be Mandem ansot bese amuet mbó bóbhi. Nò chi be anchye bhese mmuet nkó.

²⁴ Mandem apémé bhese, mpok sébháka nti ne yi. Mpok séghó menyin ebhen sébháka nti aré sépú pere rón bebháka nti are. Agha ákway bebháka nti ndu enyín ene yi ánan ábhónó?

²⁵ Ke mbák sébháká nti ndú enyín ene sebhikire ghó, sérón ambi menon yó ne ekébhénti.

²⁶ Echí enyumot be ndu sébhíki bhon betan menikmuet mbó enyu sébhónó beka, Efónó Bedyere ákwak bhese. Yímbon ánikmuet éti yese ansák náka nsák enyu ene échá enyú mmu ánikmuet ne eyonónyú.

²⁷ Ne Mandem mmu áriní menyin ebhen bechi bhese anti áriní nkwo nkaysi Efónó Bedyere, mbónyune Efónó Bedyere ánikmuet éti bó Mandem ke ákonjo chi nkaysi Mandem.

9

²⁸ Sérinji be yéntiki enyini ene éfákári ne bhese, Mandem ášot yó anka bé éntwó ne berí ntá bo abhen bákonj yi, bo abhen yi ábhínj bekonjo nkaysi yi.

²⁹ Echí nò mbonyune Mandem anánj arínj nyaka bóbhi ambi ambi. Ndu echí nò, áyap bó nkwo beku be mándop chi mbo Móywi.

³⁰ Ne bo abhen yi áyábhé, ábhínj bho nkwo. Ne aka bo abhen yi ábhínj mámbák chak besí bhi, ne bo abhen yi aka mámbák chak, aka mámbónj mbi bebhak ndú nebhuet kenókó yi ne yi.

Ekonj Mandem ne bo abhen bábháré mmuet ne Yesu Kristo

³¹ Chonj sémpet séndem ntiki enyini echak? Mbák Mandem achi ne bhese, agha ákway menu ne bhese ansot awónem?

³² Mandem abhíkí kem nyaka Móywi be ake bhonj esonjori. Aro yi be ankwak bhese mankem. Tëndu yi áchye nyaka yi éti yese, sébhíkí gho be chonj anchye bhese menyin menkem ebhen Efónj Bedyere áchye?

³³ Agha ákway berem be bo abhen Mandem ayabhe be mambak abhi bákwén manyé? Mandem ke áká bho mámbák chak.

³⁴ Agha ákway berem be mántémsí bhese? Chí Yesu Kristo mmu ágú nyaka ke Mandem aka yi apetnsem ndú nepém ne achi ebhé awónem eywi, ne sayri sayri, ánikmuet éti yese ke?

³⁵ Agha ákway beferé bhese ndú ekonj ene Kristo ábhónj ne bhese? Chí nepém enen nétánj ke chi esonjori? Chí nenyok enen báchye bhese ke chi nsay? Chí nchébhé nden ke nepá ane bo bápá bhese ke chi newáy ane bo báyanj beway bhese?

³⁶ Echí mbo enyú Ekáti Mandem érém be, “Éti ye,

bo báyanj beway bhese mpoknkem.

Básót bhese chí mbo ághónjómén

ane báya beronj beway.”

³⁷ Wáwák! Ndú menyin ebhen menkem ebhen befakari ne bhese, Kristo mmu ákónj bhese áchye bhese awónem tontó.

³⁸ Ndínj be yénynj épú kway beferé bhese ndú ekonj eyi. Newú nepu kway beku nò. Séchí chí nepém, ne nepém nepú kway beku nò. Boángel Mandem bápú kway beku nò. Menyini ebhen bébhónj betanj amfay bepú kway beku nò. Menyini ebhen bechi néne, ne ebhen betwó ambi bepú kway beku nò.

³⁹ Betanjí menyin bepú kway beku nò. Yé chí mfay, yé chí mmik apú kway beku nò. Ne ndú menyin ebhen Mandem ághókó menkem ye émot epu kway beferé bhese ndú ekonj ene Mandem ábhónj ne bhese éti enyini ene Acha ywese Yesu Kristo áká ndu bekwak bhese.

Mandem ayap nyaka bo Israel be mámbák bóbhi

¹ Me mmú Kristo nchí rem chi tetep, mpú séné. Nti éna nkwo nérém be nchí rem chi tetep, ne Efónj Bedyere árém chi enyumot.

² Basémé aya me anti tontó ne nti nésónjori me amem mpoknkem éti bómaya, bo Israel, bo etak éya.

³ Yé chí béká newú ka be ntemsi Mandem ambak ne me, ne be yi amfap me ne Kristo mbák eyó ékway bekwak bo mánókó Kristo.

⁴ Báchí bo Israel. Bó ke Mandem ášoré be mámbák bóbhi. Ntá yap ké yi átonj bediéré bhi. Anyú nku chí ne bho. Ntá yap ké yi achye bebhé. Bó ké yi átonj enyú bo babhónj bechye yi kenókó ne, ne bó ké yi afyé bariép.

⁵ Bó ke báchí bebhárébhó Abraham ne Aisek ne Jekóp. Ne bábhé Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be áto chí etak eyap. Bábhé yi chí ndú nnerékere wu. Yí Kristo, achí Mandem ne abhónj betanj amfay menyin menkem. Sémbítí yi mpoknkem. Amen.

⁶ Mpú rem be Mandem ánok bebhare bariép amen yi afyé nyaka ne bo Israel. Puyé yéntiki mmu Israel ke achi mmú Mandem.

⁷ Ne puyé bebhárébhó Abraham mankem ke báchí bóbhi tetep. Mandem arem nyaka be, “Befuet ntá Aisek ké óbhonj chonj bebhárébhó abhen mfyé bariép bechye wo.”

⁸ Ene étonj be puyé chí bo abhen bábhé mbo yéntiki mmó achak ke báchí bó Mandem. Chí bó abhen bábhé bekonjo bariép ami ke Mandem ášoré be báchí bebhárébhó Abraham tetep.

⁹ Bariép Mandem amo ntá Abraham achí nyaka be, “Nkúbhé mpok ane mmíé mbure, chonj mpetnsem, ne Sará ambé mómbakanem.”

¹⁰ Mandem abhíkí fye bariép chí ndiere ne Abraham, ke ne Rebéka nkwo mpok yi achi nyaka ne menié befak ebhen chí mbi ywese Aisek afyé,

¹¹ yéndu bo bábhuet nyaka amem menié, kekú yé bebú ne yé berí, ndu betonj be Mandem áyap mmu chí bekonjo nkaysi ane yi ábhónj. Mandem apu yap mmu bekonjo berítí menyin ebhi. Ayap mmu chí bekonjo nebhini ane yi ábhínj yi.

¹² Mandem ághátí Rebéka be, “Chonj mómbi ántók ane mónkwen.”

¹³ Echí mbo enyú Ekáti Mandem érém be Mandem arem nyaka be, “Nkonj Jekóp, ke mpap Isau.”

¹⁴ Ndu echí nò, chonj séndem be yi? Bé Mandem apu chak ndú menyin ebhen yi áká ke? Wáwák!

¹⁵ Arem nyaka ntá Moses be, “Nchí gho ntínso ne mmu ane méyanj begho yi ntínso, ntanj berítí ntá ane méyanj betonj berítí.”

¹⁶ Echi ye be Mandem apu yap mmu chi bekoŋo nkaysi bakwāŋwaŋ, ne puyē chi bekoŋo betan ebhen mmu afyē beka betik. Ayap mmu chi ndu āghō yi ntinso.

¹⁷ Ekāti Mandem érēm be Mandem arem nyaka ntá Mfō Ijip be, “Nka wō ómbák Mfō be ntón betan ebha wō amuet enyu ene mmik nkem āghok chōŋ ēti ya.”

¹⁸ Eyo étōŋ ye be, Mandem āghō ntinso ne yē agha ane yi áyān beghō yi ntinso, angwót nti ne mu ane yi áyān begwót nti eni.

Mpokófu Mandem ābenti ne mpokófu āghō ntinso

¹⁹ Mmū ákway ye bebhēp be, “Tēndu Mandem áyap mbō enyū nchí rem ne, ndaká yí yí ájī ye bho? Neyap ane yi áyāp bho apu tōŋ be mmu ákū chí enyīŋ ene Mandem áśót betan ebhi beka mmu ankū?”

²⁰ Ke wō nkwa, óchí agha bekem epáítí ne Mandem? Enyīŋ ene ngoko-bete áśórē ntóp aní ékway berem ntá ngoko betē ntóp be, “Ndaká yí óghókó me chí enyu ene ke?”

²¹ Ngoko betē ntóp ábhíkí bhōŋ betan am-fay ntóp ndu beka mbō enyū yi akōŋo ne ntóp ane yi aghoko? Apú kway menyōbheri ntóp ansót mbók aní ete ené bábhūere nyánjá ndū bēpa, ansót ntóp áchák aní ete ene báka menyīŋ ne yō manywōp ankem-ε?

²² Echi enyumót ne enyīŋ ene Mandem áká. Áyān nyaka be bō mándíní be yi ābē nti mpok bō bákú bebú ne be ábhāŋ betan bétémsi bō bebú. Ke abhōŋ beyā ekébhéntí ne bō abhen yi aghoko.

²³ Mandem áká nyaka nō betōŋ enyū yi ábhōŋjō beyā keném ne enyū áchyē bhese mbók keném eki. Atóŋtí nyaka bhese ambi ambi be sémboŋ mbi bechwe ndū nebhuet kenókó yi.

²⁴ Ne sēchí bō abhen Mandem ábhíní. Ábhíní bho, puyē chí ndiere bō Israel ke abhen bápú bō Israel nkwo.

²⁵ Echi mbō enyu ekāti ndemekepinti Hoseya érēm be Mandem arem nyaka be, “Bō abhen bapu nyaka ‘Bōbha’ chōŋ mbiní bho be bōbha. Ne abhen mbíkí kōŋ nyaka, chōŋ mbiní bho be ‘Abhen ekōŋ.’

²⁶ Ne nkúbhé nebhuet ane ngati nyaka bho be, ‘Bē bápú bōbha’, aré chōŋ Mē Mandem mmu nchí nepēm ndem be, ‘Báchi bōbha.’”

²⁷ Aisáya ndemekepinti Mandem arem nyaka ēti bō Israel be, “Yēndu bō Israel baya mbō ēsiép ene echi angōko manyu, Mandem āpeme chōŋ chí báru bhap.

²⁸ Chōŋ Mandem antwó, antán, bō fá amik, yí ke chōŋtí mpok, ndak amay.”

²⁹ Ne mbō enyu Aisáya areme nyaka be chōŋ emfakari, “Mbō Mandem Acha betan menkem abhíkí nanja rō nyaka mbók bho

amem maneréket ayese mbū sémay mankem mbō bō Sódóm ne abhen Gomóra.”

Bō Israel bábhíkí noko nyaka Mbok Ndāndí

³⁰ Chōŋ sēndem be yí ēti barak ane? Enyīŋ ene sērēm chí be bō abhen bápú bō Israel, bábhíkí fye nyaka betan ndu beyan mbi bebhak chak besí Mandem. Yē nō, bábhak chak besí Mandem befuet ndū neka enen bábhōŋjō ne Yesu.

³¹ Ke bō Israel, bō báfyē nyaka betan ndu bebhūere bebhé, be mámbák chak besí Mandem, beka nō eyō ébhak chí ndéndem.

³² Eyo ébhak chí ndéndem ndaká yí? Nti achi nyaka be bō bákú nyaka berítí menyīŋ ndu menu bebhak chak besí Mandem, eka bō kebhoŋ neka ne Mandem be yi ankū bō mambak chak. Echi nyaka mbō be bō Israel báchínjtí nekwén ndū ntay enen nekwáy beka mmu ankwen.

³³ Echi mbō enyū Ekāti Mandem érēm be Mandem arem nyaka be, “Ghó ká, nchí bhūere ntay etók Sión enen nékú chōŋ bō mánchínjtí nekwén. Ntay enō chí setárebhé esen sēkú bō mánkwen ēti yí. Ke mmu ane ánokó yí, apú bhōŋ chōŋ ntíánwóp.”

10

¹ Bōma, enyīŋ ene mēyan ne nti ena nenkem, nník nōko mmuet ēti bō etók Israel chí be Mandem ampeme bho.

² Nchí kway bete bho ntísie be bō báfyē betan bekoŋo Mandem, ke bábhíkí rinji mbōŋ mbi ane tetep.

³ Bábhíkí rinji enyu Mandem áká bō mámbák chak besí bhi. Mánú chí beka wap mbi ane bō babhak chak besí bhi. Eka bábhíkí ka mbi ane yi ákú bō mambak chak besí bhi.

⁴ Kristo áka be bebhé ebhen Mandem áchyē nyaka ntá Moses bekepere bhōŋ betan, bē yēntiki mmu ane ánokó enyīŋ ene Kristo áka ntá yi ámbák chak besí Mandem.

Mandem āpeme yēntiki mmu ane ánokó Yesu

⁵ Moses asin nyaka be mmu ane áyān bebhūere bebhé Mandem be ambak chak abhōŋ bebhūere bebhé menkem ke ambōŋ nepēm.

⁶ Ke enyīŋ ene Ekāti Mandem érēm ēti enyū mmu ane ábhák chak besí Mandem ndū yi ásíki nti ne Yesu chí be, “Ké bhép mmuet be, ‘Chōŋ agha ankó amfay?’” [Nō chí be mmu abhōŋ chōŋ beko amfay, ansót Kristo, ansep fá amik ne yí.]

⁷ Ké bhép ye mmuet be, “Chōŋ agha ansep amik ndu etókó bawú?” [Nō chí be, “Mmu abhōŋ chōŋ besep andak amik ndū etókó bawú beka Kristo ampetnsem ndū nepēm.”]

⁸ Ekáti Mandem éřem chi be Eyon Mandem chi enyinj ene bákway berinji. Chi enyinj ene manánj bǎřémé ne echi amem bati yeka. Bákway menoko yó ndu yó echi amem manyu yeka ne chi nkúbhé Eyon éře ke ségháti bho.

⁹ Mbonyune mbák mmu andem kponororj be Yesu achi Acha, ne anoko amem nti eni be Mandem aka nyaka yi áfú ndú newú apetnsem ndú nepém, Mandem ápeme yi.

¹⁰ Echi nǎ mbonyune, mmu ane áńókó Yesu Kristo ne nti eni, Mandem ákà yi ámbák chak besí bhi. Ne mbák andem kponororj be Yesu Kristo achi Acha, Mandem ápeme yi.

¹¹ Echi mbó enyu Ekáti Mandem éřem be, “Apú rǎ yě mmu ane áńókó yi ambonj ntánwóp.”

¹² Yě mmu achi chi mmu Israel, ye apú mmu Israel, ewupsi épú aré. Nkúbhé Acha áře amot ke achi Acha bǎ mankem. Ne yi áchyé beyá áfók ntá yěntiki mmu ane áńikmuet ntá yi.

¹³ Echi mbó enyú Ekáti Mandem éřem be, “Yě agha ane áńikmuet ntá Mandem Acha be ankwak yi, Mandem ápeme yi.”

¹⁴ Ke ná bo bákway menikmuet ntá mmu ane bǎ bǎbhíkí noko? Ne ná bákway menoko mmú ane bǎbhíkire ghók éti yi? Ne ná bo bákway begbok éti mmu wu mbák yě mmu abhíkí ghati bho menyinj éti yi?

¹⁵ Ne ná bo bákway beghati Mbok Ndíndí mbák bǎbhíkí to bho? Echi mbó enyú Ekáti Mandem éřem be, “Manák áya éti bo abhen bekak ebhap bépǎko bo be mǎndók mǎngati bho Mbok Ndíndí!”

¹⁶ Ke puyé bǎ mankem abhen bǎghókó Mbok Ndíndí ke báká yó. Echi mbó enyú Aisáya areme be, “Acha, agha áńókó enyinj ene ségháti bho?”

¹⁷ Echi ye be mmu ághok ke anoko, ne mpok bǎgháti bho éti Kristo, bo bǎghók Mbok Ndíndí.

¹⁸ Ke mbónj enyinj bebhhep. Bo Israel, bǎbhíkí re ghók Mbok Ndíndí éti Kristo ke? Bǎghok. Echi mbó enyú Ekáti Mandem éřem be, “Eyon ene básǎré bǎgháti bho mbok, éko eghaka yěntiki nebhuet fá amik, yě chí ndú bebhak ebhen básábhé nekó tontó.”

¹⁹ Ke nchí bhep be, bo Israel bǎbhíkí jwi nyaka mmem ke? Bájwimem mbonyune Mandem ářem mbó enyú Moses ásinji be, “Chonj nkú mǎmbonj mpabhamík ne bo abhen bǎbhíkí bhonj etak. Chonj nkú bati ámbé be amem éti bǎ betók bechak abhen bachi bechajti bho.”

²⁰ Ne Aisáya arem nyaka nkwo kebhnj becháy be, Mandem arem be, “Bo abhen bǎpú yanj nyaka me bǎghó me. Ntónj mmuet ntá bo abhen bǎpú bhep me.”

²¹ Ke éti bo Israel, Mandem arem be, “Nywop nenkem, nsá amó, nník nǎko mmuet be mǎmpetnsem ntá ya, ke bǎ bǎtónj chi netanjánti. Bǎbhen bákú chi eyap enyu.”

11

Mandem ághò bo Israel ntinso

¹ Nchí bhep ye be Mandem agwep bo Israel ebhi ke? Wáwák! Membroj nchí mmu Israel ne ebhárémó Abraham ne mfú ndú nneréket amot ane Benjamin achí chí-mbi.

² Mandem abhíkí gwep bǎbhi abhen yi áyábhé te ndú nebhnónet ebhi. Bǎbhíkí rinji enyinj ene Ekáti Mandem éřem éti ndemekepinti Elájja ndu yi ágháti nyaka Mandem menyinj, anji nǎko bo Israel? Yi ářem nyaka be,

³ “Acha, bo abhen bǎwáy baremé kepinti bhe ne mǎmokoti bebhak ebhen séchyé wǎ akap. Me awánti ke ndǎbhé ne báyanj beway me nkwo.”

⁴ Mandem akémé nyaka yi be yi? Akeme yi be, “Mbúré bo nka tándrámot (7000) abhen bǎbhíkí nikmuet ntá mandem nsé ane bǎbhinji be Bál.”

⁵ Echi enyumot echonj. Bǎru bo bachi ndú nkwo bo Israel abhen Mandem áyábhé éti berindu ebhi.

⁶ Ne mbák ayap bho chí éti berindu ebhi, nǎ chí be, abhíkí yap bho éti enyinj ene bǎ bákú. Mbó ayap bho chí éti enyinj ene bákú, mbu épú be ákú bǎ berí ndémdem.

⁷ Eyó égháti bhese be yi? Chí bé bo Israel bǎbhíkí ghó nyaka enyinj ene bǎ báyanj. Bǎru bho abhen Mandem áyábhé ke bǎghó nyaka yó. Mbák chí bǎchák, bǎgwot nyaka bati yap amem

⁸ mbó enyú Ekáti Mandem éřem be, “Mandem ákú bǎ báké rinji enyinj, áchyé bho amík ane ápú ghó mbanj, ne batú ane apu ghok mbanj, ne nǎ ke bǎ bachi kpaté echonj.”

⁹ Debhít nkwo ářem nyaka be, “Menyinjinyie bhap mémbák nta ene ékém bǎ, mémbak enyinj ene ékú mǎndinji nekwén enen bǎkwéné, be Mandem ántémsi bho.

¹⁰ Eri be amík ágiri bho be báké ghó mbanj, ne bé esonjori ényiré bho amík mpoknkem.”

¹¹ Mpet nchí bhep ye be, mpok bo Israel bǎchínji nekwén, bǎkwén ndak ámá yé ke? Wáwák! Ke éti bebú bhap, bo abhen bǎpú bo Israel, bǎbhónj mbi ane Mandem ápeme bho. Mandem aka nǎ be bo Israel mǎmbónj mpabhamík ne bo abhen bǎpú bo Israel, bé Mandem ampeme bho bo Israel nkwo.

¹² Těndu bebú bo Israel békú Mandem áyéré bo abhen bǎpú bo Israel, ne těndu bo Israel bǎkwéné beku enyinj ene Mandem áyanj nyaka be mǎnkú, eyó ékú Mandem ayet bo bachak tontó. Chonj Mandem apú chyé mbónj

beyá áfók ane áyá áchá ntá bo bachak mpok ane bo Israel mankem bápetnsem ntá yi ke?

Enyu Mandem ápémé bo abhen bápú bo Israel

¹³ Néne, nchí rem ntá yeka bo bápú bo Israel, tëndu nchí munto ntá yeka, bé mpú sot betik ebha mbó ndaká ntok,

¹⁴ ndu nchí yan be bô étok eya mámbónj mpabhamík, mánjanj bebhak mbó bhe. Eyo ékwáy beka be mbók eyap mántiknsem ndú bebé bhap be Mandem ámpémé bhó.

¹⁵ Tëndu negúép ane Mandem ágúebhé bo Israel ebhi ákú be bo abhen bápú bo Israel mámbónj mbi bebhak ndú kemere ne Mandem, mpok Mandem apet asore bo Israel amuet, chonj eyo énkwak ná? Chonj énkú be bawú mámpetnsem ndú nepém ke?

¹⁶ Mbák mánkú bret, mánchyé ane báyámbi báká ntá Mandem, nò bret achak nkem achi bret Mandem nkwo. Ne mbák bakanjánok achi ntá Mandem, nò batábhénok eyo nkwo achi chi ayi.

¹⁷ Mbák mámpkót mbók batap enok ólif mámferé ndú enok ene bápí, mánsot ye batap enok ólif ene bábhíkí pí mambat ambi-enok ene bápí, nò nenyíé batap ane bábháré néfú chí ndú enok ene bápí. Bo Israel abhen bápú bo Israel báchí mbó batap enok ene bábhíkí pí.

¹⁸ Báké yon ye mmuét ne bo abhen bachi mbó batábhénok ane bákpót báguébhé ebhi. Mbák báyonj mmuet, báké ghókantik be puyé be ke bákéme bakanj enok. Bakanj enok ke ákémé bhe tëndu báchi chí batábhé enok.

¹⁹ Bákway berem be, “Mandem aféré nyaka mbok batábhénok be ambat bhese ndu enok.”

²⁰ Echí tetep. Mandem aféré nyaka batap enok mbonyune bábhíkí noko Mbok Ndíndí éti Yesu Kristo. Mbák chí be bho bápu bo Israel, báchi batábhénok chí éti bábhónj neka ne Yesu Kristo. Báké yon ye mmuét. Cháy ká Mandem.

²¹ Bá ká nò mbonyune tëndu Mandem aféré nyaka mbónj batábhénok ene bapi, chonj amfere be bho bábhárébbat nkwo mbák bábhíkí noko.

²² Gho yeka ndú Mandem are bhonj berinti ne ndú yi achi kíkírik nkwo ne bo. Achí kíkírik ne bo abhen bákwéné ndú bebú. Ke ntá yeka, átónj berinti mbák mándok ambi beka mbó enyú yi áyàn. Mbák épú nò, ákpót be nkwo amfere ndú enok.

²³ Ne mbák bo Israel mángúpsí bati yap mánoko Mbok Ndíndí éti Yesu, Mandem àsót bho ankú be mámpet mambak batábhénok ene bapi. Yi abhonj betan beka nò.

²⁴ Mbák Mandem aféré be bo abhen bápú bo Israel ndú enok ólif ene bábhíkí pí abhat ndú ene bápí, mbák yi ákway beka enyinj mbó eyo, nò echí mandú enyinj ntá yi bekeme bo Israel ndú nebhuet ane achi nyaka awap, tëndu bo ke bachi mbónj batap enok ólif ene bapi.

Mandem ághò bó mankem ntínso

²⁵ Bóma, méyanj mándinj enyinj ene echí bhésé bhésé keka mánkaysi be bábhonj beyá kebonj. Echí be bo Israel abhen bágwóré nyaka bati yap bápú gwót chonj yó mpoknkem. Ebhak chonj chí kpaté begbaka mpok ane mpáy bo abhen bápú bo Israel, abhen Mandem áyábhé, mánoko.

²⁶ Enánj émfákári enyu eyo, Mandem ápeme bo Israel mankem. Echí mbó enyú Ekáti Mandem érem be,

“Chonj mmu amfú étok Sion ane

áfere bo Mandem ndú esonjori.

Chonj yi amfere epin bébyak Mandem amuet bebhárébbá Jekóp.”

²⁷ “Mpok mferé bebú bhap, chonj ene embak

mbó enyú nyú nyaka nku ne bhó.”

²⁸ Bo Israel bachi bõmpap Mandem mbonyune bábhíkí noko Mbok Ndíndí éti Yesu Kristo. Efakari nò éti yeka bo bápú bo Israel be mbi ámbák Mandem ámpémé bhe. Ke bo Israel báchí mamuere Mandem mbonyune yi anánj ayap nyaka bho éti bachi mbi bhap.

²⁹ Echí nò mbonyune mbák Mandem ayap mmu ne ayet yi, apú pere wupsi nti eni ne mmu wu.

³⁰ Ndú mpok ane áfuéré ansem, be bho bápú bo Israel bátán nyaka ntí ne Mandem, ke néne, Mandem ághò bhe ntínso éti netajání bo Israel.

³¹ Enyumót ke echí be néne, bo Israel bátán ntí ne Mandem be nkúbhé mbó enyú yi ághò bhe ntínso, ángó bó nkwo ntínso.

³² Mandem aró bo mankem mánchwe ndú kenonj éti netajání enap be yi angó bho mankem ntínso.

Sémbiti Mandem

³³ Ghó ká, Mandem achik achá! Neriéndak eni neyá néchá, ne arínj yéntiki enyinj. Yé mmu apu kway berinj enyú nkaysi ayí áchí Yé mmu apu rinj enyú yi ákú menyinj.

³⁴ “Agha árínj enyinj ene Acha ákaysi? Agha ánánj áchí nchye maníé ntá yi?” *

³⁵ “Agha ánánj áchyé Mandem enyinj ené yi áyàn Mandem ankeme yi yó?” *

³⁶ Yi ke aghoko menyinj menkem ne menyinj menkem bechi chí ndú betan ebhi, ne menyinj menkem bechi chí ndú bechye yi kenókó. Sényché yi kenókó mpoknkem. Amen.

* **11:34** Echí mbó enyu básínj amem ekáti Aisáya 40.13 ne amem Job 41.3.

12

Mũnkwa abhōy bechye mmuet ntā Mandem

¹ Bōma, ndu echí mbō enyū nchí rem nako, ne eti ntínso Mandem ne bhese, nchí kwen be bakak berem be mánchye mmuet eyeka enkem ntā yi mbō akap ane achi nepém, ne nyánjá, ne ane yi akōño. Eyo ke echí esayri mbi bechye Mandem kenókó.

² Báké koño ekakáneko ené bō mmik. Dó ká Mandem ángúpsí nepém eneka. Akà nō ndu áchye bhe nkaysi nko. Eyo ékà mándinji enyinj ene Mandem áyàn. Yó éri, yó ke échye yi manjá, ne yó ke éri échá ndú yéntiki mbi.

³ Eti berindu ebhen Mandem átónj me, nchí rem ntā yeka mankem be yé mmu ake sot mmuet yi mbō be achá enyū mmu yi achi. Ke ámbónj chi nkaysi ane achi chak eti enyu ene yi achi, békónj ení neka enen Mandem áchye yi.

⁴ Echí nkúbhé mbō mmuet nkwa ane achi amot, yé nō, abhónj beyá bepókómuet ne yéntiki epókómuet ebhōy ebhi betik.

⁵ Enyu eyo ke echí ne bhese. Yēndu séyá, séchí mbō mmuet amot mbōnyune séchem mmuet ne Kristo. Yéntiki mmu achi ne bati nkúbhé mbō enyū yéntiki epókómuet echí ne bechak.

⁶ Mandem achyé yéntiki mmu yese ayi akap bekoño berindu ebhi ne bhese. Yéntiki mmu ánká ye ebhi betik ne aywi akap. Mbák Mandem achyé mmu akap berem kepinti mmu wu abhōy beka nō bekoño enyu ene yi anoko Mandem.

⁷ Mbák Mandem achyé mmu akap bekwak bho, ánkwak bho. Mbák chí akap betōy bho, ántōy bho.

⁸ Mbák mmu abhōy chí akap befye bo nti, eri yi anká nō. Mbák mmu ábhōy akap bechye bo menyinj, ánká nō ne awó fúú. Ne mmu ane ábhónj akap bebhak mūnti, ánkém bo abhen bachi anten yi sayri. Ne mmu ane ábhónj akap betōy bo berinti, ánká nō ne manjá.

⁹ Kōj ka bati ne ekōy ené tetep. Pap ka barak abáabá. Kém ká sayri yéntiki eriti enyinj.

¹⁰ Kōy ka bati mbō bō nnereket Mandem. Bōn ká beyá ekwak ndu bechye bati kenókó.

¹¹ Fíé ká betan ndu beka betik, báké bhak babhot. Ka ka betik Yesu Acha ne bati ayeka ankem.

¹² Bōn ká manjá ndú menyinj ebhen bábháká nti aré be Mandem anká ntā yeka. Bōn ká ekábhénti ndú mpok esōjari. Nik nókó ká mmuet mpoknkem.

¹³ Kwak nókó ká bo Mandem abhen eyap épú, mǎnsyepi noko manko amem beket ebheka sayri.

¹⁴ Mbák bo báchye wō esōjari eti ochi nkoño Yesu, nikmuet be Mandem anjet bho. Ké rem be eyak embak ne bho. Nik chí mmuet be Mandem anjet bho.

¹⁵ Nák ka ne bo abhen bábhónj manjá. Dí ká ne abhén bachi ndú nedí kebho.

¹⁶ Bák ká eyōy émot ne bati. Báké yōy mmuet, fyé ka mmuet ne yé chí bo abhen bápú yēnyinj. Báké kaysi be bárinji yéntiki enyinj.

¹⁷ Báké keme bebá amfay bebá. Káysi nókó ká beka chí menyinj ebhen beri besí bo mankem.

¹⁸ Yéntiki mmu yweka abhōy beka yéntiki enyinj ene yi ákway beka be ambak kpák ne bo mankem mpoknkem.

¹⁹ Abhen ekōy, yé mmu yweka áké keme kémbé. Dó ká Mandem antemsi mmu ane áká nti bebá mbōnyune Ekáti Mandem érēm be Mandem arem be, “Me ke mbónj békéme kémbé. Me ke nchí kap mmu ndú enyinj ene yi áká.”

²⁰ Enyinj ene bábhónj beka chí bekoño enyinj ene Ekáti Mandem érēm be, “Mbák nsay ánú mǔmpap aywe, chye yi nenyié. Mbák manyiep ákwák yi, chye yi manyiep ányú. Mbák báká nō, ebhak mbō be bátd kéfikisi ngó anti mǔmpap aywe, ne eyo ékà mǔmpap ámbōnj ntíanwóp.”

²¹ Báké rō barak abáabá ambōy betanj amfay yeka. Ka nókó ká chí beri be, mǎmbōy betanj amfay barak abáabá.

13

Yéntiki mũnkwa abhōy begbok bōbati bhi

¹ Yéntiki mmu yeka abhōy begbok bōbati mbōnyune Mandem ke áyap mmu ane ákém etók ne yi ke afyé abhen bachi néne.

² Ndú échí nō, mmú ane átānti ne bōbati átānti ne bo abhen Mandem afyé be mankem etók. Bo abhen báká nō bábhōnji chí ntensi amuet.

³ Mmu ane áká beri ábhíkí bhōy becháy bōbati. Bo abhen báká bebépti menyinj bábhōy bebhōy becháy. Mbák óyàn be óké bhōy becháy ne bōbati, bák mmu ane áká menyinj ebhen bechi chak. Mbák óká nō, bōbati bábhōy manjá ne wō.

⁴ Mūnti etók áká chí betik Mandem ndu bekwak bhe. Ke mbák óká bebépti menyinj, abhōy becháy yi mbōnyune betanj ebhen yi ábhónj bépú ndéndem. Mandem achyé yi betanj chí be antemsi noko bo abhen báká bebépti menyinj.

⁵ Mmu abhōy ye besepti mmuet ntā bōbati. Ne mmu áké ka nō chí ndu ácháy be Mandem ake ka bo mántemsi yi. Ntí achak achi be ntí mmu négháti yi be eri beka nō.

⁶ Chi eti yó ke báchye nkwa nkábhénti. Bōbati báká chí betik Mandem ndú yéntiki enyinj ene bo bábhónj beka.

⁷ Chié yé ka yěntiki mǔnti enyín ene bábhónj bechye yi. Mbák chi nkábhénti ke mmu ábhónj bechye, ányché. Mbák chí nkáp ane mmu ábhónj bechye ndú menyín ebhen yi ábhónj, ánká nǎ. Mbák mmu abhónj besepti mmuet ntá achak, ánsépti mmuet ntá yi. Ne mbák mmu abhónj bechye kenókó ntá achak, ányché yi kenókó.

Bónkwó bákéj bati

⁸ Báké kem mmu barem ke kwó. Barém amen bábhónj berónj ambi bekem bo chí amen bekónj bó. Mmu ane ákónj bo ábhure bebhé Mandem menkem.

⁹ Bebhé Mandem berém be, “Óké kwen berwóp” ne, “Óké way mmu” ne, “Óké ghep aghep” ne, “Óké fyé amík ndú enyíní mmu achak.” Ebhé émot épókó ebhen menkem ne bechak nkwo. Ne ebhé eyó érém be, “Kónj nti nkwa mbó mmuet eye.”

¹⁰ Mmú ane ákónj bo apú ká bhó beba. Enyu eyó ke echi be bekónj bo chí bebhure bebhé menkem.

¹¹ Ndu berónj ambi, bárinj mpok ane sechi aré néne. Mpok ménjéme ndú kenó akway mbonyune mpok ane Mandem ánaña bepeme bhese achí kekwtó néne achá mpok ane sébho nyaka menoko Yesu Kristo.

¹² Beti ménañ béfuét, ne nywóp nebho beyi. Séndó ye menyín ebhen bo báká amem ejuri, sénsot menyíní nenu ebhen sébhónj menu ne bhó ne nywóp ámfay mbó bo abhen mánañ báfú ndú ejuri.

¹³ Sémbónj erítí ékakánékó mbó bo abhen bákó ne nywóp ámfay. Séké chwe ndú bepá ebhen bo mányú mmém mánkwen, ne mámbo barak épúsí. Ne séké fyé mmuet ndú baraká kebhere ne barak épusi achak. Séké chwe ndú bétánjá, ne mpabhamík.

¹⁴ Ke dǎ ká Yesu Kristo Acha ámbónj betan ndú nepém eneka enyu ené bo báyinj bhe mándinj enyu mmu yi achi mbónyú bayinj mmu mándinj nden ane yi afyé amuet. Ne báké chye mbi ntá bepó menyín ebhen nepém nkwañwanj néjwáká be bo mánku.

14

Bónkwó báké byak ne báké ji bati

¹ Sot ka bónkwó abhen bábhíkire sene ndú baraká Mandem amuet. Ke báké kém epúití ne bhó éti ayap nkaysi.

² Sénsot ndaká nenyie menyie. Mmú amot ákway menoko be yěntiki enyín éri menyie. Achák ane ábhíkí sene ndú baraká Mandem andem be yi ányie chí nenyié enen bákwañjá.

³ Mmu ane ányie yěntiki enyín áké byak ane apu nyie mbók menyín. Ne mmú ane apu nyie mbók menyín áké ji ane ányie yěntiki enyín mbonyune Mandem aka yi.

⁴ Óchí agha beji mmóbetok múchak? Mmu ane akway berem be mmóbetok aká sayri, ne

yé chí ebábu, chí chí-betik aywi. Mmó betok apú kwen mbonyune Acha abhónj betanj beku yi ánté sené.

⁵ Mbók bo básót mbók manywóp be acha achak. Bachak básót manywóp ankem be achi enyumót. Eri mbónj mmu angó be enyín ene yi ákaysi amem nti eni echi chak.

⁶ Bo abhen básót mbók manywóp be acha achak bákú nǎ chí bechye Acha kenókó. Mmú ane ányie yěntiki enyín ákú nǎ chí bechye Acha kenókó, téndu áchyé Mandem bakak ke anyie yó. Ne mmu ane apu nyie yěntiki enyín ákú nǎ chí ndu áyán bechye Acha kenókó nkwo ne áchyé bakak ntá Mandem.

⁷ Yé mmu apú nepém be achi ndú mmuet yi. Ne yé mmu apú gu be achi ndú mmuet yi.

⁸ Mbák séchí nepém, chí be sénchie Mandem kenókó. Ne mbák ségú, ségú chí be sénchie Mandem kenókó. Ndú echi nǎ, ye séchí chí nepém, ye ségú gu, séchí chí awó Mandem.

⁹ Étiyo ké Kristo ágú, ápétnsem ndú nepém be ambak Acha ntá bo abhen báchí nepém ne abhen bágu.

¹⁰ Ndu echi nǎ, ndaká yi ójǎ nti múnkwó éti menyín ebhen yi áká? Yé chí wó nkwo, ndaká yi óbyák nti múnkwó ndú yi ábhíkí ka beku yěntiki enyín ene óká? Chónj bese mankem sente ndú manyé besí Mandem.

¹¹ Echi mbó enyú Ekáti Mandem érém be, “Acha árem be,

‘Nkúbhé mbó enyu echi tetep be nchí nepém, enyu eyó ke echi tetep

be yěntiki mmu abhónj betep mánén besí bha. Ne yěntiki mmu abhónj berem

ne nnyu ywi be, Me Nchí Mandem.’”

¹² Echi ye be yěntiki mmu abhónj bete besí Mandem andem yěntiki

enyín ene yi áká.

Múnkwó aké kú nti ankwen ndú beba

¹³ Séké pere ji ye batí bónkwó, ke enyín ene eri chí be báke kú yěnyín ene ekway beku nti múnkwó ankwen ndú beba.

¹⁴ Ndú báchéme mmuet ne Yesu Acha, membónj ndínj sayri be yé nenyié népú enen nepu pépép besí Mandem. Ke mbák mmu ánkáysí be mbók nenyié nepu pépép, nǎ népú bhak pépép ntá yi.

¹⁵ Mbák enyú enyín ene wó ónyie échyé nti múnkwó esónjari, nǎ opú pere kú menyín ne ekonj. Óké rǎ enyú nenyié enen ónyie néntwó ne ménémé ntá nti múnkwó mbonyune Kristo agu nyaka éti yi nkwo.

¹⁶ Óké rǎ be enyín ene ókaysí be eri éndóp chí enyín ene bo básót berem ebábu éti ye.

¹⁷ Nném enyín ntá bo abhen Mandem achi Mfó wap puyé chí nenyié menyie ne mmém menyú. Nném enyín chí bebhak chak besí Mandem, ne bebhak kpák ne batí, ne bebhónj manjá amen Éfónjó Bedyere áchyé.

¹⁸ Mbák mmu ákà betikí Kristo enyü eyo, Mandem ábhòh manák ne yi, ne bo bārēm be yi ákà sayri.

¹⁹ Eri ye be sémfýe betan ndu beka menyin ebhen békà sémbak kpák ne bati, ne be sémfýe betan beka menyin ebhen békwak bati bônkwō mango ndu neka enen bábhòhò ne Mandem.

²⁰ Ǫké chònti betik Mandem ɛti nenyíé. Yéntiki nenyíé chí enyin ene bo bákway menyie. Ke epu chak mbák ónyie menyin ebhen békà bati bônkwō mánkwen ndü bebá.

²¹ Echí chak be óké nyie nnya, ne be óndó menyu mmém, ne be óndó beka yéntiki enyü enyin ene ekway beka nti múnkwō ánkwén ndü bebá.

²² Enyin ene ókáysí ɛti barak ane, dš yo énjíní chí wō ne Mandem. Eri echa ntá mmu ane áriní be enyin ene yi ákà echí chak, ne nti eni nepu sòhòri yi amem ɛti enyin eyo.

²³ Mbák mmu ámakati nenyíé enen yi áyàn menyie, yé nò, andok ambi anyíé nò, nò abhòh bekwené besí Mandem ne ntí be ányie nenyíé enen yi ábhíkí noko be echí chak be yi anyíé. Mbák mmu ákà enyin ene yi anoko be epu chak, nò ákà bebá.

15

Bónkwō mánkw menyin ebhen bedi sayri nta bō bachak

¹ Be se bho séséné ndü neka ene se, sébhòh bekwak nòkò bo abhen bábhíkíre sene ndü neka enap ne Mandem. Séké kà nòkò chí ndiere menyin ebhen béchye mmuet eyese manák.

² Yéntiki mmü ywese abhòh beka enyin ene ékà bônkwō mambóh manák ndü bekwak bho be mánzó ndü neka enen bábhòhò ne Mandem.

³ Kristo abhíkí kà nyaka chí menyin ebhen béchye yimbòh manák. Ke éfákári ne yi mbò enyü Ekáti Mandem érem be, “Nsok ene bo abhen básòkati nyaka wò ékwen me amuet.”

⁴ Yéntiki enyin ene echí amem Ekáti Mandem básin yó chí ndü betòh be se menyin ɛti Mandem be sémboh ekébhéntí ne be mémfýe * bhese nti. Eyo enkà ye sémbaka nti be chòh bariep Mandem amfú tetep.

⁵ Mènikmuet be Mandem mmu áchye ekébhéntí ne afýé bho nti, ánkwak be mambak eyòh émot ne bati bekonjo érin éné Yesu Kristo árò,

⁶ bé bē mankem mánchýé nókò kenókó ne eyòh émot ntá Mandem mmu áchí chí Yesu Kristo Acha ywese.

Mbok Ndíndí achi ntá bō mankem

⁷ Sot nókó yé kà yéntiki nti múnkwō nkúbhé mbò enyü Kristo ásré bhe. Eyo ékà bo mánchýé Mandem kenókó.

⁸ Nchí ghati bhe be Kristo ákà nyaka mmuet eyi mubetok ntá bo Israel ndu betòh bho be Mandem ábhare bariep ami amen yi afýé nyaka ne bachímbi bhap.

⁹ Akà mmuet yi mmóbetok be bo abhen bápú bo Israel mánchye nòkò Mandem kenókó mbonyune yi ághó bho ntínso. Echí mbò enyu Ekáti Mandem érem be,

“Ndu échí nò, chòh ndem ye néntí bo abhen bápú bo Israel be, wò áchí Mandem.

Chòh nkway nòkò bakwáy ndu bébítí wò.”

¹⁰ Ekáti Mandem epet érem ndü nebhuet achak be,

“Bé bho bápú bo Israel, nàk kà ne bo Mandem”,

¹¹ ne ndü nebhuet achak amem Ekáti Mandem yó épét érem be,

“Bé mankem abhén bápú bo Israel, bíti nókó kà Acha.

Bo mankem, bíti nókó ká yi.”

¹² Ne Ekáti Mandem epet érem be ndemekepinti Aisáya arem nyaka be,

“Chòh ebhárémò Jése antwó.

Atwó bebhak Mfò ntá bo abhen bápú bo Israel,

ne chòh mambaka nti be yi ampeme bho.”

¹³ Mènikmuet be Mandem mmu ákà be bo mambáká nti ndü menyin ebhen yi afýé bariep bechye bhese, ánkà be bati yeka ánjwí ne manák ne kpák ndü mánókó yi. Enyu eyo, bákway beròh ambi bebhaka nti ne yi ndü betan Efónjó Bedyere tontó tonto.

Pól arem ɛti betik ebhi

¹⁴ Bóma, membòh ndíní be berí ebhen báká beyá ne be báriní menyin ɛti Mandem sayri enyu ené bákway betòh bati bônkwō.

¹⁵ Ke, amem ekáti ene, nsín ntá yeka nkebhòh becháy ɛti mbok menyin mbonyune nchí yan betík be bho. Nsín enyu eyo ɛti beyá beríndu Mandem ntá ya.

¹⁶ Akà mēmbák mmü betok Yesu Kristo ntá bo abhen bápú bo Israel mbò nchiakap ane afú ntá Mandem. Nchí ghati bho Mbok Ndíndí ɛti Mandem bé mánókó yi, ne be mambák mbò akap ane yi ákà bésot ne ané Efónjó Bedyere ábháré nyánjá ntá yi.

¹⁷ Ndu echí nò, ne ndü mbát mmuet ne Yesu Kristo nchí kwáy bedep awó anti ɛti betik ebhen mēkù ntá Mandem.

¹⁸ Ndiere ɛti enyin ene Kristo áfuéré ntá ya ákà ke nchí rem ndü beyá menyin ntá bo abhen bápú bo Israel be mánópsí bepín ebhap, manká nòkò mbò enyü Mandem áyàn.

* 15:4 15.3, gho Ekáti Bakway 69.9.

¹⁹ Aká nò ndu áchyé me betan betan berin ebhen bétan betan Mandem ne ndu beka menyini maknkay ndú betan Efónó Bedyere be nnán nnáná beghati bho Mbok Ndíndí ɛti Kristo, bebho Yerúsalem kpáte Ilirikam.

²⁰ Enyin échi ene nnán nchi yan nòkò beka, ne enyin eyo chi beghati bo Mbok Ndíndí ɛti Kristo mbán enkem ene bo bábhikíre ghok yo. Ke mbíki yan beka betik ndú nebháéréket enen mmu achak.

²¹ Échi ye mbo enyu Ekáti Mandem érem be, “Chon bo abhen bábhikíre ghati bho ɛti yi mángo yi, ne chon bo abhen bábhikíre ghok ɛti yi, mánjwimem.”

Pól dti beron Rom

²² Beyá ndon ene nti bétwò begbò bhe mbíki kway beka nò.

²³ Ke néne, ene nnán nnáná betik ndú mban ene enkem, mbón nti begbò bhe mbo enyú nnán nchi yán beka ndú beyá mamié ane áfuéré ansem.

²⁴ Néne, mbákánti be chon ndak Spen. Mpok nchi ron chon mbón manák begbat be mbak ne bhe ndu mómbiní mpok ke ndak nòkò ambi. Ne mpok berò be akway nòkò, nkaysi be chon mánkwak me ne enyin ndú nekò ena.

²⁵ Ke nchi ron kpik Yerúsalem be nchye nekep enen batí bónkwò bátó ntá bo Mandem abhen bachi are.

²⁶ Bónkwò abhen atú Masidónia ne abhen atú Akáiya bábhon manák bechye mbok nkáp awap ntá bachébhébo ndú nkwo bo Mandem abhen Yerúsalem.

²⁷ Bó babhon ke bághó be eri beka nò, ne sayri sayri, bábhon beka nò téndu echi be, ɛti bo Israel bo báchi bo Mandem ke bó abhen bápú bo Israel bághókó Mbok Ndíndí ɛti Yesu. Ne báchi nkwo bo Mandem néne, ne Mandem áyèt bho ne beyá menyin. Bábhon ye bekwak bo Israel abhen bachi bachébhébo ne mbok menyin ebhen bo bábhónó.

²⁸ Nnán ngáká ye aré nchye bho yéntiki enyin ene báto ntá yap, chon ndak Spen. Ke chon njambi ntee awu ngo bhe.

²⁹ Ne ndíni bé mpok ntów awu, chon Kristo anjet bhese tontó.

³⁰ Bóma, ɛti séchi bo Yesu Kristo Acha ne ndú Efónó Bedyere ákú sénkon bati, nchi nik be mmuet be mánu menikmuet ntá Mandem ɛti ya ne nti nenkem mbo enyú membón nchi ku.

³¹ Nik ka mmuet be Mandem anka bó Judeya abhen bábhíki noko yi báké ku me yényin ebábu. Nik ka mmuet be bó Mandem abhen Yerúsalem mánsót nekep enen mérón ntá yap ne nò ne manák.

³² Eyo éká be me nkway bétwò begbò bhe ne manák mbák Mandem aká, ne bé nkway bebbon neywe muet nenti eneka.

³³ Mandem mmu áchyé bho kpák ambak ne bhe mankem. Amen.

16

Pól atò bakak ntá bonto abhen etok Rom

¹ Nchi yan mándini mómayese Foihe mmu ákú betik ntá Nkwò Kristo ane etok Kenkreya.

² Anán ántwò awu, syepti ká yi mbo enyú bó Mandem bábhónó besyepti nti múnkwò, ne mánkwak bechye yi yéntiki enyin ene échébhé yi. Yimbón anán akwak beyá bho, ne yé chi membón nkwo.

³ Kaká ká Priska ne nném ayi Akwíla. Bákú nyaka betik Yesu Kristo ne me.

⁴ Báchi bo abhen bákway nyaka beka yé chi newú ndu bepeme me nké gu. Puyé chi ndiere me ke nchi kaka bho. Bakwó bho abhen bapu bo Israel bákaka bho nkwo.

⁵ Kaká ká bónkwò abhen bácheme nòkò eket eyap, ne mánkaka muerekon awa Epainétos. Yí achi nyaka mmú mbi bebhak nkonjo Kristo atú Esia.

⁶ Kaká ká María mmu ákú beyá betik ndú nkwo yweka.

⁷ Kaká ká nkwo batí bo Israel bha, Andronikós ne Júnias bo báchi nyaka ekerékon ne me. Báchi maném bo ndú nkwo bonto Yesu Kristo ne báyambi bebhak bakono Kristo ke métwò ansem.

⁸ Kaká ká Ampliátos. Achi mmuerekon awa ne abhat mmuet ne Acha mbo me.

⁹ Kaká ká Ubános mmu ákú betik Kristo ne me. Kaká ká nkwo mmuerekon awa Stákis.

¹⁰ Kaká ká Apélis mmu ábhónó beyá esonjari ɛti Kristo ne atón be achi mmu ywi tetep. Kaká ka bo efo ene Aristobulos mankem.

¹¹ Kaká ká Heródion nti mmu Israel wa. Kaká ká nkwo bo efo Nasísos abhen bábháre mmuet ne Acha.

¹² Kaká ká nkwo bakú betik Yesu Acha abhen baghoré, Trifina ne Trifósa. Kaká ká mmuerekon awa Pésis mmu ákú beyá betik ntá Acha.

¹³ Kaká ká Rúfos mmu achi nném mmú ndú nkwo bakú betik abhen Acha. Kaká ká máyi nkwo mmu ásré me mbo móywi.

¹⁴ Kaká ká Asínkritos ne Flégon ne Hémis ne Patróbias ne Hémas ne batí bónkwò bachak abhen bachi ne bho.

¹⁵ Kaká ká Filológos ne Júlia ne Nérias ne mómáyi ane ngoré, ne Olímpas ne bo Mandem abhen bachi ne bho.

¹⁶ Kaká ká bati sayri ne ekon Mandem. Bakwó bho Kristo mankem bátò bhe bakak.

Manié Pól amen ngwéti

¹⁷ Bõma, nchí nìk be mmuæt be mǎnsòt mpok ne bo abhen bátwò ne ákórè nenti eneka ne báka bo mǎntíknsèm ntá Mandem ndũ bátòṅ menyin ebhen bechi kekúrí ne ebhen bághókó. Bák ká nekò nesie ne bhó.

¹⁸ Menyũ bõbhò bapú kú chi betik Acha Kristo. Báka chi menyin ebhen bõ babhòṅ bakòṅ. Ne básòt chi sérwórénýu ne erítí eyòṅnyu berwò bo abhen amík ayap ábhíkire néne.

¹⁹ Ké bo mankem bághók enyũ bághók Mandem, ne eyò échyè mé manák èti yeka. Nchí yan mǎmbák bariníndak be mǎnkú nòkò chi berítí menyin, ké bo abhen amík ábhíkire néne bhò be báké kú bebéptí menyin.

²⁰ Mandu mpok, chòṅ Mandem mmu áchyè kpák anhyè bhe awónem amfay Satan mpok báýátí yí amík. Nchí níkmuæt be beríndu Yesu Kristo Acha mémbak ne bhe.

²¹ Tímòti mmu ákú betik Kristo ne mé àtò be bakak. Batí bo Israel bha, Lusíòs ne Jáson ne Sosipatè bátò nkwo be bakak.

²² Mmè, Tétíòs mmu Pól ághátí mé menyin ebhen nsíní amem ekátí ene nchí to nkwo be bakak mbò nti nkoṅo Acha.

²³ Gáyòs mmu méchòkò eket eyi, ne nkúbhé aré ké bõnkwo báchèm, àtò be bakak. Erástòs, mburè nkáp etòk ne máýese Kwátòs bátò bhe bakak.

Ménìkmuæt ndu bebiti Mandem

²⁴ Afók Yesu Kristo Acha ambak ne bhe mankem. Amen.*

²⁵ Sémbítí Mandem. Yí ákway bekú be mǎntán ndũ neka eneka bekoṅo Mbok Ndíndí ane mèghàti bo èti Yesu Kristo ne bekoṅo tetep ane nchí ghati bho. Yó achí nyaka bhésé bhésé ndũ eròri mpok ké Mandem ákú sériní yò.

²⁶ Néne, akú bõ betòk menkem mǎndíní yò kponororò mbò enyũ baremé kepintí básíní nyaka menyin ebhen Mandem mmu achí nepém mpoknkem ághátí bhò. Aghati bhò mǎnsín bõ amík be bo abhen bápú bo Israel mǎnkoṅo enyín ene yí árèm be mánoko yí ne mangók nòkò yí.

²⁷ Kenókó kémbák ntá Mandem mmu áriní wu menyin menkem mpoknkem. Séchyè yí kenókó èti enyín ene Yesu Kristo áká. Amen.

* 16:24 Mbok bekátí ebhen básíní nyaka ne amò bébhíkí bhòṅ ndón ane.

Ekáti Pōl ené mbi ntá Nkwō Kōrint

Pōl átó bakak ntá bakoŋo Yesu abhen Kōrint

¹ Me Pōl mmu Mandem áyábhé bé mbák munto Yesu Kristo ké nchí nsin ekáti ene. Mandem abhíní mé békoŋo nkaysi ayi yimbōŋ. Nchí fá ne manó ywesé Sosténes.

² Sésiŋ ntá yeká bō nkwō Mandem awu etak Kōrint. Sésiŋ ntá yeká bo Mandem ábhíní, akú māmák nyáná bé māmák bōbhi. Akú māmák bōbhi mpoknkem ndū bábháré mmuet ne Yesu Kristo. Ne nkúbhé enyu eyo ké yí áká ne yéntiki mmu ane ábháré mmuet ne Yesu mbānkem. Nó chí yéntiki mmu ane apú rō ménikmmuet ntá Yesu Kristo anhye nako yí kenókó. Yí Yesu ké achí Acha ywesé ne abhak Acha ntá yéntiki enyū mmu wu ane ághòk chí ne yí.

³ Mandem Eta yesé ne Yesu Kristo Acha mántōŋ bé berindu, máncyhe bhe kpák.

Pōl ákaka Mandem éti Bō nkwō Kōrint

⁴ Mpú rō béchyé bakak ntá Mandem mpoknkem éti berindu ebhen yí átōŋó bé ndū bábhāt mmuet ne Yesu Kristo.

⁵ Ayet béká bō nkwō abhen Kōrint ndū babhi ankem. Sayri sayri, akú mándíní menyin ebhen bo abhen bábháré mmuet ne Yesu bábhōŋ béríní. Ne achyé bhé akap béghátí bho menyin ebhen yí áká mándíní.

⁶ Echí enyuyo mbonyune akap ané Mandem áchyé bhé átōŋ bé mbok ane séghátí bhé éti Yesu Kristo achwe amem bati yeka sayri.

⁷ Ne eyo ékú bé ndū báchi ne amík ambi mánōŋ Yesu Kristo Acha ámpétnsem, bábhōŋ yéntiki akap ané Éfōŋó Bedyere áchyé.

⁸ Chōŋ Eta Mandem ankú bé mǎnte kpiri te ndū ngwenti, kebhōŋ bekwéné ndū nywop enen Yesu Kristo Acha ápétnsem.

⁹ Mandem apú rō bekú nó ntá yeká mbonyune yí áká yéntiki enyín ené yí árémé bé yí áká. Ne yimbōŋ ké ábhíní bhé bé māmbat mmuet ne Yesu Kristo Acha ywesé.

Ákóré áchi néntí Bōnkwo abhen Kōrint

¹⁰ Bōma, ndū nnyén Yesu Kristo Acha, nchí nik be mmuet bé mándó békem kéfē ne bati, māmák eyōŋ émot. Ébhíki rí be ákóré ámbák néntí eneká. Nchí nik be mmuet, bák ká ntí némót, mánkoŋo nako chí nkaysi amot.

¹¹ Bōma, nchí rem nó mbonyune mbok bo abhen báfú eket Klóe bághátí mé kponoroŋ, bé bátāŋ ne bati.

¹² Enyín ene mēyāŋ bekú mándíní chí be báchi ndū bakwó, bábhák beyōŋ beyōŋ. Mbok ayeká bárēm be, “Bákōŋo chí Pōl”, bábhák be, “Mēkōŋo chí Apólos”, abhénéfú be, “Mēkōŋo chí Pita”, ne nkwó ácháak be, “Mēkōŋo chí Kristo”.

¹³ Mbép kpík be, mmú ákwáy békóre Kristo ndū bakwó? Ghati ka me. Me Pōl ké bágó ndū ekotákátí éti yeká ke? Yé mmú yweka achí ane bájwítí yí ndū nnyén Pōl?

¹⁴ Nkáká Mandem bé mbíki jwiti yé mmú yweka ébhíki faét chí Kríspōs ne Gáyos.

¹⁵ Yé mmu yweka apú kwáy ye berem bé menjwítí bhé ndū nnyén ena bé māmák bakoŋo bha.

¹⁶ Mhm, njwítí nyaka nkwō Stefánas ne eket eyi enkem. Mbíki riní bé njwítí yé mmu achák.

¹⁷ Kristo abhíki tó mé bejwiti bho. Ató mé chí bé ngátí nǎkó bo Mbok Ndíndí. Ne mpú sət chí neriníndak enen bō mmik ne sērwarényu béghátí bho Mbok Ndíndí mbonyune mbíki yán bé betanjá newú enén Yesu ndū ekotákátí mēmbák ndéndem.

Yesu chí betanj Mandem ne neriníndak Mandem

¹⁸ Ndiní sayri bé mbok newú Yesu ndū ekotákátí chí echiní ntá bō abhen báchi ndū mbi newú. Ke ntá yesé bō Mandem ápeme, séghó betanj Mandem ndū newú Yesu.

¹⁹ Ekáti Mandem éghátí bhese be Mandem árem be, “Chōŋ ríchōnti neriníndak enen bariníndak ne keboŋ eken bō abhen báchi mbo mmu ane ághò menyin chí ndu ékírísú.”

²⁰ Ndū échí nó, neriníkepi enen bariníndak néchí fá? Batōŋó bebhe Moses báníŋí yí? Bō mmik abhen bákōŋ békem epúttí báchi kpík bo agha? Mandem atōŋ bé neriníndak enen bō mmik néchí ndéndemé ndak.

²¹ Mandem mmu áriní yéntiki enyín abhíki ka bé bō mmik mánsót chí ndyere keboŋ ekap mándíní yí. Yí arem bé ápeme chí bō abhen mánoko Mbok Ndíndí ané bhesé séghátí bho, yēndu mbok bho básət Mbok Ndíndí chí mbo echiní.

²² Mbok Mandem áchí mbo epōndak ntá bo Israel ndū báyan bégho erin ené éfú amfay ke mánoko bé Mbok Ndíndí achí tetep. Bō Grik mánoko chí enyín ené ékò ndōŋ amót ne neriníndak enap.

²³ Ke séghátí bho chí bé báway Kristo ndū ekotákátí. Ne mbok yó áká bati bo Israel átaká amem. Ne bo abhen bápú bo Israel básət yó chí mbo echiní.

²⁴ Ke bō abhen Mandem áyábhé be māmák abhi mpoknkem, yé chí bo Israel, yé chí bo abhen bápú bo Israel, báníŋí

bé amæet Yesu Kristo kě bo bághò betan Mandem ne neriñindak Mandem.

²⁵ Nkaysi Mandem ane bakwāñwan bāsòt bé chí epòndak, chí neriñindak enén néyá tontó néchá neriñindak enen bó mmik. Ne betik Mandem ebhén bo bāsòt bé bépú yěnyin, bébhòñ betan ebhén béyá béchá betan á bó mmik.

²⁶ Bóma, báké ghòkòntik menyũ bo be báchí nyaka mpok Mandem ábhíñí bhe. Puyě beyá bheka kě báchí bariñindak ndũ neyini ane bó mmik. Puyě beyá bheka kě báchí nyaka maném bo, ne puyě beyá bheka kě báfú nyaka ndũ besáyri maneréket.

²⁷ Mbòñ Mandem kě áyábhé bo abhen bápú bariñindak besí bó mmik bé mámbák bóbbhi. Aká nó bé ntíánwóp ámbák ne bó abhen bāsòt mmæet eyap mbò bariñindak. Ayap nkwo bó abhen bábhíkí bhòñ betan besí bó mmik bé ntíánwóp ámbák ne bó abhen bábhòñó betan.

²⁸ Mandem ayap nkwo ndéndémé bho abhen bó mmik bábyák mbò be bápú yěnyin. Aká nó bé menyini ebhén bó mmik bakáysí bé bó kě bébhòñó menwóp béké pere bhák yěnyin.

²⁹ Ndũ échí nó, yě mmu apú kwáy bépanyu besí Mandem.

³⁰ Mandem aywíntí kě áká bé mánkwáy bébhát mmæet ne Yesu Kristo. Yí kě apét áká be Yesu ányché bhe neriñindak enén tetep, ne éti Yesu kě Mandem ásóré be mbò bó abhen báchí chák besí bhi. Aká besé sémbák pépép, bakwap tí. Yesu ré kě áká bé séndóp chí bo Mandem ne achye nepém eni békú besé séké pere bhák ndũ kesémé bebá.

³¹ Éti eyo, kě échí mbò enyũ básíní amem Ekátí Mandem be, “Mmũ ane áyan bépanyu, ámpányu chí éti enyini ene Mandem Acha áká.”

2

Pól ághati bho éti Kristo mmu águ ndũ ekotákátí

¹ Bóma, mpok ntwo awu ntá yeka, mbíkí twó béghátí bhe Eyòñ Mandem mbò mmu ane ábhòñó sérwòrényu, ne mbíkí twó mbò mmũ ane achí ndiñindak.

² Mpok nchí awu, nká nti ena bé mpú yán ndíñí enyini echak, ébhíkífuét chí berem éti Yesu Kristo ne, sayri sayri éti newú enen yí águ amfay ekotákátí.

³ Ntwa nyaka awu ené yě betan bépú ne me ne mbón beyá becháy, ngwet nòko gbagbágbak.

⁴ Ne mpú sòt nyaka chí neriñindak enen bó mmik ndu betan, ngati nòko bhe Mbok Ndíndí ndu nchí nu beká mánókó. Efónjó

Bedyere kě ásóré betan ebhi áká mǎngó bé enyini ené séghátí bhe échí tetep.

⁵ Eyo étòñ bé puyě neriñindak enen bó mmik ke nékú bábhòñó neka ne Yesu. Chí betan Mandem.

Neriñindak Mandem

⁶ Yě nó, mpok séchí ne bo abhen mǎnán báséné ndũ mbi Mandem, séghátí bhó chí menyini ebhén béchye bhó neriñindak, ke puyě neriñindak eken bó mmik. Ne épú bhák enyũ neriñindak enén bó abhen bábhòñó betan fá amik, betan ebhen béfuere fuét.

⁷ Neriñindak enén né séghátí bho chí enén néfú ntá Mandem. Néchí bhésé bhésé enyu ené bo bábhíkí rinji nyaka nó. Te ndũ mpok ane mmik ábhíkí re bho, Mandem anán aghókó nyaka nó abhare ntá yesé ndu békwa kě besé sémbón kenókó.

⁸ Bó abhen bábhòñó betan fá amik bábhíkí rinji nyaka yěnyini éti neriñindak Mandem enen. Mbò bariñí nyaka éti neriñindak Mandem enen mbú bábhíkí gó Acha ywese mmu ábhòñó kenókó kenkem ndũ ekotákátí.

⁹ Éti eyo kě básíní amem Ekátí Mandem be, “Menyini ebhen yě mmu ábhíkí kaysi bé chòñ mémfakari wáwák, bó kě Mandem átonjí ábhúré ntá bó abhen bákòñ yí.”

¹⁰ Mandem áká séndíní menyini ebhen. Efónjó Bedyere mmu yí átó kě áká séndíní bhó. Efónjó Bedyere aríní yěntiki enyini, aríní yě chí menyini ebhén béchí te amem ntí Mandem.

¹¹ Ndiere efónjó mmu ke ékwáy béríní nkaysi ane áchí yí anti, mmu achák apú kwáy béríní yó. Enyu eyo kě échí ne Mandem, ndiere Efónjó Bedyere kě aríní nkaysi ane áchí Mandem anti.

¹² Ne Mandem áchyé bhese chí Efónjó yí yímbòñ, puyě chí efónjó ene éfú fá amik. Mandem ato bhese Efónjó yí be Efónjó yí ankwak sendini berítí menyini ebhen yí áchyé bhese éti berínti ebhi.

¹³ Échí yé be mpok séghátí bho menyini ebhen Mandem áchyé bhese, sépú ka nó chí ne neriñindak enen néfú ntá bakwāñwan. Efónjó Mandem kě áká sendini menyini ebhen sérém. Ne séghátí menyini ebhen béyini Efónjó Mandem chí ntá bo abhen Efónjó Mandem achí ne bho.

¹⁴ Mmu ane Efónjó Mandem apu ne yí, apú kway bebhòñ akabhé menyini ebhen béfú ntá Efónjó Mandem. Apú kway beríní bhó, ne bebhak chí epòndak ntá yí, mbònyune ndiere Efónjó Mandem kě áká mmu andini bhó.

¹⁵ Mmu ane Efónjó Mandem achí ne yí, ákwáy beríní menyini ebhen menkem, ke bó abhen Efónjó Mandem apu ne bhó, bápú

kwáy berínj menyin ebhen mmu ane Efónó Mandem achi ne yi áká.

¹⁶ Echí mbó enyü básinjí amem Ekáti Mandem be, “Agha ákwáy berínj enyin ené echí anti Mandem Acha? Agha ákwáy béchyé yí maníé?” Ke mbák chí bhesé bo bho Efónó Mandem áchi ne bhesé, sébhón enyü nti enén Yesu Kristo áchyé bhesé.

3

Akóré áchi nénti bakoŋo Yesu

¹ Bóma, mpok nchí awu ne bhe, mpú kwáy nyaka beghati bhe menyin mbó mmu ane árem kepi ntá bo abhen Efónó Mandem achi ne bho. Mbón nyaka beghati bhe menyin chí mbó mmu ane árem kepi ntá bo abhen mánókó Eyon Mandem, ke bákoŋo chí nepém enen fá amik mbonyune báchi nyaka mbó bo abhen bábhúét amó ndü nepém eneka mbó bakoŋo Kristo.

² Mbón yé bédik nyaka be chí ne nébhi, puyé ne nenyié mbón mbonyune bábhíkí re kwáy nyaka bo abhen mányie nenyié mbón. Kpáté echón bábhíkí re kwáy bo abhen mányie nenyié mbón.

³ Bábhúét chí mámbó mbonyune nkaysi yeká abhuét chí ndü menyinjí mmik. Bábhón mpabhamík ne bati. Bágwá ne bati. Eyo épú tón nó bé nkaysi yeká abhuét chí ndü menyinjí mmikí ne? Chí enyu eyo.

⁴ Mbák mbók ayeká bárem chí bé bákoŋo chí mé Pól, báchá ká mándeme náko chí bé bákoŋo Apólos, nó éton bé báchi chí mbó bó mmikí ne.

⁵ Apólos áchi kpík agha? Me Pól nchí agha? Besé séchí chí bó betok abhen Mandem átó be sénká mánókó Yesu. Yéntiki mmu ywesé áká chí ebhi betik ebhen Mandem áchyé yí ánká.

⁶ Mpi erítí mbwót amem bati yeka, Apólos amíákátí manyiep aré. Ke Mandem ké áká mbwót ángó.

⁷ Mmu ane ápi mbwót ne mmu ane ámyákati manyiep aré bápú yényin, Mandem mmu áká mbwót ángó ké áká yéntiki enyin.

⁸ Mmu ane ápi mbwót ne mmu ane ámyákati manyiep aré báchi enyu émot, mbonyune báka chí enyin éré émot. Mandem ákap yéntiki mmu wap békóŋo ebhi betik ebhen yí áká.

⁹ Séchèm amó ndü betik Mandem. Ne báchi mbó nki Mandem, ane séká betik amem, bápét bábhak mbó eket ene Mandem áte.

¹⁰ Mandem áchyé mé akap, mbó betik awu ntá yeká mbó esáyri nte beket, ngoko nebhúérémik bétée eket sayri, ne néne, mmu achák áte eket aré. Ke yé agha ane áte eket ndü nebhúéréket eno, abhón bésót mpok, ante yó sáyri.

¹¹ Yesu Kristo ké áchi nebhúéréket enén bábhón bétée eket aré. Ne yí ké áchi nebhúéréket enén bághókó bábhuré. Yé nebhúéréket néchá ká népú enen mmu ákwáy béghókó.

¹² Mbók bho básót pú ne silbha ne batay njanj bétée eket ndü nebhúéréket eno. Báchá ká básót menak ne táko ane nnya ényie ne táko ane nnya ébhère aré ndu bétée eket ndü nebhúéréket eno.

¹³ Ke ewak ene Yesu apátnsem fá amik, betik ebhen yéntiki nte-beket áká bífú kponorón. Ewak eyo, Mandem áká ngó ántón enyü betik ebhen yéntiki mmu béchi.

¹⁴ Mbák ngó ábhíkí sòn betik ebhen mmu áká ndü nebhúéréket eno, chón Mandem ankap yí ndü betik ebhi.

¹⁵ Ke mmu ane ngó ásónó betik ebhen yí áká ndü nebhúéréket eno, ábhón chí ménémé. Mandem ápeme enyü nte-beket wu, ke ábhák chí mbó mmu ane áróbhé chí mandú bésónó amem eket, ke anóné, afú, eket ésónó kurukotok.

¹⁶ Bé bakoŋo Yesu bárinj sayri bé báchi mbó ekerákap Mandem ne bé Efónó Mandem achi ne bhe.

¹⁷ Mbák mmu ánychónjí ekerákap Mandem, chón Mandem ánaŋa yí. Mandem ánaŋa yí mbonyune ekeré Mandem ébhón bebhak chí ntá yí aywíntí, ne be bakoŋo Yesu báchi ekerákap Mandem eyo.

¹⁸ Dó ká bérwó mmuet yeka! Mbák ye mmü yweka akáysí bé áchi ndinindak békóŋo nkaysi bó mmik, érí yí ánjíbhírí ámbák mbó mmu ane ábhíkí rinj yényin ntá bó mmik. Chón eyo énkwak yí ambak ndinindak, békóŋo nkaysi Mandem.

¹⁹ Nchí ghati bhe nó ne ntí be enyin ené bó mmik básót mbó nerinindak chí echinji besí Mandem. Echí nkúbhé mbó enyü básinjí amem Ekáti Mandem be, “Mbók bo bákáysí bé báchi bariinindak. Ke nkúbhé nerinindak enap ké Mandem ástót bédép bó amik.”

²⁰ Ndü nebhúet achák amem Ekáti Mandem, básin be, “Enyin ené bó mmik bákáysí bé chí nerinindak, épú yényin besí Mandem.”

²¹ Yé mmü yweka áké pá yé nnyu éti bó abhen Mandem átó mankwák yí. Bábhón berínj bé yéntiki mmu ane Mandem áchyé bhe, áchyé ntá yeká mankem, ne yéntiki enyin ené Mandem áchyé bhe, echí chí ntá yéntiki mmü yweka.

²² Mandem ato bhe batón mbó me Pól, ne Apólos ne Píta bé sénkwák bhe. Mandem aghókó mmik be ánkwak bhe. Yéntiki enyin ené éfákari ne bhe ndü nepém enen, ne yé chí ndü mpok ane mmu águ ékwák be. Yéntiki enyin ené echí néne ne yé chí ene étwó ambi étwó be chí ne beri. Menkem chí ebheka.

²³ Ke Kristo ke abhəŋ bhe. Ne Mandem ke abhəŋ Kristo.

4

Bonto Kristo

¹ Měyāŋ mǎnsót me ne Apólos mbə bō betok Yesu Kristo. Mandem achyé bhesə tetep ywi ane áhí bhesé bhesé bé sənku bo mǎnjwimem.

² Enyiŋ ené éhí aré chí be mübetik ane báfyé yí enyiŋ awó bé ánkém sayri, abhəŋ betəŋ chí-betik aywi bé yí áhí mmü tetep.

³ Ke mbák chí mé, yěntiki enyiŋ ené bǎrəm éti ya, eyo épú chye me esəŋəri anti, yě chí bé bo bǎchák ké báyan bérəm enyü mmü betok menčí. Membəŋ mpú kwáy bérəm bé nčí esáyri mübetok, ne mpú kwáy bérəm be nčí ebépti mübetok.

⁴ Mpú gha yě bekwéné ebhén béhí ne membəŋ. Ke eyo ébhíki tón bé mbíki bhəŋ bekwéné, Acha aywintí ké átəŋ mé, puyé chí membəŋ.

⁵ Ébhíki rí yé bé mmu ántán nti ené mpok ábhíki re kwáy. Nywop Yesu ápətnsem, chəŋ anku yěntiki enyiŋ ené éhí amem ejuri néne émfú kponorəŋ. Mpok yo, chəŋ anku yěntiki nkaysi ane áhí mmu anti amfú kponorəŋ. Mpok eyo chəŋ Mandem ambiti yěntiki mmu békóno ebhi betik ebhen yi áká.

⁶ Báma, menyiŋ ebhen né mǎghati bhe béyíŋi me ne Apólos. Nti áhí be mǎngók enyiŋ aré, ndu békónó chí enyiŋ ené básini amem Ekáti Mandem. Ébhíki rí bé mǎmpányu éti mbək bəbatí, mǎmbyaka noko bǎchák.

⁷ Wə mmu ópanyu, agha ághátí wó bé óchá bo bǎchák? Mmu yweká ane ábhəŋ enyiŋ ené puyé Mandem ké áchyé yí yó, chí agha? Mbák Mandem ke áchyé yěntiki enyiŋ ene yěntiki mmu yweká ábhəŋ, ndáká yí bǎpanyu mbə bé menyiŋ ebhén bǎbhəŋ, bǎbhəŋ bo chí ndü betəŋ ebheka?

⁸ Pú bǎrəm be mǎnán bǎbhəŋ yěntiki enyiŋ? Mǎnan bájiwí ne akap ane Éfónó Bedyeré áchyé bhó! Bákwen bafó, yěndu sėpú bafó. Ke enyiŋ ene mǎyan chí be mǎmbák bafó tetep ndü baraka Mandem be bese bonto Yesu nkwo sėmbák bafó ne bhe.

⁹ Éhí mbə be Mandem áká besé bonto Yesu sėmbák bō abhen bǎchókó nnet nenti bōnkwo mankem. Séhí mbə bō abhen bǎré ká ebépti ndak, manyé ákwén bhó, bǎpóko ye bhə bérəŋ bėwáy besí bo mankem, besí bō mmik ne besí bōángel.

¹⁰ Besé bonto séhí bechintí bho ndü séhíe bapém yesé ntá Kristo, ke be bachi bariníndak ndü babbháré mmuet ne Yesu. Séhí mbə bō abhen Mandem ábhíki chye bhó betəŋ, ke be bǎbhəŋ betəŋ. Bo báchyé be kenókó, ke báwáy bhesé wáy.

¹¹ Kpáté echəŋ, séhí bo nsay ne nchebhe manyiep menyü ne nden befyé amuet. Séhí bō mantem, ne eket ené mmu ywese ábhini bé eyi épú.

¹² Séperé bhəŋ nenyíe sėnán sėkpət nsəŋti ndu beka betik ne amó. Mpok bo básəkoti bhesé, sėnik chí mmuet bé Mandem ánjét bhó. Ne mpok bo báchyé bhesé esəŋəri, sėkəp chí nti.

¹³ Mpok bo bǎrəm bebépti menyiŋ éti yesé, sėkəme bhó chí ne eyəŋó ekəŋ. Sérəp chí kebí besí bō mmik. Kpát té echəŋ, sérəp chí mbə ményiŋi ebhen mǎnyó beto ndü ebhwóré menyiŋi.

¹⁴ Mpú sín be menyiŋ ebhen chí ndu beka ntíánwóp ánkém bé éti menyiŋ ebhen báka. Nčí sín chí béchyé be maníe mbənyune bachi bəbha abhen nkónó tontó.

¹⁵ Yě bǎbhəŋ chí beyá bo bǎchák abhen bátəŋ be menyiŋ éti Kristo, bǎbhəŋ chí chí amət. Bǎbhəŋ chí chí amət mbənyune be bho bǎbháré mmuet ne Yesu Kristo néne, me ké ntów ngátí nyaka bhé Mbok Ndíndi ke mǎnókó.

¹⁶ Mėnikmmuet ntá yeka bé mǎnkónó epin eyá mbə enyü mmó ákóno epini étaýi.

¹⁷ Éti eyo ké nčí tó bé Tíməti mmu áhí mowa ndü ábháré mmuet ne Acha mbə me. Nkəŋ yí tontó, ne áhí mmü tetep. Nčí tó yi be antwə antik be enyü nepém əna, mbə mmü Yesu Kristo nechi, nkúbhé mbə enyü mětəŋ bōnkwo yěntiki ebhak.

¹⁸ Ndini be mbək eyeka bǎpanyu mbənyune bákaysi be mpú pere kway bétwə begə bhe.

¹⁹ Ke mbák chí nkaysi Mandem, chəŋ ntów awu mandú mpok. Ne nnán nchwóp awu, chəŋ membəŋ ndini mbák bō abhen bǎpá nō nyu bǎhí chí bō nyu wúwú, ne mbák betəŋ Mandem béhí ne bhó tetep. chəŋ ndini.

²⁰ Nčí rem nō ne nti be bǎriŋi bé Mandem áhí ne mmu mbə Mfo aywi chí mbák betəŋ Mandem béhí ne yí ndü nepém eni. Épú wenti chí ndü eriti eyəŋənyu yóýó.

²¹ Enyiŋ ene báyan chí ene? Báyan ntów awu chí ne ékpá awó, ke chi ne eyəŋ petii betəŋ be nkəŋ be tetep?

5

Báké ka mmu ane ábhəŋ epó epin ámbak ne bhe

¹ Cháá! Bághátí mé epúsi ené éhí nénti eneká. Ne enyü epúsi ene, yě chí bō abhen bǎbhíki noko Mandem bápú kwáy béká be émbák ndü nkwo wap. Mmu áre bhəre ne ngóré étaýi ná?

² Ne mǎmpa noko chí nyu? Pú enyiŋ ene bǎbhəŋó bėbhak chí ndü nedü-kebhó?

Bábhôn bífère mmu ane ákú eyo enyú epñndak ndü nkwo yweka.

³ Yëndu mpú awu ne bhe besí ne besí, nchí ne bhe mbonyune nti ena néchí awu ne bhe. Ne nnánj mkpót nnyé mmu ane ákú awu ndak,

⁴ ndü nnyén Yesu Kristo Acha, ne nchí bhák ne bhe ndü nkaysi ya mpok báchem ndu bechye Mandem kenókó. Chón betanj Yesu Acha ywese mémbak nkwo ne bhe.

⁵ Fíé ká mmu ane ákú awu ndak awó Satan, bé ánhónjti mmuet yi. Anánj ambak awó Satan, chón Satan anahónjti mmuet eyi. Ká ka enyu eyo ne manó yweka, be Mandem ampeme efónjó eyi ndü nywóp enen Yesu Acha ápètnsem.

⁶ Ndaká yí bápányu? Bábhíkí rinji be mandú yis ane báfyé ndu fláwa ane bábáy ndu béghan páfó, ákú fláwa amwot ké?

⁷ Feré yé ka bebá bhó amuet, bé béké go mentaka ndü nkwo yweka. Feré ká bebá ebho bé yéntiki mmú yweka ambak pépép ne nti nemot. Dínj ká be newú Yesu ndü ekotákati néku bakonjo Yesu bārōp chi pépép besí Mandem. Yí Kristo, achí mbó mōnkwōmen ane bo Israel básāt nyaka manchye mbó akap ntá Mandem ndü mpok ane mányie Epá Nekinji.

⁸ Séndó ye yéntiki enyú bebá, bé bebá béké gó ménjwí ndü nkwo aywesé. Sénká nókó chí bēri, sēnkōjō nōko mbi Mandem ne nti nēmōt. Chōnj eyo énkū sēmbak mbō bret ane kebhan yis ane bo mányie nyaka mpok Epá Nekinji. Enyu eyo ké besé nkwo sébhónjō mēnyíe Epá Nekinji mbō bō tetep abhen bapu apú ne bhó.

⁹ Ndü ekáti ene njámbi ntó bhe, ngátí bhé be báké bhōnj yēnyinj beku ne bo abhen báku barak epusi.

¹⁰ Mpú rem chi éti bō abhen bápú bakonjo Yesu, yé bachi chí bo epusi, yé chí bō abhen báfyé amík ndü menyinj bo bácháák, yé bághēp, yé chí bo abhen bábhónjō bōmandem bécháák. Mpú rem éti bō mmik mbonyune mbák mmu ándém bé apú chem mmuet ne bhó, abhōnj béró mmiki ne.

¹¹ Enyinj ene nsínj nyaka beku be mändínj chí bé báké bhōnj yēnyinj beku ne mmu ane árēm be yí achi nkonjo Yesu, yé nō, anku nōko menyinj mbō barak epusi, ne báfyé amík ndü menyinj bo bácháák, ne bebhōnj bōmandem bácháák, ne berēm bebépti menyinj éti bo bácháák, ne yé chí bebhak nyūmém, ne beghep aghēp. Yé chí nenyíé, báké nyíé ne enyú mmu wu.

¹² Mbíkí bhōnj betanj bétánj bō abhen bápú bakonjo Yesu. Bábhōnj bétánj chí batí bō nkwo abhen báku bebépti menyinj mbō ebhen.

¹³ Mandem ké ábhónjō betanj bétánj bo nefi, ne chōnj yí antánj bō. Ké émbák chí bhe bō nkwo Yesu, manká mbō enyú Ekáti Mandem

érēm be, “Bábhōnj bífère mmu ane ákú bebá ndü nkwo yweká.”

6

Ebhíkí rí beku manyé ne nti mmú nkwo

¹ Ekó ná ké mmu yweká ansot ndak andak besí batánj manyé abhen bápú bakonjo Yesu mpok yí ábhōnj ndak ne nti mmú Mandem, ené yí ábhónjō berōnj ntá batí bo Mandem?

² Bē babhíkí rinji be ewak émot, chōnj bo Mandem mántánj bō mmik ké? Mbák bábhōnj betanj bō mmik ewak émot, bōbekpíkiri abhen báchí nēntí eneká ké bapú kwáy bétánj ké?

³ Bábhíkí rinji be ewak émot, chōnj bese bo Mandem sēntánj bōángel? Bārú bekpíkiri abhen bábhōnj ne batí ndü nepēm enén fá amík ké báchá be bétánj?

⁴ Mbák yé mmú yweká abhōnj menyú bekpíkiri ebho, áké sōt bō besí bo abhen bábhíkí bhōnj kenókó besí bōnkwo Yesu bé mántánj bō.

⁵ Nchí rem nō bé ntíánwóp ánkém bé. Yé ndinjindak apú ndü nkwo yweká ane ákwáy mēnyúe bo nkwo abhen bábhónjō epíkiri ne batí ké?

⁶ Cháá! Mmu Mandem ánkú manyé ne nti, bé bo Mandem mándak mánte besí bo abhen bábhíkí noko Yesu Kristo mántánj bō?

⁷ Mbōnj beku manyé ne nti, étōnj bé mánánj bákwēn ndü mbi Mandem. Mmu ánká bekwéné ebhén nti ákú yí, nō ebep ké? Mmu ányíe wō nsem amot, eyo énkū yí?

⁸ Ne be babhōnj báku bati bekwéné, mányie nōko batí bō nkwo nsem amot.

⁹ Bábhíkí rinji be yé ewak, Mandem apú bhák Mfō ntá bō abhen bápú chak ké? Mmu áké rwo mmuet. Yé agha ane ákú barak epusi, yé agha ane ákōnjō bōmandem bachak, ne bakwené berwóp, ne yéntiki mbakanem ane ákú kebharé ne nti mbakanem ne yéntiki ngoré ane ákú kebharé ne nti ngoré,

¹⁰ ne yé agha ane ághēp aghēp, ne yé agha ane áchí nyūmém, ne yé agha ane árēm bebépti menyinj éti bo bácháák, ne yé agha ane áchí ngép ntántanj, menyú bo bhó mankem bápú kwáy bebhak ndü nkwo bō abhen Mandem achi Mfō wap.

¹¹ Ne nkúbhé enyu eyo ké mbák yeká báchí nyaka. Ké nēné, Efónjó Bedyere anánj asó bebá bhēka afērē, ákú bé māmábak bo Mandem. Ne éti enyinj ené Yesu Kristo Acha ákú, Efónjó Bedyere ákú nkwo bé be māmábak chak besí Mandem.

Mandem achyé bhesé mmuet bé sēnchíe yí kenókó ne yo

¹² Mmu ákwáy bérém be, “Mbōnj ngānganj beku yéntiki enyinj ené nkónjō.” Echí tetep, ké échí nkwo tetep bé puyé yéntiki enyinj ké ékwáy békwak bhe. Mbōnj ngānganj beku

yěntiki enyinj. Ke enyinj ené mēbhák nsem anten eyi épú.

¹³ Mmu achák ákwáy béré m be, “Mandem aghókó nenyíe chí bé manyíe mánfýe menie, aghoko menie be nenyíe nemfuet are ke nénchwe mmu amuet.” Echí tetep, ke ewak émot, Mandem áka be menie béképere bhak, nenyíe nkwo képere bhák. Mandem abhíkí ghoko mmuet nkwa chí ndú barak epúsi. Aghókó mmuet yesé chí bé sénkónjó Yesu Acha ne yó. Ne yí Yesu Acha ké áchyé bhesé menyinj ebhen békwa k mmuet eyese embak sayri.

¹⁴ Mandem ákú nyaka Yesu apetnsem ndú nepém, ne ndú betanj ebhi, chonj anka besé nkwo sémpetnsem ndú nepém ne mmuet ekó.

¹⁵ Bábhíkí rinji bé nkwo Kristo mankem chí mmuet Kristo? Eri yé bé mmu ánsót mmuet ane áchí epókómmuet Kristo anchye ntá ngoré-neko? Wáwák!

¹⁶ Bábhíkí rinji bé mmu ane áchéme mmuet ne ngoré-neko, arap chí mmuet amat ne yi? Echí enyu eyo mbonyune Ekáti Mandem eghati bhesé be, “Bó bati apay, bárəp chí mmu amat.”

¹⁷ Ke mmu ane ábháre mmuet ne Yesu Acha, ábhón nkaysi amat ne yi.

¹⁸ Báke bhón yěnyinj beka ne barak epúsi! Bebú béchák menkem ebhen mmu áka bēbhíkí bhón ndak ne mmuet mmu. Ke mmu ane áka barak epúsi, áchonji chí mmuet eyi yimbón.

¹⁹ Bábhíkí rinji bé mmuet eyeka chí ekerákap Mandem ené Efónjó Bedyere áchóko aré? Mandem achyé bé Efónjó Bedyere be ámbák ne bhe, néne, bárap chí bo Mandem. Bapet bápu ndú mmuet eyeka.

²⁰ Mandem aku be ne beyá nkáp, bábhón yé bechyé yi kenókó ne mmuet eyeka.

7

Menyinj ebhen sébhónjé bérinji éti nebhay

¹ Nchí yánj béghati be éti menyinj ebhen bábhebhé me ndú ekáti ené básinji. Nká ne bhe bé éri mmu ánhókó kebháy ngoré.

² Ke tēndu beyá bo abhen bábhíkí bhón nebhay bábhón mamá beka epúsi, yěntiki mbakanem abhón nebhay ngoré anchóko ne yí, ne yěntiki ngoré ámbón aywi nném anchóko ne yí.

³ Nném abhón béchyé mmuet nta ngoré ywi, ne ngoré abhón bechyé mmuet nta nném, mbó enyu éyán.

⁴ Ebhón bebhak nō mbonyune puyé ngoré ké ábhónjé mmuet eyi, chí nném. Ne puyé nném ké ábhónjé mmuet eyi, chí ngoré.

⁵ Ngoré ne nném báke kan ye bati kebháre, ebhikifuet ndú mpok ane báka eyon emot be báyanj bēchwé ndú nenikímmuet ntá Mandem. Mpok yo ánán ámfuét, bábhón bepēt bechem

mmuet, be Satan áké rwo bhe mánkwén ndú nemo ndú bápu kway bekem mmuet.

⁶ Mpú rem nō chí bēfyé bé ebhé bé bábhón beka nō, nchí chyé be chí maníe,

⁷ be yěntiki mmu ámbák ndú mmuet eyi kebhón ngoré mbó me, ke yěntiki mmu abhón aywi akap ane Mandem áchyé yi. Achyé mbok akap bēbhón nebhay, achyé bāchák chí akap bēchókó ndú mmuet eyap kebháy nebhay.

⁸ Ntá bō abhen bábhíkí bhón nebhay, ne mánkwésé, nchí rem be mándóp mmuérmmuet ayap mbó me.

⁹ Ke mbák mbok bho bāchí ndú nkwo yweká abhen bápu kway bekem mmuet, éri bé māmboj nebhay. Eri bé bō māmboj nebhay echa bechóko nō, ekwaká kebháre éndu noko bho anti.

¹⁰ Néne, nchí fyé ebhé ntá yěntiki mmu ane ábhónjé nebhay, ne ebhé ene éfú chí ntá mbón Yesu Acha. Ngore abhíkí bhón béró nném ndú nebhay.

¹¹ Ke mbák ngoré aró nném, abhón bēchókó ndú mmuet eyi, kebháy mmu achák. Mbák épú nō, ámpétntsem ntá nném aywi. Mbakanem nkwo abhíkí bhón béró ngoré ywi ndú nebhay.

¹² Enyinj ené mēghati bhe néne éyinj yěntiki mmu ane ábháy ngoré ane ápu nkonjo Yesu, ne membón ké nchí ghati bhe yó, ébhíkí fú chí ntá Yesu Acha. Yěntiki múnkwó ane ábhónjé ngoré ane ábhíkí noko Yesu, ke ngoré wu akonj bēchókó ne yí, nném áké rō yí ndú nebhay.

¹³ Ne mbák ngoré ane ásíki nti ne Yesu abhón nném ane ápu nkonjo Yesu, ke nném akonj bēchókó ne yí, ngoré wu áké rō yí ndú nebhay.

¹⁴ Ntí achí bé nepém ngoré ane achi nkonjo Kristo nekway beka nném ambak mmú Mandem. Ne nepém nném ane achí nkonjo Kristo nekway beka ngoré ywi ambak mmú Mandem. Mbó épú nō, mbá bō bheka bápu kway bebhak bo Mandem. Ke ndú échí nō, Mandem ást bōbhap mambak bōbhi.

¹⁵ Ke mbák mmu ane ápu nkonjo Yesu, yé chí mbakanem, yé chí ngoré, áyán béró nti, mándó yí ándók. Embák nō, ebhé Mandem épú kém yé chí ngoré, yé chí mbakanem, mbonyune Mandem apú yánj yěnyinj ene énsónjé nti móywi amem.

¹⁶ Bē baghoré abhen bachí bakonjo Yesu, barinji ná mbák éti eyeká ké Mandem ákwáy bépéme maném abheka abhen bábhíkí noko Mandem? Ne be babhakanem abhen bachí bakonjo Yesu, barinji ná bé éti yeká Mandem ákwáy bépéme baghoré bheka abhen bábhíkí noko Mandem?

Yěntiki mmu abhón bebhare nepém eni mbó mmu Mandem

¹⁷ Enyin ene bábhəŋo berinji chí be yéntiki mmu abhəŋ bəbhəre nepəm eni mbə enyū Mandem áyàn yí ambak. Ené kě échí ebhé ené nchí chye bəŋkwə mankem yéntiki ebhak.

¹⁸ Mbák mánán básiyep nyaka mmu ke Mandem ábhini yí, áké nu bebhak mbə mmu ane bábhíki syep yí. Ne mbák mmu achí ane Mandem ábhini yí ene bábhíki re syep yí, áké nu be mánslép yí bekoŋo epin ene bo Israel.

¹⁹ Nchí rem nó mbənyune yě básiyep mmu yě bábhíki syep, eyo épú kwak ndú yě mbi. Nném enyin chí bəbhəre bebhé Mandem.

²⁰ Yéntiki mmu yweká ándóp enyū yí áchí nyaka mpok Mandem ábhini yí ámbák nkoŋo Yesu.

²¹ Mbák əchí nyaka chí nsem mpok Mandem ábhini wó, eyo éké səŋori nti ene amem. Mbák əbhəŋ mbi beka bé óké pere bhák nsem, dók ambi.

²² Báké ghəkontik be nsem ane Mandem ábhini apet apú nsem besí Mandem. Mbənyune abhat mmuet ne Yesu Acha, ne apet apú ndú kesémé bebú. Ne mmu ane apú nsem fá amik, ndú Mandem ábhini yí, arəp chí nsem Yesu Kristo.

²³ Mandem aku bhe ne beyá nkáp aféré ndú kesem. Bərəp chí basem Yesu Kristo. Báképere ka ye mmuet eyeka basem ntá bə mmik.

²⁴ Bəma, éri ye bé yéntiki mmu yweká ándók ambi bebhak ndu nte ane yí áchí nyaka mpok Mandem ábhini yí.

Bakwáy bho ne mánkwésé

²⁵ Enyin ené məghati bhe néne éyini bakwáy bho ne mánkwésé. Puyé chí enyin ené éfú ntá Yesu Acha. Nchí ghati bhe chí enyin ené nkáysi. Ke bábhəŋ beghok mé mbənyune nchí mmu ane nchí rem ndak mánók, ne ntí bé Yesu Acha achí ne me.

²⁶ Bəyini esəŋori ené échí ndú mpok ane, nchí rem bé mmu ane áchí ndú mmuet mmuet eyi, ámbák mbə enyū áchí.

²⁷ Mmu yweka ane ábhəŋ ngoré, áké rə yí. Ane ábhíki bhəŋ ngoré, áké nu bəbháy ngoré.

²⁸ Ke mbák mmu yweká abhay ngoré, abhíki ka bebú. Ne mbák mənkwen ngoré abhay nném, abhíki ka bebú. Ke diŋi ká bé bə abhen bábhəy nebhay bábhəŋ beyá esəŋori fá amik, ne nchí yán chí beka be báké chwe ndú esəŋori.

²⁹ Bəma, enyin ené məyán mánđini chí be manywop ane Mandem áchyé bhesé ábhíki pere yá. Eyən ye bé bəbhó néne, yéntiki mmu ane ábháy ngoré ámbák mbə mmu ane ábhíki bhəŋ ngoré.

³⁰ Ne bə abhen báchí ndú nedí kebho babhəŋ bebhák mbə bə abhen bápú ndú nedí kebho. Ne yéntiki mmu ane manák achí

ne yí, ámbák mbə mmu ane manák apú ne yí. Ne yéntiki mmu ane ákú menyin, ámbák mbə mmu ane ábhíki bhəŋ menyin.

³¹ Ne bo abhen bábhəŋə enyin beka ne menyini mmik, báké noko menyin ebho, mbənyune mmiki ne áfuere faet ne menyin ebhi menkem.

³² Mbíki yán be mambəŋ menyin ebhen besəŋori bati yeka amem. Mmú ane ábhíki bháy ngoré, afyé ntí ndu beka betik Acha Yesu, ne ákaysi beka chí menyin ebhen beka Mandem ambəŋ manák ne yí.

³³ Ke nkaysi mmu ane ábháy ngoré ábhák chí ndú menyini mmik. Ayan beka chí menyin ebhen beka ngoré ywi ámbəŋ manák ne yí.

³⁴ Mmu wu ábhəŋ ye chí bati apáy. Mənkwen ngoré ne bagharé bachak abhen bábhíki bhəŋ manem bafyé ntí chí ndú betik Acha Yesu. Yéntiki mmu wap áyan bəchye nti ne mmuet nkem chí ntá Mandem. Ke nkaysi ngoré ane ábháy nném, ábhák chí ndú menyin mmik, ne áyən beka chí menyin ebhen beka nném aywi ambəŋ manák ne yí.

³⁵ Nchí rem menyin ebhen ndu bekwak bhe, puyé chí ndu bechet bhé mbi. Nchí yan chí bekwak mánkó ndú mbi ane achí chak ne be yéntiki mmú yweka anka betik Acha ne nti nemot.

³⁶ Bəyini mmú ane áti bebhay ngoré, mbák aghə be abhəŋ bebhay ngoré ndú beyá ekwak bəchí yí anti ne apu kway bekem mmuet, ne mpok áfuət, éri bé ámbáy ngoré. Bebú bepu are.

³⁷ Ke mbák mbəŋ mbakanem aka nti eni bé yí apú pere bháy ngoré ane yí áti, ne ákwáy békem mmuet, nó aka sayri ndú ábhíki bháy ngoré.

³⁸ Échí yé bé mmu ane ábháy ngoré ane yí áti, aka sayri. Ke mmu ane áchókó kebhay ngoré, aka enyin ené éri échá.

³⁹ Ngoré abhəŋ bebhák ne nném aywi te ndiere newú. Ke mbák nném agu, abhəŋ ngəŋan bəbháy yéntiki mmu achák ane yí ákəŋ. Ke mmu wu abhəŋ bebhak chí mmu ane áchí nkoŋo Yesu Acha.

⁴⁰ Ke ndú nkáysi ya, éri echa be ngoré ane nném éywi ágú anchəkə enyu eyo, yí ke bhay nném. Ne me nnókó bé Éfónó Mandem ké áchyé mé nkaysi ane.

8

Nenyie mandem nse

¹ Néne, bəyini enyin ené básini éti nenyie bəmandem nse, enyin ené mbəŋ bəghati bhe chí be échí tetep mbə enyū bəréme be, “Besé mankem sériŋi enyin.” Ke enyū neriŋi enə nekə mmu anjoŋ noko mmuet. Enyin ené échyé bə nkəw Yesu bétán chí ékəŋ.

² Mmu ane ákáyisi bé aríní, átòn chí bé abhíkí riní ebhen Mandem áyàn yí ándíní.

³ Ké mmü ane akon Mandem ké Mandem áriní mbó aywí mmu.

⁴ Béyíní nenyíe enen báchye ntá bōmandem nse, besé mankem séríní bé mandem nsé apu yēnyin ne abhíkí bhōn nepém. Mandem amot ké achi, achák ápú.

⁵ Menyíní bēchí amfay, bēchák bēchí fá amik ebhen bo básòt mbó bōmándém. Beyá menyíní bēchí enyuyó ne mbók bho básòt bō mbó bafó bhap.

⁶ Ké ntá yesé, séríní be Mandem amot ké áchí. Yí chí Èta ne yí ké ághókó yēntiki enyín. Ághókó bhese be sēmbák bōbhi. Yesu Kristo Acha áchí nkwo chí amot. Mandem afæéré ntá yí ké ághoko yēntiki enyín, ne nepém enese néfù chí ntá yí.

⁷ Ké yēndu séríní bé mandem nsé abhíkí bhōn nepém, mbók bho báchí ndū nkwo ywesé abhen bábhíkí riní nō. Mpok mányíe nenyíe mandem nsé, ébhák amem bati yap chí mbó be bōmandem nsé chí bōmándém abhen bábhōnō nepém tetep. Ne ndū bábhíkí re sene ndū mbi Mandem, bákáysi bé nenyíe mandem nsé néchōnti bó besí Mandem.

⁸ Echí tetep bé nenyíe népú kwáy beka besé sembák kékwót ne Mandem. Mbák sényíe nenyíe, eyo épú kwak bhese. Ne mbák sēbhíkí nyíe nenyíe, eyo épú ká bhese yēnyín.

⁹ Bábhōn ngāngan mēnyíe yēntiki enyín ené bákōnō. Ké sòt ká mpok bé báké ká mmu ane ábhíkí re sene ndū mbi Mandem ánkwén ndū bebú éti enyín ene mányíe.

¹⁰ Sēnsót bé mmu ane ábhíkíre sene ndū Eyōn Mandem agho wó mmu óriní menyín ebhen ndū óchí amem eket mandem nsé ónyíe nenyíe. Wó óriní bé eyo épú ká yēnyín. Ké ákáyisi bé épú ká yí ánkwén ndū ntá ane menyíe nenyíe enen báchye ntá mandem nsé? Mbák émfákárí nō, épú chōnti nti éni amem besí Mandem?

¹¹ Ne enyín ené wó mmu óriní enyín ókú, énochōnti nepém mmu ane ábhíkí re sene ndū mbi Mandem. Ké óké ghakōntik bé yí wu chí nti manó ane Kristo ágú éti yí nkwo.

¹² Diní yeka bé, mbák mmu ákú nti mmu nkwo bebú, anchōnti nti éni enen nébhíkí re tan amem, nō ákú Kristo nkwo bebú.

¹³ Éti yó, mbák nenyíe enen mēnyíe nebhōn beka nti mmu nkwo ánkwen, chōn mkpík ndo menyíe nnya ndu nepém ena, tēndu mpu yan beka nti mmu nkwo ankwen.

9

Betikí munto Yesu ne enyū bábhōnō békém yí

¹ Mbíkí bhōn betan beka yēntiki enyín ené méyàn beka ké? Mpú munto Yesu Kristo? Mbíkí ghó Yesu Kristo Acha ywese ne amík ké? Pú betik ebhá ké beka báchí bakoño Acha?

² Yē émbak chí bé bo báchák bábhíkí ká bé nchí munto Yesu Kristo, be báriní be nchí munto Yesu. Nebhat ane bábháre mmuet ne Yesu Acha, átòn bé nchí munto ywi tetep.

³ Menyíní ebhen mbōnō bēghati bó abhen bārēm be mēmpú munto Yesu chí be

⁴ besé bōnto sepú bo abhen sekway menyíe, senyu menyíní ebhen báchye wu bhese éti betik ebhen séká ké?

⁵ Besé sēbhíkí bhōn ngāngan bebhay baghoré be yēntiki mmü ywese ánkó nókó ne ngoré ane áchí nti mmu nkwo, mbó bōnno Yesu Acha ne mbó Séfas ne bōnto bachak?

⁶ Ké chí ndiere Banábas ne me ké séchí bōnto abhen sēbhōnō beka betik ne amó yesé ké sēmbōn nenyíe mēnyíe?

⁷ Ntiki mmu ábhák ntemé nenu ké kéchye yí nkáp ne menyíní bēchák? Ntiki mmu ábhōn nki ké yí kébhōn betan bēsot nenyíe enen yí áféré aré anyie? Ntiki nchiki mpōn abhíkí bhōn betan mēnyú nébhi mpōn?

⁸ Enyín ene ndémé puyé chí nkaysi bó mmik. Pú enyín éré émot ké ebhé Mandem éréme?

⁹ Ne básín ndū bebhé Moses be, “Mpok ane mpōn ákú betik ebhi, bábhíkí bhōn bēgwót nnyu ywi bé áké nyíe mbwot ane yó áyati be amfu ndu bekwop.” Mandem arem enyín ene chí éti mpōn ké?

¹⁰ Pú Mandem arem enyín ene chí éti yesé? Tetep, básín yó amem Ekáti Mandem chí éti yesé mbonyune éri bé mmu ane ákwáná nki ne mmu ane áféré nenyíe ebhi mambáká nti bé báchye bó enap nenyíe, ndū enen bó báféré ebhi.

¹¹ Séghátí bhe Eyōn Mandem mbó mmu ápi mbwot ebhi. Ebep be bé bho bábhōn nsáy ndū betik ebhese mánchye bhese nenyíe ne menyíní bechak ké?

¹² Mbák báchye bo báchák nenyíe, pú besé sēbhōn betan bēbhēp be menyíní écha bo bachak abho?

Yē nō, sēbhíkí bhēp be menyíní mbó enyu sēbhōnō bebhēp. Séká yēntiki enyū esōñori. Eyo éri ntá yesé échá beka enyín ené ékwáy bechet be mbi beyíní Mbok Ndíndí Kristo.

¹³ Bábhíkí riní bé bó abhen bákú betik amem ekerákap Mandem, nenyíe enap néfú chí aré? Ne bó abhen báwáy nnya ené bo bátwō ne yó mbó akap, bábhōn nenyíe ndu nnya ené bó báwáy?

¹⁴ Echí enyu émot mbonyu Yesu Acha areme be, “Nenyíe mmu ane ághátí Mbok Ndíndí nébhōn bēfú ntá bo abhen Mbok Ndíndí ane yí aghati bho áyēt bho.”

¹⁵ Yëndu échí nó, mbíki rem bé mánkwák me ne yénnyin. Ne mpú sín ekáti ene ndu békú mántó me menyin. Échí sayri be ngú esonjori échá me bebhép bé menyin. Mbíki yán yé mmu anká nképeré dep awó anti be mégháti bho Mbok Ndíndí nkebhép bó mánkwák me.

¹⁶ Puyé bégháti bho Mbok Ndíndí, ké ákú me mpányu, mbonyune eyo chí betik ebhén Mandem areme be membəŋ beka. Ne mbák mbíki ghati bho Mbok Ndíndí, ébəŋ ntá ya éncha!

¹⁷ Mbə membəŋ ké njábhé betik ebhen, mbá éri bé bo mánchyé mé akap ndú betik ebhá. Ké məkú chí betik ebhén Mandem ayabhe me, afyé bhó amoya, ne mbəŋ beka bho.

¹⁸ Nsáy ya achí yé bé yi ndú betik ebhen? Nsáy ya achí chí manák amen mbəŋo bégháti bho Mbok Ndíndí ndəndem, nke yán nsáy ane ngati Eyəŋ Mandem ábhəŋə bébhəŋ.

¹⁹ Mmu ane nchí nsem nta yi apú. Yé nó, membəŋ nka mməét eya nsem ntá yéntiki mmu ndú nchí yán békwak beyá bo mántwó ntá Yesu Acha.

²⁰ Mpok nchí ne bo Israel, nchí bhák mbə mmu Israel ndú nchí nu békwak bhó mánšikinti ne Yesu. Mpok nchí bhák ne bə abhen bákəŋo bebhé Moses, nchí bhák mbə bho yëndu mpú anten bebhé Moses, ndú nchí nu beka bó mántwə ntá Yesu Acha.

²¹ Mpok nchí bhak ne bə abhen bápú bo Israel nchí kə menyin chí mbə mmu ane apú koŋo bebhé Moses, ndú nchí nu békwak bó mántwə ntá Yesu Acha. Ene ébhíki tən bé mpú bhuere bebhé Mandem. Ebhé Yesu Kristo achye ké nchí koŋo.

²² Mpok nchí bhák ne bə abhen bábhíki re sene ndú mbi Mandem, nchí bhak mbə bhó ndú nchí nu békwak bó mántwə ntá Yesu Acha. Nká bebhak yéntiki enyin ntá bə mankem, ndú nchí nu ébhəŋ yéntiki mbi békwak bó mántwə ntá Yesu Acha, yi ámpémé bhó.

²³ Nchí kə menyin ebhen menkem chí bé Mbok Ndíndí éti Yesu Kristo ántáká mbánkem, ne bé Mandem ánjet mé nkwo ne beri ebhen bo abhen bákəŋo Mbok Ndíndí bábhəŋ.

²⁴ Báké ghəkəntik be mpok bejet ntiet, beyá bo bájet, ké ndiere mmu ane ájéré áchá bati ké ábhəŋ akap. Nchí ghati ye bhe bé mamfyé betan bejet ntiet enyu ene bákway bébhəŋ akap.

²⁵ Yéntiki mmu ane átonjti mməet ndu bejet ntiet ane bebhəŋ akap, ákem mməet ndú yéntiki enyin. Bákə nə ndu bebhəŋ akap ane átát ánchəŋti. Ké akap ane sənú bebhəŋ, chí akap ane ábhak mpoknkem.

²⁶ Éti yo ké nchí jet téé bəŋəŋ ndú ngwenti. Mpú mbə mmu ane áté bédép ékwót ne nti, ké

andə yí, andəp nəkə chí mbéép.

²⁷ Ké nchí den mməet ne yéntiki enyú esəŋjori be mbəŋ mbi bekem mməet ndú yéntiki enyin. Nchí yan be ndú ngwenti, Mandem ake rə me ansem, me mmu ngati bho Mbok Ndíndí, ansot bo báchák.

10

Sot ka mpok ne enyin ené éfákari nyaka ne bo Israel

¹ Bəma, mbíki yan mǎŋgókəntik enyin ene éfákari nyaka ne bachimbi bhesə mpok bákə ne Moses amem baso. Mandem akə ekpokó nəbhan ékúti bho, Manyu Chu akəre bebbe bəpáy bákə amik bapé bərsək ebhe échá.

² Ebhá chí mbə bájwiti bhó amem nəbhan ne amem Manyu, bé mambat mməet ne Moses munti wap.

³ Bə mankem bərə nyié nkúbhé nenyié maknkay enén nəfú ntá Mandem.

⁴ Ne bə mankem mányú nkúbhé manyiep maknkay amen afú ntá Mandem. Nkúbhé manyiep méré ké bə mányú mbonyune manyiep amen afú ndú setarébhé esən sékə nyaka ne bho ké mányú. Ne setarébhé esə sébhák Kristo.

⁵ Yëndu bághó menyin ebho nə Mandem ákə ntá yap, beyá ebhap bərə kə chí menyin ebhén beka Mandem ámbé nti ne bhó. Éti yo, beyá bhap bágu amem baso, berene bhap bərsəp aré, mbəŋ ne mban.

⁶ Menyin ebhen bəfákari nyaka ne bachimbi bhesé chí bé mənsemnti nók bhesə be séké nyaka beka bebépti menyin mbə bə.

⁷ Ne báké koŋo bəmandem nsé mbə enyú mbək eyap bákə nyaka, nkúbhé mbə enyu básinji amem Ekáti Mandem be, “Bo báchókə ndú epa mányie, mányú, báfate bábhən bepə babhen épúsi.”

⁸ Sébhíki bhəŋ béchwé ndú barak épúsi mbə enyú mbək eyap bákə nyaka, ékú nká bo esa nsem érat (23000) ndú nkwo wap bágu ndú nywəp némót.

⁹ Sébhíki bhəŋ mémó Acha mbə enyú mbək eyap bákə nyaka, ékú Mandem ató nnyó, ne nnyó ere wayti bə.

¹⁰ Ne séké bhak bə enywinti mbə enyú mbək eyap báchí nyaka, ékú áŋgel newú anaŋa bho.

¹¹ Menyin ebhen menkem, ebhén bəfákari nyaka ntá bo Israel, béchí chí berin ntá bo báchák. Ké ntá yese, básin menyin ebhen be mənsemnti nók bhesə bé yéntiki mmu ánsót mpok néne, ené ngwenti mmik arəbhe kekwo.

¹² Yéntiki mmu ane ákáyisi bé atée sayri, ánsót ye mpok bé áké kwén.

¹³ Ké diŋi ká be yéntiki nemə enen nətéməri mmu yweka, chí enyú nemə enén nənán nətéməri bo báchák nkwo. Mandem apú nók bebhəre bariep ami, ne apú kwáy bəro yé

nemə néntwə ntá mmu yweka enen netanja necha yi. Mpok nemə néntwə ntá mmu yweka, Mandem áton yi mbi bé yi ántan ancha nemə enə, ante kpiri ké kwén.

¹⁴ Abhen ekəŋ, ndü échí nò, báké fyé yé amo ndü barak mandem nsé.

¹⁵ Báchí bə abhen bábhónǝ kébon. Bə bábhon mǎnjínǝ begħə mbák enyín éné mérəm épú tetep.

¹⁶ Mpok sényiə nenyiə Acha, sésòt nkóp mməm sénchye bakak ntá Mandem, besé mankem sényú. Nekə ane séká nò, pú séchèm mmuet ne bati ndü manon Kristo? Ne mpok sébokoti brét sényiə, pú séchèm mmuet ne bati ndü mmuet Kristo?

¹⁷ Ekpokó brét émot ke echí. Yéndu besé séyá, séchí mmuet amot, mbənyune besé mankem sényiə chi brét ére amot.

¹⁸ Yínǝ ká bo Israel, báway nnya mánchye mbo akap ntá Mandem. Pú bo mankem abhen mányíə nnya yə báchèm mmuet ne Mandem amfay efeme akap ndü akabhe wu?

¹⁹ Mbón enyín éné mǎyán beka mǎndínǝ chí yí? Chí bé mandem nsé ané bə abhen bábhíkí rínǝ Mandem báchyé akap nta yi abhon betan ke? Ke chí bé nnya éné báchyé mbo akap ntá mandem nsé echa nnya échák?

²⁰ Wáwák! Enyín ene mǎyán beka mǎndínǝ chí be akap ané bə abhen bábhíkí rínǝ Mandem báchyé, báchyé chí ntá befónǝ bebúbəbə, puyé chí ntá Mandem. Ne mpú yán mánchèm mmuet ne befónǝ bebúbəbə.

²¹ Bápú kwáy besot nkóp Acha mǎnjibhiri mmuet mányú noko mmém befónǝ bebúbəbə. Ne bábhiki bhon ményíə nenyiə Acha, mǎnjibhiri mmuet mányíə noko nenyiə befónǝ bebúbəbə.

²² Kwáé! Báyan beka bebéntí Mandem mémbak ne bhesé mbo enyü bo Israel báká nyaka? Bákáysí bé sétan séchá Mandem ké?

²³ Bārəm bé bábhon ngangan beka yéntiki enyín. Ke puyé yéntiki enyín ké ékwák mmu. Ne bārəm bé bábhon ngangan beka yéntiki enyín, ke puyé yéntiki enyín ké ékwák mmu ántán ndü barak Mandem.

²⁴ Yé mmü yweka áké ka enyín éné ékwák yí aywíntí. Mmu yweká aperé ká enyín, ánká chí enyín éné ékwák bo báchákwé nkú.

²⁵ Bákway ményíə yéntiki nnya ane báti esié, kebhp mbák chí nnya ane báchyé mbo akap ntá njó fú. Ebhíkí ri be mǎnkú enyín éné échonǝti bati yeka amem.

²⁶ Nchí rem nò mbənyune básin amem Ekáti Mandem be, “Mandem ké ábhónǝ mmik, ne menyín menkem ebhen béchí aré.”

²⁷ Mbák mmu ane ápu nkonǝ Yesu ámbínǝ mmu yweká eket eyi ndü nenyiə, ne mmu wu anka bérón, ánan ándók, ányíə yéntiki enyín éné bábháre yí besí. Aké bhəp mbák chí nenyiə enen báchyé mbo akap ntá njó fú.

Ebhíkí ri be yi ankə enyín ene ekway bechonǝti nti eni amem.

²⁸ Ke mbák bághátí wó be, “Nenyiə enen chí nenyiə mandem nsé”, kényiə nò. Nékway bechonǝti nti mmu wu amem.

²⁹ Mpú rem nò chí éti nti mmu yweká. Nchí rem chí éti nti mmu achák wu. Mmu ákwáy bérəm be, “Ndaká yí enyín éné échonǝti nti mmu achák amem ébhónǝ bəkan me beka enyín éné mbon ngangan ndü mmuet eya?”

³⁰ Mbák méchyé Mandem bakak ke nnyíə nenyiə ndaká yí mmu ábhónǝ bechonǝti nnyén ena?

³¹ Nchí ghati ye bhe be yé mmü yweka ányíə chí nenyiə, yé enyín ké yí ányü, abhon beka yó enyu éné bo bághə mánchye Mandem kenókó.

³² Yéntiki mmü yweka abhon bébhare nepém eni enyu éné népu chye mmu achák esonǝri ndü eni nepém, Yé chí mmu Israel, yé chí mmu ane ápu mmu Israel, ne yé chí bə nkúwó Mandem.

³³ Membon nchí ka enyu yə. Nchí nu chí bé yéntiki mmu ámbón manák ne yéntiki enyín éné méká. Mpú ka chí enyín ene membón nkónǝ ne ené érí ntá ya. Menyín ebhen bérí ntá bo bachak ké méká, mbənyune nchí yan bo mántwə ntá Mandem be yi ampeme bho.

11

¹ Nókó ká epín eya, mbo enyü mǎnǝkó epínǝ Kristo.

Enyü bo bábhónǝ bebhak ndü mpok nenikimuet

² Nchí bíti bhe tontó bé bákaysi me ndü yéntiki enyín ne bákonǝ sayri menyín ebhen ntónǝ bhe.

³ Ke enyín échí éné mǎyán mǎndínǝ. Kristo achí münti yéntiki mbakanem, mbakanem achí münti ngoré aywi, ne Mandem achí münti Kristo.

⁴ Mbakanem ane yé ánik chí mmuet yé ághati chí bho menyín ebhen befú ntá Mandem, mbák áká nò nti kúti, nò apú chye Kristo münti ywi kenókó.

⁵ Ne ngoré ane, yé ánik chí mmuet yé ághati chí bho menyín ebhen befú ntá Mandem, mbák áká nò kekuti ntí, nò apu chye münti ywi kenókó, ne achí enyumot mbo ngoré ane ámu ntí.

⁶ Mbák ngoré apú yan bekuti ntí, ámprik andók mamu wu. Ke tǝndu mému ntí chí enyínǝ ntianwóp ntá ngoré abhon yé bekuti ntí.

⁷ Mbakanem ábhíkí bhón békúti ntí ndü mpok nenikimuet tǝndu Mandem ághókó mbakanem be ámbák mbo yimbón ndü beyá babhi. Mbakanem abhon beka bo mangó menwəp Mandem, ke ngoré áton chí menwəp ebhen nném ywi.

⁸ Bě bārīñi bé mbakanem abhíkí fú ntá ngoré, ngoré ké áfú ntá mbakanem.

⁹ Ne Mandem abhíkí ghoko mbakanem eti ngoré, ke aghókó ngoré eti mbakanem.

¹⁰ Ndu échi nó, ngoré abhōñ bekuti ntí ywi mbō erīñ betōñ be yí achi anten nném ywi, mbōnyune bōangel báýñji.

¹¹ Yëndu échi nó, besé bo sébháré muet ne Acha sérīñi bé ngoré apú ndú muet eyi, achi antenē mbakanem. Ne mbakanem apú ndú muet eyi, achi antenē ngoré.

¹² Échi enyu eyo mbōnyune, ngoré afú chí amuet mbakanem. Ke néne, ngoré ke ábhe mbakanem. Ne báké ghókōntik be ményīñ menkem befú chí ntá Mandem.

¹³ Bě babhōñ māngati me ndak ane: échi sayri be ngoré ánikmuet ntá Mandem nenti bōnkwo kekuti ntí?

¹⁴ Bekonjo enyu ené Mandem ághókó ményīñ, be babhōñ bābhíkí rīñi bé erōrí emene chí enyīñ ntíánwōp nta mbakanem?

¹⁵ Ke ngoré, erōrí emene ékwāy ne yí tontó. Ékwāy ne yí mbōnyune Mandem achyé yí emenēntí be émbák mbō nden ane ngoré ákuti ntí ne yo.

¹⁶ Yēntiki mmu ane áyàn bekem epúití ndú ndak ane, ándīñi bé besé bōnto Yesu ne batōñ Eyōñ Mandem ne bōnkwo Mandem bachak, sébhíkí pere bhōñ yēnyīñ échák berem.

Enyū sébhōñj ményīe nenyīe Acha

(Mt 26.26-29; Mk 14.22-25; Lk 22.14-20)

¹⁷ Ke béýīñi ményīñ ebhen méýāñ beghati bhe néne, mpú bití bhe mbōnyune mpok ane bāchem nebhuet amot ndu menikmuet ntá Mandem bāpú ká nó chí ndu bēghókó, bāchōñti chōñti.

¹⁸ Enyīñi mbi ené mbōñj bērem échi be: Bāghátí me be mpok bāchemti mbō bō nkwo, bākōre mmuet ndú bakwó, mánkem nōkō epúití ne bati. Ne nnókó bé tetep achi ndú enyīñ ené bāghátí mé.

¹⁹ Eri mbōñ be ákóré ámbák nēntí eneká ndu beká māngó bō abhen bākōñjo Yesu ne nti nēmót.

²⁰ Mpok ane bāchem nebhuet amot, puyé chí nenyīe Acha ké ményīe.

²¹ Nchí rem nó mbōnyune mpok bāchem ebhak émót, yēntiki mmu áwene chí ményīe eni nenyīe, kenon batí bōnkwo. Eyō énkú be mbók yeka manchakó nsay, ené bāchák ményīe, mányu, mánkwen.

²² Kwáé! Bābhíkí bhōñ bekēt ebhen mányīe mányú aré ké? Báýāñ bébyak chí bō nkwo Mandem mánychyē bō abhen eyap épú ntíánwōp ké? Báýāñ ngátí bhe be yí eti ndak ane? Báýāñ be mbítí bhe ké? Nse. Mpú kwáy bēbití bhe wáwák!

²³ Mpú kwáy bēbití bhe mbōnyune enyīñ ené Acha ághátí mé ké ngátí bhé nkwo. Échi

bé ndú nkúbhé beti ebhén bátí yí, asot ekpokó bret,

²⁴ achyē bakak ntá Mandem, abho bēbókótí ekpokó bret eyō anchyē nōkō ntá bakoñjo bhi andeme nōkō be, “Né chí mmuēt eya ane méchyē eti yeká. Ká nōkó ká enyu ené ndu bétik me.”

²⁵ Mánánjá nókó ményīe nenyīe, asot nkóp ne mmēm amem, achyē bakak ntá Mandem nkúbhé mbō enyū yí áká ne nenyīe, abho bēchyē yēntiki mmu wap andeme nōkō be, “Né chí nku nkō ane Mandem ányú ne bō mmik eti newú ena. Yēntiki mpok ane mányu mmem ndu nkóp ane ká ká nó ndu bétik me.”

²⁶ Ene étōñ bé kpatē mpok ane Acha ápētñsem, yēntiki mpok ane mányīe bret ane, mányú mmēm amen, bāghati bo bé yí agu nyaka ndu bépeme bhesé.

²⁷ Ndu échi nó, yé agha ane ányīe nenyīe Acha, ansot nkóp ayi anyu ené apú chye yí kenókó, enyū mmu wu áká bebá mbōnyune yí ásot mmuet Acha ne manon ami mbō eráká ndak.

²⁸ Yēntiki mmu abhōñ yé bēchák nti eni ke ansot bret ne nkóp Acha.

²⁹ Yé agha ane ányīe nenyīe Acha, ansot nkóp ayi ené yí ábhíkí kaysi bēchyē mmuet Acha kenókó, chōñ Mandem antemsi yí.

³⁰ Eti eyō ké beyá bheka māmē, bāchák keperē bhōñ betāñ, ne abhēnéfú bágu.

³¹ Ke mbák besé babhōñ séchák mmuet, Mandem apú tán bhesé.

³² Ke mbák Acha átāñ bhesé, áchyē bhesé ntémsi ndu ményūre bhesé bé ewak ene Mandem átāñ bō mmik, áké temsi bhesé nkwo.

³³ Bōma, mpok ane bāchemti be mányīe nenyīe ekon ke mányīe nenyīe Acha, bo abhen báýāmbi, bābhōñ menon bati.

³⁴ Mbák nsay ánu mmú, ánjāmbi ányīe nenyīe eket eyi, bé mpok bāchéme nebhuet amot, báké ká Mandem ámbé nti. Béýīñi barak áchák, chōñ membōñ ntwó awu nchyé bhe maníe enyū babhōñj beka.

12

Menyū akap ane Efónj Bedyere achyē

¹ Bōma, néne, beyīñi menyū akap ané Efónj Bedyere achyē, mbíkí yāñ māmábák ndú ejuri.

² Bārīñi be mpok ane bābhíkí re bho bérīñi baraká Mandem, bo bákú nyaka máném ebhi ndú beyá menyū, mánchyē nōkō kenókó ntá bōmandem abhen bāpú rem kepi.

³ Nchí yāñ yé be mändīñi be mbák Efónj Mandem achi ne mmu, apú kway bērem ebábú eti Yesu Kristo. Ne yé mmu apú kway bērem be Yesu chí Acha mbák Efónj Bedyere apú ne yí.

⁴ Akap ane bō Mandem bábhòn áchí menyu ne menyu, ke Efónó Mandem éré amot ké áchyè akap ankem.

⁵ Betik Yesu Acha ebhén bo Mandem bákwáy beká béchí menyu ne menyu ke Acha ére amot ké sèkù betik ebhi.

⁶ Babhi áchí menyu ne menyu ané Mandem ákù betik ndù bapém ayesé, ke Mandem ére amot ké áchyè betan ntá yéntiki mmu ndu beká menyin.

⁷ Chi bekwak bōnkwo ké Mandem áchyè akap ané átòn bé Efónó Bedyere achí ne mmu.

⁸ Ntá mmu amot, Efónó Bedyere áchyè akap bechye manlé. Ntá mmu achak Efónó Bedyere akap berem menyin ebhen yi áká yi andíní.

⁹ Ntá mmu amot Efónó Bedyere áchyè neka, ntá mmu achák anchye akap bébú bo mame.

¹⁰ Ntá mmu amot Efónó Bedyere áchyè akap beká menyiní maknkay, ntá achák anchye akap beghati bho menyin ebhen befú ntá Mandem. Ntá mmu amot áchyè akap beriní Efónó Bedyere ne befónó bebábeba, ntá achák anchye akap berem beyónótak ebhen yi abhíkí rinji, ne ntá anufú anchye akap ménéne enyin ene mmu areme ndù eyon etok ene yi abhíkí rinji.

¹¹ Nkúbhé Efónó Mandem amot ke áchyè akap ane ankem. Yí áchyè akap ntá yéntiki mmu mbó enyu yí áyàn.

Mmuet nkwa abhōy bēpókómuet nyánjá nyánjá

¹² Sériní be nkwanwan abhōy chí mmuet amot, ke bēpókómuet bechí nyánjá nyánjá. Yénu bēpókómuet beyá, ndiere mmuet amot ke áchí. Enyu eyo ke échí ne Kristo.

¹³ Mbok yesé séchí bo Israel, báchák bápú bo Israel. Mbok yesé séchí basem, báchák bápú basem. Ke bájwítí bhesé mankem chí ndù betan Efónó Bedyere éré amot, ne sérōp chí mmuet amot mbó mmu amot. *

¹⁴ Echí tetep bé mmuet nkwanwan abhíkí bhōy chí épókómuet émot. Abhōy beyá bēpókómuet.

¹⁵ Mbák ekak éndém be, “Tēndu mpú awó, mpú épókómuet.” Eyo énká be ekak éké bhak épókómuet ké?

¹⁶ Ne mbák atú ándem be, “Tēndu mpú nyésé, mpú épókómuet”, eyo épú ká bé atú áké bhák épókómuet.

¹⁷ Mbák mmuet nkem achí chí nyésé, mmu ákwáy béghok mban ná? Ne mbák mmuet nkem achí chí átú, mmu ákwáy béghok eriēp ná?

¹⁸ Ke mbó enyu échi, Mandem aghókó bēpókómuet menkem, aká be bō mémbak mmu amuet mbó enyú yi áyánjá nyaka be mémbak.

¹⁹ Mbó bēpókómuet menkem béchí chí épókómuet émot, mbú mmuet nkwanwan áfu fá?

²⁰ Ke mbó enyu échi, bēpókómuet beyá, ke ndiere mmuet amot ke achí.

²¹ Nyésé mmu nēpú kwáy béghátí awó be, “Mbíkí bhōy enyin beká ne wó?” Ne ntí apu kway béghátí bekak be, “Mbíkí bhōy yēnyin beká ne wó.”

²² Enyin ene seriní chí be mmu apú kway bebhák nepém mbák māmferé bēpókómuet ebhén bo bákáysí bé bēbhíkí bhōy menwōp yi amuet.

²³ Ne bēpókómuet ebhén sékáysí bé bēpú yēnyin, bō ké sere sōt mpok békém. Ne bēpókómuet ebhén sébhése bé bo báké ghó ne amík, bō ke sékém sayri encha,

²⁴ bēpókómuet ebhen bēpú chye mmu ntíánwōp. Ke Mandem aghókó mmuet yesé enyu ene séchyé bēpókómuet ebhén bo bábhōn ntíánwōp ne bho kenókó écha bēpókómuet bēchák.

²⁵ Mandem aghókó mmuet nkwanwan enyu eyo be yéntiki épókómuet embak sayri ne bēpókómuet bēchák.

²⁶ Mbák épókómuet émot éghók bebe, bēchák menkem béghók bebe, ne mbák báchyé épókómuet émot kenókó, bēchák bēbhōy manák ne yó.

²⁷ Bē bōnkwo mankem báchí mmuet Kristo ne yéntiki mmú ywēka achí épókómuet Yesu.

²⁸ Ne Mandem afyé bo abhen babhōnj akap menyu ne menyu ndù nkwo bakōjo Yesu. Bō mbi chí abhen yi áchyé akap bebhak bōnto Yesu. Abhen bákōnj chí bo abhen Mandem achye akap béghátí bho menyin ebhén befú ntá yi. Abhen bapet bákōnj chí abhen yi áchyé akap bētōj bo Eyōj Mandem. Achyē báchák akap beká menyiní maknkay, abhénéfú anchye akap bēbu bōmame, báchák akap bēkwak bho. Achyē abhenefu akap bériní bekem bo sayri. Achyē bachak akap berem beyónótak ebhén bábhíkí rinji.

²⁹ Bo mankem báchí bōnto ké? Bo mankem báchí baremé kepinti ké? Bo mankem báchí batōj Eyōj Mandem ké? Bo mankem báká menyiní maknkay ké?

³⁰ Bo mankem babhōnj akap bēbu bōmame ké? Bo mankem bábhōnj akap berem beyónótak ebhén bábhíkí rinji ké? Bo mankem babhōnj akap ménéne menyin ebhen bārémé ndù beyónótak ebhen babhíkí rinji ké?

³¹ Ke fyé ká nti ndù bebhōnj akap ane acha achak.

Néne, chōj ntōj be mbi ane árí áchá áchá ankem, be mánkōnj chí wu.

* 12:13 Nkúbhé Efónó Bedyere éré ke Mandem achye bhesé.

13

Ekɔŋ echa menyin menkem

¹ Yɛ ndɛɛŋi berem chi beyɔŋɔtɔk menkem ne beyɔŋɔ bɔangel nkwo, mbák mbíkí kɔŋ bo, nɔ nchí chí mbo akánkán ne njáné ené éyɔŋ.

² Ne yɛ mbɔŋ chí akap bégháti bho menyin ebhén bɛfú ntá Mandem ne mbák ndɛɛŋi menyin menkem, * yɛ chí menyin Mandem ebhén bechí bhésé bhésé, ne mbák mbɔŋ neka ne Mandem enyu ené mɛkwáy bégháti njie ngo be, “Fá fá”, amfa, ke nke kɔŋ bo, nɔ mpú yɛnyin.

³ Mbák nchýé menyin ebhá menkem ntá bho, nchýé yɛ chí mmɛt eya be mánsɔŋ, ke nke kɔŋ bo, eyo epu kwák me ndú yɛ mbi.

⁴ Mbák mmu akɔŋ bo, ábhɔŋ ekébhénti ne bho, áɔŋ bɔ berinti, apú bhɔŋ mpabhamík ne bho, ne apu pányu ne bho.

⁵ Mbák mmu akɔŋ bo apú yɔŋ mmɛt, apú kɔ barak ntíanwɔp, apú yini chí ndiere mmɛt yi. Apú kaysi chí ndiere menyin ebhén bekwak yimbɔŋ, apú wakari bebent, apú fyɛ bo anti mbák báka yi bebá.

⁶ Mmu ane akɔŋ bo apú bhɔŋ manák mpok baká beɛpti menyin, ábhɔŋ manák mpok bo baká menyin ebhén bechí chak.

⁷ Mmu ane akɔŋ bo, apú fere nti ne bo abhen baká bebá, apú rɔ béfyɛ nti ne bo mpoknkem, apú rɔ bebhaka nti be chɔŋ Mandem ankɔ yɛntiki enyɔŋ embak sayri, ne áte kpíri ndú yɛntiki enyɔŋ.

⁸ Ekɔŋ ebhiki bhɔŋ ngwenti. Ke mbák chí akap beghati bho menyin ebhen bɛfú ntá Mandem, chɔŋ wu ámfɛt. Chɔŋ akap berem beyɔŋɔtɔk ebhen mmu abhiki rinji ámay ne ané berini menyin ndú betan Efónó Bedyere áfɛre fɛt nkwo.

⁹ Néné, sérinji menyin chí mbók mbók. Ne ségháti bho menyin ebhen Mandem afyé bhese anti chí mbók mbók.

¹⁰ Ke mpok ane menyin ebhen béjwí pɔɔt bétwɔ, chɔŋ ebhen bechí mbók néné mémay.

¹¹ Mpok mbɛt mandu mmɔ, nchí rem nyaka kepi mbo mámbɔ, nkaysi nɔkɔ barak mbo mámbɔ, ngo nɔkɔ menyin mbo mámbɔ. Ke mpok nnán nchíki, ndɔ baraká kɛmbɔ.

¹² Néné, séghá menyin chí bebhéri bébhéri mbo be séyini chí ékírísú ené échí bebhéri bébhéri. Ke mpok yɔ ánkway, chɔŋ séngó yɛntiki enyɔŋ sayri ne amík. Néné, ndɛɛŋi menyin chí mbók mbók, ke mpok yɔ ánkway, chɔŋ ndɛɛŋi yɛntiki enyɔŋ sayri nkúbhé mbo enyú Mandem árinji me sayri.

¹³ Menyɔŋ bechí berat ebhen bébhak mpoknkem. Menyɔŋ ébhɛre chí neka, nebhakánti, ne ekɔŋ. Ke ndú menyin ebhen berat, ené echa bechak menkem chí ekɔŋ.

14

Akap berem kepinti ne ane beyɔŋɔtɔk

¹ Fié ká ntí ndú bébhɔŋ ekɔŋ ne bho, mámbɔŋ beyá ekwak be Efónó Bedyere áchýé be akap, sayri sayri, akap bégháti bho menyin ebhen bɛfú ntá Mandem.

² Nchí rem nɔ mbɔnyune mmu ane árɛm beyɔŋɔtɔk ebhen yi abhiki rinji, apú rem menyin ntá bho, árɛm chí ntá Mandem mbɔnyune yɛ mmu apu jwimem ndú enyɔŋ ené yi árɛm. Árɛm chí menyin ebhen beyini Mandem ne bechí bhésé bhésé, ndú betan Efónó Mandem.

³ Ke mmu ane ágháti bo menyin ebhen bɛfú nta Mandem áchýé bho betan, afyé bho nti, ne áchýé bho nepɔptinti.

⁴ Mmú ane árɛm beyɔŋɔtɔk ebhen yi ábhíki rinji, áchýé chí mmɛt yi betan. Ke mmu ane ágháti bho Eyɔŋ Mandem áchýé bati bɔnkwo betan Mandem.

⁵ Nchí yan be be mánkem mándem beyɔŋɔtɔk ebhen bábhíki rinji, ke sayri sayri, nchí yan mángati bho menyin ebhen Mandem afyé be anti. Mmu ane árɛm menyin ebhen Mandem afyé yi anti achá ane árɛm beyɔŋɔtɔk ebhen yi abhiki rinji mbák mbɔŋ mmu akabhé beyɔŋɔtɔk abhiki néné enyɔŋ ené yi áréme be enchye bo betan.

⁶ Bɔma, mbák ntɔwɔ ntá yeka ndeme nɔkɔ chí beyɔŋɔtɔk ebhen mbíkí rinji, chɔŋ nkwa be ná? Mbɔŋ beka mándini enyɔŋ ené Mandem áká mendingi, ne menyin ebhen ndɛɛŋi éti Mandem, ne ebhén yi afyé me anti be ngati bho, ne mbɔŋ betan Eyɔŋ eyi.

⁷ Mbák menyin ebhen bébhíki bhɔŋ nepém mbo mban bɛfé ne nekini bébhíki chye eriti eyɔŋ, ná mmu ákway berini nekway enen báfé ne mban, ne enén bákwtɔ?

⁸ Ne mbák mmbá nenu ábhíki chye eyɔŋ sayri, agha ákway berini be chí mmbá nenu, antoniti mmɛt bé ándók ebhínenu?

⁹ Echí enyumot ne bhe. Mbák mándem enyɔŋ ndú eyɔŋɔtɔk ené bábhíki rinji, bo bápú kway bejwimem. Ná bɔ bákway ye berini enyɔŋ ené bārɛm? Ebhak ntá yap chí mbo be bārɛm kepi ne mbáép, né épú bhɔŋ ntí.

¹⁰ Beyɔŋɔtɔk beyá fá amík, ne bechí kekúrí kekúrí. Ne ye émot epu ené bo abhen bārɛm yɔ bápú ghok.

¹¹ Ke mbák mbíkí rinji eyɔŋɔtɔk ené mmu árɛm, nchí bhak chí kenkɔ ntá yi, yi nkwo ambak chí kenkɔ ntá ya.

¹² Nchí ghati ye bhe be, tɛndu bábhónɔ beyá ekwak bebhɔŋ akap ane Efónó Mandem áchýé, fyé ká ntí tontó ndú akap ané ákwak bɔnkwo mántan mandɔkɔ nɔkɔ chí ambi.

* 13:2 Fá, sɛnkónó enyu ené echi amem Today's English Version.

13 Mmu ane árèm eyonótók ene yi ábhíkí rínj, aníkmæet be Mandem ányché yi akap ménéné nta bho enyín ene yi árèm ndü eyonótók ene yi abhíkí rínj.

14 Nchí rëm nò mbònyune mbák nchí níkmæet ndü eyonótók ene mbíkí rínj, efónó eya ke énikmæet ené, ndü nkaysi ya, mpú jwímëm ndü enyín ene mérëm.

15 Chon nká ye yi? Chon nník nòkò mmæet ne efónó eya ne nníkmæet ne nkaysi ya nkwo. Chon nkway nòkò bakway ne efónó eya ne nkway nòkò ne nkaysi ya nkwo.

16 Mbák épú nò, mbák mmu yweka ánikmæet bechye bakak ntá Mandem ndu efónó, ná mmu ane ábhíkí rínj eyonótók ene yi árèm ákway beka be, “Amen” ené yi ábhíkí jwímëm?

17 Yé mmu ányché chyé erítí bakak ntá Mandem, neníkmæet enò núpú chye mmu achak betan.

18 Nkáká Mandem be, ndü betan Efónó Bedyere, ndem beyonótók ebhen mbíkí rínj ncha bhe mankem.

19 Yé nò, ndü nchemti bônkwò, eri ntá ya, beghati bho menyín ne beyon betay ebhen bo bághòk mánjwímëm, echa berem menyín ne beyon ebhen beya becha nka byo ndü eyonótók ene mbíkí rínj.

20 Bóma báké bhak mámbò ndü nkaysi yeka. Bá ká mbò bò abhen babhæet amò ndu barak bebá, ke ndü nkaysi ayeka bá ká beséné bho.

21 Básin amem Ekáti Mandem be Acha arem be,

“Chon nsot bð betók bechak abhen bárèm beyonótók ebhen bóbha bábhíkí rínj ndem kepí ntá yap. Yé nò, bóbha bápú tá chon batú begbok enyín ene mérëm.”

22 Eyo étón bhese be berem kepí ndü beyonótók ebhen bo bábhíkí rínj, chí erín ntá bo abhen babhíkí noko Yesu Kristo, puyé ntá bo abhen mánóko. Ke akap beghati bho menyín ebhen bífú ntá Mandem, chí erín ntá bo abhen mánóko.

23 Mbák Nkwò Kristo ankem achem ndü nebhaet amot ne yéntiki mmu ane achi amem árèm eyonótók ene yi ábhíkí rínj, ke émfakari be bo abhen bábhíkí bhon akap wu ne bo abhen bábhíkí noko manchwe amem, bó bho bapu rëm be ebhokori ékem be?

24 Ke mbák bo mankem bárèm chi menyín ebhen bífú ntá Mandem, ne mmu ane ábhíkí noko Yesu Kristo, ne yé chí ane ábhíkí rínj menyín ebhen antwó anchwe, ághok enyín ene bárèm anjwímëm anka be yi achi mmú bebá, ne menyín ebhen yi ághókó mémbo betan yi.

25 Enyín ene yi ághókó éghati yi kponjoron menyín bhésé bhésé ebhen bechi yi anti, énká yi ankwen besí Mandem anchye yi kenókó, andem be, “Mandem achi ne be tetep!”

Enyú bebhak ndü nchemti yweka

26 Bóma, enyín ene bábhónó ye beka chi be, mpok báchéme nebhaet amot ndu meníkmæet, mbák mmu amot achyé nekway, achak antón Eyon Mandem, anefu andem enyín ene Mandem aká yi andínj, ne mbák achak andem kepí ndü eyonótók ene yi abhíkí rínj, anefú ánéne yò ndü eyonómbon. Ká ká yéntiki enyín embak ane echye bo mankem betan ndü baraka Mandem.

27 Mbák bo báchí abhen bárèm beyonótók ebhen bábhíkí rínj, eri bati apay, ne yé bati arat mandem. Ne bábhon berem menyín mmú amot amot, ne mmú achak ambak ane ánéne menyín ebhen bárèm.

28 Ke mbák yé mmu apú menene ndü eyonómbon, yéntiki mmu ane ábhónó akap wu árchókó kpák amem echeme Nkwò Kristo, andem nòkò beyonótók ebhen yi ábhíkí rínj ne mmæet yi ne ntá Mandem.

29 Bóbati apay, mbák epu nò, bati arat, mándem menyín ebhen Mandem aghati bho, bachak mánde chak menyín ebhen bo bárèm.

30 Ne mbák Mandem áká mmu ane achi chókò andínj enyín ane bárèm, ánkúsi kpík.

31 Bo abhen bárèm menyín ebhen bífú ntá Mandem bákway beka nò amot amot be bó mankem mángók enyín ene Eyon Mandem érem be émfyé bho ntí.

32 Bó abhen bábhónó akap berem menyín ebhen bífú ntá Mandem bákwáy bekem mmæet manchókó kpák, be mándínj mpok ane bákway berem kepí.

33 Mandem apu Mandem ebyok, áyàn sembón chí eyon émot ne kpák ndü nkwo yese.

Mbò enyu échí amem bakwó bho Mandem ankem,

34 baghoré bábhon becheke kpák amem bechame bônkwò. Bábhíkí bhon berem kepí. Bábhon beséptimæet mbò enyu ebhé Moses érem.

35 Mbák enyín échí ene bo báyan berínj, mámbép maném abhap anywóp. Echí enyín ntíanwóp ntá ngoré berem kepí amem echémé bônkwò.

36 Kwae! Eyon Mandem ébho chí ntá yeka ke? Ke chí be ndiere ntá yeka ke yó échwóbbhé?

37 Mbák mmu akáysí be yi achi ndemeképinti, ne ye be abhon akap ane Efónó Mandem achye yi, ándínj bé enyín ene mészín-ne ntá yeka chí enyín ene Yesu Acha ághátí me nsínj.

38 Mbák mmu abhíkí ka be echí enyu eyo, báké ka yi nkwo.

³⁹ Bõma, bõn ye ka beyä ekwak be Efónó Mandem ányché bhe akap beghati bho menyin ebhen béfú ntá Mandem, ne báké kán bo be báké rem beyónótok ebhen bábhíki rinji.

⁴⁰ Bábhõn beká yéntiki enyin sayri ne ebyok ti.

15

Yesu apetnsem ndü nepém

¹ Bõma, nchí yanj betik bhe éti Mbok Ndindí ane ngátí nyaka bhe, bábháre yó anti ne bâte kpíri ndu yó.

² Mbok Ndindí-ne ke Mandem ásot bepeme bhe, mbák mándók ambi bekem yó ne betan. Mbák épú enyu eyó, nò mánókó chi ndéndem.

³ Nném enyin ene mëghati bhe mbó enyü bághati nyaka me nkwo chi be: Kristo agü nyaka éti bebú bhesé mbó enyü Ekáti Mandem éréme nyaka be chõn émfakari.

⁴ Bábhéme yi ne égháká nókó manywop arat, Mandem aká yí apetnsem ndü nepém mbó enyü Ekáti Mandem éréme nyaka be chõn émfakari.

⁵ Atõn ye mmuet ntá Pita ne, ansem mpok, ntá bõnto bhi batí byo ne apay.

⁶ Atõn ye mmuet ntá mpáy bakoño bhi mpok amot. Báyá bácha bati hõndret etay (500). Yëndu mbák eyap mánán bágu, beyä bhap bábhuet nepém.

⁷ Abhesi ye ntá Jems ne, ansem mpok, ntá bõnto mankem.

⁸ Ndü ngwenti, abhesi ntá ya nkwo, mme mmu nchí mbó mmó ane bábhé ndu mpok ane bábhíki bhakanti be chõn mámbe yi.

⁹ Ndü nkwo bõnto Yesu, mme ke nchí ansem mankem, nke kwáy mmu ane bo bábhijí be münto mbonyune mëchyé nyaka bõnkwo Mandem beyä esõnjõri.

¹⁰ Ke éti berindu Mandem, nchí mmu ane nchí echõn, ne berindu bhi ne me bépú nyaka ndéndem. Bépú nyaka ndéndem mbonyune nkú betik nchá yéntiki münto achak, yëndu epu chi ne betan ebha ke ndü betan Mandem ndü berindu ebhi bechi ne me.

¹¹ Ndu echi nò, yé chí mme ke ngátí nyaka bhe Mbok Ndindí, yé chí bõnto báchák, bese mankem séghati bho chí nkúbhé Mbok Ndindí ére éti Yesu Kristo, ne yó ké be mánókó.

Bawú bábhõn bepetnsem ndü nepém

¹² Mbák Mbok Ndindí ane séghati bho achí be Kristo ápetnsem ndü nepém, ná ye mbók yeka bákway berem be bawú bapu petnsem ndü nepém?

¹³ Mbák échí tetep be bawú bapu petnsem ndü nepém, nò Kristo abhíki petnsem ndü nepém.

¹⁴ Ne mbák Kristo abhíki petnsem ndü nepém, nò menyin ebhen séghati bhe éti yi bechi chí ndéndem ne neka eneka ne yi nechi chí ndéndem.

¹⁵ Mbák échí tetep be bawú bapu petnsem ndü nepém, nò sésé chí nsé éti Mandem, ndu séghati bho be Mandem aká Kristo apetnsem ndü nepém. Mbák échí tetep be bawú bapu petnsem ndü nepém, nò Mandem abhíki ká Kristo ampentsem ndü nepém ne nò neka enese nechi chí ndéndem.

¹⁶ Echí enyu yó mbonyune mbák bawú bapu petnsem ndü nepém, nò Mandem abhíki ká nyaka Kristo ampentsem ndü nepém.

¹⁷ Ne mbák Kristo abhíki petnsem ndü nepém, nò neka enese nechi chí ndéndem, ne nò bebú ebheka bebhuet be anti.

¹⁸ Mbó enyu yó ke echi, mbó bo abhen mánókó Kristo bágu máném.

¹⁹ Mbák ndiere éti nepém enen fá amik ke sébháká ntí ne Kristo, nò ndü bõ mmik mankem ebep ebhe yesé echa.

²⁰ Ke échí tetep be Mandem aká Kristo apetnsem ndü nepém ndu betan be chõn yí anká bawú mampetnsem ndü nepém.

²¹ Mbó enyü newú nefuéré ntá mmu amot, ke nétwó fá mmik, nò ke neperénsem ndü nepém nkwo nefuere ntá mmu amot ke nétwó.

²² Nkúbhé mbó enyü bõ bágu mbonyune bachi bebharébhó Adam, nò ke Mandem aká chõn bõ mankem abhen bábháre mmuet ne Kristo mampetnsem ndü nepém.

²³ Ke yéntiki mmu abhõn bepetnsem ndü nepém ndü mpok ane Mandem afyé. Kristo ke áyámbi áperénsem ndü nepém. Mpok yi apét átwó ké bõbhi bápét chõn nsem ndü nepém.

²⁴ Mmik amay ye, Yesu Kristo ansot awónem amfáy befónó ebhen bébhónó betan amfáy bho, ansot kefó eki anchyé ntá Mandem mmu achi Etayi.

²⁵ Yesu abhõn bekem kefó kpáte Mandem anká bõmpap abhi mámdap mbó enok ene yi anyana bekak amfay.

²⁶ Mumpap ane Mandem ánaña chõn ndü ngwenti chí newú.

²⁷ Echí mbó enyü Ekáti Mandem érem be, “Mandem afyé yéntiki enyin anten yi.” Ke berem be, “Menyin menkem béchí anten yi” abhíki tõi be Mandem mmu afyé menyin menkem anten Kristo ábhák nkwo anten yi.

²⁸ Ke mpok ane Mandem aká menyin menkem mémbak anten Kristo ké mbõn Mýwyi afyé mmuet anten Mandem, mmu afyé yéntiki enyin anten yi, be Mandem aywíntí ambak Mfó, ne yé mmu achak áké bhak mbó Mandem.

²⁹ Mbák bawú bápú petnsem chõn ndü nepém, ntí ane bájwífi bho ndü ntí bo abhen

bawú achi be yi?

³⁰ Mbák bawú bápú petnsem ndú nepém, ntí ane séká newú mpoknkem achi be yi?

³¹ Bóma, nchí anyú newú mpoknkem. Nchí rem nò ntá yeka mbonyune mēpānyu ɛti yeka ne ntí be betik Yesu Kristo Acha yese ebhen mékù békà báchi bóbhi.

³² Mpok nchí ɛtək Efesəs, mbɔɔn beyá ɛsɔɔɔri ne bo abhen báchi are. Ntiki nsáy mébhɔn ndú nenu ɛnén ménú ɛnén nnú ne nnyábhi ɛyɔ mbák bawú bapu petnsem ndú nepém? Mbák bapu petnsem ndú nepém, “Sényié, sényú, mbonyune mandú mpok ségu.”

³³ Báké rɔ bo mándwɔ bhe. “Ɔkò ne ngép, ɔngép aghép.”

³⁴ Bɔɔn nkaysi ane achi chak, mándɔ bebá. Mbok ayeka bábhíkí riɔi Mandem wáwák. Nchí rem nò be ntánwɔp ankem be.

Enyú mmuet ane bawú bápētnsem ne yɔ

³⁵ Mmu akwáy bebhép be, “Chɔɔn Mandem anka bawú mámpētnsem ndú nepém ná? Bápētnsem ne ntiki enyú mmuet?”

³⁶ Mbák mmu ámbép nó, nò achi ɛchɔɔntimu! Bábhíkí riɔi be, mmu ámpí mbwɔt, mbák yɔ abhíkí yambi angu, apú chak ángó?

³⁷ Ne enyɔɔn ɛne mmu apí, puyé chi nneré nchwi ne puyé nneré mbwɔt achak, chi mónyese nchwi, mbák épú nò, mónyese mbwɔt achák.

³⁸ Ke Mandem áchyé nyésé mbwɔt ɛnen bápí aywi mmuet ane nò néchak, néngo, nembɔɔn mbɔ enyu yi áti bé émbák. Yéntiki enyú mbwɔt áfu amik ambɔɔn chí ayi enyú mmuet.

³⁹ Menyɔɔn ebhen bébhɔɔnɔ nepém bebhɔɔn mmuet kekúri kekúri. Bakwáɔɔɔɔn bábhɔɔn ayap enyú mmuet, nnya ébhɔɔn eyap enyú mmuet, kenén kebɔɔn eyap enyú mmuet, ne nsi ébhɔɔn eyap enyu mmuet.

⁴⁰ Mmuet menyɔɔn ebhen bechi amfáy échí kekúri ne mmuet menyɔɔn ebhen bechi fá amik. Ne berí menyɔɔn ebhen amfay béchí kekúri ne berí menyɔɔn ebhen fá amik.

⁴¹ Mmok abhɔɔn ebhi berí, ntan ábhɔɔn ebhi berí, mambe ábhɔɔn ebhap berí, ne mambe ábhɔɔn berí kekúri kekúri.

⁴² Enyuyɔ ke ebhak mpok Mandem áku bawú mámpētnsem ndú nepém. Mmuét ngú ane bábhémé, ápɔpɔ. Ke mpok yi áku bawú mámpētnsem ndú nepém, mmuet nkwa ábhák chí ane apú gu wáwák.

⁴³ Mpok bábhème mmu, ɛrene yi ébép ne apú bhɔɔn betan. Mpok Mandem áku bawú mámpētnsem ndú nepém, mmuet ɛyɔ ári, ambɔɔn betan.

⁴⁴ Mpok bábhémé mmu, bábhème mmuet bó mmik. Mpok Mandem áku bawú mámpētnsem ndú nepém, mmu ábhɔɔn chí

enyú mmuet ɛne amfay. Mbák mmuet bó mmik achi, nò mmuet ɛne amfay ebhɔɔn bebhak nkwa.

⁴⁵ Ekáti Mandem égháti bhese be, “Adam, mmu Mandem áyámbi aghoko, achí nyaka nkwaɔɔɔɔn ane achi nepém.” Ke Adam ane áfú ansem chí Efɔɔnɔ ne yi áchyé nepém.

⁴⁶ Puyé mmuet ane Efɔɔnɔ Mandem áchyé ke ayambi. Ane bó mmik ke áyámbi, ke ane Efɔɔnɔ Mandem áchyé antwɔ chɔɔn ansem mpok.

⁴⁷ Mandem aghókó mmú mbi chí ne ntɔp, ane átwɔ ansem áfú chí amfay.

⁴⁸ Bó mmik mankem báchi mbɔ mmu ane Mandem ághókó ne ntɔp, ne bó mfay mankem báchi mbɔ mmu ane áfú amfay.

⁴⁹ Nkúbhé mbɔ enyú séchí mbɔ mmu ane bághókó ne ntɔp néne, mpok átwɔ ane sébhak mbɔ mmu ane áfú amfay.

⁵⁰ Bóma, nchí ghati bhe be enyú mmuet ɛne sébhɔɔnɔ épú kway bebhak ndú nebhuet ane Mandem achi Mfo are, ne enyɔɔn ɛne égugu épú kway bechákó ndú nebhuet amɔt ne enyɔɔn ɛne epu kway begu wáwák.

⁵¹ Ghók ká, nchí ghati bhe enyɔɔn ɛne échí bhésé bhésé ntá yeka. Besé mankem sépú gu chɔɔn, ke báyiɔbhiri mmuet eyese.

⁵² Chɔɔn sémbɔɔn mmuet ɛkɔ témchók, ndú mómɔɔni mpok ane mmu ákiep amík, ndú mpok ane mmbá ane ngwenti ákwéné. Mpok ɛyɔ, bawú bápētnsem ndú nepém ne mmuet ane épú gu wawak; ke mánjibhiri bhese abhen sechi pé témte, sémbɔɔn mmuet ɛkɔ.

⁵³ Ebhak enyu ɛyɔ mbonyune mmuet eyese ɛne épɔpɔ ebhɔɔn beyibhiri endɔp mmuet ɛkɔ ɛne épú gu wáwák. Ne enyɔɔn ɛne égugu ebhɔɔn beyibhiri endɔp chí ɛne épú gu wáwák.

⁵⁴ Mpok ɛyɔ, chɔɔn émfakari be mmuet eyese enjibhiri enyu yɔ, be enyɔɔn ɛne Ekáti Mandem égháti bhese émfú tetep. Nò chí be, “Mámen newú. Básɔt awónem amfáy newú ndak amay.”

⁵⁵ Newú, betan ebhe amfay nepém bechi fá? Betan ebhen ɔsɔt besak bho béchí fá?

⁵⁶ Bebá ke béchyé newú betan. Bebhé Mandem ke béchyé bebá betan.

⁵⁷ Ke sénkáká Mandem be achyé bhese awónem amfáy bebá ɛti enyɔɔn ɛne Yesu Kristo Acha ywese áká.

⁵⁸ Bóma, abhen ɛkɔɔn, ndú échí nò, tɛ ye ka kpirí, ké fere amó. Dók ká ambi bekú betik Acha ne bati yeka ankem mpoknkem, tɛndu báriɔi be betik Yesu Kristo Acha ebhen báku bepú nem ndéndem.

16

Nkáp ane báchwɔp ndu bekwak bati bo Mandem

¹ Bēyíni nkáp ane bāchwōp ndu bekwak bo Mandem, bābhōj bekū mbō enyu ngátí bōnkwō abhen atú Galéshia mánkū.

² Ndū yěntiki nywōbhē neywēm̄et, yěntiki mmū ywēka ámbáré enyīn, bekojō nkáp ane yi ákú betik ábhōjō, be báké chwōp bakap chi ndiere mpok ane ntwō awu.

³ Nnán ngáká awu, chōj nsīj ekátí nchýé ntá bo abhen báyābhē beto Yerúsalem ne akap aywēka.

⁴ Ne mbák eri be menkwō ndók, chōj ndók ne bho.

Enyū Pōl ati bekō ne bo abhen yi ati beghō

⁵ Chōj ntwō beghō bhe mpok nnán mf̄uéré atú Masidónia mbōnyune mbōj nti bef̄uet are.

⁶ Ngufú chōj ntat ne be mandú, ne ékway bebhak ndū eso enkem. Mpok ánkway ye ane m̄erōj ebhak ene m̄erōj, mánkwak me ndók are.

⁷ Mpú yāj be ntwō ngó bhe mf̄uere f̄uet. Mbōj nti bétwō betat ne bhe, mbák Mandem ankwak.

⁸ Ke mbōj bebhak fá Efesos kpatē mpok Ep̄a Pentekōs ankwáy.

⁹ Mbōj erítí mbi bekū esayri betik fá yěndu beyā bo mánū bechyet me mbi.

¹⁰ Tímōti ánán ántwō awu, kém ká yi sayri, enyu ené yi ábhōj manák bebhak ne bhe. Yí chí mmū ane ákū betik Mandem mbō me.

¹¹ Ndu echí nō, báké rō yē mmu ámbýák yi. Tík ká yi sayri be ámpetnsem ntá ya. Batí bōnkwō ne mme sēnōj yí.

¹² Mbák chí manō ywese Apólos, ngátí yi beyā mpok be ántwō awu ne bōnkwō bachak mángō bhe, ke abhíkí ka bétwō nēne. Chōj antwō mpok yi ábhōjō epok.

Beyōjō ngwenti

¹³ Bák ká pē, m̄ante kpírí ndū neka eneka ne Yesu. Bōj ká netanánti, m̄ante sené.

¹⁴ Yěntiki enyīn ene bākū, ká ka yō ne ekōj.

¹⁵ Bōma, báriji be ndū bo Akáiya mankem, efo ene Stefánas ke éyámbi bekojō Yesu Kristo, ne báchíe nepém enap ndu bekú betik be mánkwak bo Mandem.

¹⁶ Septí ká mm̄et ntá bō mbō abhō ne ntá yěntiki mmu achak ane áchéme mm̄et ne bhō ndū betik.

¹⁷ Mbōj beyā manák be Stefánas ne Fotunátos ne Akaikōs bátwō fá, mbōnyune ntewō wap achi mbō bhe bē nkwo bátwō.

¹⁸ Báfyē me nti nkúbhé mbō enyu báfyē bhe nti. Chíé nókó ká menyū bo bhō kenókó.

¹⁹ Bakwō bho Kristo abhen Esia bátó be bakak. Akwíla ne Príska ne bōnkwō abhen bácheme nōkō eket eyi bátó be beyā bakak ndū nnyén Acha.

²⁰ Bómayese abhen fá mankem bátó bakak. Kaká ká bati nkwo sayri mbō bō Kristo.

²¹ Mmē Pōl, ke nchí siñ bakak amēn ne awó wa.

²² Mbák mmū achi ane ábhíkí kōj Yesu Kristo Acha, eyak émbák ne yi. Acha ywese, twó!

²³ Beríndu Yesu Acha mémák ne bhe.

²⁴ Nkōj bē mankem. Sérōp chi ndū nsonj amot ndu sébháré mm̄et ne Yesu Kristo.

Ekáti Pól ene éjwí bepay ntá Nkwō Kōrint

¹ Mē Pól, mūnto Yesu Kristo bekoŋo nkaysi Mandem, kē nchí sīŋ ekáti ene. Nchí fá ne Tímōti, mómáyese amōt. Nchí sīŋ ntá yeka bōnkwō Mandem abhen etōk Kōrint ne bo Mandem mankem abhen báchi atú Akáiya ankem.

² Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha mántōŋ be berindu, mánychē be kpák.

Pól áchye bakak ntá Mandem ndú yi afyē bho nti

³ Sémbáti Mandem ne Chi Yesu Kristo Acha ywese. Achí Mandem ntínso ne áchye bhesē nepōptíntí.

⁴ Achye bhesē nepōptíntí ndú besōŋori ebhesé menkem be sēnkway bechye bo abhen báchi ndú yēntiki enyū esōŋori nepōptíntí. Nkúbhé nepōptíntí enen Mandem áchye bhesē mpok esōŋori, kē nká sēnkway bechye bo abhen bachi ndú esōŋori nepōptíntí.

⁵ Ndu séghā beyā esōŋori éti sébhāré mmuet ne Kristo nó kē Mandem áfuet ntá Kristo bechye bhesē nepōptíntí.

⁶ Sébhōŋ esōŋori chí bé Mandem anchye bhe nepōptíntí, ampeme bhe. Ne Mandem áchye bhesé nepōptíntí chí be sēnkway bechye bhe nepōptíntí. Enkū mánkwáy ye bebhōŋ ekébhénti ndu bete kákáti ndú nkúbhé besōŋori ebhen sébhōŋ.

⁷ Sébhāka nti ne bhe, ne sebhiki bhōŋ becháy mbanýune seriní be ndú báká bebhōŋ esōŋori mbo bhesē, Mandem áchye bhe nkwo nepōptíntí mbo enyū yi áká ne bhesē.

⁸ Bōma, séyāŋ mándiní beyā besōŋori ebhen sébhōŋó awu atú Esia. Báchye bhesē nenyok enen néyá necha. Ekū séfere ntí ndú sékáysi be ndak ywese ámay.

⁹ Esōŋori éyá kpát séróbhe non chí newú. Kē efakari nyaka nó chí beka séndiní be sépú kwáy bekwak mmuet eyese. Séghó bé sébhōŋ besiki nti ne Mandem mmu ákwáy beka bawú mampetnsem ndú nepém.

¹⁰ Mandem áfere bhesé ndú newú, ne chōŋ andok ambi bepeme bhesē. Sébhāka nti chí ne yi be chōŋ ampēt ampeme bhesē.

¹¹ Be nkwo bábhōŋ bekwak bese ndú nenikímmuet. Ne chōŋ beyā bo mánychē noko Mandem bakak éti yese, beyiní berínti ebhen yi átōŋó bhesē éti beyā nenikímmuet.

Nti ane Pól awupsi nkaysi berōŋ Kōrint

¹² Enyūŋ ene éká sēdēp awō anti chí be batí yese ágháti bhesē be nepēm enese nechi sayri ne bó mmik, sayri sayri ne bhe. Séká menyin

mbo bo Mandem ne nti nemōt ne tetēp ndu sébhíki kōŋo neriníndak enen bó mmik. Séká nó chí ndú berindu Mandem bechi ne bhesē.

¹³⁻¹⁴ Enyūŋ ene bápáy ndú bekáti ebhesē chí enyūŋ ene échi bhesē anti, sebhiki bhesē yēnyin. Yē bábhiki jwimem néne beyiní enyū bo sechi, nókó ká be chōŋ mánjwimem sayri ewak émot, be nywōp Yesu Acha átwō, mánkwáy bedep awō anti éti yese nkúbhé mbo enyū besé sēdēp mbure awō anti éti yeka.

¹⁵ Tēndu mpú makati nyaka wáwák be chōŋ mǎnsiki nti ne me, mbōŋ nkaysi beyambi bétwō awu ntá yeka be manák beghō me ámbák ne bhe ndōŋ epay.

¹⁶ Mbōŋ nyaka nkaysi bēte awu ntá yeka kē mfuet ndok atú Masidónia, mpét nté bēghō bhe mpok mfú atú Masidónia nchí petnsem, be eyo énkū mǎmbōŋ mbi bēchye me nekwa ndú nekō enen mērōŋ Judéya.

¹⁷ Nchí kú nyaka mbo bó mmik kē? Mmú mmik kē árēm enyūŋ émot ankū chí échák.

¹⁸ Tēndu Mandem achi tetēp, enyūŋ ene ngátí bhe puyé eyōŋ ene nkwa mmu áká enyūŋ émot ankū chí échák.

¹⁹ Yesu Kristo Mmō Mandem ane Silvánas ne Tímōti ne me ségháti nyaka bhe éti yi ndú nkwo ayeka apú mmu beyōŋ beyōŋ. Enyūŋ ene yi árémé, yó kē yi áká.

²⁰ Chi befuet ntá Yesu kē bariēp Mandem mankem áfú tetēp. Éti yó kē sérēm ndu nnyén Yesu Kristo bé “Amen” * ndu bechye Mandem kenókó.

²¹ Mandem kē áchye bhesē ne be betāŋ be sēnté kpírí ne Kristo. Yi kē afyē bhesē bé sémbák bōbhi,

²² afyē bhesē eriní amuet, betāŋ be sechi bōbhi. Akū nó ndu áchye bhesē Efónó Bedyere mmu achi amem bati yesé ndu betāŋ be chōŋ anchye bhesē yēntiki enyūŋ échák.

²³ Mandem achi ntísie wa be mpú sēnse. Ntí ane mbíki petnsem Kōrint chí be mbíki yan mpet nchye bhe esōŋori échák.

²⁴ Sébhíki yan besot chí betāŋ beghati bhe menyin ebhen bábhōŋó ménókó. Sériní bé bábhōŋ bāte kpírí ndú neka eneka ne Yesu. Séyāŋ chí be sēnchem amō ne bhe senkū betik be manák ameka anja.

2

¹ Éti eyo kē nkū nti be mpú pere twō awu ntá yeka ndōŋ achák ndu mbíki yan bechōŋti bati ayeka amem.

² Mbák nká bati árchōŋó be amem, agha achák áchi awu ane ákway beka me mbōŋ manák? Pú nkúbhé be mbák nkū bati árchōŋó be amem?

³ Éti eyo kē nsíní bhe ekáti ene. Nsiní yó enyu eyo be nnāŋ ntwō awu, be bho bábhōŋ bechye me manák, báké kú nti nenchōŋó me

* 1:20 Amen: Chi “Embák nó” ndú eyōŋtōk ene bo Israel.

amem. Ndíní sayri be mbák nchí manák, be nkwo bábhak manák.

⁴ Nsín be ne beyá bebe anti, ne basémé, ne babhese amík. Mbíkí sín béchànṭi bati ayeka amem. Nsín chi beka mándíní be nkənṭi be tontó.

Eri befonjori mmü ane áchyé esənjəri

⁵ Ke mmü ane átwò ne esənjəri, abhíkí ká chī mē. Mbíkí yan berem tontó, ke ngó be ákú chī be mankem.

⁶ Ntémí ane beyá bheka baká be mánychye mmu wu akway nò.

⁷ Fonjóri yé ka yí, mánychye yí nepəntíntí be menyín beke tan mencha yí enyü ené yí ákpíkí fere amò.

⁸ Nchí ník yé be mmuet be mámpet mánkú yí angó be bákənṭi yí tetep.

⁹ Nti ane nsíní bhe ekátí eyó chī be mmó be ngó mbák chənṭi mánkú yéntíkí enyín ene ngátí bhe.

¹⁰ Yéntíkí mmu ane báfonjori bebá bhi, mē nkwo nchí fonjóri yí. Nē mfəfonjori mbák enyín echí mbənṭi ene éyàn be māmfonjóri yí. Nchí fonjóri yí éti yeka ndu nnyén Kristo mmu átó mē.

¹¹ Ebhənṭi bebhak enyü eyó be Satan áké bhənṭi betan amfay yese. Besé babhənṭi seríní nkaysi yí.

Betikí Kristo ebhen sékú bechi mbò eríti eriep ntá Mandem

¹² Mpok nchwóbhé Troas ndu beghati bho Mbok Ndindí éti Yesu Kristo, Acha ánéne mbi ntá ya.

¹³ Yé nò, nti nébhíkí pəp mē amem ndu mbíkí ghò mmuere wa Táytos aré. * Ngati yé bho be, “Mánchəko sayri.” Mfa ndək atú Masidónia.

Befuet ntá Kristo, senu səsət chī awónem

¹⁴ Bakak ámbák nē Mandem mmu ánu ansət chī awónem. Asət bhesé mbò batemé nenu abhen bákémé ebhínenu ne áya bese mbi mpoknkem ndu séróbhé nu chī ebhe Yesu néne. Yéntíkí ebhak ene sérənṭi, Mandem áfuèt ntá yese beka bo mándíní Kristo ndu sékú Mbok Ndindí ántáká nókó mbò eríti eriep mbánkem

¹⁵ Bapém ayese achi mbò bawet eríti eriep amen Kristo áchyé ntá Mandem. Eriep eyó étaka ndü nkwo bo abhen Mandem ápeme ne ndü nkwo bo abhen bákò chī ndü mbi newú.

¹⁶ Ntá bo abhen bákò ndü mbi newú, eriep ene echí chī mbò ebéptí eriep ene éwáy bho way. Ke ntá bo abhen Mandem ápeme, séchi eríti eriep ene échyé nepém. Ntíkí mmu ákway beka ene enyü betik?

¹⁷ Beyá bo básət Mbok Ndindí ane bághátí bho mbò mbi beyan nkáp. Besé sépú nò, séghátí bho Mbok Ndindí chī ne nti nemət, ndü betan Kristo, ne seríní be amík Mandem achi bhesé amuet.

3

Pəl ákú betik mbò mmü Nku Nko

¹ Enyín ene sérəm éti mmuet eyese éké ká mánkaysi be sépet séyàn chī be mándíní enyü bho séchi. Bo báci abhen bábhənjó bétwə be ne bekátí ebhen bérəm erírí éti éya. Menyü bo bho, bápət báyan nò chī be mánychye bho bekátí be mántənṭi ntá bo bachak? Bese sépu nò.

² Bě bábhənṭi ke báci ekátí ene érəm erírí éti betik ebhese. Básinṭi ekátí eyó chī amem bati ayese, * be yéntíkí mmu ampay andíní enyü bo séchi.

³ Ne bātənṭi kponjorənṭi bē Kristo ke ásiní ekátí ene átó bhesé ne yó. Abhíkí sín yó ne enəkékati. Asínṭi yó chī ne Efónjó Mandem mmu áchyé nepém. Abhíkí sín yó ndü bégbaká batay. Asínṭi yó chī amem bati bakwānṭi.

⁴ Sékway berem menyín ebhen mbənyune səsíkí nti ne Mandem ndü nnyén Yesu Kristo.

⁵ Ebhíkí tən be bese babhənṭi sérəm be sékway bō abhen bákú betik ebhen. Mandem ke ákú sənkwáy beku bho.

⁶ Nkúbhé Mandem ke ákú sənkwáy bebhak bakú betik, ndü bégátí bho éti Nku Nko. Nku Nko ane áyàn be, nebho néne, bo báké kəpə chī ebhé mbò enyü básíní nyaka, ke sébhənṭi begbok chī Efónjó Bedyere. Ebhé étwə mmu chī ne newú ke Efónjó Bedyere átwə chī ne nepém.

⁷ Báriní be yəndu nku nsí ane átwə ne newú, ákú nyaka bo mángo betan Mandem kponjorənṭi. Mandem asínṭi bebhé ndü bégbaká batay achye ntá Moses. Ené Moses ášəp bérənṭi ntá bo Israel ne batay yó, bediéré Mandem bère ghó yí besí. Ndu ášəp bediéré Mandem ebho mémay noko. Yé nò, yé mmu wap kekway beyíní yí besí tebhe tebhe.

⁸ Mbák ékway bebhak nyaka enyü yó ndü mpok nku nsí, ná ne echənṭi, ndü mpok nku nko? Betik Efónjó Bedyere mmu áchyé nepém bebhənṭi betənṭi bediéré Mandem tontó encha mpok nku nsí.

⁹ Nku nsí átwə nyaka ne ntémí. Yé nò, abhak chī enyín ene étənṭi betan Mandem. Néne, Nku Nko, yó ane ákú sərbák chak besí Mandem, abhənṭi bétənṭi betan Mandem ancha Nku Nsí.

¹⁰ Tetep, ndü ndak ane, nku nsí abhíkí bhənṭi betan mbənyune sérəbhe kəpə chī Nku

* 2:13 “Mmuere” fá, chī “Nti mübetok Yesu”.

* 3:2 Mbok bekátí ebhén te nebhənet bérəm be, “Amem bati yeka”.

Nkò ane áchá nku nsí ndù átòn bediéré Mandem tontó.

¹¹ Tetep, mbák nku nsí ane abhíkí tat ákway nyaka betòn bediéré Mandem, Nku Nkò ane abhíkí bhòn ngwènti abhòn betòn bediéré ebhi ancha ane nsí.

¹² Tèndu sébhónjò nebhakántí, sébhòn ngàngan ne sékà menyin ne netañánti.

¹³ Moses ákùti nyaka besí bhi ne nden mpoknkem ane bediéré Mandem ebhen béghò besí bhi bébhó memay mandú mandú, be bo Israel báké ghò ndù ménèmsi. Sépú bhese yéñyin.

¹⁴ Bo Israel bághò nyaka bediéré Mandem, yé no, bágwò bati yap amem. Enyu eyò ke échi ne bebhárebhò bhap kpáte echòn. Yèntiki mpok ane bápáy bekáti Mandem ebhen nku nsí, ébhak chi mbò be nden eyò akútí bati yap, ne ékà bò báké jwimem ndù enyin ene bápáy. Ndiere Kristo ke ákway beferé ekúti eyò ndù bati yap.

¹⁵ Nkúbhé enyu yò ke échi kpáte echòn. Yèntiki mpok ane bápáy basin amen Moses, bápú jwimem, mbònyune ébhak ntá yap chi mbò be básòt enyin bákuti bati ayap.

¹⁶ Ke mpok mmu átkínsem ndù esí nepém eni, átwò ntá Acha be amferé enyin ene ékúti nti eni.

¹⁷ Nène, Acha ane sérèm nò éti yi ákà menyin chi ne Efónjò Mandem, ne yèntiki ebhak ene Efónjò Acha achi ne bho, bábhòn ngangan.

¹⁸ Nène, bese bo sébhíkí pere bhòn nden ane akútí bati yese, séghò bediéré Acha, ne séyíbhiri bebhak mbò yi. Ne ndù séyíbhiri neñjòk ne neñjòk, bediéré ebhi béghò bhese amwet ménja mendakò nòkò chi ambi. Acha mmu ákà menyin ne Efónjò Mandem ke ákà embak nò.

4

Mandem chi Mandem bediéré

¹ Tèndu serinji be Mandem ntínso ke áchyé bhese betik ebhen-ne sékà, sepú fere amò.

² Séféré nti ndù menyin ebhen bétwò ne ntíánwòp ne ndù bebépti menyin ebhen bo bákà ansem ansem. Sépú kú betábhá ne mmu wáwák ne sepu mò beyíbhiri Eyòn Mandem. Enyin ene sékà chi beghati bho tetep Mandem enyu ene yèntiki mmu ákwáy berinji be sechi bò tetep besí Mandem.

³ Mbák Mbok Ndíndí ane séghàti bho achi chi mbò enyin ene échi bhésé bhésé, ábhák enyu eyò chi ntá bo abhen bachi ndu mbi newú.

⁴ Bò bho bápú jwimem ndù Mbok Ndíndí mbònyune Satan mmu achi mandem mmik anémé bò amik be báke noko Mbok Ndíndí. Yi apu yan bó mangó bediéré ebhen béghò. Nò chi, bediéré ebhen befú ndù Mbok Ndíndí

éti Kristo. Apu yan bó mandinji enyú Kristo achi, Kristo mmu achi enyu émot ne Mandem.

⁵ Sépú kò beghati bho éti mmwet ayese. Séghàti bho chi éti Yesu Kristo ne be yi achi Acha. Mbák chi bhese babhòn, enyin ene séghàti bhe chi be sechi chi bò betok bheka éti Yesu.

⁶ Ndù nebhònet, ene Mandem ághòkò mmik, arem be bediéré méngóó ndù ejuri, ne ebhak nò. Nkúbhé Mandem ke ákà bediéré ebhi béghò amem bati yese. Ne séghò bediéré Mandem ndù béghò besí Kristo ne sérinji néne enyú bediéré Mandem bechi.

Sechi mbò beté ntap ebhen keném kechi aré

⁷ Bediéré ebhen béghò bese anti chi nném enyin. Yé nò, bese babhòn sechi chi mbò beté ntap, betan ti. Eyò étòn be, beyá betan ebhen sébhónjò beka betik Mandem befú chi ntá yi, puyé ntá yese.

⁸ Mpok ne mpok, báchyé bhese besòñri menyu ne menyu, ke besòñri bho bepu bakòti beté ntap ebhen bhese sechi. Echa bhésé enyú sébhónjò békà ke sepu fere amò.

⁹ Mányòk bhese, ke Mandem apú rò bebhak ne bhese. Bádep bhese amik, ke bápú kway beyaw bhese.

¹⁰ Yèntiki ebhak ene séròn, besòñri ebhen séghò bechi mbò be sépókò newú Yesu amwet sékò ne nò. Éti yò, bo bághò nepém Yesu ndu nékà betik amwet yese.

¹¹ Tetep, sechi anyú newú mpoknkem éti Yesu, ne eyò ékà Mandem ántòn enyú nepém enen mbòn Yesu Acha nékà betik ndù mmwet eyesé ene épú tat fá amik.

¹² Séká ye newú, bé mánkwáy bébhòn nepém enén nébhiki bhòn ngwènti.

¹³ Tèndu sébhónjò nkúbhé efónjò neka mbò mmu ane areme mbò enyu échi amem Ekáti Mandem be, “Nnókó, ne éti yò ndem”. Bese nkwo sénoko, ne éti yò séghàti bo Mbok Ndíndí.

¹⁴ Sérinji be Mandem mmu ákà Yesu Acha ápérénsem ndù nepém, ákà chòn besé nkwo sémpetnsem ndù nepém ne yi, ne ansòt bhese ne bhe sémbak ne Yesu ndù nebháét bechòkò bhi.

¹⁵ Besòñri ebhen menkem bechi chi ndù beri ebheka, be ndù beríndu Mandem béghákà ntá beyá bho, ménká bo abhen báchyé Mandem bakak mánjá mándakò nòkò chi ambi, be bo mánchye nókò Mandem kenókó.

Nkono Yesu chi mmu ekébhénti

¹⁶ Tèndu sérinji menyin ebhen, sépu fere amò. Yèndu betan ebhen nkwo mmwet mémáy méndakò nòkò chi ambi, Mandem ákà sembòn nòkò betan beka amem bati ayese yèntiki nywáp.

¹⁷ Ne besòñri ebhen séghò fá amik béchi mandú tontó, ne bépu tat. Békwa bhese

kwak be sɛnkwáy bo abhen séchwè ndù beyá manák Mandem ewak émot. Manák amo acha yɛntiki enyɛn ne abhíkí bhɔn ngwenti.

¹⁸ Sépú yɛnɛ ye menyɛn ebhen bo bághò ne amík. Séyɛn chi ebhen bápú ghò, mbɔnyune menyɛn ebhen bo baghò béfuere fuet. Ebhen bápú ghò ke bebhak mpoknkem.

5

Chɔn mmuet ane apu gu amen ane agu

¹ Sérɛnɛ be mmuet ayesé ane fá amik achi mbò bétém. Mbák bétém ebhen ménkwén, Mandem áchye bhesé eket éko awu amfay. Puyé chi bakwánwan ke bághókó yò, mbɔn Mandem ke áchye mmuet nkò yò, ne yò abhíkí bhɔn ngwenti.

² Tetep, séchi ndù nedí kebho fá amik ne sɛndɔn ne beyá ekwak be Mandem anchye bhesé mmuet éko ene échi amfay,

³ be ndu afyé yò bhesé amuet, séké bhak bebho bewò.

⁴ Ndù bétém ebhen sechi aré néne, sébhɔn esɔnɔri ne séchí ndù nedí kebho. Ebhíkí tɔn be séyɛn Mandem ámféré mmuet ane águ. Séyɛn chi be yi anchye bhesé mmuet nkò, be enyɛn ene epu gu émen ene égu.

⁵ Mbɔn Mandem ké áká sɛmbák bo abhen sékwáy bébhɔn mmuet nkò yò. Achyé bhesé Éfɔnɔ eyi mbò nkem bé chɔn anchye bhesé mmuet nkò yò nkwo tetep.

⁶ Sébhɔn ye nti netan netan mpoknkem ndu sérɛnɛ be, ené sébhuet ndù mmuet ene, sépú kway bebhak amfay ne Yesu Acha.

⁷ Ndù nepém enese fá amik sébhɔn neka ne yi. Sépú ghò ye ne amík.

⁸ Sébhɔn nti ne éri ntá yese be sɛndò mmuet ene sɛndòk sembak anywóp ne Acha.

⁹ Ndu échi ye nò, yé sébhuet chi fá amik, yé séchí chí awu ne yí, nném enyɛn chi bé sɛnkɔ menyɛn ebhen beka yi ámbɔn manák ne bhesé mpoknkem.

¹⁰ Ntí achi be yɛntiki mmu abhɔn bété besí Kristo mmu átɔn bo mankem. Chɔn yɛntiki mmu ámbɔn nsáy ane ákwáy ne yi bekóno nepém eni fá amik. Mbák séka berí, chɔn sɛmbɔn érití akap, ne mbák séka bebú, sɛmbɔn ntémsi.

Yɛntiki mmu ákwáy bebhɔn mbi bebhak sayri ne Mandem

¹¹ Ndu sérɛnɛ be átɔn chɔn bo mankem, sebhɔn becháy ne Yesu Acha. Bechay ebhen beka séfyé ye betan ndu beka be bo mánóko be menyɛn ebhen séghati bho bechi tetep. Mbɔn Mandem arɛnɛ bhesé sayri, ne nkáysí be be nkwo bárinɛ enyɛn bo séchi.

¹² Ebhíkí tɔn be sépet séyɛn beka mändinɛ menyɛn bo sechi. Séyɛn chi beka mändinɛ ntí ane bábhɔnó bépanyu éti eyese bé mändinɛ enyɛn bábhɔnó bekéme bo abhen bárém

ebábú éti yese. Mpányu yap apu yɛnɛ enyɛn nti mmu nechi amem ne Mandem. Báynɛ bho chí ndù nté yap achi.

¹³ Mbák sechi bechɛntí bho mbò enyɛn mbák bo bárém, sébhák nò chí ndu sɛnú bechye Mandem kenókó. Ke mbák báka be sépú bechɛntí bho, dinɛ yé ka be séká betik chí éti yeka.

¹⁴ Betik ebhen séká, séká bho chí mbɔnyune ekɔn ené Kristo épuri bhesé. Sɛnoko be ndu Kristo águ éti yɛntiki mmu, besé mankem sɛnán segu.

¹⁵ Águ éti yɛntiki mmu be bo abhen básóré nepém nekò enen yi áchye ne manák báké pere bhak chí ndù mmuet eyap. Bapém ayap ándɔp chí mbò enyɛn yi áyɔn mbɔnyune éti yap ke yi águ ne éti yap ke Mandem áká yi ápérɛnsem ndù nepém.

¹⁶ Bebho néne, sépú pere yɛnɛ ye bho chí bekonɔ nkaysi bó mmik. Enyu eyò ke séyɛn nyaka Kristo, ke néne, serɛnɛ mbɔn enyɛn mmu yi áchi.

¹⁷ Ene étɔn be mmu ane ábháre mmuet ne Kristo arɔp ye chí mmù nkò. Menyɛn besí béfuet, ebhen beko ke béróbbhé.

¹⁸ Mandem ke áká be menyɛn ebhen menkem mémbák enyu eyò. Yí ke átó Kristo ánkɔ sɛmpétɛnsem ntá yi, ne achyé bhesé betik beka bo mámpétɛnsem mámbɔn kpák ne Mandem.

¹⁹ Eyò étɔn be Mandem áfuet nyaka ntá Kristo beka yɛntiki mmu ámpétɛnsem ámbɔn kpák ne yi. Abhíkí pere yɛnɛ nyaka ndù bo bapu bhúere bebbhé. Ne afyé ntó amo yese enén nekà bo mámpétɛnsem mámbɔn kpák ne yi.

²⁰ Séchí ye bo abhen Kristo afyé ntó enen bhesé amo. Mbɔn Mandem ke áfuet ye ntá yesé, ndu ábhɛn be ne ekɔn. Ndù nnyén Kristo, sɛnik be mmuet, pet ka nsem ntá Mandem.

²¹ Éti yese, Mandem akɔ Kristo mmu ábhíkí ka ye bebú ámbák mbámba be sɛmfúét ntá yi sɛmbák chak besí Mandem.

6

Pól ághò esɔnɔri mbò münto Kristo

¹ Besé bo séká betik ne Mandem, sɛnik be mmuet be báké rɔ berɛndu ebhen yi átɔnɔ bhe mémbák ndéndem.

² Yi árém mbò enyɛn básinɛ be,

“Mpok ákwáy náko betɔn be berɛndu,

ngók neníkímmet eneka,

nywɔp bépéme bho nekwáy nòkò, nkwak bhe.”

Ghók ká, néne chí mpok ane Mandem áyɔn betɔn be berɛndu, néne chí mpok ane Mandem áyɔn bepeme bhe.

³ Sépú ká yěnyin éne échèt mmu mbi ne Mandem be bekwéné béké bhak ndù betik ebhese.

⁴ Enyin éne séyàn chi be ndù yěntiki enyin éne sèkà, séntón be séchí bô betok Mandem tetep. Sébhàn manák mpoknkem. Sébhàn esòjori menyu ne menyu, yě nò sébhàn manák mpoknkem.

⁵ Mánán baden bhese, mánán báfyé bhese ekerékenàn. Mánán báguép ebyok be bô mánchyé bhese esòjori. Séyaná gu betik. Mpok ne mpok, séke bhàn mbi bebhàre kenó ne éncebhe nòkò bhese te nenyié menyie.

⁶ Batí yese achi amem pépép, ne sérinji tetep ane Mandem. Sébhàn ekébhénti ne bho, ne sébhàn berinti. Efónó Bedyere achi ne bhese, ne sékàn bo tetep.

⁷ Séghati bo chi menyin ebhen bechi tetep. Betan Mandem béchi ne bhese. Séchí chak besí Mandem ne eyo echi mbo menyini nenu ebhen békwa k bhese sénu ne bõmpap abhese, sénchet bô mbi bebhàn bhese.

⁸ Mbok bho báchyé bhese kenókó ke bachak bábyak bhese byak. Mbok bho bárèm eriri éti eyese, ke báchak bárèm chi ebúbú éti eyese. Bo básòt bhese mbo bô bapu, ené sérèm chi tetep.

⁹ Bo bárèm be agha arinji kpik bhesé, yě nò bo bárinji bhese sayri. Échí mbo be ségugu, yě nò, séchí nepém. Báchyé bhese esòjori, ke sépú gu.

¹⁰ Séchí ndù esòjori, yě nò, sebhàn manák mpoknkem. Séchí amò apay, yě nò sèkà beyá bo bábhàn beyá áfók. Echi mbo be sébhiki bhàn yěnyin, yě nò, sébhàn yěntiki enyin.

¹¹ Bè bô Korint, séghati bhe yěntiki enyin kponoroj ne sénene bati yese ntá yeka.

¹² Bábhiki fu bese anti, be ke bábhiki pere kàn bhese.

¹³ Nchí ghati bhe menyin mbo mmu ane àrèm enyin ntá bóbhi. Nené ká bati ntá yese, nkúbhé mbo enyù sèkón bhe.

Báké nyóp mmuet ne bo abhen babhiki noko Yesu

¹⁴ Báké nyóp mmuet ne bo abhen bábhiki noko Yesu. Enyin éne echi chak besí Mandem, ébhàn yi beka ne ené épú chak. Bediére bekway bébhak nebhuet amat ne ejuri ke?

¹⁵ Kristo abhàn yi beka ne Satan? Mmu ane ákókó Yesu abhàn yi beka ne mmu ane ábhiki noko?

¹⁶ Ekerákáp Mandem ébhàn yi beka ne bõmandem nsé? Bese bo sínókó Yesu ke séchí ekerákáp Mandem mmu achi nepém. “Chòj nnte eket eya nenti enap, mbak ne bho. Chòj mbak Mandem wap, bô mambak bóbha.”

¹⁷ Eta Mandem àrèm ye be, “Fú ká nenti nap

fap ka mmuét ne bho.

Báké nyóp mmuet ne yěnyin éne ébhónó bak-wap,

ne chòj mpet nsot be amuet.”

¹⁸ Mandem Acha Betan Menkem àrèm mbo enyù echi nebhuet achak amem Ekáti eyi be,

“Chòj mbak Eta yeka, mambak bóbha.”

7

¹ Abhen ekàn, tëndu Mandem áchyé bhese bariep amen, sò ká amò feré ndù yěntiki enyin éne ékwáy menyop mmuet eyese ne bati ywese. Sècháy Mandem, sénu bebhak nyáná besí bhi ndù yěntiki mbi.

Manák Pól éti bakojo Yesu abhen Korint

² Nené ká bati ntá yese. Sébhiki ká yě mmu ebépti enyin, sébhiki chònti ntí mmu amem, ne sébhiki nyié mmu ébhón.

³ Mpú rem nò chi ndu betan be be báka bebú. Nnán njámbi ngátí bhe bé sékàn be ne bati yésé ankem, ne yě chi newú yě chi nepém, yěnyin épú kore bhese ne bhe.

⁴ Mbákánti ne bhe tontó. Mèdèp awó anti tontó éti yeka. Báchyé me nepòptíntí tontó, ne yèndu sébhàn beyá esòjori, manák ama aya acha.

⁵ Yě chí mpok ane ségháká atú Masidónia sébhiki bhón neywèmmuet. Besòjori bere two bebhé menkem.

⁶ Ke Mandem mmu áchyé bo abhen bati apet apu bô amem nepòptíntí, áchyé bhese nepòptíntí ndu Táytos átwó.

⁷ Puyé ndiere netwò Táytos ke Mandem ásré bechye bese nepòptíntí. Enyin echak échí be báchyé Táytos nepòptíntí mpok yi achi awu ne bhe. Aghátí me enyù bábhónó ekwak be ntwó awu, ne enyù bati ábè bhe amem ne áyóme. Apet aghati me ndù bábhónó ntí tontó bete ne me. Éká manák ama apet aya acha.

⁸ Yě embak chi be ekáti ené nsíní bhe éká bábhón basémé, áyóme apú ne me be nsin yó. Ndù nebhònet mbón áyóme mbònyune ndíní be yó échyé bhe basémé, yèndu basémé mò áchí chí ndù mómbinji mpok.

⁹ Tetep, mbón manák be nsin be ekáti ke puyé chí éti yó échyé bhe basémé. Enyin éne éká mbónó manák chi be basémé amen ekáti eyo échyé bhe aká bátiknsem ndù bebú ebheka. Bebhéti ebheka bechi enyù bebhéti ebhén Mandem áyàn bóbhi mambón. Éka be ekáti eyo ébhiki two ne ménémé ntá yě mmu yweka.

¹⁰ Basémé amen Mandem ákónó ákà mmu ántiknsem ndù bebú bhi, antwó ntá yi bé yí ámpémé yi, ne apu two ne áyóme. Ke basémé bô mmik átwó chí ne newú.

¹¹ Bě babhōn mǎngó enyīn ene basémé amen Mandem akōnō ákú ntá yeka. Néné, bābhōn beyá ekwak báyíbhiri menyīn. Ékú báso amō ndū ndak ane ne bābhōn beyá bebēntí ēti ndak ane mmu wu ákú ne bābhōn becháy ēti ndak ane áfákári. Bābhōn beyá ekwak begho me ne báyan tontó be mántémsi mmū ane átwó ne ndak.

¹² Yēndu nsíní ye be ekáti, mbíkí siní chi beku mándíní mmu ane ákú nefwop ne mmu ane báku yi nefwop. Nsiní chi ēti bághó besi Mandem, be bābhōn nti ne bhese tontó.

¹³ Eyo échye ye be se nepoptíntí.

Báfyé bhese nti, ne berōn ambi, sechi manák ēti manák amen Táytos ábhōnō ndū be mankem básóré yi awu sayri, báku nti eni nepop amem.

¹⁴ Mēghāti nyaka bhe chi menyīn ebhen bechi tetep mpoknkem. Ne bābhíki chye me ntíanwop ēti enyīn ené ngáti Táytos ndebhe nōkō awó anti ēti yeka, ne éfú nkwo tetep.

¹⁵ Néné, Táytos apet akōn be áchá, sayri sayri, mpok yi átik enyū básiéptí yi ne becháy, mǎngwere nōkō, ne enyū báku yéntiki enyīn ene yi ághátí bhe.

¹⁶ Néné, nchí gák, mbonyune mbákánti ne bhe ndu yéntiki mbi.

8

Enyū bō Mandem bābhōnō bechye akap ndū bekwak bho

¹ Bōma, séyan mǎndíní ēti berīndu Mandem ebhen bakwó bho Kristo abhen atú Masidónia bátónj.

² Beyá besonjori ebhen bó bághó, békú bābhōn mamō tontó. Yē nō, bābhōn beyá manák. Ékú bābhōn beyá ekōn béchye akap keyīnī nsem ndu bekwak bo, yēndu báchi ndū beyá kechép.

³ Nchí ghati bhe be báchye mbō enyū amō yap átōn. Ne mpok báchyé, báchyé mbōn echa enyū amō ayap átōnō, mbō enyū éfú bho anti.

⁴ Báchyé, mánik nōkō bhese mmuet ndōn ne ndōn ne nti nenkem bé sénché bō mbi mánkwák bo Mandem abhen bachi Yerúsalem.

⁵ Nkwó bho Masidónia báku bacha enyu ene sékaysi nyaka be bákway beku. Nném enyīn ane bo báyambi báku chí be báchyé nepém enap nenkem ntá Mandem Acha. Báchyé ye mmuet ntá yese nkwo ndu bekonjo nkaysi Mandem.

⁶ Táytos anán abho besot bakap ntá yeka ndū bekwak bachébhé bho. Ékú séghátí ye yi be ampetnsem awu ankwak be mándak ambi menana betiki berīndu ebhen bābhó.

⁷ Bābhōn yéntiki enyīn ndu mbi Mandem bácha. Bābhōn neka ne Yesu erírí. Bághátí

bho Mbok Ndíndí ēti Yesu sayri. Bāriní tetep Mandem. Báchyé nepém eneka nenkem ndu beku betik Mandem ne bākōn bhese tontó. Kú yeka nkwo betik ndu bechye ne berīndu ebhen beya becha.

⁸ Mpu rem nō chí be bābhōn beku mbō enyū ngáti bhe. Nchí kú chí be mándíní enyū bó báchá bābhōnō ekōn ndu békwa. Nkú chí be māmbo mbi betōn be bākōn bo bachak tetep.

⁹ Bě bābhōn bāriní enyū berīndu ebhen Yesu Kristo Acha átōnō bhese. Yēndu yi ábhōnō nyaka yéntiki enyīn, ayibhiri arōp nchébhé mmu ēti yeka be kechép eki kénkú māmábak bo abhen bābhōnō yéntiki enyīn besi Mandem.

¹⁰ Manié ama ndū ndak ane chí be: Mmié éyú, bé ké báyambi bechye akap, ne mbōn be ké báyambi bebhōn ekwak beku nō.

¹¹ Naná ye ká betik ebhen bābhō mbō enyū amō ayeka átōn, be nekú ywéka ánkō enyumot ne ekwak beku mbō enyū bātí

¹² Mbák mmu abhōn nti béchye akap, Mandem áset enyīn ene yi áchyé mbō enyū amō yi átōn. Apú bhep mmu ányché enyīn ene yi ábhíki bhōn.

¹³ Mpu rem nō chí be māmferé ntu amuet bó bachak māmbyay be anti.

¹⁴ Nchí yan chí be ndū bābhōnō tontó néné, mánkwak bo abhen bābhíki bhōn, be mpok bó nkwo bābhōnō, mánkwak be ndū mpok ane bābhíki bhōn. Enyu eyo be mankem bābhak sayri enyumot.

¹⁵ Echi mbō enyū Ékati Mandem éghátí bhese be,

“Mmū ane ápókó beyá nenyié enen néfú am-fay ntá Mandem, ányie nyaka yēnyīn kerōp, ane ápókó chí mandú abhōn enen nekway yi gbák.” *

Bátó Táytos ne mamwēre bhi ntá bōnkwo abhen Korint

¹⁶ Nchí kaka Mandem be akú Táytos ámbōn nkúbhé enyū nti enen me mbōnō ndu bekwak bhe.

¹⁷ Puyé chí be aká beku enyīn ene séghátí yi. Yimbōn anán abhōn ekwak bepet bétwō awu begho be mankem. Éti yō, átwó ye nkwo ndū mmuet eyi.

¹⁸ Sétó manō achak nkwo ne Táytos. Nkwó bo Kristo mban enkem bāriní yi sayri ēti betik ebhen yi ákú ndu bégghátí bho Mbok Ndíndí.

¹⁹ Ne ndu berōn ambi, yi ke bakwó bho Kristo mbankem báyábhé bé ankō nōkō ne bhese ndū betiki berīndu ebhen sékú. Sékú bho ndu nkwo enyu eyo bé sénchye Mandem kenókó ne betōn be sebhōn nti bekwak bho.

* 8:15 Yīnī Esodas 6:18.

²⁰ Ndú sékò ndu nkwo, eyo epu chye mbi be mmu ankáysí be sébhon bati apay. Sésòt mpok be yé mmu áké ji bhese beyiní enyú sékà ne beyá akabhé nkáp ane.

²¹ Séyàn chí bekà enyin ene echi chak, puyé chi ndiere besí Mandem Acha, ke besí bho nkwo.

²² Sétò nkwo mómayese achák ne bho. Sénan semo yi ndon ne ndon, ndu beyá babhi, ne séghò be abhon nti bekà betikí Mandem. Néné, áchyé mmuet ndu bekà bho achá mbón enyu esí mbonyune abháká nti ne be tontó.

²³ Mbák chí Táytos, chi nti nkwbetík awa. Aká betík ne me ndu bekwak be. Mbák chí bōmayese bachak abho, yéntiki mmu wap achi munto ndú nti bakwó bho Kristo abhen bátò yi, bō bho báchyé Kristo kenókó.

²⁴ Ká yeka bakwó bho Kristo mángo kpononó be bábhon ekon ne bho, ne be nti achi ane sédép awó anti éti eyeka besí bhap.

9

Mmu ane apí tontó ághem tontó

¹ Nti apu ane mēsin be éti nekwak enen bábhónó bechye nkwo Kristo abhen Yerúsalem.

² Ndiní be bábhon ekwak bekwak ne ngátí nkwo Kristo abhen atú Masidónia éti yeka ndep noko awó anti be bekà bōmayese mankem abhen atú Akáiya manan batonji mmuet ndu bechye nekwak be mmíé eyu. Ne betan ebhen báfyé ndú ndak ane ndu ményíkisi batí beyá bhap be mántónjí awap akabhé nkáp nkwo.

³ Ke nchí to bōmayese abhen ntá yeka ndu bekà be nepá ane sēpányu éti eyeka ndú menyin ebhen áké bhak ndéndem. Ene, chi bekà be mánkwáy bétónji mmuet ne ayweka akap mbo enyú ngátí bho be chon mánka.

⁴ Mbák ntwó awu ne mbok bōnkwo Masidónia ené bábhiki re tonji mmuet sayri, chon mbón beyá ntíanwóp mbonyune ngátí bhó enyú nsiki nti ne bhe. Mbák émfákári nō, ntíanwóp eneka néya mbon néncha.

⁵ Etiyo ke nkaysi ye be eri mfyé betan be bōmayese mánjambi mántwó awu mántonji akap ane báfyé bariep bechye ke méntwó. Eri bekà be akap wu ámbák chi ane áfú be anti, puyé chi enyin ene mányiere be nyiere mánka.

⁶ Báké ghokontik be mmú ane apí mbwot ane ábhíkí ya, ághem mbwot ane abhiki ya. Ke mmú ane apí beyá, ághem beyá.

⁷ Yéntiki mmu abhon bechye akap chi mbo enyú yi aká nti bechye, puyé chi ne basémé anti, ne ékébhak chi mbo be bápuri yi puri, mbonyune Mandem akon mmu ane áchyé akap ne manák.

⁸ Ne Mandem abhon betan bechye bhe áfók ane aya acha be mambon yéntiki enyin ene échébhé be enyu ene éya encha

kpát mánkwáy bekwak bo abhen menyin bechebhe bho.

⁹ Echi mbo enyú Ekátí Mandem érem be,

“Mmu Mandem achi awó fúú. Achye bo abhen eyap epu keyiní nsem. Berítí betik ebhi bépú nem.”

¹⁰ Chon Mandem mmu áchyé mbwot ntá nkwananki ne áchye nenyíé menyie an- chye be nkwo mbwot, anká yó anjá ancha, ne anká berítí betik ebheka ménchye beyá mbwot.

¹¹ Chon Mandem anchye bhe keném ndú yéntiki mbi be mánkwáy bechye tontó ne awó fúú. Ne akap ayweka wu ámfuet ntá yese angaka ntá bo abhen bátò wu ntá yap, ne ánká bō mánchye Mandem bakak.

¹² Betik ebhen-ne báká békwa nkwo bo Kristo ndu menyú bepáy. Békwa bo mambon menyin ebhen bechebhe bho ne békwa bo mánchye Mandem beyá bakak.

¹³ Ndú báchéme nkáp ne báchyé bō bho, bátan be bákonjo tetep ane Mbok Ndindí ane bárem be mánókó. Ndú báchyé enyu yó ne awó fúú ndu bekwak bho ne bo bachak, bo bágho ne báchyé Mandem kenókó.

¹⁴ Ndu beron ambi, chon bō mánik noko mmuet ntá Mandem éti yeka. Bábhon ekon beghe bhe mbonyune bágho beyá berindu Mandem amuet yeka.

¹⁵ Sénkáká nókó Mandem ndú akap ane yi áchyé ane mmu apú kway berem enyú wu achi.

10

Pól áká mánjiní be yi achi munto tetep

¹ Membon Pól ke nchí nik be mmuet ndú nnyén Kristo mmu ábhónó ekébhénti ne nesepfmmuet. Chi me mmu mbak bho bárem be mpok nchí ne bhe besí ne besí nchí rem kepi ne becháy, ke mpok mpu ne bhe nchí sin be bekátí ne betanji beyon.

² Nchí nik be mmuet be báké puri me be mbák bechébebe ne bhe mpok ntwó awu. Ndiní be mbon bébhak bechébebe chi ne bo abhen bákáysí be séká menyin mbo bō mmik.

³ Yéndu séchí ndú mmiki ne sépú nu mbo bō mmik.

⁴ Menyiní nenu ebhese puyé chi ebhen bakwánwan. Mandem ke áchyé bhese bho, ne bébhon betan bechonji bepok ebhen bōmpap abhese bábhese.

⁵ Séchónji netajánanyu ne yéntiki enyin ene été bechet bo mbi be báké rinji baraka Mandem. Sékém yéntiki enyú nkaysi mbo mükénon ane bákémé ebhinenu, ne séká yó ándóbhe ghok chi Kristo.

⁶ Mpok manan báchyé mmuet enkem ntá Mandem, chon séntonji mmuet bétémsi yéntiki mmú ane átarntí ne Kristo.

⁷ Bárinji menyin ebhen beyiní me chi am- fay amfay. Mbák ye mmu arinji sayri be yi

achi nkoŋo Kristo, ándinji be bese nkwo sechi bakoŋo Kristo mbo yi.

⁸ Yé embak chi be nchi dep awo anti tontó mandú ncha enyú mbónó beka éti betan ebhen Yesu Acha áchyé bhese, eyo epu ka mbón ntíanwóp. Achyé me betan ebho chi beka mángo, puyé beka mánkwen.

⁹ Mbíki yan embak mbo be mēsót bekáti ebhen mēsín beka mámbón becháy.

¹⁰ Mbok bho bárém be, “Bekati Pál ásin betan becha ne beyón ebhi bétók mmu te anti, ke mpok yi achi ne bhese, apú bhón betan ne apú rem yényín ené échwé bo anti.”

¹¹ Menyú bóbho bábhón berínji be menyín ebhen sésín ndú bekáti mpok sépú awu, bó ke séka chón mpok sébhak awu ne bhe.

¹² Puyé be sémó beyenti mmuet ne bo abhen bákak mmuet. Ke neyenti mmuet enap ne bati ndu betón be bácha bho, nétón chi be bábhíki bhón mbón kebon.

¹³ Mbák chi bhese, sépú pányu encha enyu sébhónó beka. Sėti bewenti chi ndú ndiere ane Mandem afyé be sénku séngwenti aré, ne be nkwo báchi ebhe eyese.

¹⁴ Sébhíki kíni ndiere ane Mandem afyé mpok séyambi sétwó ntá yeka. Bese babhón ke séyambi sétwó bhe ne Mbok Ndíndí éti Yesu Kristo.

¹⁵ Sépú kíni ndiere ane Mandem afyé ndu ebhese betik. Sébhaka ntí chi be ndú neka eneka ne Kristo négò néndók noko chi ambi, chón betik ebhese nkwo nenti eneka méngo mendak noko chí ambi.

¹⁶ Mbák échi no, chón sénkway berón beghati Mbok Ndíndí amem betók bechak ebhen yé mmu abhíki re ka betik aré, kepányu éti betik ebhen bó bákú ndú ebhe mmu achak.

¹⁷ Ke Ekáti Mandem érém be, “Yé agha ane áyan bepányu, ámpányu éti enyín ene Mandem Acha áká.”

¹⁸ Puyé mmu ane árém éríí éti mmuet eyi ke Mandem Acha áśót ne maŋák, chi mmu ane Mandem árém éríí éti yi.

11

Pál árem be betik ebhi bechi kekúrí ne ebhen bonto nsé

¹ Nchi níkmuet be máнкерnti ne me ndu nchi rem kepi mbo echínjímu. Kép ká ntí ne me.

² Díní ká be nkón be ne mpabhamík ane Mandem. Nsót be mbo ngósón ane ábhíki rínji mbakanen ne nnán mfyé bariép ne mmú amót ane ábháy bhe. Mmú wu chi Kristo.

³ Ke mbón becháy be bófú bákway berwo bhe mbo enyú Satan áśóré nyaka bapu mi arwó lfa, énkú nkaysi ayeka ampoko bhe mángure ebhi, keperé koŋo mbi Kristo ne ntí nemót enen nechí pépép.

⁴ Nchi rem no mbonyune échi mbo bhe mbák mmu atwó ntá yeka aghati bhe enyín, yé yi árém chi éti Yesu achak ane achi kekúrí ne ane ségháti bhe menyín éti yi, mánoko nóko. Ne yé árém chi éti éfónó ene échi kekúrí ne éfónó Mandem mmu mánene bati ntá yi bákaka, ne yé árém chi éti Mbok Ndíndí ane achi kekúrí ne ane mánókó, mánóre sót amo apay.

⁵ Mbíki kaysi be bo abhen básót be bachi manem bonto bacha me.

⁶ Ngufú mbíki rínji berem kepi, ke ndíní enyín ene nchi rem, ne sénán séka be mándínji nó kponorón ndón ne ndón, ne ndú beyá babbí.

⁷ Mpok ngátí bhe Mbok Ndíndí Mandem, mbíki bhep be nkáp. Nséptímuét ntá yeka ndu bekwak mámbak maném bo. Nkú nyaka no chi bebú ke?

⁸ Nchi sót nyaka nkáp ntá bakwó bho achak ndú bekwak bhe.

⁹ Ne mpok nchi awu ne bhe nke bhón nkáp mbíki chye yé mmu yweka esónjari mbonyune bati bmayese abhen báfú atú Masidónia ke báchyé nyaka me nekwak. Mbíki chye bhe ntú wa be mámpoko wáwák. Ne enyu eyo ke nchi bhak.

¹⁰ Ndú tetep Kristo achi ne me, nchi rem be yé mmu apú kway beka me mbót bedep awo anti ndú atú Akáiya ankem.

¹¹ Nchi ka no ndak yi? Chi be mbíki kón be ke? Wáwák! Mandem arínji be nkón be!

¹² Ne enyín ene nchi ka, chón ndók ambi beka yo, bé mkpót beka bo abhen bárém be bákú betik ebhap nkúbhé mbo enyú mékú ebha.

¹³ Menyú bóbho puyé bonto abhen tetep. Chi bo abhen báybhirí mkpá, ne bárwó bho ndú betik ebhen bó bákú be báchi bonto Kristo.

¹⁴ Ndak ane apu ané maknkay. Yé chí mbón Satan áyibhiri mkpá ankú mbo be achi ángel ane bediéré Mandem béghó yi amuet.

¹⁵ Épú yé enyínji maknkay mbák bakú betik Satan bakú nkwo mbo be báchi bo abhen bákú menyín ebhen bechi chak besí Mandem. Ndú ngwenti yap bábhón chi nsáy betik ebhen bó bákú.

Pál ddép awo anti éti besónjari ebhi mbo munto Kristo

¹⁶ Mpet nchi rem be, yé mmu áké kaysi be ntí ábhíki kway me amem. Mbák bákaysi no, sót ká me enyu ene bákway begbok enyín ene mmu ane ntí abhíki kway yi amem árém, bé menkwó ndep awo anti mandú.

¹⁷ Enyín ené mérém puyé enyín ene Acha aghati me. Nchi rem chi mbo echínjímu.

¹⁸ Téndu beyá bo bápányu éti menyín ebhen bakwánwan básót be bebhón menwóp be mángok noko nsé yap, bábhón ye begbok

menyiŋi tetep ebhen mbónǵó bégħátí bhe ɛti mmuet eya.

¹⁹ Bě bho báchi bariŋindak, báchòko mǎngoko nòko menyiŋ ebhen bechiŋti bho bárem ne maŋák.

²⁰ Bákà bo abhen bábhùre bhe mbò basem ne mányie bhe nsem amot, ne mányíere be amik, ne báyiŋi be fúú kpát bádén be.

²¹ ɛ! Mbíkí bhōŋ nò chi betan-ɛ! Fonjori ká me be mpú ká menyiŋ ebho ntá yeka.

Chōŋ ndak ambi berem mbò echiŋtímu. Yéntiki enyiŋ ene ékà mmu ándep awó anti, me nkwo mǎkwáy bedep awó anti ɛti enyiŋ eya.

²² Mbák bádèp awó anti bē báchi bo Hibru, me nkwo nchí mmu Hibru. Mbák báchi bo Israel, me nkwo nchí mmu Israel. Mbák báchi bebhárebho Abraham, me nkwo nchí ebhárém Abraham.

²³ Mbák báchi bō betok Kristo, me nchá bhó. [Nchí rem mbò ebhokori mmu.] Nkà betik nchá bō mankem. Nchwe kenōŋ ndōŋ ne ndōŋ ncha yéntiki mmu, mántem áyá acha, ne ndōp kékwoť begu ndōŋ ne ndōŋ.

²⁴ Bo Israel mánanj bádèp me nnet ne ékpá ndōŋ esá nsem nekú ne enwí. Báka nò ndōŋ etay.

²⁵ Bó Rom bádén me ne ékpa kenōŋ ndōŋ érat. Bo bátémti me ne batay ndu beway ndōŋ amot. Achwi abet anyén ne me ndōŋ érat. Achwi árákátí amem manyu ékà ngókōnyen ndú beti mémot ne nywōp némot.

²⁶ Mfóri newú beyá mpok ené méréŋ neko. Mfóri newú amem manyén ane ájwí ágbóko, mfori newú amō betanťi baghép ne amó batí bo Israel ne abhen bápú bo Israel. Mfóri newú amem betók begħo, ne amem baso, ne amem manyu ne amó bōnkwo abhen betábhá.

²⁷ Nnán nkà betik, nsōŋjori mmuet beyá mpok nke kway bebhère kenó, ne nchókó nsay nke kwáy bebhōŋ yé manyiep menyū ne nenyíe enen nékwáy me, ne mbúép ákók me ndu mbíkí bhōŋ nden bekuti mmuet.

²⁸ Besōŋjori bechak bēchi ke mbíkí pere yāŋ berem ɛti besōŋjori yéntiki ewak. Puyé chi ndiere menyū ebhen. Mbōŋ beyá basémé beyiŋi enyu ené bēka bakwó Kristo báchi.

²⁹ Agha ákway bebhōŋ békwené ke ékebħak ntá ya mbò be me ke mbónǵó bekwené ebho? Agha bákway beká yi ankwen ndu bebá ke ntí kedu me amem ne bebēnti?

³⁰ Mbák mbōŋ bedep awó anti chōŋ nkà nò chi ndu menyū ebhen bētōŋ be mbíkí bhōŋ betan.

³¹ Mandem Mmu achí Chi ntá Yesu Acha aríŋi be mpú sēse.

Bakak ámbak ne yi ngwenti ti.

³² Mpok nchí etak Damáskos, Góbhano ane mfo ngo Aretas afyé, áchyé eyōŋ be batemé

nenu mambabħeri nòko nyúbħa ané etak enyu ene bō bákway bekem me.

³³ Ke bōnkwo báka nchwe amem ekay ene báséré nnik are bátó ndu mbok ane achi ankok, básēbħe me amik, mbæ.

12

Pól ádèp awó anti mbōnyune abhōŋ nti ne bōnkwo Kōrint

¹ Mbōŋ berōŋ ambi bedep awó anti yēndu nsáy apú aré. Ke dō ká ngati bhe ɛti kenó amík anti fúú, éken ngó ne menyū ebhen Yesu Acha áká me ndiŋi.

² Ndiŋi mmú ane achi nyaka nkoŋo Kristo. Egháká mamié byo ne anwi echōŋ ene Mandem ásoré yi te amfay.

³ Mpet nchí rem be ndiŋi be Mandem asot nyaka mmu wu árok Paradays* ne yi, ke chí ndu efónǵó ke chí ndu nkwo mmuet a, mbíkí riŋi. Mbōŋ Mandem ke áriŋi.

⁴ Aré, aghók menyū ebhen mmu ábhíkí bhōŋ begħati bho enyú bō bechi, ne mmu apú kway mbōŋ berem enyú bechi.

⁵ Mbōŋ bedep awó anti ɛti mmu wu, ke mpú ká nò ɛti mmuet eya. Nchi dep awó anti chí ɛti menyū ebhen bētōŋ be mbíkí bhōŋ betan.

⁶ Yé embak chí be nchí yāŋ bedep awó anti mpú bhak echiŋtímu mbōnyune nchí rem chí tetep. Ke mpú ká nò ndú mpú yāŋ be yé mmu ánkáysí be ncha enyú mmu ene yi ághò ne ené yi ághók mērem be nchí.

⁷ Ndu beká be nké pányu ɛti beyá menyūŋi maknkay ebhen yi áká mendinǵi, áchyé me esōŋjori. Mbák mbò mmu ane báfyé yi nsé amuet. Esōŋjori eyo ebħak enyiŋ ene Satan átó be ényíéré me amik, énkāŋ me nke pányu.

⁸ Nnik Yesu Acha mmuet ndōŋ érat be yi amfere me esōŋjori ene amuet.

⁹ Ke akeme me be, “Beríndu ebħa békway ne wō mbōnyune betan ebħa bētōŋ kponjorōŋ chí amuet bo abhen mmuet apú bho.” Ndu echi yé nò, chōŋ ndak ambi bedep awó anti ne maŋák ɛti mbíkí bhōŋ betan, be betan Kristo mémbak ne me.

¹⁰ ɛti Kristo, nchí ye maŋák be mbíkí bhōŋ betan, yé básókoti me sokoti, yé menyū bétāŋa tan ntá ya, ne yé nchí bhōŋ nenyok menyū ne menyū, ne yé báchyé me chí besōŋjori. Echi nò mbōnyune mpok ane mbíkí bhōŋ betan ke nchí tan sayri.

Pól abhōŋ nti ne bōnkwo abhen etak Kōrint

¹¹ Ndem kepí mbò echiŋtímu. Bě ké bápúrí me nkà nò mbōnyune, be ke bábhōŋ begħati bho enyú mmu me nchí. Yēndu mpú yēnyiŋ, bōnto abhen báyōŋ nò manyén ayap amfay bábhiki cha me.

¹² Mpok nchí awu ne bhe nkà menyū betan be be nchí mūnto tetep. Mbōŋ

ekēbhénti ne nkā menyini maknkay menyu ne menyu.

¹³ Ndiere enyini ene mbíki ká ntá yeka ene nkā ntá bakwó Kristo bachak ncha chi be mbíki bhép bhe nekwa? Fonjori ká me ndú nefwóp eno!

¹⁴ Diní ká be nnán ntóntí bétwó begħo bhe ndu ndon ene éjwí érá. Mpú bhak chon ntu ntá yeka mbonnyune be ke mēyan, puyé bakap ayeka. Echi nō mbonnyune puyé māmbo ke babħonjo bebhare menyin ntá bachi ne mano bhap, chi bachi ne mano ke babħonjo bebhare menyin ntá bōbhap.

¹⁵ Chon mbonj beyá manák bechye yēntiki enyini ene mbónj, yē chi mmuet eya, ndu bekwa bhe. Ndú ekon eya ne bhe égo éndak noko chi ambi, eyeka ne me émay noko may ke?

¹⁶ Sayri sayri, bákā ne me be mpok ntwó awu, mpú sot nyaka menyin ntá yeka, yē nō mbak bārēm be nchí mmu betábhá, ne be nchí sot menyin ebheka ndu ngwáy.

¹⁷ Ndú nkwo bho abhen ntó ntá yeka, yē amot ábhíki sot nnyén ena berwó bhe. Epú nō ke?

¹⁸ Nnik nyáka Táytas ne mómáyses be mántwó awu ntá yeka. Atwó nókó asot menyin ebheka ndú ngwáy ke? Me ne Táytas sébhonj chi nkaysi amot. Pú nó? Beše ne yi sébhonj chi ekakáneko émot. Pú nó?

¹⁹ Abhen ekon, bákáysi be ndu mpok ane nkem sérēm menyin ebhen chi ndu bétáná mmuet ntá yeka ke? Wáwák! Sérēm chi enyú Kristo áyàn be sendem ne besi Mandem. Séká yēntiki enyini chi be mǎnséné ndú mbi Mandem.

²⁰ Mbónj becháy be ngufú mpok ntwó awu begħo bhe nchí kway betemeri bhe ndu nte ane mbíki káysi betemeri bhe, ne be nkwo mǎngo be mpú ndu nte ane bákaysi begħo me. Ngufú, nchí kway betemeri bhe ndú bágwá, ne ndú bábhonj mpabhamík ne bati, ne ndú echókónti, ne ndú mǎjem menjémé, ne ndú báchonjti manyén bati, ne ndú enanjti, ne ndú epin bekáysi be bácha bati, ne ndú báká menyin táká táká.

²¹ Mbónj becháy be nnán mpet ntwó awu chon Eta Mandem ánkā mbón ntíánwóp besi ebheka, ne mbak ndú nedí kebħo éti beyá bō ahben báká nyaka bebá ne bábhuet beka bepō menyin, ne epúsí, ne mányie bepá epusi.

13

Ndú ngwenti, Pól dyèp bōnkwo Kōrint batú

¹ Ndon ane áká érá ene nchí twó begħo be báké ghókantik be Ekáti Mandem érēm be mbák bo mándem be mmú áká ndak, bábhonj bétwó ne batisie bapay, mbák apu nō, barat.

² Mpok ntwó awu ndú nekó enen néjwí ndon epay, njep batú bo abhen báká bebá ne bōnkwo bachak mankem. Néne, mpet nchí semti bhō ene mpú awu nkúbhé mbo enyú nkā nyaka mpok ntwó awu be, mbák mpét ntwó, mpú rō bhō enyu eyo.

³ Chon nkā mǎngo berin menkem ebhen bétōn kponoronj be nchí rem chi menyin ebhen bétú ntá Kristo. Apú kem be mbo mmú ane ábhíki bhonj betan. Atōn betan ebhi mpok áhí nenti eneka.

⁴ Yēndu bágo yi ndú ekotákáti mbo mmu ane abhiki bhonj betan, Mandem áká yi apetnsem ndú nepém. Beše nkwo sebhiki bhonj betan ndu sébháre mmuet ne yi. Ke ndu sétók bhe, chon sémbonj nepém ne Kristo ndú betan Mandem.

⁵ Chák ká mmuet begħo mbák, ndú ekakáneko eyeka, báköño menyin ebhen mǎnókó. Yini ká mmuet. Mbák epu nō, nō bákwēn nemo.

⁶ Nókó ká be chon mǎngo be sebhiki kwēn nemo.

⁷ Sénikmuet ntá Mandem be báké ká nefwóp. Sépú ká nō chi beka bo mǎngó be séhí chak. Séyánj chi be mǎmbák chak, yēndu bákway beyini bhese mbo bo abhen babħonj bekwené.

⁸ Yē embak yi, sepú kway beka enyini ene échet tetep mbi. Séká chi enyini ene éka tetep ane Mbok Ndindí ándókó nókó ambi.

⁹ Sébhonj manák mbák bátan, yē embak chi be sebhiki tan. Sénikmuet ntá Mandem be neka eneka néngó nenjwi poot.

¹⁰ Nti ane nchí sin ekáti ene ntá yeka ambi chi be mpok ane métwó chon awu, nkésot betan ebhen Mandem áchyé me mbak bebēbebe ne bhe. Mandem áchyé me bhō chi beka mǎnte ndú neka eneka, puyé chi beka mǎnkwen.

¹¹ Bōma, beron ndú ngwenti, ghók ká manié ma, mǎnchoko sayri. Nyuré ká ekakáneko eyeka, mǎmbak eyon émot ne bati. Bák ká sayri ne bo báchák. Mbák mǎnkā nō, chon Mandem mmu ákonj bhese ne áchyé bhese kpák, ambak ne bhese, ambak ne bhe.

¹² Kaká ká bati sayri mbo bo Mandem.

¹³ Bōnkwo mankem abhen báhí fá bátó nkwo bhe bakak.

¹⁴ Yesu Kristo Acha ántōn be berindu, ne ekonj Mandem embak amem bati yeka, ne eyon émot ene Efónj Bedyere áchyé embak ne be mankem.

Ekáti Pól ntá Nkwò Galéshia

¹ Mē Pól münto Yesu Kristo ke nchí sín ekáti ene. Puyé bakwānwan ke báyábhé me, ne puyé nkwa ke átó me. Chí Yesu Kristo ne Mandem Etayese mmu akw Yesu ampetnsem ndu nepém.

² Nchí sín ntá yeka bōnkwo abhen atú Galéshia, ne bati bōnkwo abhen báchí fá ne me bachem ne me bétó be bakak.

³ Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha mántōn be berindu, mánchye bhe kpák.

⁴ Yesu Kristo achyé nyaka mmuet éti bebú bhese ndú mkpáká mmik bebú ane echōn. Akw nò békōnō nkaysi Mandem mmu achi Etayese.

⁵ Yi ke bo mankem bábhōnó béchye kenókó ngwenti ti. Amen.

Mbok Ndíndí amot ke achi

⁶ Echí me maknkay bé bátin bārō Mandem mmu ábhíní be éti berindu Kristo be mambák bōbhi, ne bārōbhé kōnō chí Mbok Ndíndí achak.

⁷ Puyé chí mbōn be Mbok Ndíndí achak achi, ke mbak bo báfyé bhe ebyak anti ne báyan chí béyibhiri Mbok Ndíndí éti Kristo ndú enyin echak.

⁸ Ke yé embák chí bese, yé chí ángel ke ághátí bhe mbok ane áchí kekúrí ne ane séghátí bhe, eyak embak ne yi.

⁹ Mbō enyū sēnān séghátí bhe, mpet nchí ghati bhe be yé agha ane ághátí bhe mbok ane achi kekúrí ne ane séghátí nyaka bhe, mánókó, eyak embak ne yi.

¹⁰ Nchí yan ne chí be bo mankak me ke? Wáwák! Mandem ké méyan ánkák me. Nchí yan chí bé bo mambōn manjāk ne me ke? Mbō mbuet chí mmu ane nchí yan be bo mambōn manjāk ne me, mbu mpú mmōbetok Kristo.

Mbok Pól afu nyaka chí ntá Kristo

¹¹ Bōma, díńí ká be Mbok Ndíndí ane ngátí bhe abhiki fu ndú nkaysi bakwānwan,

¹² abhíkí fu ntá nkwa, ne yé nkwanwan abhiki tōn me. Mbōn Yesu Kristo ke ákú mēndíní yō.

¹³ Bághok enyū nepém ena nechí nyaka mpok mékōnō bepíní bo Israel, bághók ndu nchí chye nyaka bōnkwo Mandem beyá esōjari, nnu nōko be nnáná nkwa wap.

¹⁴ Nchí nu nyaka tontó békōnō bepín abhen bachímbi bha. Ne nchí kōnō nyaka mbi Mandem bo Israel ne nti ena nenkem, kpát ncha bo Israel báchák abhen ekaká nbhe eya.

¹⁵ Ke Mandem anán ayap nyaka me te ndú mpok ane bábhíkí re bhe me. Ayap me éti

berindu ebhi, abhíní me be mbak mmōbetok ayi.

¹⁶ Abhōn manjāk bekw mēndíní Mōywi, be mbōn mbi beghati bho Mbok Ndíndí éti Yesu ntá bo abhen bápú bo Israel. Aká nókó nō, mbíkí tōn ntá yé mmu be anchye me manie.

¹⁷ Yé chí Yerúsalem mbíkí ko ndak begho bo abhen báyámbi bebhak bōnto ke mētwa ansem. Ndákórōn téé atú Arébia, ke étaré nókó, mpetnsem Damáskos.

¹⁸ Efuéré nókó mamié arat, ndak Yerúsalem begho Píta. Mbak ne yí ndu manywop nekú.

¹⁹ Nke gha yé münto achak are, ébhíkí fuét Jems, manō Yesu Acha.

²⁰ Enyin ene mēsín ntá yeka echí tetep. Mandem aríní be mpu sēse.

²¹ Mfá nókó Yerúsalem, ndak nkó atú Síria ne atú Silísha nkwa.

²² Bé bōnkwo Kristo atú Judéya bábhiki re gha nyaka me ne amík.

²³ Bághók nyaka ghok mēnyín ebhen bo bārēm éti ya be, “Mmú nyaka áchye bhese esōjari, arōbhe ghati chí bo be mbák mmu ásíkánti ne Yesu Kristo, Mandem ápeme yi, ené nkúbhé nesikánti ne Kristo ke yí anú nyaka béchōnti.”

²⁴ Eká bo bare bití Mandem éti ya.

2

Pól atemeri bōnto abhen Yerúsalem

¹ Efuéré nókó mamié byo ne anwi, mpet nkó ndak Yerúsalem ne Banábas. Nsot Táytos sérók ne yi.

² Ndak mbō enyū Mandem akw nyaka mēndíní be mbōn bérōn aré. Ngáká nókó are, me ne bōbati séchók ansem ansem, nkwa bó mándíní Mbok Ndíndí ane méghati bo abhen bápú bo Israel. Nkw nō be betik ebhen mēkú ne ebhen mbuet bekw beke bhak ndéndem.

³ Táytos mmu ákō ne me abhak mmu Griik. Yé nō, báke te mbōn kákati be mán síép yi.

⁴ Ke bó nse bachwe ndu nkwa bakoñō Yesu ansem ansem manjanja nōko be mansasép yi. Mánōne báchwe ndu nkwa ywese ndu begho enyu sébhōnō ngangan amfáy bebhé bo Israel, ndu sebhare mmuet ne Yesu Kristo. Báyan nyaka be sēmpetnsem ndu kesem antene bebhé bo Israel.

⁵ Séke chye bho mbi ye mandú. Séke yán be bo manchōnti tetep ane Mbok Ndíndí, tēndu bábhōnō berōn ambi menoko yō.

⁶ Mbák chí bo abhen báyábhé bé mambák bōbati ntá bōnkwo, betan ebhap bebhiki bhōn yēnyín bekw ne me. Mandem apú tōn kérinámik. Bó bábhíkí tōn me yēnyín ekó mēmáka ndú Mbok Ndíndí ane méghati bho.

⁷ Bághó be tetep, Mandem ke afyé Mbok Ndíndí amoya be ngati bo abhen bápú bo

Israel, nkúbhé mbó enyú yi aká ne Píta be yi angati Mbok Ndíndí ntá bo Israel.

⁸ Nkúbhé mmu ane áchyé Píta betan beká betik ebhen ntá bo Israel, ke áchyé me nkwo betan, beká bô ntá abhen bápú bo Israel.

⁹ Jems ne Píta ne Jón báchi nyaka mbó bekwap nenti bônkwó. Bághó nókó bé Mandem afyé betik ebhen amóya tetep, bákáka me ne Banábas ne amó ndu bétan bé besé ne bho sechi eyon émot. Séka ne bho bé me ne Banábas sebhon bétan ntá bo abhen bápú bo Israel ne Mbok Ndíndí, bô mándak ntá bo Israel.

¹⁰ Enyin émot ke baghati bese, nò chi be, seke ghòkontik bechye nókó nekwa ntá bachébbébo abhen Yerúsalem, nkúbhé enyin ene echi nyaka me anti beká.

Pól aji Píta amem etak Antiak

¹¹ Píta átwó nókó Antiak, nji yi besí bhi mbonyune aká nyaka enyin ene epu chak.

¹² Mbok yí áyámbi átwó, are nyí nenyí ne bo abhen bápú bo Israel. Ke bo abhen Jems átó bátwó nókó, abho beya mmuet ansem, akepere nyí nenyí ne bo abhen bapú bo Israel, ndu áchay nkwo bo abhen bårèm be babhón besyep yéntiki nkonjo Yesu ane apu mmu Israel.

¹³ Bo Israel bachak abhen bachi bakonjo Yesu babho beká betábhá mbó Píta, enyu éné, yé chi Banábas nkwo aká enyumot mbó bho.

¹⁴ Ke ngó nókó be bápú kó ndón amot ne tetep ane achi ndu Mbok Ndíndí, mfate ngati Píta besí bhap mankem be, “Mbák wó mmu Israel ákà mbó mmu ane apu mmu Israel, ndaká yi ónú beká bo abhen bápú bo Israel mambák mbó bo Israel?”

Neka enen mmu abhón ne Yesu ke néka mámpeme yi

¹⁵ Besé babhón séchí bo Israel, botayese nkwo bo Israel. Sépú bo abhen bápú bo Israel, bó bhó bo bårèm be báchi bô bebá.

¹⁶ Yé nò, bese bo Israel sérinji be puyé bebhäre bebhé bo Israel ke áka mmu ambak chak besí Mandem, chi besiki nti ne Yesu Kristo. Yé chi bese sénókó Yesu Kristo be Mandem ansot bese mbó bo abhen bachi chak éti neka enese ne Kristo, puyé chi éti sébhäre bebhé. Echi enyu eyo mbonyune, bebhäre bebhé apú ká yé mmu ambak chak besí Mandem.

¹⁷ Mbák ndu séyan bebhak chak besí Mandem ke sébhäre mmuet ne Kristo, ke émfakari be bese babhón sékú bebá, nò Kristo átó bhese ndú bebá ke? Wáwák!

¹⁸ Ke mbák mpétnsem ndú menyin ebhen nnán ndó, nò nchí mbónj mmu bebá.

¹⁹ Mbák chi me, beyinji bebhé Moses ndap chi ngú, mbonyune bebhíki pere bhon yényin beká ne me. Éfakári enyu eyo bé mbák nepém besí Mandem.

²⁰ Bágo me ndú ekotakátí ne Kristo. Néne, nepém ena fá amik puyé ena, chi énen Kristo mmu achi ne me. Ne nepém ena néne chi enen Mmó Mandem mmu akonj me, achye nepém éni éti ya ndu mbónj neka ne yi.

²¹ Mpu sot berindu Mandem mbó be bépú yényin, mbonyune mbák mmu ábhák chak besí Mandem chi ndu yi ákonjo bebhé, nò newú Kristo agu néchí ndéndem!

3

Bé bo Galéshia, bechiñti bho

¹ Bé bo Galéshia, bechiñti bho! Agha ányíe bhe ne epem aká máném ebhi? Pú nká bárinji Yesu Kristo mbó be ntón be kponjoron ndu yi ágú amfay ekotakátí?

² Dó ká mbep be enyin ene émot. Mandem achye bhe Efónó Bedyere chi éti bábhäre bebhé ke chi ndu bághókó Mbok Ndíndí éti Yesu Kristo ne mánókó?

³ Ndu báre chinji nò? Bábhó bekonjo Kristo ndu betan Efónó Bedyere, néne, barabhe yan béwénti chi ndú betan ebheka babhónj

⁴ Beyá besonjori ebhen bághó éti Mbok Ndíndí mémbak ndéndem? Mbíki ka be bechi nyaka chi ndéndem.

⁵ Mandem mmu áchyé Efónó Bedyere ne ákà menyinji maknkay nenti eneka, ákà nò chi éti bábhäre bebhé Moses ke? Ke chi ndú bághókó Mbok Ndíndí ne mánókó?

⁶ Echi mbó enyú Ekáti Mandem érem be Abraham anókó nyaka Mandem, ne éti eyo, Mandem asot yi be achi chak besí bhi.

⁷ Séghó ye be bo abhen bábhónj neka ne Mandem ke báchi bebhárébo Abraham.

⁸ Ne Ekáti Mandem enan érem nyaka tesáy bé chonj Mandem anka bo abhen bápú bo Israel mambak chak besí ebhi mbonyune bábhónj neka ne yi. Ekáti Mandem épet érem be Mandem aghati nyaka Mbok Ndíndí ntá Abraham be, “Éti ye, chonj njet manérékere bhó mmik ankem.”

⁹ Nò ke echi be Mandem áyet yéntiki mmu ane ábhónj neka ne Kristo, nkúbhé mbó enyú yi áyére nyaka Abraham ndu yi ábhónj neka ne yi.

¹⁰ Mbák chi bo abhen bákáysi be bebhäre bebhé bo Israel ke ákà bô mambák chak besí Mandem, eyak echi ne bho, nkúbhé mbó enyú Ekáti Mandem érem be, “Eyak echi ne yéntiki mmu ane apú bhäre bebhé menkem ebhen béchi amem Ekáti Mandem.”

¹¹ Néne, echi kponjoron be yé mmu apú kway bebhak chak besí Mandem éti yi ábhäre bebhé. Ekáti Mandem érem be, “Mmu ane achi chak besí Mandem éti yi ábhónj neka ne Kristo, ábhónj nepém.”

¹² Bebhé bebhíki bhonj yé enyin beká ne neka enen mmu ábhónj ne Kristo. Ebhé Moses érem mbó enyú basinji be, “Mmu ane ábhäre bebhé, ábhónj nepém éti yo.”

¹³ Kristo aku bhese aféré ndü eyak ene echi ne bo abhen bápú bhære bebhé menkem. Aku no ndu ásóré ntensi bebá ebhese. Ebhak mbó enyü Ekáti Mandem érem be, “Eyak echi ne mmu ane ágü ndü ekotákátí.”

¹⁴ Yesu Kristo aku no be áfók ane Mandem afyé nyaka bariép bechye Abraham, ámbák ne bo abhen bápú bo Israel, ndu bábháré mmæet ne yi, ne bé Mandem anchye bese Efónjó Bedyere nyaka yi afyé bariép bechýé éti neka enese.

Ebhé éptü yibhiri bariép Mandem

¹⁵ Bóma, sénsot erij ndu nepém enen bo abhen fá amik. Mbák bo bati apay manka bekú enyij, mányu nku, yé mmu apú kway beway nku yo, ne mmu apú kway memaka enyij echak aré, tëndu manyu nku.

¹⁶ No ke échí ne nku ane Mandem anyü nyaka ne Abraham. Mandem afyé Abraham ne ebháré móywi bariép. Ekáti Mandem epú rem be Mandem afyé nyaka yi ne bebháré bóbhi bariép, beton be báya, ke ntá yi ne ebháré móywi, beton be chí amot. Ebháremó wu chí Kristo.

¹⁷ Enyij ene méyän mänjwimem chí be Mandem anan anyu nyaka nku ne Abraham, ke éfuéré nókó mamié besa esa nsem amot nsem byo, achye bo Israel ebhé. Bebhé bho bebhíki bhon yé betan ndu beway nku ane Mandem anyu ne Abraham, be bariép amen yi afyé nyaka ake pere téé.

¹⁸ Mbó Mandem áchýé bo akap chí éti bábhære bebhé, mbá apú konjo chí bariép ami ndu akap ane yi áchýé bo. Ke chí éti bariép ami ntá Abraham ke yi áchýé nyaka akap wu.

¹⁹ Ndu echi no, ndaká yi Mandem achye ye bebhé? Achýé bebhé be mñkú bese sendij enyü bebá bechi. Ne bebhé bebhon nyaka bebhak chí ndu mandú mpok, menon netwó ane ebháremó Abraham. Ntá yi ke Mandem afyé nyaka bariép bechye akap wu. Mandem achye nyaka bebhé ntá bóàngel be mansot mantwó ne bho, nkwarjwan abhak nenti Mandem ne bó mmik.

²⁰ Berem be mmu achi nenti bho, átän be bakwó bho achi apay ane yi áté nenti enap. Ke mpok Mandem afyé bariép ntá Abraham, abhak chí aywinti.

Nti ane Mandem achye Bebhé

²¹ Eyo étän be esonjori échí nenti bebhé Mandem ne bariép Mandem ke? Wáwák! Mbó bachye bo ebhé ené ékú mmu ámbón nepém mbák ábhære yo, mbá bebhære bebhé ákú mmu ambak chak besí Mandem.

²² Ke Ekáti Mandem érem be mmik nkem achi antene kesemé bebá. Echi ye be, ndiere bo abhen babhona neka ne Yesu Kristo ke bakway bebhon menyij ebhen Mandem afyé nyaka bariép bechye ntá bo abhen mánókó Yesu Kristo.

²³ Mpok apéré ghaka ane bákú séríj be mmu abhon besiki nti ne Kristo ke ambak chak besí Mandem, sechi nyaka antené bebhé, sébhak mbó bo abhen báfyé ekerékenonj.

²⁴ Bebhé ke béchí yé nyaka mbó mmü ane ábhàbheri, anyure noko bhese, kpate mpok ane Kristo átwó, be sénkwáy bebhak chak besí Mandem éti sésiki nti ne yi.

²⁵ Néné, ené sésíkí nti ne Kristo bebhé bépú mbó mmu ane ábhàbheri, anyure noko bhese.

²⁶ Éti báisiki nti ne Yesu Kristo, be mankem bárap chí bó Mandem.

²⁷ Yéntiki mmu ane bájwiti yi be ambat mmæet ne Kristo arap chí mbó Kristo, ndu asoré epinj Kristo.

²⁸ Yé mmu achí chí mmu Israel ye ápú, yé mmu achí chí nsem ye mämik, ye chí ngoré ye mbakanem, be mankem abhen babháre mmæet ne Yesu Kristo bárap chí enyu émat.

²⁹ Ne ndu báchi bo Kristo, báchí ye bebhárebho Abraham, ne chon mányé menyij ebhen Mandem afyé bariép bechýé bebhárebho Abraham.

4

¹ Enyij ene méyän be mändinj chí be mmó ane ábhónjó ményié menyij étáyí achi enyu émat ne nsem mpok yi abhæé chí mánkwen, yéndu menyij étáyí menkem chí ebhi.

² Mpok yo, bo báchák ke mané yi, mam-babheri noko menyij ebhi, kpáte mpok étáyí afyé ankway.

³ No ke echi ne bese nkwo. Mpok sébhíki rinji nyaka baraka Mandem, sébhák basem antené befónjó ebhen bebhona betan fá mmik.

⁴ Ke mpok ane Mandem afyé bariép ákwáy nókó, ató Móywi be antwó fá amik. Ngoré abhé yi, ne abhak antené bebhé bo Israel.

⁵ Átwó enyu eyo bekú bo abhen bachi nyaka antené bebhé, be Mandem ansot bese mbó bóbhi.

⁶ Ne ndu bárobhe chí bóbhi, Mandem ató Efónjó Móywi be ambak amem bati yese, ne yi Akwák bhese sembíj nókó Mandem be, “Éta, Étayal”

⁷ Mandem akú ye be bápet bápu basem, bárap chí bó. Ne tëndu yi asore bhe be mambák bóbhi, chon anchye bhe menyij ebhen yi afyé nyaka bariép bechye bóbhi.

Pól abhon nti ne bo Galéshia

⁸ Mpok bábhíki re rinji Mandem, bábhak ndü kesemé menyij ebhen bechi chí bomandem nsé.

⁹ Ke néné, ené mánan bárinji Mandem, ne mbón enyij ené mbónjó berem chí be, néné, ené Mandem árinjí bhe, ná bákwáy bepet bebhak basem ntá befónjó ebhen bebhona betan fá amik, ené mbón betan ebhap bépú yényij, ne bepú kway bekwak bhe?

¹⁰ Báyiñi eno nywəp, mǎnsət be nywəbhé negho. Mǎñjiñi awü ntañ, mǎnsət be ntañ agho. Mǎñjiñi ayǝ mpok, mǎnsət be mpok epǝ egho. Ne enǝ mmíé, mǎnsət be mmíé negho.

¹¹ Ndu bǎkù nǝ, mbəñ becháy mbənyune echi mbə be betik ebhen nkə bekwak bhe bechi chi ndéndem.

¹² Bǝma, nchí nik be mmuet be mǎmbák mbə me mbənyune ndəp chí mbə bhe. Bǎbhiki kə me bebú.

¹³ Bǎriñi bé ndü ndəñ ane mbi, neme ke nekə ngati bhe Mbok Ndíndí.

¹⁴ Ne yéndu neme ena nechyé nyaka bhe beyǝ esəñəri, bǎbhiki byak me. Bǎsyepi me mbə ángel Mandem, mbə be nchí chí Yesu Kristo.

¹⁵ Ndü manywəp ayə, bǎbhəñ nyaka beyǝ manák. Yi éfákári ne manák amen bǎbhəñǝ nyaka? Náñji sayri be yé ngati nyaka bhe chí be mǎmpónórí amík ayeka mǎnchye me bǎkə nǝ.

¹⁶ Ndəp ye chí mǎmpap ayweka ndu ngátí bhe menyin ebhen bechi tetep ke?

¹⁷ Bǝbhə bǎkə yéntiki enyin ndu beyibhiri bati yeka be mǎnkónǝ bhǝ, ke bǎbhiki bhəñ erítí nkaysi. Báyan chí bekə mǎndo bhese mǎnkəñə bhə.

¹⁸ Mbák bǎtəñ ekəñ ne bati ane bebú bepə aré, mbák bǎkə nǝ ne erítí nkaysi, kə ka nǝ mpoknkem, puyé chí ndyere ndü mpok ane nchi ne bhe.

¹⁹ Bǝbha, mpet nchí mbə ngoré ane áñəñsi, ne mpu rǝ begbok bebe kpáte mǎmbəñ epinji Kristo.

²⁰ Mbəñ nti bebhak awu ne bhe néne be ndíñi enyu nchí ghati bhe menyin ebhen, mbənyune mbíki rinji mbəñ enyin berem.

Mmǝ Sará achi nyaka kekúri ne ane Hága

²¹ Ghati ká kə me, be bo báyan be bebhé membəñ betan amfay yeka, bǎpú ghok enyin ene ebhé érəm-é?

²² Ekáti Mandem érəm be Abraham abhəñ nyaka bǝbabhakanem bati apay. Amət abhak mmǝ nsem, achak abhak mmǝ ngoré ane ápú nsem.

²³ Bǎbhé mmǝ ngoré nsem mbə yéntiki mmu achak. Mmǝ ngoré ane ápú nsem, bǎbhé yi chí bekoñə bariəp Mandem afyé nyaka ne Abraham.

²⁴ Enyin ene efakari nyaka étəñ bhese be baghoré abho bati apay bate ndü nku epay. Amət afú amfay njie Sináy. Nku yǝ ate ndu ntí Hága, mmu abhé bǝ abhen bǎchí ndü kesem.

²⁵ Hága chí njie Sináy aməm etək Arébia. Ne Hága até mbə Yerúsalem ane manywəp ane echəñ, mbənyune achi nyaka ndü kesem ne bǝbhi.

²⁶ Ke Yerúsalem ane amfay apú ndu kesem ne yi ke achi máyese.

²⁷ Echi mbə enyü Ekáti Mandem érəm be, “Wǝ, nkongoré, wǝ mmu apú bhe, bǝñ manák.

Nnǝ ane ápú bhəñ bebé nebhe, kway ne manák, mbənyune ngoré ane bǎrǝ ndu nebhay, bǝbhi baya bacha.

Abhen ngoré ane abhay nném.”

²⁸ Bǝma, bǎchi ye bǝ Mandem chí mbənyune Mandem afyé nyaka bariəp be chəñ mǎmbak bǝbhi. Echi nkúbhé mbə enyü yi afyé nyaka bariəp be chəñ Abraham ambəñ Aisek.

²⁹ Nkúbhé mbə enyü echi nyaka mpok eyə, mmǝ ane bǎbhé mbə yéntiki mmu achak áchyé nyaka mmǝ ane bǎbhé ndü betan Efónǝ Mandem esəñəri. Enyu eyə ke echi néne.

³⁰ Ke Ekáti Mandem érəm be yi? Érəm be, “Bók ngoré ane achi nsem ne mǝywi, mbənyune mmǝ nsem ápú kwáy menyie menyin étáyí ne mmǝ ngoré ane ápú nsem.”

³¹ Bǝma, bese sépú ye bǝ ngoré ane achí nsem, sechi chí bǝ ngoré ane apu nsem.

5

Bakoñə Yesu bákəpere bhak basem

¹ Kristo aféré bese ndü kesem be séképere bhak basem. Tə ye ka kpíri ne bákə rǝ yé mmu ankə mǎmpetnsem ndü kesem.

² Ghók ká, me Pǝl nchí ghati bhe be mbák mǎnka be mǎsyep bhe ne nkaysi be eyə ékə mǎmbak chak besí Mandem, nǝ enyin ene Kristo ákú ntá yeka epu yéñyin.

³ Mpet nchí semti be be yé agha ane aka be mǎsyep yi abhəñ bebhəre bebhé menkem.

⁴ Nkwǝ yweka ane bákəysi be bebhəre bebhé bo Israel ke ákə bǝ mambak chak besí Mandem babhəñ berinji be bǎfap mmuet ne Kristo. Bǎfere mmuet ndü berindu Mandem.

⁵ Mbák chí bese, sébhaka nti be chəñ Mandem ankə bese sembak chak besí bhi éti sésiki nti ne Kristo. Enyin eyə ke sənəñ ndu betan Efónǝ Bedyere.

⁶ Mmu ane ábháre mmuet ne Kristo, ye basyp yi syep, ye bǎbhiki syep, eyə ebhiki bhəñ yéñyin bekə. Nnəm enyin chí be mmu ántón be yi asíki nti ne Yesu Kristo ndu yi ákəñ bo.

⁷ Bǎkú nyaka sayri. Agha áchéré bhe mbi be bákəpere koñə menyin ebhen bechi tetep?

⁸ Puyé mmu ane ábhini bhe ke afyé betan be mǎnkə nǝ.

⁹ Mandu yís ákə fláwa ane bábáy ndü ete ánkǝ nkem.

¹⁰ Ndu sebhare mmuet ne Yesu Kristo Acha, diñi ká sayri be bǎbhəñ bekoñə chí nkaysi aya, puyé achak. Mmu ane afyé be ebyək anti, ntəmsi Mandem ábhák ne yi, ye yi achí agha!

¹¹ Bǎma, mbák chi me, mbó mbuét beghati bho be babbhōj besyep mmu ke yi ambak chak besí Mandem, mbá bo Israel báchyè me esōjari ndaká yi? Mbá mbok newú Yesu ndu ekotákátí apu chye bo Israel esōjari.

¹² Ntá bo abhen báchyè nō bhe esōjari ndu báté be babbhōj besyep mmu ke ambak chak besí Mandem, mēyān be mámkpík mángak mmuēt eyap.

¹³ Bǎma, mbák chi bhe, Mandem abhínj be be báképerē bhak basem anten bebhé, ke nefere ane bafere bhe ndú kesem áké bhak enyinj ene ékú mánkáysí be bákway beká menyinj ebhen mmuēt nkwa áyān mmu anká. Enyinj ene babbhōj beká chi bekwak bati ndú ekōj.

¹⁴ Bebhé menkem bechem ndu ebhé émot ene epoko bō, ne yō erem be, “Kōj yēntiki mmu mbó mmuēt yē.”

¹⁵ Ke mbák bákú chi mbó nyābhi ené énemti, endakati nōkō bati, sōt ka mpok be báké bho beway bati.

Nkaysi nkwa apú enyumot ne ane Efónj Bedyere

¹⁶ Enyinj ene nchí ghati yē bhe chi be dš ká Efónj Bedyere anja nōkō bhe mbi, ne báké kú chi menyinj ebhen mmuēt nkwa ájwaka be yi anká.

¹⁷ Menyinj ebhen mmuēt nkwa ájwaka be bo manká bépú kō ndōj amot ne menyinj ebhen Efónj Bedyere áyān kō manká, ne enyumot ke echí be menyinj ebhen Efónj Bedyere áyān kō manká bépú kō ndōj amot ne bebépti menyinj ebhen mmuēt nkwa ájwaka be mmu anká. Menyinj ebhen bepap bepú kō ekak émot, ne éti yō ke bápú kway beká menyinj ebhen babbhōj nti beká.

¹⁸ Ke mbák Efónj Bedyere áyā bhe mbi, nō bāpu antenē bebhé.

¹⁹ Menyinj ebhen mmuēt nkwa átō mmu anká bépú bhese. Bēchi chi bebú kebharé, ne bepš nkaysi ndu baraká kebharé ne ménjwaka ndú baraká kebharé.

²⁰ Menyinj bechak chi bekojō bōmandem nsé, ne baraká babú, ne bepap bati, ne bétánj, ne mpabhamík, ne bebenti, ne nkaysi ane mmu abhōj chi ndyere éti mmuēt eyi, ne békóre mmuēt ndú bakwó, ne epinj ákóré,

²¹ Ne bebhōj amík abúabú ne bati, ne bekwen mmém, ne bepá ebhen bétō bo ndú epusí, ne menyinj bechak mbó ebhō. Nchí ya be batú mbó enyu esí bé, bo abhen bákú menyú menyinj ebhen bápú kway bebhōj nepém enen nebhiki bhōj ngwenti ne Mandem.

²² Ke epinj ené Efónj Bedyere áchyē mmu chi epinj ené ékú yi ambōj ekōj ne bati, ne ambōj manják, ne kpák, ne ekébhénti, ne berinti, ne ambōj eriti nti, ne ambak mmu tetep,

²³ ne yi kebhak gum gum, ne nekémémuet. Yē ebhé epu ené ékanj bo báké kú menyinj ebhen.

²⁴ Ne bo Yesu Kristo mánanj bafere nti ndú bebépti menyinj ebhen bō mánjwaka nyaka beká. Echí mbó be bágo mmuēt nkwa ne menyinj ebhen yō áyān mmu anká ndu ekotákátí.

²⁵ Tēndu Efónj Bedyere ke áchyē bese nepém enen sébhōj nēne, sebhōj berō yi ámbōj betanj ndú nepém enese.

²⁶ Bǎma, yē mmu ake yoj mmuēt. Mmu áké yōkō nti, ne mmu ake yinj nti ne amík abúabú.

6

Enyinj ene mmu apí ke yi ághem

¹ Bǎma, be bho Efónj Bedyere achi ne bhe, mbák mángó ndú mmu ákú bebú, kwák ká yi petii be ampetnsem ndú mbi Mandem. Ne ndú bákú nō, sōt ká mpok be be babbhōj báké kwen ndú nemō.

² Pokó nóká ká batu bati. Mbák mánká nō, nō babbhāre ebhé Kristo.

³ Mbák mmu akaysi be achi mūngo, ené yi apú yēnyinj, árwó chi mmuēt.

⁴ Yēntiki mmu ánjínj menyinj ebhen yi ákú, ne mmu ane ákú sayri ánják ne mmuēt eyi, kebhak be áyēnti mmuēt ne mmú achak.

⁵ Yēntiki mmu abhōj beká chi ebhi betik ebhen Mandem achye yi anká.

⁶ Mmu ane bátōj yi Eyōj Mandem abhōj bechye mmu ane átōj yi aywí ákóré beriti menyinj ebhen yi ábhōjō.

⁷ Mmu áké rwo mmuēt, yē mmu apú kwáy berwō Mandem. Enyinj ené mmu apí, yó ke yi ághem.

⁸ Mmu ane apí chi menyinj ebhen bechye mmuēt yi manják, ághem chi newú. Ke mmu ane ákú menyinj ebhen Efónj Mandem áyān yi anká ághem nepém enen nebhiki bhōj ngwenti.

⁹ Séké pōp yē beká berí mbōnyune, mbák sebhiki fere amó, mpok ánkway, chōj séngem eriti mbwōt.

¹⁰ Ndu echí nō, yēntiki mpok ane sébhōj mbi, senká yēntiki mmu berí, sayri sayri, bati bōnkwo.

Bakak ne ngwenti manie

¹¹ Ghó ká beremé basinj amen nsóré besinj ekáti ene ntá yeka ne awó awa membōj.

¹² Bo abhen báyān beká be yēntiki mmu ambōj manják ne bho ke báfyē betanj be mansyep bhe. Bákú nō ndu bápú yanj be bo Israel mánychē bho esōjari bé bághāti bo bé newú Kristo ndú ekotákátí ke népeme mmu.

¹³ Bo abhen basyephe bho bápú bhūere mbōj bebhé menkem. Ke báyān besyep bhe be mámpányu bé báchi bakojo bhap.

¹⁴ Kε Mandεm akεka bε mpányu εti enyιη εchak εbhíkífuεt chi εti nεwú Yesu Kristo Acha ndu εkotákátí. Εti nεwú Yesu ndu εkotákátí. Menyιηί mmik berεp ntá ya chi mbε begú menyιη, nε mε ndεp chi mbε ngú ntá menyιηί mmik.

¹⁵ Yε básyεp mmu syεp, yε babhiki syεp, εbhiki bhεη yεnyιη bekε. Nnémm enyιη chi bε sembak bε bakε.

¹⁶ Kpák ambak nε bhe, ntínso Mandεm némbak nε bε Mandεm mankem abhen bákόηo εbhé εkε ene.

¹⁷ Bεbho εchεη, yε mmu áképεε chye mε εσάηori mbεnyune berιη εbhen bεchi mε amuεt bétόη bε nchi mmu Yesu.

¹⁸ Bεma, berιndu Yesu Kristo Acha mémbak amεm bati ayεka. Amen.

Ekáti Pōl ntá Nkwō Efesos

Ekáti ene Pōl asiní ntá bōnkwo abhen Efesos

¹ Me Pōl, muntó Yesu Kristo bekoŋo nkaysi Mandem, ke nchi siŋ ekáti ene.

Nchi siŋ ntá yeka bo Mandem abhen bábhàre bariap ndú Mandem áchémé bhe ne Yesu Kristo.

² Mandem Etayese ne Acha yese Yesu Kristo mántón be berindu, mányché be kpák.

Enyu Mandem dyèt bese ndú sébhrémuet ne Yesu

³ Sémbítí Mandem Mmu achi Chi Yesu Kristo Acha ywese. Yi achyé bhese yéntiki áfók ané áfú amfay ndú nebhuet ane yi achi Mfo aré, mbonyune ábhat bhese ne Kristo.

⁴ Mandem ápéré ghoko mmik, anán ayap nyaka bhese ndu áchémé bhese ne Kristo, be sémbák nyáná, kebhón bekwéné besí bhi.

⁵ Ndu ákón bhese, anán ati nyaka be sémfáét ntá Yesu Kristo sémbak bōbhi. Aku no bekoŋo enyín ene yi áti nyaka beka,

⁶ be sémbítí yi éti beyá berindu ebhen yi átónj bhese ndéndem, ndu ábháre bhese ne Mýwi mmu yi akón tontó.

⁷ Mandem aku bhese ne manonj Kristo aféré ndú kesem ndu ábháre bhese ne Kristo. Ne afónórí bhese ndú sépú bhære bebhé. Aku no bekoŋo enyü yi átón bhese beyá berindu

⁸ ebhen yi áre tón bhese, aku nkwō be sémbónj nerinindak nenkem ne nejwímem nenkem.

⁹ Enyín ene yi áti nyaka beka ené sébhíkíre riŋi nyaka, ati beka yo befaet ndu menyín ebhen Kristo áká.

¹⁰ Enyín eyo no Mandem ati beka echi nyaka be mpok ánán ánkwáy, yi áchem menyín menkem, ebhen amfay ne ebhen fá amik, amfyé amō Kristo.

¹¹ Mandem áká yéntiki enyín mbo enyü yi áti beka. Ayap bhese tentep ndu ákón nyaka beka no, bé sémbák bōbhi ndú yi ábháre bhese ne Kristo mbonyune yi áká menyín ebhen yi áti nyaka beka bekoŋo menyín ebhen yi áyán beka.

¹² Besé bho séyámbi bebhaka nti ne Kristo sebhán beka bo mámbítí yi éti keném eki.

¹³ Echi enyumot ne bhe nkwō. Mánán bághok eyon ene echi tetep, ne chí Mbok Ndindí be Mandem ápeme chaŋ bhe, ne mánókó Kristo. Mpok ane mánókó, Mandem achyé bhe Efónó Bedyere mbo sebhán ndu betonj be báchi bōbhi nkúbhé mbo enyu yi afyé nyaka bariap be áká.

¹⁴ Achyé bhese Efónó Bedyere mmu yi achyé bōbhi. Éti yo, sérinji be Mandem

áfere chaŋ bese mankem bo séchí bōbhi ndú kesem. Ene éká bo báre bití Mandem ndú betan ebhi beyá becha.

Pōl ánikmmuet éti bōnkwo abhen Efesos

¹⁵ Te mpok ane njámbi ngoko be básíki nti ne Yesu Acha ne bé bákonj bo Mandem mankem,

¹⁶ mbákí rō bekaka Mandem éti yeka ndú mpok ane mēnikmmuet.

¹⁷ Mēnikmmuet ntá Mandem mmu ábhónj betan menkem. Achi Mandem Yesu Kristo Acha ywese. Achi nkwō Etayi. Mēnikmmuet be yi anchye bhe Efónó yi mmu áká mándinji Mandem mándak noko chi ambi.

¹⁸ Mēnikmmuet be yi ánéné batí yeka sayri enyu ené bárinji maném menyín ebhen bábháká nti are be chaŋ yi ankā ntá bo abhen yi ábhínji. Nchi yan be mándinji beyá áfók ane yi afyé bariap ndu beka maném menyín ntá bo abhen bachi abhi.

¹⁹ Mēnikmmuet be mándinji enyü betan ebhi beyá enyü ené sepu kway beyenti bho. Beyá ndu bekwak bhese bho sénókó yi. Betan ebhi bho beyá tontó.

²⁰ Ne nkúbhé betan ebhen ke Mandem áká nyaka Yesu ápérénsem ndú nepém achókó ebhé awónem ywi awu amfay ndú nebhuet ane Kristo achi are mbo Mfo.

²¹ Aré, abhón betan amfay boángel mankem ne bafó bhap, ne amfay yéntiki enyín ene ébhónj betan awu amfay ne fá amik. Abhón betan amfay bafó mankem, abhen bakwánwanj ne abhen bachi befónó nkwō amfay bo abhen báchi ndú nenjókómik enen mfa enen nétwō.

²² Afyé menyín menkem amó yi be ndú áká yi mmu abhón betan amfay yéntiki enyín, ámbák munti ntá bōnkwo.

²³ Ne bōnkwo mankem báchi mmuet Yesu. Amuet bōnkwo ke bágho beri Kristo menkem ne mbák chí Kristo, amuere-yi ke bo bágho beri Mandem.

2

Mandem achyé nepém nekō ntá bo Kristo

¹ Ndú mpok ane afuéré ansem, báchi nyaka mbo bawú besí Mandem mbonyune bápú bhære nyaka bebhé Mandem éti beyá bebá ebheka.

² Mpok yo, bepinj ebheka bebhak chí ebhen bó mmik ne mánkonjo noko chí mfo befónó bebábaba ane, néne, abhón betan ndú bepinji bho. Mfo befónó wu ákém batí bo abhen bátánji ne Mandem.

³ Bese mankem nkwō sékú nyaka mbo bho, sénkonjo noko chí bebépti menyín ebhen mmuet eyese ne batí yese ánwaka be senka. Ndú ntee ayese yo, Mandem abhón nyaka bechye bhese ntémsi mbo yéntiki mmu achak ndu ábé nyaka nti tontó éti bebá.

⁴ Ke ntinso Mandem neya tontó. Atón ye bhesé chi ekon eyi ene éyá échá.

⁵ Ne yé chi mpok ane séchí nyaka mbo bawú éti sepu bhuere bebhé Mandem, yi aká sébhak nepém chéchem ne Kristo mmu ápérénsem ndú nepém. Bekonjo berindu ebhi ké yi ápémé bhé.

⁶ Ndu Mandem ábháré bhesé ne Yesu Kristo, yi aká sépetnsem ndú nepém ne yi. Ne aká séchókó ne Kristo amfay ndú nebhuet ane yi achi Mfo.

⁷ Aká bhesé beyá beri enyu yo befuét ndú enyiyi ene Yesu Kristo áká ndu bekwak bhesé be séntón bo abhen mpok ane átwò ansem enyú berindu ebhi beyá tontó enyu ene sépú kway beyenti bho.

⁸ Mandem ápémé bhe éti berindu bhi ne ndú bábhónó neka ne yi. Abhíkí peme bhe éti berítí menyiyi ebhen báká, chi akap ane yi áchyé bhe ndéndem.

⁹ Mandem abhíkí peme be be báka nyaka berítí betik. Yé mmu áké pá ye nnyu.

¹⁰ Séchí ye chí awó-betik Mandem. Aghókó bhesé, abhat ne Yesu Kristo, bé sénká nókó chí berítí menyiyi. Ne Mandem anán átóntí nyaka berítí menyiyi ebho ábháré ntá yese, be sénká nókó bho.

Yesu Kristo aká séróp chi mmu amot

¹¹ Bé bho bápú bo Israel, báke ghokontik enyú báchí nyaka ndú mpok ane áfuéré ansem. Bo Israel básyep bho, ne éti yo bábhini mmuet yap be, “Bo abhen básyephe bho ne bábhini bo abhen bápú bo Israel be, bo abhen babhiki syep bho.” *

¹² Báke ghokontik be mpok eyo bábhiki bhon nyaka yéenyi beka ne Kristo. Bé kebhon enyiyi ne bábhak manko ndu nkwo bo abhen Mandem áyábhé afyé bariep éti menyiyi ebhen yi áyàn beka ntá yap, ke eyo ebhiki yini nyaka bhe. Bábhiki bhon nyaka yéenyi ené bábhaka nti aré mánòñ noko fá ndú mmiki ne, ne be kerini Mandem.

¹³ Básap nyaka neko ne Mandem, ke néne, Mandem abhat be ne Yesu Kristo, áka mámbák kekwo ne yi befuét ndú manon Kristo amen áróñó amik.

¹⁴ Kristo yimbón áká bhesé bo Israel ne be bho bápú bo Israel be sémbák kpák ne bati. Mpap achi nyaka nenti enese mbo nkók ane ákóré bhesé. Aféré mpap ayo mpok yi ágú, aká séróp chi mmu amot.

¹⁵ Achóntí betan ebhen bebhé Moses menkem. Mbok bebhé bebhak éti menyiyi ebhen bo babhón beka. Bechak bekónjo bepinítak. Aká enyuyó be bakwó bho apay andóp chi nkwo amot, no chi, nkwo bo bako abhen Mandem ábháré ne yi. Enyu eyo ké

yi aká kpák ámbák nenti bo Israel ne abhen bapu bo Israel.

¹⁶ Aféré mpap nenti bakwó bho bho apay befuét ndú newú eni ndú ekotákátí. Aká bé bakwó bho apay mándóp chi nkwo amot, ne be bo Israel ne abhen bapu bo Israel, mam-bak eriri ne Mandem.

¹⁷ Átwó ye aghati Mbok Ndindí ane árim be kpák achi ne bé bho báchi nyaka neko nesie ne abhen bachi kekwo.

¹⁸ Chi befuét ntá Yesu Kristo ke Efónó Mandem ákwák bhesé ne be be sémbón mbi beron ntá Eta.

¹⁹ Bé bho bápú bo Israel bápét bápú ye manko, ne bápú bo abhen báfú neko nesie. Báróp chí bó etok mbo bo Mandem bachak, ne bó nnereket Mandem ane áchí mbo éfo émot.

²⁰ Bé ne bho báchi bekpókó ntóp ebhen básóré báté eket eyo. Baremé kepinti ne bonto Yesu báchí nebhúéréket enen bághókó báté eket eyo are, ne Yesu Kristo yimbón achi ekwap ene ékém eket.

²¹ Yi aká bese bho sechi manókóket nyáná nyáná sébhát mmuet ne bati sayri enyu ene ekerakap été sene ne égo bebhak nyáná ndú echi ntá Acha.

²² Ne ndú Mandem áchéme bhe ne Kristo, yi áká bábhát mmuet ne bónkwó bachak mankem be be ne bho mámbák eket ene Mandem áchókó are befuét ntá betan Efónó Bedyere.

3

Betik ebhen Pól áká ntá bo abhen bápú bo Israel

¹ Me Pól, mēñikmmuet ntá Mandem éti yeka bo abhen bápú bo Israel. Nchí mükēnōñ mbonyune nchí ghati bho Mbok Ndindí éti Yesu Kristo ndu bekwak bhe.

² Nkáyí be mānan bághok éti betik ebhen Mandem áchyé me éti berindu ebhi be nku ndú bekwak bhe.

³ Átón me menyiyi ebhen béchí nyaka bhésé bhésé, ákú ndiñi bho, mbo enyú nsini mandú ngátí bhe éti mbok menyiyi ebho.

⁴ Mpok bápáy ekátí ene, chon mánkwáy begho be njwimem sayri ndú nkaysi Mandem ane achi nyaka bhésé bhésé éti Kristo.

⁵ Ndú mkpáká bho ane éfuéré ansem, Mandem abhíkí ka bho mándini nkaysi yo, mbo enyú yi áká néne be Efónó Bedyere ántón yo ntá bonto ne baremé kepinti bhi, bó bho báchi nyáná ntá yi.

⁶ Nkaysi bhésé bhésé yo achi be bo abhen bápú bo Israel bábhón nkwo áfók ane bo Israel bábhón, be bó báróp chí mmu amot ne

* 2:11 “Bo abhen bábhiki syep bho”: Nnyén enen chí nnyén keyókó ndu betan be bo abhen babhiki syep bho bapu pépép besí Mandem.

bo Israel ne be chon mambon menyin ebhen Mandem afye bariap be aka nta bbbhi ndu yi abhare bho ne Kristo. Befuet ndu Mbok Ndindi eti Yesu Kristo ke babhono menyin ebho.

⁷ Mandem aton me berindu, asot me be nku betik ebhi ndu beghati bho Mbok Ndindi-ne. Aka no ndu achye me betan ebhi.

⁸ Tendu mbiki ghaka mbo ye mmu Mandem achak, yi aton me berindu, achye me betik beghati bo abhen bapu bo Israel afok ane afu nta Kristo. Afok wu aya enyu ene mmu apu kway bejwimem ndu wu ankem achi.

⁹ Betik bechak ebhen yi achye me chi be nku bo mankem mangó menyin ebhen Mandem mmu aghoko menyin menkem abhare nyaka bhesé bhesé ndu mpoknkem ane afueré ansem.

¹⁰ Mandem aka ne be nene, befuet nta nkwo Kristo, anton befono bebabebe ne bafó bhap no babhono betan amfay ndu nebhuet ane Yesu achi Mfo are enyu yi abhono nerinindak ndu yentiki enyin ene yi aku.

¹¹ Mandem aka mbo enyu yi ati nyaka te mpok yi abhiki re fuet nta Acha ywese Yesu Kristo.

¹² Ndu Mandem abhare bhesé ne Kristo ne sésiki nti ne yi, sékway beron nta Mandem ndu berem kepi ne yi, kebho bechay ne kemakati be yi aghok bhesé.

¹³ Ndu echi no, nchi ghati bhe be báké fere amo eti besonari ebhen megho eti yeka ndu bekwak bhe.

Pól anikmuet eti nkwo Yesu abhen Efesos

¹⁴ Ndu Mandem aka beya menyin, nchi kwen besi Mandem Etayese ndu menikmuet eti yeka.

¹⁵ Yi afye nnyen eni ndu maneréket ankem, awu amfay ne fá amik.

¹⁶ Yi atan acha ne abho beya afok. Menikmuet be yi anka bati yeka antan amem ndu betan Efono Bedyere,

¹⁷ be Kristo ambak amem bati yeka mpoknkem ndu basiki nti ne yi, ne be mambak mbo enok ene bakan eyi achwe amik sayri ne mbo eket ene éte sené ndu ekon Mandem.

¹⁸ Enyu eyo, be ne bo Mandem bachak mankem bakway bejwimem be Kristo akon bhesé tonto enyu ene mmu apu kway beyenti yo.

¹⁹ Menikmuet be mandini ekon ene Kristo, yendu sépu kway berini yo enkem, be mankway berap chi mbo Mandem ndu epin eyeka.

²⁰ Mandem akway beka encha menyin menkem ebhen sékway menikmuet be yi anka ndu bekwak bhesé, ne encha enyu ene sékway bekaysi be chon yi anka. Aka no ne

betan ebhi ebhen beká betik amem nepém enese.

²¹ Bese bho sechi ndu Nkwó Kristo, bo Mandem abhare ne Yesu Kristo, sénchi Mandem kenóko. Ndu mpaká bho enkem, mpoknkem. Amen.

4

Nkwó Yesu bachi mbo mmu amot

¹ Ndu echi no, me Pól mikenon eti Yesu Acha, nchi semti bhe be ekakaneke eyeka embak ene ékway ne bo abhen Mandem abhini be mambak abhi.

² Bon ka neséptimuet nenkem. Báké bhak gum gum ne bho. Bon ka ekébenti. Ton noko ka bati ekon, mansot bho mbo enyu bachi.

³ Bon ka beya ekwak ndu bekem nechememuet enen Efono Bedyere aka mambon befuet ndu kpak ane agwot bhe ne bati bo Kristo.

⁴ Bese mankem sechi ndu mmuet amot, sebhon chi Efono Bedyere amot. Ne echi enyu emot nkubhé mbo enyu enyin emot ke echi ene sébhaka nti are, be Mandem abhini bese be sembho chon yo.

⁵ Acha amot ke sétok. Bese mankem sénoko chi enyin emot. Sébhon chi nejwiti nemot.

⁶ Mandem amot ke achi, ne yi achi Etayese mankem. Achi Mfo bbbhi mankem, afuet nta yese beka betik ebhi ne Efono Bedyere achi ne bbbhi mankem.

⁷ Ke yentiki mmu abho ayi njenti akap kekuri ane Kristo achye yi ndu beka betik ne wu.

⁸ Eti yo ké Ekati Mandem érem be, “Mpok yi akó te amfay, asot ngéntay bo abhen yi akémé be mankonjo yi, akore beriti menyin nta bho.”

⁹ Ke enyin ene Ekati Mandem érem be, “Yi akó amfay”, eghati bhesé be yi? Eyo éton bhesé be ananja asepa nyaka ndu etokó bawu.

¹⁰ Nkubhé mmu ane asébhé amik ke akó kpát afuét nebu, be menyin menkem mémbak mbo enyu bebhon bebhak.

¹¹ Ne yi ke akóre akap nta bho. Nta mbok, achye akap bebhak bonto. Nta bachak, achye akap bebhak baremé kepinti. Ne nta abhenefu, ane beghati bho Mbok Ndindi, ne achye mbok akap bebhak babhabberi.

¹² Kristo aka no be bo mankem abhen yi achye bati betik ayo, mankwak bo Mandem be mankway beka betik ebhi enyu ene mmuet Kristo atan andok noko chi ambi.

¹³ Ndu echi no, chon bese mankem sendok ambi menoko Mmo Mandem, ne ndu berini yi enyu emot. Mbak séchi enyu eyo, chon séngo sénéne, ne sánaja bebhak mbo Kristo.

¹⁴ Séképere bhak bo abhen bachi mbo móachwi ane mpérényen édép énten ebhé emot, éndep énten ebhé echak mpok batonjo nse bárwó bho ne nsé yap. Batonjo nse bho

bákà bo manem ebhi ndu bákòṅo baraká nse ane bó bátòn.

¹⁵ Enyin ene sébhónó beka chi bekon bati, ne berem chi menyin ebhen bechi tetep eti Mandem be séngo nako ndu yéntiki mbi kpáte séndop chi mbo Kristo mmu achi nti ntá Nkwó Kristo.

¹⁶ Yi ke áchém bóbhi mankem ndu nkwo amot be mámbák mbo mmu amot nkúbhé mbo enyū mmuet nkwa achi ne manok ane áfánjá byonómuet menkem bé mmuet ambak amot. Ne ndu mmuet nkwa, mpok yéntiki nebháérémuet áká ebhi betik sayri, mmuet ágò eriri. Enyu eyo ke echi ne bónkwó Kristo. Mpok bó bákòṅ bati ne yéntiki mmu áká ebhi betik sayri, bákwa bati mánséné ndu neka enen babhóno ne Yesu.

Bo abhen Mandem áchéme ne Kristo bábhon nepém neko

¹⁷ Nchi ghati ye bhe ne nchi semti bhe ndu nnyén Acha be bábhiki pere bhon bébhak mbo bo abhen bápú bo Israel. Bó bákòṅ chi bepó nkaysi yap.

¹⁸ Báchi amem ejuri ne báfap nyaka bho ne nepém enen Mandem áchyé, mbonyune bachi amik néménémé ndu nejwímém enap ne bágwót bati ayap amem.

¹⁹ Bábhiki bhon ye mandu ntíanwóp. Báchyé ye mmuet ndu beka baraká ntianwóp ane mmuet eyap éyàn bo manka. Bákà barak épusi ankem, ne bápú ro beka yo.

²⁰ Ke be, puyé enyū eyo ke bátón bhe eti Kristo.

²¹ Ne mánan baton be menyini tetep eti Mbok Ndíndi eti Yesu.

²² Feré yé ka esí mkpá ayeka ane áchyé nyaka be ebépti ekakáneko. Bebépti menyin ebhen mánwaka nyaka beka bérwó nyaka bhe ne ménchonti noko bati yeka amem.

²³ Dó ká Mandem anká mámbak bó bako ndu bati yeka be nkaysi yweka ámbák nko.

²⁴ Ne yéntiki mmu yweka abhon béfyé mkpá nko ane Mandem aghoko, be ámbák mbo yímbon. Mkpá nko yo chi epin éko ene echi chak tetep besí Mandem, ne echi nyánjá tetep.

²⁵ Ndu echi ná, dó ká baraká nse. Besé mankem séndem noko chi tetep ne bati, mbonyune echi mbo bepókómuet nyánjá nyánjá ndu mmuet amot.

²⁶ Mbák mmu yweka abénti, áké ro bebénti bhi mento yi ndu bebá, ne áké bháere bebénti anti ndu nywóp nenkem.

²⁷ Kéchye ka Satan mbi bé ándwó mmu anká bebá.

²⁸ Mmu ane áchi ngép áképere ghép aghép. Mmu abhon beka betik sayri ndu bekem nepém eni ne ndu bekwak bachébhébo.

²⁹ Yé ebépti éyon éké fu be anyu. Dem náko ká chi menyin ebhen békwak bo mántan ndu mbi Mandem mbo enyū yéntiki mmu

ábhónó bego. Mmu abhon berem chi enyin ene ékwak abhen bághók yi.

³⁰ Ne báké ka Éfónó Bedyere Mandem ambon kesóti. Mandem achyé bhe Éfónó Bedyere mbo erin ene étón be báchi bóbhi ne be chon ananja beferé bhe ndu kesem ewak émot.

³¹ Dó ká nkaysi beyá mpap, ne bebénti, ne echoko-nti, ne bétánjá, ne bechonti manyén bati, ne yéntiki nkaysi beka bati bebá.

³² Tón ká bati berí, mángó bho ntínso. Ne fonjorí náko ká bati mbo enyū Mandem áfuéré ntá Kristo afonjori bhe.

5

Epín ene ékway ne nkwo Kristo

¹ Téndu báchi bó Mandem ne yi akon be tontó, náko yeka epin eyi.

² Bábhon bekon bo ndu nepém eneka nenkem nkúbhé mbo enyū Kristo ákónó bhesé ne áchyé nepém eni eti yesé. Achyé mmuet mbo akabhénya ane áchyé Mandem beyá manák.

³ Báchi bo Mandem. Báké bhon yényin beka ne epúsí, ne bebépti nkaysi. Báké fyé amik ndu menyini bo bachak. Báké ro mbon be mántáká menyin ebho ndu nkwo yweka.

⁴ Báké rem ye bepó-kepi ne bebhokori kepi, ne báké ka bechonó ntok. Ke chyé náko ká bakak ntá Mandem.

⁵ Díní ká be ye nkonó baghóré, ne ye chi mmu ane nti eni népú amem pépép, ne mmu ane afyé amik ndu menyin bo bachak apú bhon ákóré ndu nebhuet kéfo Kristo ne Mandem. Mmu ane afyé amik ndu menyin bo bachak achi mbo mmu ane ábhónó bomandem bachak mbonyune akon menyin ebho acha Mandem.

⁶ Báké ka ye be mmu ánsót beyon ebhen bechi fuu andwó bhe. Díní ká be menyū menyin ebho ke béká Mandem ambenti, ne chon antemsi bo abhen bapu ghok yi.

⁷ Báké bhak ndu nson amot ne menyū bóbho.

⁸ Bě báchi nyaka ndu ejuri. Nēne, ene Mandem áchéme bhe ne Yesu Acha, bón ká ekakáneko ene ékwáy ne bo abhen bachi amem bediéré.

⁹ Bediéré béká bo mámbon eriti epin, mámbak chak, ne mámbak bo abhen bachi tetep.

¹⁰ Yéntiki mmu yweka ánu berini menyin ebhen béchyé Acha beyá manák.

¹¹ Báké fyé mmuet ndu beka menyin ebhen bo abhen bachi amem ejuri báka. Menyin ebho béchi ndéndem. Bábhon beka bo mandini kponoron be menyin ebho bébep.

¹² Mbon bérém eti menyin ebhen bo báká bhésé bhésé chi enyini ntíanwóp.

¹³ Mpok bediéré béghò ndü enyìn, bétòn enyu yò echi,

¹⁴ mbonyune bediéré ke békà mángó enyìn. Ndu echi na ke bārēm be, “Mbàere kenò, ñemé!

Fú ndü newú, ne chòñ bediéré Kristo méngò wò amuet.”

¹⁵ Yéntiki mmu yweka ánsot ye mpok ne ekakánekò eyi. Báké bhak mbò bechiñtí bho. Báka ká chi mbò baríñindak.

¹⁶ Kà ka berí yéntiki mpok ane bábhónj mbi bekà nò, mbonyune beyá bo bákkà bebéptí menyìn néne.

¹⁷ Ndu echi nò, báké bhak bechiñtí bho. Nu ka béríñ enyìn ene Acha áyàn mánkà.

¹⁸ Báké bhak bakwené mmém. Eyo ékà mmu áké kway bekem mmuet, éntwò ye yi ne ménémé. Ke dš ká Efónó Mandem ambak ne bhe, ambón betan ndü nepém yéntiki mmu yweka.

¹⁹ Kwáy nókó ka menyù bakwáy Nku Nsí, ne bakwáy Mandem, ne bakwáy ane Efónó Bedyere áchyè ndu béfyé bati ntí. Kwáy nókó ka bakway ndu bebíti Acha ne bati yeka ankem.

²⁰ Kaká ká Etayese Mandem mpoknkem éti yéntiki enyìn ndü nnyén Yesu Kristo Acha.

Enyù baghoré ne maném abhap bábhónj bēbhak

²¹ Septí nókó ka mmuet ntá bati. Epiñ eyo émfú ndü kenókó eken báchyè Kristo.

²² Baghoré nebhay, septí nókó ká mmuet ntá maném abheka mbò enyù básepti mmuet ntá Acha.

²³ Nném achi mñnti ntá ngoré ywi mbò enyù Kristo achi mñnti ntá bōnkwo. Bōnkwo chi mmuet yi ne yimbōñ ke ápēme bho.

²⁴ Yéntiki ngoré abhōñ ye besépti mmuet ntá nném aywi ndü yéntiki enyìn, mbò enyù bōnkwo básepti mmuet ntá Kristo.

²⁵ Bē maném, yéntiki mmu yweka abhōñ bekōñ ngoré ywi nkúbhé mbò enyù Kristo ákōñ bōnkwo ne agú éti yap.

²⁶ Agú bēka bō māmábak pépép besí Mandem ndu ásó bho ne manyiép ne Eyōñ Mandem.

²⁷ Kristo akà nó be ankway bekà nkwo Kristo mantwò ntá yi ne beyá berí, kebhōñ yēnyìn ene ékà Mandem ne yé chi bo mánji bho.

²⁸ Enyu eyo nkwo ke echi be yéntiki nném abhōñ bekōñ ngoré ywi mbò mmuet yi. Mmu ane ákōñ ngoré ywi ákōñ chi mmuet yi.

²⁹ Mmü ane ápábhé mmuet yi apú. Yéntiki mmu áyñi mmuet yi sayri ankém yò eriri mbò enyù Kristo áyñi bōnkwo,

³⁰ ne bese mankem sechi bepókómuet ebhi.

³¹ Ekáti Mandem érēm be, “Mbakanem abhōñ beró máyi ne etayi

anchem mmuet ne ngoré ywi, bō bati apay mándop mmü amot.”

³² Beyōñ ebhen bérēm enyìn ene echi bhésé bhésé. Ndiñi be bérēm chi enyù Kristo achi ne Nkwò Kristo.

³³ Ke échi enyu eyo ne bhe nkwo. Yéntiki mmu abhōñ bekōñ ngoré ywi mbonyu ákōñj mmuet eyi yimbōñ, ne yéntiki ngoré abhōñ bechyé nném ywi kenókó.

6

Enyù bō bábhónj bēbhak ne bōmáyp ne bachi bhap

¹ Bō, yéntiki mmu yweka abhōñ begbok máyi ne etayi, mbonyune báchi bakōñj Acha ne echi chak bekà nò.

² “Nokó ka manò ne bachi bheka.” Ene, chí ebhé mbi ené Mandem afyé bariep amen abhak ne mmu ane ábhère yò.

³ Bariep amò achi be, “Mmü ane ábhère ebhé ene, yéntiki enyìn ebhak sayri ne yi, ne ábhōñ erorí nepém fá amik.”

⁴ Bē bachiñbho, báké bhōñ epiñ bekà bati ambe bš bheka. Enyìn ene bábhónj bekà chí ménnyüre ne betōñ bho mbò enyù Acha áyàn.

Enyù basem ne bachi bhap bábhónj bēbhak

⁵ Basem, yéntiki mmu yweka abhōñ begbok mmu ane ábhónj yi fá amik sayri. Chié nókó ka bho kenókó ne bechäy ne newerémuet ne mánkà nókó betik ebheka ne ntí nemot nkúbhé mbò enyù bághòk Kristo.

⁶ Báké ghok bho chí ndiere besí bhap ne ndü bekà bō mambōñ manák. Ke kà ka enyìn ene Mandem áyàn mánkà ne ntí nenkem mbò basem Kristo.

⁷ Kà nókó ka betik ne manák mbò be bātòk chi Acha, puyé nkwa.

⁸ Diñi ká be yi ákap yéntiki mmu bekōñj berí ebhen yi áká, yé achi nsem, ye apu.

⁹ Bē nkwo bho bábhónj basem, kém ká bho sayri. Báké pá bechyé bho ntemsi. Diñi ká be Eta mmu achi amfay ke ábhónj be ne bho, ne yi apú tōñ kérínámik.

Menyñi nenu ebhen bo Mandem

¹⁰ Enyñi ngwenti ene nchi ghati bhe chi ene: Kém ká nebháremuet eneka ne Acha be mántán ne betan ebhi ebhen beyá becha.

¹¹ Kém ká menyñi nenu menkem ebhen Mandem áchyé, bē mánkway menu ne Satán, mñnte kpíri mpok yi áyàn berwò bhe.

¹² Diñi ká be sépú nu chi ne bakwāñwan. Sénú chí ne bebéptí befónj, ne bafó bhap, ne menyù betan bechak. Sénú nkwo ne befónj ebhen bebhōñ betan ndü mmik ejuri ne, ne sénú ne ngémtáy befónj bebábēba ebhen bebhōñ betan amfay ndü mbáép.

¹³ Yéntiki mmu yweka ánsot ye menyñi nenu menkem ebhen Mandem áchyé, be

mpok esəŋəri ántwó, mánu te ndü ngwenti,
ne mándək ambi bete kpiri.

¹⁴ Ndu echi nɔ, dók ká ambi bete kpiri.
Tetep ane bárinji ámbák mbə mgbat ane
ákəm menyinji nenu ebheka. Kə nók ká chi
ndiere menyin ebhen bechi chak mbənyune
menyin ebhə bechi mbə nkú besé ane ntemé
nenu afyé ndu bekuti mbeápak eyi.

¹⁵ Ghatí nók ka bo Mbok Ndindí ane ákə
bo mambəŋ kpák besí Mandem. Ndü bákə
nə, ebhakmbə mpok ntemé nenu afyé betanji
nkwəbhénya bə ákə kwən amik mpok ájət
ntyet.

¹⁶ Enyin échák chi be mándək ambi bebəŋ
neka ne Kristo, be námbák ekuti eyeka mbə
ene ntemé nenu ákəm awó be anchyet bakəŋ
ane ádú ne ngó ané mbámbe áto.

¹⁷ Bárinji be Mandem apémé bhe. Berinji
nə ábhák ndü nkaysi ayeka mbə kəndén ane
ntemé nenu ákúti ntí ywi ne yə. Sət ka nkwó
Eyaŋ Mandem ené Efónó Bedyere áchyé bhe
mbə akparenja nsem epay ane ntemé nenu.

¹⁸ Nik nók ká mmuet mpoknkem ne éti
yéntiki enyin mbə enyü Efónó Bedyere áyà
bhe mbi. Bák ká pə. Kəm nók ká ekíkí
ndü nenikímmuet éti bə Mandem mankem be
yi ankwak bə.

¹⁹ Nik nók ká mmuet éti ya nkwə be
Mandem anchye me enyin ene mbónó beghati
bo éti Mbok Ndindí ane achi nyaka bhésé
bhésé nkebhəŋ becháy.

²⁰ Éti Mbok Ndindí kə Kristo ásóré me, akə
me nté ndü ntí ywi, ne nchí mükənəŋ néne.
Nik nók ká mmuet be Mandem anchye me
netananti be ngátí nəkə bho Mbok Ndindí
mbənyu mbónó beka.

*Pəl anikmmuet be Mandem anjet bakoŋo
Yesu*

²¹ Chəŋ Tikíkəs antwó awu angati bhe
ndü menyin bechi fá ne me ne éti menyin
ebhen mékə. Achi manə ywese ane sékónó.
Achi nkəbetik ane Acha ne yí achi mmu ane
abhəre bariep ami.

²² Éti yə, kə nchí to yi ntá yeka be ankə
māndinji enyu bese sechi, ne bə ámfyé bhe nti.

²³ Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha
mánchyé bəka bənkəwə kpák, mánkwak be
be mánkəŋ bati, ne be mándək ambi bebəŋ
neka ne Yesu Kristo.

²⁴ Nchí nikmmuet be Mandem ántón berindu
ebhi ntá bə mankem abhen bákónó Yesu
Kristo Acha ne ekəŋ ene epu gu manyiep.

Ekáti Pól ntá Nkwɔ́ Fílipi

Ekáti Pól ntá Nkwɔ́ Fílipi

¹ Mɛ Pól nɛ Tímoti, bɛsɛ bakú betik Yesu Kristo kɛ sésin ekáti ɛnɛ. Sésin ntá yeka bo Mandem mankem, bɛ bho bábháɛ mmuɛt nɛ Yesu awu etɔk Fílipi. Sayri sayri, sésin ntá yeká bɔ bati nɛ bɛ bho bákwák bɔ bati bekú betik Mandem ndú nkwɔ́ bakoŋo Yesu abhen Fílipi.

² Mandem Etayese nɛ Yesu Kristo Acha mántɔŋ bɛ berindu, mánychɛ bhe kpák.

Nenikmuɛt nɛ bakak ɛti nkwɔ́ Fílipi

³ Yɛntiki mpok anɛ nti ɛna nékwɛn bɛ amuɛt, nchí nikmuɛt nkaka Mandem ɛti yeká!

⁴ Nɛ yɛntiki mpok anɛ mɛnikmuɛt ɛti yeka mankem, nchí ká nɔ chí nɛ beyá manák.

⁵ Nchí ká nɔ nɛ beyá manák mbɔnyune báchem mmuɛt nɛ mɛ tɛ nɛbhɔnɛt beghaka echɔŋ, ndú betik ebhen mɛkú bɛgháti bho Mbok Ndíndí ɛti Yesu.

⁶ Ndíní bɛ chɔŋ Mandem mmu ábhó ɛriti betik amɛm bati yeka andɔk ambi bekú bho kpátɛ mpok anɛ yí ánaŋa bho ndu nywɔp ɛnen Yesu Kristo ápetnsem.

⁷ Echí ɛríri bɛ mbɔŋ enyú bakaysi amɛn ákú nikmuɛt ɛti yeka nɛ beyá manák. Echí enyu ɛyɔ mbɔnyune nkɔŋ bɛ tontó nɛ nti bɛ bɛ mankem báchem mmuɛt nɛ mɛ ndú betik ebhen. Mandem atɔŋ mɛ berindu ebhi ndú áchyɛ mɛ betik ebhi nká. Báchem mmuɛt nɛ mɛ néne, ɛné nchí mükɛnɔŋ, nɛ mpok anɛ nchí nyaka ndú mmuɛt ɛya nte nɔkɔ ndu áchá manyɛ betɔŋ bɛ Mbok Ndíndí achí tetɛp, nɛ bekú bo mánókɔ yɔ sayri.

⁸ Ekɔŋ ɛné mbɔŋ nɛ bhe ɛfú ntá Yesu Kristo. Mbɔŋ Mandem aríní nɔ.

⁹ Mɛnikmuɛt ntá Mandem bɛ ekɔŋ ɛné bábhɔŋɔ nɛ bati ɛngó ɛndók nókó chí ambi. Nɛ bɛ mándíní Mbok Ndíndí mándók nókó chí ambi, mándíní nɔkɔ menyin ebhen béchí chak besí Mandem.

¹⁰ Eyo ékú bɛ mánkɔŋó chí epin ɛné ɛrí échá bɛ bákké ká yɛnyin bakwap nɛ bɛ bákké ká enyin ɛné bo bákwáy beji bhe. Bá ká chí enyu yɔ kpátɛ ndú nywɔp ɛnen Kristo átwɔ.

¹¹ Mánán mambák enyu ɛyɔ, Yesu Kristo ákú mambɔŋ ɛriti epin. Ká nókó ká chí beyá berí bɛ bo mángó berítí menyin ebhen báku mánychɛ nɔkɔ Mandem kenókó nɛ mándem nɔkɔ bɛ, “Mandem abhɔŋ betan áchá.”

Pól abhɔŋ manák bɛ Mbok Ndíndí áɔŋ chí ambi

¹² Bɔma, mɛyán mándíní bɛ yɛntiki enyin ɛné ɛfákáɛ nɛ mɛ fá, ékwak Mbok Ndíndí ɛti Yesu ándók chí ambi.

¹³ Ekú kpát batemɛ nenu mankem abhen bábhábhɛri ékírí Mfɔ Rom nɛ bo báchá k mankem, báríní bɛ ɛti nchí nkoŋo Kristo kɛ báfyɛ mɛ fá amɛm ɛket ɛnɛ, “Mbɔ mükɛnɔŋ.”

*

¹⁴ Nɛ nefyɛ báfyɛ mɛ fá mbɔ mükɛnɔŋ ákú beyá bɔnkwo básikinti nɛ Yesu Acha sayri, kpátɛ bágháti bho báchá k Eyoŋ Mandem kebɔŋ becháy.

¹⁵ Echí tetɛp bɛ nɛyini anɛ mbak ɛyap báyini mɛ nɛ amík abúabú nɛ nɛyenti bó báyenti mmuɛt nɛ mɛ kɛ ákú bɔ bágháti Mbok Ndíndí ɛti Kristo, kɛ mbak báchi abhen bágháti Mbok Ndíndí nɛ ɛriti nkaysi.

¹⁶ Bɔ bho bágháti Mbok Ndíndí nɛ ɛriti nkaysi ndu bákɔŋ mɛ. Báɔŋ mɛ mbɔnyune bó báríní bɛ Mandem ayap mɛ nɛ ákú bɛ mbák fá amɛm ɛket ɛnɛ mbɔ mükɛnɔŋ chí ndu bekú bo mándíní bɛ Mbok Ndíndí achí tetɛp.

¹⁷ Kɛ mbák chí bɔ abhen báyini mɛ nɛ amík abúabú, mánjenti nɔkɔ mmuɛt nɛ mɛ, bó bágháti Mbok Ndíndí ɛti Kristo chí mbɔnyune mánú béchá mɛ. Bábhíki bhɔŋ ɛriti nkaysi. Báyan bebay mɛ chí batú áchá k anti néne, fá amɛm ɛkerékenɔŋ.

¹⁸ Kɛ yɛ ɛsɔŋɔri épú arɛ. Yɛ bábhɔŋ chí ɛriti nkaysi yɛ bábhɔŋ chí nkaysi mbámbe, nném enyin chí bɛ bo bághók Mbok Ndíndí ɛti Yesu Kristo. Eyo échyɛ mɛ manák.

¹⁹ Mpú rɔ bébhɔŋ manák mbɔnyune ndíní bɛ bɛ mánik Mandem mmuɛt ɛti ya nɛ bɛ ndú betan ɛfɔŋo Yesu Kristo, chɔŋ mánfɛrɛ mɛ ndú ɛsɔŋɔri ɛnɛ.

²⁰ Enyin ɛné mɛyán ndú nepém ɛna nɛ nti ɛna nenkem nɛ ɛné mbákánti arɛ chí bɛ nké ká yɛnyin ɛnɛ ékú ntíanwɔp ánkem mɛ. Mɛyán chí bɛ mbɔŋ nɛtanánti mpoknkem bɛ néne, nɛ yɛ chí ndú mpok anɛ átwɔ ambi, nɛtanánti ɛna nénchyɛ Kristo kenókó, yɛ ngúgú, yɛ nchí chí nepém.

²¹ Ntá ya, bebhak nepém chí béchyɛ Kristo kenókó, kɛ bɛgu ari mbɔŋ áchá.

²² Kɛ mbák ndók ambi bebhak nepém fá amík, ɛyɔ échyɛ mɛ mbi bekú betik Kristo ndu bekwak bo. Chɔŋ nsɔt yɛ chí nepém kɛ newú-e? Ndú menyin ebhen bepáy, échá mɛ ɛné mbɔŋɔ besɔt.

²³ Menyín bepáy béchí mɛ anti nɛ nchí mbɔ mmu anɛ achí ndú manyɛ mbi kerini mbi anɛ yí ábhɔŋɔ bekoŋo. Mpok nɛ mpok, nchí bhɔŋ nkaysi bɛ ɛri bɛ mbák nepém, kɛ mbɔŋ nti bérɔŋ bebhak nɛ Kristo, nɛ ɛyɔ kɛ ɛrí ntá ya échá.

* 1:13 Pól apú nyaka chí ɛkerékenɔŋ, báfyɛ yí chí amɛm ɛket, nɛ bárém bɛ yí ábhíki bhɔŋ befa arɛ kpátɛ mántán manyɛ yí.

24 Ke ɛti yeká, ɛri bé mbák nepém.

25 Ne tɛndu ndíní be ɛri be manywop ɛya ándók ambi ɛti yeká, ndíní bé chɔn mbak nepém, ndók ambi bebhak ne bhe ndu bekwak mámbɔn neka ne Yesu énychá enyu esí, bé manjak ameká anjá ancha.

26 Eyo éká ye bé mpok mpét nchí petnsem ntá yeká, ntí ámbák ane be bábhón beyá manjak ɛti enyín ené Yesu Kristo áká ntá ya.

27 Nném enyín achí be bapem ayeka ámbák mbo enyú Mbok Ndíndí ɛti Yesu Kristo ághati bhe. Eyo éká be yé ntwó awu ntá yeká, yé mbíki twó, mɛyán ngók chí bé bāté kpirí ndú nkaysi amot, ne bé mánu ne nti eneká némót bé Mbok Ndíndí ɛti Yesu Kristo ándók ambi.

28 Báké cháy bō abhen bápábhé bhe. Mánán mánós be bápú chay bho bārēm be, “Je! Bácha bhesé. Mandem átemsi chɔn bhesé.” Eyo ɛtɔn be Mandem ápeme chɔn bhe.

29 Echi enyu eyo mbonyune Mandem áká mámbák bakoŋo Yesu Kristo puyé chí ndiere ndu menoko yí, ke ndu begbō ɛsɔŋori ɛti yi nkwo.

30 Néné, bákwáy bechem mmuet ne me ndu menu nkúbhé nenu enen mēnū nyaka ɛti Yesu Kristo, ne báriŋi be mbuét ndú nenu enen fá amem ɛket ené nchí aré mbo mukenɔŋ.

2

Bebhɔn nesepitmaet mbo Yesu

1 Me, ndíní sayri bé tɛndu bábháré mmuet ne Kristo, yí afyé bhe ntí ndú ɛkɔn ené yí ábhón ɛ ne bhe. Ne tɛndu bábháré mmuet ne Efónó Mandem, Efónó Bedyere, áká bé mánkɔn bati, mántɔn bō berindu.

2 Nchí ghati ye bhe be mámbón nkaysi amot, mámbón ɛkɔn ne bati, mámbak ɛyɔn émot ndú menyín ebhen báka ne nti némót. Mbák mánká nō, manjak ama áyá ancha.

3 Báké kú yényín ndu betɔn mmuet bé báchá bati, ke yéntiki mmú yweka abhɔn besepitmaet ntá bati mbo be bō báchá yi.

4 Mmu yweka áké yíní chí ndiere mmuet yi. Abhɔn béfyé ntí ne bati nkwo.

5 Bepín ebheka bebhɔn bebhak enyu émot mbo ene Yesu Kristo ábhón nyaka.

6 Yéndu yi achí nyaka enyu émot mbo mbɔn Eta Mandem ndú babhi ankem, abhíkí kém kíkírik bé yi achí Mandem.

7 Aká mmuet mbo be apu yényín. Asot mmuet mbo nsem, atwó fá amik mbo nkwanwan.

8 Ne átwó nókó fá amik mbo nkwanwan, arók ambi bésépti mmuet amik anchye noko Mandem kenókó, kpate agú newú ntánwóp ndú ekotákátí.

9 ɛti yó, Mandem akósi yí áchyé yi betan amfáy menyín menkem, achye yi nnyén kenókó enén néchá manyén ankem.

10 Mandem aká enyu eyo ndu bechyé nnyén Yesu kenókó be bō abhen báchi amfay ne abhen báchi fá amik, ne abhen báchi ndú etókó bawú, yéntiki mmu wap abhɔn bétép mánén besí Yesu anchye yí kenókó.

11 Ne yéntiki mmu abhɔn berem kponɔɔn be chi Yesu Kristo ke achí Mfō bo mankem. Chɔn eyo énká be bo mánchyé Mandem ɛtayesé bakak ne kenókó.

Pól yi bakoŋo Yesu mándiéré mbo berónó

12 Abhen ɛkɔn, Mandem apémé bhe. Bághók ye enyú Kristo ásepitmaet besí Mandem. Bághók nyaka me mpok nchí ne bhe. Néné, ndú mpét mpú ne bhe, báké gwép ɛyɔn eyá ebhi. Ghók ká me énychá enyu esí. Nu ká beku yéntiki enyín ene bákwáy beku ndu bechyé Mandem kenókó ne bati ayeká ankem. Eyo éká bé Mandem ámbón mbi beku bapem ayeka ambak mbo enyú yi áyán.

13 Nchí rem nō mbonyune Mandem achi ne bhe mpoknkem ne ákwak bhe be mámbón ntí béghok yí, anchye noko be betan beku menyín ebhen yi áyán mánká.

14 Kú ka yéntiki enyín kenywinti ansem ne bati, ne báké bhak beyɔn beyɔn.

15 Eyo éká be yé mmu áké ji bhe ne be báké bhɔn bakwap besí Mandem. Éká nkwo be be bō Mandem abhen bábhíkí bhón bekwéné néntí bō abhen bábhónó bepō bepín, mámbák mbo berónó ntá yap.

16 Eyɔn Mandem ékwak bo mámbón nepém. Ghati nókó ká yó ntá bho. Bábhɔn beku nō be mbón manjak ndú nywop enen Kristo ápetnsem, ne be ntiet ané njéré néntí eneka ne betik ebhen nká, báké bhak ndéndem.

17 Berítí menyín ebhen báka ndú bábhɔn neka ne Yesu béchi mbo nnya ane básóré bechyé akap ntá Mandem mbo akap. Yé embak chí be nepém ena nérɔn mbo mmém amen bátó amfay nnya yó, mēbhák chí manjak, ne nchí nják ne bhe mankem.

18 Bé nkwo bábhɔn bebhak manjak. Njak ká ne me.

Pól ati beto Tímoti ne Epafrodýtos

19 Mbák chí nkaysi Yesu Kristo Acha bé ntó Tímoti awu ntá yeká, chɔn ntó yi mandú mpok. Chɔn eyo énychye nkwo me manjak mpok yi áfú awu ápérénsem ntá ya, ághátí me enyú báchi awu.

20 Me, mbíkí bhón yé mmu mbo yi ane ákwáy bekwak be ndú menyín ebhen béyíní nepém eneka, be māmfyé me ntí ndú menyín ebhen béyíní Yesu Kristo.

21 Nchí rem nō mbonyune bo bácháak mankem bákáysi chí ɛti menyín ebhen beyíní enap nepém, kɛfyé ntí ndú menyín ebhen beyíní Yesu Kristo.

22 Ke be babhɔn báriŋi be Tímoti átɔn be achí ɛrití nkubetik Yesu Kristo Acha ne

mubetok bo bachak ne nti eni nenkem. Akwak me béghati Mbok Ndindí éti Yesu mbo mmó ane ákòño étayi ansem beka betik.

²³ Nnán ngó ndú menyin bóchí ebhe eya, chon mbón nkaysi beto yi awu ntá yeka.

²⁴ Ne nsiki nti bé chon Yesu Acha anka be me nkwo ntwo awu mandú mpok.

²⁵ Nnán nka nti be échí sayri beto Epafrodáytos ámpétnsem awu ntá yeka. Epafrodáytos mmu bātó be ántwó ankwak me menu mbo ntemé nenu ndu betik Yesu chí nkoño Yesu nkwo mbo me.

²⁶ Métó yi ampeitnsem ntá yeka, mbonyune abhón ékwak begbo bhe mankem ndu bághókó nyaka be yi áme.

²⁷ Berem tetep, áme nyaka, kpát éróp chí newú, ke Mandem aghó yi ntínso. Ne abhíkí ghó chí yi aywínti ntínso, aghó me nkwo ntínso. Mbo abhíkí ka nò, mba basémé ma aya acha.

²⁸ Mbón ye ékwak néne ncha enyu esí beto yi ampeitnsem antemeri bhe awu be mángo yi batí ámpóp be amem ne be basémé ma nkwo ámay.

²⁹ Sot yeka yí ne beyá manák mbo enyú bábhónó besyepti nti nkoño Yesu. Chié ká yi kenókó, mányché kenókó ntá yéntiki mmu achák ane áchí mbo yi.

³⁰ Chié ká yi kenókó mbonyune ntí ywi áyaná rón éti betik Kristo. Chié ká yi kenókó ne ntí bé be ke bātó yi antwo te fá ankwak me tëndu be babhón bápú kway nyaka bétwo.

3

Neka ne Yesu ke nekà mmu ámbák chak besí Mandem

¹ Bóma, ndu berón ambi, yé yí yé yi, bón ká manák éti enyin ene Yesu Acha áká. Yëndu nchí ghati bhe chí nkúbhé menyin ebhen njámbi ngati bhe, éyo épú chye me esonjóri tëndu éká be bóm pap báké bhón mbi ne bhe.

² Sot ka mpok ne bo abhen báka bebépti menyin, mmú éyo nò érem be bábhón bekpot mmuet mbakanem ke ambak mmu Mandem, ené éyo étwó chí ne esonjóri.

³ Besé ke séchí bo Mandem tetep, yëndu bábhíkí syep bhese. Séchí bo Mandem mbonyune Éfónó Bedyere ke ákwák bhese sénikmuét ntá Mandem. Sébhíkí fye nti ndú menyin ebhen mmú mmik ághókó mmuet aré mbo epin besyep babhakanem. Sépanyu chí éti enyin ené Yesu Kristo áká ndu bépéme bhese.

⁴ Echi tetep be mbón beyá menyin ebhen mékwáy bégókómuet aré. Mbo échi be mmu abhón begókó mmuet chí ndú menyin ebhen yi áká, mba mbón bedep awó anti be éya enyu echa ene bati.

⁵ Békónó bepín ebhese bo Israel, básyep me mpok bábhé me. Nchí mmú étok Israel, ndú nneréket Benjamin. Bachúmbi bha chí

bo Israel. Báriní bepín bo Israel ne éyonótók bo Israel nkwo. Ne nchí mmu nkwo Fárisi, bo bho báte kpíri bé yéntiki mmu abhón bebhuere bebhé botayese.

⁶ Nchí fye nyaka beyá betan ndu beka menyin ebhen nkáysi be Mandem ke áyan nka bho kpát, nchyé noka Nkwó Kristo beyá esonjóri. Ne bekwené kebhak ne me mbonyune nchí bhūere nyaka bebhé bo Israel mbo enyú éyan.

⁷ Ke menyin ebho menkem nyaka nkáysi bé bó ke békú mémbak mmu Mandem, béróp chí bepó menyin ntá ya éti enyin ene Yesu Kristo aka ntá ya.

⁸ Bérém tetep, yéntiki enyin échák éróp chí mbo menyin ebhen mferé ndu áchwí nto anyén be ntí wa ándóp mémbát mmuet ne Kristo. Béríní Yesu Kristo Acha wa achá yéntiki enyin échák ndú nepém ena néne. Éti méyan beróp ne Yesu, mferé ntí ndú menyin menkem ebhen nkáysi nyaka be békú Mandem ámpémé me. Ne béróp ntá ya chí mbo ményín ebhen bātó ndú ebhwóré menyiní.

⁹ Nchí yan be mbát mmuet ne Yesu sayri. Puyé chí éti mébhūere bebhé bo Israel ke Mandem áká be mbák chak besí bhi. Éti neka ene ne Kristo ke Mandem áká bé mbák chák besí bhi.

¹⁰ Nchí yan ndíní Kristo ndók nókó chí ambi, ne nchí yan ndíní betan ebhen Mandem ásré nyaka áká Yesu ápétnsem ndú nepém. Nchí yan mbat mmuet ne Yesu, nka esonjóri mbo yi, nchem mmuet ne yi ndú newú eni. Ne mbón nesepitmuét besí Mandem, nkúbhé mbo enyú yi ábhónó nyaka kpát aka newú.

¹¹ Bé mbák Mandem ánkwak, me nkwo, mpétnsem ndú nepém mbo Yesu.

Pól arem be yi ájēt ntiet andókó noka chí ambi

¹² Mpú rem nó chí be nnán ngaka enyu mmu ane méyan bebhak, ne mpú rem nó chí be nnán nséné ndú mbi Mandem. Ke nchí nu ndók nókó chí ambi, bé éyo énkwak me mbak enyu mmu Yesu Kristo áyan nyaka be mbak mpok yi ayabhe me bé mbák mmú ywi.

¹³ Bóma, mpú yiní mmuet éya bé nnán nnu kpát nsot awónem, mbón akap. Ke enyin émtó ene mékú chí be njet ntiet, mferé ntí ndú menyin ebhen befuere ansem, ndóbhe jet ndók nókó chí ambi.

¹⁴ Mpú ró béfyé betan bé njet téé te ndú ngwenti, mbón nsáy. Nsáy yó achí be Mandem abhíní me ntwo be mbak amfay ne yi éti Yesu Kristo mmu águ éti ya.

¹⁵ Éri be bese bakoño Yesu bho sánán séséné ndú mbi Mandem, sémbyn nkaysi amot ndú menyin ebhen. Ne mbák mmu achí ane ayi nkaysi achí nyáná, chón Mandem anka yi

ango be nkaysi ya ndü menyin ebhen achi eriti nkaysi.

¹⁶ Yëyi yëyi, sébhəŋ beŋəŋ ambi berinji tetep ane Mandem ákú sérinji.

¹⁷ Bóma, Konjó nókó ká ekakáneko eya ne fyé ká amík amuet bo abhen bákoŋo bekaká neko ebhese. Bárinji ndü bepin ebhese bechi nyaka mpok séchi awu ne bhe.

¹⁸ Nchi ghati bhe bé báké rə bekoŋo bekaká neko ebhese mbonyune beyá bho bachi abhen bepin ebhap bétəŋ be bó bábhíki kəŋ Mbok Ndíndí ane árəm bé Kristo agu ndü ekotákáti éti yesé. Nnán nchi ghati nókó bhe enyin ene mpok ne mpok, ne néne, mpet nchi ghati bhe nkúbhé enyin éré ne babhese amík.

¹⁹ Ngwenti yap chi ménémé. Mandem awap chí enyin éné éfuét bó anyu énychwe bó menie ne menyin béchák ebhen bó báfyé ngonjo aré. Báku menyin ebhen bó bághò mámbón chí ntíánwóp, yé nə, bó babhəŋ bápənyu éti menyin ebho. Ne bábhəre bati yap ndü menyinji mmik.

²⁰ Ke mbák chí bhese, eyesé etək échi amfay, ebhak éné Yesu Kristo Acha achi. Ne sébhaka nti bé yi mmu áchi Mpeme ywesé ámfú aré ámpetnsem.

²¹ Yi ánáŋ ántwó, ásoť nkúbhé betəŋ ebhen yi ábhónó beku yéntiki enyin émbák anten yi, antíbhiri mmuéré ntəp eyese-ne, anku yó éndəp chí mbó mmuet ane yi ábhónó nyaka mpok Mandem ákú yi apetnsem ndü nepém.

4

Menyin ebhen Pól aghati Nkwə Filipi manku

¹ Bóma, nkəŋ be tontó ne mbón beyá ekwak begho bhe mbonyune be ké báchi manjáka ama, ne be ké báchi nsáy betik ebha. Tě yeka kpiri, mánku nókó mbó enyu ngátí be bho bábhəré mmuet ne Yesu.

² Mənikmuet ntá Eyódia ne Sintíke bé mándó begwá ebhap mámbák eyəŋ émot, təndu bó bati apay báchi bó Yesu Kristo Acha.

³ Ne wo eriti nti nkubetik wa, nchi yán nkwo be ónkwák ményúré bághoré abhen bati apay bé mámbák eyəŋ émot. Báku beyá betik ne me ndu ménu bégháti bho Mbok Ndíndí. Báku betik ne Klémen, ne bati bakú betik abha báchák. Bó mankem báchi bó Mandem ásinji manyén ayap amem ekáti manyén bó abhen bábhəŋ nepém enen nébhíki bhəŋ ngwenti.

⁴ Bá ká manjáka mpoknkem be báchi bó Yesu Acha. Mbuét bésémti bhe, bá ká manjáka mpoknkem.

⁵ Ku ka yéntiki mmu ángó bé bápú mmuet gum gum ndü nepém eneka. Báké ghəkəntik be Yesu Acha ápetnsem mandú mpok.

⁶ Mmu áké rə yənyin énsónjóri nti eni amem. Yëyi yëyi, enyin ene bábhónó beku chí menik nókó mmuet ntá Mandem éti menyin ebhen báyan yi ányché bhe. Nik nókó ká mmuet, mánkaka nókó yi éti menyin ebhen yi áká.

⁷ Nik nókó ká mmuet ntá Mandem ne chəŋ yi anchye bhe kpák. Ne enyu kpák ane Mandem áchyé, bó mmik bápú kwáy bérinji wáwák. Ne chəŋ Mandem anku kpák ámbák amem bati yeka, anku be kpák ámbák nkwo ndü nkaysi yeká, be yëyi yëyi, báke bhəŋ becháy. Enyin ene échi tetep mbonyune bábhəŋ mmuet ne Yesu Kristo.

⁸ Néne, bóma, baré ká nkaysi ndü menyin ebhen bérí, ne ebhén béchyé mmu kənókó, ne menyin ebhen béchi chak besí Mandem, ne menyin ebhén bébhíki bhəŋ bakwap, ne menyin ebhén bó bághò mánkəŋ, ne menyin ebhén bó bábhəŋ ekwak begho, ne menyin ebhén bérí béchá, ne ndü menyin ebhén békə bó mámbiti bhe.

⁹ Bá ké rə beku yéntiki enyin éné bághókó ntá ya, ne ndu békəŋo yéntiki nkaysi ane áfú ndü Eyəŋ Mandem éné básore ntá ya, ne yéntiki enyin éné bághókó ntá ya, ne yéntiki enyin éné bághó mé nku. Ne chəŋ kpák ane Mandem áchyé ambak ne bhe.

Pól átó bakak ntá bó Filipi éti akap ane bó bátó ntá yi

¹⁰ Me mmú Yesu Kristo Acha, mbón beyá manjáka be yəndu énan étaré, bápəť bəťəŋ ndü akap ane bátó me be bábhíki ghəkəntik me. Ndinji be bákaysi me mpoknkem, ke bábhíki bhəŋ nyaka chí mbi bekwak me.

¹¹ Mpú rem nó chí éti nchébhé menyin. Yé mbón enyin, yé mbíki bhəŋ, ngək bebhak mbó mmu ane ábhíki chəp yənyin.

¹² Ndinji enyú məkway bebhak mbó mmu ane yənyin épú sənəri yi mpok menyin béchébhé mé ne yé chí mpok mbónó yéntiki enyin. Yé émbak bé yi, ngək bebhak mbó mmu ane ábhónó yéntiki enyin mpóknekem, yé chí mpok nnyie njwí, ne mpok ane nchəko nsay, ne yé mbón, yé mbíki bhəŋ.

¹³ Yé émbak be yi, métee kpiri éti betəŋ ebhen Yesu áchyé me.

¹⁴ Ke nkáká bhé tontó bé báchem amə ne me ndü nekwak enén báchyé mé mpok menyin bétánja me amuet.

¹⁵ Ne be bakoŋo Yesu abhen etək Filipi, be babhəŋ bárinji sayri be mpok njámbi ntəwó awu ne Mbok Ndíndí ndə etək eyeka atú Masidónia ndək atú etək echak, ndiere be ké bátó nyaka me nkáp ndu béchye me nekwak. Yé bənkwo báchák bábhíki chem amə ne me ndü betik ebhen məkə.

¹⁶ Nchi rem nó mbonyune yé chí mpok ane nchi etək Tesalónika éné mbíkire rə atú etək eyeká Masidónia, be bátó me nkáp, puyé

chí ndɔŋ amɔt, kɛ ndɔŋ épáy, mpok mɛnyɪŋ
betanɔ mɛ amɔɛt.

¹⁷ Mpú rɛm nó chí bɛ méyàn mǎntó mé
akap áchák. Enyɪŋ mǎyán chí bɛ mǎndók
ambi bɛkɔ bɛri, mɛmáka ndũ ebhén mǎnán
bákú ansem mbɔ mmũ anɛ ámaká nkáp ndũ
anɛ yí ánán áyámbi afyɛ amɛm ekɛrénkap bɛ
nsáy yi ánja.

¹⁸ Bɛ bákap mɛ ndũ bɛtik ebha kpát
yɛnyɪŋ ébhíkí rɔp. Nénɛ, bakáp anɛ bátó
Epafrodáytɔs ántwɔ ányché mɛ ákú mbɔŋ
yɛntíkí enyɪŋ enɛ nchébhé. Nɛ akap ayweka
áchí mbɔ akap ɛrítí ɛriɛp anɛ báchiɛ ntá
Mandɛm, nɛ Mandɛm ábhón manák nɛ wu.

¹⁹ Mandɛm mmu nchí mmɔbetok ywí
abhón betan ebhɛn bɛyá béchá. Nɛ chɔŋ
anychɛ bhe yɛntíkí enyɪŋ enɛ échébhé bhé ɛti
enyɪŋ enɛ Yesu Kristo ákú ntá yɛɛ.

²⁰ Kɛnókó kémbák nɛ Mandɛm mmu áchí
ɛtáyɛsé mpoknkɛm. Amen.

Ngwéntí bakak

²¹ Kaká ká bo Mandɛm báchák abhɛn
báchí bakoŋo Yesu Kristo awu mankɛm ntá
ya. Batí bakoŋo Yesu abhɛn báchí fá Rom nɛ
mɛ bátó nkwo bhe bakak.

²² Bó Mandɛm báchák mankɛm abhɛn
báchí fá Rom nɛ mɛ, sayri sayri, abhɛn báchi
bakú bɛtik ntá mfo-ngo anɛ Rom, bátó nkwo
bhe bakak.

²³ Nchí nikmɔɛt bɛ bɛrɪndu Yesu Kristo
Acha mɛmbak amɛm batí ayɛka. Amen.

Ekáti Pól ntá Nkwá Kolose

Ekáti Pól ntá Nkwá Kolose

¹ Me Pól munto Yesu Kristo bekoŋo nkaysi Mandem, ke nchí siŋ ekáti ene. Nchí fá ne nti múnkwá ywese Timóti.

² Séto yó ntá yeka bo Mandem, be batí bônkwá abhen bábhàre bariep awu etók Kolose ne Mandem abhat be ne Kristo.

Mandem Etayese ántón be berindu anchye bhe kpák.

Pól ákàka Mandem ne ònikmuet éti bo Kolose

³ Sékàka Mandem mmu Yesu Kristo Acha ywese achi Mósýwi, ne sénikmuet éti yeka,

⁴ mbonyune séghók be bábhòŋ neka ne Yesu Kristo ne bákoŋ bo Mandem mankem.

⁵ Báku ná mbonyune bábháká nti ndú berítí menyin ebhen Mandem ábhàré amfay ntá yeka. Mpok bághókó Mbok Ndíndí ke báriní éti menyin ebhen, ne Mbok Ndíndí achi tetep.

⁶ Mbok yó atwá ntá yeka mbó enyú átwó ntá bo mmik nkem ne ányú kepe ne ágò. Ná ke yó achi nyaka ndú nkwá yeka bebhò ndu nywop enen bághókó éti berindu Mandem ne bájjwimem enyu bó bechi tetep.

⁷ Bághókó Mbok Ndíndí ne ntá Epafra. Yi achi nti múbetok Mandem ane sékónj tontó. Achi nkabetik Kristo ane ábhàre bariep ami. Achi awu ndú nnyén enese.

⁸ Yi aghati bhese enyú Efónj Bedyere ákú be mánkòŋ batí.

⁹ Sébhíkí bhot menikmuet éti yeka bebhò nywop enen séghókó ná. Sénikmuet be Mandem amfuet ntá Efónj Bedyere ánkwa mándiní sayri enyin ene yi áyàn mánku. Sénikmuet be Mandem ánkú ná ndu ákú mambak bariŋindak beyiní baraká Efónj ne ndu akwak mambak nejwimem ndu bó bechi. Achyé bhe nerinindak be mándiní sayri yéntikí enyin ene yi atí nyaka beka ne ákú ntá bóbhi.

¹⁰ Sénikmuet be nejwimem eno nénkwák mambòŋ nepém enen nékwáy ntá nkoŋo Yesu Acha. Enó nékú Mandem ambon manjá, ne nékwák mánku náko menyin ebhen berí ndú yéntikí mbi, ne nékú mándiní Mandem mándoko náko chi ambi.

¹¹ Ne sénikmuet be Mandem ánsot betan ebhi ebhen beyá becha ánkú mambòŋ náko betan, be yéyí yéyi, mambòŋ ekébhéntí, mánte sené, mándoko náko chi ambi ne manjá,

¹² mánkaka náko Eta. Yi ke ákú mánkwáy bebhòŋ menyin ebhen yi atonŋi ntá bóbhi abhàre nebhuet ane bediéré ebhi béghò.

¹³ Aféré bhese ndú betan ebhen ejuri, ákú be Mósýwi mmu yi ákónj tontó ámbák wu Mfó ywese.

¹⁴ Béfuét ntá Mósýwi wu sébhòŋ mbi be mánku bhese màmferé ndú kesem eken bebá, ná chi, màmfonjóri bebá ebhese.

Enyu mmu Kristo achi ne enyú betik ebhi bechi

¹⁵ Yé mmu apu kway begbò Mandem. Mósýwi ke ákú sénjwimem enyu Mandem achi. Ne nkúbhé mbó enyú mómbi ábhónj betan ndú nneréket, ná ke Mósýwi ábhónj betan amfay menyin menkem ebhen Mandem ághókó.

¹⁶ Echi ná mbonyune yi ke Mandem áréme be ángókó yéntikí enyin, ebhen bechi amfay ne ebhen bechi fá amik, ebhen bó bághò ne ebhen bó bápú kway begbò, betanŋi befónj, ebhen bebhòŋ betan becha báfo bachak ne befónj ebhen neréjókó kefo ekap necha eken bachak, ne yé chí ebhen sébhónj betan amfay bho mbó báfo. Béfuét ntá yi, ne ntá yi, ke bághókó menyin menkem.

¹⁷ Bápére ghoko yényin, yi achi. Ne yi ke ákém menyin menkem be mambak mbó enyu bebhòŋ bebhak.

¹⁸ Yíre ke achi munti ane bônkwá, ne bônkwá chi mmuet yi. Yí ke ágháy nebhàrémik ntá bônkwá.

¹⁹ Echi enyu eyó mbonyune Mandem abhónj nyaka manjá be yéntikí enyu mmu yi achi, Mósýwi nkwá achi.

²⁰ Ne yi ke Mandem ásré be ánkú yéntikí enyin, yé chí ené fá amik ne yé chí ene amfay, be yéntikí enyin émbónj mbi bepet bebhak eyón émot ne yi éti newú Mósýwi ndú ekotákátí. Néne, yéntikí enyin ékwáy bebhak ndu kpák ndu nté ane yó echi ne Mandem.

Báchi eyón émot ne Mandem néne

²¹ Bé nkwá báchi nyaka néko nesie ne Mandem, bábhak bõmpap abhi ndu nkaysi yeka éti bebéptí menyin ebhen báka nyaka.

²² Ke Kristo asot nyaka mmuet nkwanjwan, agú ndú ekotákátí éti bebá ebheka. Enyu yó ke Mandem ákú be mampet mambak eyón émot ne yi, be mambak nyánjá, kebhoŋ bekwené besí bhi.

²³ Ke bábhòŋ beron ambi bebhòŋ neka ne Mbok Ndíndí, mánte sené ne kpirí. Báké ró nebhakánti enen Mbok Ndíndí ákú bábhòŋ mpok bághókó yó. Bághati Mbok ane ntá yéntikí mmu fá amik. Me Pól nchí múbetok ane nchí ka bo mándiní Mbok Ndíndí-ne.

Betik Pól bechi ntá bo abhen bapu bo Israel

²⁴ Néne, mbon manjá ndu besonjri ebhen mébhòŋ mbonyune békwák bhe. Nchí bhon besonjri ndú nkwámuet mbonyune

nchí nanja bebhəŋ beŋəŋəri menkem ebhen berəbhə nyaka be Kristo ámbón, ɛ́ti bónkwə. Bónkwə Kristo bho chí mməet eyi.

²⁵ Ɛ́ti bónkwə ke Mandem ákú be mbak mübetok ndu beka mándinji Eyəŋ Mandem sayri.

²⁶ Eyəŋ ene echi nyaka bhésé bhésé ntá mk-paká bho ene ɛ́fuéré ansem, ke néne, Mandem akú bóbhi mándinji yó.

²⁷ Mandem áyən nyaka be bóbho mándinji be enyiŋ bhésé bhésé ene yi átónji abhəre chí nném enyiŋ ene ebhəŋ bekwak bo abhen bápú bo Israel. Kristo achi amem bati yeka, ne bákway bebhaka nti be chəŋ mányie keném éki ne yi.

²⁸ Kristo ére ke séghàti bho menyiŋ ɛ́ti yi. Ndu sékú nɔ, séyá batú yéntiki mmu ɛ́ti menyiŋ ebhen bábhíki bhəŋ beka ne sətəŋ bo menyiŋ ebhen bo bábhəŋjə beka. Sésəmti bho, ne sətəŋ ne neriŋindak nenkem bé sənkwáy beka yéntiki mmu wap ánkway ndú yéntiki mbi, mbə mmu ane ábháre mməet ne Kristo, ndú mpok ane sète besi Mandem ne yi.

²⁹ Ɛ́ti yó ke nchí fye betəŋ beka betik, ndep nəkə mməet ne betəŋ menkem ebhen Kristo áchyé me.

2

Pəl ánu ɛ́ti bakwə bho Kristo ankem

¹ Nchí yan mándinji enyú nchí nu tontó ɛ́ti nkwo Kristo ane Laodisia ne ɛ́ti bakwə bho bachak ankem, abhen bábhíkire ghə me.

² Nchí yan befyə bhe nti, ndú bágwəré mməet ne bati ndu ekəŋ. Nchí yan be be mankem ne bho mánjwimem sayri ndú enyiŋ ene Mandem ákú sérinji ɛ́ti Kristo, be mándinji menyiŋ ɛ́ti Kristo ebhen bechi bhésé bhésé ne békú mámbəŋ beyá áfók ndú bákəŋjə mbi ywi.

³ Yí ke ánéne mbi be sémbák bariŋindak ne be sándinji menyiŋ. Neriŋindak enen néri necha.

⁴ Nchí ghati bhe menyiŋ ebhen be yé mmu áké sət sérwərényu ándwə bhe ɛ́ti menyiŋ ebhen beyinji Kristo, be mánem ebhi.

⁵ Yəndu mpú awu, nti ena nchí ne bhe mpoknkem. Nkəŋ begbok be bákú menyiŋ mbə enyu éyən ne be báte kpíri ndú neka eneka ne Kristo.

Mbak mmu abhat mməet ne Kristo ájwi poot

⁶ Təndu básəré be Yesu Kristo achi Acha, buré ká nepém eneka mbə enyú yi áyən.

⁷ Də ka bapém ayeka ambak ne Yesu mbə enək ene émaré bakanj amik, mánse ne ndú neka eneka ne yi nkúbhé mbə enyú bátəŋ be, máncyə nók Mandem beyá kenók.

⁸ Sət ka mpok be yé mmu áké sət neriŋindak enen bə mmik ne sérwərényu ándwə be mámbák basem ntá menyiŋ ebhen bo bátəŋ be. Enyú neriŋindak enə néfú chí ndú nkaysi bakwəŋwan ne ntá befónjə ebhen bebhəŋjə betəŋ fá amik, népú fu ntá Kristo.

⁹ Dinji ká be yéntiki enyú mmu Mandem achi, enyuyə ke Kristo achi.

¹⁰ Ndú bábháre mməet ne yi, bájwi poot. Yi ke ábhəŋjə betəŋ amfáy menyú befónjə menkem.

¹¹ Ndú báchéme mməet ne Kristo, aféré ebépti epin amem bati yeka. Eyə chí eriŋ betəŋ be báchi bóbhi. Puyé chí eriŋ ene mmu afyé aməet mpok báyan besyep yi mbə enyú bo Israel báku mpoknkem. Chí Kristo ke afyé eriŋ eyi amem bati ayeka.

¹² Mpok bájwiti bhe, bábhéme be ne Kristo. Bə nkwo baptnsem ndú nepém ne yi mpok yi apetnsem ndú nepém. Ɛ́fakári nɔ mbənyune básiki nyaka nti ndú betəŋ Mandem mmu ákú Kristo apetnsem ndu nepém.

¹³ Báchi nyaka chí bawú ɛ́ti bebú ebheka mbənyune bábhíkire fye nyaka be eriŋ aməet betəŋ be báchi bo Mandem. Ke achyé bhe nepém nekə ne Kristo ndu áfónjóri bebú ebhe me.

¹⁴ Sékwən nyaka manyé besi Mandem ndu sébhíki kú mbə enyú yi áyən. Ke adákati ekati manyé bebú ebhe, ne ébhak mbə be ábáy nyaka bho anti Yesu, ne bágo yi ndú ekotákati ne bho.

¹⁵ Afónjə betəŋ ntá befónjə ebhen bəbhəŋjə betəŋ fá amik, akú be bə béké bhəŋ kenókó besi bho ndú ásu bhə amik. Atəŋ bho mbə batemé nenu abhen bákémé ebhinenu. Ebhi nenu eyə ebhak newú Yesu ndú ekotákati. Asət awónem amfáy befónjə ebho enyuyə befaet ndú newú Kristo ndú ekotákati.

¹⁶ Ndu echi yé nɔ, báké rə be yé mmu ánji be be bekwéné béchi ne bhe ɛ́ti menyú menyiŋ ebhen mányie ne ebhen mányú. Ne báké rə be mmu ampuri bhe mánkoŋ bebhé ɛ́ti bepá mmyé, * ne epá ntəŋ akə, ne ɛ́ti epá nywəbhé neywəməet.

¹⁷ Bəbhé ebho menkem bechi chí mbə ndíkandi menyiŋ ebhen Mandem ábháre nyaka be bétwə chəŋ. Mbəŋ enyiŋ ene echi ansem ndíkandi wu ankem chí Kristo yimbəŋ.

¹⁸ Báké rə yé mmu ándém be bábhíki kway, anset nkwere be bábhəŋ bebhəŋ enyú nesəptiməet enen népú tetep, ne be bábhəŋ bechyə kenókó ntá boáŋgel. Bóbho bápə be Mandem átəŋ bho menyiŋ ndú kenə amik anti fúú, ne báyoŋ mməet ndéndem. Nkaysi yap achi chí ane bə mmik.

* 2:16 Bepá mmyé: Annual festivities.

¹⁹ Eka bo bábhíki pere bhat mmuet ne Kristo, munti wap. Yi ke achi mbo nti ne bônkwá bachi mbo mmuet eyi. Básàt betan ebhap menkem chi ntá yi ne ákà bô mánchem mmuet ndú nkwo amot mbo enyú bariñ ákem byonómuet. Bágó ye ndú mbi Mandem mbo enyú yi áyàn.

Bégu ne bebhak nepém ne Kristo

²⁰ Bágú ne Kristo, ne Mandem aféré bhe anten befónó ebhen bebháñ betan fá amik. Ndu échi nò, ndaká yi báchi mbo bô mmik? Ndaká yi bábhuet bekonjo bebhé bô mmik, mbo ebhen bérém be,

²¹ “Báké kém enyín eyo ne awó. Yé chi begbokoti, báké ghokoti enyú nenyíe eno. Yé betók, báké tok enyú enyín eyo.”

²² Menyú bebhé ebho béfuere fuet. Menyú bebhé ebho befú chi ntá bô mmik ne ndú menyín ebhen bô bátàn.

²³ Béyín bebhé ebho, mmu ákway bekaysi be béchye neriníndak mbonyune bo abhen báfyé bho báté kpírí be mmu abhón befye mmuet ndú menyín Mandem ebho, ne bárém be mmu abhón besepti mmuet amik, ne be mmu abhón bechye mmuet yi beyá esonóri. Bebbe ebhen bechi chi ndéndem. Bépú kway bekwak mmu ambón betan ndu bekem mmuet be áké konjo bebépti menyín ebhen mmuet eyi áyàn yi anká.

3

Nebhuet ane mmu abhón bebhue nti eni

¹ Tëndu Mandem áká báfú ndú newú bápetnsem ndú nepém nekó ne Kristo, buré ká nti ndú menyín ebhen bechi amfay, ebhak ene Kristo áchókó ndú nebhuet kenókó, ebhe awónsem Mandem.

² Buré ka nkaysi chi ndú menyín ebhen bechi amfay, puyé ndú ebhen bechi fá amik.

³ Echi mbo be bágu mpok ane Yesu ágú. Néne, nepém nekó eneka nechi bhésé bhésé awó Kristo ndú nebhuet ane yi achi ne Mandem.

⁴ Ne mpok Kristo mmu achi nepém enese ábhési, chón be nkwo mámbesi ne yi ne mámbón ákóré ndu keném eki.

Dò ká esí nepém eneka, mánsot enen nekó

⁵ Sò yé ka amó mámféré ndú menyín ebhen béyín nepém nesí eneka. Nò chí epúsí, ne yé chí bepó baraká kebhue, ne mérwáka ndú baraká kebhue, ne nkaysi beka bebá, ne yéchi befye amik ndú menyín bo bachak mbonyune befye amik ndú menyín chi besot bho mbo bmandem mmik.

⁶ Eti barak abáabá yó ke Mandem ábè chón nti, antemsi bho.

⁷ Ndú mpok ane áfuéré ansem, báka nyaka menyín ebhen mpok bachi ndú esí nepém eneka.

⁸ Ke néne, báké bhón yényín beka ne menyín mbo bebénti, ne echoko-nti, ne nkaysi beka bati bebá, ne bechóni manyén bati, ne eyón ebábá eke fu be anyu.

⁹ Báké séné ntá bati tëndu mánán báro esí nepém eneka ne menyín ebhen nò nétó nyaka be mánká noko,

¹⁰ ne bárobhe konjo chi epín eka. Báyibhiri bárop bô bakó ne báyibhiri mándakó noko chí ambi mándabhe noko mbo Mandem. Yi ke ághókó bhe mbo bô bakó be mándiní yéntiki enyín éti yi.

¹¹ Ndú nepém nekó enen, yé mmu achi chí mmu Israel yé mmu etók echak, yé básyep mmu yé bábhíki syep, yé chí mmu ane amik ánéne yi yé chí ane achi nyabhi, yé chí nsem ye chí mómik, mankem báchi enyumot. Nném enyín chí Kristo ne yi achi amem bati bôbhi mankem.

¹² Mandem ayap be be mámbak bôbhi, báchi nyáná, ne akón be tontó. Ndu échi nò, bábhón begbo bati ntínso, mántón bô berínti ne neseptimuet, ne epín besot menyín petii, ne ekébhénti.

¹³ Bón ká ekébhénti ne bati, mándak ambi befonóri bati, yé émbak chí be báka mámbenti. Bábhón befonóri bati nkúbhé mbo enyu Acha ywese áfónóri bhe.

¹⁴ Ne nném enyín ene echa ebhen menkem ene bábhón betón bati chí bekon bho. Ekón égwót menyín menkem ndú nson amot.

¹⁵ Dó ká kpák ane Kristo áchyé ántón be enyú bábhón beka menyín tëndu Mandem ábhíní be be mámbak ndu mmuet amot, ne be kpák embak ne bhe. Ne bábhón beka Mandem éti menyín ebhen yi áká.

¹⁶ Dó ká Eyón Kristo émbón betan amem bati ayeka. Tón nókó ká bati ekon eyo, mánychye noko bho manié, ne beyá neriníndak. Kwáy nókó ka bakwáy ane áfú ndu Ekáti Bakway ene echi amem Ekáti Mandem, ne bakwáy Mandem achak, ne bakwáy ane Éfónó Bedyere afyé be anti. Kwáy nókó ka yó ne bakak ntá Mandem amem bati yeka.

¹⁷ Ne yéntiki enyín ene báka, ne ené bārém, mánká yó ndu nnyén Yesu Acha, mámfuet ntá yi mánychye noko bakak ntá Eta Mandem.

Enyú bo Kristo bábhón bebhak ne bati

¹⁸ Bè baghoré ne maném, septi nókó ka mmuet ntá maném abheka ndú yéntiki enyín mbonyune eyo ke eri besí Yesu Kristo Acha.

¹⁹ Maném, konjo ka baghoré bheka, ne báké bhak bebebebe ne bho.

²⁰ Bó, ghók nókó ka bachi ne manó bheka ndú yéntiki enyín ene bágháti be mánká, mbonyune eyo échyé Yesu Acha manák.

²¹ Bachí-bho, báké ká enyín ene éká bôbheka mambe nti. Mbák mánká nò, bákway beferé amó.

²² Basem, ghók nókó ka bachi bheka abhen fá amík ndü yěntiki enyín. Báké ká nò chi ndiéré mpok ane amík ayap achi be amüet, mbó bo abhen báyan chi bechye bho manák. Ghók ká bho ne bati ayeka ankem mbonyune báchyé Mandem kenókó.

²³ Yěntiki betik ebhen báchyé bhe, ká ka bho ne bati ayeka ankem tēndu bárinji be bátók nò chi Yesu Acha, puyé nkwa.

²⁴ Bárinji be chonj mambonj akap ane Yesu Acha ábhéré ntá bóbhi. Chi Kristo Acha ke bátók nò!

²⁵ Dók ká ambi beka nò mbonyune yěagha ane ákú bebú ábhonj nsáy ndü bebú bhi, ne Mandem átanj bo ketónj kérinámík.

4

¹ Bě abhen bábhónj basem, kém ká bho erírí ne enyu ene echi chak. Bárinji be ne nkwo bábhonj mmu ane ábhónj be amfay.

Menyin bechak ebhen bábhonj beka

² Tě ka kákátí ndü nenikímuet, mambak pé, ne mánkaka nókó Mandem.

³ Nik nókó ka mmuet éti yese nkwo be Mandem ánéne bhesé mbi ndu beghati bho kponorónj Mbok Ndíndí éti Kristo ane achi bhésé bhésé. Chi éti méghati bho yó ke nchí ekerékenonj.

⁴ Nik nókó ka mmuet be ngátí bho yó mbó enyü mbónj beka, enyu ene bághók mánjwímém.

⁵ Ekaká nekó eyeka ebhonj betonj be báchi barínjindak besí bo abhen bábhíkí rinji Mandem, ne báké chonjti yěntiki mpok ane bábhonj mbi beghati bo Mbok Ndíndí.

⁶ Eyonjonyu eyeka ebhonj bebhak ene échyé bo manák, émbak mbó ene mmu ane afyé nganj anyu be mándinj enyü bábhónj békéme bo abhen bábhèp be menyin.

Bakak amen ngwentí

⁷ Chonj Tíkíkós ángati bhe yěntiki enyín éti ya. Achí manó ne nti múnkwó ane nkónj tontó. Akú betik ne nti nemot ne átok Acha ne me.

⁸ Éti yó ke ntó yi ntá yeka be ankú mándinj enyu sechi, ne be ámfyé be nti.

⁹ Atwó awu ne Onésimós, mmü yweka amot. Onésimós achi mmu tetep ne manó ane sékónj tontó. Chonj bo mánjati bhe yěntiki enyín ene éfákári fá.

¹⁰ Arístakós mmu achi fá ekerékenonj ne me áto be bakak. Mbák Mák manó Banábas mmu ngátí bhe menyin éti yi ántwó awu, sot ka yí ne amó apay.

¹¹ Ne Jísos ane bábhini be Jóstós áto bhe bakak nkwo. Ndiere bo Israel abhen bati arat ke bachi bati bakú betik ne me ndü beka bo mándinj enyu Mandem abhak ne bho mbó Mfó wap. Bó mankem báchyé me nepoptintí tontó.

¹² Epáfras nkwo áto be bakak. Achi mmü yweka amot ne mübetok Yesu Kristo. Anikmuet éti yeka ne nti eni nenkem mpoknkem be mánse ne ndü mbi Mandem, ne be mándinj sayri yěntiki enyín ene Mandem áyanj mánkú.

¹³ Nchí ntísie Epáfras be ákú tontó éti yeka ne bónkwó Laodisia, ne abhen Hierapolis.

¹⁴ Lukas, nganj ane sékónj tontó, ne Démas bátó be bakak.

¹⁵ Kaká ká bónkwó abhen etok Laodisia, ne Nímfa, ne eka bónkwó abhen báchém eket eyi.

¹⁶ Mánán mampay ekátí ene ndü nkwo yweka, ká ká mampay yó ntá nkwo Laodisia nkwo. Pay ká nkwo ekátí ene ntó ntá nkwo etok Laodisia mpok ane bo bátó yó ntá yeka.

¹⁷ Ne ghati ká Akípós be, “Ghó be onánjá betik ebhen Yesu Acha achye wó.”

¹⁸ Me Pól nchí sin bakak amen ne awó awa membónj. Tik ka bé nchí ekerékenonj. Mandem antonj be beríndu.

Ekáti Pól ené mbi ntá Nkwɔ Tesalónika

¹ Mɛ Pól kɛ nchí síj ekáti ene ntá yeka nkwo Yesu abhen Tesalónika. Nchí síj ntá yeka bɔ Mandem mmu achi Etayese ne be bho bābháré mmuet ne Yesu Kristo Acha. Nchí fá ne Sáilas ne Tímoti. Mandem antónj be berindu, anchye bhe kpák.

Neka enén bo Tesalónika

² Séchyé bakak ntá Mandem mpoknkem éti yeka mankem ne séfyé bhé ndú nenikimuet enesé mpoknkem.

³ Echí enyu eyo mbonyune besí Mandem Etayese, sépú ghakontik betik ebhen bákú ndú bābhəŋ neka ne Yesu, ne enyū bādéné mmuet ndú betik ebheka éti ekəŋ, ne enyū bāte kpirí ndú nebhakántí eneka ne Yesu Kristo Acha.

⁴ Bɔma, sérínj bɛ Mandem akəŋ be ne ayap be

⁵ tɛndu Mbok Ndíndí ane séghāti bho abhíkí two nyaka ntá yeka chí ndú eyəŋnyu yoyó, ke ndú betəŋ Efónj Bedyere nkwo. Ne bárinj nyaka be yó achi tetep. Mpok séchí awu ne bhe, bárinj nyaka enyū ekakáneko eyese echí. Sébhəre nyaka mmuet eyese enyu eyo ndu bekwak bhe!

⁶ Ne bákónj ekakáneko eyese ne ekakáneko Yesu Kristo Acha. Yɛndu bághə nyaka beyá esəŋjori, básépti Eyəŋ Mandem ne manjá amen Efónj Bedyere áchyé.

⁷ Ékú bārəp erin ené bakoŋo Yesu mankem atú Masidónia ne Akáiya mánjoko.

⁸ Ne Eyəŋ Mandem étaka atú Masidónia ne atú Akáiya éti menyin ebhen bákú, ke ébhíkí may nɔ. Mbok neka eneka ne Mandem ako mbankem, enyu ene sebhiki bhəŋ yənyin berem ndu betəŋ enyū mánoko.

⁹ Bɔ babhəŋ bārəm enyū básóré bhesé mpok sɛtwó awu ntá yeka ne enyū bātíknsəm ntá bəmandem nsé bārəbhe chye kenókó chí ntá Mandem. Yí aywinti ke achi Mandem ane tetep ne yí ke áchyé nepém.

¹⁰ Bɔ bho bárinj nkwo be mánəŋ Mmɔ Mandem ámfú amfay antwó. Nɔ chí, Yesu mmu Mandem ákú nyaka áfú ndú newú apetnsəm ndú nepém. Yí wu ke ápəme bhesé mpok Mandem atəŋ bo ndu ábɛ nti ne bho éti bebá bhap.

2

Betíkí Pól ákú etək Tesalónika

¹ Bɔma, babhəŋ berinj be netwó ane sɛtwó awu begħə bhe ápú nyaka ndéndem.

² Yɛndu mánəŋ báchyé nyaka bhesé beyá esəŋjori ne ntíanwəp etək Filipi mbo enyu bárinj, Mandem ywese afyé bhesé nti be

sɛntwó sɛngátí bhe Mbok Ndíndí ane áfú ntá yí yɛndu beyá bo mánú nyaka tontó bechyet bhesé mbi.

³ Báké ghakontik bɛ enyin ené séghāti bhe échí tetep ne yé bekwéné bepú aré. Sébhíkí bhəŋ nkaysi bérwó yé mmu.

⁴ Enyin ene sɛkú chí be, tɛndu Mandem áyínj ághə be sékwáy bo abhen yí afyé Mbok Ndíndí amó, nɔ ke séghāti bho yó. Ne puyé chí be bo mambónj manjá ne bhesé, ke chí bɛ Mandem mmu áyínj begħə enyū bati ayese achi amem, ámbónj manjá ne bhesé.

⁵ Bárinj nkwo be mpok séchí ne bhe sébhíkí sɔt sɛrworényu beku mambónj manjá. Ne mbəŋ Mandem achi ntísie be sépú ghati nyaka bhe Mbok Ndíndí chí ne nkaysi bebhəŋ nsáy ane áfú ntá yeka.

⁶ Ne sépú kú nyaka yənyin bɛ yé chí be, ye chí bo báchak, mánkaka bhesé. Sékwáy nyaka bebhəp be menyin mbo bənto Kristo.

⁷ Ke sékəpti bhe mbo enyū nno ákəm bəbhi.

⁸ Sékəŋ be tontó, kpát ékú séká be sebhəŋ bechye be, puyé chí ndiere Mbok Ndíndí ane áfú ntá Mandem, ke ye chí mmuet eyese nkwo ndú báchi bhesé anti tontó.

⁹ Bɔma, bābhíkí ghakontik ndu sére kú betik, sémkpət nəkó nsənti beti ne ngósí mpok séchí awu ne bhe. Séká nyaka betik enyu yó be sɛmbónj menyin ebhen béchébhé bhesé. Sébhíkí yəŋ nyaka bebhak ntu ntá yeka mpok séghāti bhe Mbok Ndíndí ane áfú ntá Mandem.

¹⁰ Báchi batisie bhesé. Mandem nkwo achi ntísie be nepém enesé nenti eneka bakoŋo Yesu ne chí nyáká nyánjá ne chak ne néke bhəŋ bekwéné besí Mandem.

¹¹ Bárinj enyu sékəm nyaka yəntiki mmu yweka mbo enyū chí bho ákəm bəbhi.

¹² Séfyé nyaka bhe nti ne sékpəme nyaka bhe be nepém eneka nénchye Mandem manjá. Yí ke ábhínj bhe be mambak bo abhen yí achi Mfɔ wap ne be mambák ndu keném éki ne yí.

¹³ Ne nkwo sékaka Mandem mpoknkem mbonyune mpok séghāti bhe Eyəŋ eyí, bābhíkí sɔt yó mbo eyəŋ ene nkwa. Bəsót be tetep chí Eyəŋ Mandem ene ékú betik amem bati yeka, be bho mánoko.

¹⁴ Bɔma, bārəp bo abhen mánjoko ekakáneko ené bənkwo Mandem abhen atú Judéya. Bābháré mmuet ne Yesu Kristo mbonyune bághə esəŋjori amó bati bo etək eyeka nkúbhé mbo enyū bo Israel báchyé nyaka bho esəŋjori atú Judéya.

¹⁵ Bo Israel bho ke bawáy nyaka Yesu Acha ne baremé kepinti Mandem ne bɔ ke báboko bhesé etək. Bákú nti némbé Mandem. Bachi bəmpap ntá yəntiki mmu.

¹⁶ Bo Israel bho báchət bhesé mbi be seke ghati bo abhen bápú bo Israel Mbok Ndíndí

Mandem ámpémé bho. Báka bebú kpát mánáná. Ke báka kpát bebenti Mandem bechi ne bho.

Pál abhəŋ nti berəŋ Tesalónika

¹⁷ Bəma, yəndu báka séró nyaka bhe ndu mómbinji mpok, bati yese ábháét nyaka ne bhe, ne ékú ekwak bepét begħə bhe besí ne besí ére yá éndók nókó chi ambi ne sere nu begħə bhe.

¹⁸ Séyən nyaka bétwə awu ntá yeka. Məmbəŋ Pál, mmó bétwə awu ndəŋ ne ndəŋ, ke Satan achét bhese mbi.

¹⁹ Pú sébháká nti chi ne bhe? Pú be ké báchyé bhese manjak-á? Pú be ké báka séndəp chəŋ awó anti besí Yesu Acha ywese ndú nywəp enen yi apətnsem, be séka betik ebhesé sayri?

²⁰ Tətep, be ke báka sédəp awó anti, ne be ké báchyé bhese beyá manjak.

3

¹ Séchókó kpát, séke peré kwáy bekepnti, séka berəp ansem ndu etək Atens,

² sétó mómayese Tímoti ntá yeká. Yí achí nti nkubetik Mandem ndu bəgháti bho Mbok Ndíndí éti Kristo. Sétó yi be ámfye bhe nti, anka mánté kpíri ndú neka eneka,

³ be yé mmu yweka amət áké kwen ansem éti besəŋori ebhen. Bə babhəŋ bərinji be, bekoŋo nkaysi Mandem, besəŋori ebhen bəbhəŋj bétéméri bhese.

⁴ Mpok séchí nyaka ne bhe, ségháti nyaka be ambi ambi be chəŋ sémbəŋ besəŋori, nkúbhé mbó enyú éfákári, be bərinji enyu eyo.

⁵ Éti yo, mpok mbíkí peré kway bekepnti, ntó Tímoti be ántwə, ángó mbák babhuét besíki nti ne Kristo. Mbəŋ nyaka becháy be ngufú Satan mmu amó bo ndu beka bo báképere noko Yesu, abhəŋ mbi ne bhe ne betik ebhese menkem berəŋ ndéndem.

⁶ Ke Tímoti anán áfú awu apətnsem fá, ne erítí ntó be bátaŋ ndú nesikínti eneka ne Kristo ne ndú ekəŋ ene bəbhəŋj ne bati. Ne agháti bhese be bákáysi bhese ne manjak mpoknkem ne bəbhəŋ ekwak begħə bhese nkúbhé mbó enyú sébhəŋj ekwak begħə bhe.

⁷ Bəma, eka ye be yəndu báchyé bhese nyoyok ne beyá esəŋori, bati apəp bhese amem mbənyune bəte kpíri ndu nesikínti eneka ne Kristo.

⁸ Təndu bəte kpíri ndu mbi Yesu Acha, séchí sayri.

⁹ Ntiki enyu bakak sékway bechye Mandem éti manjak mankem amen sébhəŋj besí bhi éti yeka?

¹⁰ Sénikməet ne bati yese ankem beti ne ngósí bə Mandem ánkwak sempet sengo bhe besí ne besí, ne séntəŋ be menyin ebhen

bəbhíkire rinji, ndu bekwak mambəŋ neka ne Kristo mbó enyú éyan.

¹¹ Sénikməet be Mandem Etayese yimbəŋ ne Yesu Kristo Acha mánka séntwə ntá yeka.

¹² Sénikməet be Yesu Acha ánka ekəŋ eyeka ne bati ne yəntiki mmu achak éngó éndók nókó chí ambi, nkúbhé mbó ekəŋ ene sébhəŋj ntá yeka.

¹³ Sénikməet enyu eyo be yi anka bati ántán be amem ne bə báké bhəŋ bekwéné, ne bə mambák nyánjá besí Mandem Etayese, ke mpok ane Yesu Kristo Acha átwə ne bo Mandem ankway.

4

Nepém enen Mandem akəŋə

¹ Bəma, ndu berəŋ ambi, séghati bhe enyú bəbhəŋj bebhəre nepém eneka nkúbhé mbó enyú báka nə be Mandem ámbəŋ manjak ne bhe. Sénik ye be mməet sémkpeme noko ndu nnyén Yesu Acha be mándək ambi beka nə.

² Bə babhəŋ bərinji menyin ebhen ségháti nyaka bhe ndú nnyén Yesu Acha be bəbhəŋ beka.

³ Enyin Mandem áyən chi be mambák nyánjá, be báké bhəŋ yənyin beka ne barak epusi.

⁴ Yəntiki mmu yweka ankém mməet eyi, * enyu ene nepém eni nébhak pəpép besí Mandem, ne bo mambəŋ kenókó ne yi.

⁵ Báké njaka ndú barak epusi, kekém mməet mbó bo abhen babhíkí rinji Mandem.

⁶ Yé mmú áké ka nti bebú ndú ndaká kebħare ané, ne yé mmu áké nyie nti ébhəŋ! Dinji ká be Yesu Acha ákeme kémbé ntá bo abhen báka menyú bebú ebħə menkem nkúbhé mbó enyú sénán ségháti bhe be mánəsət mpok.

⁷ Mandem abhíkí bhinji bhese chí be sembək bə epusi, abhinji bhese be sémbək nyánjá besí bhi.

⁸ Yé agha ane ábyak ye ndak ane apú byak chí nkwa, ábyak chí Mandem mmu áchyé bhe Efónj Bedyere yi.

⁹ Nti apú besin be be mambəŋ ekəŋ ne batí bakoŋo Yesu. Mandem yimbəŋ anán átəŋ be enyu bəbhəŋj bekəŋ bati.

¹⁰ Ne tetep, bəkəŋ batí bənkwa atú Masidónia ankem. Ke bomá, ségháti bhe bə ekəŋ ene bəbhəŋj ne bati éndók nókó chí ambi.

¹¹ Yəntiki mmu yweka ánka yəntiki enyin be nepém eni néké chye bho esəŋori. Mmu áké chwe ndú ndaká nti. Ne yəntiki mmu yweka abhəŋ beka betik ne amó yi nkúbhé mbó enyú ségháti nyaka bhe.

* 4:4 "Bekem mməet:" Ekway nkwa bebhak be, "Andinji ndu áchoka ne ngoré ywi".

¹² Mámák enyu eyo bé bo abhen bábhíki noko máncyé bhe kenókó ne bé báké ko besíki.

Enyiñ ene ébhónó befakari ne báwú ke Yesu Acha antwó

¹³ Bóma, néne, séyàn beka be báké rəp amem ejuri béyíni bo abhen bágu be báké di bho mbə bo abhen bábhíki bhakanti be chəñ bawú mampetnsem ndú nepém.

¹⁴ Təndu sənókó bé Yesu águ nyaka, apetnsem ndú nepém, sənoko nkwə be chəñ Mandem ankə bakoño Yesu abhen bágu mampetnsem ndú nepém mpok Yesu átwə.

¹⁵ Békóño enyiñ ene mbəñ Yesu Acha árémé, séghəti bhe be mpok Yesu Acha átwə, besé bho sechi nepém sépú yambi bétémeri yi ke abhen bágu mántemeri yi.

¹⁶ Díní ká be chəñ mbəñ Yesu Acha amfú amfay antwó anhye eyən ne betən. Mfo boángel Mandem andem ne eyən etəntən, ne mmbá Mandem ankwén. Əmfakari ye bé bakoño Kristo abhen bágu mánjambi mampetnsem ndú nepém,

¹⁷ ke besé bho sechi nepém ne sébhəét ansem, sənko ndú nebhán témenté ne bho, séntemeri Yesu Acha ndú yi əsəp. Ne bebho mpok eyo, səmbak ne yi mpoknkem.

¹⁸ Chié nókó yeka bati nepəptíntí ne beyən ebhen.

5

Bák ká pə ndu menoñ Yesu Acha

¹ Bóma, ntí apú besin be éti mbəñ mpok ane menyiñ ebhen bébhónó befakari.

² Bəbhəñ bériní be nywəp Yesu Acha átwə nəbhak chəñ mbə ngəp ane átwə ne beti.

³ Mpok ane bo bərəm be, “Mbəñ achi kpák, ye esəñari epu.” Mpok eyo ké erəm esəñari ékwen bo aməet témchok mbə bebe ngərə ane ánəñsi. Ne mbi bébəe kébhák.

⁴ Bóma, ke mbák chí bhe, bəpú amem ejuri, bé nywəp ənə némfókóri bhe mbə ngép.

⁵ Bəchí bo abhen bákə ne ngósi, mpok mban əghə. Sépú bo ejuri, sépú bo beti.

⁶ Séké bhəre ye kenó mbə mbək bho. Səmbák chí pə, sənken noko mməet.

⁷ Bo abhen bábhəre kenó, bábhəre chi ne beti, ne bo bəkwén mmém chí ne beti.

⁸ Ke təndu séchi chí bə ngósi, sənken mməet. Səndók ambi ménoko Yesu ne bébhəñ ekəñ ne bo, be eyo əmbák mbə kəndén ane ntemé nenu ákéme bechyet mməet. Səmbáká ntí be chəñ Yesu ampeme bhese, ne be eyo əmbák ntá yesé mbə ntá ntemé nenu ane ákuti ntí ywi.

⁹ Bəriní be Mandem abhíki yap bhese chi be səmbák bo abhen yi átən anhye ntemsi. Ayap bhese chi be ánkə Yesu Kristo Acha ampeme bhese.

¹⁰ Yesu águ éti yesé be yi anán antwó, yé səbhəet chí pə, yé ségu gu, sənkwáy bébhak ne yi.

¹¹ Ndu échi nə, fyé nókó yéka bati ntí mánkwak noko bati nkúbhé mbə enyú bákə nə.

Beyəñ ngwenti

¹² Bóma, séghəti bhe be máncyé noko bə abhen bákə betik Acha ndú nkwə yweka kenókó be máncyé noko bhe manie be báké kə bebá.

¹³ Bəbhəñ bechye bho beyə kenókó, mánkəñ bə éti betik ebhen bo bákə. Ne mámák sayri ne bati.

¹⁴ Bóma, semti nókó bábhót, māmfyə noko abhen bábhónó becháy ntí. Kwak nókó ká abhen mməet apú bho. Bəñ ká ékébhénti ne yéntiki mmu.

¹⁵ Ghó ká be yé mmu áké keme bebá amfay bebá. Nu nókó ká beka chi berindu ntá bati bənkwo ne yéntiki mmu achak.

¹⁶ Bák ká manák mpoknkem,

¹⁷ mánik noko mməet mpoknkem.

¹⁸ Ne yé əmbak be yi, chyé nókó ká Mandem bakak, təndu menyiñ ebhen menkem chí ebhen yi áyən mánká ndú bəchí bo Yesu Kristo.

¹⁹ Báké neme ngó Əfónó Bedyere.

²⁰ Báké byák enyiñ ene Əfónó Bedyere ákú ntí múnkwə andem.

²¹ Bəbhəñ bechak yéntiki enyiñ sayri, mánken ene éri.

²² Báké bhəñ enyiñ beka ne barak abəabə.

²³ Mbəñ Mandem mmu áchiə kpák ánkú mámák nyáná ndú yéntiki mbi. Yimbəñ ámbaré nkaysi, ne efónó, ne mməet yéntiki mmu yweka enyu ene apú bhəñ bekwéné kpáte mpok Yesu Kristo Acha átwə.

²⁴ Mandem mmu ábhíní be be mámák bəbhi, ábhəre bariəp ami, ne chəñ ankə nə.

²⁵ Bóma, fyé ká bhese ndú nenikiməet.

²⁶ Kaká ká bati ne ekəñ Mandem.

²⁷ Nchí ghati bhe ndú nnyén Yesu Acha be mampáy ekáti ene ntá bənkwo mankem.

²⁸ Berindu Yesu Kristo Acha məmbák ne bhe.

2

Ekáti Pól ene ejwi bepay ntá Nkwó Tesalónika

Ekáti Pól éné ejwi bepay ntá Nkwó Tesalónika

¹ Me Pól ke nchí sinj ekáti éné ntá yeka bõnkwo Yesu abhen Tesalónika. Nchí sinj ntá yeká bo Mandem mmu achi Etayese, be bho bãbhàré mmuet ne Yesu Kristo Acha. Nchí fá ne bõmayese Sáilas ne Tímoti.

² Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha mántõj be berĩndu, mánchye bhe kpák.

Chõj mántan bo nywõp Yesu átwò

³ Bõma, sèbhõj bèchye bakak ntá Mandem mpoknkem ãti yeka. Ekway be sènká nò mbõnyune bãbhõj neka ne Yesu Kristo mãndak nõkò chí ambi, ne ekõj éné yèntiki mmu ywèka ábhõj nõ bati éronj chí ambi.

⁴ Besé bãbhõj sèpányu ntá bõnkwo Mandem bãchák ãti yeka, ndũ bāté kpĩrĩ ndũ neka eneka ne Yesu, yẽndu bo bãchye bhe nenyok ne beyá esõjõrĩ.

⁵ Ndu echi nõ, menyĩj ebhen menkem bétõj enyũ Mandem átanj chõj bo enyu éné echi chak. Chõj eyo enkũ mãnkway bèbhak bo abhen Mandem ábhak Mfò wap. Tẽndu ãti Kefò eki ke bãbhõj esõjõrĩ.

⁶ Mandem ákũ chí enyĩj ene echĩ chak. Ne chõj yi ankeme kémbé ntá bo abhen bãchye bhe esõjõrĩ.

⁷ Chõj anchye bhe neywẽmuet ndũ besõjõrĩ ebheka, anchye bhesè nkwo neywẽmuet. Chõj Mandem ankũ nõ mpok Yesu Acha ábhèsi ne betanj bõángel bhi amem ngó ane ákáp bho ne ádu gum gum.

⁸ Chõj yĩ antemsi bõ abhen bãbhíkĩ yan berĩnj Mandem ne abhen bápũ ka bekõjõ Mbok Ndĩndĩ ãti Yesu Kristo Acha ywese.

⁹ Chõj amfere bhó besĩ bhi ne ndũ bedíéré bhi ne betanj ebhi, anchye bhó ntemsi ane abhíkĩ bhõj ngwenti.

¹⁰ Mpok Yesu Acha átwò, bo Mandem mankem bãchye yi kenókó ne bõ abhen mãnókó mãmbak maknkay be bãghó yi. Bè nkwo bãbhak chõj ne bho mbõnyune mãnókó menyĩj ebhen sèghátĩ bhe.

¹¹ Ëti eyo ke sènik Mandem mmuet mpoknkem ãti yeka be yi ánkũ mãmbak bo abhen bákway bèbhak bõbhi. Sènikmuet bé yi anchye bhe betanj mãnánj berítĩ menyĩj ebhen bãyanj bekũ ne betik ebhen bákũ ãti neka eneka ne Yesu Kristo.

¹² Sènikmuet nõ be bo mánchye nyén Yesu Acha kenókó ãti yeka ne be mãmbõj kenókó ne yi bekõjõ berĩndu abhen Mandem ywese ne Yesu Kristo Acha bátõj be.

Chõj mbámbũ antwó ke Yesu Acha ampètnsem

¹ Bõma, beyĩnj netwó Yesu Kristo Acha ne nenyokoti ane bãbhõj mentyókóti bhesè be sèntémérĩ yi, sèghátĩ bhe be,

² Báké rò bati ywèka ángwákari betaka amem. Yẽ mmu andem chí be yi achi ndemekepĩti, yẽ chí be achi ngati Eyõj Mandem, ne yẽ chí be ekáti éfũ ntá yese be nywõp Yesu Acha átwò nègháká, báké fyé ntĩ.

³ Báké rò yẽ mmu andwò bhe ndu yẽ mbi, mbõnyune nywõp eno néperé twò, beyá bo báte nesanj ne Mandem Acha mãmbayaka nõkò bebhe bhi ke mbámbũ ambesi. Ngwenti yi chí ménémé.

⁴ Chõj yĩ andem be Mandem apũ yènyĩj ne be yèntiki enyĩj ene bo bãchĩ kenókó mbo Mandem epũ yènyĩj. Yĩ árem mbúrè be achá Mandem ne menyĩj ebho menkem, andak kpát anchakò amem ekerákap Mandem andem be yĩmbõj achi Mandem.

⁵ Báké ghókõntik be ngátĩ nyaka bhé menyĩj ebhén mpok nchĩ ne bhe?

⁶ Ne bãrĩnj enyĩj ene ékèm yi ansem. Abhõj bèbhèsi chí mbák mpok yi akway.

⁷ Enyu betanj ebhen mbámbũ abhõjõ ménanj békũ betik fá amik bhesé bhesé. Ke mmu ane áchet bo mbi be báké bhare bebhe Mandem áronj chõj ambi bekũ nõ kpatè mpok ane Mandem áferè yi ambi.

⁸ Mpok yõ ke mbyaká bebhe Mandem wu abhesi, ke Yesu Acha ánánj ántwó, áfep chí eyu, eyi émay. Mbõj netwó Yesu ánanja betanj ebhi.

⁹ Mbyaká bebhe Mandem wu átwò bekũ betik Satan. Ne chõj ansot betanj ebhi ankũ baraká maknkay ane bapu menyũ ne menyũ ndu bérwò bho.

¹⁰ Chõj ansot yèntiki ebépti enyĩj berwò bo abhen bachi ndũ mbi newũ. Chõj ankũ nõ ndu bãbhikĩ ka bekõj tetep ane áyĩnj Yesu Kristo be Mandem ampeme bho.

¹¹ Ëti yõ, Mandem áto etati enjwi bõ anti enyu éné bārõbhe noko chí baraká nsé.

¹² Eyõ enkũ yi anchye ntémsĩ ntá bo mankem abhen bãbhikĩ noko tetep ane áyĩnj Yesu, ke bakõj bekũ chí bebá.

Bãbhõj bété kpĩrĩ ndũ mbi Mandem

¹³ Bõma, be bo Yesu Acha ákõjõ, sèbhõj bekaka Mandem ãti yeka yèntiki mpok mbõnyune ayap be bé ámpémé bhe te mpok ane yi ábhíkĩ re ghoko mmik. Ayap bepeme bhe befuet ndũ betanj éfõjõ Bedyere Mmu ákũ mãmbák nyánj ne ãti mãnókó tetep ane áyĩnj Yesu Kristo.

¹⁴ Mandem afuet ndũ Mbok Ndĩndĩ ane sèghátĩ bhe abhĩnj be. Akũ nõ bé mãmbõj ákórè ndu keném Yesu Kristo Acha.

¹⁵ Bɔma, tɛ yeka kpiri, mǎndɔk ambi menoko menyin ebhen sɛtɔn be mpok sechi ne bhe ne ebhen sɛsinji amem bekati ebhen sɛtɔ ntá yeka.

¹⁶ Mbɔn Yesu Kristo Acha ne Mandem Etayese mmu akɔn bhesɛ mǎntɔn bese berindu, mǎnchye bese nepɔptinti mpoknkem ne nebhakanti ndũ beriti menyin ebhen bebhɔnɔ befakari.

¹⁷ Sɛnikmɛt be Mandem Etayese ne Yesu Kristo mǎnchye bhe nepɔptinti ne betan beku ne berem chi beriti menyin.

3

Nik nɔkɔ ká mmɛt ɛti yese

¹ Bɔma, enyin ɛchák chi be mǎnik nɔko mmɛt ɛti yese be Mbok Ndíndí ɛti Yesu Acha antaka ayak ne bé bo abhen bághòk yɔ mǎnsyɛpti yɔ ne kenókó, mbɔ enyu ɛfákári nyaka ne bhe.

² Nik ka mmɛt be Mandem ámféré bhesɛ amɔ bebépti bho. Puyɛ bo mankem abhen bághòk Mbok Ndíndí ke mánóko.

³ Ke Yesu Acha apú nɔk bebhare bariep ami. Chɔn ankɔ bati antan be amem, ankuti bhe be mbámbɔ áké kɔ be yɛnyin.

⁴ Yesu Acha akɔ sɛsíkí nti ne bhe be báku menyin ebhen séghátí bhe mǎnkɔ ne be chɔn mǎndɔk ambi beku bho.

⁵ Sɛnikmɛt be Yesu Acha antɔn be enyũ Mandem akɔn bhe ne enyu bekepnti mbɔ Kristo.

Bɔnkwo báké bhak babhɔt

⁶ Bɔma, séghátí bhe ndũ nnyén Yesu Kristo Acha be báké chem mmɛt ne yɛntiki nti múnkwɔ anɛ ábhɔt abhɔt kebháká kɔnɔ menyin ebhen sɛtɔn be.

⁷ Bé babhɔn bárinji be bábhɔn bekoɔnɔ bayarékak ayese. Sépú bhɔt nyaka abhɔt mpok sechi ne bhe.

⁸ Sébhíkí nyie nyaka nenyié mmu yweka kechye nkáp. Ke sékú nyaka betik beti ne ngósí, sémkpɔt nɔko nsɔnti bé séké chye bhe esɔnɔri.

⁹ Sépú kɔ nyaka nɔ chi be sebhiki bhɔn betan séghátí bhe be mǎnchye bhesɛ nekwak. Séyàn nyaka chí be sɛntɔn be epin ene bábhɔnɔ békóɔn.

¹⁰ Yɛ chi mpok sechi ne bhe séghátí nyaka be be mbák mmu apú kɔ betik báké chye yi nenyié.

¹¹ Sérɛm nɔ mbɔnyune séghok be mbɔk yweka bábhɔt abhɔt ne be betik ebhap chí béfyɛ nnyu ndũ barak bo bachak.

¹² Ndũ nnyén Yesu Kristo Acha séghátí menyũ bo bhɔ sɛnjɛp nɔko bhɔ batú be mǎnkɔ ebhap betik. Mándó béchye esɔnɔri mǎnkɔ betik ndu bebhɔn enap nenyié.

¹³ Bɔma, ke mbák chí bhe, báké pɔp béku beri.

¹⁴ Mbák mmu abhíkí ka békóɔn enyin ene sɛsinji amem ekátí ene, fyɛ ká yi amík amɛt ne báké bhɔn yɛnyin beku ne yí. Ká ká yí enyu yɔ be ntíanwɔp ánkém yi.

¹⁵ Ke báké sɔt enyu mmu wu mbɔ mǔmpap. Ke ya ká yí batú ne ekɔn mbɔ nti múnkwɔ.

Ngwenti bakak

¹⁶ Mbɔn Yesu Acha mmu áchyɛ kpák ánchye be kpák ndũ yɛntiki mbi mpoknkem. Yesu Acha ámbák ne bhe mankem.

¹⁷ Mɛ Pál ke nchí sin ne awó wa ndu bekaka bhe. Enyune ke nchí sin ndũ ngwenti bekátí bha menkem beku bo mǎndínji ekátí ené ɛfú ntá ya.

¹⁸ Berindu Yesu Kristo Acha mémbák ne bhe mankem.

Ekáti Pól ené mbi ntá Timóti

Ekáti Pól ené mbi ntá Timóti

¹ Me Pól ke nchí sín ekáti ene. Nchínkabetik Mandem ne munto Yesu Kristo. Mandem mmú ápeme bhesé ne Yesu Kristo mmu sébháká nti ne yi ndu nepém enen nétwó ambi ke bátó me.

² Timóti, nchí sín ntá ye, wó mmu óchí mbo mówa tetep ndu óbhónó neka ne Yesu mbo me.

Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha ywese mántón wó beríndu ne ntínso, mányché wó kpák.

Sot ka mpok ne batón abhen bápú tetep

³ Timóti, dáp Efesós nkúbhé mbo enyu ngati nyaka wó ónká. Měron atú Masidónia. Dáp aré ghati bo abhen bátón baraká nse be mándó bétón menyín ebho. Měron atú Masidónia

⁴ Ghati bhó báképere chóni mpok yap ndú beróri mbok éti bachímbi bhap. Beróri mbok ebho bépú kwak bo mánká enyín ene Mandem áyan bó mánká. Mmu ákway békono nkaysi Mandem chí mbák abhón neka ne yi.

⁵ Ntí ane ngátí wó óndem bóbho mándó bétón baraká nsé chí be bo Mandem mámbón ekoné ne bati. Ne chí enyú ekoné ene éfú ndú nti enén nechí amem pépép, nti enen nepú ka mmu ánká enyín ene étwó yi ne áyóme, ekoné ene éton nétón enen tetep.

⁶ Mbok bho báro menyín ebhen bágúre ebhi ndu kémbwóbbhé ntí tí.

⁷ Báyan bēbhak batón ebhé ene Mandem áchyé nyaka Moses, ke bábhiki bhón nejwím ndú menyín ebhen bēhí bo anyu, yěndu bátón ne nti nenkem mánkaysi noko bē bāriji.

⁸ Besé mankem sériji be bebhé Mandem áchyé nyaka ntá Moses béri mbák bo bábhère bhó mbo enyú éyan.

⁹ Sériji nkwo be bábhiki fyé bebhé ebhen ntá bo abhen báchi chak besí Mandem, nó chí bo abhen bábhère bebhé. Báfyé bebhé chí ntá bo abhen bápú bhère bebhé, ne abhen bátánntí, ne ntá bo abhen bábhiki bhón mpok ne Mandem, ne bo abhen bákú menyín ebhen Mandem ápú yán sēnká. Bebhé bēhí ntá bo abhen bákaysi be ntí apu ane mánikmæt ntá Mandem ne abhen bábyak Mandem. Bebhé ebhen bēhí nkwo ntá bo abhen báway bachi ne manó bhap ne bo bachak.

¹⁰ Báchyé bebhé éti bo abhen bákóno baghoré ne babhakanem nefi. Bachyé bebhé éti babhakanem abhen bábhère ne bati babhakanem ne baghoré nkwo abhen bákú nó. Bachyé bebhé éti bo abhen bághèp bati bakwánwan ndu beti bhó mbo basem. Báfyé bebhé éti basense. Bachyé bebhé éti bo abhen báté ntísie ákwáré, ne Mandem achyé bebhé éti yěntiki mmu ane áká enyín ene épú ndón ámot ne nétón enén tetep.

¹¹ Nétón enen tetep nékó ndón ámot ne Mbok Ndindí ane Mandem afyé me amó be ngati bho. Yí ké bo báchyé bakak ne áfók ankem áfú chí ntá yi.

Pól áchyé Yesu Kristo bakak

¹² Nchí kaka Yesu Kristo Acha ywese tontó. Yí ke áchyé me betan beká betik ebhen. Nchí chyé yí bakak mbonyune aghó bē nkway bēbhak mübetok yi, ayap ye me bē nká betik ebhi.

¹³ Aká nó ne me yěndu nchí rem nyaka ebábú éti yi nchýé noko yi esonjori, nsokoti noko yi. Ke mbíkí rinji nyaka enyín ene mēkú ne mbíkí re noko nyaka yi. Ekú aghó me ntínso.

¹⁴ Mandem Acha aká beríndu ebhi bėjwi ne me tontó mbo nnyén enén néjwí, négbóko, netaka ebhi. Aká me mbón neka ne Yesu, achyé me ekoné nkwo. Enyu eyo ke échi ne bo abhen bábháré mmæt ne Yesu Kristo.

¹⁵ Enyín ene échi tetep ne chí enyín ene yěntiki mmu ákway ménoko ne nti eni nenkem. Enyín ére chí be Mandem aká bo mándinji be Yesu Kristo atwo nyaka fá amik ndu bépéme bō bebá. Ne me nchí mmu ane ebhá bebá báyá bēchá ebhen yěntiki mmu achak.*

¹⁶ Nchí mmú bebá, yé nó, Mandem aghó me ntínso ndu áyan bétón enyú Yesu Kristo ábhónó beyá ekébhenti ne me, me mmu nká nyaka bebá ncha yěntiki mmu achak. Yesu aká nó, be eyo émbák erinji ntá bho ndu bēkwák bo mánkway menoko yi, mámbón nepém enen nebhiki bhón ngwenti.

¹⁷ Bakak ne kenókó ámbák ne Mandem ane betan ebhi bēbhiki bhón ngwenti. Achi Mfo ane ápú gú ne bápú ghó yi ne amik ne ndiere yí ke achi Mandem.* Amen.

¹⁸ Mówa Timóti, mēghati wó menyín ebhen óbhónó beká. Békó ndón ámot ne menyín ebhen Mandem afyé nyaka bo anti ne bárem éti ye. Menyín ebhen-ne mēghati wó bēbhón bēbhák ntá ye mbo menyín nenu ndu beká ónu sayri ne bo abhen bátón menyín ebhen bépú tetep.

¹⁹ Ndu ónú, kém neka enen óbhónó ne Yesu sayri. Mbok bho bábyak enyú nti enen

* 1:15 Mbonyune ábyak nyaka Yesu Kristo kpát are chye nenyok ntá bakono bhi. Pól árem ye be Yesu atón yi chí beyá beríndu, aghó yi ntínso, ndu abhiki temsi yi. Achyé yi chí nepém neka.

nepu two mmu ne áyóme, ne eyo éka neka enen bábhəŋ ne Yesu nérəp mbə áchwí ané árákátí anyén ndú batay. Kém yé nti ene be óké ka enyín ene étwə ne áyóme.

²⁰ Himéneəs ne Aleksánda báchi nkwo mbə bo abhen bábyak enyú nti enen nepu two ne áyóme. Ndó bhó bati apay amo Satan be mándó berem ebábu éti Mandem.

2

Enyú bo bábhəŋs béku amem eket Mandem

¹ Enyíní mbi ené nchi ghati ye wə chí be báké rə menikmuet éti bo mankem. Éri mánikmuet éti bo abhen menyín béchəbhé bhə ne éti bo báchák. Éri menikmuet béchye bakak ntá Mandem éti menyín ebhen yi ákú ntá bho mankem.

² Nik nókó ká mmuet éti bafə ne bə mankem abhen bábhəŋs betan amfay bo bachak. Ka ka nó, be sémbák sayri ne bati, kebhəŋ esəŋəri. Sənkəŋə nepém bo abhen bághók Mandem ne nepém bo abhen mánókə mmuet.

³ Éri ménikmuet enyu eyo mbənyune échyé Mandem mmú ápémé bhése manjá.

⁴ Yi áyan bepeme bo mankem ne áyan yéntiki mmu ándíní netəŋ enen tetep éti Yesu Kristo.

⁵ Yi aywinti ke áchi Mandem ntá bo mankem ne mmú amət ke ásət bo ntá yi. Mmu wu chí Yesu Kristo mmu ákú mmuet be ambak nkwaŋwan.

⁶ Achye nyaka mmuet bé anku bo mankem ámféré ndú kesemé bebú. Akə nə ndú mpok Mandem áyábhé bétəŋ kponəŋəŋ bé áyan bepéme yéntiki mmu.

⁷ Éti enyín ene Yesu ákú ke Mandem áyábhé me be mbak münto, bé ngátí nókó bho Mbok Ndindí éti Yesu Kristo ne be ntəŋ nókó bə betək menkem bé mánókó menyín ebhen bechi tetep. Nchi rem chí tetep, mpú séné.

⁸ Nchi yan yé be yéntiki nebhuet ane bənkwo báchémé, babhakanem abhen báchyé nepém enap ntá Mandem mánásə amo ane achi pépép amfay mánik nókə mmuet kebhəŋ bebənti ne bétánjá ne bati.

⁹ Nchi yan nkwo be bagharé mánóbhéri nókó mmuet ne kenókó, mándíní ndu báýəp nden ne mámfye yə sayri enyu ene ékwáy. Báké ghoko batí ámbak yéntiki enyu ne menyín ŋwanwan aré kpaŋtí kpaŋtí ne báké fyé nden beyá nkáp.

¹⁰ Berí ngoré ane áchye Mandem kenókó tetep befú chí ndú berítí menyín abhen yi áká.

¹¹ Ngoré abhəŋ béchókə kpák ámbəŋ neseptimuet, antá batu ndu beghok menyín ebhen bátəŋ amem eket Mandem.

¹² Mbíkí ka be ngoré ántəŋ Eyəŋ Mandem, ne mbíkí ka bé ngoré ámbəŋ betan amfay babhakanem. Abhəŋ béchókə chí kpák.

¹³ Séríní bé Mandem ayámbi aghókó Adam ke ághoko Ifa,

¹⁴ ne Satan abhíkí rwo nyaka Adam. Ifa ke ákónó nsé Satan akwén ndú bebú.

¹⁵ Yé nə, chəŋ Mandem ampeme bagharé befuet ndú nebhé ane bə bábhé bə, ne mbák bapu təŋ mmuet, ne mbák bábhíkí rə besíkí nti ne Kristo, ne mbák bəŋəŋ ambi bekəŋ betí bakwanwan, ne mbák báchi nyánjá ndú nepém enap, kebhəŋ bekwené.

3

Enyín ene Pəl asiní éti bə bati Nkwə Kristo

¹ Enyín ené mērēm né, échi tetep: Mbák mmu ámfye nti bébhak münti Nkwə Kristo, nə áyan beku erítí betik.

² Mmú nti bənkwo abhíkí bhəŋ bébhəŋ bekwéné ne abhəŋ bébhəŋ chí ngoré amət. Abhíkí bhəŋ mēŋwaka ndu yēnyín. Abhəŋ bebhak mmu ane ákəm mmuet, ne abhəŋ bēbhəŋe nepém eni enyu ené bo báchyé yi kenókó, ne abhəŋ bebhak mmu ane ásət mankə sayri, ne abhəŋ bebhak erítí ntəŋ Eyəŋ Mandem.

³ Mmú nti bənkwo abhíkí bhəŋ bebhak nkwené-mém. Abhəŋ bebhak mmu ane ápú təŋ betan. Abhəŋ bebhak sayri ne bho. Abhíkí bhəŋ bebhak ntan-bétánjá ne mmú ane ábhəŋəŋ ngonəŋ nkáp.

⁴ Mmú nti bo Mandem abhəŋ bebhak mmu ane ákəm efo yi sayri, ankə bəbhi mámbak bo abhen bághók yi mánchye nókə bo kenókó ndu yéntiki enyín.

⁵ Mbák mmu abhíkí riní békem eket eyi sayri, ná yi ákway bebhak erítí münti ntá bənkwo abhen bachi antené yi?

⁶ Münti abhíkí bhəŋ bebhak mənkwə ndú Nkwə Yesu mbənyune ákway beyon mmuet ne eyo énkə Mandem antemsi yi mbə enyu átəmsí nyaka Satan.

⁷ Abhəŋ bebhak mmú ane bə nefi nkwo báchyé kenókó. Mbák épú nə, bákway béchye yi ntíanwəp ankwené ndú ntá Satan.

Bənkwo abhen bákwaŋ beku betik Mandem

⁸ Bo abhen bákwaŋ beku betik Mandem, bábhəŋ bebhak bo abhen bápú ka ntok ne betik ebhap nkwo. Bábhíkí bhəŋ bebhak bə beyon beyon, bábhíkí bhəŋ bebhak manyú mmém, ne báké bhák bə ngonəŋ nkáp.

⁹ Bábhəŋ békem ne betan menyín bhése bhése ebhen Mandem áka bo mándíní ne mánókə. Babhəŋ bekem bə ne nti enen nēchi chak.

¹⁰ Bo bábhəŋ befye kpik amík bo amuet. Mbák mánɡó ye bé bekwéné bepú ne bhó, mánəsət bhó mbə bo abhen bákwaŋ beku betik Mandem.

¹¹ Baghoré abhen bákwák békú betik Mandem, bábhon nkwo bébhon eriti epin. Báké bhák bo abhen bárém ebábú éti bo báchak, bábhiki bhon mánwaka ndú yé enyin ne bábhon bébhak bô tetep ndú yéntiki enyin.

¹² Yéntiki mmú ane ákwák bekú betik Mandem, abhon bebhay chi ngoré amot. Yí ne ngoré ywi bábhon békem bôbhap ne efo yap enkem sayri.

¹³ Mbák bô abhen bákwák bekú betik Mandem báku bho sayri, bo báchye bho kenókó ne bákway bérémen enyin éti Yesu Kristo kebhon becháy.

Menyini maknakay ebhen Mandem ákú

¹⁴ Mbón nti bétwó awu ntá ye mandu mpok. Yé nò, nchi sin bégháti wó menyin ebhen óbhónó bekú mbonyune enyin ékway befákári nke wakari bétwó awu.

¹⁵ Mbák mbáki wakari bétwó, ákwáy bérinjin enyú bô bábhónó bebhak ndu nneréket Mandem, nò chí Nkwó Yesu. Mandem ywesé áchi nepém, ne Nkwó Yesu bachi mbo bekwap ebhen békém neton enen tetep.

¹⁶ Enyin bhésé bhésé ene Mandem ákú sérinjin ne sénókó échi enyinjin maknakay. Agha ákway mémákáti yó? Enyin eyó échi be yí? Échi be: Yí, Yesu Kristo ákú mmuet be ámbák nkwa, Atwó fá amik, Éfónó Mandem átón bo be yí achi chak besí Mandem.

Bòangel Mandem bághó yí.

Bo bágháti bachak éti yi amem betókó mmik, bô mmik mánoko yi,

Mandem asot ye yi amfay ndú enókó kefo eyi.

4

Sot ka mpok ne baton abhen bapú tetep

¹ Éfónó Mandem ágháti bhese sayri be mpok átwó ane mbók bho báró békono neton enen tetep, mándobhe konjo chí befónó ebhen bérwó bho ne menyin ebhen befónó bebúbebu bétón.

² Bati bô-nsé ne bô bapu bho ájwi ne ejuri ne básot menyin ebhen befú ntá befónó bebúbebu beton bo.

³ Mpok yó, bô-nsé bho bárém chon be nebhay nebhiki ri, ne bé bo báké nyié mbók menyin menyinjinie, nenyié enén Mandem ághókó bé bo abhen mánókó Yesu ne bárinjin neton enén tetep mányíé, mánchye noko Mandem bakak.

⁴ Téndu yéntiki enyin ene Mandem ághókó éri, bo bábhiki bhon bebyak yéninjin. Sékway ményie yéntiki enyin sénchye noko bakak ntá Mandem,

⁵ mbonyune Eyon Mandem ne nenikímmuet bekú yéntiki enyin embak nyáná besí Mandem.

Bak eriti nkubetik Yesu

⁶ Mbák óntón bônkwó menyin ebhen, chon ómbak eriti nkubetik Yesu Kristo ane máné ne beyon ebhen bechye neka ne neton enén tetep enen ókónó.

⁷ Oké bhon yéninjin bekú ne bechákári mbok éti bachímbi ené épú ka mmu ányché Mandem kenókó. Fíé betan ndu bekú nepém ene nembak mbo enyu Mandem áyan.

⁸ Kú nò, mbonyune neghókósi mmuet enén nkwmuet néchye mmu mandu nsáy, ke beghókósi mmuet ndu bekú mmu ámbák ane ákú menyin ebhen Mandem áyan, áchye mmu nsáy ndú yéntiki mbi. Echí enyu yó mbonyune nepém eno nébhon bariep amem nsáy ndú nepém enen fá amik ne enén nétwó ambi.

⁹ Beyon ebhen bechi tetep ne eri yéntiki mmu anoko bho sayri.

¹⁰ Éti yó ke séfyé betan bekú betik ne sénú be bo mándinjin neton enén tetep mbonyune sébhaka nti ne Mandem ane ápéme bô mankem, sayri sayri, abhen mánókó.

¹¹ Ton menyin ebhen ne fyé betan be bo mángók bho.

¹² Oké ró mmu ámbyak wó bé óchi mónkwén. Báke erin ntá abhen mánoko Yesu, ndú eyonjonyu ye, ne ndú nekú ywe, ne ndú ekon eye, ne ndú neka ene ne Yesu, ne ndú nepém ene enen nebhiki bhon bakwap.

¹³ Ghó be bápáy Eyon Mandem ntá bho, ne ghó bé báfyé bho nti ne be bátón Eyon Mandem. Kú nò, kpáte mpok ane métwó awu.

¹⁴ Ké ró akap ane óbhónó myákámyáká, nò chí akap ane nyaka baremé kepinti bágháti éti ye ne ékú bô batí mányáná wó amó anti bé ántwó ntá ye.

¹⁵ Kú menyin ebhen. Fíé nti aré bé bo mángó ndu ókú sayri.

¹⁶ Sot mpok ne mmuet eye ne menyin ebhen ótón. Kém bô ne betan mbonyune mbák ónkú enyu yó, chon ómpeme mmuet eye ne bo abhen ótón.

5

Sot bô nkwo Yesu mankem mbo bô nneréket

¹ Oké ji nsénsi ne eyon etaratan. Chié yi chi manié mbo be achi chi etaye. Sot babhakanem abhen bábhiki ghaka ekaká nebbe eye mbo bómáye.

² Sot basénsi baghoré mbo bómáye, ónsot baghoré abhen bábhiki ghaka ekaká nebbe eye mbo bómáye. Nepém ene néké bhon bakwap.

³ Ton mánkwésé abhen bábhiki bhon nekwak berinti be bô mámbón menwop.

⁴ Mbák kénkwésé abhon bô ne yéchi bebhárebho, bô bábhon békwa nneréket wap mbo enyu Mandem áyan. Bábhon békwa bachi ne manó bhap ndú betik ebhen

bó bákú mbonyuné eyo échyè Mandem manák.

⁵ Kénkwésé ane ábhíki bhón mmu ane ákwák yi áro nepém eni nenkem ntá Mandem ne ánikmwet beti ne ngósí bē Mandem ánkwak yi.

⁶ Ke kénkwésé ane áró mmúet myáká myáká ndu epó nepém, achí ngú ndú efónó, yēndu abhúet nepém ndú nkwómwet.

⁷ Ghati bhó menyin ebhen bē bekwené béké bhak ne bhó.

⁸ Mbák mmu apú yiní bóbhi, sayri sayri bó nneréket ywi, nò apú pere kono netón enen tetep. Enyú mmu wu abep achá mmu ane ábhíki noko Yesu wáwák.

⁹ Bákway bēfyé nnyén kénkwésé ndu nkwó mánkwésé abhen báyan nekwa mbák arem agháká mamié besa bérát. Enyu kénkwésé wu abhón bebhak chí ngoré ane ábhón nyaka ndiere nném amot.

¹⁰ Abhón bebhak chí ngoré ane bo bárēm be áku nyaka eriri mbo méne bóbhi sayri, ne betok bo Mandem, ne békwa bo abhen báchi ndú esonjari. Enyú kénkwésé wu abhón bebhak ngoré ane áchyé nyaka nepém eni nenkem ndu békú yēntiki beri.

¹¹ Ke óké fyé manyén mánkwésé abhen bábhúet ne manon amwet ndú nkwó mánkwésé abhen báyan nekwa mbonyune mbák ekwa bebhón nném énkó bó antí, bághakantik Kristo,

¹² ne eyo énkú mánchwnti besí bhap ne Yesu ndu bábhíki bhware nku mbi ane mányú ne yi.

¹³ Bákway bebhak babhót, mánko noko beket ne beket. Bakway bebhak bo kémbwóbhé ne bó enántí, ne bo abhen báchwé ndú baraká bo báchá, mánndeme noko menyin ebhen bábhíki bhón berem.

¹⁴ Nkon ye bē mánkwésé abhen bábhúet ne manon amwet mambáy maném, mámbe bo, mánkem beket ebhap sayri, be báké chye mumpap ywese mbi berem ebábú eti yese.

¹⁵ Ndem na ne ntí be mbok yap báguré ebhi ne báróbhe kono chí Satan.

¹⁶ Mbák ngoré ane ánokó abhón mánkwésé ndú nneréket ywi, ánkwa bhó. Aké ro ntú wap ntá bakojo Yesu báchá. Mbák mánku nò, nkwó Yesu bábhón mbi békwa mánkwésé abhen kebón nekwa.

¹⁷ Bó nkwó bábhón béchye bó bati abhen bákú betik ebhap eriri kenókó ne eriti akap. Embák enyu yó, sayri sayri ne abhen báfyé betan béghati ne bétón Eyón Mandem.

¹⁸ Ekáti Mandem éghati bhesé be, “Óké gwot nnyú mpon bē áké nyié nchwi mpok yó áká betik amem nki nchwi.” Epet erēm be, “Nku betik abhón ngangan be mánchye yi akap.”

¹⁹ Mbák bó nkwó mánndem bē munti akú ndak, kētinj ka, kpaté batisie mánfú mbo bati ápay ne arat.

²⁰ Ji bo abhen bápú ro bebú besí bó mankem be bakojo Yesu bachak mambón becháy.

²¹ Besí Mandem ne Yesu Kristo ne boángel Mandem, nchi ghati wó be ómbaré bebhé ebhen sayri, oké tón kenkábhé ne kérinámik.

²² Ké wakari ményánja mmu amó antí ndu békú yi munti bó nkwó kéka ómbón mbát ndú bebú bo bachak. Kém mmwet eyé be óké kwen ndú bebú.

²³ Oriní bē orop chi mame mame, képere nyú yé chí ndiere manyiep. Sot nókó nkwó mandú mmém be ánkwa bekú menie ebhe mēmpop.

²⁴ Bebú mbok bho bechi kpónjórón ne bétón be chón mántán bó, ke bebú bo bachak bechi bhesé bhesé enyu ene état ke bo mánndiní bhó.

²⁵ Nó ke échi ne beri ebhen mmu áká. Béghó kponoron. Ke yé chí ebhen bechi bhesé bhesé, bépú rop bhesé bhesé mpoknkem.

6

¹ Bó mankem abhen bachi basem bábhón bechye kenókó ntá bachi bhap be bo báké rem ebábú eti nnyén Mandem ne eti menyin ebhen sétón.

² Abhén bachi bhap mánókó Yesu báké ro béchye bhó kenókó ekén kékwáy ne bhó ne báke ro begbok bhó yēndu báróbhé chí bó mmu amot. Erí bē mántók bachi bhap sayri écha mbón enyu esi, mbonyune bachi abhén bó bákwa mánoko Yesu Kristo ne Mandem akón bhó.

Ekón nkáp

Tón bo menyin ebhen, óngati bó mánku bhó.

³ Mbák mmu átón enyin échák ené epu ndón ámot ne menyin ebhen ngati wó, ansot beyón Yesu Kristo Acha mbo ndaká-nsé ne yí keka menyin ebhen sétón eti nepém bó nkwó Yesu,

⁴ nò achí paka ne abhíki rinj yēnyin. Enyú mmu wu abhón chí epó epin békem epáti, ne betan bétánja eti beyón, ené eyo étwó chí ne mpabhamik ne éká bo mántán ne bati, mánndem noko ebábú eti bati, ne mánkaysi noko be mmu ákú enyin ene ngufú abhíki ku.

⁵ Enyú mmu wu chí mmu epáti mpoknkem ne bho báchá. Batí menyú bo bhó abep amem ne bábhíki pere rinj mbón ndaká Mandem. Bákaysi be békú mbo enyu Mandem áyan chí mbi beyan nkáp.

⁶ Eremé nsáy achí ne mmu ane ábhware nepém eni mbo enyu Mandem áyan ne ambón manák ne menyin ebhen yi ábhónj.

⁷ Yēnyin sébhíki twó fá ammik ne yó, ne yēnyin mmu apú rón ne yó.

⁸ Mbák sébhón ye nenyié ne nden séndó ebho ménkwáy ne bhesé.

⁹ Bo abhen báyan̄ bēbhōn̄ beyā nkáp bāwakari bekwen̄ ndū nēmō, mánkwēn̄ ndu ntá ne nkaysi ane átwō bhó ne ménémé ne nēwú.

¹⁰ Echí enyu yō mbōnyune ekōn̄ nkáp étwō ne bebépti mēnyin̄ mēnkem. Chí ēti ngōn̄ nkáp kē mbōk bho bárō mbi Mandem̄ bárōp ndū nēmēnti ēti nedī kebho enen̄ nechi ne bho.

Ngwenti manie Pól ntá Timōti

¹¹ Kē wō Timōti, mmū Mandem̄, kéfyé amō ndū mēnyin̄ ebho. Kū nti ene bē ómbák chak besí Mandem̄, ne búré nepém ene mbōnyu Mandem̄ áyan̄. Bōn̄ neka ne Yesu, kōn̄ bo, bōn̄ ekébhēnti, ne bák ndu kpák ne bo bácháak.

¹² Nu erítí nēnu ēti Yesu né bōn̄ neka ne yi, óngó bē obhōn̄ nepém enen̄ nebhiki bhōn̄ ngwenti. Mandem̄ abhīn̄i wō chí ēti nepém enō mpok órémé kponorōn̄ besí beyā batísie bē onókó Yesu.

¹³ Mēghati wō besí Mandem̄ mú áchyē yēntiki enyin̄ nepém, ne besí Yesu Kristo mu áté ntísie ndū tetep Mandem̄ besí Pōntios Páilet,

¹⁴ bē ónkū mēnyin̄ ebhen ngátí wō mēnkem. Ké kwen̄ ndu yē émot enyu ené yē mmu apu kway bēji wō. Embák nō kpát bēgháka ewak ene Acha ywese Yesu Kristo ábhēsi.

¹⁵ Mandem̄ ane bo bábiti, yi mmu áchi Mfō ane ábhōn̄ betan̄ amfay yēntiki enyin̄, Acha ne Mfō bafō, chōn̄ yí ankū Yesu ambesi ndū mpok ane yi áyábhé.

¹⁶ Mandem̄ apú gú. Bēchókó bhi bēbhōn̄ bediéré ebhen mmu apú kwáy beyin̄i. Yē mmu abhíkí re ghō yi ne mmu apú kwáy bēghō yi. Kenókó kenkem kechi eki ne betan̄á kefō bēchi ebhi mpoknkem. *Amen.

¹⁷ Ghatí bō bakáp fá ammik bē báké yon̄ mm̄et, ne bē báké bhakanti ndū kefō mmik, mbōnyune kēfūere fuet. Ghatí bhō mánshikinti ne Mandem̄ mmu áchyé bhesē yēntiki enyin̄ bē sémbōn̄ erítí nepém.

¹⁸ Ghatí bō mánkū nókó berí. Mánkú nōkō berí ndū beyā babhi. Báké tan̄ awó. Mánkore nōkō ne bati mēnyin̄ ebhen bábhōn̄ ne man̄ák.

¹⁹ Mbák mánkū enyu yō, nō bábhūere eramé kefō ekén kēchí ntá yap, kefō ekén bábhōn̄ amfay ndū mpok ane átwō ambi. Mbák mánkū nō, chōn̄ māmōn̄ nepém enen̄ tetep.

²⁰ Timōti, kēm betik ebhen báchyé wō sayri. Ōké chwe ndū kepi eken kepu chyē Mandem̄ kenókó ne epútí nti ti ene epu kō ndōn̄ ámot ne Eyōn̄ Mandem̄. Bo bákaysi bē mēnyin̄ ebho chí nerin̄i, ené épú nō.

²¹ Nerem̄ ane mbōk bho bárēm bē bárin̄i ákú bábhíkí pere noko netōn̄ enen̄ tetep. Berindu Mandem̄ mémák ne bhe mankem.

Ekāti Pōl ené ejwi bepay ntá Timōti

¹ Me Pōl, ke nchi sinj ekāti ene. Nchí munto Yesu Kristo, bekoŋo nkaysi Mandem. Yi ayap me be ngati bho Mbok Ndíndi éti Yesu Kristo ane achi éti bariép amem yi afyé nyaka bechye nepém enen nebhiki bhōŋ ngwenti nta bo abhen manoko Yesu Kristo.

² Nchí sinj ntá ye Timōti, wō mū óchí mbō mōwa ane nde kōŋ.

Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha ywese mántōŋ wō berindu, mángō wō ntínso ne mánchye wō kpák.

Pōl áchye bakak ntá Mandem ne afyé Timōti nti

³ Timōti, nchí kaka Mandem éti ye. Nchí níkmuet ntá yi ne nti enen nechí amem pépép mbō bachímbo bha báká nyaka. Nchí níkmuet ndu békáka Mandem beti ne ngósí, yéntiki mpok, ane nti éna nékwén wō amuet.

⁴ Mbíki ghókantik babhese me ne eyo éku mbōŋ ékwak beti ne ngósí béghō wō bé manák ánjwí me anti.

⁵ Ne mbíki ghókantik enyu óbhōŋ neka ne Yesu tetep nkúbhé mbō enyū nno máye Lóis ne máye Yúnis bábhōŋ nyaka. Nnókó tetep be enyū neka eno nebhuet ne wō.

⁶ Éti yo ké mētik ye wō bé ónkā be akap ane Mandem áchyé wō mpok nyáná wō amō anti ambak mbō ngó ané áyanj meneme ke báfok wu ádu.

⁷ Éfōŋó Mandem áchyé bhese abhíki chye bhese nti becháý. Áchyé bhese chi netaŋánti, ne ekōŋ, ne nekémēmuet.

⁸ Óké bhōŋ ye ntíánwóp beghati bho enyinj ene órínj éti Acha ywese Yesu. Óké bhōŋ ntíánwóp éti ya, yéndu nchí mūkenōŋ éti nsíki nti ne yi. Ke dō betan ebhen Mandem áchyé wō ménkwák wō ónka esōŋori mbō me éti Mbok Ndíndi Yesu.

⁹ Mandem apémé bhese ndu áféré bhese ndū bebá.

Ayap bhese be sámbák bōbhi.

Aká na yéndu sépú berítí bho.

Anán abhōŋ nyaka nkaysi bépéme bhese,

te mpok mmik ábhíkire bho.

Mandem anán abhōŋ nyaka nkaysi béfuét ntá Yesu Kristo, antōŋ bhese berindu bhi.

¹⁰ Mandem anán atōŋ bhese berindu ebhi ndu átó Yesu Kristo mmu átwó.

Yí achi Mpeme ywese. Awáy betanǎ newú ne áchyé bhese Mbok Ndíndi.

Yó achi mbō erōŋó ne átōŋ bhese mbi nepém enen nebhiki bhōŋ ngwenti.

¹¹ Mandem ayap me be mbák munto Yesu, ayap me bé mbák mmú nchí ghati bho Mbok

Ndíndi, ne ayap me mbák mmú ane nchí tōŋ bo Eyōŋ eyi.

¹² Éti yo ké nchí ghō esōŋori ene enkem. Ke mbíki bhōŋ ntíánwóp mbōnyune ndínj mmu ane nnókó. Ndínj bé yí abhōŋ betan bekem betik ebhen yi áchyé me sayri kpáte begghaka ewak ene yi átwó.

¹³ Buré beyōŋ ebha sayri be ménkwak wō óntik enyū netaŋ enen tetep nechí. Kā nō dōk nōkō chí ambi ndu bébhōŋ neka ne Yesu, ne ónkōŋ bo báchá. Ókway bēká nō mbōnyune óbhat mmuet ne Yesu Kristo.

¹⁴ Ndū betanǎ Éfōŋó Bedyere mmú achi ne bhese, kém Mbok Ndíndi ane báfyé wō amō sayri.

¹⁵ Órínj bé bōnkwo Yesu mankem abhen báfú atú Esia bátiknsem ntá ya. Fijélos ne Hemogénes nkwo bátiknsem ntá ya.

¹⁶ Yesu Acha ángó nneréket Ónesifóros ntínso. Akwéné me nti beyá mpok, kebhōŋ ntíánwóp be nchí mūkenōŋ ne ngem amō.

¹⁷ Nechwōp yí áchwóbhé fá Rom, ayánj me mbānkem kpát aghó me.

¹⁸ Nchí níkmuet be Acha ángó yi ntínso ndū nywobhé manyé. Órínj sayri nekwak enén yi áchyé me amem etok Efesos.

2

Timōti, eríti nkoŋo Yesu Kristo

¹ Mōwa Timōti, dō ye Mandem anchye wō betan. Akwáy bēká nō éti berindu ebhi ne wō ndu óbháré mmuet ne Yesu Kristo.

² Sot menyinj ebhen óghókó ndū mētōŋ kponoroŋ besí beyá batísie tōŋ ntá bō tetep. Sot bō tōŋ ntá bo tetep abhen bákway betōŋ bhó ntá bo báchá nkwo.

³ Mbō eríti ntemé nenu Yesu Kristo, óbhōŋ bēte kákátí ndu enyū esōŋori ené bakoŋo Yesu báchá bábhōŋ.

⁴ Ntemé nenu ane áchí ndū betik ne ánu be munti ywi ámbōŋ manák ne yi, apú fyé mmuet ndū baraká etok áchá.

⁵ Mmú ane ájēt ntiet ne bati, apú kway bebhōŋ nsáy mbák abhíki jet ankoŋo bebhé ntiet.

⁶ Nkwanǎ-nki ane afyé betan ndū betik ke áyámbi bebhōŋ mbwót ane áfú ebhi.

⁷ Sot náko nkaysi ndū menyinj ebhen ngátí-né wō, mbōnyune chōŋ mbōŋ Mandem Acha ankwak wō ómbōŋ nejmēm ndu bō menkem.

⁸ Óké ghókantik Yesu Kristo, ebhárémō Mfó Debhít mmu Mandem ákú nyaka yi apetnsem ndū nepém mbō enyu échí amem Mbok Ndíndi ane mēghati bho.

⁹ Ndu mēghati bho Mbok Ndíndi ne, ke nchí ghō esōŋori, ne ngem amō mbō nkā bebá. Ke mmu apú kwáy béfe Eyōŋ Mandem amem ekerékēnōŋ.

¹⁰ Nká yěntiki esəŋori ɛti bɔ abhen Mandem ayabhe be mambak abhi. Nká esəŋori bé Yesu Kristo ámpémé bho nkwo mambák ne Mandem mmú áchye bho kenókó ngwenti ti.

¹¹ Beyəŋ ebhen béchi tetep. Bérəm be, “Mbák ségu ne yi, chəŋ sémбак nkwo nepém ne yi. ¹² Mbák sénkəpnti ndú besəŋori ebhese, chəŋ sémбак bafə ne yi nkwo. Mbák séndem bé sébhiki riŋi yi, chəŋ yi nkwo andem bé abhiki riŋi bhese. ¹³ Mbák sépu bhəre bariəp amese, yi ábhəre bariəp ami mpoknkem. Kristo apú kwáy bétáŋa be yi apú mmu ane yi achi.”

Nkə betik ane Mandem abhəŋ maŋák ne yi

¹⁴ Tik náko bónkwə menyin ebhen ngáti-né wə. Yəp náko bó batú ndú nnyén Mandem bé mándó békem epáti ɛti beyəŋ ebhen bétwə chi ne bétáká. Eyə enyú epáti epú kwak yé mmu, ɛtwə chí ne meneme ntá bo abhen bághók.

¹⁵ Nu bé Mandem anjin yi wə ambón maŋák ne wə bé áchi nkəbetik ane apú kway bebhəŋ ntíánwóp, ne bé ɛtəŋ Mbok Ndíndi sayri.

¹⁶ Ké chwe ndú kémbwóbhé ekén képu chye Mandem kenókó. Enyu kémbwóbhé éko kékə bo mánsap nekə ne Mandem.

¹⁷ Menyin ebhen bo abhen básábhé nekə ne Mandem bátəŋ béchi mbə nsak ntá bo abhen bó bátəŋ, ná chí, mbə nsak ane ányie mmuet andək náko chi ambi. Himéneəs ne Filétəs báchi menyú bo bho.

¹⁸ Batú yap ápay báro netəŋ enén tetep báɡure ebhi ndú bátəŋ bé Mandem anán akə bo bápetnsem ndú nepém. Báka kpát mbək bho abhen mánókó Yesu bápú pere noko yi.

¹⁹ Ke Eyəŋ Mandem echí mbə nebháérémik enen baghoko sayri enyu ené yəŋyin epú kway menyikisi nó ke báte eket aré. Básiŋ ndú ntay enen bápí are be, “Eta Mandem arinji bo abhen bachi abhi.” Básiŋ nkwo be, “Yé agha ane árəm be achi mmu Acha ándó bebu.”

²⁰ Amem eket egbo puyé ndiere menyin ebhen bághókó ne pú ne ebhen bághókó ne *égíri ké bəbhak are. Menyin ebhen baghoko ne menək ne ebhen bághoko ne ntap bəbhak aré nkwo. Mbək menyin chí ebhen básət mánkə enyin are ne kenókó. Béchák chi ebhen bápú sət mánkə enyin are ne kenókó.

²¹ Enyu yə ke échí ne Bó nkwo Yesu. Yé agha ane áró bebu akə nti eni némbak amem pépép, Mandem áchye yi kenókó. Mandem áka ná ne yi, mbənyune achyé nepém eni nenkem ntá Mandem mmu áchi mbəŋóket. Enyú mmu wu abhəŋ nti békə yěntiki enyú berí.

²² Ghó ye bé oféré ntí ndú menyin ebhen besak báfyə ngoŋo aré. Ka nti bəbhak chak

besí Mandem, ne ndu bebhəŋ neka ne Yesu, ne bekəŋ bo báchák. Ka menyin ebhen, ómbak sayri ne bo abhen bábhəŋi nnyén Eta ne bati pépép bé ánkwak bho.

²³ Oké chwe ndú bepáti ebhen bebhiki bhəŋ ntí ne nnet. Menyú bepáti bho bétwə chí ne bétáŋa.

²⁴ Ne mübetok Acha abhiki bhəŋ bebhak ntaŋ-bétáŋa. Abhəŋ bebhak chí mmú ane átəŋ yěntiki mmu berinti ne, abhəŋ bebhak erítí ntəŋ Eyəŋ Mandem, ne ambak mmú ane ábhəŋjə ekébhənti ne bó abhen báchyé yi esəŋori.

²⁵ Puyé ne eyəŋ etanataŋ ké mübetok Yesu ábhəŋjə bétəŋ bo abhen bápú ka ne yi. Mandem ákwáy békə bó mántiknsem ndú bebu bhap ne mánoko netəŋ enen tetep.

²⁶ Ne mbák mánókó netəŋ enen tetep, keboŋ ekap kékway bepétnsem ne mámfú ndú ntá ane Satan. Bákwen nyaka ndú ntá yi mankə náko chí enyin ene yi áyaŋ bó mánkə.

3

Enyú bepinji bho bebhak ndú manywəp ane ngwenti

¹ Dinji bé ndú manywəp ane ngwenti, beyá besəŋori bəbhak fá amík.

² Nti achi be mpok eyə, bo bákoŋ mmuet eyap máncha, mánkoŋ nkáp máncha, mámpányu, mámbəŋ neyoŋómuet, mambak basəkotí bho, bó kəka beghok bachi ne manə bhap. Ne yé mmú ankə bhə berí ná báke sət mbə enyin. Mpok eyə, bo bákaysi bé ntí apú ane bó mánikmmuet ntá Mandem ndu béchye yi kenókó.

³ Ndu bəŋəŋ ambi, mpok eyə bo bápú bhəŋ ekəŋ ne bati ne yé chí amem maneréket, bápú foŋori bati. Bárem ebábə ɛti bati ndu bechəŋti manyén eyap. Ndú mpok eyə, bo bápú kway bekem mmuet, ke bádu mbə nkwo kebəŋ ntínso ne bati, ne bápú kəŋ erítí enyin.

⁴ Mpok eyə, chəŋ bo mánti bati ntá bompap abhap, ne mambak bo tákátáká, ne chəŋ mánkə náko menyin ke yambi mánsət nkaysi aré. Chəŋ bo mánde yəŋ mmuet ne mánkoŋ ményie chí nepém, kəŋ bhəŋ Mandem.

⁵ Mpok eyə chəŋ bo mánde kət ngepti be báchi bo Mandem yəndu bábhiki noko bé Mandem abhəŋ betəŋ békə bó mambak bóbbhi. Kéchem ekak ne menyú bo bho.

⁶ Yé néne, mbək yap báchwé ndú maneréket mándwə náko baghəré abhen bápú ka bekem mmuet be mángwákári bekwen ndú ntá bebu.

⁷ Enyú baghəré bho bábhəŋ ekwak ndu beghək menyin beko mpoknkem ke bápú kwáy bebhəŋ néjwímem ndú netəŋ enén tetep.

⁸ Batōjō nse bho bágweti mmwet mánchwe ndũ maneréket manú nako bé bo báké noko tetep Mandem. Báchi mbo Jánés ne Jambres bo manú nyaka be bo báké noko menyin ebhen Mandem átó Moses ángati Mfo Ijip. Báchi bō bebépti nkaysi ne bábhíki bhōj neka ne Yesu tetep.

⁹ Ke yěntiki nkaysi yap abhōj békwenékwen mbōnyune yěntiki mmu ágho chōj echin̄ti yap. Enyu yō ke éfákári nyaka ne Jánés ne mmwēre yi Jámbrēs.

Menyini ngwenti ebhen Pól aghati Timōti

¹⁰ Ke wo Timōti, oríni menyin ebhen mētōj wō, oríni nepém ena, oríni enyin ene mēkay ndũ nepém ena, oríni ndu mbōjō neka ne Yesu, oríni ndũ mēkēpnti, oríni ndu mbōjō ekōj ne bho, ne oríni ndũ mētē kákati mpok esōjōri.

¹¹ Oríni nkwo ndũ bo báre nyok me. Oríni besōjōri ebhen nde bhōj. Oríni ndu báre nyok me amem betok Antiok, ne Ikóniōm ne Lístia. Oríni esōjōri ene ndé bhōj ke Acha Yesu áfere me ndu bō menkem.

¹² Tetep, yěntiki mmu ane ábhōjō nti bebhāre nepém eni mbo enyu Mandem áyān eti yi ábhāre mmwet ne Yesu Kristo, bo báchyē yi nenyok.

¹³ Ke mbák chí bō bebú ne bō bapu bábēp mándok nako chí ambí, bārwo bho, bo mándwo nako bhó.

¹⁴ Ke mbák wo Timōti, óké rō békōjō menyin ebhen bátōjō wō ne onoko bhó sayri. Oríni bo abhen bátōjō wō bho.

¹⁵ Oké ghokontik bé oríni basin̄ amen áchi amem Ekáti Mandem te kēmbó eke. Basin̄ amen áchi Nyánjá ákwáy békwak wō ómbōj kebōj bebhōj neka ne Yesu Kristo ne ómbōj nepém.

¹⁶ Mandem ke áchyē nkaysi basin̄ mankem amen áchi amem Ekáti yi. Basin̄ ákwak ndu betōj bhese menyin ebhen bechi tetep ne áji bhese ndu menyin ebhen bepu sayri ndũ bapem ayese. Basin̄ ákwak menyure bhese ndũ bekwené ebhese ne ndu betōj bhese enyu bebhak chak ndũ bapem yese.

¹⁷ Eyo ékwak be mūbetok Mandem ákwáy ndũ yentiki mbi ne be ámbōj yěntiki enyin ene éyān ndu beka yěntiki erití betik.

4

¹ Timōti, nchí semti ye wō besí Mandem ne besí Yesu Kristo mmú átan mbure bo abhen báchi pé ne abhen bágu ewak émat mpok yi ábhēsí beka bo mángo be yi áchi Mfo.

² Nchí semti wō bé óngátí nókó bho Eyoj Mandem. Kérō béghati bhó. Mpok yěntiki enyin ékó sayri, ghati bho. Yě chí mpok ane menyin bēpu kō sayri, ghati bhó. Ku bo mándō bebú bhap. Ji bhó mándō bebú bhap.

Ke fyé nókó bō nti nkwo. Ku menyin ebhen ne ekébhēti ne nti betōj Eyoj Mandem.

³ Nchí semti wō, tōj bo Eyoj Mandem mbōnyune mpok átwō ane bo bápú pere kōj begbok netōj enen tetep. Mpok yō, chōj bo mándōbhe kōjō chí menyin ebhen bō babhōj bákōjō, mánjān batōj abhen bátōj bō menyin ebhen ményini bho batú.

⁴ Mpok eyō, chōj bo mándō begbok tetep ane Mandem áyān bo mándini, mándōbhe fyé nti bégbok chí menyin ebhen batōjō nse batōj.

⁵ Ke wo Timōti, yě émbak ná, kéro bebhak ne nti amem kpák. Yě ógho esōjōri ná, kēp nti. Ku betik ebhen ngati Mbok Ndindí, ne óbhōj beka betik menkem ebhen Mandem achye wō ónku.

⁶ Mbák chí me, nepém ena nēnan nérōj mbo nnya ane bārōj bechye akap ntá Mandem ne yō. Mandú mpok mērō mmik.

⁷ Me, nnu sayri. Njet, nkōjō barak Mandem te ndũ ngwenti nke keme mmwet ansem.

⁸ Néné, nsáy ānōj me. Nsáy yō, Yesu Acha mmu áchi ntanjá manyé ke áchyē mbure me yō ndũ ewak ene yi ápetnsem. Yi áchi chak besí Mandem. Ne nsáy yō apu chí ntá ya me awánti. Áchi ntá yěntiki mmú ane ánōj neperēnsem Yesu ne manjāk.

Menyini ebhen býini mbōj Pól

⁹ Nu bétwo, kéchōnti mpok.

¹⁰ Démas achen me aró, arōj etok Tesalónika mbōnyune akōj menyini mmik. Krēsens arōj Galēshia, arōj Táyōs, ne Damátia.

¹¹ Ndiere Lukas ke áchi ne me. Mpok óyān bétwo, sōt Mák twó ne yi mbōnyune ákwak chōj me fá.

¹² Ntō Tíkikōs andok Efēsōs.

¹³ Fuét Troas sōt nkú mbūep ya ane ndó ntá Kápos. Sōt bekáti ebha nkwo, sayri sayri nkúbhé nnya nēnēp ené básini Eyoj Mandem aré.

¹⁴ Bebú ebhen Aleksánda ntenáten áku me býā becha. Ke chōj Acha Yesu anchye yi nsáy ndu bebú ebhi.

¹⁵ Yi abhiki yān nyaka begbok Eyoj Mandem ene sēghati bho wáwák. Wō mbōj óbhōj békem mmwet ne yi.

¹⁶ Ndũ nywōbhé mbi enen nchwé amem áchá manyé be ntanjá mmwet, yě mmu apú nyaka ne me. Yěntiki mmu abué me. Mandem ámfōjōri bhó.

¹⁷ Bō mankem bábue me, ke Yesu Acha abhiki rō me. Áchi ne me mpoknkem ankawa nako me ndu áchyē me betān béghati bho Mbok Ndindí yi. Ngátí bho Mbok Ndindí nkem bé bo abhen bápú bo Israel mángók. Yesu áféré me ndu nēwú nkwo, áfere me anyú nku.

¹⁸ Chɔŋ Yesu Acha amfere me ndu yɛntiki ebɛpti enyiŋ, ampeme me be mbák amfay ne yi mmu achí Mfɔ bo Mandem. Kenókó kɛmbák ne yi mpoknkem, Amen.

Bakak amen ngwenti

¹⁹ Kaká me Priska ne Akwila. Kaká efo ene Onesifóros nkwo.

²⁰ Erastos arɔp etok Kórint. Ndó Trofimós etok Milétos mbonyune áme.

²¹ Nu bétwɔ ndũ mpok ane mbanj ábhíkí re bho békwen tontó. Nó chí ndũ mpok nném nebhán. Ebúlos ne Púdens ne Láinos ne Kláúdia ne bo nkwo Yesu báchak fá Rom báto wɔ bakak.

²² Yesu Acha ámbák ne wɔ. Berĩndu Mandem mémbák ne be mankem.

Ekáti Pól ntá Táyɔtɔs

Ekáti ene Pól asini ntá Táyɔtɔs

¹ Mɛ Pól, nkɛbetik Mandem ne munto Yesu Kristo ke nchi nsin ekáti ene. Betik ebha chí békwaɔ bo abhen Mandem áyábhé bé mambák abhi be mánsíkí nti ne Yesu sayri, ne békú bó mándini Eyɔɔ Mandem ene Yesu átɔɔ nyaka. Eyɔɔ ené ékú bo mambure bapém ayap mbó enyú Mandem áyán.

² Enkú mambaka nti ndú nepém enen nebhiki bhɔɔ ngwenti. Mandem afyé nyaka bariap éti nepémé nɔ tendú nebhónet, ne Mandem apú sense.

³ Mpok Mandem ane ápeme bhesé afyé ákwáy nɔkɔ, akú bo mándini éti nepém enén béfuét ndu Mbok Ndíndí Yesu ane yi afyé amóya be ngati bho.

⁴ Táyɔtɔs, échi mówa mbonyune abhɔɔ neka ne Yesu mbó me.

Mandem mmu achi Eta ne Yesu Kristo Mpeme ywese mántɔɔ wɔ berindu, manchye wɔ kpák.

Betik abhen Táyɔtɔs abhɔɔ bekú Kret

⁵ Ntí ane ndó wɔ Kret chí be ányábhé menyin ebhén béróbhé ményábhé aré, ne be ómfyé bó batí bekeré Mandem ndu yéntiki etókó Kret. Kú nɔ nkúbhé mbonyu ngátí wɔ.

⁶ Múnti chí mmu ane bekwéné bépu ne yi, abhɔɔ bébhɔɔ chí ngóré amət, chí mmu ane bóbbi mánókó ne mmu apú kwáy béji bhó bé bábhiki bhɔɔ kenókó ne máyap ne etayap.

⁷ Téndu múnti bo Mandem chí mmu ane Mandem áchyé betik ebhi nta yi, bekwéné bébhíki bhɔɔ bébhak ne yi, abhíki bhɔɔ bébhak mmú mpányu, abhíki bhɔɔ bébhak mmu echókónti, abhíki bhɔɔ bébhak nnyúmém, abhíki bhɔɔ bébhak mmu ane átɔɔ betan, abhɔɔ bébhak chí sayri ne bho. Abhɔɔ nkwo bébhak mmu ane abhíki bhɔɔ ngonó nkáp ne apú kú bapú éti nkáp.

⁸ Mmú ntí bo Mandem abhɔɔ bébhak mmu ane ásót mankó sayri, mmu ane ábhɔɔ manák beku beri, mmú ane ákém mmuet sayri, mmú ane áchí chak besi Mandem béyini nepém éni ne bo báchák. Abhɔɔ bébhak nyánjá, ne mmú nti enen nepu to yi anku enyini ené étwó yi ne áyóme.

⁹ Ne bérɔɔ ndu ngwénti, múnti bo Mandem abhɔɔ bekém Mbok Ndíndí éti Yesu ne betan mbó ndu sétɔɔ. Mbok yó achí tetep ne enyumót mpoknkem. Eyó ékwák múnti ámfyé bo nti ndu átɔɔ bho, émpet énkwaɔ yi ányúré bo abhen bátɔɔ menyin ebhén bépu ndɔɔ amót ne Eyɔɔ Mandem.

¹⁰ Nchí rem nɔ mbonyune, beyá bo bátɔɔ netaɔnti, sayri sayri mbok bo Israel abhen

mánókó mbok Yesu Kristo. Bárém menyin ebhén bebhiki bhɔɔ nti ne nnet ne bárwó bo be mánókó kémbwóbbé kap.

¹¹ Óbhɔɔ bekú bóbbi mánchók manyu yap. Bátɔɔ menyin ebhen bábhiki bhɔɔ betan, manchɔɔti nɔkɔ batí bo mankem ndú mbok maneréket be mánós Mbok Ndíndí éti Yesu. Báku nɔ, chí besot bakáp ntá bho, ené eyó chí enyini ntánwóp.

¹² Mbɔɔ mmu Kret wap amət, ane básóré mbó ndinɔndak arem éti yap tetep be, “Bó Kret báchi basénsi mpoknkem! Báchi nyábbi, bábhót abhót, mányie nɔkɔ nenyié ne ngonó.”

¹³ Enyini ene mmu wu áréme éti bó etók eyi Kret échí tetep. Óbhɔɔ ye beghati bho sayri be mánós bekwéné bhap. Kú nɔ be mankem Eyɔɔ Mandem ne betan,

¹⁴ mámfere ntí ndu bakáy bapú amen bo Israel ne ndú bebhé ebhén bo abhen bápú konjo Mbok Ndíndí Yesu báfyé.

¹⁵ Yéntiki enyini éri ntá mmu ane nti éni néchi pépép, ke ntá mmu ane nti éni népu pépép ne abhiki noko Yesu, enyini éri épu. Bérem tetep, nkaysi yap ne batí yap ánán áchónjo amem.

¹⁶ Bárém bé báriɔɔ Mandem, ke menyin ebhén bó báku bátɔɔ kponorɔɔ bé bábhiki riɔɔ yi. Báɔɔ báchá, bátan ntí ne Mandem, ne enyini ené bó bákwáy beku épu.

2

Netɔɔ enén tetep néchyé bepini ebhén Mandem ákɔɔ

¹ Ke wɔ Táyɔtɔs, abhɔɔ betan bo menyin ebhén bekó ndɔɔ amət ne netɔɔ enén tetep.

² Ghatí baséansi abhen babhakanem be mándini bekem mmuet ne be mambure nepém enap enyu ené bo báchyé bho kenókó. Ghatí bho be bábhɔɔ betan be bábhɔɔ kebon, mankem baraká Mandem enyu ené éyán ne be bábhɔɔ bebhɔɔ ekon ne ekébhénti.

³ Ghatí baséansi baghoré nkwo be mambure bapém yap enyu ené átɔɔ bé báchyé Mandem kenókó. Báké rem ebábu éti batí ne báké bhak manyúmém. Tɔɔ bo báchák beku berít menyin.

⁴ Tɔɔ yé neɔkó baghoré abhen bákonjo bhó ansem be mánkɔɔ manem abhap ne bóbbap.

⁵ Kwak bó mambak mbó bo abhen babhɔɔ kebon ne bákémmet be báké fu nefi. Bábhɔɔ betan bho be mándini enyu bákem beket ebhap mántɔɔ erít epini ntá bo abhen bachi are, ne be mambón neséptímmet ne maném abhap. Mambák enyu yó be yé mmu áke kwáy berem ebábu éti Eyɔɔ Mandem.

⁶ Ghatí besakábho sayri be mántɔɔ be bábhɔɔ kebon ne be mándini ndu bákémmet.

⁷ Wɔmbɔɔn tɔŋ bó erítí epɔŋ. Kɔ nókó chí menyɔŋ ebhen beri. Mpok ɔtɔŋ bɔ, kɔ mándɔŋ bí ɔchye chí Mandem kenókó ne be ɔkwák bɔ kwak. Kɔ bó mándɔŋ bí ɔkú sayri.

⁸ Beyɔŋ ebhe bebhɔn bebhák ebhen békú manyu ánhók bo ne ntíánwɔp ámbák ne bo abhén bápú ka ne wɔ ndu bábhíkí bhɔŋ mbi berem ebábu ɛti yese.

⁹ Ghatí bo abhen báchí basem be éri mángók nókó bachi bhap ndú yéntíkí enyɔŋ. Éri be mámbɔŋ ntí bekú bachi bhap mámbɔŋ manák ne bhɔ mpoknkem ne be báké keme bhɔ eyɔŋ anyu.

¹⁰ Báké sɔt menyɔŋí bachi bhap ansem ansem. Bábhɔŋ betɔŋ bachi bhap be báchí bo besíkí ntí ne bhɔ sayri. Epɔŋ eyɔ ékú bɔ mántɔŋ ndu yéntíkí enyɔŋ ene bákú be menyɔŋ ebhen bátɔŋ bɔ ɛti Mandem mmu ápeme bhese beri, enyu ene bo bachak bákway bebhɔŋ ekwak békɔŋo bhɔ.

¹¹ Ntí ane bo bábhɔŋó bébhɔre bapem ayap enyu eyɔ chí be Mandem atɔŋ berɔndu ebhi ndu áchyé mbi ane bo mankem bákway befuet are, yi ampeme bhɔ.

¹² Berɔndu Mandem ebhen betɔŋ bhese be sɛndó bekú menyɔŋ ebhen bo abhen bábhíkí rɔŋí Mandem bákú, bé sɛndó befye ngoŋo ndu menyɔŋí mmik ebhen béchyé bo manák fá amík. Bétɔŋ nkwo be ndú nepém enese fá amík, sebhɔŋ bérɔŋí ndu sékemmmet bekú chí menyɔŋ ebhen béchí chak besí Mandem ne bebhɔre nepém enese mbɔ enyú Mandem áyáŋ.

¹³ Ndu sékú menyɔŋ ebhɔ, sɛbháká ntí ndu enyɔŋ ene éri echa. Sɛbhaka ntí be keném eken kebhesi chɔŋ ne betɔŋ Mandem ywese ne Yesu Kristo Mmu ápeme bhese.

¹⁴ Yesu áchyé nepém eni bɛfɛre bhese ndú betanájá bebú menkem ne ndu beso bati ywese. Akú nɔ, be sɛmbák bɔbhi yímbɔŋ, nɔ chí bo abhen bábhɔŋó beyá ekwak bekú chí berítí menyɔŋ.

¹⁵ Tɔŋ ye bo menyɔŋ ebhen. Fíe bhó ntí ne ghatí bhɔ bekwéné bhap. Kú menyɔŋ ebhen ne betan ebhen Mandem áchyé wɔ menkem. Ɔké rɔ yé mmu ámbýák wɔ.

3

Epɔŋí mmu Mandem

¹ Táyɔs, ghatí bakoŋo Yesu be mámbɔŋ nesepɔmmet nta bo bati etok ne bo abhen bábhɔŋó betan amfay yap. Báké tɔŋ netaŋántí ne bé émbák wikirik nta yap békú betik ne ntí nemɔt.

² Ghatí bhó be mmu áké rem ndak abúabu ɛti ntí, ne be mánhókó sayri ne bati, mámbak ndu kpak ne bati. Éri mámbɔŋ nesepɔmmet besí bo mankem.

³ Ghatí bhó enyu yó mbɔnyune ndú mpok ane áfúéré ansem, bese babhɔŋ séchí nyaka

amík némé némé ndú baraka Mandem. Sétɔŋ nyaka ntí. Ne bo bárwɔ nyaka bhese sɛnkú nókó bebú. Sɛbhák ndú kesemé menyɔŋ ebhen mmuet eyese énywaka bé sɛnkú. Sékaysi nyaka be menyɔŋ ebhɔ béchyé bhese manák. Sékú nyaka bebú ne sɛbhɔŋ mpap amík. Bo bápáp nyaka bhese, besé nkwo sɛmpap nókó bati.

⁴ Ké Mandem Mpeme ywesé átɔŋ nókó bhese berɔntí ebhi ne ekɔŋ eyi,

⁵ apeme bhese. Epú nyaka chí be sékú berítí menyɔŋ, chí ɛti ntínso eni. Apémé bhese ndu ákú Ɛfɔŋó Bedyere yi áfɛré bhese bebú anti, akú sérɔp chí bo bakó abhen bábhɔŋó nepém nekó.

⁶ Mandem ane, aperé chye mmu enyɔŋ, áchye kerɔ mbák ansem, achye bese Ɛfɔŋó Bedyere tontó befuet ntá Mýwí, Yesu Kristo Mpeme ywesé,

⁷ be ankú sembak chak besí Mandem ɛti berɔndu ebhi. Akú nɔ bé sembak bɔbhi, sɛmbáká ntí be chɔŋ sembɔŋ nepém enen nebhihi bhɔŋ ngwenti.

⁸ Menyɔŋ ebhen ngátí né wɔ béchí tetep. Nchi yan ye be ɔngátí bo abhen mánoko Mandem menyɔŋ ebhen sayri be mámfyé ntí békú beri. Menyɔŋ ebhen béri tontó ne békwak yéntíkí mmu.

⁹ Ké ɔbhíkí bhɔŋ békem kefɛ ne bo ɛti menyɔŋ ebhen bébhíkí bhɔŋ ntí ne nnet, ne ɛti manyén bachímbi. Ké tɔŋ ne bhɔ ɛti bebhé ebhen Mandem áchye nyaka Moses. Bekú menyɔŋ ebhɔ apú kwak yé mmu, ne bébep tontó.

¹⁰ Ghatí mmu ane átwɔ ne ákóré ándó barak ákóré., Mbák ɔngátí yí ndɔŋ amɔt, ndɔŋ épay, abhíkí ghók, feré ntí ne yí.

¹¹ Ɔrɔŋí be nkaysi enyú mmu wu apú chak. Akú bebú mpóknekem ne bebú ebhi bétɔŋ bé bekwéné béchí ne yí.

Beyɔŋó ngwenti ne bakak

¹² Mɛtɔ wɔ mmu awu. Mbák épú Atémas, chɔŋ émbak Tíkikɔs. Nəghó ane ɔghó mmu wap, ɔké nók bétwɔ ayak ndu betemeri me etok Nikópolis. Aré ké məbhák mpok manyiep áyá ne mbán ákwen tontó.

¹³ Mpok Sénas ntaŋá manyé ne Apólos báté bérɔŋ nekó, kú yéntíkí enyɔŋ béghɔ bé enyɔŋ ébhíkí chep bó ndú nekó enap.

¹⁴ Bó bhese chí bó Mandem ne bábhɔŋ bɛfye ntí ndu bekú beri, bé éké be bhɔ mmuet békwak bo abhen ayap épú. Báké bhák mbɔ mmu ane apú kú beri ndú nepém eni.

¹⁵ Bo abhen báchí fá ne me bátó wɔ bakak. Kaká bó nkwo abhen bákɔŋ bhese ne manoko enyumɔt mbɔ bese. Mandem ántɔŋ bé berɔndu.

Ekáti Pōl ntá Filemōn

Bakak

¹ Me Pōl, mūkenəŋ ɛti Yesu Kristo ke nchí siŋ ekáti ene. Nchí fá ne mómáyese Tímōti. Filemōn, nchí siŋ ntá ye ane ekəŋ, ne nti nkəbetik ywese.

² Kaká mómáyese Afia, ne Akipos, nti ntemé nenu Yesu mbə bhese, ne ónkaka bōnkwo abhen bāchēm nəkə ɛket ɛye ndu menikmuet ntá Mandem.

³ Mandem ɛtayese ne Yesu Kristo Acha mántōŋ be berindu mánchye be kpák.

Pōl akaka Mandem ne anikmuet ɛti Filemōn

⁴ Filemōn, yéntiki mpok ane mēnikmuet nchí kaka Mandem ɛti ye,

⁵ mbənyune nchí ghok ɛti ekəŋ ene óbhōŋó ne bo Mandem, ne enyu óbhōŋó neka ne Yesu Acha.

⁶ Ne nchí nikmuet ntá Mandem be ónchēm mmuet ne batí bōnkwo óndók nókó chi ambi, ne be ɛyó énkwaŋ wə óndíŋí berítí menyíŋ menkem ebhen Mandem áchye bhese ndu sebhare mmuet ne Kristo.

⁷ Manó, enyu ene óbhōŋó ekəŋ ne batí bōnkwo échye me beyá manák ne nepəptíntí tontó mbənyune óká batí bo Mandem mankem atan amem.

Pōl anikmuet ntá Filemōn ɛti Onésimos

⁸ Ndu mbáre mmuet ne Kristo, nchí kway beghati wə ónkə enyíŋ ene óbhōŋó bekə.

⁹ Yé nə, ɛti ekəŋ, me Pōl, mmü nsensi ne mūkenəŋ néne ɛti Yesu Kristo, nchí nik wə chí mmuet.

¹⁰ Nchí nikmuet ntá ye ɛti mówa Onésimos mmu ndóbhé etayi fá amem ekerékenəŋ.

¹¹ Ndü mpok ane áfúéré ansem, apú nyaka yényíŋ ntá ye, ke néne achí mmu ane ákway bekwak wə, ne ákwáy bekwak me nkwo.

¹² Nchí to yi ampətnsem ntá ye, ne ɛchi mbə be nti ena ke mětó nə ntá ye.

¹³ Mbá nkəŋ be yi andəp fá ánkwáká nókó me ndü kenəŋ ekéne nchí are ɛti Mbok Ndíndí. Mbə yi arəp fá bekwak me ndü nti ywe.*

¹⁴ Ke mbíkíyan bekə yényíŋ ene óbhíkí chye me betan be nkə. ɛri bé berí ebhen óká mémfú chí wəmbəŋ anti, kebhak be mējire wə jire.

¹⁵ Ngufú, éfákári nyaka be Onésimos ándó wə ndu mómāŋí mpok chí be ámpətnsem ntá ye ndu nté ane yi ákway bebhak ne wə mpoknkem.

¹⁶ Yi apət apu chí ndierə nsem. Acha nsem néne. Arəp chí nti manó ane ókwáy bekəŋ.

Nkəŋ yi tontó, ke óbhōŋ mbəŋ bekəŋ yi encha enyu ene nkōŋó yi. Achí nsem aywe, apət abhak nti manó ntá ye ndu ábháre mmuet ne Yesu Acha mbə wə.

¹⁷ Ndu ɛchi nə, mbák əsət me mbə nti nkəbetik Kristo, yi ánan ántwə aywə, syepti yi ne manák nkúbhé mbə enyu ósyepti nəkə me.

¹⁸ Yé áká wə chí enyíŋ, yé ákəm wə chí barem, fyé mó ndü nnyén ena.

¹⁹ Məmbəŋ Pōl ke nchí siŋ enyíŋ ene ne awó wa bé chəŋ ríkwo yéntiki barem amən Onésimos ákəm wə. Ne mbíkí yan berem be ókəm me barem nkwo, ne baremé mə chí nepəm nekə ene.

²⁰ Manó, kə enyíŋ ene ntá ya ndu nnyén Yesu Acha. Kə mbə nti mmü Kristo be nti némpəp me amem.

²¹ Ndu nchí siŋ ekáti-ne, mbíkí bhəŋ becháy ne wə mbənyune ndíŋí be chəŋ ónkə enyíŋ ene méyāŋ wə ónkə, ne ónkə mbəŋ encha enyu ene méyāŋ.

²² Mpet nchí yan be óngoko máket əmbəre ntá ya. Nnókó bé chəŋ Mandem ángók nenikimuet ene, anka rítwə awu.

Ngwenti bakak

²³ Epáfras, nti mūkenəŋ ɛti Yesu Kristo áto wə bakak.

²⁴ Mák ne Aristakos ne Demas ne Lukas, batí bakə betik Mandem, bátó bhe bakak nkwo.

²⁵ Berindu Yesu Kristo Acha mémbak ne bhe.

* 1:13 Onésimos chí “Menwəp” ndü ɛyāŋó Grik.

Ekáti Pól ntá Bo Hibru

Yesu achá baremé kepinti abhen nku nsí

¹ Ndú mpok ane áfuéré ansem, Mandem áfuét nyaka ntá baremé kepinti bhi ndu berem kepi ntá bachĩmbi bhese. Aká nò ndòñ ne ndòñ ne ndú beyá babhi.

² Ke ndú manywop ane echòñ, ané achí kekwoé ne ngwenti mmik, afuét chí ntá Móywi ke àrèm kepi ntá yese. Yí ke Mandem ákú bé ámbák mmu ane menyin menkem bébhòñs bebhak ebhi. Ne afuét chí ntá yí ke ághoko yéntiki enyín.

³ Yí amáét ké keném Mandem kètòñ kponororòñ ne enyù mmu Mandem achí, nkúbhé enyu mmu wu ke yí achí. Eyoñ eyi ebhòñ betan ne yo ke yí áśòt bekem mmik nkem. Mpok yí ánánjá beku enyín ene ékú Mandem amfororí bebú bho be mámbák pépép besí bhi, akó amfay achoko ebhé awónem Mandem mmu ábhòñs betan menkem.

Mmò Mandem abhòñ betan menkem

⁴ Ndu echi nò, Mandem akú bé Móywi árchá boángel nkúbhé mbò enyù nnyén enen yí áchyé yí necha enen boángel.

⁵ Yé ángel apú ane Mandem ághátí yí be, “Wò, achí Mòwa, ne echòñ nchí rem be ndòp Etaye.” Ne yé chí béré m be, “Chòñ mbak Etayi ne ómbak Mòwa”, abhíkí rem ntá boángel.

⁶ Ne yé chí mpok Mandem átó Mmò mbi ywi fá amik, arem chí bé boángel abhi mankem mányché Móywi kenókó.

⁷ Éti boángel, yí àrèm bé ákú bò mambak mbò mbáép, ákú bò betok abhi mámbák mbò bári-ngo.

⁸ Ke ntá Móywi arem chí be, “É Mandem, kefó éke kébhíkí bhòñ ngwenti. Mpok ókém bóbhe, ókú nò enyu ene echí chak.

⁹ Okòñ menyin ebhén bechí chak ne opap epin ene bo bapu bhúere bebhé. Mè Mandem ywe nkú ye wò ómbòñ manák mbònyune nchyé wò kenókó ekén kéchá eken mamúere bhe mankem.”

¹⁰ Mandem apet arem ntá Móywi be, “Wò, Acha, ke óghókó mmik ndú nebhònet. Ne yéntiki enyín ene echi amfay, chí awò-betik aywe.

¹¹ Menyín ebhen menkem béfuere fuét, ke wò óbhíkí bhòñ ngwenti. Chòñ bó menkem ménkòk mendòp mbò besí nden.

¹² Chòñ ómpet bhó ómferé mbò besí nden ebhen mmu áwùpsí, ke wò achí enyumot mpoknkem, ne nepém ene nebhíkí bhòñ ngwenti.”

¹³ Ke ntiki ángel Mandem ánán ághátí yí be, “Chókó fá ebhé awónem awa kpate nkú

bòmpap abhe mándòp mbò enòk ene ónyàñja bekak are?”

¹⁴ Pú bó mankem bachi chí befórò ebhen békú betek ebhi ne Mandem átó bhò be mankwak bò abhen yí ábhòñs bepeme?

2

Bo baké rò mbi nepém máném ebhi

¹ Ndu echi yé nò, sébhòñ besòt mpok sémbure menyín ebhen sénán séghókó be séké rò bhò senem ebhi.

² Tèndu menyín ebhen boángel bareme bechi nyaka tetep, ne yé agha ane abhíkí bhúere bhò ne mmu ane átàn ntí, abhòñ nyaka ntemsi ane ákwáy ne yí,

³ ná sékwáy bebú ntemsi ane átwò mbák sémbyak erém nepeme ane Mandem áyàn bépémé bhese? Mbòñ Yesu Acha ke áyámí berem kponororò éti nepeme ane Mandem ápeme bhò, ke bo abhen bághókó báku bese sendiní be echi tetep.

⁴ Mandem are tóñ berín, ankú nòkò menyíní maknkay menyú ne menyú ndu betan nkwo bé bechí tetep. Are fuét nkwo ndú akap ane Éfórò Bedyere áchyé bhò, békórò nkaysi yí.

Yesu ke atòñ bese mbi nepém

⁵ Puyé ntá boángel ke Mandem áchyé betan amfay mmik ane sérém né be átwò ansem.

⁶ Básin nebhúéréfu amem Ekáti Mandem be, “Mandem Acha, nkwanwan chí agha ane óre kaysi yí? Mmu ane áfú ntá Mandem chí agha ane óre fyé ntí ne yí?

⁷ Ndú mómbiní mpok, óséptí yí be boángel máncia yí. Okú ye yí ámbòñ keném ne kenókó mbò mfo.

⁸ Ochýé yí betan amfáy yéntiki enyín.”

Berem be báchyé yí betan amfáy yéntiki enyín étòñ be yényín ébhíkí róp ene epu antené-yí. Ke sébhíkí re ghò be yéntiki enyín echi antené-yí.

⁹ Ke séghò Yesu mmu báku boángel máncia yí ndú mómbiní mpok. Báchyé yí keném ne kenókó mbò mfo éti esonjori newú. Chí éti beríndu Mandem ke yí ágú éti bo mankem.

¹⁰ Mandem ke ághókó yéntiki enyín ne yéntiki enyín echi ntá yí. Ndu áyàn nyaka be beyá bho mámbòñ mbi bebhak bóbhi ne mámbòñ keném, eri nyaka be yí mmu ánéné bhò mbi wu ámfáét ndú esonjori be ankwáy ndú yéntiki mbi mbò mmú ane ákú bò mámbòñ nepém.

¹¹ Yesu mmu ákú bo mambák pépép besí Mandem abhòñ chí amòt ne bo abhen yí ákú be mambák pépép. Éti yo, yí ábhíkí bhòñ ntánwóp ndu bebhiní bò be, “Bòma.”

¹² Yí arem ntá Mandem be, “Chòñ ndem éti ye ntá bómaya mpok bóbhe báchéme

ndü nebhuet amot, nte besi bhap nchye wa bakak.”

¹³ Apet arem be, “Chon nsiki nti ne Mandem.” Ne be, “Gho me ne, ne bo abhen Mandem achye me.”

¹⁴ Tendu bo abhen yi areme no eti yap bachi bakwanwan, mbon Yesu ayibhiri nyaka aron nkwa. Aku no be amfuet ndu newu anchonti betan ebhen mmu ane abhons betanja newu, no chi Satan.

¹⁵ Enyu eyo ke yi akway nyaka beferi bho ndu bechay newu. Bachi nyaka basem ndu bechay ebho ndu nepem enap nenkem.

¹⁶ Serinji be atwo nyaka bekwak chi bebharebho Abraham, puyé boangel.

¹⁷ Abhon ye berap nyaka mbo bhese bakwanwan ndu yentiki mbi, be ambak mungo bachiakap ane abhare bariep ami besi Mandem ndu betik ebhi ne be ankway bechye akap eti beba bo mankem.

¹⁸ Tendu yimbom anan abhons nyaka esonori ne mam, abhon mbi bekwak abhen mam atwo nta yap.

3

Yesu acha Moses

¹ Boma, be bho bachi nyanja, mmu ane achi amfay abhinji be be mambak bobbi. Kaysi ye ka mmu ane Yesu achi. Yi ke Mandem ato mbo mungo bachiakap ane menyin ebhen senoko, mbonyu seghati bho kponoron.

² Abhare nyaka bariep ami besi Mandem mmu ayabhe yi be ambak mungo bachiakap ne munto nkubhe mbonyu Moses nkwa achi nyaka mmu ane abhare bariep ndu betik ebhi amem ekere Mandem.

³ Yesu ke Mandem asore be abhon bebhon kenoko ancha Moses, nkubhe mbo enyu mmu ane ate eket abhon kenoko acha eket ene yi ate.

⁴ Mmu ke ate yentiki eket, ke Mandem ke aghoko menyin menkem.

⁵ Moses achi nyaka mmu tetep ndu betik ebhi mbo mubetok amem ekere Mandem. Betik ebhi bete ndu menyin ebhen Mandem abhons nyaka beka bo mandini ansempok.

⁶ Ke mbak chi Kristo, akem eket Etayi ne nti nemot mbo Msiwi. Ne bese bo Mandem sechi bo eket eyi enkem mbak sente kpiri ndu menyin ebhen sesiki nti ne sebhaka nti are ne sedep awo anti be chon sembon bo.

Bo Mandem ne neywemuet enen yi dchye

⁷ Babhon ye begbok enyin ene Efons Bedyere arem mbo enyu echi amem Ekati Mandem be, “Echon, mbak mangok Eyon eyi,

⁸ baki gwot bati amem mbonyu bachimbi bheka bagwore nyaka bati yap ne Mandem mpok baghap amem baso. Batantini ne me ne, mam me.

⁹ Mamo me amem baso enyu eyo, ne bagho menyin ebhen nka nenti enap ndu mamié besa bepay.

¹⁰ Eti yo nti nebe me ne mkpaka bobho, ndem be, ‘Bati yap apoko bho ebhi mpoknkem, ne babhiki rinji mbi wa.’

¹¹ Njiki ndu bebenti be, ‘Bapu kway bechwe ndu neywemuet ena wawak.’”

¹² Boma, sot ka mpok be ndu nkwa yweka, ye mmu aké bhak ane abhons ebepiti nti, ne akaka besiki nti ne Mandem, enyu ene yi aro mbi Mandem mmu achi nepem.

¹³ Semti noko ka bati yentiki nywop be beba beke rwo mmu yweka antantini ne Mandem. Ku ka no, yentiki mpok, ene nywop nechak nebhue enen babhiji be, “Echon.”

¹⁴ Sébhon akore ndu enyin ene Yesu Kristo aké nta yese mbak sendok ambi bete kpiri ndu nesikinti enen sébhons nyaka ne yi ndu nebhonet. Sébhon beka no te ndu ngwenti.

¹⁵ Baki ghokontik enyin ene baramé nyaka be, “Echon, mbak mangok Eyon eyi baki gwot bati amem mbo enyu bachimbi bheka batan nyaka nti ne Mandem.”

¹⁶ Bo agha baghoko nyaka Eyon Mandem ye no, batan nti? Pu bo Moses abhen yi afu nyaka etok Ijip ne bho?

¹⁷ Bo agha baki nyaka Mandem ambe nti ndu mamié besa bepay? Pu bo abhen baki beba, ne bagu amem baso?

¹⁸ Ne mpok Mandem ayiki arem be, “Bapu kway bechwe ndu neywemuet ena wawak”, ntiki bho yi areme nyaka no eti yap? Pu bo abhen bapu ghok nyaka yi?

¹⁹ Ségho ye be bapu kway nyaka bechwe ndu neywemuet Mandem mbonyune babhiki noko nyaka yi.

4

¹ Bariep amen Mandem afye tesay be chon bobbi manchwe ndu neywemuet eni abhuet. Sébhon ye besot mpok be ye mmu yweka ake bhak ane baram eti yi be abhiki kway mmu ane achwe ndu neywemuet eno.

² Séghok nkwa Mbok Nandini nkubhe mbo enyu bo abhen tentep baghoko nyaka. Ke enyin ene bo baghok éke kwak bho mbonyune bati yap apu nyaka are.

³ Ndiere bese bho senoko ke sechwé ndu neywemuet eno, puyé bo abhen babhiki noko. Ke Mandem arem nyaka eti yap be, “Njiki ndu bebenti ebha be, ‘Bapu kway bechwe ndu neywemuet ena wawak.’” Mandem arem no yendu anan ananja nyaka begoko nebhuet neywemuet eno ne yentiki enyin ene yi ati beka te mpok ane yi aghoko mmik.

⁴ Serinji be echi enyu eyo mbonyune, ndu nebhueréfu amem Ekati Mandem, baram eti nywop enen nejwi tándramot be, “Mandem

anaja noko beka yéntiki enyinj ene yi abhōn nyaka beka, aywe mmuet ndū nywop enen nejwi tándramot.”

⁵ Ndū nebhuet achak amem ekáti eyi, Mandem apet árem nyaka be, “Bó bápú kway bechwe ndū neywēmuet ena wáwák.”

⁶ Mbi ane báchwé ndū neywēmuet Mandem abhuet ye fúú. Ke bo abhen baghoko Mbok Ndíndí mpok eyo bábhíki chwe are éti netajánti enap.

⁷ Éti yo, Mandem afyé mpok achak ane bábhíji be, “Échōn”. Debhít ke ákú séríjǐ nō mbōnyune Mandem afuet nyaka ntá yi tetep arem menyinj ebhen mánán bārémé be yi arem be, “Échōn, mpok baghoko eyōn eyi, báké gwot nti.” *

⁸ Mbō bo abhen Jóshua ásré achwe etak Kánán ne bho bábhōn nyaka neywēmuet tetep, mbū Mandem abhíki pere rem éti mpok neywēmuet achak.

⁹ Eyo étōn ye be nywōbhé neywēmuet nechak nebhuet ambi ntá bo Mandem.

¹⁰ Yé agha ane áchwe ndu neywēmuet Mandem, áywēmuet ndū betik ebhi mbō enyu Mandem ábhōn nyaka neywēmuet mpok ánánjá beghoko mmik.

¹¹ Sénú ye bechwe ndū neywēmuet eno be enyū netaja nti bo Israel néké ku yé mmu ywese ankwen.

¹² Dínǐ ká be Eyōn Mandem echi nepém ne ebhōn betan. Echap echa yéntiki akparenja nsem epay. Echwé te ndū nebhuet ane nepém nkwa néchem ne éfōjō eyi. Echwé mmu anti éntōn menyinj ebhen yi áti beka.

¹³ Yēnyinj épú bhésé bhésé besí Mandem. Yéntiki enyinj ene yi aghoko echi kponorōn besí bhi. Ntá yi ke yéntiki mmu ywese ábhōjō berem ntí ane yi ákú yéntiki enyinj ene yi ákú.

Yesu ke achi mungo bachiakap ywese

¹⁴ Ségho be sebhōn mungo bachiakap ane ákó áchí amfay ne Mandem. Yí chí Yesu, Mmō Mandem. Séndók ye ambi bekem sayri menyinj ebhen sénókó éti yi.

¹⁵ Mungo bachiakap ywese chi mmu ane ághò bhese ntínso ndu menyinj ebhen bébè bhese mmuet mbōnyune yimbōn abhōn nyaka mamō menyū ne menyū, Yé nō, ake ku bebú.

¹⁶ Séndók ye kekwot kebhoj becháy ntá Mandem mmu achi ndū enákó kefó eyi. Achí Mandem beríndu ne chōn angó bhese ntínso, antōn bhese beríndu ebhi ndu bekwak bhese ndū mpok ane séchébhé enyinj.

5

¹ Bo báyp yéntiki mungo bachiakap ndū nkwo wap, mámbare, yi ankū noko betik Mandem ndū ntí wap. Yi ke ášot ye akap

ane bho ne akabhénnya nkwo áchye noko ntá Mandem éti bebú bho.

² Arínǐ ndu ákém sayri bo abhen bábhiki rinǐ yēnyinj ne abhen babhōjō bekwéné tēndu yimbōn ábhōjō nkwo beyá bekwene besí Mandem.

³ Abhōn ye bechye noko akap éti bebú ebhi yimbōn, nkúbhé mbō enyu áchye akap éti bebú bo abhen yi áté ndū ntí wap.

⁴ Yé mmu ápú chye mmuet kenókó andem be yi ákway bebhak mungo bachiakap. Mandem ke áyap mmu, ankū yí ambak mungo bachiakap nkúbhé mbō enyu ákú nyaka ne Arōn.

⁵ Nkúbhé enyū yo ke echi ne Kristo. Puyé yimbōn ke áyōjō nyaka mmuet bé ámbák mungo bachiakap ambōn kenókó nchiakap. Mandem ke ábhíjǐ yi, arem be, “Wō, óchí Mōwa, ne échōn nchí rem be ndop chí Étaye”.

⁶ Apet árem nebhuet achak be, “Chōn ómbak nchiakap mpoknkem mbō enyu bārémé nyaka éti Melkisedek.”

⁷ Mpok Yesu achi fá amik, arínǐ nyaka be Mandem abhōn betan beka newú nemfuet yi ansem. Anikmuet ne nti nenkem kpát eyōn eyi ere ko amfay, babhese ansep noko. Mandem aghok nenikímuet eni mbōnyune asépti nyaka mmuet, anchye noko Mandem kenókó.

⁸ Yí achi nyaka Mmō Mandem tetep, yé nō, aghók beghok Mandem ndū besōjōri ebhen yi ághò.

⁹ Mandem ánánjá nókó beka yi ankway ndū yéntiki mbi, ayibhiri arōp mmu ane áchye nepém enen nebhiki bhōn ngwenti ntá yéntiki mmu ane ághók yi.

¹⁰ Mandem afyé yi ambak enyū mungo bachiakap ane Melkisedek achi nyaka.

Sot ká mpok be yé mmu áké rō mbi Mandem

¹¹ Mbōn beyá menyinj bechak ebhen nchí kway berem éti Yesu mungo bachiakap ywese. Ke chi menyinj ebhen bébè mmuet beka be mánjwimem tēndu bāróbhé chi bo abhen bapu kem enyinj ayak.

¹² Yēndu báchi bo abhen bábhōjō bebhak batōn Eyōn Mandem néne, nté yeka áttōn be bábhuet chi bo abhen mmu ábhōjō betōn menyinj mbi ebhen mmu ábhōjō beghók éti Eyōn Mandem. Báchi mbō māmbo abhen bábhuet menyū chi nébhi. Bápú mbō bō abhen bákwáy menyie menyie mbōj.

¹³ Mmu ane ányū chi amí, ábhíki bhōn eka ndu berínǐ enyinj ene echi chak besí Mandem mbōnyune achí mmō.

¹⁴ Nenyié mbōn nechí chi ntá baseansi. Bó ke mánán bághókósi mmuet ne bárinǐ ewupsi ene echi ndū enyinj ene erí ne ené ébhébhé.

* 4:7 Bégwot nti ndū ndōn ane, chi ménisi beka enyinj ene Mandem árem ndū Eyōn Eyí.

6

¹ Séndó ye beyiní noko chi ndiere menyiní mbi éti Yesu Kristo, séndók ambi ndu bechak be sénséné ndü nejwimem enese. Sébhíki pere bhon besot mpok berem éti menyin ebhen bekémé naka enese mbo ebhen bérém be mmu abhon betiknsem ndü bebá ebhi, ando beka bebépti menyin ebhen betwó yi chi ne newú, ne be mmu abhon beka ne Mandem.

² Ne be bábhon besot mpok berem éti nejwiti, ne éti epin ményanja bho amó anti, ne enyü mbúré Mandem ákà bawú mámpétnsem ndü nepém, ne éti natán ane mbúré batán bo mámpot manyé yap ndon amot ndak amay.

³ Sébhíki bhon betínji ndü menyin ebho. Chon séndók chi ambi mbák échí enyin ene Mandem áyan.

⁴ Sébhon berinji be bápú kway beka mmu ane aró mbi Mandem be ámpet antiknsem ndü bebá bhi. Nchí rem éti enyü mmu ane mánán báká amík anéné yi, aghó akap ane Mandem áchye bó bhi, ne Éfónjó Bedyere abhak ne yi nkwo.

⁵ Ndü nepém eni, anán agho nkwo beri ebhen befú ndu Eyon Mandem, aghó betan ebhen bébhak chon ndü nenókó mpok enen nétwó ansem.

⁶ Mbák mmu wu ántán ntí ne Kristo, bápú kway beka yi ampet antiknsem ndü bebá ebhi, tñdu yi achi mbo mmu ane apet ágó Mmó Mandem ndü ekotákátí, anchye noko yi ntíánwóp besí bho, ene eyo étwó yi chi ne ménémé.

⁷ Mandem áyet mmik ane ányü manyiep amen ákwèn are, ankà nenyié néngó, nenchye mbwot ntá mmu ane ákwánjá yo.

⁸ Ke mbák mmik ágó chi bōmenək ne táko nsense, no yo abhíki rí, árop chi mmik ane báchōnti chōnti, ne ndu ngwenti, mánson yo son.

⁹ Abhen ekon, yēndu mērēm nō ne bhe, mbōn nti ne bhe bé bākā chi berítí menyin ebhen békō ndon amot ne nepeme ane Mandem ápeme bhe.

¹⁰ Mandem achi chak mpoknkem ne apu kway beghokantik betik ebhaka ne ekon ene bátónjó yi ndü bákwa bati bōnkwo ne bārōn ambi beka nō.

¹¹ Ne séyàn be yēntiki mmu yweka ándók ambi beton nkúbhé nti eno te ndü ngwenti, ne bápú nók chon bebhon menyin ebhen bábhaka nti be chon mámbon.

¹² Mpú yan mánđo abhot ánkém be. Nchí yan chi be mánkonjo erin ene bo abhen mánókó, ne bábhon ekébhénti ne bághaka ndü nté ane bábhon menyin ebhen Mandem afyé bariep bechye.

Bariep Mandem apú kwén

¹³ Mpok Mandem afyé Abraham bariep, ayiki ndü nnyén eni yimbōn, tñdu yē mmu apu ane acha yi be yi ánkway beyiki ndu nnyén mmu wu.

¹⁴ Ayiki arem be, “Mpú nók béyet wō, ne chon nchye wō beyá bebhárébhō.”

¹⁵ Abraham ánon ye ne ekébhénti kpát abhon menyin ebhen Mandem afyé bariep bechye yi.

¹⁶ Nkwānwan ayiki chi ndü nnyén mmu ane acha yi, ne mpok bo bákém epáítí, mánán mányü nku, epáítí émay.

¹⁷ Enyin eyo ke éká Mandem áyíki nyaka ndu beton bo abhen bariep ami achi ntá yap kpononon be bó báká enyin ene yi ati beka.

¹⁸ Mandem ákà menyin ebhen bepáy ndu béfyé bhese nti, bese bho sébwe sérónjó ntá yi be yi ampeme bhese. Menyin ebho bepáy bepu wupsi mbonyune yi apú kway besense. Afyé bese nti be seke ró bebhaka nti menyin ebhen yi afyé bariep bechye bhese.

¹⁹ Enyin ené sebhaka nti are ékém bese eriri ndü nepém enese mbo enyü ndo ákém áchwí nebhuet amot kpemm be nnyén néke pokó wu. Nebhakánti enese ne Yesu nékú séfuét ekat séchwe te amem mókere kón, ndü nebhuet bediéré Mandem.

²⁰ Yesu anán ayámbi aron are ndü ntí ayese mpok yi áróbhé chi münti bachiákap ane mpoknkem mbo enyü baramé nyaka éti Melkisedek.

7

Menyin ebhen beyiní Melkisedek nchiakap Mandem

¹ Melkisedek-ne achi nyaka mfó etok Salem ne nchiakap Mandem Acha. Abraham anu nyaka ne beyá bafó away bho. Mpok yi áfú ebhinenu ápétnsem, Melkisedek atemeri yi, ayét yi.

² Abraham akóre menyin menkem ebhen yi áfú ebhinenu ne bho ndu baru byo, achye yi ndu amot. Nnyén Melkisedek eno néte ndü “Mfó ane ákà menyin ebhen bechi chak.” Achi nkwo Mfó Salem, no chi “Mfó ane áchye kpák.” *

³ Ekáti Mandem ébhíki rem yēnyin éti etayi ne máyi ne nneréket ywi ne mpok ane bábhé yi. Ne nepém eni nébhíki bhon ngwenti. Achí nchiakap Mandem ngwenti ti mbo Mmó Mandem.

⁴ Ghó ká enyü nném mmu yi achi nyaka! Yēndu Abraham achi nyaka chi mbi ane bo Israel, akóre menyin ebhen yi áfú ebhinenu ne bho ndü baru byo, achye yi ndu amot.

⁵ Mbók bebhárébhō Lévi bachi bachiákap Mandem. Ebhé Moses éghati bho be mánso ndü menyin amot ndü ane byo ntá yēntiki mmu Israel, yēndu bo ne bo Israel mankem

* 7:2 Hibru: Mélek chi “Mfó”, tsedek chi “chak”, Salem chi “Kpák”.

bachi bebhárébhò Abraham, nò chi bô nneréket amòt.

⁶ Ké Melkisedek mmu ápú nyaka mbòñ mmù nneréket Lévi asòt nyaka enyù akap wu nò Abraham áchyé yi, ayét yi mmu Mandem afyé nyaka bariép ne yi.

⁷ Yéntiki mmu arínjì bē mmu ané áyét nti ké áchá mmu ané yi áyééré.

⁸ Bèyínjì bachiákáp abhen bachi bebhárébhò Lévi, bó mankem abhen básòt akap ané ndu-amòt ntá bho, bágù mbò yéntiki mmu achak. Ké báyínjì Melkisedek, mmu ásré nyaka nkwo akap wu, Ekáti Mandem étòn bese be nepém eni nebhiki bhòñ ngwenti.

⁹ Sékwáy mbòñ bérém bē Lévi mmu bebhárébhò bhi básòt enyù akap wu ntá bho, achyé nyaka enyù akap wu ntá Melkisedek tēndu chi-mbi ywi Abraham áchyé nyaka wu ntá Melkisedek.

¹⁰ Echi enyuyo mbònyune bábhíkí re bhe nyaka Lévi mpok Melkisedek atemerì Abraham. Yé nò, Lévi anánjì achí nyaka ndú manonjì Abraham.

¹¹ Mpok Mandem ákú bachiákáp abhen bebhárébhò Lévi manchyé bebhé ebhen békway ne nkwo bachiákáp abhò, mbò betik ebhap békway nyaka beka be bo mámbák chak mbò enyù Mandem áyàn, mbá ntí apu ané nchiakap achak átwò ané achi mbò Melkisedek, ne abhak kekúrí ne bachiákáp abhen nneréket Aron.

¹² Mpok nneréket ané bachiákáp áwúpsí, ewúpsí ebhak ndu ebhé nkwo.

¹³ Mmu ané bārém menyin ebhen éti yi afu chi ndú nneréket ané achí kekúrí ne ané yé mmu abhíkí re fu are, ne ané ákú betikí Mandem mbò nchiakap.

¹⁴ Echi kponoronjì bē Acha ywese Yesu afu nyaka ndú nneréket Júda, ne Moses ábhíkí rem yényin éti nneréket wu mpok yi arém enyin éti bachiákáp.

Yesu achi nchiakap Mandem mbò Melkisedek achi nyaka

¹⁵ Enyin éne epet ékú sengo kponoronjì bē ebhé éyíbhiri, chi netwò ané nchiakap achak átwò mbò Melkisedek.

¹⁶ Achí nchiakap, puyé chi bekonjo ebhé éne érém éti nneréket ané nchiakap ábhónjò befu are, ké chi bekonjo betanjì ebhen nepém eni énen yé mmu apu kway bechònti.

¹⁷ Echi mbò enyù bārémé éti Kristo bē, “Wò, òchí nchiakap Mandem ngwenti ti mbò Melkisedek.”

¹⁸ Ndu beronjì ambi, báró esí ebhé mbònyune ébhíkí pere bhon nyaka betanjì, ékepere bhon yényin beka ne bhese.

¹⁹ Nti achi bē ebhé yò épú kway bekwak mmu ankway ndu yéntiki mbi besí Mandem. Néne, bátwò ne enyin echak éne echa bebhé.

Yó ké sébháká nti aré ne éyà bhese kekwo ne Mandem.

²⁰ Enyin echak éne séghò éti nchiakap wu chi bē Mandem anyu nyaka nku bē Yesu ábhák nchiakap. Yé nchiakap achak apú, ané mányú nku éti yi.

²¹ Ntá Yesu ké yi áyíkí mbò enyù Ekáti Mandem éghàti besí bē, “Éta Mandem ayiki, ne ápú kway beyibhiri nkaysi yi. Ayíkí, arém bē, ‘Òchí nchiakap ngwenti ti.’”

²² Nku ané Mandem ányú éti Yesu enyuyo átonjì bē, mpok séghò Yesu, sérinjì bē yi achi sebhàn esen Mandem achyé ndu betanjì bē nku yò atéé acha ané nsi.

²³ Ewupsi echak échi bē, bachiákáp abhen mbi baya nyaka ne ntí bē báchí nyaka bo abhen newú nékánjì bó báké ronjì ambi ne betik ebhap.

²⁴ Ké mbák chi Yesu, yi áronjì ambi beka betik ebhi mbò nchiakap mpoknkem, mbònyune yi apu gu wáwák.

²⁵ Ndu echi nò, yi ákway bepeme yéntiki mmu ané áfuéré ntá yi atwò ntá Mandem ndonjì amòt ndak amay, tēndu yi achi nepém mpoknkem ndu menikmuet éti yap.

²⁶ Enyù mungo bachiákáp wu ké ákwáy yé bekwak bese, mbònyune yi achi nyanjì, abhíkí bhon békwené, abhíkí bhon bakwap, achí kekúrí ne bó beba, ne achí ndú nebhueré kenókó amfay.

²⁷ Nti apu ané yi ábhónjò bechye akap yéntiki nywòp mbò yéntiki mungo bachiákáp ané mbi. Yéntiki mmu wap áyambi nyaka anchye akap éti ebhi beba, ké andok yé ambi beka nò éti beba bo bachak. Yesu achyé akap ndonjì amòt ndak ámay, mpok yi achyé mmuet bē mango ndu ekotákátí.

²⁸ Ebhé Moses ékú nyaka bo abhen bekwéné bēchí ne bhò mámbák bó bagho bachiákáp, ké Mandem anyu nku aká Mýywi mmu ákwáy ndú yéntiki mbi mpoknkem ámbák mungo bachiákáp.

8

Yesu ké achi mungo bachiákáp ané Nku Nkò

¹ Mbòñ ntí-ndak ané sérém chi bē sebhon enyù mungo bachiákáp ané áchókó ndú nebhueré kenókó ne Mandem mmu ábhónjò betanjì menkem awu amfay.

² Mungo bachiákáp wu ákú betik ebhi amem etem éne echi nyanjì, ené mbon Mandem Acha áté, kebhak chi nkwanjwanj.

³ Báfyé yéntiki mungo bachiákáp chi bē anchye nòko akap ne akabhénya ntá Mandem. Ndu echi nò, nchiakap ywese nkwo abhon bébhon enyin éne yi áchye ntá Mandem mbò akap.

⁴ Mbò yi achi chi fá amik, mbá apú bhak nchiakap wáwák, tēndu bachiákáp bachak

bachi fá amik abhen báchyè akap bekoŋo enyü ené ebhé Moses éřem.

⁵ Betik ebhap bechi mbò ndikandi ane áká séndínj mbòŋ enyinj ene éfákari amem etem ene amfay. Sérinj be echi nò mbonyune mpok Moses ábhòŋ nyaka bete étem akap, Mandem aghati yi be, “Óbhòŋ begbò be óté etem eyò mbò enyu ntónj wò amfay njie.”

⁶ Ke néne, betik ebhen Kristo béchá ebhen bachiákap abhen Nku Nsí, nkúbhé mbò enyü nku ane áká Yesu ate nenti Mandem ne bho áchá ane nsí, mbonyune akò ne nku ane árí áchá.

⁷ Mbò nku nsí yò ákway nyaka bekwak bo mambak chak besí Mandem, mbò ntí apu bebhòŋ nku achák.

⁸ Ke Mandem Acha aghò nyaka be békwené bechi ne bóbhi. Éti yò, arem be, “Mpok átwò ane nchí nyu nku achák ne bo Israel, ne bó Júda nkwo.

⁹ Nku ane apú bhak mbò ane nsí nyaka nyu ne bachímbi bhap mpok nsóré bhò ne awò wa mferé etòk Ijip. Bábhíki ròŋ nyaka ambi beku menyinj ebhen nku nsí áyanj bò manka. Eká Acha arem be, ‘Ndu échi nò, mbíki pere bhòŋ mpok ne bho. Mme Mandem Acha ke nchí rem.’

¹⁰ Né chi nku ane mēnyü chòŋ ne bo Israel ndü manywòp ane átwò. Mme Acha nchí rem be chòŋ mfyé bebhé ebha bó antí, nsinj bhò amem bati yap. Chòŋ mbak Mandem awap, ne bò mámbak bóbha.

¹¹ Yé mmu apu bhòŋ chòŋ betòŋ nti, ne yé chi nti manò be, ‘Dínj Mandem’, mbonyune bo mankem bárinj chòŋ me, bebhò amuet ndéndeme bho begbàka amuet maném bho.

¹² Ne chòŋ ngò bhò ntínso, mfóŋóri bebhò bhap nkepere tik bhò wawak.”

¹³ Nerem ane Mandem árem éti Nku Nko átonj be ane mbi abhíki pere bhòŋ betòŋ ne enyinj ene énáŋá éfáéré mpok, yò kepere bhòŋ betòŋ, énenenem.

9

Enyü báchyè nyaka Mandem Kenókó amem etem

¹ Nku mbi ane Mandem ányü ne bo Israel abhòŋ nyaka bebhé ebhen betòŋ enyü bo babhòŋ bechyé Mandem kenókó, ne etem ebhak fá amik ené bó báchyé yi kenókó aré.

² Etém eyò ébhòŋ bóbeket papay. Ane mbi abhak Nebhuet Bediere. Aré ke enyinj ene epòkò berónj mmpak echi nyaka, ne bret Mandem.*

³ Nden akóré nyaka móket ane mbi ne ane ansem. Bábhíni nyaka móket wu be Nebhuet ane achi Nyánjá Achá.

⁴ Efémé akap ene bághákó ne pú ebhak amem móket wu. Amfay éfémé eyò ke básòŋ nyaka enyinj eriép ene bábhíni be insens. Ekubhé Nku ebhak nkwo amem. Báquíti yò enkem ne pú. Móte ane mána achi amem abhak amem ekubhé yò. Ntém Aron enen nétém beyé nébhák nkwo amem. Bégbáká batay apay ane Mandem ásinj nyaka bebhé are ke áchyé ntá Moses bebhak nkwo amem ekuep eyò.

⁵ Befónj bepáy ebhen bághókó mbò bóángel bebhak amfay ekubhé yò. Bebhap ebhap mēnyábhe amfay nebhuet ane Mandem áfòŋori nyaka bebhò bho are. Ke sépú kway berem yéntiki menyinj éti menyinj ebhen néne.

⁶ Mánánjá nókó bebhueré yéntiki enyinj ndü ayi nebhuet, bachiákap báre ròŋ ndü móket ane mbi, mpok ne mpok, ndü beku ebhap betik.

⁷ Ke mungo bachiákap aywinti ke áchwé amem móket ane achi Nyánjá Acha ndòŋ amòt ndü mmíé. Ne abhòŋ nyaka bechwe aré chi ne manòŋ amen yi áchyé éti bebhò bhi ne bebhò ebhen bo báká kerinj be chi bebhò.

⁸ Efónj Bedyere ást menyinj ebhen betòŋ beše be mpoknkem ane móket ane mbi abhuet téé, mbi bechwe are apu bhak.

⁹ Ene chí erinj ené étòŋ bhese ndü mmpáká mmik ane echòŋ be akap ne akabhénja ane báchyé Mandem apu kway beku ntí mmu nenkway ndü yéntiki mbi besí Mandem.

¹⁰ Besí menyinj ebhò menkem béyinj chí menyinj menyie ne ebhen menyü, ne menyü menyinj béchák ebhen bo básòt mánso mmuet be báke bhòŋ bakwap besí Mandem. Menyinj ebhò béyinj chí bebhé éti mmuet ne mémay mpok Mandem átwò ne enyu ékò.

¹¹ Kristo átwò mbò mungo bachiákap ane áká beríti menyinj ebhen betwò mémfákári. Achwe amem ékeré Mandem ene ékwáy ndü yéntiki mbi écha ebhen béchí nyaka fá amik. Puyé bo ke báté yò, ne épú ndü mpáy menyinj ebhen fá amik.

¹² Achwe ndü móket ane achi Nyánjá Achá ndòŋ amòt, ndak ámay. Puyé chí ne manòŋ mmén ne amen bómponj ké yí achwe aré ne mò. Manòŋ mi yímbòŋ ké yí áchyé, ne ndü áká nò aku bhese afere ndü kesemé bebhò mpoknkem.

¹³ Ndü mpok ane áfáéré ansem, básòt nyaka chí manòŋ mmén ne amen nném mponj ne batwòp amen mòngsò mponj ane básòŋ, mámyakati amuet mmu ane apú pépép besí Mandem, be ambak ye pépép.

¹⁴ Mbák manòŋ nnya ákway nyaka beku mmu ambak pépép, ná ne manòŋ Kristo, yi mmu achye mmuet ane yēnyinj ébhiki nyòp ntá Mandem mbò akap ndü betòŋ Efónj

* 9:2 Esé berónj mmpak: enyinj bete beròŋ mmpak are.

mmu achi mpoknkem? Manonj ami abhənj bəbhənj beyá betan ndu beka be bati yese am-bak pépép, ne bé séképeré kə menyinj ebhen bétwə bhese ne newú. Aká nò bé séndəbhe tok chi Mandem mmu achi nepém.

¹⁵ Neche ane yi áchyé mmuet mbə akap enyu eyə ke ákú yi ate nenti Mandem ne nkwa ndú Nku Nkə ndu beka be bo abhen Mandem abhinj, mambənj berítí menyinj ebhen yi afyé bariep bechye bho, təndu newú néféré bho ndú bebá ebhen Nku Nsí.

¹⁶ Ekátí newú-bésu echí mbə nku. Mbák sékə enyinj ene mmu ásinjí arem enyú bəbhənj bəkəre newú eni, bápú kway bekoŋo yə kpate émbak kponororə be yi ánanj ágú.

¹⁷ Ekátí newú mmu ébhənj betan chi mpok yi ánanj ágú, təndu épú bhənj betan mpoknkem ane mmu ane ásinjí ekátí yə achi nepém. Echi mbə nku.

¹⁸ Əti yə ké manonj ábhənj nyaka berənj amik ndu beka be esí nku embənj betan.

¹⁹ Mpok Moses ánanj ághátí bho bebhé Mandem menkem, asot ntəbhənok hysəp, anep babyək mmén amen achi chu are. Asot manonj mómponj ne amen mmén, achəpti ne manyiep. Asot ye ntəbhənok hysəp wu, atap amem manonj mə, amyakati ndú ekátí bebhé ne amuet bo mankem.

²⁰ Ndu ákú nə, are rem be, “Manonj amen ákem nku ane Mandem anyu ne bhe ne ághati bhe be mambaré yə.”

²¹ Enyu émot ke Moses amyakati nyaka manonj ndú etem ne ndú menyinj menkem ebhen basət nyaka bechye Mandem kenókó ne bho.

²² Dinj ká be békənj bebhé Moses, babhənj nyaka besət manonj ndu beka beyá menyinj mémbak pépép. Mbák manonj abhiki rənj amik, bápú fonjori bebá bho.

Kristo achye mmuet mbə akap ndu bépəko bebá bho

²³ Əti eyə ke bəbhənj nyaka beka menyinj ebhen bechi fá amik ebhen bechi ndikandi menyinj mbənj ebhen bechi amfay be mémbak pépép enyu eyə. Ke ndu beka menyinj mfa mémbak pépép bəbhənj nyaka besət chi manonj amen acha manənj nnya.

²⁴ Kristo abhiki rənj ndú ekeré Mandem ene bəghókó ne amə, ene échí ndíkəndi ekerákap ene mbənj awu amfay. Achwe chi amem mbənj etem ene amfay ne achí are néne besí Mandem, əti yese.

²⁵ Ne abhiki rənj amfay ndu bechye mmuet mbə akap ndənj ne ndənj mbə enyú mungə bachiákap achwe nyaka ndú məkət ane achi Nyánj Acha yəntiki mmíe ne manonj amen apu ami.

²⁶ Sayri sayri, mbə yi ərənj nyaka am-fay ndənj ne ndənj ndu bechye akap, mbə

yi abhənj bebhənj esəŋəri te ndú ngwənti mmik. Ke abhəsi ndənj amət ndak amáy ndú ngwənti mpok achye mmuet mbə akap ane ápəkó bebá bo.

²⁷ Ne nkúbhé mbə enyú Mandem árémé be mmu abhənj bəgu ndənj amət, ne ánanj ágú, andəbhe nənj chí manyé,

²⁸ enyu eyə ke echí ye be Kristo achyé nepém eni mbə akap ndənj amət ndu bépəko bebá bo mankem, ne chənj ampət antwə, puyé ndu beferé bebá, ke ndu beperəme bo abhen bachi ne amík ambi mánənj yi.

10

¹ Bəyínj bebhé Moses, bechi mbə ndíkəndi berítí menyinj ebhen bebhənj bétwə, puyé mbənj menyinj ebhə. Enyu esí ene érem be mánchyé nókó akap ndənj ne ndənj yəntiki mmíe épú kway nyaka beka bo abhen bətwə ntá Mandem ndu bechye yi kenókó mánkwáy besí bhi ndú yəntiki mbi wáwák.

² Mbə akap wu ákú bo mambak pépép besí Mandem mbə bəbhənt bechye wu? Mbə batí bho ápú perə tan bə əti bebá bhəp.

³ Ke akap ane bəchyé yəntiki mmíe, áchí nyaka chí enyinj ene ékú bo mántik bebá bhəp.

⁴ Echí enyu eyə mbənyune manonj mpənj ne manonj mmén ápú kway beferé mmu bebá anti wáwák.

⁵ Əti yə ke echí be mpok Kristo ábhənj nyaka bétwə fá amik, arem ntá Mandem be, “Əbhiki perə yan be bo mánchyé akabhénnya ne menyú akap áchák. Ke əghókó chí mmuet nkwa

achyé me bé nchyé wə akap ne yə.

⁶ Akabhé nya besənj bechye wə ápú chye wə manjak.

Yə chí akap ane bo bəchyé be ampəkó bebá ebhəp apu chye wə manjak.”

⁷ Ndem ye be, “Əta Mandem, ghó mé ne. Ntwə beka enyinj ene wə óyən menkú nkúbhé mbə enyú

basinjí əti ya amem ekátí eyə.”

⁸ Kristo arem be, “Opú yan, mánchyé wə akabhénnya ne akabhé mbwət,

ne yə chí enyú akap achak, ne akabhénnya ene básənj angə

ne opú bhənj manjak

ne akap əti bebá.

Bəchyé akap ane bekoŋo bebhé Moses.

Arem nə yəndu bo bəchyé nyaka akap

chi bekoŋo bebhé Moses.”

⁹ Kristo árém nókó nə, apət arem be, “Əta Mandem, ghó mé né. Ntwə beka enyinj ene óyən menku.” Kristo áənj ndú nerem ane yi árémé nə be Mandem aféré esí akap, afyé ane ako.

¹⁰ Ne əti Yesu Kristo ákú enyinj ene Mandem áyən nyaka be yi ankə, achye mmuet yi mbə

akap ndon amot ndak amay, séróp chi pépép besí Mandem.

¹¹ Ndú nku nsí, yéntiki nchiakap áte nyaka ndú betik, ndú nebhuét ane báchye akap aré yéntiki nywóp, ndu béchye nkúbhé akap ane apu kway bepókó bebú bho wáwák.

¹² Ké Kristo achye mmuet yi mbo akap éti bebú bho ndon amot ne akap wu ákwáy ndú mpoknkem. Akó ye amfay acháko amem móket ane achi Nyánjá, ebhé awónem Mandem.

¹³ Aré, ánon Mandem anká bómppap abhi mámbák mbo énok ene yi ányanja bekak are.

¹⁴ Nó ké échi be Kristo asót akap amot aká bo abhen Mandem ákú mámbák abhi mánkway ndú yéntiki mbi besí Mandem mpoknkem.

¹⁵ Ne Efónó Bedyere nkwo átè ntísie be menyin ebhen bechi tetep. Ayámbi arem be,

¹⁶ Mandem Acha arem be, “Né chi nku nkó ane mbónó menyin ne bóbha mpok ane manywóp ayo áfuéré. Chon mfyé bebhé bha amem bati yap, nsin bho amem nkaysi yap.”

¹⁷ Apet arem be, “Mpú pere tik chon bebú ebhap ne bebépti menyin ebhen bo báka wáwák!”

¹⁸ Mánan mámfónórí bebú bho, ntí apu pere bhak ane bo báchye akap.

Séndók kekwoť ne Mandem

¹⁹ Bóma, tëndu manon Yesu áronjó amik éti yese, sékway ye berem be sébhon ngangan bechwe ndú nebhuét ane achi Nyánjá.

²⁰ Yesu ánánjá anene ekat, achye bhese mbi ako ane nepém bé sénkway béfuet aré sendók te amem. Ekát ene yi ánéne chi mmuet yi ane yi áchyé, ndu ágú éti yese.

²¹ Ne tëndu sébhon Nném Nchiakap ne yi ké ákémé ekeré Mandem,

²² séndók kekwoť ne Mandem ne bati ane tetep ne sénsikí nti enyu ene sepu pere makati yényin. Sénku ná mbonyune Yesu anán amyakati manon ami ndú bati yese ne áchí pépép, ne yo ápú pere tan bhese ndú yényin. Asó mmuet eyese nkwo ne manyiep amen abhiki bhon bakwap.

²³ Sénkém sayri nebhakánti enen sébhón ndú menyin ebhen bétwó ambi ebhen sérém be sebhaka nti aré. Séké makati mbonyune Mandem mmu afyé bariep bechye bhese menyin ebho ábhare bariep ami.

²⁴ Sémfyé ntí bégho enyú sékway menyikisi bati ane batí bónkwó enyu ene bákway bebhon ekon ne bho ne mánká noko berítí menyin.

²⁵ Séké fere ntí ndu bechem ne bati mbo enyú mbók bo bábhón épin beka. Enyin sébhón beka chi be sémfyé noko bati nti, sayri sayri, néne, ené nywóp enen Yesu átwó nechi kekwoť.

²⁶ Mbák sénchók batú, séndók ambi beka bebú, ené sénán séríní tetep ane Mandem,

séndíní bé yé akap achak apu ane ákway bekati bebú ebhese.

²⁷ Mmu ane ákú ná, abhíkí pere bhon yényin echak ene yi ánon, ebhiki fuet chi menon ne becháy manyé ane átwó ambi ne ngó ané ádú gum gum ane ábhónó mémen bómppap Mandem.

²⁸ Yé agha ane ábyak nyaka ebhé Moses ne bo bati apay, yé bati arat, mánte ntísie be aká ná tetep, báway yi kebhon ntínso ne yi.

²⁹ Ná ne mmu ane ábyak Mmó Mandem? Bákaysi be ntiki ntémsí ane ábébhé áchá ákwáy ne yi? Enyú mmu wu ásót manon nku ane ákú yi ambak pépép besí Mandem mbo enyin ene epú nyánjá, ne árem ebábú éti Efónó Bedyere mmu ákú berindu Mandem mémbak ne bóbhi.

³⁰ Séríní mmu ane áréme be, “Mé ké nchí Nkeme kémbé.” Apet arem be, “Chon Acha ántán bóbhi.”

³¹ Békwen amó Mandem mmu achi nepém chi enyin ene mmu ábhónó bécháy.

³² Tik ka manywop ane áfuéré ansem, mpok bákú amík ánéne bhe. Mpok yo, báté kpírí ndú beyá besonori ndú mánu ne bho.

³³ Mpok achi nyaka ane básókoti, manchye náko bhe nen yok besí bho. Mpok achak bare té ansem bó abhen báchye bho esonori enyu yo.

³⁴ Bábhon nyaka ntínso ne bókénon. Ne mpok báfónó menyin ebheka, báka ne manák be manká ná, ndú báriní be bábhon menyin ebhen becha ebho, ne be bo bébhak mpoknkem.

³⁵ Báké ró ye nesiki nti eneka. Nétwó ne beyá nsáy.

³⁶ Bábhon ye bete kpírí be mánkway bekon nkaysi Mandem, mámbon menyin ebhen yi afyé bariep bechye be.

³⁷ Mandem arem be, “Mandú mpok, mmu ane ábhónó bétwó, átwó, ne apú choní mpok.

³⁸ Ké mmú wa ane achi chak ábhak chon nepém ndu ábhónó neka ne me. Ké mbák ánjá mmuet ansem, mpú bhon manák ne yi.

³⁹ Ké mbák chi beše, sépú bo abhen báya mmuet ansem mangu manem. Séchí chí bo abhen sébhón neka ne Mandem, ne yi ápeme bhese.”

11

Bó abhen babhón neka ne Mandem

¹ Bebhon neka ne Mandem chi yi? Chí neka ane mmu ákú be enyin ene yi abhaka nti be chon ambón ebhon befakári, ne ménoko ne nti nenkem be menyin ebhen mmu apú ghó ne amík bechi tetep.

² Neka enen bo abhen te nyaka ké nékú nyaka Mandem arem be bo báka sayri.

³ Neka ké nékú séríní be Mandem asót chi eyónonyu eyi ké ághoko mmik. Eyo étón be menyin ebhen séghó ne amík befú chi

ndü menyin ebhen mmu apu kway begħo ne amik.

⁴ Neka Abel ke nekə yi achye nyaka Mandem akap ané ákwáy achá ane Ken. Nesot ane Mandem áśóré akap Abel atōj be aká be Abel achi chak besí bhi. Yēndu Abel ágú, neka eni nekú abhuet berem kepi ntá yese tē echōj.

⁵ Neka enen Enok ke nekú Mandem asore yi amfay ené yi abhiki ghó newú. Eka yē mmu keghó yi ndu Mandem anan asore nyaka yi. Ke Mandem ápéré sot Enok, ánán atōj nyaka be abhōj manák ne yi.

⁶ Bāgho ye be mbák mmu abhíkí bhōj neka ne Mandem, épú kway befakari be Mandem ambōj manák ne yi. Yē agha ane árōj kekwtōt ne Mandem abhōj ménóko be Mandem achi, ne be áchyé ákap yēntiki mmu ane áyān yi ne nti eni nenkem.

⁷ Neka Nóa ke nekú be, mpok Mandem áśémtí yi éti menyin ebhen yē mmu abhiki re ghó nyaka ne amik, anoko, aghoko erem áchwí, achwe amem ne efo eyi enkem, Mandem apeme bho. Nekú Nóa aka nō eghori ékwén amuet bō mmik ne. Mandem asot be Nóa achi chak ndu abhōj nyaka neka.

⁸ Neka Abraham ke nekú yi ákú enyin ene Mandem aghati yi. Mpok Mandem ábhīnjí yi bé ámfá, ándók nebhuet ane Mandem afyé bariēp bechye yi, arō etok eyi, are kō andók noko, kerinjí atú ané yi árōj.

⁹ Neka eni ke nekú yi achoko atú ane Mandem afyé bariēp bechye yi. Abhak aré, achoko ndu bétém mbō be achi chi kenko. Enyumot, móywi Aisek, ne ebháré móywi Jekóp, bo Mandem afyé nyaka bariēp bechye bho mmik yō nkwo, báchókō ndu bétém ne yi Abraham.

¹⁰ Abraham achókó nyáká ndu bétém mbonyune abháká nyaka nti ndü etok ene ébhak mpoknkem ene Mandem ábhōjō nkaysi enyu ebhōjō bebhak, yimbōj ate yō.

¹¹ Neka enen Sará ngoré Abraham ke nekú yi ákway nyaka bépoko menie, yēndu mamie yi ánán acha nyaka ané ngoré ane akway bepoko menie. Ebhak enyu yō mbonyune anókó nyaka be Mandem achi Mmü tētep, ne ábhāre bariēp ami.

¹² Mpok yō, Abraham anán akok nyaka tontó, enyu ené yi apu pere kway bebhōj bo. Yē nō, bebhárēbho bhi báýá kpát mbō mambé mfay ne mbō éšiep ene echi agokonyén enyu ene yē mmu apu kway bepaya bho.

¹³ Bōbhen mankem babbhōj nyaka neka ne Mandem te ndiere newú. Ne yē mmu wap abhíkí bhōj nyaka menyin ebhen Mandem afyé bariēp bechye bho. Bāghō nyaka bho ghō te nekō nesie, bābhōj beyá manák máneme noko be báchi chi manko abhen báfüere fuet fá amik.

¹⁴ Ne bo abhen bārēm enyu eyō bátōj kponoroj bé báýān etok ene bō bābhīnjí be eyap.

¹⁵ Mbō etok ene bō báfú are ké bákāysi, mbú báýān nyaka mbi bepētense aré.

¹⁶ Báýān nyaka chi etok ene érí échá, nō chi ene échí amfay. Éti yō ké ntíánwōp apu ne Mandem be bō bābhīnjí yi be Mandem awap. Sérinjí nō mbonyune Mandem aghókó etok abhāre ntá yap.

¹⁷ Neka Abraham ke nekú be mpok Mandem áchyé yi nemō ndu aghati yi be ándók áchyé móywi Aisek mbō akap, Abraham mmu Mandem afyé yi bariēp, aka bechye njanja móywi mbō akap.

¹⁸ Aka bekú nō yēndu Aisek ére ké Mandem afyé nyaka Abraham bariēp éti yi be, “Aisek ke achi mmó ane ákú chōj ómbhōj beyá bebhárēbho.”

¹⁹ Abraham anoko bé ye Aisek agú gu, Mandem ákway bekú bawú mampētense ndü nepém. Sékway ye berem be Aisek achi nyaka chi mbō mmu ane ánán ágú ke Mandem aka yi afú ndü newú, apētense ntá etayi.

²⁰ Neka Aisek ke nekú yi áyéré nyaka bōbhi Jekóp ne Isau, aghati bho éti áfók ane átwō ansem.

²¹ Ne neka enen Jekóp ne Mandem ke nekú yi áyéré bōmóywi Joséf bati apay mpok yi arōbhe kekwtōt begu, aghoko mmuet ndü ntem eni, achye Mandem kenókó.

²² Neka enen Joséf ne Mandem ké nekú be mpok yi arōbhe chi bégú, arem éti nefú ane bo Israel bābhōjō nyaka befu etok Ijip, ne aghati bho be mpok bō báfú, mánasot beghep ebhi mandok ne bho.

²³ Neka enen chi ne nnō Moses ke nekú bābhésé yi anywōp ndü batān arat mpok bābhé yi, bé báké way yi. Báku nō ndü bāghó be Moses ari acha, bō kechay bekwen ebhé Mfō Ijip.

²⁴ Neka Moses ne Mandem ke nekú be mpok yi ágó aghaka esakámu ake ka bo māmbinjí yi be mmō mōmfō Ijip ane ngoré.

²⁵ Arem be echi sayri bebhōj esōjori ne bo Mandem echa ménýie nepém enen bebú ndu mōmbinjí mpok.

²⁶ Aghō nyaka be éri māmbyak yi éti Mpeme Mandem afyé nyaka bariēp be áto echa yi bebhōj keném etok Ijip. Ebhak enyu eyō mbonyune yi áñōj nyaka chi akap ane átwō ambi.

²⁷ Neka Moses ne Mandem ke nekú yi arō etok Ijip kecháy bebēnti Mfō Ijip. Aképti, arōk mbō be yi ághō nyaka Mandem mmü bo bápú ghō ne amik.

²⁸ Neka Moses ne Mandem ké nekú yi ághátí bo Israel be māmburé Epá Nekinjí. Arem be bō mámyákátí manōj mōmen amfay ndü bechíkí mfay ebhen babbhinywōp

ayap, be ángel Mandem ane ábhónó nyaka beway yéntiki mómbo bo Ijip, ánán ángáká ndú éket ené mmu Israel, ankinji, ketók yé mmó wap.

²⁹ Neka ke nékú bo Israel bákó bápé manyu ane bábhini be Manyu Chu mpok ákóré mbin epay, érap mbo be bákó chi ndú mmik ane nnyén népú fuet are. Ke mpok bo Ijip mámó bekú enyumot, nnyén négbókó népókó bho mankem.

³⁰ Neka enén bo Israel ne Mandem ke nékú bákó bághábhéri etók Jeriko ndú manywop tándramot, nokok ané ákábhé etók, ámóko akwen.

³¹ Neka enen ngoré-neko ane aka nnyén be Ráhab ke nékú yi ásré nyaka bō abhen bársónó ndu beghokoti kepi abhese amem éket eyi, yi kegú mpok amot ne bo abhen bapú ghok nyaka Mandem.

³² Mbák ndók ambi bérem éti bo abhen bábhónó nyaka neka ne Mandem, ne menyin ebhen bō báká, nchi rem ngaka fá? Mpok apu berem éti Gidiôn, ne Bárak, ne Samsin, ne Jéfta, ne Debhít, ne Samuel ne baremé kepinti mankem bachak mankem nkwo.

³³ Neka enen bō bho bábhónó nyaka ne Mandem ke nékú mbók ayap mánú ne betók bechak básot awónem. Báchák bákém etók enyu ene echi chak, ne bábhónó menyin ebhen Mandem afyé nyaka bariep bechye bho. Neka enén abhénéfú nékú manyú ané nku áchók.

³⁴ Mbók yap mánéme ngó ane ádu gum gum gum, wu keson bho. Mbók yap bábúe bō abhen báyan nyaka beway bho ne akparenja. Yéndo bábhíki bhon nyaka betan, betan békó bō amwet. Mbók bábhák betantí batemé nenu abhén mánú básot awónem amfáy nkwo batemé nenu abhen betók bechak, ne bákú nkwo wu bábúe.

³⁵ Neka nékú mbók baghoré bághó ndú bōbhap abhen bágu bápérénsem ndú nepém.

Bádén mbók kpát bágu, yé nō, bō keka befére nti ne Mandem be mamfere bho amó. Báká be éri tontó be bō mángu bē Mandem anku bō mampetnsem ndú nepém enen nēri necha.

³⁶ Bō básókóti mbók yap, ne bádákáti nsem eyap ne bekpa. Báfyé báchák ngem amó ne mamese bho amem bekerékenoj.

³⁷ Bátémti mbók ne batay baway, bákpót abhénéfú mbin epay ne nsó. Báwáy báchák ne bō akparenja. Mbók yap béré kō ne nkwobhémén amwet mbo eyap nden, ne babhak ndu kechap. Bō béré chye bho nyenok ne besonjori menyu ne menyu.

³⁸ Báróbhe bónóbón amem ebhi ne ndú mmik njie, mámbese nōko amem bōbasem ne amem babhok. Mmiki ne abhíki kway nyaka nebhuet ane beriti bo mbo bho bábhak are.

³⁹ Éti neka enap, Mandem arem be bōbhō mankem bákú sayri. Yé nō, yé mmu wap amot ake bhónó menyin ebhen Mandem afyé bariep bechye bho.

⁴⁰ Mandem abhónó nyaka menyin ebhen béri béchá anti ntá yap, ne bō bechi ntá yese nkwo. Ne echi be besé ne bho séchem nebhuet amot ke bese mankem sénkwáy ndú yéntiki mbi besí Mandem.

12

Mandem ányure besé mbonyune achi Etayese

¹ Mbák chí bese, beyá batísie bakap bhese. Ndu echi nō, séndó ye yéntiki enyin ene énwóp bhese, ne bebú ebhen bégwót bese, sénjet ntiet ane sébhónó béjet ne ekikí.

² Ndu séjèt, séntép amík amwet Yesu. Yi ke ánéne mbi be sembón neka ne yi. Ne yíre ké neka enesé néjwi poot mbo enyu nebhóno bebhak. Aká nyaka begu ndú ekotákátí, abyák ntíanwóp ane achi ndu enyú newú eno, mbonyune arinjí nyaka be manjak achi ambi amen Mandem abháré ntá yi. Néne, áhí ebhe awónem Mandem ndu enókó kéfó eyi.

³ Kaysi ka Yesu mmu bō bebú báre kú yi bebéptí menyin, yé nō ate kpírí ndú menyin ebho menkem, be bati áké ném be amem, mámfere amo.

⁴ Ndú nenu enen mánú ne bebú, yé mmu yweka abhíki re chye ntí éti nenu eno.

⁵ Bághókóntik eyon ene Mandem ághátí bhe mbo bōbhi ndu befye bhe nti? Are m nyaka be

“Mōwa, óké sōt mbo eráká ndak, nenyure ane Acha ányure wō, ne óké rō nti nénem wō amem, mpok yi áchye wō ntémsi.

⁶ Dinji be Acha ányure mmu ane yi akonjo, ne átemsi yéntiki mmú ane yi ásré be móywi.”

⁷ Kép yé ka nti ndú esonjori ene bághò. Chi mbi ane Mandem ányure bhe. Eyó étòn be Mandem asot be mbo bōbhi. Ntiki mmó etayi apu nyure yi mbák áké ebéptí enyin?

⁸ Mbák Mandem apu nyure bhe mpok ane bákú ebéptí enyin mbo enyú yi áká ne bōbhi mankem, nō bápú bōbhi tetep. Nō nō báchi chi mbo bō-enon.

⁹ Ne ndu bérón ambi, mpok botáyese abhen fá amík báchye bhese ntemsi ndú bekwéné ebhen sékú, séchye bho kenókó, ná ne Etayese ane amfay? Sébhón bechye yi mmu ábhónó befónó ebhese kenókó encha, ne chonj sembón nepém.

¹⁰ Botáyese mányure nyaka bhese ndu mómbinji mpok mbo enyú bō bághó be éri ntá yese. Mbák chí Mandem, nenyure ane yi ányure bese achi ndu bekú bhese béri

mbonyune eyo ékwak bhese sembak nyánjá mbo yimbəŋ.

¹¹ Yěntiki mpok ane mányüre mmu ébhak ntá yi mbo enyinj ene ebhiki ri, puyé mbo ene eri. Ke ansem mpok, bo abhen bághókó enyinj ékó mpok ane mányüre bho, bákú menyinj ebhen bechi chak besí Mandem, ne kpák ábhak amem bati yap.

Enyü bakoŋo Yesu babhəŋo bebhak

¹² Těndu bəriŋi enyu eyo, kú ka amó yweka ane áwět ántán ndu beku betik. Tě ka sené be bekak ebheka béké pere wet gbagbágbak.

¹³ Kó nókó ká ndü babhi ane achi chak. Bo abhen bekak ebhap bėbhiki sene amik mánkónó babhi yó, ne chəŋ manək ayap ane ábhiki tan, ántan.

¹⁴ Yěntiki mmu yweka ánú bebhak kpák ne bo mankem, anu bebhak nyánjá besí Mandem, mbonyune mmu ane apu nyánjá apú kway begho Acha.

¹⁵ Kú ká yěntiki enyinj be yě mmu áké rə berindu Mandem memfuet yi. Kú ka yěntiki enyinj be yě mmu áké nen mbo kéngó-bechi. Menyü bo bho bátwó ne esəŋəri mánchəŋti bapém beyá bho.

¹⁶ Kú ka yěntiki enyinj be yě mmu yweka ake chwe ndü barak epúsi ne be yě mmu áké bhák ane apu bhəŋ mpok ne Mandem, mbo Isau mmu áti kesénsi éki ntá manə ane mónkwen éti nchan nenyié amət.

¹⁷ Bábhoŋ bəriŋi be mpok ane yi ánán ákú nə, are yaŋ be etayap ánjet yi mmu achi nsensi, ke etayap anisi mbonyune ábhiki bhəŋ nyaka mbi beyibhiri enyinj ene yi ákú yěndu mšwu áyən nyaka áfók ne babhese amik.

¹⁸ Tik ka nebhuet ane bāté are ndu berəŋ kekwoť ne Mandem. Bábhiki te chi ndu nebhuet ane mmu ákway betək ne awó mbo enyü bo Israel báté nyaka aneré-njie Sináy, mángó noko ndü ngó ádu amfay njie gum gum gum, bághó ejuri ene égiri pyə ndu échwé, mban kepere gho, ne mbúép atanatan ánu noko.

¹⁹ Ne bághók etanť eyəŋó mmba, ne bághók Eyəŋ Mandem nkwo. Bécháy békém bo, bábho menikmuet be Mandem ando berem kepi ne bho,

²⁰ mbonyune enyinj ene yi ághátí bho chi enyinj ene echa betan ebhap. Aghátí nyaka bho be

“Mbák mmu antək njie-ne, temť ká yi ne batay mángwáy, yě chi nnya, temť ká wáy mbák atək njie ne.”

²¹ Enyinj ene bo bághó ébhak enyinj béchay tontó, kpát Moses yimbəŋ arem be,

“Mmuet áwet me gbagbághak ne becháy.”

²² Ke mbák chí bhe, bátwó kekwoť ne njie Sian ne yó chí etək Mandem mmu achi nepém. Etək eyo chí Yerúsalem ane amfay. Ngémtay boáŋgel Mandem báchí aré ndü epá manák.

²³ Bátwó ndü echeme bšmbi Mandem abhen yi ásinji manyén ayap amem ekáti eyi amfay. Bátwó ntá Mandem mmu átən bho mankem. Bátwó báchem ne befónó bo abhen bayambi bátwó. Chí befónó bo abhen bachi chak, abhen Mandem ákú bákway ndü yěntiki mbi besí bhi.

²⁴ Bátwó ntá Yesu mmu áté nenti Mandem ne bš mmik ke Mandem anyü nku nkə ne bho. Bátwó ndü manəŋ Yesu amen yi amyakati be amuet. * Manəŋ mi atée ndu enyinj ene éri echá ené manəŋ Abel atee ndu ntí ywi. †

²⁵ Sot ká mpok be báke byak mmü ane ághátí bhe menyinj ebhen. Bo Israel báchók nyaka batú ntá mmu ane áyep bho batú fá amik. Mbák bš bápú kway nyaka bėbue be báké chwe ndü esəŋəri, nə chəŋ entan mbəŋ encha be sémbúe mbák sébyak mmu ane achi amfay, ne áyep bhese batú?

²⁶ Ndu mpok eyo, Mandem árem nyaka kepi, mmik anyikisi, ke néne afyé bariep be, “Chəŋ nkə mmik anyikisi ndəŋ achak gbogbəgbok, ne puyé mmik yóyó, ke mfay nkwo.”

²⁷ Eyəŋ ene be, “Ndəŋ achak” étəŋ bhese kponəŋəŋ be chəŋ Mandem amfere menyinj ebhen békway menyikisi, menyinj menkem ebhen yi ághókó, be ebhen bepu nyikisi méndəp.

²⁸ Sėnkáká ye Mandem mbonyune ákú be sémbák bo abhen yi achi Mfə wap, ne kefə éki képu éken mmu ákway menyikisi. Ndu échí nə, sėnchíe Mandem kenókó éken kéchyé yi manák, sėnsepti mmuet besí bhi, sémbəŋ becháy besí bhi,

²⁹ mbonyune Mandem ayese achí ngó ane áśəŋ yěntiki enyinj.

13

Manyé amen ngwenti

¹ Dók ká ambi bekəŋ bati ne ekəŋ ene bakoŋó Kristo.

² Báké nók besyepti manko, sayri mbonyune mbək bho básiepti nyaka manko ne éfákári be básiepti boáŋgel kerinj be chí boáŋgel.

³ Kaysi nókó ka bo abhen báchí ekerékenəŋ mbo be bächí are ne bho. Kaysi nókó ka bo abhen batí bakwəŋwəŋ báchye bho esəŋəri,

* **12:24** Sékway berem be, Nebhónet 4.10: “Manəŋ Yesu amen yi ámyakáti be amuet” mbonyune Yesu agü nyaka be Mandem amfoŋori bebú bhese, ke newú Abel nětwo nyaka chí ne ntėmsi. † **12:24** Abel ádi nyaka be mfay ankeme kembe: Ke manəŋ Yesu ádi be mfay angə bhese ntínso.

tëndu be nkwo bākwáy bebhōj esōjōri bō bho.

⁴ Bō mankēm bābhōj bekēm nebhay ne kenókó. Yēntiki ngoré abhōj bebhak tetep ne nném, yí kekwen berwōp, nném nkwo abhōj bebhak enyumōt, mbōnyune Mandēm apú rō bétānj mmu ane ákú epúsí ne nkwené berwōp.

⁵ Báké nyie ekōj ne nkáp. Yēntiki mmu abhōj bebhak manjāk ne enyinj ene yí ábhōjō mbōnyune Mandēm yimbōj arem be,

“Mpú kway berō wō,
mpú kway beferē ntí ne wō.”

⁶ Ndu échí nō, sékwáy berēm ne ntí nenkēm be,

“Mandēm Acha achi nkwa wa,
mpú chay yēnyinj,
mmu ákway bekā me yi?”

⁷ Kaysí ka bōbati bheka, bō bho bāghāti nyaka bhe Eyōj Mandēm. Kaysí ká berí ebhen befú ndū nepém enap, māmboj neka ne Mandēm mbo bho.

⁸ Yesu Kristo achí enyumōt eyu, ne echōj, ne mpoknkēm.

⁹ Mbōk bho bátōj menyinj ebhen bechi beko ne kekúrí. Báké rō ye menyinj ebhen bō bátōj mémpókó bhe mǎnguré ebhi. Eri be beríndu Mandēm mǎnkā bati yesē antanj, puyé chí bebhé éti nenyíé. Bebhé bho bepú kwak bō abhen bákōjō bho.

¹⁰ Sébhōj éfémé akap ene bachiākap abhen bákā nyaka betik amēm etēm bābhíkí bhōj ngāngāj besot enyinj are manyíé.

¹¹ Mungo bachiākap ássot nyaka manōj nnya ane bāwáy ndu bechye akap anchwe amēm nebhuēt ane áchí nyánjá anchye akap be Mandēm amfojōri bebā bho. Ke mbák chí mbōj nnya ene bāwáy, báfu nyaka etók ne yō ke mǎnsōj. Bápú sōj yó amēm etók.

¹² Enyu yō nkwo ke échí nyaka ne Yesu. Aghō nyaka esōjōri, agu chí nefí, puyé amēm etók. Akā nō be manōj mi ankā bō māmák nyánjá.

¹³ Sémfú yeka amēm etók sendók sentemerí yi nefí, sémbōj ntíánwōp ané yi ábhōjō nyaka.

¹⁴ Séndók mbōnyune sebhíkí bhōj etók ene ebhak mpoknkēm fá amík. Séyānj chí etók ene ebhōjō bétwō.

¹⁵ Ndū nnyén Yesu, sénchíé nókó Mandēm bakak mbō aywese akap. Akap wu chí nerēm ane sérēm ne manyu yesē be yi ke achí Acha.

¹⁶ Báké rō bekā berí, ne bekwak bati ne menyinj ebhen bābhōjō. Enyū akap wu ke Mandēm ábhōj manjāk ne wu.

¹⁷ Ghók nókó ka bōbati bheka, māmboj ne septmēt besí bhap, mbōnyune bō ke báyingi bhe, mbō bō abhen bābhōjō béghátí Mandēm enyu bō bákémé bhe. Ghók nókó ká bho be mǎnkā betik ebhap ne manjāk, ne be bō báké bhōj kesótí.

¹⁸ Ník nókó ká mmuēt éti yesē. Sérinjí be bati yesē achí pépép, ne séyānj bebhak chak ndū yēntíkí enyinj ene sékà.

¹⁹ Nchí ghati bhe ne ntí ena nenkēm be mǎník nókó mmuēt éti ya be Mandēm ankwa me mpet ntwō ntá yeka mandú mpok.

Nenikimuet enen mmu ane asinjí ekati ene

²⁰ Mandēm mmu ákú be bati ayese ambak amēm kpák, ámbák ne bhe. Yi ke ákú Acha yesē Yesu Kristo áfú ndū newú, apetnsem ndū nepém. Yi, Yesu, chí Mbabheri bāghōjōmén ngo, ane ábhabheri bō Mandēm mankēm. Echí enyu yō mbōnyune manōj emi arōj nyaka amík ndu bekā be nku ane Mandēm ányú ne bō ánté mpoknkēm.

²¹ Mandēm ányché bhe yēntíkí erítí enyinj, be mǎnkōjō nókó menyinj ebhen yi áyānj mǎnkā. Mandēm ankā Yesu Kristo ankwa be mǎnkā nókó menyinj ebhen béchye yi manjāk. Sénchíé Yesu Kristo bakak mpoknkēm éti keném eki. Amen.

Beyōjō ngwenti

²² Bōma, mpet nchí ghati bhe be mǎnsot eyōj eya ene nsinjí ndu befye bhe ntí ne ekébhénti. Mbíkí sinj erórí ekátí.

²³ Nchí yānj mǎndinjí be báféré mōmáyesē Tímōti ekerékenōj. Mbák yi antwō ayak, chōj ntwō ne yi ndu beghō bhe.

²⁴ Kaká ká bōbati bheka mankēm, ne bō Mandēm báchák mankēm. Bōnkwo abhen báfú Itali bátó bhe bakak.

²⁵ Beríndu Mandēm mémbak ne bhe mankēm.

Ekáti Jems

¹ Me Jems, mm̃betok Mandem ne Yesu Kristo Acha kě nchí sɪ́n ekáti ene. Nchí sɪ́n ntá yeká bō Mandem, bē bho bātaka ndū betókó mmik menkem. Nchí tó be mankem bakak.

Mmū neka abhōj bété kpiri mpok esəjəri

² Bōma, yěntiki enyū esəjəri ené étéméri mmu yweka ámbōj chi manjá,

³ mbōnyune bəriji be mbák mamō ántwō, mǎndok nōko chi ambi betōj be bābhōj neka ne Mandem tetep, eyo ékū mǎnté kpiri ne Mandem tendū ngwénti éntcha enyu esí.

⁴ Bābhōj yé bété kpiri te ndū ngwenti be eyo énkū mǎngó mǎnjwi pōt, mmū yweka kebhákb mbok beyiiji bepiji bo Mandem.

⁵ Ke mbák mmū yweka ahep kebon bəriji enyū yi abhōj beka, ánikmuet ntá Mandem ne chōj Mandem anchye yi kebon. Ne báké ghokantik be Mandem aperé chye mmu enyij, áchye yi ne nti nemot, keyán beji mmu.

⁶ Ke mmu aperé nikmuet ntá Mandem, ándók bē Mandem ághok yi. Aké makati wawak, mbōnyune mmu ane ánikmuet amakati nōko achí mbō mpérényén ené échi amem manyu. Mpok ane mbéep áfòk, ádep yó ánten nōko ebhak ené wú áronj.

⁷ Enyū mmu wu, mmu bati ápáy, áké kaysi be ákwáy menikmuet ntá Mandem ámbōj enyij ene yi áyāj.

⁸ Nó ke échí ne mmu bati ápáy mbōnyune apú te kákáti ndū yēnyij ené yí áká.

Mũnkáp ándíji be áfúéré fuet

⁹ Mmu Mandem ane áchí nchébhé mmu, ámbōj manjá bē Mandem akósí yí ndū áká yí ámbák mmu ywi.

¹⁰ Ke mbák chí mũnkáp ámbōj manjá chí bē Mandem asépti yí, akū yi ángó bē áchí nchébhé mmu besí Mandem. Nchí rem nō mbōnyune bō bakáp báfuēt mandú mpok mbō bōchuchu ndu táko. Bābhak sayri, ke mandú mpok mángu.

¹¹ Agu mbōnyune mpok mmok áfú, átié ne betāj, ánkū táko ansōj, bōchuchu mánkuri, berí bhap mémay menkem. Echí enyumot ne mũnkáp. Yé chí mpok ane yi áyāj nkáp, eyi ékwáy mémáy.

Enyū sēbhōj bēyiji mamō

¹² Eri echá ntá mmu ane apú rō bésiki nti ne Yesu Kristo ndū áté kpiri mpok besəjəri bétwō ntá yi. Eri ntá yi mbōnyune ánu kpát ansot awónem, Mandem anchye yí akap ané yi afyé bariep béchyé bō abhen bákōj yi, nō chí, nepém enen nebhiki bhōj ngwenti.

¹³ Ne diji ká be mmu ane nemō nétwō ntá yí, ne áyāj bekū bebú, áké rem bē “Mandem kě átó mé nemō enen.” Yēnyij épú kway memō Mandem énten yi ndū bebú. Ne yimbōj Mandem apú kwáy memō yē mmu be ánkū bebú.

¹⁴ Nkaysi mbámmbū ane áchí mmu anti ke áyā mmu ankwen ndū nta ane nemō bekū bebú.

¹⁵ Nkaysi bekū bebú, ánán ye ángó, ánjwi mmu anti, átó yí ndū bebú, ne bebú ebho ménánj ménjwí ndū nepém eni, nó newú nétwō.

¹⁶ Abhen ekōj, báké rō yē mmu ándwō bhé bē Mandem kě átó mmu nemō.

¹⁷ Yěntiki akap ané ári ndū babhi ankem áfú chí amfay. Mandem mmu ághókó berōj mfáy kě áchyé yěntiki erítí akap, ne yí apú yibhiri enyu mbō ndíkándi. Mmok ákō amfay, besap ndíkándi méngupsí nōko.

¹⁸ Ndū nkaysi mbōj Mandem ke yi áyábhé besé bē sémbak bōbhi. Afuēt ndū eyōj eyi bekū besé bōbhi. Ne eyōj eyi échí tetep mpoknkem. Ayap besé bē sémbak bōbhi bē sémbak ambi ndū menyij menkem ebhen yi ághókó.

Mmū Mandem ághok Eyōj Mandem ankojō yó

¹⁹ Abhen ekōj, diji ká be yěntiki mmū yweka abhōj bēwákári beta batú ndu bēghok menyij, ke áké wakari berem kepi ne áké wakari bēbenti.

²⁰ Bebēnti nkwa bēchet yí mbi be áké kú menyij ebhen Mandem áyāj yí ánká.

²¹ Yěntiki mmū yweka abhōj yé bēro bepō bepij menkem ne yěntiki bebú ebhen bēgháná yi amuet. Septí ká mmuet ntá Mandem, mǎmfyé ntí ndū Eyōj eyi ene yi apí amem bati yeka. Eyōj eyi ene ébhōj betāj bépéme bhe.

²² Diji ká be bābhōj bekū enyij ene Eyōj Mandem éghati bhese. Mbák bāghókó ghok, nō bārwo chí mmuet.

²³ Nō bārwo chí mmuet mbōnyune mbák mmu ághok Eyōj Mandem ke yi kebháka kú ndiere yó éghati yí, ábhák chí mbō mmu ane ásoré mpok bēyiji mmuet ndu ékirisú ángó besí ebhi mbō enyu bēchí.

²⁴ Ke netík yi atíkísem ndū ékirisú, antij angokantik enyū yi achi.

²⁵ Ke mmu ane afyé ntí ndū Eyōj Mandem, ankū nōko mbōnyū éghati yí, yí kegħokantik yó, éri ntá yi éntcha. Eyōj Mandem chí ebhé Mandem. Eri ndū babhi ankem, ne ébhōj betāj bēfere bese ndū bebú.

²⁶ Mbák mmu asot mmuet yi mbō mmu Mandem ke yí kekém néri eni, nó árwō chí mmuet ne yěntiki enyij ené yí áká mbō mmu Mandem áchōjti chí mpok.

²⁷ Menyiŋ ebhen mmu Mandem ábhónj békú ebhen bérí besí Mandem chí bé yí ánkák bšberá ne mánkwésé, ne ankém mmuet bé menyiní mmik béké chónŋi yí ménká yí ánjíbhírí ámbák mmú bebú. Mmú Mandem ane ábhónj enyú epin eyo ke ábhak pépép besí Mandem.

2

Kérinji-amik kebhihi ri

¹ Bóma, tēndu bábhōŋo neka ne Yesu Kristo Acha ywese mmu ábhónj kenókó kenkem, báké chye kenókó ntá bo abhen bághó bé báché sayri, māmbyak abhen eyap épú.

² Sēnsót bé bō bati apay bátwō ndū echeme eyeká. Amot ansōbheri mmuet ne nden beyá nkáp ne menyinŋ nwanwānwan amuet, nchēbhēmu nkwó antwó ne besí nden amuet.

³ Mbák māmfyé amík ntá ane áchí múnkáp mändem be, “Eta twó chókó fá”, ke ntá nchēbhē mmu mändem chí be, “Tē awu. Mbák ábhíki te awu, twó sebherí fá”.

⁴ Mbák mánká nō, pú kērinjámík nō bátōŋ nēnti eneká? Eri nō? Ne eyo étōŋ bé nkaysi yeká abhíki ri.

⁵ Abhen ekōŋ, tá ká batú mǎngók. Mandem ayap bo abhen báchí bachēbhēbho besí bō mmik bé māmboŋ neka ne Yesu, māmboŋ kefo besí Mandem. Aká nkwó bé bō māmák bo abhen yí ábhak ne bhó mbo Mfo wap. Enyu yō ké yí afyé nyaka bariep beka ne bo abhen bákōŋ yí.

⁶ Ke mbák chí bhe, báchyē bachēbhēbho ntíánwóp! Ntiki bo báchyē bhe esōŋori mánja nōko bhe ndū báchá manyé? Pú bō bakábhe?

⁷ Pú bō bhō ke bárēm bebépti menyinŋ ndu bēchónŋi erítí nnyén Etayeka mmu ábhónj bhe?

⁸ Mbák tetētep bábhūere nnēm ebhé Mandem Mfo ywese mbo enyu échí amem Ekáti Mandem be, “Kōŋ nti nkwa mbo mmuet eye”, nō bākú sayri.

⁹ Ke mbák báchyē kenókó ntá mbók bho, māmbyaka nōko abhénéfú, nō bākú bebú ndū bákwn ebhé Mandem ne eyo étōŋ bé báchí bo abhen bápú bhūere bebhé Mandem.

¹⁰ Bārínjī bé yē agha ane ábhūere bebhé Mandem menkem ke ankwn bēbhūere ebhé émot, besí Mandem, achí enyumót mbo mmu ane ákwéné bebhé menkem.

¹¹ Echí enyu eyo mbōnyune Mandem mmu áréme be, “Ŋké kwen berwóp”. Nkúbhé yí ke áréme be, “Ŋké wáy”. Eyo étōŋ ye bé mbák óngwáy mmu, nō ókwén ebhé Mandem yēndu óbhíki kwén berwóp.

¹² Bábhōŋ yé bēghō bé beyōŋnyu ebheká ne menyinŋ ebhén bākú, mánká bho mbo bo abhen bákōŋo ebhé Mandem ené ébhónj

betanŋ bēfēre besé ndū bebú. Ebhé eyo ké Mandem áśót bétāŋ besé ndū ewak manyé.

¹³ Bábhōŋ beka nō mbōnyune bo abhen bápú bhón ntínso ne bati, Mandem átāŋ bho ewak manyé kebhoŋ ntínso. Ke mmu ane ábhōŋ ntínso ne bati, Mandem átōŋ yí ntínso ewak manyé.

Beriti betik ebhén bétōŋ bé mmu abhōŋ neka ne Mandem

¹⁴ Bōma, mbák mmu árem bé yí abhōŋ neka ne Mandem ke yí kekú enyinŋ ene Mandem áyāŋ yí ánká, eyo ékwák yí ná? Bérēm chí ne nyu be yí abhōŋ neka ne Mandem, apú kwáy bēpeme yí wáwák ndū ewak ene Mandem átāŋ bo.

¹⁵ Sēnsót bé mmu ywéká amot, yē ngoré, yē mbakanem, ane áchí nti mmu Mandem abhíki bhōŋ nden ene yí afyé amuet ne nenyíe enen yí ányíe.

¹⁶ Ne mmú ywéká amot ághó nókó yí, andak antík yí nefi andem be, “Ŋnkó sayri, Mandem anjet wō ómbōŋ beyá nden ne nenyíe”, ke yí kechye yí menyinŋ ebhen yí áchébhé, nō akwak yí ndū ntiki mbi?

¹⁷ Enyu yō ke échí ne neka. Mbák mmu árem be ábhōŋ neka ne Mandem, ke yí kekú enyinŋ ene Mandem áyāŋ yí ánká, nō nerem yí árem be abhōŋ neka ne Mandem achi chí ndéndem.

¹⁸ Ngufú mmu ákwáy békem epáítí be, “Akap Mandem áchyé mbók bho chí neka enén bō bábhōŋ ne yí, ené akap ane bo báchák chí beka menyinŋ ebhen Mandem áyāŋ bo mánká”. Ke enyinŋ ene mbōŋó bérēm ntá enyú mmu wu chí be, “Ghati mé enyinŋ ene étōŋ be abhōŋ neka ne Mandem mbák opú ká menyinŋ ebhen Mandem áyāŋ bo mánká?” Mbák chí mé, mēkwáy bésót menyinŋ ebhen mēká ntōŋ wó bé nká ne Mandem tetep.

¹⁹ Ŋókó bé Mandem amot ke áchí, achák ápú? Eri! Ke óké ghókantik bé yē chí befōŋó bebúbēbū ménókó nkwó bé Mandem amot ke áchí ne eyo échyé bhó becháy, mǎngwēre nōko gbagbgbak.

²⁰ Wō echintí enyinŋ ene, šyāŋ mántōŋ wó be mbák mmu anókó be Mandem achi ke yí kebháka ká menyinŋ ebhen Mandem áyāŋ bo mánká, nō nenoko yí anókó be Mandem achi, achí chí ndéndemé?

²¹ Ŋké ghókantik be Mandem arem nyaka be etayese Abraham achi chak besí bhí eti enyinŋ ene yí áká. Nó chí ndū áśoré móywi Aisek arok bechye mbo akap ndū mpok ane Mandem aghati yí ánká enyuyo.

²² Eyo étōŋ bé Abraham abhōŋ neka ne Mandem tetep, aka beka yēntiki enyinŋ ene Mandem ágháti yí ánká. Enyinŋ ene yí áká, ke étōŋ bé yí áká ne Mandem tetep.

²³ Enyinŋ ene ke básinŋ amem Ekáti Mandem be, “Abraham anókó nyaka Mandem, éká Mandem arem bé Abraham achi chak besí

bhi, ne bo báre bhiñi Abraham bé mmæere Mandem”.

²⁴ Bě babhəŋ bákway yé bégə bé bəri ebhen mmu ákú ke békú Mandem ánsót yí mbə mmu ane áchí chak besí bhi. Púye chí neren yí àrəm ne nyu bé áká ne Mandem.

²⁵ Nkúbhé enyu yə ke échí nyaka ne Ráhab, ngoré-neko. Enyiñ ene yí áká ké Mandem ághó, asot bé yí achí chak besí bhi. Nó chí, Ráhab asot baghokotí kəpi abhen báfú Israel abhese amem eket eyi, achye bhó manié. Báfuét yé mbi áchák bápetnsem Israel kebəŋ esəŋəri.

²⁶ Təndu yí áká enyu yə ke Mandem ástot be yí achí chak besí bhi, diñi ká be, nkúbhé mbənyú mmu apu kway bebhak nepém mbák abhiki pəre bhəŋ ýyú, nó ke echí be mbák mmu apú kə menyiñ ebhen Mandem áyən bo manku, neren yí àrəm be abhəŋ neka ne Mandem ábhak chí ndéndem.

3

Səbhəŋ békém bári yesé sayri

¹ Bəma, puyé be mankem ké babhəŋó bəbhak batəŋ Eyəŋ Mandem. Báriñi bé ewak ene Mandem átəŋ bo, manyé ásəŋ besé bhó sətəŋ Eyəŋ Mandem aməet écha bo bákák.

² Yəntiki mmu ákwén ndú beyá babhi. Ke yé agha ane ábhíki bhəŋ bekwéné ndú eyəŋənyu eyi, achí mmu ane ájwí pəst ne ákwáy nkwo bekem mməet ndú yəntiki mbi.

³ Sənsót mpəŋəndik. Mmu ástot mómbiñi senəŋ amfyé yó anyu ndu beku yə angok yí, andək yəntiki ebhak ené yí áyən yó ándək.

⁴ Ná ne áchwínyen nkwo? Yəndu áré chik, ne yé mbəép ané ádép wu átəŋ ná, nsəm achí anet áchwí babhát ane mbák mmu ánjá anjəp, áchwí árəŋ chí ebhak ene yí áyən wu andək.

⁵ Néri nkwa nechi mbə nsəm ane achí anet áchwí. Yəndu néchí níñi níñi, népá beku berem menyiñ. Bě babhəŋ mánkəysí ndú mónembé ngó ákem ndú erémé nchót ámbə bédú gum gum gum.

⁶ Néri nkwa néchí mbə ngó. Eyəŋənyu ene mmu ékwáy bétwə ne yəntiki enyú bebú fá amik. Bebú ebhen néri nətəwə ne bho bəchəŋti nepém nkəwəŋwəŋ nenkem. Nékə ngó ánkém ané ásəŋ nepém nkəwəŋwəŋ nenkem. Ne ngó wu áfú chí ndú nepingo ané apú neme.

⁷ Nkwá ákwáy bəbhəere yəntiki enyú nyábbi, kenen, nnya ené ésú menie amik ne ene ányén, ankə yó éngók yí, ne bo mánán báká nə.

⁸ Ke yé mmu apú kway bekem néri eni. Néri nébep néchá. Néchí mbə babhé amen mmu ányie angú.

⁹ Ne néri ke sébiti Mandem Etayese. Ne nkúbhé neri ke səsót berem bebépti menyiñ

ntá bo abhen Mandem ághókó, akə māmábək mbə yimbəŋ ndú beyá babhi.

¹⁰ Bəma, ébhíki bhəŋ bebhak enyu yə! Nnyu amət ámbiti Mandem, nkúbhé nnyu wu ámbik mmu eyak.

¹¹ Mbokónyén amət apú kway bechye eríti manyiep, ámpet áchye nəkə manyiep amen achí ngəŋ ngəŋ.

¹² Bəma, nnet nsúkúru apú kway ményú bakwa ne nnet nsíñi apú kway ményú nsúkúru. Enyu yə ke échí be nnyén ngəŋ ngəŋ népú kway bəchye manyiep ményu.

Neriñindak enén tetep nəfú chí ntá Mandem

¹³ Ná mbək yeká bátəŋ mməet bé báriñi? Mbák bo bákí ndú nkwo yweká abhen bábəŋó kebəŋ, báriñi enyiñ ené échí chak ne ené épú chak, yəntiki mmu wap ámbəŋ eríti epin ne neseptiməet ndú nepém eni. Epin eyə ke étəŋ bé mmu achí ndiñindak tetep.

¹⁴ Ke mbák bəbhəŋ bati ane ájwí ne beyá mpabhamik ne epin ené yəntiki mmu ánu chí ndú aywi ntí, báké pányu ndéndem be báchi bariñindak mbənyune eyə ébhak chí nsé.

¹⁵ Enyú neriñindak enə népú fú ntá Mandem, nəfú chí ntá bə- mmik. Enyú neriñindak enə nəfú chí ntá bo abhen Éfəŋó Mandem épú ne bhó ne nəfú chí ntá mfo bəfəŋó bebúbəbə.

¹⁶ Échí enyu yə mbənyune yəntiki ebhak ené bo bábəŋ mpabhamik ne bati ne epin ené mmu ánu chí ndiere ndú ayi mməet, ebyək ébhak are, ne yəntiki ebépti epin ébhak aré nkwo.

¹⁷ Ke neriñindak enen Mandem áchye nechí kekúri. Enyiñi mbi chí be népú fye mmu bakwap anti. Menyiñ ebhen békəŋó chí be neriñindak enén Mandem áchye nékə mmu ámbák sayri ne bati, nékə mmu áké bhəŋ nti gum gum, nékə mmu ámbəŋ epin begə bho ntínso, ne epin beku bəri mpoknkem. Mmü ane ábhəŋó neriñindak enén nəfú ntá Mandem, ábhák mmu tetep, apú kə betábhá.

¹⁸ Chí bebhak sayri ne bati ke ákú bo abhen bákə kpák ambak nenti bho māmپی mbwət, ne chəŋ mángə mbwət menyiñ ebhen bo bákə ebhen bechi chak besí Mandem.

4

Səndə Satan sənkoŋó Mandem

¹ Yí ékə be bho bərem bé bákí bə Mandem mánú mántəŋ nəkə ne bati? Pú bebépti menyiñ ebhen báfyé ngəŋo aré ke békə mánú mpoknkem-ə?

² Báyán bəbhəŋ menyiñ ke bápú bhəŋ bə. Ékə báyən bəway bho. Ne báfyé amik ndú menyiñ ebhen bo bákák ke bápú kway bəbhəŋ bə. Ékə bátəŋ ne bati, mánú nəkə.

Ntí ane bápú bhón menyin ebhen chí bé bápú níkmuet bé Mandem ányché bhé bós.

³ Ne yé mánik chí mmuet bé Mandem ányché bhe enyin, bápú bhón yó. Bápú bhón yó mbonyune bápú bhép ne nkaysi ndíndí. Bábhép chí menyin ebhen báfyé ngonjo aré.

⁴ Bě bho bápú ká mbo enyu Mandem áyàn! Bábhíkí rinji bé mmu ane ányie ekon ne menyiní mmik chí mmu ane ákú mmuet yi mumpap Mandem-e? Tetep, mmu ane ányie ekon ne menyiní mmik, chí mmu ane ákú mmuet yi mumpap Mandem.

⁵ Báké kaysi bé enyin ene básíní amem Ekáti Mandem échí ndéndem, nó chí enyin ené básíní be, “Efónó ené Mandem ányché nkwa, éfyé amík ndú menyin bo báchák échá.”

⁶ Ke Mandem átan bese beyá berindu, ne eyo échyé besé betan amfáy nkaysi béfyé amík ndú menyin bo báchák. Échí mbonyú básíní amem Ekáti Mandem be, “Mandem apú ka ne mmu ane áyón mmuet, ke áyet mmu ane ásepti mmuet mbo be yí apú yényin.”

⁷ Septi yé ka mmuet ntá Mandem. Báké chye Satan mbi, ne chon eyo énká yi ambúé ando bhe.

⁸ Kokosí nókó ká mmuet ne Mandem ne chon Mandem ankokosi mmuet ne bhe. Bě baká bebú, feré ká amós ndú bebú. Bě bho báchí ekak nefi ekak ánywop, feré ká bebú anti bé bati yeka ambak pépép.

⁹ Báké ghokontik bebú ebheka. Bák ká ndú basémé ne nedí kebho, babhese ansebbe noko amík byaká byaká byaká. Dó ká neway-ámén eneká mambák ndú basémé. Dó ká manjak ameká mändap ndú kebho.

¹⁰ Sot ká mmuet mbo bé bápú yényin besi Mandem, ne chon yi ankosi bhe.

Mmu aké rem ebúbu éti nti

¹¹ Bóma, mmu aké rem ebúbu éti nti. Mbák mmu ándem ebúbu éti nti, mbák épú nó, ansot mmuet mbo ntanjá manyé béréme bé nti abep, nó árem ebúbu éti ebhé Mandem ne átan ebhé Mandem. Ke dinj ká be mbák mmu árem bé ebhé Mandem ébep, nó yí apú bhúere yó, ke ástot mmuet mbo ntanjá manyé berem bé ebhé ébep.

¹² Mandem aywinti ke ábhónó betan béfyé bebhé, ne ndiere yí aywinti, ke ábhónó betan ndu bétán bo. Mandem abhón betan bépéme mmu, ne yí ke árem bé mmu ángú, ángú. Ke mbák chí wó, okáysí bé óchí agha beku mmuet eye ntanjá manyé, ándem bé nti mmu Mandem abep.

Mmu aké pányu éti enyin ene yi áyàn beku

¹³ Bě bho bápá, mändeme noko be, “Mbák épú echon nó mbúré, chon séndák etak egho fú, sénchoko aré ndú mmíé nemot sénko esié, sémbon beyá nkáp,” Ghók ká.

¹⁴ Bákway bérin enyin ené éfákari mbúré ná? Bapém ayeaka achi mbo môngo. Jghó môngo néne ke mandú mpok anemsi.

¹⁵ Enyin ene bábhónó berem chí be, “Mbák chí nkaysi Mandem, chon ambúere besé nepém, anchye besé betan sénka enyin ené séyàn beku.”

¹⁶ Ke bápú ká enyu yó. Bápá chí nyu mánjon noko mmuet. Neyonómuet eneka eno nenkem nébhiki ri.

¹⁷ Yé agha ane árinji eríti enyin ené yí ábhónó beku, ke yí keká yó, besí Mandem, aku bebú.

5

Bó bakáp, sot ka mpok

¹ Bě bó bakáp, tá ká batú mǎngók mǎncháp éri kebho, mǎmbak ndú basémé éti beyá besonjori ebhen bétwó ambi ntá yeká.

² Bakáp ayeaká áchónjí, ne kengok anyie beríti nden eyeká.

³ Mfárekán anyie bakáp ayeaká. Mfárekán ane ányie nó wú, mpok Mandem átan bé, ké yi ástot mbo ntisie ndu béchyé bhe ntémsí. Ne mfárekán yó ke ányie mmuet eyeká mbo ngó ányie enyin.

⁴ Bo bákú betik ndú baki yeka, be kechye bakáp ayap. Ngway yeká aku bó bádí kebho bé Mandem ánkwak bhó, ne Mandem Acha betan nenkem ághok kebho ekap.

⁵ Mányie nepém fá amík, mǎnka noko menyin ebhen béchye bhe manjak. Mányie, báchikiti báróp muri múrí mbo esené mpón ené bábhónó beron beway.

⁶ Bó bakáp, báchyé beson ntá batanjá manyé ne bákú bachébbébo mǎnkwén manyé, nó chi bo abhen bábhiki bhon betan menu ne bhe mǎnchétt bhe mbi.

Nenikímmuet enen mmu Mandem ne ekébhénti

⁷ Bóma, kép ye ká nti ndú mǎndón mpok ane Yesu Acha átwó. Yinj ká bakwanjá baki. Báképnti ménonj manyiep nchyémié ne amen ákú nenyié néngó. Ne báképnti menonj mpok ane báfere nenyié ebhi.

⁸ Bě nkwo, bón ká ekébhénti, mǎnte kpíri mbonyune mpok ane Yesu Acha ábhónó bétwó aróp kekwtó.

⁹ Bóma, mmu aké nywinti ámbínj nnyén nti. Mmu ane ákú nó, ákwén manyé ewak Mandem átan bo. Dinj ká be Ntanjá-manyé achi ambínywop téé, apu nekó nesie.

¹⁰ Bóma, báké ghokontik baremé kepinti Mandem, bo bárem nyaka menyin ebhen Mandem afyé bó anti be mǎndem. Báchí beríti berin ntá yesé. Bó bábhón nyaka beyá esonjori, yé nó, mǎnkebhe noko chí nti.

¹¹ Sérém bé éri ntá yap echa mbonyune báté nyaka kpíri. Bárinj ndú Job áté nyaka kpíri, ne ndú ngwentí, Mandem aku esonjori

eyi émay enkem, érí ye ntá yi echa. Tetep, Mandem abhəŋ beyä ntínso ne besé.

¹² Bōma, ndak ane chí eremé ndak. Mbák ɔrem enyiŋ, óké yiki. Ōké yiki ómbíŋí nnyén Mandem mmu áchí amfay. Kéyiki ómbíŋí mmik, ne óké yiki ndü nnyén yěnyiŋ échák. Mbák óká enyiŋ, dem be, “Ee”, ne “E” ámbák chí Ee. Mbák óbhíki ká, dem be, “Cháo” ne “Cháo” ambak chí Cháo. Mbák óká enyiŋ émat, ónkə chí échák nɔ ókwěŋ ebhé Mandem.

¹³ Mbák mmü yweka achí ndü esəŋɔri, ánik nókó mmuet be Mandem ánkwák yí. Mbák mmu achí sayri, áké rɔ béchyé bakak ntá Mandem.

¹⁴ Mbák mmu yweka əme, ámbíŋí bōbati Nkwɔ Kristo. Ámbíŋí bhə be mánikmuet éti yi, mángwati yi bawet amuet ndü nnyén Yesu Acha.

¹⁵ Ne mbák bápú makati be Mandem ághok nenikímuet enap, mmü neme átan. Mandem Acha ákə mmu neme antan, amfonɔri yěntiki bebú ebhen yi áká.

¹⁶ Su nókó ye ká bebú ebheká ntá bati, mánik nɔkɔ mmuet be Mandem ámbú bo abhen mámè. Nenikímuet mmu ane áchí chak besí Mandem nébhəŋ beyä betan.

¹⁷ Yíŋí ká Elájja. Achí nyaka nti nkwa mbɔ bhesé. Anikmuet ne nti eni nenkem bé manyiep áké kwen, ne yě nekəŋ nébhíki chí amik ndü mamié arat ne ebhok.

¹⁸ Apet anik mmuet. Mandem akə ye nebu nénéne, manyiep asəp gbokórókórók achwe amik, mmik apɔp, abho bechye nenyíé.

¹⁹ Bōma, mbák mmu yweká aró mbi Mandem aném ebhi, achák ánjá yí ámpetnsem.

²⁰ Díní ká be yě agha ane ákwáká mmu bebú wu be ántíknsəm ndü bebú ebhi ámpétnsem ntá Mandem, mmü wu aféré yí ndü newú, ne Mandem áfonɔri beyä bebú ebhi.

Ekáti Píta ene mbi

¹ Me Píta, münto Yesu Kristo ke nchí sín ekáti ene. Nchí sín ntá yeka bo Mandem, be bho báchi manko ne bátáká mban ne mban, mbak atú Póntas, báchák atú Galéshia, abhenefu atú Kapadóshiya, báchák atú Esia, ne abhenefu atú Bitinia.

² Mandem Etayese ayap be tesáy bekonjo nkaysi ane yi ánan ábhónó nyaka éti yeka. Efónó Bedyere ákú mambák nyáná be mambák bo abhen bághók Yesu Kristo ne be ansot manon mi ánkú mambák pépép. Mandem ántón be beyá berindu, anchye be kpák tontó tonto.

Nepém neko ne neka ne Yesu

³ Sénchié bakak ntá Mandem Mmu achi Chi ntá Acha ywese Yesu Kristo! Éti beyá ntínso eni, achyé bhese nepém neko ndu ákú Yesu Kristo áfú ndá newú apetnsem ndá nepém. Eyo éká sébhaka nti néne be chon sembon nepém ne yi.

⁴ Séchi ne amík ambi sénéon áfók ane Mandem ábhuré amfay ntá bóbhi. Ábhuré wu ntá yeka. Áfók wu apu may ne yényin épú kwáy bechonti wu ne ápú gú manyiep.

⁵ Ndú bábhon neka ne Mandem ábhábhéri bhe. Ákú ná be ápémé bhe ndú ngwenti mpok. Mandú mpok yi ákú be mándiní ndú yi ápémé bho.

⁶ Báké ró ye bebhon manák éti menyin ebhen, yéndo néne, bákway bebhon beyá besonori ne mamó menyu ne menyu ndu mómbiní mpok.

⁷ Mamó ane átwò chi beka bo mángó mbák bábhon neka ne Mandem tetep. Yéndo pú áchonti, báfyé yi ango mánsan sayri mámferé bakwap ndu beriní mbák chi pú tetep. Neka eneka ne Mandem necha pú. Bábhon ye begho esonori ndu beka bo mandiní mbák neka eneka ne Mandem néchi tetep nkúbhé mbo enyu básan pú ndu begho mbák chi pú tetep. Enyu eyo ke echi be mbák mánte kpirí ndú neka eneka ne Mandem, chon eyo éntwó bhe ne bakak, ne keném, ne kenókó ndú nywop enen Yesu Kristo ápetnsem.

⁸ Bákon yi yéndo bábhiki re gho yi. Mánoko yi yéndo bápú ghó yi néne, ne bábhon manák amen ábhiki bhon njenti ne amen mmu apú kwáy berem enyu mó achi.

⁹ Akap ane bábhónó éti neka eneká ne Yesu chi nepémé yí ápémé bhe.

¹⁰ Baremé kepinti abhen baram nyaka éti berindu ebhen Mandem afyé bariep beton bhe, báyan nyaka, mambé bhe noko ndu beriní éti nepém neko enen.

¹¹ Efónó Kristo ákú nyaka baremé kepinti mángati bho be Kristo abhon bebhon beyá esonori, ne ndú ngwenti, ambón beyá kenókó. Bó mánú nyaka beriní mpok ane menyin ebhen bebhónó befákari, ne mbón mmu ane bebhónó befakari ne yi.

¹² Mandem akú bó mandiní be bé ke bábhon nsáy ndú betik ebhap, puyé bo babhon. Nsáy yó afú ndú menyin ebhen bo abhen bághati Mbok Ndindi bághati bhe ndú betan Efónó Bedyere mmu Mandem áto. Yé chi bóangel bábhon nyaka ekwak beriní menyin ebhen tetep.

Epín ene bakono Mandem bábhónó bebhon

¹³ Ndu echi ná, toní ká mmuet ndu beka betik Mandem, mambon nekémémet, mambaka nti sayri ndú berindu ebhen betwó bhe ambi mpok Yesu Kristo ábhesi.

¹⁴ Téndu báchi bo abhen bághók Mandem, báké yibhiri mmuet mánkónó bepó bepín ebhen bábhónó nyaka mpok bábhuet amem ejuri.

¹⁵ Téndu Mandem mmu abhiní bhe achi nyáná, be nkwo bábhon bebhak nyáná ndú menyin menkem ebhen báku,

¹⁶ nkúbhé mbo enyu básiní amem Ekáti Mandem be, “Bábhon bebhak nyáná, mbonyu menchi nyáná.”

¹⁷ Ne téndu bábhini Mandem be Eta mpok mánikmuet ntá yi mmú átan yéntiki mmu bekonjo menyin ebhen yi ákú ketón kérinámik, bón ká kenókó ne yi ndú ekakáneko eyeka fá amik mbo manko.

¹⁸ Báriní be Yesu Kristo aku bhe aféré ndú bepó bepín ebhen básré nyaka ntá bachelmbi bheka. Abhiki ku bhe chí ne menyin ebhen bechonti nkáp.

¹⁹ Aku bhe chi ne manon mi ne mó acha nkáp tontó. Yí achi mbo mánkwómén ane abhiki ka nchonti ne yó kenyop mmuet.

²⁰ Mandem ápére ghoko mmik, anán ayap nyaka yi. Ke ndú manywop ngwenti ane ke yi abhesi éti eyeka.

²¹ Akú mambon neka ne Mandem mmu akú yi ápérénsem ndú nepém ne akú yi ambón beyá kenókó, bé neka eneka némbák chi ne Mandem ne bé mambaka nti ne yi.

²² Néne, ené mánán baféré bebú anti ndú bákóno tetep Mandem, bón ká ekon ené tetep ne bati. Kon ka bati ne bati yeka ankem.

²³ Nepém neko enen nebhiki fu chi ntá bachi ne manó abheka bo bapem ayap áfueré fueré. Mandem asot chi Eyon eyi ke áchye bhe nepém enen, ne nébhiki bhon ngwenti mbonyune néfú ndú Eyon eyi ené échye nepém, ne ébhiki bhon ngwenti.

²⁴ Echi mbo enyu Ekáti Mandem éghati bhese be

“Nkwáñwan nkem achi mbo táko, beri bhi menkem mbo bochuchu abhen táko.

Táko áwasi,
bochuchu mánkuri,
²⁵ ke Eyon Acha ebhíki bhon ngwenti.”

Eyon eyo chi Mbok Ndíndí ane bághátí nyaka bhe.

2

Mandem ayap be bé mambák bóbhi

¹ Ndu Mandem achye no bhe nepém enen neko, feré ká barak abúabú ankem anti. Báké pere séné, d3 ká betábhá, d3 ká mpabhamík, ne d3 ká berem barak abúabú éti bho ndu bechontí manyén ayap.

² Bá ká mbó m3nk3 mmu ánwaka menyu ami mpoknkem. Bón ká ekwak nebhi enen mbon, n3 chi, Eyon Mandem. Y3 ékú be mángo Mandem ápeme bhe.

³ Éri mambón ekwak enyu y3 mbonyune mánanj báriji néne ndú nepém eneka enyú berinti ebhen Acha Yesu Kristo átón bhesé.

⁴ Twó ye ka ntá Acha. Yí achi mbó ntay enen nechi nepém, enén b3 mmik bábyaka be nepu yényin, ke Mandem ayap n3 nebhon menwop besí bhi.

⁵ B3 nkwo báchi nepém. Bá ká ye ka mbó batay ane básot bete eket ene Efónó Mandem ábhák aré. Báchi bo abhen yi ábhuré nyáná be mambák nneréket ané bachiákap, ndu bechye mmuet eyeka nkem ntá yi enyu ené échyé Mandem manák éti Yesu Kristo.

⁶ Echi mbó enyu básinji amem Ekáti Mandem be,
“Ghó ká! Nchí bhure ntay enen nékem eket fá amem etok Sion,

chí ntay enen njábhé ne néri necha.
Mmu ane ánókó yi, bápú ká yi ámbón ntánwóp wawak.”

⁷ B3 abhen mánókó yi, ntá yeka yi ari acha ke ntá bo abhen babhiki noko yi basin be,
“Nkúbhé ntay enen batéket bábyáká, n3 ke néyibhíri néróbhé ntay enen nékem eket.”

⁸ Basin nkwo amem ekáti be, “Ntay enén nékú chon bo mántem ekak mánkwén, nkúbhé n3 ke nechi setarébhé esen sékú bo mánkwén.” Bátém ekak aré mbonyune bápú bhure Eyon Mandem nkúbhé mbó enyu Mandem ati nyaka be émbák.

⁹ Ke mbák chi bhe, Mandem ayap bhe be mambák nneréket ane bachiákap ntá Mfó ywese. Báchi nyáná besí Mandem. Ayap be be mambák bóbhi mángátí nókó bho betikí maknkay ebhi, yi mmu áferé bhe ndú ejuri abhure amem erémé bediéré.

¹⁰ Mpok y3, bábhíki r3 ntínso Mandem nembak ne bhe ke néne, bá r3 ntínso Mandem nembak ne bhe.

Séchi Basem Mandem

¹¹ Abhén ekon, báchi mank3 ne báfhure fuet fá amik. Ndu echi n3, nnikmuet, feré ká am3 ndú barak abúabú ane mmuet eyeka

ékú mánwaka bekú mbonyune menyú menyin ebh3 ménú ne befónó ebheka.

¹² Kém ká erítí ekakánéko yeka nenti bo abhen babhiki rinji Mandem be y3 bárém chi ebúbú éti yeka, mánánj mángó berí ebhen bá kú, mányché kenókó ntá Mandem ndú nywop enen yi átw3 betan bo.

¹³ Éti Acha Yesu, septí ká mmuet ntá yéntiki múnti yweka, ne y3 chi mfó ngo mmu bo mankem bachi antene yi,

¹⁴ ne y3 chi b3g3bhano abhen yi átó be mántémsí nókó bo abhen bá kú bebéptí menyin, mánkaka n3ko abhen bá kú menyin ebhen bechi chak.

¹⁵ Mandem áyán be mánkú nókó menyin ebhen bechi chak be manyu ánochók bechintí bho abhen babhiki rinji yényin.

¹⁶ Bá ká mbó bo abhen bábhonj nganganj bebhak ndú mmuet eyap. Ke bá ká rem be éti bábhonj nganganj, bákway bekú bebú. Bá ká mbó b3 betok Mandem.

¹⁷ Chié nókó ka bo mankem kenókó.

Bón ká ekon ne bati b3nkwo,
Bón ká becháy Mandem,
chyé nókó ká mfó-ngo kenókó.

Nókó ká epin Yesu Kristo

¹⁸ B3 betok, bón ká neseptímmuet besí bachi abheka ne kenókó kenkem. Bá ká bhak enyu eyo ndiere ne abhen berinti ne abhen bákem be sayri. Bá ká enyu y3 y3 chi ne abhen bá kú bebébebe.

¹⁹ Mmu ane ákepnti ndú esonjori ene báchyé yi ndéndem ndu yi árinji be Mandem achi ne yi, Mandem ábhon manák ne yi.

²⁰ Ke ntá mmu ane ákú ebéptí enyin, mbák mándén w3 ónkepnti, nsáy ane óbhón ábhák be yi? Ke mbák ókú enyin ené echi chak ke ómbon esonjori ne ónkepnti ndú esonjori y3, Mandem ábhón manák ne w3.

²¹ Chi ndu esonjori ne ekébhénti ke Mandem abhinji bhe mbó enyú Yesu Kristo nkwo abhón nyaka esonjori éti yeka, ar3 be érin be mánkónj3 nókó bayat yi.

²² Abhíki ká nyaka y3 bebú, ne y3 mmu yi abhiki rw3.

²³ Mpok básókoti yi, abhíki keme y3 nsók. Mpok yi ágh3 esonjori, abhíki pa y3 mmu. Ar3 barak ankem ntá Mandem mmu átanj manyé enyu ene echi chak.

²⁴ Yimbonj ápók3 bebú ebhesé menkem amuet ndú ekotákáti. Aká n3 be sándo bebú ebhesé sémbak chak. Befuet ebhén báfyé yi amuet bebú bhe.

²⁵ Bá kú nyaka mbó bághónjómén ané anémé ebhi, ke néne bápénsem ntá Mbabheri bághónjómén, mmu achi Mbabheri bapém ayeka.

3

Enyu baghoré ne manem babhónj3 bebhak

¹ Bě baghōré nkwo bābhōn beseptimæet ntá maném abheka. Mbák mánkũ nò, bákway bekũ maném abheka abhen bābhíkí noko Eyōn Mandem mánoko yě bābhíkí rem chí enyīn ntá yap.

² Bákway menoko mpok bāghò kenókó eken báchyè Mandem ne ndũ bāchí chak besí bhi.

³ Berí ebheka beke fú chí ndũ mmæet besobheri ne bati bēghóko ne menyīnjí pú ne ndu befye berítí nden.

⁴ Mémbák chí berí epīn ebhen bēfũ amem ntí, ne bebhak kpák, ne neseptimæet mbōnyune enyũ berí ebhò bepu gu manyiẽp, ne ebhò ke Mandem ákōn tontó.

⁵ Baghōré abhen tesáy abhen bachi nyánjá ne básíkí ntí ne Mandem bāghòk nyaka maném abhap ne enyu eyò, báre fyé berí amæet.

⁶ Sará abhōn nyaka enyu epīn eyò, ambiñi noko nném éywi Abraham be acha. Ne bāchí bō Sará nēne, mbák bākōño erítí epīn eyi kebhōn becháy.

⁷ Bě maném nkwo, mánkém nókó baghōré bheka sayri, mánchye noko bō kenókó mbo bo abhen bābhíkí bhōn betan mbo bhe. Bě ne bho bābhōn nepém enen Mandem achye éti beríndu ebhi. Kũ nókó ká nò be yēnyīn eke chyet nenikímæet eneka.

Bo Mandem bābhōn esōjori yēndu bākũ chí berí

⁸ Ndũ ngwenti, bōn ká nkaysi amot, māmbohōn noko ntínso ne bati, mánkōn bati bōnkwo, māmbohōn berínti ne bati, ne māmbohōn neseptimæet.

⁹ Yē mmu yweka áké keme bebú amfāy bebú. Mbák mu asok wò, óké sòk yí. Ke nikmæet be Mandem anku yí berí. Mandem abhīnjí wò chí be ómbak nò bé yí anjet wò.

¹⁰ Echí mbo enyũ Ekátí Mandem èrēm be, “Mmu ane áyān bebhōn erítí nepém, ne áyān bebhak manák, ánkém nēri eni be áké rem ebéptí enyīn, be eyōn ebúbũ áké fu yí anyu.

¹¹ Mmũ wu abhōn betiknsem ndũ bebú, ándóbhe kũ chí berí, ánú bebhak kpák ne bho, ándok ambi bekũ nò.

¹² Amík Mandem Acha áchí amæet bo abhen bachi chak, ne yí ághòk yēntíkí nenikímæet enap, ke átiknsem ntá bo abhen bākũ bebú.”

¹³ Mbák báyan tontó bekũ berí, agha ákway mēni bhe?

¹⁴ Ne yě embak chí be bābhōn esōjori éti bāchí chak, eyeka éri encha. Báke chay yē mmu, ne bati áké sōjori be amem.

¹⁵ Ke chye noko ka Kristo kenókó mbo Acha amem bati yeka. Tě ká mpoknkem beghati yě agha ane ábhēp bhe ntí ane bābháká ntí

ne Yesu. Kũ nókó ka nò ne erítí eyōnōnyu, ne kenókó.

¹⁶ Buré ká bati yeka pépép, be mpok bo básòkoti bhe éti erítí ekakáneko eyeka mbo bakoñó Kristo, ntíánwóp ánkem bò.

¹⁷ Echí sayri beghò esōjori éti ókũ berí mbák nò ke Mandem áyān, echa bebhōn esōjori ne ntí be ókũ bebéptí menyīn.

¹⁸ Kristo nkwo aghò nyaka esōjori, agú éti bebú bo mankem, ndōn amot ndak ámay. Ananja betik ebhò, yí mmu achi chak, éti bo abhen bapu chak, bé ánsot bese ntá Mandem. Bāwáy yí, agú ndũ nkwoamæet, ke ndũ Efōjò, Mandem akũ yí apetnsem ndũ nepém.

¹⁹ Ne Yesu aròk ndũ Efōjò aghati Mbok Ndíndí ntá befōjò bo abhen bābháéré ndũ etókó bawú menon manyé ane ngwenti mmik.

²⁰ Nò chí, befōjò bo abhen bābhíkí noko nyaka Mandem mpok Nóa. Mandem áñōn nyaka ne ekébhénti be bō mǎngúpsí bati yap mpok Nóa ághòko áchwí. Báru bho bati anen abhen bachi amem áchwí ke bápém nyaka ndu áchwí ághòk amfānyén.

²¹ Manyiebhé mò até ndũ nejwiti enen nepème bhe echōn. Nejwiti puyé chí enyīn ené éfere bo bakwap amæet. Chí nku ane mmu ányũ ne Mandem ne ntí enen pépép. Nejwiti nepème mmu éti neperénsem enen Yesu Kristo áperénsem ndũ nepém.

²² Mpok áperénsem ndũ nepém, ákó amfay, achòkò ndu ebhe awónem Mandem. Aré, bōángel, befōjò, ne betanjí befōjò, ne menyũ betan menkem béchí antene yí.

4

Nēne, bapém ayeka ángúpsí ándóp akò

¹ Tēndu Kristo ábhōnjó yē esōjori fá amík, agú, bābhōn begwot mmæet ne enyũ nkaysi ane yí ábhōnjó nyaka mbōnyune yě agha ane ábhōnjó esōjori mbo Kristo fá amík abhíkí pere bhōn enyīn bekũ ne bebú.

² Eyò ekũ be te ndiere newú, báké pere njwaka bekũ bepó menyīn ebhen bō mmik bābhōn ekwak are. Bōn ká ekwak chí békōño nkaysi Mandem.

³ Ndũ mpok ane áfáéré ansem, bākũ nyaka menyīn ebhen bo abhen bápú bo Israel bākōnjó bekũ. Eyò ekway! Báchyè nyaka nepém eneka ndu bepó baraka epúsí, bābhōn beyá ekwak ndu bebéptí menyīn, bābhák manyũ mmém, mǎnkōño noko bepá epusi ne bechemé manyũ mmém, mánchye noko kenókó ntá bōmandem nsé, ene ebhé Mandem epu ka nò.

⁴ Bo abhen bābhíkí rinj Mandem bachi maknkay be nēne, bápú pere chem mmæet ne bho ndũ epó nepém eno. Ekũ bō bárēm bebéptí menyīn éti yeka.

⁵ Ke mpok átwò ane bo bho bátè besí Mandem ndũ manyé be mǎndem enyu bākũ

ndü nepém enap. Mandem até betan bo abhen bachi pé ne bawú.

⁶ Èti yò ke bághàti nyaka Mbok Ndíndí yé chí ntá bawú bé yéndu bágu mbò enyú yéntiki mmu, mánkwáy bebhak nepém ndu efónó mbò Mandem.

Bepiñ abhen bakonjo Yesu babhónjò bēbhōñ ne bati

⁷ Ngwenti menyin menkem achi kekwat. Báké bhak ye taka taka ndü nkaysi yeka. Bák ká pé amem bati ayeka be mánkwáy menikmuet.

⁸ Enyin ene echa bechak menkem chi be mándok ambi bekonj bati ne bati ayeka ankem tēndu ekonj ékùti beyá bebá.

⁹ Syepti nókó ká bati bōnkwo amem beket ebheka kebhák be bákà nò mánywinti nòkò.

¹⁰ Mandem áchyè bhe akap menyin ne menyin. Yéntiki mmu abhōñ bekwak nti ne aywi akap mbò eriti nkabetik Mandem.

¹¹ Yé agha ane ághàti bho Eyōñ Mandem, abhōñ beka nò mbò mmu ane árēm nkúbhé enyin ené éfú ntá Mandem. Yé agha ane ákà betik Mandem, abhōñ beka bhó chi ne betan ebhen Mandem áchyè yi. Ebhōñ bebhak nò, be ndu yéntiki enyin, bo mánchyé nókó Mandem kenókó èti Yesu Kristo. Mandem ke ábhōñjò kenókó kenkem ne betan menkem béchi ebhi ngwenti tí. Amen.

Mmú ane ábhōñ esōñori èti yi akonjo Yesu ábhōñ afōk

¹² Abhen ekonj, báké bhak maknkay ndü berem besōñori ebhen bétwò ntá yeka. Bétwò chi memò be mbák básiki nti ne Mandem tetep. Báké sòt bho mbò be menyin ebhen bo bábhíkí re ghò ke bēfákari ne bhe.

¹³ Bōñ nókó ká chi manák tēndu bábhōñ esōñori mbò Kristo ndü báchéme mmuet ne yi, bé be nkwo mánjwi ne manák mpok yi átwò ne keném eki.

¹⁴ Èri ntá yeka echa mbák bó básòkoti bhe èti báchi bakonjo Kristo mbōnyune eyò étòn be Efónó betan menkem, nò chi Efónó Mandem, achi ne bhe.

¹⁵ Ke yé mmu yweka áké bhōñ esōñori èti yi achi ngwayti bho, yé chí èti yi achi ngep, yé chí èti yi achi nkà bebépti menyin, ne éké bhak chi èti yi ákónj bechwe ndü baraka bo bachak.

¹⁶ Ke mbák mmu ábhōñ esōñori èti yi achi mmu Kristo, ntíánwóp áké kem yi. Ankáká nókó kaka Mandem be yi aká nnyén be mmu Kristo.

¹⁷ Émbák chí nò mbōnyune mpok manyé akway, ne ábho chí ndü nneréket Mandem. Ne mbák ámbó ne bhesé, chōñ émbak ná ne bo abhen bápú konjo Mbok Ndíndí ane áfú ntá Mandem?

¹⁸ Ne Ékátí Mandem érēm be, “Mbák bo ábhen báchi chak bábhōñ beyá esōñori ke

mámpeme bho, chōñ émbak ná ne bo abhen bábhíkí rinji Mandem, ne bákà bebá?”

¹⁹ Bo abhen bábhōñ esōñori mbōnyune enyu eyò ke nkaysi Mandem achi, bábhōñ berōñ ambi békà beri, mándò bapem ayap ntá Mandem mmu aghoko bho. Yi apú rò bebhāre bariap ami.

5

Bōbati bábhōñ bekem batí bōnkwo sayri

¹ Nchí ghati ye bōbati abhen bachi ndü nkwo yweka menyin ebhen bo bábhōñjò békà. Me nkwo nchí mūnti mbò bhe. Ngó nyaka enyu Kristo ághò esōñori ne nchí ndü mpáy bo abhen Mandem ákà chōñ mǎngò keném Kristo mpok yi átwò.

² Babheri nókó ká bōnkwo abhen Mandem afyé amó yeka mbò mmu ane ábhābheri nkwo bághōñomén. Ká nókó ká mbò bo abhen bábhōñjò nti békà enyin ene Mandem áyāñ mankà. Éké bhak chí mbò be mányiere bhe nyire. Kà nókó ká nò ne nti nenkem kefyé ngonjo ndü bebhōñ nsáy.

³ Báké bhak mbò bafó amfáy bo abhen báfyé amó yeka. Bák ká chí berítí berin ebhen bo bábhōñjò ménjòkò.

⁴ Ne mpok Mbabheri bághōñomén ane ngo abhesi, chōñ anchye bhe akap ané ári achá, akap ane apu yibhiri enyu.

⁵ Bē besakábho ne baghōsōñ, bōñ ká neseptimuet ntá bó batí bheka. Bōñ ká neseptimuet ne bati. Neseptimuet nēmbák ntá yeka mbò nkú ane mmu afyé amuet. Ékátí Mandem érēm be, “Mandem apú chyé mbi ntá mmu ane áyōñmuet, ke áton berindu ntá bo abhen báseptimuet amik.”

⁶ Septi ye ka mmuet ntá Mandem mmu ábhōñjò betan menkem bé mpok yi ankway, yí ankosi bhe.

⁷ Dó ká besōñori ebheka menkem ntá yi. Yi ke áyini bhe.

⁸ Kém ká mmuet. Bák ká pé. Satan mūmpap yweka ághap, amkpe nòkò mbò nkà, ndu áyāñ mmu ane yi akem anyie.

⁹ Báké chyé yi mbi. Té ka kpíri ndü neka eneka. Bárinji be bati bōnkwo mban nkem fá amik, bághò nkúbhé menyin besōñori ebhen bághò.

¹⁰ Mánán mǎngò esōñori, ne épú bhak chōñ ndu erori mpok, chōñ mbōñ Mandem mmu ábhōñjò berindu menkem ankà mǎnte sené, enyin kechep bhe, ambare bhe ndu nté ane mánán báchi nyaka are, anchye bhe betan. Yi ke ábhíñjì be be mǎmbōñ ákóré ndü keném éken kebhiki bhōñ ngwenti ndü báchéme mmuet ne Kristo.

¹¹ Betan menkem chí ebhi mpoknkem. Amen.

Ngwenti bakak

¹² Sáilas akwak me besin ekáti ene. Nsot yí mbò nti manò ane mēkwáy besikinti ne yi. Ntí ane nsíní bhe mómberí ekáti ene chi ndu béfyε bhe nti ne beghati bhe enyu Mandem áyēt bho. Tē ká kpirí aré.

¹³ Eka bōnkwo abhen bachi fá etok Bábilon, bátò be bakak. Mandem ayap bó nkwo mbò bhe. Mōwa Mák nkwo átò be bakak.

¹⁴ Kaká ká bati sayri ne ekwε ene Yesu.

Kpák ámbák ne be mankem abhen bāchémé mmæet ne Kristo.

Ekáti Píta ene njwi bebay

¹ Me Símun Píta, mübetok, ne münto Yesu Kristo ke nchi sinj ekáti ene. Nchi sinj ntá bo abhen mánoko Yesu Kristo mbó bhese. Yi mmu achi Mandem ywese ne Mpeme ywese ke akú besé mankem sébhəŋ neka ne yi. Yi achi chak ndü menyin yi áká.

² Mandem ántəŋ be berindu andək nəkə chi ambi, anchye be kpák ane ájwi amem bati yeka ndü bəriŋi yi ne Acha ywese Yesu Kristo.

Təŋ ká be Mandem ayap bhe

³ Yesu Kristo áchyé bhese betan beku séndinji Mandem mmu ábhíŋi bhese be sémbəŋ keném ne yi, ne be sénkoŋo epin eyi ené eri echa. Ndu sériŋi yi, áchyé bhese yéntiki enyin ené échébhé bhese. Ne áchyé bhese betan ebhi be sémbəŋ nepém neko ne epin ené bo Mandem bábhəŋə bebhəŋ.

⁴ Béfuét ndü keném eki ne erítí epin eyi, Mandem áchyé bhese menyin ebhen beri becha, ebhen yi afyé nyaka bariəp bechye bhese. Akú nɔ be māmábe bepə menyin ebhen bo máŋwaka beku fá amik, mándəbhe bhəŋ chi epin ene Mandem.

⁵ Ndu echi nɔ, nu ká mémáka epin ené eri echa ndü neka eneka ne Yesu, mánu nkwo berinji menyin.

⁶ Ndu mémáka ndü neriŋimenyiny bəŋ ká nkwo nekeméməet. Ne mémáka ndü nekeméməet, té ká kpiri. Ne mémáka ndü nete kpiri, bəŋ ká epin ené bo Mandem bábhəŋə bebhəŋ.

⁷ Ne mémáka ndü epin ené échyé Mandem manjak, bəŋ ká ekəŋ ne bati mbó bənerəkət amot ne mánkəŋ bə mankem.

⁸ Mbák mándək ambi beku menyin ebhen ndəŋ ne ndəŋ, neriŋi ane bəriŋi Acha ywese Yesu Kristo apú bhak ndəndem, ke beri béfu ndü yéntiki enyiny ené bákə.

⁹ Ke yé agha ane menyin ebhen bepə ndü nepém eni achí nnémámik. Mbák épú nɔ, apú ghə menyin ebhen bechi neko nesie, ne ághókəntik be Mandem asó bebú bhese afere.

¹⁰ Bəma, fyé yé ka betan ndu beku menyin ebhen bətəŋ be Mandem abhíŋi bhe ne ayap bhe tetep mbənyune mbák bákə nɔ bápú kwen wáwák.

¹¹ Ne Mandem apú rɔ ménéne mbínywəp fiúú, be mánchwe ndü kefo eken Acha ne Mpeme ywese Yesu Kristo. Kefo ekə kebhihi bhəŋ ngwenti.

Nti ane Píta asiŋi ekáti ene

¹² Mbəŋ ye nkaysi betik bhe menyin ebhen menkem, mpoknkem, yəndu bəriŋi bhə ne báte kpiri ndü menyin tetep ebhen bətəŋə be.

¹³ Nkaysi be echi chak be ntík nókó bhe menyin ebhen ndu mbəét fá amik be báké bhəre kenə,

¹⁴ təndu ndinji mbó enyú Acha ywese Yesu Kristo átəŋ me be manywəp aya fá amik ábhíki pəre ya.

¹⁵ Ne mbəŋ begə be mpok nnəŋ ndó mmik, mántik nókó menyin ebhen mpoknkem.

Enyu mmu ákwəy berinji be menyin ebhen bechi tetep

¹⁶ Menyiny ebhen séghəti nyaka bhe éti netwə Acha ywese Yesu Kristo ne betan ebhi bepú bakay. Besé babhəŋ séghə kefo eki ne amik.

¹⁷ Mpok Mandem mmu achi éta átəŋə keném eki ne betan ebhi, sebhak are ne Yesu. Séghók ndu Mandem mmu acha mankem arəm be, “Né chi Məwa. Nkəŋ yi tontó. Achye me beyá kenókó.”

¹⁸ Besé babhəŋ séghók eyəŋ ené éfu amfay mbənyune séchi nyaka ne yi amfay njie Mandem.

¹⁹ Éti yə, sériŋi mbəŋ néne echa enyu esí be menyiny ebhen baremé kepinti bərəmé nyaka bechi tetep. Fié yé ka ntí ndü beyəŋ ebhap, mbənyune bechi mbó erəŋə ene éghə amem ejuri. Dók ká ambi beghok beyəŋ ebhə kpate mpok ane nywəp néyí. Ndu nywəp enə, nembe * enen beti néghə amem bati yeka.

²⁰ Enyini mbi ené bábhəŋə berinji chi be, menyiny ebhen baremé kepinti bareme nyaka, ebhen bechi amem Ekáti Mandem, yé mmu apú kway besət keboŋ eki anéné bhə ntá bhə,

²¹ mbənyune yé ndeməkepinti amot abhiki rəm nyaka menyiny ebhen befu ndu nkaysi nkəwəŋwəŋ. † Éfəŋə Mandem ke áchwé nyaka bhə anti, akú bó mándem menyiny ebhen befu ntá Mandem.

2

Sət ka mpok ne batəŋə nse

¹ Baremé kepinti nsé báchi nyaka nenti bə Mandem. Nkúbhé enyu yə ke echi echəŋ be batəŋə nsé bábhəŋ bebhəsi nenti eneka mántəŋ nəkə be baraká nsé éti Mandem ne bapu ené eyə étwə bhə chi ne ménémé. Bətəŋ ne mánisi be bábhíki riŋi etayap mmu ákú bhə áféré ndü kesem. Ne ndu bákə nɔ, ngwenti yap ábép ancha.

² Chəŋ beyá bhə mánkoŋo bepə barak epúsi yap ne eyə enkə bo bachak mándem bebépti menyiny éti mbi ane tetep.

* 1:19 Nembe enen beti chi Kristo. † 1:21 Mbək bo bákaysi be ené ebhəŋə bebhak chi bé “Menyiny baremé kepinti bərəmé bebhíki fu chi ndü nkaysi nkəwəŋwəŋ”.

³ Ne chəŋ batəŋə nse bho mánəst beŋəŋə nse ndu berwə bhe be mányie menyiŋ ebheka ne ngwáy yap. Mandem anánj átəŋ bə te mpok ane afuere ansem ne erəp chi be mámbəŋ ntemsi yap.

⁴ Mandem abhíkí rə nyaka boáŋgel mándók ndéndem mpok báká bebə, ke amese bho amem nepi, ndú nebhuet ane ágiri pyós, afe bə aré ne ngem be mámbák are te mpok manyé ankway.

⁵ Abhíkí rə nkwo bo abhen bábhíkí bhoŋ mpok ne yi, ndu mpok Nóa. Ató eghorí manyiep éwáy bəbho mankem. Apeme chí ndiere Nóa mmu ághati bho be mámbák chak besí Mandem. Ne apeme bo bachak bati tándramət.

⁶ Bəriŋi nkwo be Mandem anánj nyaka bo Sódóm ne Gomóra mpok yi átó ngo are. Asəŋ bho krokotok, be eyə émbák mbo eriŋ ntá bo abhen bábhíkí bhoŋ mpok ne yi.

⁷ Mpok yə, apémé Lot mmu achi chak, yi mmu bepə barak epúsi ane bə bebə bho báká, áchyə nyaka yi esəŋəri anti.

⁸ Achokə nyaka ne bebépti bəbho, angə noko bebépti barak ane bə báká yəntiki nywəp ne angok noko bepə menyiŋ ebhen bə bərəm. Bebepti menyiŋ ebho béchəŋti nyaka nti eni amem tontó mbənyune yimbəŋ achi nyaka mmu chak.

⁹ Menyiŋ ebhen bétəŋ bhese be Mandem Acha ariní ndu afere bo abhen báká menyiŋ mbo enyú bo Mandem bábhəŋə beka, ne ndu átəmsi bo abhen bápú chak, be ntemsi yap ambak ne bho te ndú nywəp enen manyé.

¹⁰ Ariní nkwo bərəká ntianywəp ane mmuet eyap éŋwaka be mánka ne bo abhen bábyak befəŋə ebhen bəbhəŋə betəŋ.

¹¹ Yəndu boáŋgel bacha bho ndú betəŋ bápú rem bebépti menyiŋ. Bápú sakoti bho ne bápú rem ebubə éti yap besí Eta Mandem.

¹² Ke batəŋə nse bho bərəm menyiŋ mbo enyú mmuet eyap étəŋ, mbo nyəbhi ené bəbhe chi be mankem mangway. Bəbhəŋ bəway bho mbo nyəbhi.

¹³ Bəbhəŋ béchyə bho esəŋəri mbənyune bə bəchyə bo bachak esəŋəri. Bo abhen báyan menyiə nepém, Maŋák amap chi beka nə yə chí ne ngósí chuuu. Bepiŋ ebhap bétwə ne ntíanwəp ntá yeka. Báchəka ne bhe manyié nenyé ke báká chi bebépti menyiŋ ebhen béchyə bə maŋák.

¹⁴ Ne báká barak epusi ne amik, ne ekwak beka bebə epu may bə anti. Bərwə bo abhen bábhíkí noko Yesu. Bati yap achi chi bati bə ngwáy. Ndémí Mandem anánj achi ne bho.

¹⁵ Bəró mbi ane achi chak, máném ebhi. Báká chi mbo Bálam, * Mmə Boas ákón nyaka beka bebə be ámbəŋ nsáy-nkáp,

¹⁶ ke báji yi éti bebə ebhi. Eka mpəŋə batu ane apu rem kepi arem kepi ntá yi ne eyəŋə nkwaŋwan, aka yi andə ebhokori enyiŋ ene yi áká nyaka.

¹⁷ Batəŋə nse bho báchi chi babhok manyiep ane manyiep apú nyáy are. Báchi mbo nebhəŋ enen mbúep apəka ne manyiep kefú are ánkwen. Mandem aghókó ebhak ene égiri pyos abhare ntá yap.

¹⁸ Bápənyu, mándeme noko menyiŋ ebhen bechi chí echəŋti. Mánú nkwo berwə bo abhen báyan befap mmuet ne nkwo bho abhen bekwéné bechi ne bho. Mánú ménəkóti bho be mánka nókó bepə barak epusi ane mmuet eyap éŋwaka be bə mánka mbo enyú bə babhəŋ báká.

¹⁹ Báfye bho bariep beka mánkáysi be chəŋ bə mámbəŋ ngəŋəŋ bekoŋə netəŋ enese, ené bə babhəŋ bachi basémé bebə. Yəntiki enyiŋ ené ebhəŋə betəŋ amfay mmu, mmu wu ábhák chí nsem ntá enyiŋ eyə.

²⁰ Mbák bo mándiní Yesu Kristo mmu áchi Acha ne Mpeme ywese, ne mámbue menyiŋi mmik ebhen begwət bho gwət, ke mámpet mándə menyiŋ ebho mengwət bho ne betəŋ ndú nepém enap, nte ane bə bábhák aré ábep ancha ane bə bachi nyaka are mpok bábhíkí re riní Yesu Kristo.

²¹ Eri nyaka mbəŋ be báké riní enyú mmu abhak chak écha bə beriní, ke mámpet mánjibhiri mmuet, mándə bebhé Mandem áchyé, keperə koŋə bho.

²² Enyiŋ ené éfakari ne menyú bo bho étəŋ be bakay ané árəm be, “Mmú ágwə enyiŋ ampetnsem anyie yə”, ne be, “Báso akók ampetnsem anyəp mmuet ndú batəp”, achi tetəp.

3

Enyiŋ Pita areme éti netwə Yesu

¹ Bəma, né chí ekáti ené ejwi bepay ndu bekáti ebhen nsiní bhe. Ndu bə bepay menkem, nchi tik be menyiŋ ebhen mánánj bəriŋi, ndu bekwak mámbəŋ nkaysi ane achi chak.

² Nsin beka mántik noko menyiŋ ebhen baremé kepinti Mandem bərəmé téntep be bəbhəŋ befakari, ne be mántik nkwo menyiŋ ebhen Acha mmu achi Mpeme ywese afuere ntá bonto aghati bhe be mánka noko.

³ Enyiŋi mbi ene bábhəŋə beriní chí be mpok ane netwə Yesu Kristo áróbhé kekwt, bə bátwə chəŋ abhen báway bhe éti menyiŋ ebhen mánókó, mánka noko chí bebépti menyiŋ ebhen befú bə anti.

⁴ Chəŋ mámbəbhe noko bhe be, “Yi afyé nyaka bariep be ápetnsem, atwə ké? Tesáy

* 2:15 Bálam abhəŋ nyaka beyá ekwak bebhəŋ akap ane mfo Bálak áyan bechyə yi, kpát aka beka bebə ntá bo Israel. Nomba 11.22-24, 22.16.

bɔtayese báǵú, menyiŋ bébhúét chi enyumót mbɔ mpok ane Mandem ághókó mmik.”

⁵ Báǵhɔkontik bé Mandem aghókó mfay tɛntɛp chi ne eyɔŋónyu eyi, aku mmik afú ndú manyiep amen achi nyaka mbánkem. Ne manyiep ke yi ásré ághókó mmik.

⁶ Ne nkúbhé manyiep ke Mandem áchɔŋti mmik.

⁷ Ne nkúbhé eyɔŋónyu ke Mandem abhære mfay ne mmik ane echɔŋ menonŋ ngó ansɔŋ mfay ne mmik, ke anaŋa bo abhen bapú mbɔ enyú bo Mandem bábhóns bébhak, ndú nywɔp manyé.

⁸ Ke abhén ekɔŋ, bábhíkí bhɔŋ bɛǵhɔkontik enyiŋ ené émot! Ne Eta Mandem, nywɔp nemot nechí mbɔ nká mamié, ne nká mamié achi mbɔ nywɔp nemot.

⁹ Mbɔk bho bákaysi be Mandem áchɔŋti mpok tontó ndu bébhúéré bariep ami. Apú chɔŋti mpok mbɔ enyu bó bákáysi. Akɛp chi nti ne bhe, ndu apú yaŋ be yé mmu angu anem. Ayán chi be yéntiki mmu ántíkensem ndú bebú bhi.

¹⁰ Ke nywɔp enen Yesu Acha ápètnsem nétwɔ chɔŋ mbɔ ngép. Mpok yɔ, chɔŋ nebu néngwat wósó ne eyɔŋ etanatan, nénémsi. Yéntiki enyiŋ ené echí amfay énsayri amem ngó, enémsi. Ne mmik ansɔŋ ne yéntiki enyiŋ ene echí aré.

¹¹ Těndu menyiŋ ebhen menkem bebhɔŋ chɔŋ besayri, ménémsi enyu eyɔ, ébhíkí ri nɔ be yéntiki mmú ywɛka ámbúéré nepém eni pépép, ambak mbɔ enyú mmu Mandem ábhóns bebhaka?

¹² Ne ndú mánòŋ ne nebhakánti nywɔp enen Mandem átwò, ku nókó ká yéntiki enyiŋ be néntwò ayak. Ndú nywɔp enɔ, ngó áson mmik nkem, ne besɔŋ ngó ménku yéntiki enyiŋ ene echí amfay ensayri.

¹³ Ke békoŋo bariep Mandem, sɛnòŋ mfay nkɔ ne mmik nkɔ. Yéntiki mmu ane ábhákánti aré, ábhak chak besí Mandem.

¹⁴ Abhén ekɔŋ, těndu mánòŋ ye be menyiŋ ebhen memfakari, fyé ká betan ndu beku Mandem angɔ be báchi pépép, kebhnɔ bekwéné, ne be besí Mandem kpák achi ne bhe.

¹⁵ Ne sɔt ká ekébhénti Acha mbɔ mbi ané yi áchyé bho be mándó yi ámpémé bho. Echi nkúbhé mbɔ enyú mómayese Pól mmu sékòŋ ásiní nyaka nkwo ntá yɛka ne neriníndak enen Mandem achye yi.

¹⁶ Ásin, andeme nɔkɔ amem bekáti bhi menkem éti menyiŋ ebhen. Mbɔk menyiŋ bechi amem bekáti ebhen yi ásiní ebhen bébèmuet bejwimem. Ne bo abhen bábhíkí riní menyiŋ ebho, ne bábhíkí te kpírí, báyiɓhiri menyiŋ yi ásiní, mángati nɔkɔ bho chí menyiŋ bechak ebhen bepú ndón amot ne

menyiŋ ebhen yi ásiní. Ndu báka nɔ, bábhíní chí ménémé amuet.

¹⁷ Abhen ekɔŋ, těndu báriní menyiŋ ebhen ambi ambi, sɔt ka mpok bé bekwéné bo abhen bápú bhære bebhé béké pókɔ bhe mándɔp chí bo abhen bábhíkí te kpírí.

¹⁸ Ke dák ká ambi bego ndú neriní ane báriní Yesu Kristo mmu achi Acha ne Mpeme ywese, mándak ambi bégɔ ndu bébhak enyuné beríndu bhi bébhák ne bhe. Kenókó kémbak ne yi néne, ne mpoknkem.

Ekáti Jón ene mbi

Nti ane Jón dsínj ekáti ene

¹ Ekáti ene érèm éti Eyonj ene echi te mpok ane bábhíkíre ghoko mmik. Séghók éti yi, séghó yi ne amík, séyínj yi, ne sétok yi ne amo. Eyonj áchye Nepém.

² Nepém abhési nyaka ne séghó yi, ne sérèm éti yi. Séghati bhe éti Nepém. Abhíkí bhon ngwenti ne achi nyaka ne Eta ke abhesi ntá yesé.

³ Séghati bho éti mmũ ane séghó, ne séghók menyin ebhen yi átonj, bé be nkwo mámbonj nechemémuet ne bhese. Ne, sayri sayri, nechemémuet enese eno nechi ne Eta ne Mýwi Yesu Kristo.

⁴ Nchí sinj be menyin ebhen be manjak amese anjwi poot.

Mandem achi Bediere

⁵ Mbok ane Mýwi áchye bhese be séngátí bhe achi be, "Mandem achi Bediere, ne ejuri epu ne yi wawak."

⁶ Mbák sérèm be sébhonj nebharémuet ne Mandem, ke sénko noko amem ejuri, no sésé chi nsé, ne sepu kono tetep ane Mandem áká sérínj.

⁷ Ke mbák sékò ndũ bediéré mbo enyu yimbónj áchí Bediere sébhonj nechemémuet ne bati. Ne manonj Mýwi Yesu anso bhese amfere ndũ bebú menkem.

⁸ Mbák séndem be sepu bõ bebú, nó sérwò chi mmuet ne tetep apú amem bati yese.

⁹ Mbák sénsu bebú bhese ntá Mandem, áfonjori bhese, ne amfere besé bebú anti, anka sémbak pépép besí bhi. Yí apú nók bebhure bariep amí, ne ndiere enyinj ene echi chak ké yi áká.

¹⁰ Mbák séndem be sébhíkíre kũ bebú wáwák, nó sésòt Mandem mbo nsense, ne nó Eyonj eyi épú amem bati yese.

2

Kristo até besí Eta éti yese

¹ Bõbha, ntí ane mésin be menyin ebhen chi be ménkwák bhe báké kũ bebú. Ke mbák mmu akũ bebú, sébhõnj mmu amot ane até besí Etayese éti yese ne ánikmuet be yi amfonjori bhese. Mmũ wu chi Yesu Kristo mmu achi chak besí Mandem.

² Yí ke achi akap ané ápòkò bebú bhese. Ne éti yi, Mandem áfonjori bebú bhese, ne puyé ndiere bebú ebhese, ke bebú bo mankem.

³ Ne enyinj ene éká séndinj be serop chi bo abhen bárinj Mandem chi nekũ ane séká menyin ebhen yi áyán sénká.

⁴ Mmu ane árèm be, "Ndínj Mandem" ke yi kebháká kũ menyin ebhen Mandem áyán bo mankũ achi nsense ne tetep apu ne yi.

⁵ Ke yé agha ane ábhũere Eyonj Mandem, ekonj Mandem ejwi yi anti poot. Eyó ke éká séndinj be sebhare mmuet ne yi.

⁶ Mmu ane árèm bé abhat mmuet ne Mandem, abhonj bebhũere nepém eni mbo enyũ Yesu áká nyaka.

Ebhé esí ene echi eko

⁷ Abhen ekonj, ebhé ene mésin ntá yeka néne épú ebhé eko. Chí nkũbhé ebhé ene bárinj te mpok ane bábho bekonj Yesu. Ebhé éré chí enyinj ene mánanj bághókó ne batú.

⁸ Yé no, nchí sinj be éti ebhé eko ene étõnj kponorõnj ndũ nepém Yesu ne ndũ nepém eneka, mbonyune ejuri éfæt, ne bediéré ebhen tetep ménánj béghò.

⁹ Mmũ ane árèm be, "Nchí kò amem bediéré" ke ampap noko nti manó, abhuét amem ejuri.

¹⁰ Mmũ ane ákõnj bati, ákò amem bediéré. Ne yénynj épú bhak ndũ nepém eni ene ékway beku yi ankwen ndũ bebú.

¹¹ Ke mmũ ane ápábhé mómayi, achi amem ejuri ne ákò amem ejuri, kerinj ebhak ené yi áronj mbonyune ejuri ene yi achi amem éká yi achi mbo nnémámik

Ebhikí ri menyie ekonj ne mmik

¹² Bõbha, nchí sinj ntá yeka mbonyune Mandem afõnjõri bebú ebheka éti Yesu Kristo.

¹³ Botá, nchí sinj ntá yeka mbonyune bárinj yi Mmu ánánj achi nyaka te mpok bábhíkíre ghoko mmik. Besak, nchí sinj ntá yeka mbonyune mánu ne mbámbũ, kpate básot awónem.

¹⁴ Bõbha, nchí sinj ntá yeka mbonyune báronj chi bo abhen bárinj Eta. Botá, nchí sinj ntá yeka mbonyune bárinj mmu ane ánánj achi nyaka te mpok mmik ábhíkíre bho. Besak, nchí sinj ntá yeka mbonyune bábhonj betanj ne Eyonj Mandem echi amem bati ayeke, ne máná ne mbámbũ básot awónem

¹⁵ Báké nyie ekonj ne mmik, ne yé chí menyinj mmik. Ekonj Eta epu amem nti mmu ane ányie ekonj ne mmik.

¹⁶ Menyin ebhen bo báfyé ngonjo aré ndũ béchyé bho manjak, ne menyin ebhen amík ayese ákwèn are enkũ sémbõnj ékwak bebhonj bho, ne beyá menyin ebhen békũ bo abhen bábhõnj bho báyonmuet, bõ menkem befú chi ndũ mmik bebú-ne. Bépú fu ná Eta.

¹⁷ Ne mmiki ne áfũere fuet ne menyin ebhi ebhen bo mánwaka bebhonj. Ke mmu ane áká menyin ebhen Mandem áyán bo mánkũ, ábhak nepém mpoknkem.

Mũmpap Kristo

¹⁸ Bõbha, mmik arõp chi kekwoť memay. Báké ghòkontik be séghati nyaka bhe be

mümpap Kristo átwò. Yé chí néne, beyá bõmpap abhen Kristo mánanj bátwò. Eyò ékà bese sérínjì be mpok ane mmik ámay achi kekwtò.

¹⁹ Bõmpap bho báfú chi ndù nkwo ywese. Ke bápú nyaka mbõnj bõ-bhese. Mbò báchí bõnkwo ywese tetep, mbà báròp ne bhese. Ke bárò bhese be émbák kponororj be bápú ne bhese.

²⁰ Ke mbák chi bhe, bápú enyu eyò, mbõnyune Mmù ane achi Nyánjá * anéné bhe amik, ne be mankem bárinj tetep Mandem.

²¹ Mpú sinj be be bábhíkí rinj tetep. Nchí sinj be chí ndù bárinj tetep ne bárinj be baraká nsé apu fu ndù tetep Mandem.

²² Sayri sayri, nsense chi agha? Chi mmu ane abhiki ka be Yesu chi Mpeme ane Mandem afyé nyaka bariep be átò. Enyù mmu wu ke achi mümpap Kristo. Abhíkí noko Eta ne Mmò.

²³ Mmù ane ábhíkí ka be Mmò achi Mpeme ane Mandem átò apú kway bebhak mmu Eta. Ke mmù ane árèm kponororj be Yesu achi Mmò Eta, abhõnj nebharemmet ne Eta.

²⁴ Dó ká menyinj ebhen bághókó te nebhõnet mémbak amem bati yeka. Mbák mándó menyinj ebhen bághókó te nebhõnet mémbák amem bati ayeka, bápú rò bebhak ndù nebharemmet ne Mmò ne Eta.

²⁵ Ne enyinj ené Kristo yimbõnj afyé bariep bechye bhese chi nepém enen nebhiki bhõnj ngwenti?

²⁶ Nsinj be menyinj ebhen be ménku mándinj bõbho nò báyanj berwò bhe.

²⁷ Ke Kristo achyé bhe Efónjó Bedyere Mmu achi ne bhe. Bábhíkí chep ye mmu ane ákway betõnj bhe menyinj ebhen bechi tetep. Efónjó Bedyere átõnj bhe menyinj menkem ne yéntiki enyinj ene yi átõnj bhe echi tetep. Nsé apu are. Nchí ghati ye bhe be, nkúbhé mbò enyù Efónjó Bedyere átõnj bhe, báké rò bebhak ndù nebharemmet ne Mmò.

²⁸ Bõbha, báké rò bebhak ndù nebharemmet ne Mmò, be mpok ane yi ápètnsem fá amik, mámbõnj manjáak begbo yi, kebõnj becháy ne ntánwóp besí bhi mpok yi átwò.

²⁹ Bárinj be yi achi chak besí Mandem. Bábhõnj ye berinj be yéntiki mmu ane ákà menyinj ebhen bechi chak besí Mandem achi mmò Mandem.

3

Enij ene bõ Mandem echi kekuri ne ene bõ Satan

¹ Ghó ká ndu Etayese áre kõi bhese. Akõi bhese tontó kpát ábhínj bhese be bõbhi, ne sechi bõbhi tetep. Ntí ane bõ mmik babhiki

rinj be sechi bõ Mandem chi be bábhíkí rinj Mandem.

² Abhen ekõi, séchí bõ Mandem néne, yé nò, bábhíkire tõi bese enyu sébhák mburé mpok Kristo ápètnsem. Enyinj ene sérínj chí be mpok yi ábhèsi chõnj sémbak mbò yi mbõnyune séghò enyu yi achi.

³ Ne yé agha ane ábhákánti be chõnj émfakari enyu eyò, ábhàre nti eni pépép mbò Kristo.

⁴ Yéntiki mmu ane ákà bebé, chi mmu ane apú bhàere bebhé Mandem, ne békà bebé chí bekwen bebhàere bebhé Mandem.

⁵ Bárinj be Yesu atwò nyaka fá amik chí beferé bese ndù nepémé bebé, ne bebé bépú ne yi.

⁶ Yé mmu ane ábhat mmuet ne Kristo ke andak ambi bekà bebé apú. Mmu ane ábhuet bekà bebé átõnj be yi abhiki re ghò Yesu ne abhíkí rinj yi wáwák.

⁷ Bõbha, báké rò yé mmu ándwò bhe. Mmu ane ákà menyinj ebhen bechi chak achi chak mbò Yesu.

⁸ Mmu ane árõnj ambi bekà bebé, chi mmu Satan, mbõnyune Satan abho bekà bebé te ndù nebhõnet. Ntí ane Mmò Mandem átwò fá amik chi bechõnti betik Satan.

⁹ Mmù ane árõbhé chi mmò Mandem, apú pere kà bebé mbõnyune nepém Mandem nechi ne yi. Ne apú kwáy betõnj ambi bekà bebé mbõnyune Mandem ákà yi abhõnj nebhé nekò.

¹⁰ Ghò enyinj ene ékà séndinj bo abhen bachi bõ Mandem ne abhen bachi bõ Satan nò. Yé agha ane apú kà menyinj ebhen bechi chak besí Mandem apú mmò Mandem. Echi enyumót ne mmù ane abhiki kõi nti.

Bo Mandem babhõnj bekoj bati

¹¹ Enyinj ene bághókó te nebhõnet chi be sébhõnj bekoj bati.

¹² Séké bhak mbò Ken mmu achi nyaka mmò Satan, mbámmbà, ékà awáy mómayi Ábel. Awáy manò ndaká yi? Awáy manò mbõnyune menyinj ebhen yi akà bebej nyaka, ke ebhen manò bebhak chak besí Mandem.

¹³ Bõma, éké bhak ye enyinj maknkay ntá yeka mbák bõ mmik bápáp bhe.

¹⁴ Sérínj be séfú ndù newú séchwe ndù nepém mbõnyune sékõi bati bõnkwo. Mmù ane ábhiki kõi nti múnkwò abhuet ndù newú.

¹⁵ Yéntiki mmu ane ápáp nti achí ngwayti bho. Ne bárinj be nepém enen nebhiki bhõnj ngwenti nepú bhak ne ngwayti bho.

¹⁶ Enyinj ene ékà séndinj enyinj ene bábhínj be ekõi chí nechye ane Yesu achyé nepém eni éti yese. Ne bese nkwo sébhõnj beka, yé chí newú, éti bati.

* 2:20 Ane achi Nyánjá: Kristo.

¹⁷ Mbák mmu abhəŋ menyinji mmik ke aghó nókó mómayi angwót nti ne yi, ná ekəŋ Mandem ebhak yi anti?

¹⁸ Bəbha, sɛndə bɛrɛm chi ne ɛyənɔnyu be sɛkəŋ bati. Sɛntən tetep be sɛkəŋ bati ndu menyin ebhen sɛkə.

Ekəŋ ene sɛbhəŋɔ ne bati ɛfɛ bhesɛ nti bɛst Mandem

¹⁹ Ekəŋ ene sɛbhəŋɔ ne bati ke ɛkwək bhesɛ babhəŋ sɛndinji be sɛchi bɔ Mandem mmu achi tetep. Eyo ɛfɛ bhesɛ nti ndu mpok ane sɛnikmɛt ntá Mandem,

²⁰ Yɛ chí mpok ane bati yɛsɛ átən bhesɛ be sɛchi bɔ bebá, sɛpú bhəŋ becháy bɛsí Mandem mbənyune nkaysi Mandem achá ane achi amem bati yɛsɛ ne yimbəŋ arinji yɛntiki enyin.

²¹ Abhen ekəŋ, mbák bati yɛsɛ apú ji bhesɛ sɛpú bhəŋ becháy bɛsí Mandem mpok sɛnikmɛt.

²² Nɛ áchɛ bhesɛ yɛntiki enyin ené sɛnikmɛt be yi anchɛ bhesɛ mbənyune sɛbhəre bebhé bhi ne sɛkə menyin ebhen bechɛ yi manjá.

²³ Nɛ ebhé eyi chi be sɛnókó Yesu Kristo mmu achi Mɔywi ne be sɛnkəŋ bati nkúbhé mbənyú yi aghati bhesɛ be sɛnkə.

²⁴ Bɔ mankem abhen bábhəre bebhé Mandem chí bɔ abhén bábhəŋɔ nebharémɛt ne yi, yí abhəŋ nebharémɛt ne bho. Nɛ enyin ene ɛtən bhesɛ be Mandem achi ne bhesɛ chí ɛfɔŋɔ yi mmu yi achɛ bhesɛ.

4

Enyú enyin ene ɛfú ntá ɛfɔŋɔ Mandem

¹ Abhen ekəŋ, báké noko yɛntiki ɛfɔŋɔ, ke bábhəŋ bechak ené ɛchi ansem enyin ene mmu arɛm ndu beghə mbák chí ɛfɔŋɔ Mandem mbənyune, baremé kepinti nsé báya fá amik.

² Enyin ene ɛkə mándinji mbák ɛfɔŋɔ Mandem achi ne mmu chí be yɛ agha ane arɛm kpəŋorəŋ be Yesu Kristo asot nyaka mmɛt nkwanjwanj atwó fá amik, ɛfɔŋɔ Mandem achi ne yi.

³ Nɛ yɛntiki mmu ane apú rɛm kpəŋórónj be Yesu atwə nyaka fá amik mbə nkwanjwanj, ɛfɔŋɔ ene ɛbhak ne yi epu fu ntá Mandem. Enyu mmu wu ábhəŋ chí ɛfɔŋɔ mumpap Kristo ane bághòk nyaka be átwó fá amik, ne anəŋ achi fá amik nɛne.

⁴ Kɛ bəbha, báchi bo Mandem, nɛ mənəŋ mənə nɛ baremé kepinti nsé básot awónem, mbənyune mmú ane achi nɛ bhe atan achá ane achi fá amik.

⁵ Baremé kepinti nsé chí bɔ mmik ane. ɛti yo ké bɔ bátən menyin ebhen bechi chí nkaysi bɔ mmik nɛ bɔ mmik bághòk bho.

⁶ Kɛ sɛchi bo Mandem nɛ yɛntiki mmu ane arinji Mandem ághok enyin ene sɛtən. Mmu

ane apu mmú Mandem apú ghok bhesɛ. Enyu eyo ke sɛrinji mbák ɛfɔŋɔ Mandem mmu ákə bo mándinji tetep ane Mandem ke achi nɛ mmu, nɛ mbák ɛfɔŋɔ ene ɛrwó bho ke ɛchi nɛ mmu.

Mandem akəŋ bhesɛ, nɛ sɛbhəŋ bekəŋ bati

⁷ Abhen ekəŋ, sɛndók ambi bekəŋ bati mbənyune ekəŋ ɛfú chí ntá Mandem. Nɛ mmu ane akəŋ bo achí mmó Mandem nɛ arinji Mandem.

⁸ Mmu ane abhiki kəŋ bo, abhíki rinji Mandem mbənyune Mandem chí Mmú ekəŋ.

⁹ Mandem atəŋ ekəŋ ené yi ábhəŋɔ ne bhesɛ ndu átó Njaŋa Mɔywi fá amik be sɛmfúét ntá yi sɛmbəŋ nepém.

¹⁰ Sɛngó ekəŋ ene mbəŋ ndu ɛchi. Puyɛ be sɛkəŋ Mandem, ke chí bɛ Mandem akəŋ bhesɛ kpát ató Mɔywi mbə akap ané ápókó bebá bhesɛ, be yi amfəŋori bhesɛ.

¹¹ Abhen ekəŋ, tɛndu Mandem akəŋ bhesɛ tontó enyu ené, sɛbhəŋ bekəŋ bati nkwo.

¹² Yɛ mmu abhíki rɛ ghə Mandem nɛ amík. Kɛ mbák sɛnkəŋ bati, Mandem ábhak nɛ bhesɛ nɛ ekəŋ eyi enjwi bhesɛ anti poot.

¹³ Nɛ enyin ene ɛkə sɛndinji be sɛchi nɛ Mandem mpoknkem nɛ be yí achí nɛ bhesɛ mpoknkem chí ɛfɔŋɔ yi ene yi achɛ bhesɛ.

¹⁴ Sɛghɔ nɛ amík, nɛ sɛrɛm be ɛta ato Mɔywi Yesu fá amik mbə Mpəme yɛntiki mmu.

¹⁵ Yɛ agha ane ɛrɛm kpəŋorəŋ be Yesu chí Mmó Mandem, Mandem ábhəŋ nebharémɛt nɛ yi, nɛ yí ábhəŋ nebharémɛt nɛ Mandem.

¹⁶ Bɛsɛ babhəŋ sɛrinji yɛ nɛ sɛnókó be Mandem akəŋ bhesɛ tontó.

Mandem chí Mmú ekəŋ, nɛ mmu ane ákəŋ bati ábhəŋ nebharémɛt nɛ Mandem nɛ Mandem ábhatmɛt nɛ yi.

¹⁷ Enyu ené sɛkway berinji be ekəŋ Mandem ejwi bhesɛ anti poot chí be nywəp Mandem átən bo sɛpú bhəŋ becháy, mbənyune sɛchi mbə Mɔywi ndu nepém enesɛ fá amik.

¹⁸ Becháy bɛpú ndu ekəŋ. Ekəŋ ene ɛjwí poot ɛfɛrɛ mmu becháy anti. Mmu ane becháy bechi yi anti ácháy chí ntɛmsi. Nɛ mmu ane ábhəŋ becháy chí ane ekəŋ Mandem ebhíki jwi yi anti poot.

¹⁹ Sɛbhəŋ ekəŋ amem bati mbənyune Mandem ayambi akəŋ bhesɛ.

²⁰ Mbák mmu arɛm be akəŋ Mandem ke ampap nti nkwa, nɛ mmú wu achi nsɛnsɛ, mbənyune mbák mmu abhiki kəŋ nti nkwa ane yi ághò, ná yi ákway bekanj Mandem mmu yi apu ghə nɛ amík?

²¹ Nɛ ebhé ene Mandem achɛ bhesɛ ɛchi be mmu ane akəŋ Mandem abhəŋ bekəŋ nti nkwa nkwa.

5

Mmu ane anoko be Yesu chi Kristo achi mmó Mandem

¹ Yěntiki mmu ane áńókó be Yesu chi Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be átò achi mmó Mandem. Ne yěntiki mmu ane ákòń chi ákòń mójywi nkwó.

² Sérinji be sekòń bǒ Mandem tetep mbák sékòń Mandem ne mbák sébhàere bebhé bhi.

³ Bekòń Mandem chi bebhàere bebhé bhi. Ne bebhàere bebhé bhi puyě etanjí enyinj,

⁴ mbònyune yěntiki mmu ane Mandem áchyé nepém nekò áńù ne mmik ansòre noko chi awónem. Ne enyinj ene éká sénù sénsot awónem chí ndu sébhòń neka be Yesu achi Kristo.

⁵ Agha átàn ancha mmik? Chi ndiere mmu ane áńókó be Yesu chí Mmó Mandem.

Mbòń Mandem achi ntisíe ntá Yesu Kristo

⁶ Né chi Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be átò. Atwó fá amik, bájwiti yi ne manyiep. Etáre nókó manonj mi aròk amik. Ne Éfónj Bedyere achi ntisíe be Yesu Kristo árèm chí tetep.

⁷ Ene étàn bé batísíe abhen bárèm bé Yesu chi Kristo báchí bǎrát.

⁸ Batísye bho batí arát chí Éfónj Bedyere ne manyiep, ne manonj, ne bárèm chí enyinj émot.

⁹ Mbák bakwǎńwanj bárèm menyinj ebhen bó bárinjí sénoko bho. Sébhòń yé menoko enyinj ene Mandem árèm éti Mójywi éńcha ene nkwa árèm mbònyune yi achi Mandem. Ne Mandem até ntisíe éti Mójywi.

¹⁰ Echí ye be yě agha ane anoko Mmó Mandem, árinjí amem nti eni be enyinj ene Mandem arème éti Mójywi echí tetep. Bó abhen bábhíkí noko bárèm be Mandem àsè chí nsé mbònyune bó bábhíkí noko enyinj ene yi árèm éti Mójywi.

¹¹ Ne enyinj ene Mandem árèm éti Mójywi chí be yí áchyé bhesé nepém enen nebhiki bhòń ngwenti ne nepém eno néfù chí ntá Mójywi.

¹² Echí ye be yě agha ane ábháre mmuet ne Mmó Mandem, ábhóń nepém enen nebhiki bhòń ngwenti. Ne mmu ane abhiki bhat mmuet ne Mmó Mandem abhiki bhòń nepém eno.

Beyòń ngwenti

¹³ Nsínj menyinj ebhen ntá yeka bo mǎńókó Mmó Mandem ndu beka mǎńdinjí be mǎńanj bábhòń nepém enen nebhiki bhòń ngwenti.

¹⁴ Ne mpok sénikmuet sépú makati mbònyune sérinjí be yěntiki mpok ane sénikmuet éti enyinj, áchyé bhesé yó mbák enyinj ene séyàn ékò ndòń amot ne nkaysi yi.

¹⁵ Ne mbák serinjí be sénikmuet yi áńgók bhesé, sébhòń ye bérinjí be yi anánj áchyé

bhesé yěntiki enyinj ene sénikmuet be yi anchyé bhesé.

¹⁶ Mbák mmu yweka áńgò nti mmú Mandem ndù ákà beba ebhen bepu twó ne newú, ánikmuet ntá Mandem ne chòń Mandem anchyé mmú wu nepém. Beba bechi ebhen bétwó ne newú, ke mbákí rem be mmu ánikmuet éti mmu ane áká enyù beba ebho.

¹⁷ Bekwéné menkem chí beba. Ke beba bechi ebhen bepu twó ne newú.

¹⁸ Sérinjí be mmu ane Mandem áchyé yi nepém nekò apú pere kòń beka beba mbònyune Mmó Mandem achi ne yi ne ákèm yi enyu ene Satan apu kway beka yi yěnyinj.

¹⁹ Sérinjí be sechi bǒ Mandem ke bǒ mmik mankem báchí amó mbámbe.

²⁰ Sérinjí bé Mmó Mandem atwó anéné bati ayesé amem be séndinjí Mandem mmu achi tetep. Néné, sebhare mmuet ne Mandem mbó enyù sébháre mmuet ne Mójywi Yesu Kristo. Yí aywintí ké áchí Mandem tetep ne yí ké áchyé nepém enen nebhiki bhòń ngwenti.

²¹ Bǎbha, báké bhòń yěnyinj beka ne bó mandem nsé.

**Ekáti
Jón
ene ejwi bebay**

séndem kepí besí ne besí, bé manák amese anjwi pət.

¹³ Bə mómayeika ane ngoré ane Mandem áyábhé bátò bhe bakak nkwo.

Jón átò bakak ntá bo abhen yi ásiñí ekáti ene

¹ Me Jón munti bakoŋo Yesu amət kě nchí siŋ ekáti ene. Nchí siŋ ntá ye, wə máyese ane Mandem áyábhé ne ntá bəbhe. Nkoŋ be tetep, ne puyě chi me awánti kě nkón bhe. Yěntiki mmu áchák ane áriŋi tetep Mandem akəŋ be.

² Nkoŋ be mbənyune besé séríŋi tetep ane ábhák amem bati ayese ne abhak ne beše te ndú neŋəkómik enen nétwə.

³ Mandem Eta ne Yesu Kristo mántón besé berindu, mángó bhesé ntínso, ne mánchye bhesé kpák ndu sékəŋo tetep Mandem ne ndú sébhəŋ ekəŋ ne bati.

Sénkóŋo tetep sénkoŋ bati

⁴ Mbəŋ nyaka beyá manák ndu betemeri mbək bəbhe ne beghə be bə bákəŋo tetep Mandem nkúbhé mbə enyū Mandem Eta ághátí beše sénká.

⁵ Máyese, nchí níkməet be sénkoŋ bati. Ene épu ébhé ekə. Méchyə wə chi nkúbhé ébhé ene séríŋi te mpok sebhə bekoŋo Yesu.

⁶ Ne ekəŋ ene tetep chi beka enyíŋ ene Mandem ághátí bhesé senka. Ébhé Mandem éreŋ be sénkoŋ bati nkúbhé mbə enyū bəghókó te nebhənet.

⁷ Nchí rem nə mbənyune bə abhen bərwə bati bachí yěntiki ebhak. Bábhíki ka be Yesu Kristo atwə nyaka fá amik mbə nkwaŋwan. Enyū mmú wu achí mmu amət ndú mpáy bho abhen bərwə bho, ne achí mumpap Kristo.

⁸ Sot yeka mpok bé báké ka betik ndéndem, kebhoŋ nsáy ndú betik ebhə. Sot ká mpok enyu ene bábhəŋ nsáy yeka nkem.

⁹ Diŋi ká be yě agha ane ápu pere koŋo menyíŋ ebhen Kristo átəŋó, ke ámaka nkaysi achák aré, ápu bhat mməet ne Mandem. Ke mmu ane ároŋ ambi bekoŋo menyíŋ ebhen Kristo átəŋó, Eta ábhák ne yi, Məywi nkwo ábhak ne yi.

¹⁰ Etəŋ ye be mbák mmu átwə ntá yeka ane átəŋ menyíŋ ebhen bepu ndəŋ amət ne ebhen Kristo átəŋó, yě mmu yweka áké syepti mmú wu amem eket eyi. Yě chí bekaka yi báké kaka.

¹¹ Nchí rem nə mbənyune yěntiki mmu ane ákaka enyū mmú wu áchəm mməet ne yí ndú bebú ebhi.

Beyəŋó ngwenti

¹² Mbəŋ beyá menyíŋ bechak beghati bhe, ke mbíki yan befye bho menkem amem ekáti ene. Mbəŋ nkaysi bətwə beghə bhe be

Ἐκάτι Jǝn ene εἰ jwi berat

Jǝn átò bakak ntá mmu ane yi ásinjǝ ekáti ene

¹ Mε Jǝn münti bakonjo Yesu ke nchí sín ekáti ene. Gáyos, nchí sín ntá ye, wə mmu nkónjó tetep.

² Ane ekonj, nchí nikmæet be óké me, ne be yǝntiki enyinj embak sayri ne wə nkúbhé mbə enyü nepém ene mbə mmu Mandem nēchi sayri.

³ Mbəñ beyä manák mpok ngókó enyinj ene mbək bömayese ndü nnyén Yesu bátwə fá baghati bese. Bághátí bhesē be wə əchi mmü tetep ndü mbi Mandem nkúbhé mbə enyu, sayri sayri, ókónjó tetep.

⁴ Yi ékwáy bechye me manák éntcha beghok be böbha bákónjo tetep Mandem?

Erí bekwak bo abhen bátəñ Eyəñ Mandem

⁵ Ane ekonj, ókə betik Mandem eríri ndü ókəm bönkwo eriri, sayri sayri, abhen bachi mankə.

⁶ Bághátí Nkwə Kristo abhen fá ǝti ekonj eye ne berítí menyinj ebhen ókə ntá yap. Mpok ane bə bárə beronj ambi, chye bhə nekwak enen nékwáy ndü betik Mandem ebhen bo bákə.

⁷ Bákə chi bekə betik Kristo. ǝti yə bápú sət yǝ nekwak ntá bo abhen bábhíkí rinji Mandem.

⁸ Besé babhəñ sébhəñ ye bechye menyü bo bhə nekwak be sémbák bati bakə betik ne bhə ndu beghati bho tetep Mandem.

Diýotrifis ne Demétriyəs

⁹ Nsín barəñ ekáti ntá nkwə Kristo abhen awu, ke Diýotrifis mmu ákónj bebhak münti, abhíkí fyé ntí ndü enyinj ene mérəm.

¹⁰ Mpok ntwə awu chəñ mbəre ndak ane ne enyü yi áchəñti nnyén ena besí bönkwo. ǝbhíkí émay nə. Yimbəñ apú ka besyepti batí bönkwo ne ákən te bo abhen báyanj bekə nə, ne abók bhə be mándə Nkwə Kristo.

¹¹ Ane ekonj, óké ñəkə ebépti epin. Ñəkó chí enyinj ene éri. Mmü ane ákə berí chí mmu Mandem, ke mmu ane ákə bebə ábhíkire gho Mandem.

¹² Yǝntiki mmu ndü eká Mandem árəm eríri ǝti Demétriyəs. Yǝ chí nepém eni nétəñ be akəñ tetep Mandem ne achi erítí mmu. Bərinji be enyinj ene mérəm echi tetep.

Beyəñə ngwentí

¹³ Mbəñ beyä menyinj béghátí bhe, ke mbíkí yanj besin bə menkem amem ekáti ene.

¹⁴ Nnókó be nchí twə chəñ beghə bhe mandü mpok. Mpok yə, chəñ séndem kepí besí ne besí.

¹⁵ Kpák Mandem ámbak ne bhe. Maməre bhe mankem ndü nkwə Mandem abhen fá bátə wə bakak. Kaká yǝntiki mməre wa ane achi ndü nkwə Mandem abhen awu.

Ekáti Jud

¹ Me Júd ke nchí siñ ekáti ene. Nchí mbetok Yesu Kristo ne nchí manó Jems.

Nchí siñ ntá yeka bo abhen Mandem mmu achi Etayese abhiní. Yí akon be ne áká be Yesu ámbák Mbabheri yweka.

² Mandem ángó bhe ntínso, ányché bhe kpák ne ekon eyi tontó tontó.

Batón nse

³ Abhen ekon, ndu nchí yán tontó besin be éti nepeme ane Mandem ápémé bhese mankem, ngó be mbon besin ngáti bhe be mánkém tetep ane Mbok Ndindí be ambak mbó enyú báchyé yó ntá bo Mandem ndon amot ndak ámay.

⁴ Nchí rem nò mbonyune mbak bo abhen bábhíki rinji Mandem mánóné bachwe ndú nkwo yeka. Bó mánú beyibhiri Eyon Mandem éti berindu ebhi ne bhese. Báka nò ndu bárem be Mandem áchyé bhese ngángan be senchwe ndú barak epúsi. Bábyak Yesu Kristo ené yi ke achi Eta ntá yese ne yi aywinti ke ábhónó bhese. Mánan basin nyaka tentep be chon Mandem antemsi menyú bóbho.

⁵ Yénu báka bárinji menyin ebhen menkem ndon amot, nchí yán betik be be Eta Mandem aféré nyaka bo Israel ámó bo Ijip ke bágháká nókó ambi, ananya abhen babhiki noko.

⁶ Báké ghokantik be boángel abhen babhiki ka bebhak ndú bechoko ebhen Mandem afyé bho, asot nyaka bho abhúré amem nepi enen égiri pyoo ne ngem bekak, ne enyu eyo ke bábhak mpoknkem. Aré, mánón te nywop negho enen Mandem átán bho.

⁷ Báké ghokantik nkwo etok Sódóm ne ené Gomóra ne betok béchák ebhen békókosi nyaka ne bho. Bo betok ebho báchyé nyaka mmuet ndú barak epúsi ne bepó baraká kebúré áchák ane bakwánwan babhiki bhon beka. Bó nkwo bachi ndú esonari amem ngó ane apu neme, ne eyo chi erin ntá bo abhen bábhíki noko Mandem.

⁸ Yé nò, echi enyú yó ne bóbhen nkwo. Bághò kenó amík antifú eken kékú bó mambayak betan ebhen Mandem ábhónó amfay yap. Bekon kenó éká bárem bebépti menyin éti befónó ebhen bébhónó betan amfay bho, mánka noko bepó barak epúsi.

⁹ Ke yé chi mpok Máikel munti boángel ákém nyaka epúti ne Satan éti mmu wap ane ábhónó besot erene Moses, abhíki sot betan ndú mmuet yi bé ándem ebépti enyin ntá Satan. Are nyaka chi be, “Mandem Acha anji wó!”

¹⁰ Ke bóbhen bárem bebépti menyin éti yéntiki enyin ene bó bábhíki jwimem. Báchi mbó nyábhi ené ébhíki bhón kebon, ne yéntiki enyin ene ékó yó anti, éká ka. Ne menyin ebho ke béway bho.

¹¹ Chon émbep ntá yap éntcha! Bákonó chi bayarékak Ken. Báka nkwo bebépti menyin ndú bebhon nsáy mbó Balam áká nyaka. Bágu mbonyune bátanntí ne Mandem mbó enyú Kóra aká nyaka, agú.

¹² Mpok báchèm menyie menyie-ekon ne bati, bábhak mbó bakwap amen áchonnti menyie. Bátwó mánchoko menyie ne menyie, mánkaysi noko chi ndiere mmuet eyap. Bábhíki bhon ntánwóp. Báchi mbó bekpókó nebhon enen mbúep ápoko amfay ke yé manyiep kefú are ánkwen. Báchi mbó menak ebhen bepú nyu kepem yé chi ndú mpok ane menak menyie kepem. Báchi mbó menak ebhen bághémé ne bakan ne bégú ndak ámay.

¹³ Bó báchi mbó betannti mpérényen amem manyu ngo ené égbógho émbay noko gboo, gboo. Menyín ntianywop ebhen bó báka bechi mbó efen ené mpérényen égbogho émbay noko angókonyén. Báchi mbó mambé mfay ane ábónobon. Mandem abhúré ebhak ntá yap, ebhak ené égiri pyoo. Aré ke bábhónó bebhak ngwenti ti.

¹⁴ Enak mmu achi nyaka ndú mkpák bachímbi bhese tándramót bebhó amuet Adam anán arem nyaka tembi éti bóbhen be, “Acha átwó ne ngémtáy boángel Mandem.

¹⁵ Atwó bekpót manyé bo mmik nkem, antemsi áhen bápu ka menyin mbó bo Mandem éti bepepti menyin ebhen bó bárem ebúba éti yi.”

¹⁶ Bóbhen chi bo enywintí ne bákón beji bati. Bákonó chí bebépti menyin ebhen befú bó anti. Báchi bó mpányu ne básot sérwórenyu besot noko menyin ntá bho.

Dók ká ambi bekon tetep Mandem

¹⁷ Abhen ekon, ke mbák chi bhe, báke ghokantik menyin ebhen bónto Yesu Kristo Acha ywese báremé tentep be bébhon befákári.

¹⁸ Bárem nyaka ntá yeka be, “Ndú manywóbhe ngwenti mmik, chon bó keyókó mánfú mánjoko noko bhe. Ndú nepém enap, bó bákónó chí bebépti menyin ebhen mmuet eyap éto bó mánka.”

¹⁹ Bó ke bátwó ne ákóré nenti eneka. Menyín mmik ke bébhónó betan ndú nepém enap, puyé chí Efónó Mandem.

²⁰ Abhen ekon, ke mbák chi bhe, bábhon beka yéntiki enyin ndu bekwak bati, be mánó ndú menyin ebhen mánókó, ebhen befú ntá mbon Mandem. Mpok mánikmmuet dók ká Efónó Bedyere ankwak bhe.

²¹ Dók ká ambi bebhúere nepém eneka enyu ené étón be Mandem akon bhe, mánókó ambi

menon bé Acha ywese Yesu Kristo árchyé bhe nepém enen nebhiki bhon ngwenti éti ntínso eni.

²² Ghó ká ntínso ne bo abhen bachi ekak émot nefi, ekak émot anywóp.

²³ Sye ka abhénéfú feré ndũ ngó Satan, mǎmpeme bho. Ghó ká bachak ntínso, ke mǎnsót mpok be bo báké charé bhe ne bebú bhap. Pap ka yě chi nden eyap ené mánó ne bepó menyin ebhen mǎnwaka, mǎnkə nəkə.

Bakak ámbak ne Mandem

²⁴ Sénchíe ye bakak ntá Mandem. Yi ákway bekem be be báké kwén ansem. Chon yi ankə bǎke nyóp mmuet, antwó ne bhe besí bhi. Aré, bǎghó kenókó eki, mǎmbak manák mpoknkem.

²⁵ Sémbítí Mandem. Yi aywinti ke áchí Acha. Yí ke áfáéré ntá Yesu Kristo bépémé bese. Yi ke ábhónó kenókó, ne keném, ne betan, ne kefó kenkem, mpoknkem ane áfáéré ansem, ne néné, ngwenti ti. Amen.

Ekáti kenó Jón

Menyiñ ebhen bechi amem ekáti-ne

¹ Ekáti ene érem éti menyiñ ebhen bebhəŋə be fakari mandú mpok. Mandem achyé nyaka Yesu Kristo menyiñ ebhə be yi antəŋ bə ntá bəbetək abhi. Yesu ató ye ángel akə mməbetək aywi Jón ariñi bhə.

² Jón até ntísie ndú Eyəŋ Mandem, ne ndú menyiñ ebhen Yesu Kristo ákú yi ariñi. Asín yéntiki enyiñ ene yi ághə.

³ Éri echa ntá mmú-ne ápay ne eyəŋ am-fay beyəŋ ebhen-ne bérəm éti menyiñ ebhen bebhəŋə be fakari. Éri echa ntá bə abhen bátá batú beghok ndú bápáy ekáti ene ne mambəre menyiñ abhen básíní amem ekáti ene mbənyune mpok ane menyiñ ebhen bebhəŋə be fakari arəp chi kekəwət.

Jón átó bakak ntá beka bəŋkwə Yesu tándrámt

⁴ Mmə Jón nchí siñ ekáti ene ntá beka bəŋkwə tándrámt abhen báchi atú Esia. Mandem mmu achi néne, abhak té nyaka, ne átwə ántəŋ be beríndu, anchye bhe kpák. Bəfəŋó tándrámt ebhen bechi besí enəkó kefə Mandem méntəŋ nkəwə bhe beríndu, ménychye be kpák.

⁵ Ne Yesu Kristo mmu achi ntísie Mandem ane tetep ántəŋ be beríndu, anchye bhe kpák. Yi chí mmú mbi ane áfú ndú newú, ne Mfə bafə mmik. Akəŋ bhesé ne aféré bhesé ndú bebá ne manəŋ ami.

⁶ Akə bese sémбак bəbhi abhen yi achi Mfə wap. Akə bə sémбак bachiákap ntá Etayi Mandem. Keném ne kefə chí eki mpoknkem. Amen.*

⁷ Ghok ka, yi átwə amem nebhán, ne chəŋ yéntiki mmu angə yi ne amík. Ne yéntiki mmu ane áyéme yi ne nekəŋ ághə chəŋ yi nkəwə. Manerékeré bho ankem fá amik bádi chəŋ kebho éti yi. Ebhəŋ be fakari enyu eyə. Amen.

⁸ Acha Mandem Betəŋ Menkem árem be, “Me ke Nchi kə yéntiki enyiñ émbə bebhak ne Me ke nchi kə yéntiki enyiñ entwə ndú Ngwenti.” † Yi achí néne, achí té mpok mmik ábhíki re bho, ne átwə chəŋ.

Jón aghə Yesu Kristo ne amík

⁹ Mmə Jón məmáyska, me mmú amət ndú nkəwə bakəŋə Yesu ké nchí siñ ekáti ene. Nchí nsoŋ amət ne be ndú besəŋəri ebhen séghə, ne ndu Yesu achi Mfə ywese ne ndú sechi kpíri ndú ekébhénti eyese. Nchí mülkenəŋ

amem etək nentinyén ené bábhiñi bə Pátnəs ndu nchi ghati bə Eyəŋ Mandem ne nte ntísie ndú menyiñ ebhen Yesu ákú bə báriñi.

¹⁰ Ndú nywəbhé neywəməet nemət, ené Efəŋó Bedyere achi ne me, ngók eyəŋ etanjatəŋ ndú éfú me ansem. Ebhák mbə eyəŋə mmba.

¹¹ Ere rem be, “Sot ekáti siñ yéntiki enyiñ ene óghə, ónto yə ntá bakwə bə Yesu tándrámt awu etək Efesəs, ne etək Smína, ne etək Pégaməm, ne etək Tiatúra, ne etək Sádís, ne etək Filadélfia, ne etək Laodísia.”

¹² Njibhiri ye mməet ndu bəghə mmu ane eyəŋ eyi étwə ntá ya. Ngó menyiñ pú tándrámt ebhen bəpəko berəŋó mkpak.

¹³ Ne nénti menyiñ erəŋə bhə, ngó mmúfú. Abhak mbə Mmu ane áfú ntá Mandem. Abhəŋ *éwet aməet ene éghaka yi té ndú memí-bekak. Agwót mgbat nkəet ane bəghókó ne pú ambeápak.

¹⁴ Emenénti yi ebhak pəpəpəp mbə etəkəfəŋ. Ntí ywi ábhák enyumət. Amík ayi ábhák mbə ngó ane ádu.

¹⁵ Bekak ebhi bebhak mbə *bróns ane básəŋə ne etanjí ngó ndu bəfére ményíñi ménkem aré. Eyəŋ eyi ébhak mbə ewaré tutunyén.

¹⁶ Akém mambe tándrámt ne awónem aywi. Akparenja nsem épay ane áchap are fú yi anyu, ne besí bhi bere ghə mbə mmok ane ngósi.

¹⁷ Mpok ngó yi, nkwen bekak ebhi nkáy mbə ngú. Kə yi anyəŋa awónem aywi me aməet arem be, “Óké chay, Mmə ké nchí Ambí ne Ansem.” ‡

¹⁸ Mmə ké nchí mmu ane achi nepém. Ngú nyaka, ke ghə, nchí nepém mpoknkem. Ne mbəŋ betəŋ ndu bekə bawú mambak nepém, ne mbəŋ efíñi ndu ménéne etəkó bawú.

¹⁹ Siñ ye yéntiki enyiñ ene óghə, ebhen bechi, ne ebhen bəbhəŋə bəfákari ansem mpok.

²⁰ Mbák chi enyiñ bhesé bhesé ene eyiñi mambe tándrámt ane óghə ndú awónem awa ne menyiñ gol tándrámt ebhen bəpəko berəŋó, diñi bə mambe tándrámt chí bəángel tándrámt abhen bábhabheri beka bəŋkwə tándrámt. Ne menyiñ ebhen bəpəko berəŋó tándrámt chí beká bəŋkwə tándrámt bhə.

2

Ekáti ene Yesu átó ntá eka bəŋkwə ene etək Efesəs

¹ Yesu aghati Jón be, “Siñ ekáti-ne tó ntá ángel ane ábhəbheri bəŋkwə abhen etək Efesəs. Siñ, kə bə mándíñi bə beyəŋ ebhen

* 1:6 Amen ndu Kényan chí “Émbák nə”. † 1:8 Ndú eyəŋ Griik chí Alfa ne Ómega. Alfa chí enyiñi mbi ndú basiñi Griik. Ómega ke achoko nnet ndú basiñi Griik. Ghə nkəwə 21.6 ne 22.13. ‡ 1:17 Me ke Nchí “Ambi ne Ansem”: Echi enyiñ émot ne “Alfa ne Ómega”.

béfù ntá mmu ane ákémé mambe tándramót ndü awónem aywi, ne ákò nénti menyin pú tándramót ebhen bépòkò berəŋo.”

² Yesu arək ambi béré m be, “Ndíńi betik ebheka, ndíńi nsóńti ane mánəp ndu betik, ne ndíńi ndü bāté kpírí ndu ekébhénti. Ndíńi be bápú chye mbi ntá bō babúabú. Ke mámo bo abhen bārəm be bachi bōnto ené bápú, ne bāghə be bápú bō tətəp.

³ Ndíńi be bāté kpírí ne ekébhénti ne bākā besəŋəri ebhen bāghə ɛti ya kepəp beka no.

⁴ Ke enyín ɛmót echi ne bhe ené mbíkí kəŋ. Ekəŋ ené mbi ené bābhəŋə nyaka ne me ɛpet ɛpu.

⁵ Tik ye ka enyín ene éká bākwéné ansem, mántík nsem ndü bebú ebheka mämpet mánkə nəkò berítú betik ebhen bākú nyaka. Mbák ɛpú nò, chəŋ ntəw ntá yeka mféré enyín eyeka ene épòkò berəŋo ndü nebhəet ane yə echi.

⁶ Ke nchí kaka bhe ndü enyín ɛmót. Bāpap menyín ebhen bakoŋó Nikolas bākú nkúbhé mbənyu mpábhé bho.

⁷ “Mmü ane ábhəŋó batú ángók enyín ene ɛfəŋó Mandem árem ntá beka bo Kristo. Yéntiki mmu ane ánú ásré awónem, nchí chye yi mbi be anyie kepem ekén enək ene échyé nepém. Yó échí amem *nebhəet manjá k Mandem.”

Ekáti ene Yesu ató ntá bəŋkwə abhen etək Smáyna

⁸ Yesu arək ambi bégħáti Jón be, “Sín ekáti ene to ntá ángel ane ábhəbheri bəŋkwə abhen etək Smína. Sín kə bō mándíní bē beyəŋ ebhen befù ntá Mmü ane achi nebhənet ne ngwenti, yí mmü ágú nyaka ke apetnsem ndü nepém.”

⁹ Yesu arək ambi berem be, “Ndíńi besəŋəri ne kechep ekeka. Ke ndü baraká Mandem bābhəŋ beyá menyín. Ndíńi bebépti menyín ebhen bō bārəm ɛti yeka. Bóbhə chí bo abhen bārəm be bachi bo Israel ene bápú. Báčí chí nkwo Satan.

¹⁰ Báké chá y besəŋəri ebhen bétwə be ambi. Ghok ka, mfo befəŋó bebúbəbú áku chəŋ mámfye mbək ayeka ekerəkəŋəŋ ndu memə bhe. Ne chəŋ māmboŋ esəŋəri ndü manywəp byó. Ke bóŋ ka neka te ndü newú. Ne chəŋ māmboŋ nepém enen nebhiki bhoŋ ngwenti mbo nta kenókó mbənyune mánu básot awónem.

¹¹ “Mmu ane ábhəŋó batú, ángók enyín ene ɛfəŋó Mandem árem ntá beka bəŋkwə. Mmu ane ánú ásré awónem, newú enen nejwi apay nepú tək yi.”

Ekáti ene Yesu ató ntá bəŋkwə abhen etək Pəgamum

¹² Yesu arək ambi bégħáti Jón be, “Sín ekáti ene to ntá ángel ane ábhəbheri bəŋkwə abhen etək Pəgaməm. Sín kə bō mándíní bē beyəŋ ebhen befù ntá mmu ane ábhəŋó akparenja nsem ɛpay ane ácháp.”

¹³ Yesu arək ambi berem be, “Ndíńi nebhəet ane báčí aré. Chí nebhəet ane enók kéfo Satan echi! Bāte kpírí ne me ne bābhíkí bhoť besiki nti ne me yé chí ndü mpok ane bāwáy Antipas mmu achi nyaka ntísie wa ane ágháti nyaka bō tətəp Mandem ne nti nemót. Bāwáy yi nenti ene ka ndü nebhəet ane Satan áchəko.

¹⁴ Ke mpáy menyín bechi ne bhe ebhen mbíkí kəŋ. Mbək yeka bākəŋo menyín ebhen Bálam átəŋó. Bálam átəŋ nyaka Bálak enyü yí akway beka bo Israel mánkwén ndü bebú, ne be mányíe nenyíe enen bayere bachye mbo akap ntá bəmandem nsé, ne mánkə nəkò barak ɛpusi.

¹⁵ Enyumot ke échí bē mbək yeka nkwo bāte kpírí ndü menyín ebhen bakoŋo Nikolas bátəŋ, * beka bo mankwen ndü nkúbhé bebú ebhen.

¹⁶ Ndu echi nò, tík ká nsem ndü bebú ebheka. Mbák ɛpú nò, chəŋ ntəw ntá yeka mandú mpok, nsot akparenja nsem ɛpay wu nò áfú me anyu ne ácháp, nnu ne bho.

¹⁷ Mmü ane ábhəŋó batú ángók enyín ene ɛfəŋó Mandem árem ntá beka bəŋkwə. Mmü ane ánú asot awónem, chəŋ nchyé yi nenyíe enen bābhíńi be mána, enen bābhésé amfay. Ne chəŋ nchyé yí ntay nkwo enen nechi pépép, enén básíní nnyén nekə aré. Yé mmu abhíkí rińi nnyén nekə enə, ebhíkí fuet chí mmu ane bāchyé yí nò.”

Ekáti ene Yesu ató ntá bəŋkwə abhen etək Tiattira

¹⁸ Yesu arək ambi begħati Jón be, “Sín ekáti ene ntá ángel ane ábhəbheri bəŋkwə abhen etək Tiattira. Sín kə bō mándíní bē beyəŋ ebhen chí beyəŋó Mmō Mandem mmü amík ayi ápə chuuo mbo nérí-ngó, bekak ebhi méngəw nəkò ŋwanŋwan mbo bróns ane básəŋó ne etantí ngó báféré ményíní aré.

¹⁹ “Ndíńi betik ebheka, ndíńi ekəŋ eyeka ne enyü básíkí nti ne me. Ndíńi enyü bākwək bati ne ndü bāté ne ekébhénti. Ne ndíńi bē betik ebhen bākú néne bəchá ebhen mbi.

²⁰ Ke enyín echi ne bhe ené mbíkí kəŋ. Bē bārə ngoré ane bābhíńi be Jésebel am-bak nenti ene ká. Yí ábhíńi mməet eyi be ndemekepinti ne áťəŋ andwə nəkò bō betok abha be mánkə nəkò barak ɛpusi ne be mányie nəkò nenyíe enén báyéré bāchyé mbo akap ntá mandem nsé.

* 2:15 Echi mbo be nkwo Nikolaus bátəŋ nyaka nkúbhé menyü menyín ebhen Bálam átəŋó.

²¹ Nchýé yí mpok be ántíknssem ndú bebú ebhi, ke abhíki ka betíknssem ndú barak epúsi yi.

²² Ghók ká, chon ntamsi yí ne neme, ne mbák bo abhen bákwn berwop ne yi bábhíki tiknssem ndú bebépti barak ayi, chon nkú bó mámbon beyá esonjori.

²³ Chon nsot newú nsak bo abhen bákono menyin ebhen yi átón. Ne chon beká bónkwó mankem mándini bé Mmē kē nchí chak nkaysi bo ne batí yap, ne chon níkap yéntiki mmu ayeka békónó ebhi betik.

²⁴ Ke mbák chí be nkwo achak amem etak Tiatíra abhen bábhíki te kákátí ndú menyin ebhen Jésebel átón, be bho bábhíki ghok menyin ebhen mbok bó bábhini be barak Satan ane árē bhese, nchí ghati bhe be, mpú chyē be yē ntu áchák.

²⁵ Ndiere enyin émot ke nchí ghati bhe. Tē ká kpírí ndú menyin ebhen mánókó kpáte mēmpetnssem.

²⁶ Mmú ane ánú ásré awónem, ne áron ambi beká menyin ebhen ndeme te ndu ngwenti, chon nchýé yi betan amfay bó betókó mmik,

²⁷ nkubhe mbó enyu Etaya áchyé me betan amfay yap, chon yí ankém kefó amfay yap ne enokó kefó ene baghoko ne ese awó. Anchakoti bho mbó enyu bádep tē ntóp amik énychakoti.

²⁸ Chon nchýé yi nembe enen neyinywop ndu beton be anu asot awónem.

²⁹ Mmu ane ábhónó batú ángók enyin ene Efónó Mandem ághati beka bónkwó.”

3

Ekáti ene Yesu ató ntá eka bónkwó abhen etak Sádís

¹ Yesu arók ambi beghati Jón be, “Sín ekáti ene tó ntá ángel ane ábhàbheri bónkwó abhen etak Sádís. Sín kú bó mandini be beyon ebhen befú ntá mmu ane ábhónó befónó Mandem tándramot ne mambe tándramot. Ndiní betik ebheka. Bábhon eríti nnyén besí bho be báchí nepém, ené báchí bawú.

² Nemé ká māmfyé betan be mandu betan ane árbhé áké kpiki émay mángú. Nchí rem nò mbonyune ngó be betik ebheka bébhíki jwi poot besí Mandem mmu mētók.

³ Tik ye ka menyin ebhen bághókó ne bákóno. Tik ká nsem ndú bebú ebheka, ne kón ká menyin ebhen bághókó. Mbák bábhíki neme, chon ntwó ntá yeka mbó ngép, ne bapu riní mpok ane mētów.

⁴ Ke mbok bó bábháet ndú nkwo yeka awu etak Sádís abhen bábhíki nyop nkú eyap ne bakwap. Chon bó mánkó ne me ne nden pépép amuet, mbonyune bákway bo abhen bákó ne me.

⁵ Mmu ane ánú asot awónem báfyē yí éwet pépép amuet, ne mpú fere nnyén eni ndú ekáti nepém. Chon ndem besí Etaya ne bóángel be yi achi mmu wa.

⁶ Mmu ane ábhónó batu ángók enyin ene Efónó Mandem ághati beka bónkwó.”

Ekáti ene Yesu ató ntá bónkwó abhen etak Filadélfia

⁷ Yesu arók ambi béghati Jón be, “Sín ekáti ene tó ntá ángel ane ábhàbheri bónkwó abhen etak Filadélfia. Sín kú bó mándini bé beyon ebhen befú ntá mmu ane achi Nyánjá, mmú tetep, yí mmu ákémé efíni Mfo Debhit. Mpok yi ánéne yē mmu apu kway betyep, ne mpok yi atyebhe, yē mmu apú kwáy ménéne.”

⁸ Yesu arók ambi berem be, “Ndiní betik ebheka. Ghók ká, nnéné mbínywop ndó fiú ntá yeka ané yē mmu apú kway betyep. Ndiní be bábhon chi mandú betan, Yē nó, bákóno eyon eya ne bábhíki bue me.

⁹ Ke mbák chí bónkwó bakono Satan abhen bárem bé báchí bo Israel ené bápú ke básé chí nsé, chon nkú bó mántwó mántep mánén besí ebheka ne nkú bó mándini be nkon be.

¹⁰ Mbák chí bhe, bábhuré eyon eya, bárók ambi bete kpírí ndú ekébhenti. Eti ya, chon mbak ne bhe be báké chwe ndú esonjori ené étwó memo bo abhen báchí fá amik mankem.

¹¹ Mētów mandú mpok. Tē ká kpírí ndú menyin ebhen bábhónó be yē mmu áké fóno nta kenókó yeka ané átón bé mánu básot awónem.

¹² Mmu ane ánú ásat awónem, chon ntep yi mbó ekwap amem ekerákap Mandem Mmu mētók, yí kefú are wawák. Ne chon nsín nnyén Mandem ne nnyén etak Mandem yi amuet. Etak eyo chí Yerúsalem ane nkó ane áfú amfay ntá Mandem átwó fá amik. Chon nsín nnyén nekó ena nkwo yi amuet.

¹³ Mmu ane ábhónó batú ángók enyin ene Efónó Mandem ághati beka bónkwó.”

Ekáti ene Yesu ató ntá bónkwó abhen etak Laodísia

¹⁴ Yesu arók ambi beghati Jón be, “Sín ekáti ene tó ntá ángel ane ábhàbheri bónkwó abhen etak Laodísia. Sín kú bó mandini be beyon ebhen befú ntá mmu ane bábhini be ‘Amen.’ Yi achi mmú tetep ne Ntísie ane tetep. Mandem afuet chí nta yi ke ághoko menyin menkem.”

¹⁵ Yesu arók ambi berem be, “Ndiní betik ebheka. Báchí mbó manyiep amen ástí, són be keson, kwen be kekwen! Eri be māmák mbó manyiep bakwen, mbák épú nò, mbó manyiep bason.

¹⁶ Tēndu báchí mbó manyiep amen ástí, kwen bē kekwen, són bē keson, chon mpá be mferé anyu wa.

¹⁷ Yěntiki mmu yweka ārēm be, ‘Nchí múnkáp, mbōñ beyá menyin. Mbíkí chep yěnyin.’ Ke be bábhíkí rinj be bāchi ndú ekwet. Bāchí bo abhen mmu ábhónj begho be ntínso, bāchí bachébbégho, bāchí manemamík, bāchí bebhó bewó.

¹⁸ Nchí nié ye bhe be mántwó ntá ya mánkú pú ane básónj ango bafere mēnyin menkem aré bé māmák bō bakáp tetep. Twó ká ku nden pépép māmfyé amuet bé mánkúti bebhó bewó ebheka ebhen béchye bhe ntánwóp. Twó ka, mánku babhé māmfyé amík be mánkwáy begho mban tetep.

¹⁹ “Nchí nyure bo abhen nkónj, nchýé bho ntemi. Fié ye ka betan beka menyin ebhen bechi chak, mantik nsem ndú bebé ebheka.

²⁰ Ghók ká, nchí ambínywóp téé nchí dep. Mbák mmú aghok eyon eya ánéne mbínywóp chon nchwe anywóp, nnyié nenyié ne yi.

²¹ Mmu ane ánú ánsót awónem, chon nchýé yí betan be anchóko ne me ndú enókó kefo eya, nkúbbé mbó enyú membōñ nnú, nsót awónem, nchóko ne etayá ndú enókó kefo eyi.

²² Mmu ane ábhónj batú, ángók enyín ene Efónj Mandem ágháti bákwo bo Kristo.”

4

Jón aghó enókó kefo Mfay

¹ Awu áfúéré nókó, njinji ngó mbínywóp ane achi fúú amfay. Ne mpet ngók eyonj mbi ene nnán nyaka ngoko ndú égháti me menyin ne eyon mbó ené mmbá. Ngók ndú yo érēm ntá ya be, “Twó wen amfay, ne chón nton wó menyin ebhen chon befakari.”

² Ténte wu, Efónj Bedyere atwó abhak ne me. Ngó enókó kefo amfay. Mmú abhak aré chókó.

³ Mmaét mmú wu are kot njawñwñwanj mbó batay ane bábhini be jáspa ne kanélian.

* Mbanátámfonj átée ághabheri enókó kefo eyo ánkot nókó mbó ntay émeral.

⁴ Menók kefo esá nsem menwi békáp enókó kefo eyo. Bóbatí esa nsem anwi báchóko ndú menókó kefo. Yěntiki mmu wap abhak ne nkú pépép amuet, ne ntá-kefo anti ane bághókó ne pú.

⁵ Mmyamyay are fú ndú enókó kefo. Nebu nkwo nère remti, nefan ansay nókó. Berónj tándrámt bebhak ambi enókó kefo mēndu nókó mbó *sesay. Berónj bho chí befónj Mandem tándrámt.

⁶ Enyín ébhák besí enókó kefo mbó manyu. Engo nókó mbó glas ane áñajari.

Menyín mēnwí ebhen bechi nepém bétéé bekáp enókó kefo, enyu ene émot echí ambi, émot ansem, echák ebhé awónem, enéfú ebhe

awógho. Menyín ebho bébhónj beyá amík ambi ne ansem.

⁷ Enyín ene ambi ebhak mbó nká, ene ékōñj ebhak mbó nném mpōñ. Enyín ene éjwí bérát ebhónj besí mbó nkawñwanj, ne ene ejwi menwi ebhak mbó ebhókó ene éré amfay.

⁸ Ndú menyín menwi ebhen bechi nepém, yěntiki émot ébhónj bebhap betándat. Yěntiki ebhap ébhák ne amík fúúú, ané amfay bebhap, ne ané amem bebhap. Báre kway nekway beti ne ngósí keywēmuet be,

“Nyánjá, nyánjá, nyánjá chí Eta Mandem Betan Menkem

yi mmu achi nyaka, ne achi, ne átwó chon!”

⁹ Ne yěntiki mpok ane menyín ebho bébiti ne béchye kenókó ne bakak ntá yi mmu achi chókó ndú enókó kefo, yi mmu achi nepém mpoknkem,

¹⁰ bóbati esa nsem manwi báre kwen besí mmu ane achi ndú enókó kefo mánchye nókó yi mmu achi nepém mpoknkem kenókó, ne mánguebhe nókó ntá-kefo eyap amík besí enókó kefo mánkway nókó be,

¹¹ “Acha ne Mandem mmu sétók, wó ke ókwáy mmu ane bo bábhónj berem be betan ebhe beyá becha mánchye wó kenókó ne bakak éti betan ebhe, mbonyune wó ke óghókó menyín menkem ne chí békōñj nkaysi ye ke óghoko bho ne bechi.”

5

Mónkwómén asót Ekáti Mandem anene

¹ Ngó nkwo ekáti nénép ndú awónem mmu ane achókó ndu enókó kefo. Basín abhak yěntiki ebhak amem ne ansem ekáti. Báfyé bébháné anyú ekáti ndú bepók tándrámt, baghanja.

² Ne ngó etanjí ángel Mandem ndu árēm ne eyon etanjatāñ be, “Agha ákway befere ébháné ené, anene ekáti ene?”

³ Yé mmu, yé chí ane achi amfay ne Mandem ne yé chí ane áchí amík ne yé chí ane achi etókó bawú kekway mēnéne yó. Yé mmu kekway bépay enyín ene básínj amem.

⁴ Ndi beyá kebho mbonyune bábhíkí ghó yé mmu ane ákwáy mēnéne ekáti nénép eyo, ne yé chí bepāy basínj amen achi aré.

⁵ Múnti amót ndu bóbati esa nsem manwi aghati me be, “Képere di! Yínj mmú ane bábhini be Nkú Nneréket ane bo Yúdah, Nném ebhárémó Mfó Debht. Anu asót awónem. Abhōñ ngāñan bebhakari bébháné tándrámt ánéne ekáti nenep.”

⁶ Mpok eyo, ngó Mónkwómén téé nenti enókó kefo ne menyín menwi ebhen bechi nepém. Mónkwómén abhak ndú nkwo bóbati. Ebhak mbó be mánan baway nyaka yi. Abhón babhanj tándrámt ne amík

* 4:3 Jaspā abhōñ nkwo mmuet táko. Ne kanélian chí ntay chú. Yó ankem ághò tontó.

tándrámat. Amík ayi tándrámat chí befónj Mandem tándrámat ebhen bátó mbankem amik.

⁷ Arok ntá mmu ane áchí ndü enókó kefo asot ekáti nénép eyo nó echi ndü awónem ayi.

⁸ Asóré nókó ekáti, menyin menwi ne bóbati esá nsem anwi, bákwen besí Mónkwómén. Yéntiki mmu wap akém nekín ne bekwop ebhen baghoko ne pí. Bekwobhe ebho béjwi ne insens. Insens wu atee ndü nenikímuet bo Mandem.

⁹ Menyín ebho ne bóbati bare kway nekway neko be, “Wó ke ókway besot ekáti nénép ómbakari bébháné mbonyune báway nyaka wó ne manoj ame amen árój amik ke ókú bo ne mó be mámbák bo Mandem. Óku ná ntá yéntiki manérékere bho, ne bó yéntiki eyonjotok, ne bó yéntiki etok, ne yéntiki nkwó bho.

¹⁰ Óku bho be mándap chí bo abhen óchí mfo wap, ne bo abhen báchiákap ntá Mandem mmu bese sétok. Ne chonj bó mámbak bafó ntá bo fá amik.”

¹¹ Njinj ye, ngó ndü ngémtáy bóangel bate bakabhe enókó kefo ne menyín ebhen bechi nepém, ne bóbati. Ngók beyonj ebhap.

¹² Ngók ndü bó bákway ne eyonj etajatanj be “Mónkwómén ane báway nyaka, akway mmu ane bo bárém éti yi be, yi ke ábhónj betanj menkem. yi ke ábhónj menyín menkem yi ke ábhónj nerinjak nenkem yi ke ábhónj kefo kenkem. yi ke bo babhónj bechye kenókó, ne mámbiti yi ke ábhónj beyá menwop!”

¹³ Ne ngók ndü yéntiki enyín ene echi amfay, ne ebhen amik, ne ebhen etókó bawú, ne ebhen amem manyu, bó menkem bere kway be, “Sémbítí mmu ane achi ndü enókó kefo ne Mónkwómén. Séncié bó kenókó. Kefo kenkem kechi chí ntá yap. Bó ke babhónj betanj mpoknkem!”

¹⁴ Menyín menwi ebhen bechi nepém berem be, “Amen!” Ne bóbati bákwen amik bare chye kenókó ntá mmu ane achi ndü enókó kefo ne ntá Mónkwómén.

6

Mónkwómén abho bébhakári bébháné ndü ekáti

¹ Ngó ndü Mónkwómén áféré etabhé bebhane émot ndü betap tándrámat ebhen ekáti nénép. Ngók ndü enyín émot ndü ebhen menwi ésay mbo nefanj be, “Twó!”

² Ngó mpónjandík ane pépép ne mmü ane ákáyó. Mmu wu abhak ne nkwet awó. Báchyé yi nta kefo. Afa arok ndü bépét menu besot awónem.

³ Mpok Mónkwómén áféré ébháné ené ejwi bepaj, ngók ndü enyín ene ejwi bepaj ndu ebhen menwi érem be, “Twó!”

⁴ Mpónjandík achák afú ye ndü nebhuet enókó kefo. Are pe chuuiu. Báchyé mmu ane ákáyó betanj ndu beferé kpák amik be bó mámbó beway bati. Ne báchyé yi eramé akparenja.

⁵ Mpok Mónkwómén anene ébháné ene ejwi berat, ngók ndü enyín ene ejwi berat érem be, “Twó!” Njinj ngó mpónjandík pyo. Mmu ane ákáyó abhak ne *érúme awó.

⁶ Ngók enyín mbo eyonj ndu éfú nénti menyín ebhen bechi nepém menwi. Eyonj eyo ere rem be, “Nkáp betik ebhen nywop nemot ákway beku nkóbbhé nchwi enwi. Ne nkúbbhé nkáp wu ánkway béku chí nkóp enyü nchwi ane abhíkí tanj esie byo ne epay. Ke báké chonjti bawet ne memem.”

⁷ Mpok Mónkwómén anene ébháné ene ejwi menwi, ngók ndu enyín ene ejwi menwi érem be, “Twó!”

⁸ Ngo ye mpónjandík ane achi bémm ne nnyén mmü ane ákáyó nébhak be Newú, ne Etókó Bawú enkonjo noko yi ansem. Báchyé Newú ne Etókó Bawú betanj be mánsot nenu, ne nsay, ne eghorí neme, ne nnya mbémbe ene fá mmik mángway bo abhen bachi ndü ebhókómik émot ndu bebhakó mmik menkem menwi.

⁹ Mónkwómén anene ébháné ené ejwi betaj, ngó anten éféme akap Mandem befónj bo abhen baway nyaka. Báway bho mbonyune bághati bho Eyonj Mandem ne nti nemot.

¹⁰ Ngók ndü befónj ebho bébik ne eyonj etajatanj be, “Mandem Acha, wó mmu óchí nyáná, abhak tetep, chonj éntat ná ke óntanj bó mmik abhen báway bhese, ónkeme kémbé?”

¹¹ Báchyé ye yéntiki mmu wap éwet ene pépép ne bághati bó be mandak ambi beywemu mandú kpaté mpáy bati bakú betik ne bati bó nkwó abhen bó mmik babhónj beway mbo bho ankway.

¹² Mpok Mónkwómén ánéné etabhé serwo ene ejwi etandat, njinj, ngó eramé nenyikisi mmik. Mmok arap pyó mbo nden nekweśé. Ntanj arap mbo manoj.

¹³ Mambe áre fú amfay ánkweniti noko amik mbo kepéménok éken kékwenti amik mpok mbúép atajatanj áfók ne enem.

¹⁴ Nebu nénémsi mbo ekáti nenep ene bápét báféré. Yéntiki njie afa ndü nebhuet ane yó achi, ne yéntiki mmik ane achi nenti nnyén afa ndü nebhuet ane yó achi.

¹⁵ Bafú mmik ne maném bho, ne bóbati batémé nenu, ne bó bakáp, ne betanjti bho, ne yéntiki mmu achák, yé chí abhen bachi basem, ne yé chí abhen bapu basem, bábbé

* 6:15 Basem: Chí mbok ané achi amik, sayri, sayri, ndü njie. Chí mbok ané áchí antené njie mbo móket. Mbák babhoko ayo áya, bábhinj bé “Basem”.

bábhése amem bobasem, * ketarábhé ndü njie egho.

¹⁶ Báre bhese aré mámbinji noko njie ne yéntiki setarábhé be, “Kwén ká kuti bese bé séke gho besí mmu ane achi choko ndü enokó kefo ne be ntemsi Mónkwómén aké bhak ne bhese.

¹⁷ Eremé nywop enen Mandem ne Mónkwómén bátõnj bebenti ebhap néghaka. Agha akway bete?”

7

Báfyé bo Mandem berinj amuet

¹ Awu áfúéré nókó, ngó boángel manwi téé ndü amó-mmik anwi, mántchere noko babhúep anwi be ake fok antwo yé chi amik, ne yé chi ndü manyu, ne yé chi ndü menok.

² Ngó ye ángel achák ndü áfú atú ane mmok áfú anko noko amfay. Akém enyinj ene básót befye berinj amuet bo Mandem mmu achi nepém. Angel wu asáy abhinji boángel manwi abhen Mandem achye betanj be mántchertji mmik ne bomanyu.

³ Aghati bho be, “Báké chõntji mmik, báké chõntji bomanyu ne báké chõntji menok kpáte sémfyé erinj Mandem aywese nefó yéntiki nkabetik aywi.”

⁴ Ngók ye ndü mmu ághati me mpáy bho abhen báfyé erinj Mandem nefó yéntiki mmu wap. Bábhak nkwo bho besa tándrámtõ nsem manwi abhen báfú ndü manéréket Israel byo ne apay ankem.

⁵ Ndü bõ mankem, nka byo ne apay bafu ndü nneréket Júda, nka byo ne epay bafu ndü nneréket Rúben, nka byo ne epay bafu ndü nneréket Gad.

⁶ Nká byo ne epay bafu ndü nneréket Asha, nka byo ne epay bafu ndü nneréket Náftali, nka byo ne epay ndü nneréket Manáse.

⁷ Nká byo ne epay bafu ndü nneréket Símon, nka byo ne epay ndu nneréket Lévi, nka byo ne epay bafu ndü nneréket Isáka.

⁸ Nká byó ne epay bafu ndü nneréket Sébulon, nka byo ne epay bafu ndü nneréket Joséf, ne nka byo ne epay bafu ndü nneréket Benjamin.

Jón agho ngémtay bõ ne nden pépép amuet

⁹ Awu áfúéré nókó, ngó ngémtay bo abhen yé mmu apu kway bepáy. Báfú ndü yéntiki etok ne ndü yéntiki nnerékeré bho. Báfú ndü yéntiki nkwo bho, ne ndü bõ yéntiki eyonótok. Bábhak téé besí enokó kefo Mandem ne besí Mónkwómén, ne nden pépép amuet ne bewðaman amo.

¹⁰ Báre bik ne eyon etanatan be, “Mandem aywese mmu achi ndü enokó kefo ne Mónkwómén ke bápémé bhese!”

¹¹ Boangel mankem batée bakap enokó kefo ne bõbati bho ne menyinj ebhen bechi nepém

menwi bho. Bákwen amik besí enokó kefo báre chye Mandem kenokó,

¹² mandeme noko be, “Amen! Eri bõ mándem mpoknkem be Mandem aywese ke ábhónjõ betanj. Achi ndinindak ne abhõnj kefo kenkem. Senchyé yi bakak, senchyé yi kenokó, sémbiti yi. Abhõnj beyá menwõp!” Amen.

¹³ Münti amõt arem ye ntá ya be, “Ntiki bho né ne bewet pépép amuet? Báfú fá?”

¹⁴ Ndem ntá yi be, “Eta, wõ ke órinji.” Are m ntá ya be, “Chí bõ abhen báfú ndü ereme esõnjõri, báso nkú eyap ndü manonj Mónkwómén ne báka yó erõp pépép.

¹⁵ Eti yó kè bõ báté besí enokó kefo Mandem ne báchyé yi kenokó amem eket eyi beti ne ngósi. Ne yí mmu achi ndü enokó kefo ábhák chõnj ekuti eyap.

¹⁶ Chõnj nsay apú pere nu bho, manyiep kepere kwak bho, mmok kepere kway besõnj bõ amuet, ne yényinj echak kepere kway besõnj bõ amuet,

¹⁷ mbõnyune Mónkwómén mmu achi kekwtõ ne enokó kefo ábhàbheri bho. Arõnj ne bho ndü babhokó nyén ane manyiep amí áchyé nepém. Ne chõnj Mandem antese bõ babhese mankem amik.”

8

Mónkwómén aféré ébháné ene ejwi tándrámtõ

¹ Mpok Mónkwómén aféré ébháné ene ejwi tándrámtõ, mbanj akwen arõp nyímí nyímí nyímí amfay ndü ébhók nenokó nywõp emõt.

² Ngó ye boángel tándrámtõ abhen bachi besí Mandem. Báchyé bho mbá tándrámtõ.

³ Angel achak atwo atee kekwtõ éféme akap ne mõnchan pú ane básõnj insens amem awó. Báchyé bho insens * be yi anchem ne nenikímuet bo Mandem mankem, amfay éféme akap ene pú besí enokó kefo.

⁴ Mõngo ane áfú ndü insens awó ángel are kó nebhuæt Mandem áchí ne beyonjõ nenikímuet bo Mandem.

⁵ Angel wu asõt mõnchan pú wu, afyé ngo amem ane áfú ndü éféme akap, amese amik. Nebu nebho beremti, nefanj ansay noko tontó, miámianj ankõt noko, mmik anyikisi noko.

Mmbá

⁶ Boangel abhen tándrámtõ bátõntji ye mmuet befe mmbá eyap tándrámtõ.

⁷ Angel ané mbi afe mmbá yi. Témté wu, amaná nebu achem ne ngó ne manonj, bere kwénti amik. Ébhókómik emõt ndu berat ésonjõ. Ndü menok amõt ndü baru arat ásonjõ, ne táko nkem nkwo asõnjõ.

⁸ Angel ané ajwi bapay afe ayi mmbá. Ne básot enyinj ene echi mbo njie ngo, ené édu

* 8:3 Insens: Enyinj ene ésonjõ enchyé noko erítí eriep.

mbò ngó, mámése amem manyu. Ebhókó manyu émot ndü berat éyibhíri eróp chi manonj manonj.

⁹ Ne ndu amot ndü barü nnya ene echi anyén arat égu enkem. Ne béyinj bachwi ane áhí anyén, ndu amot ndü baru arat áhónj.

¹⁰ Angel ane ájwí b́arat, afe ayi mmbá, ne emém nembe néfú amfay, néngoo noko mbo sesay. Néfú nékwén amem ndü manyén amot ndu arát. Nékwén nkwo ndü bebhak ebhen manyiep ányáy amik.

¹¹ Nnyén nembe eno chi Anen. Ndu amot ndü yéntiki barü nýén arat áróbhé nenénén. Ne beyá bo bagu éti manyiebhé mo mbonyune ánen nyaka tontó.

¹² Angel ane ájwí manwi afe ayi mmbá ne ebhókó mmok émot ndu berat, eróp chi pyoo. Ebhókó ntañ émot ndü berat eróp chi pyoo. Ndü amot ndü barü mambe arat áróp chi pyoo. Ebhókó nywop émot ndü berat eróp chi pyoo. Ebhak enyumot ne ebhókó beti émot.

¹³ Njinj ye ngó ndü ebhókó éré te amfáy nebu, émbiki noko ne eyon etanatan be, “Chonj émbep encha! Chonj émbep echa! Chonj émbep encha ntá bo abhen bachi awu amik! Bóangel abhén b́aróbhé b́arat báfe eyap mmbá!”

9

¹ Angel ane ajwi batay afe ayi mmbá. Ngó nembe ndu néfú amfay nékwéné amik. Báchye nembe eno éfinj ménéne nnyü nepi enen nebhiki bhonj ngwenti.

² Anene nnyü nepi eno. Móngo are fú are tontó mbo móngó ane áfú ndü nepi enen ngó ádu are. Móngo wu akútí mmok, mbánj arabhe giri giri pyoo.

³ Ngémtay éfú ye ndu móngó wu, ejwi amik. Báchye yo betan betie bho mbo ngá-neghay.

⁴ Bághátí ngémtay eyo be éke chonji táko, ne yé chí menok, ne yéntiki enyinj ene égo amik, ne be ényché esonjori chi ntá bo abhen erinj Mandem epu bho nefó.

⁵ Báró be yo ényok bóbbho ndü batan atay, ke be báké chye ngémtay betan beway yé mmu. Esonjori ené ngémtay ébhónj béchye bo ebhak mbo bebe ebhen mmu ábhónj mpok ngá-neghay ánem yi.

⁶ Mpok yo, chonj bo mánjan newú, ke bápú ghó nó. Mámbinj newú, ke newú némbue bho.

⁷ Ngémtay eyo ebhak mbo mpónjndik ene batonji beronj ebhinenu ne yo. Yéntiki ngémtay abhónj enyinj anti mbo nta kefo ane bághókó ne pú. Besi ebhap bebhak mbo ebhen nkwanjwanj.

⁸ Emenénti yap ébhák mbo ene baghoré, ne ámén ayap abhak mbo ane nkú.

⁹ Ngémtay ébhónj enyinj ambeápak mbo ndé-nenu ane bághókó ne ese, ndu bekuti

mbeápak ne ewat ene éfú ndü bebhap ebhap ebhak mbo beremti ebhen befú ndu békárik ebhen mpónjndik ené éronj ebhinenu ntiet.

¹⁰ Baghó ayap are tie bho mbo ngá-neghay. Ne betan ebhen yo ébhónj bekú bó mangok bebe ndü batan atay bere fu ndü baghó yap.

¹¹ Mfo wap chí ángel ane ákémé nepi enén nebhiki bhonj ngwenti. Nnyén eni ndü eyon bo Israel chí Abádán, ne ndü eyonj Grik chí Apólon, nó chí “Nchónji menyinj.”

¹² Ere me esonjori ené mbi éfuét. Ghó ká, béchák bépáy bétwó.

¹³ Angel ane ájwí bátándát afe ayi mmbá. Ngók eyon ene éfú ndü bati éfémé akap pú besí Mandem.

¹⁴ Eyon eyo ére rem ntá ángel ane ajwi bátándát mmu ákémé mbá awó be, “Dó bóángel manwi abhen bágwóré awu nepak nyén-negho enén bábhinj be Yúfretis mámfú mándáki!”

¹⁵ Bákánári ye bóángel manwi bho bé mámfú mándók mángway mmü amot ndü yéntiki bo bati arat. Bábhare nyaka bó aré menonj neñókó nywop eno, ndü nkúbhé nywop eno, ndü ntañ wu, ne ndü mmíé eno.

¹⁶ Ngó batemé nenu abhen bákó ne mpónjndik. Mmüfu aghati me mpáy yap. Bábhak bó milión besa byó (200, 000, 000).

¹⁷ Ndü kenó amik antifu, ngó mpónjndik ne bó abhen bákó yo. Báfyé ndé-nenu ené bághókó ne esé ndu bekuti mbeápak eyap. Ndé nenu eyo ebhak chuú mbo ngó, ébhák mbo nkwoóbhé nebu, ébhák nkwo mmuet sekok sekok. Batí mpónjndik abhak mbo bati nkú. Ngó ne móngó ne *eriebhé sólfo, * éré fu mpónjndik eyo anyu.

¹⁸ Beghori ebho berat, nó chí, ngó, ne móngó, ne eriebhé sólfo, befú anyü mpónjndik béwáy mmu amot ndü yéntiki bó bati arat.

¹⁹ Betan abhen mpónjndik eyo befú nyaka chí ndü manyu yap ne ndü baghó yap. Baghó yap achi nyaka mbo nnyó. Abhónj batí. Ne baghó yo ke yo énem nyaka bo enchye noko bho esonjori.

²⁰ Bakwanjwanj abhen bebépti menyinj ebho bébhíki way, ketíknsem ndü menyinj ebhen bó bághókó ne amo. Bó kero bechye kenókó ntá befónj bebúbébe, ne ntá b́omandem nsé abhen bo babhónj bághókó ne pú, ne abhen bághókó ne silbha, ne abhen bághókó ne bróns, ne abhen bághókó ne batay, ne abhen bághókó ne menok, ne b́omandem nsé bho bápú ghó mban, bápú ghok mban, ne bapu kó!

²¹ Bóbbho ketíknsem yé chí ndü neway bho awap ne yé chí ndü baraká njo ayap ne barak épusi ayap, ne yé chí ndü aghep awap.

* 9:17 Sólfo: Enyinj ene básot beghoko ekém ne yo.

10

Angel asat mókati nénép achak

¹ Awu áfúéré nókó, ngó etanjí ángel achak ndu áfú amfay ášəp amik. Nebhán nékáp yi. Mban táfon abhak amfay ntí ywi. Besí ebhi méngó nókó mbo mmok, ne bekak ebhi mbo bekwabhé ngó.

² Mókatí nénép ane mánéné abhak yi awó. Atee ekak awónem eyi ndú manyu, atee ené awóghó ebhi.

³ Abik ne eyon etanjatan ené échí mbo ené nkə ane ábik. Abíkí nókó, nefan asáy ndon tándrámt.

⁴ Nefan asay nókó ndon tándrámt, nde yan besin enyin ene nefan áréme. Ke ngók eyon ene efú amfay ndu éghati me be, “Óké kə yé mmu ándinj enyin ene nefan asáy ndon tándrámt arem. Késin yo.”

⁵ Angel ane ngó ndu atee ne ekak émot ndú manyu, ekak echak ebhi, asá awónem ywi amfay.

⁶ Ayiki ndú nnyén mmu ane achi nepém mpoknkem, mmu ane ághókó mfay ne mmik ne yéntiki enyin ene echí amfay ne ene echí amik, aghoko manyu ne yéntiki enyin ene echí amem. Ayiki arem be, “Mpok bepet bechənti apu!”

⁷ Ke mpok ángel ane ajwi bóángel tándrámt afé chon ayi mmbá, nkaysi Mandem ane áchí bhésé bhésé áfu kponjor, nkúbhé mbo enyú yi ághátí nyaka baremé kepinti bhi.”

⁸ Eyon ené efú amfay, ene nnán ngókó epet eghati ye me be, “Dók sot mókatí nénép ane achi fuu awó ángel ane achi téé ne ekak émot ndú manyu, ekak echak ebhi.”

⁹ Ndok ntá ángel wu, ngati yi be anchye me mókatí nénép wu. Aghati me bé, “Sot yó nyié. Chon émbak wə anyu mbo baweré betu, ke amem menyie éndəbhe nenenén!”

¹⁰ Nsot ye mókatí nénép wu awó ángel nyié. Éré nyinjti me anyu mbo baweré betu. Ke nnyié nókó, éká menie ebha bérəbhe nenenén.

¹¹ Bághátí ye me be, “Óbhənj bépét berem nkaysi Mandem ane áyinj beýá bho, ne beýá betək, ne beýá beyəntək, ne beýá bafə.”

11

Mandem ató baremé kepinti bati apay

¹ Awu áfúéré nókó, báchye me enókó njenti ne bághati me be, “Dók yenti ékerákəp Mandem, ónjenti efeme-akap, ómpay bo abhen báchye Mandem kenókó are.

² Ke kéyenti senta ékerákəp. Də nebhuet wu, mbənyune báro yi ambak ntá bə abhen bábhíkí rinji Mandem. Ne chon bəbhə mánjati etək Mandem * ne betanj ndú batanj besa bepəp nsem apay.

³ Chon nchye betanj ntá batisie bha bapay, mámbak ne nden ákpá amuet, nto bho be mandək mangati bo ntó ena, ndú manywəp (1, 260) nka amət ne besay byo ne arət.”

⁴ Batisye abhen bapay ke báchi téé besí Mandem mmú mmik nkem achi yi awó. Bó báchi menək ólif bepəp ne menək ebhen bépəkə berəntək bepəp.

⁵ Mbák bəmpəp abhap báyan bekə bho enyin, ngó áfú bho anyu ámen bho. Enyu eyo ke báway ye agha ane áyan bekə bho ebépti enyin.

⁶ Bə abhen bati apay bábhənj betanj bekem manyiep be ake kwen ndú manywəp ankem ane bə bághati bə menyin ebhen Mandem afyé bho anti. Bábhənj betanj bekə manyiep andəp chi manon. Ne bábhənj betanj bechye bə mmik menyú bebépti menyin menkem.

⁷ Mánanj mánanjá bəghati bə menyin ebhen Mandem áyan bə mangati bho, nnya mbámbə ane áfu ndú nepi enen nebhiki bhənj ngwenti ánu ne bho ansot awónem, angway bho.

⁸ Berene ebhap mémbak gəepti gəepti ndú nkəngə egho ene bágó nyaka Acha wap ndú ekotákátí aré. Bábhinj yo ndú kémbəep be, “Sódóm”, mbák épú nə, mambinj be, “Íjip.”

⁹ Chon bə mmik mankem, ne maneréket ankem, ne bə beyəntək menkem, ne bə betək menkem mántwə mámkpək berené bawú bho ndú manywəp arət ne ebhək, keka mámbémé bho.

¹⁰ Chon bə mmik mámbənj beyá manák, mánto bati akap ne mányie epa mbənyune baremé kepinti bho bati apay báchye nyaka bho beyá esəntəri.

¹¹ Ke éfúéré nókó manywəp arət ne ebhək Mandem ákú éyu eyi ene échye nepém échwé bho amuet. Bápetnsem ndú nepém, báteté. Beyá becháy bekem bo mankem abhen bághó bho.

¹² Baremé kepinti bho bati apay bághók ye eyon etanjatan ene efú amfay érem ntá yap be, “Twó ká wen amfay!” Baré ron amfay amem ekpókə nebhənj, bəmpəp abhap bate mámpəkə nókó bho.

¹³ Nkúbhé mpok eyo, eremé nenyikisímik ékwén, ne eket émot ndú yéntiki beket byo amem nném etək, ébáy mmuet amik. Nká bho tándrámt bágu ndú nenyikisímik eno. Bécháy békém abhen bábhíkí gu. Baré chye kenókó ntá Mandem mmu achi amfay.

¹⁴ Érem esəntəri ené éjwí bepəp éfuet. Ghó ká, ené ejwi berat étwə mandú mpok.

Angel ane ajwi bati tándrámt afe aywi mmbá

¹⁵ Awu áfúéré nókó, ángel ane ájwí bati tándrámt afe aywi mmbá. Ngók betanjti beyon amfay, méndeme nókó be, “Mandem

* 11:2 Etək Mandem: Chi Yerúsalem.

Acha aywese ke ábhónj betan bekem mmik nkem néne mbó Mfó mpoknkem. Yí ke ákém mmik néne ne Mpeme yi afyé nyaka bariep be átò.”

¹⁶ Bóbatí esa nsem manwi abhen báchí chókó besí Mandem ndú menókó keso bákwén amik báchye Mandem kenókó

¹⁷ mándeme noko be, “Mandem Betan Menkem, Acha, wó mmu óchí echón, obhak nyaka, séchyé wó bakak ndu ósóré betan ebhe, ne wómbónj onánjá óbhó bekem mmik mbó Mfó.

¹⁸ Bó abhen bábhikí rinji wó bábé nyaka nti ne wó. Ke mpok akway ane ótón bho ebhe bebenti. Mpok akway ane ótón bo abhen bagú. Mpok akway ane ókap bó betok bhe, ónkap baremé kepinti ne bóbhe mankem, ónkap bo abhen báchye wó kenókó, yé chí ndéndeme bho, yé chí manem bho, mpok akway ane ónánja ne bo abhen báway bati fá amik.”

¹⁹ Mánéne ye ekerákap Mandem ené échí amfay. Ngó ekubhé nku amem. Myamyan áre kót. Nebu nére remti, nefan ansay noko. Nenyikisi mmik negho nékwén. Amanjá nebu áre kwenti tontó.

12

Jón aghó ngoré amot ne nnya mbámbu

¹ Awu áfúéré nókó, ngó eremé erinjí maknkay ene ébhési amfay. Ebhak chí ngoré ane afyé mmok amuet mbó nkú. Ntan ábhák anten bekak ebhi, ne nta keso ane áchí yi anti abhón mambe byo ne apay.

² Asene ne menie, ambikí noko ndú ánónsi ne beyá bebe.

³ Eriji maknkay echak ébhési amfay. Ngó ereme nnya mbámbu ane ápe chuuu ne batí tándrámat, ne babhan byo. Yéntiki ntí ábhón aywi mónta keso.

⁴ Ngó ywi áyá ndú mambe amot ndú baru arat ámése amik. Ate besí ngoré wu no ánónsi, ánonj noko menyie mmó ane yi ánónsi bebhe.

⁵ Abhé mómbankanem ane ábhónj bekem bó yéntiki etók mbó Mfó ne enókó keso eyi ene bághókó ne ese awó. Báfónj mówu témté bárok ne yi ntá Mandem besí enókó keso eyi.

⁶ Ngoré abhé arak amem baso, nebhuet ane Mandem atonji ntá yi be máne yi are ndú manywop nka amot ne.

⁷ Nenu nékwén amfay. Máysel ne boángel abhen bachi anten yi báre nu ne nnya mbámbu ne boángel abhen bákonjo yi.

⁸ Ke Máysel ne abhi boángel básot awónem amfay yap, bó kepere bhoj nebhuet amfay.

⁹ Básot ye etanji nnya mbámbu ne boángel abhen bachi anten yi báfemerí amik. Bábhini nnyó ane te nyaka yó be Mfó befónj bebábebu, ne nnyén eni nechak be Satan, ndu yi achi mmu árwo bó mmik.

¹⁰ Awu áfúéré nókó, ngók eyon etanatan amfay. Ere rem be, “Néne, Mandem aywese apémé bóbhi. Chónj ambak Mfó bóbhi, ankem bó ne betan ebhi. Néne, chónj Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be átò ambónj betan amfay mmik nkem, mbonyune mánanj basot mmu ane ábhare noko bómayese barak amuet besí Mandem beti ne ngósí, báfemerí fá amik.

¹¹ Befuet ndú manonj Mónkwómén ne ndú Mbok Ndíndí ane baghati bho, bómayese mánu ne yi basot awónem. Báka nyaka bechye nepém enap nkwo.

¹² Ndu echi nó, mfáy, bón ye manák. Bé mankem abhen báchí amfay, bón ká manák! Ke mbák chí mmik ne manyu, eyak échí ne bhe mbonyune Mfó befónj bebábebu asew atwó ntá yeka ne beyá echók mbonyune yi arinji be mpok ayi aróp chí kekwo!”

¹³ Mpok nnya mbámbu ághó be básot yi báfemerí amik, abho bekonjo ngoré ane ábhé mómbankanem anet.

¹⁴ Ke báchyé ngoré wu bebhap bepay ebhen nném ebhoko be yi ándé, ámbúé nnya mbámbu andak amem baso, ndú nebhuet ane bábhónj mene yi ndú mamié arat ne ebhók ndú nebhuet ane nnya mbámbu apu kway beku yi yényin.

¹⁵ Nnyó áré gboko manyiep anyu amen achi mbó nnyén bé némpókó yi mbó eghori manyiep.

¹⁶ Ke mmik akwak yi. Begharé bífú aré menyu nnyén enen néfú anyú nnyó.

¹⁷ Nnya mbámbu ábé yé nti ne ngoré wu. Arak menu ne bóbhi ne bebharé bóbhi. Bóbhi bho chí bo abhen bábhare bebhe Mandem, ne báte batísie ndú menyin ebhen Yesu áká bo barinji.

¹⁸ Nnyó áte ye ndú ésiép, angoko manyu ánonj noko aré.

13

Nnya mbámbu afú amem Manyu

¹ Awu áfúéré nókó, ngó nnya mbámbu ndu afú amem manyu. Abhón bati tándrámat ne babhan byo ne bótá-keso byo ndu babhan ayi. Yéntiki ntí ywi ábhón nnyén enen nérém ebábu éti Mandem.

² Nnya yó abhak mbó mbé. Bayarékek ayi ábhak mbó ane nnya mbámbu ane bábhini be bé. Nnyu yi ábhák mbó ane nkú. Nnya mbámbu achye nnya yó betan ebhi ne enókó keso eyi ne betan ebhen yi ábhónj.

³ Ntí nnya yó ámot ábhónj erem ebhé efuet ene étón be báchye nyaka yó efuet ene ekway beway yó ke efuet ére egú. Bó mmik mankem bábhák maknkay, babho begbok chí nnya yó.

⁴ Bo béré chye nnya mbámbu kenókó mbonyune yó achyé betan ebhi ntá nnya mbémé yó. Báre chye kenókó ntá nnya

mbémbé mándeme noko be, “Agha áhí mbo nnya mbémbé ne? Agha ákway menu ne yó?”

⁵ Báchyé yó mbi bépanyu ne bérem ebábu éti Mandem. Báchyé yó mbi bebhōj betan amfay bo ndū batan besa bepay nsem apay.

⁶ Abho bérémbé bepti menyin éti Mandem, ne éti nnyén Mandem ne éti nebhuet béchoko Mandem ne éti bo abhen bachi amfay.

⁷ Ne báchyé yó mbi be ánu ne bo Mandem ánsot awónem. Ne báchyé yó betan amfay yéntiki nneréket bho ankem fá amik, ne amfay bo Mandem, ne amfay bō yéntiki eyōjōtok ne amfay bō yéntiki etok.

⁸ Chōj bō mmik mankem mánchye yó kenókó, nō chi bo abhen bábhiki sin manyén ayap amem ekátí nepém te mpok mmik ábhíki re bho. Ekátí yó chi ené Mónkwómén mmu báway nyaka.

⁹ Mmu ane ábhōjō batú ángók!

¹⁰ Mmu ane Mandem áremé be mánkém yi, chōj mánkem. Mmu ane áway bho ne akparenja, chōj mángwá yi ne akparenja. Ndu echí nō, bo Mandem babhōj bétéé kpíri ne mándok noko chi ambi ndū neka enap ne Yesu.

¹¹ Awu áfúéré nókó, ngó nnya mbámbe achák ndū áfú amik. Abhōj babhan apay mbo Mónkwómén ne eyōj eyi ébhák mbo ene nnya.

¹² Are ká menyin ne betan ebhen nnya ane mbi menkem besí bhi. Aká mmik ne bo abhen bachi are mánchye nnya mbi mmū efuet eyi égu kenókó.

¹³ Nnya ane ajwi epay yó áká beyá menyiní maknkay. Are ká te bé ngó amfu amfay antwō amik bō mángō noko.

¹⁴ Afuét ndū menyiní maknkay ebhen báchyé yi mbi be ánká besí nnya ane mbi arwō bō mmik. Aghati bhō bé mángókó ntíako ane bō básōt manchye noko kenókó ntá nnya ane achi nepém yēndu mánán báchyé nyaka yó efuet ene ekway beway yó ne akparenja.

¹⁵ Mandem achye nnya ane ajwí epay mbi, yó aká éyu ene échyé nepém échwe amuet ntíako ane nnya ane mbi. Ntí-ako wu abho berem kepí. Aká be mángwá yó abhen bábhíki chye yó kenókó.

¹⁶ Nnya ane ajwí epay aká nkwo be mámfyé erin, yē ndū awónem, yē ndū nefō yéntiki mmu. Yí mántká nō ntá ndéndeme bho ne maném bho, ne ntá bō bakáp ne bachébbhō, ne ntá bo abhen bápu basem ne abhen bachi basem.

¹⁷ Aká nō bé yē mmu áké bhōj mbi beku ne yē chi beti enyin kpáte erin ene nnya mbi embak yi amuet. Erin eyo chí nnyén nnya yó, mbák epu nō, mpáy ane áté ndū nnyén eni.

¹⁸ Mmū abhōj bébhōj neringindak. Mmu ane ábhōjō kebon árinj enyin ene mpáy ane

achi amuet nnya yó átōj. Mpáy yó chí mpáy bakwājwan ne mpáy yó chí bōhundret batándat ne besa berat nsem betandat (666).

14

Bo abhen Mónkwómén apémé bakwáy nekwáy

¹ Awu áfúéré nókó, ngó Mónkwómén téé amfay njie Sion. Bō nka besa tándrámat nsem nka enwi bábhak ne yi (144,000). Básin nnyén Mónkwómén ne enén Etayi ndū nefō yéntiki mmu wap.

² Ngók eyōj ene éfú amfay. Ebhak me batú mbo ewaré tutunyén ne mbo nefan ane ásay ne mbo eyōjō bakin ane bō bákwét.

³ Bōbhō nka besa tándrámat nsem nka enwi báre kway nekwáy nekō besí enókó kefō Mandem ne besí menyin menwi ebhen bechi nepém ne besí bōbati. Yē mmu keka beghak nekwáy nō ébhíki fuet chi bō nka besa tándrámat nsem nka enwi abhen Mandem apémé, afere amik.

⁴ Bōbhō ke bachi pépép besí Mandem mbōnyune babhiki nyōp mmuet ndū baraká kebhuere ne baghōré. Bō ke bákōjō Mónkwómén yéntiki ebhak ene yi árój. Bōbhō ke Mandem apémé ndū nkwo bō mmik be mámbak ntá yi ne ntá Mónkwómén.

⁵ Bábhíké sense wáwák mbōnyune bábhíki bhōj békwené.

Jōn agha bōángel barat

⁶ Awu áfúéré nókó, ngó ángel achak ndu árē te amfay nebu. Are twō ne Mbok Ndindí ane áfú ntá Mandem ne achi tetep mpoknkem. Are twō ne yó ntá bō mmik, nō chí, bōbetok menkem, ne bō manéréket ankem, ne bō beyōjōtok menkem.

⁷ Angel árem ne eyōj etajatan be, “Cháy ká Mandem mándem be menwōp ebhi beya becha mbōnyune mpok ane yi átan bō agháká. Chie ká yi kenókó! Yí ke ághókó mfay ne mmik, ne bōmanyu, ne babhok ane manyiep ányáy are.”

⁸ Angel ane mbi árój nókó achak abhesi andeme noko be, “Erem etok Bábilon ékwen búp. Echōjti bō betakō mmik mankem ne bepō barak epúsí yi. Echí mbo be échyé bho mmem batanbatan mányu.”

⁹ Angel ane ajwi barat árój nókó, achak abhesi andeme noko ne eyōj etajatan be, “Yē agha ane áchyé kenókó ntá nnya mbámbe ane áfú amem manyu ne ntíako yi, ne anka be mámfyé erin eyi ndū yē chí nefō eni ne yē chí ndū awo aywí.

¹⁰ Chōj yi nkwo anyú mmém bebēnti Mandem amen Mandem afyé ndu nkōp anjwi tép yi ke chōpti mō ne manyiep ndu áyan mántan. Ne chōj yi wu ambōj nném esōjōri amem ngó ane ádu ne *sólfs, besí bōángel Mandem ne besí Mónkwómén.

¹¹ Móngo ane áfú ndü ngó ane mmu wu achi amem apú may. Bo abhen báchyé nnya mbámbu ne ntíako yi kenókó ne báka be mámfyé erín nnya yó bə aməet bápú bhəj chəj neyweməet ndü ɛsəjəri ɛyap beti ne ngósí.”

¹² Ndu ɛchi nɔ, bə bo Mandem, bə bho bəbhəre bebhé Mandem, bə bho bəbhónj neka ne Yesu, tɛ ka kpiri ne ɛkəbhéntí.

¹³ Ngók yé ɛyɔj ɛne ɛfú amfay ɛrəm be, “Sínj menyin ebhen amik: Bebhə ɛchəj, ɛri ɛcha ntá yěntiki mmu ane ágú ɛné yi ábháre mməet ne Yesu Acha ne ntí nemot.” ɛfónj Bedyere árim be, “Echi tetep, chəj yi ambəj neyweməet ndü betik ebhi mbənyune nsáy betik ebhi ákojə yi.”

Enyin ɛne ebhəjə be fakari ne bə ndü ngwenti mmik

¹⁴ Awu áfúéré nókó, ngó ɛkpók nəbhan ɛnen pépép ne mmü are chəkə mbə Mmu ane áfú ntá Mandem. Nta kefə ane bághókó ne pú abhak yi anti, ne ngak ane ácháp abhak yi awə ndu bekpót mbwot.

¹⁵ Angel achak áfú amem ɛkerákap Mandem arem ne ɛyɔj ɛtanatan ntá mmü ane achi chəkə ndü ɛkpók nəbhan be, “Bo bekpót mbwot ane anan ape ne ngak aye mbənyune mpok beferé yó ndu betókó mmik aghaka.”

¹⁶ Mmü ane achi chəkə ndü ɛkpók nəbhan áfonj ye ngak ane achi yi awə ndü betókó mmik áféré mbwot nkem.

¹⁷ Awu áfúéré nókó, ángel achak áfú ndü ɛkerákap Mandem ɛne ɛchi amfay. Yi nkwo abhón ngak ane ácháp ndü bekpót mbwot.

¹⁸ Angel achak áfú kékwt ɛfémé akap. Awú abhón betan amfay ngó. Are m ntá ane akeme ngak bekpót mbwot ane ácháp ne ɛyɔj ɛtanatan be, “Kpót kepem ɛnək ɛkén bəbhínj be grep amik nyokoti mbənyune kénán képe.”

¹⁹ Angel wu áfonj ye ngak ndü betókó mmik menkem, akpót kepeménək, anyokoti, ato amem neyaré grep. * ɛyð enkem ɛtəj be Mandem anan abénti tontó.

²⁰ Báyát kepem ɛkə amem neyaré grep anti ɛtək. Manonj áfú wu are. Manonj mə ajwi amik mbə meta amot ne ebhək, ne aghonj kpát besap ebhi beghaka mbə bəkilometa besa byo (200).

15

Jón aghə beghori ebhen ngwenti

¹ Ngó ɛrem erin ne erinjí maknkay ɛchak amfay. Ngó boángel tándrámot, ne beghori tándrámot ebhen bechi beghori ebhen ngwenti mbənyune bə ke betəj bebhénti Mandem ebhen bétwə ndü ngwenti.

² Ngó ɛrem enyinjí maknkay mbə manyu. Ebhak mbə amanjá nebu ne ɛnkət nəkə jwanjwanjwanj mbə glas ane ngó achi amem. Ngó bo abhen mánú ne nnya mbámbu ne ntíako yi ne mpáy ane áté ndü nnyén nnya mbámbu, mánú basət awónem. Bəbhə bátée angəkə manyu wu ne bakín ane Mandem áchyé bho abhak bə amó.

³ Bátée angəkə manyu wu mánkway nəkə nekway Moses mməbetok Mandem ne ɛnen Mónkwamén be, “Acha, Mandem Betan Menkem, menyin ebhen ókú chi manem menyin ne menyinjí maknkay! Wə, Mfo betak menkem, menyin ebhen ókú bəbhak chi chak. Ne óchi tetep.

⁴ Acha, agha ábhíkí bhəj bəchay wə? Agha ábhíkí bhəj bechye wə kenókó? Wə ke óchi nyánjá. Wə ké bə betak menkem bəbhónj bétwə besí ebhe manchye kenókó mbənyune mankem mánan bághə be menyin ebhen ókú menkem bechi chak.”

⁵ Mánanjá nókó békway, ngó ɛket Mandem amem ɛtem amfay. Ebhak fúú.

⁶ Boangel tándrámot abhen bápókó beghori tándrámot amə báfú ndü ɛkeré Mandem ɛyɔ. Bəbhák ne nden pépép aməet, ne *nkəet ɛne pú ambeápak.

⁷ Enyinj ɛmot ɛne ɛchi nepém ndü ebhen menwí ɛchye boángel bho tándrámot bekwəp ebhen pú tándrámot. Bejwi ne bebhénti Mandem ane achi nepém mpoknkem.

⁸ Móngo ajwi amem ɛkeré Mandem ɛyɔ. Afú ndü keném ne betan Mandem. Yé mmu kebəj mbi bechwe amem ɛkeré Mandem. Beghori tándrámot ebhen boángel tándrámot bakeme amə bəbhəj nyaka befaet kpik.

16

Jón aghə bekwəbhé bebhénti Mandem

¹ Ngók ye ɛyɔj ɛtanatan ɛné ɛfú ndü ɛkeré Mandem ndü ɛghati boángel tándrámot be, “Dók ká to bebhénti Mandem ebhen bechi amem bekwəbhé bebhénti ebhi tándrámot ndü mmik nkem.”

² Angel ane mbi arək apíkiri ɛyí ɛkwəbhé bebhénti Mandem amik. Nkúbhé mpok yó befaet ebhen ménəm tontó bété aməet bo abhen baka nyaka be mamfye bə erin ɛne nnya mbámbu aməet ne báchyé mandem nsé yi kenókó.

³ Angel ane ajwi bapay apíkiri ɛyí ɛkwəp amem manyu. Manyu ayibhiri arəp mbə manonj amen ngú, ne yěntiki enyinj ɛne ɛchi nepém amem manyu ɛgú.

⁴ Angel ane ájwí bəráť apíkiri ɛyí ɛkwəbhé bebhénti amem manyén agho ne bəmanyén ne ndü bebhak ebhen manyiep ányay are. Manyiep mankem arəp chi manonj.

* 14:19 Neyaré grep: Mbok ane báyát kepemé grep are be nnok yi ámfú, mánət mankə mməm grep.

⁵ Ngók ndü ángel ane ábhónj betan amfay manyén árèm ntá Mandem be, “Wó óchí Nyánjá. Wó óchí néne ne óchí nyaka! Óchí chak ndü ntémsi ane óchyé.

⁶ Bo báka manon bo Mandem ne amén baremé kepínti Mandem aron amik. Éti yó ke óchyé bhó manon manyu. Eyo ékway ne bho”.

⁷ Ngók ye eyon ene éfú ndü éfémé akap Mandem eyo éndeme nako be, “Acha, Mandem Betan Menkem, óchyé bho ntémsi enyu ene echí sayri ne chak”.

⁸ Angel ane ájwí manwí apikiri eyí ekwóp ndü mmok. Báchyé mmok betan beson bō mbó ngó.

⁹ Mmok ásón bō mbó ngó, Yé nō bō ketíknsen ndü bebú bhap. Bó kēka bechye Mandem kenókó éti keném eki. Báre rem chí ebúbú éti Mandem mmu ábhónj betan amfay beggori ebho.

¹⁰ Angel ane ájwí batay apikiri eyí ekwóp ndü enókó kefó ene nnya mbámmbu. Ejuri ékwén amuet bo abhen yi achi Mfó wap. Bó bábhō menja bari yap ndü beyá esonjori ene bō bachi are,

¹¹ Ke bō ketíknsen ndü bebépti menyin ebhen bō báka. Mándeme noko chí ebúbú éti Mandem mmu achi amfay mbónyune befuet ebhap ne debe bekú nyaka bō bachi ndü beyá esonjori.

¹² Angel ane ájwí batandat apikiri eyí ekwóp amem nyén negho enen bábhini be Yufretis. Nnyén nēwó nenkem bé bafó abhen báfú atú ene mmok áfú mambónj mbi bekini.

¹³ Ngó befónj bebúbēbu berat. Bébhak mbó mánásán. Emot efu anyú nnya mbámmbu, echak éfú anyú nnya mbémbé ne enéfú anyú ndemekepínti nsé.

¹⁴ Befónj ebho chí befónj bebúbēbu. Békú menyini maknkay ne bérók ntá bafó mmik mankem ndu bekú bō manchem nebhuet amot be mánu ne Mandem Betan Menkem ndü nywop enen yi átán chon bo.

¹⁵ Yesu Acha árēm be, “Ghó ká, métwó mbó ngép. Chon éndi encha ntá mmú ane achi pé ne ákēm nden eyi sayri be áké kō ebhowo, ntíánwóp ankem yi besí bho.”

¹⁶ Befónj bebúbēbu bho bekú bafó mánchem ndü nebhuet wu nō bábhini ndü eyon bo Israel be Amágedon.

¹⁷ Angel ane ájwí tándrámt apikiri eyí ekwóp ndü mbéep. Eyon etanjatan éfú ndü ekeré Mandem nebhuet ane yi achi ndü enókó kefó eyi be, “Ndak ámay!”

¹⁸ Mmyamyan are kót. Nefan are sáy, nebu néndemti nako. Ne eremé nenyikisimik nékwén. Te Mandem ághókó bō, enyú nenyikisimik eno nébhíki re fakari. Eno nétán necha.

¹⁹ Erem etók ékóre ndü bebhak berat. Betók begho ne betók mmik bechak békwen.

Mandem ake ghókantik erem etók Bábilon ndü bekú yó enyu mmém bebénti bhi.

²⁰ Betók ebhen bechi nenti nnyén ménémisi. Njie enkem nkwo enemisi.

²¹ Amanjá nebu áfú amfay ánkweniti nako amik. Achikiti enyu ené yéntiki nemot nébhak mbó bókilo besa bepaysen byo ndü menwop ebhi. Are kwenti bō amuet kpát babho berem ebúbú éti Mandem éti esonjori eyo.

17

Jón agho ngoré-neko amot ne nnya mbámmbu

¹ Angel amot ndü abhen tándrámt abhen bakeme bekwóp tándrámt atwó arem ntá ya be, “Twó, chon ntón wó ntémsi ane Mandem áchyé chon nta nném ngoré-neko, nō chí, erem etók ene echí kekwtō ne beyá manyén agho.

² Bafó mmik báka epúsí ne yi, ne bō mmik manyú mmém ami kpát bákwen, báka epúsí ne yi.”

³ Angel Mandem wu apoko me ndü Éfónj arak amem baso. Aré, ngó ngoré amot choko amfay nnya mbámmbu ane ápe chuuu. Nnya mbámmbu yó abhónj bati tándrámt ne babhan byo. Manyén ane básini abhak amuet nnya yó ne ábhák manyén ane árēm ebúbú éti Mandem.

⁴ Ngoré wu asóbheri mmuet ne nden ene echí chuu, enyú nden ene bafó báfyé, ne menyin pí, ne menyin nkáp, ne menyin befye emi ebhen bághókó ne bōbatay beyá nkáp abhen bábhini be pél.

⁵ Mánan nyaka basin nnyén ndü nefó eni. Bó kerini nti nnyén eno. Nnyén éneré nébhak be, “Nném etók Bábilon chí nno baghoré-neko ne bepó menyin ndü mmik nkem.”

⁶ Ngó bé ngoré wu anán anyú nyaka manon bō Mandem abhen baway éti bakonj Yesu ne nti nemot. Manon bō Mandem akém yi mbó mmém.

Mpok ngó ngoré wu mbak maknkay.

⁷ Ke ángel arem ntá ya be, “Ndaká yi óchí maknkay tontó? Chon ngati wó enyin ene echí bhésé bhésé éti ngoré ne nē nnya mbámmbu ane bati tándrámt ane apoko yi ne babhan byo.

⁸ Nnya mbémbé ane óghó achi nyaka nepém, ke néne apet apú, ne abhonj befu ndü nepi enen nebhiki bhon ngwenti, be andok ndü nebhuet ane babhonj báway yó, ndak amay. Bo abhen babhiki sin manyén ayap te nebhómik, bágho chon yó mámbak maknkay be achi nyaka ke néne apet apú ne chon ampentsem ndü nepém.

⁹ Eyo éyán ye be yéntiki mmú ámbónj kebonj. Bati tándrámt ate ndü njie egho tándrámt ene ngoré wu áchókó are. Njie eyo éte nkwo ndü bafó tándrámt.

¹⁰ Bafó batay bágu. Amot achi nepém. Amot achi mfo néne. Mbák chí ane ajwi tándramot abhíkí twó. Anán ántwó ábhák Mfo ndú mómbinjí mpok.

¹¹ Mbák chí nnya ane achi nyaka nepém ke apet apú, yó achi mfo ane ajwí mánen. Achi nyaka amot ndú abhen tándramot. Chón mángwáy yó ndak amay.

¹² “Babhanjá nya yó byo ane òghò áte ndú bafó byo abhen bábhíkí re chye bho betan bekem kefo. Ke chón mányché bho ne nnya mbámbu betan mbo bafó ndú nenjókó nywóp nemot.

¹³ Bafó bho mankem bati byo báka eyón émtó bechye betan ebhap ne kefo ékap ntá yi.

¹⁴ Chón bó ne nnya mbámbu mánte nenu ne Mánkwoméne ne yi ansót awónem amfay yap mbonyune yi ke achi Acha Mfo ne Mfo bafó. Bakono bhi chí bo abhen Mandem ábhíní, ayap, ne bákóno yi ne nti nemot.”

¹⁵ Angel arem ntá ya be, “Manyén ane òghó ngoré-nekó are chókó áte ndú ngémtáy bho, ne manérékere bho ankem, ne bó beyónótók menkem.

¹⁶ Chón nnya mbámbu ne babhan ayi byo ane ate ndú bafó byo mámpap ngoré-nekó. Chón mánsót yéntiki enyín ene yi ábhónó, manka yi andóp ebho ewo. Chón manyié nyamwáét eyi ne mánsón yi ne ngó.

¹⁷ Chón bafó byo bho mánká nò mbonyune Mandem áku bó mámbón nkaysi amot ndu beké ene yi áyán bo mánká. Chón mánká ye beró betan ebhen bó babhóno mbo bafó amo nnya mbámbu kpaté menyín ebhen Mandem áti be mémfákárí mémfakari.

¹⁸ Ngoré ane òghó chí nném étók ene mfo ywi ábhónó betan amfáy bafó betókó mmik menkem.”

18

Mandem atemsi étók Babilon

¹ Ngó ángel achak ndú áfú amfay ásèp amik. Abhón beyá betan ne bediéré ebhi bere gho ndú mmik nkem.

² Arem ne eyón etanjatan be, “Erem étók Babilon ékwen buúp! Érop chí bechóko befónó bebúbéba. Érop chí bechóko bebéptí befónó ne bepó kenen eken bo babhíkí konj.

³ Babilon akwen mbonyune áku bó betók menkem mányú mmém epúsí yi. Bafó mmik báku nyaka nkwo epúsí ne yi. Bakósíe mankem fá amik bákwné bó bakáp éti epúsí yi.”

⁴ Ngók ye eyón echak ene éfú amfay èrém be, “Bóhba, fú ká, mándó étók Babilon keka mámfye mmuet ndú bebú bo abhen bachi are. Fú ká, be ntemsi Mandem ane átwó ntá yi áke bhak ne bhe.

⁵ Fú ká mbonyune bebú bhap beghaka te amfay, ne Mandem ábhíkí ghokontik bhó.

⁶ Kemé ká ntá bó étók Babilon yéntiki ebéptí enyín ene bó báku ntá bo bachak. Kemé ká ntá yap ndón epay yéntiki enyín ene bó báku bó bachak. Chye ká bho mmém amen bátáná ndón epay ndú nkóp ane bó báfyé mmém batanbatan amem báchyé bhe.

⁷ Ká ka bo Babilon mámbón esónjari ne nedí kebho.

Nkúbhé mbo enyú bó bábhón nyaka manják, mpok bápá be bachi manem bho ne, mánká nòko baraká bebá.

Báchi mbo ngoré ane àrém ne mmuet yi be, ‘Nchi mfo ngoré. Mpu kénkwésé!

Mbíki bhón mmu ane ákway begu mendi yi wáwák!’

⁸ “Téndu Babilon ápányu enyu eyó, chón bebéptí menyín ebhen bétwó ntá yi méntwo menkem ndú nywóp nemot. Menyín ebho chí eghorí neme, ne nsay ne basémé newú. Chón Mandem mmu ábhónó betan menkem antán yi. Chón mánsón yi ne ngó.

⁹ “Chón bafó mmik abhen manyié epó nepém, mánká nòko barak épusi ne yi mándi, mámfye nekwsé éni mpok bághá móngo ane áfú anko nòko amfáy ndú yi ásonjo.

¹⁰ Chón erem esónjari ene yi achi aré énkú bó mámbón becháy be ékway befakari ne bho enyu eyó, mánte nekó nesie, mándeme nòko ne eyón etanjatan be,

‘Erem étók Babilon, ébep ntá ye échal!

Ndú mandú mpok Mandem atémisí wó ndak ye ámay!’

¹¹ Chón bakósíe fá amik mandi Babilon tontó mbonyune yé mmu apet apú ane ákú menyín ésyé bhap.

¹² Bo étók eyó báku nyaka batu pú, ne ane silbha, ne batú menyín besóbheri mmuet ebhen békót njwanjwanj, ne menyín njwanjwanj béchák. Báku nyaka beyá nden chu ene nkáp menyú ne menyú ene babhíní be silk nkwo. Báku nyaka menok beyá nkáp ne ebhen bébhónó erítí eriep nkwo. Báku nyaka nkwo menyín ebhen baghoko ne babhanjá nsók, ne ebhen bághókó ne bróns, ne ebhen esé ne ebhen bághókó ne enyú ntay enen bábhíní be mábil.

¹³ Bóhbo báku nyaka bawet amen erítí eriep mbo amen bábhíní be sínamon, ne ínsens ne mui ne frankinsens. Báku nyaka beyé ebhen bébhónó erítí eriep ne békú nenyé nemfuet anyu. Bó báku nyaka mmém ne bawet ne fláwa nchwi, ne enyu nchwi ane bábhíní be wit. Báku nyaka nkwo mpon ne bághónómén ne mponóndik ne békárik ebhen mponóndik éyá. Bóhbo báku nyaka bakwánwanj nkwo mbo basem.

¹⁴ Chón bakósíe mándem ntá bóhbo be, ‘Berítí menyín ebhen ókón nyaka berón menkem. Menyín menkem ebhen békú nyaka wó óndí

besí bho béchəŋə ne keném eke kenkem keném. Opú pere kway begħə bho wáwák.

¹⁵ Chəŋ becháy mənəkəm bakósiə abhen bákwnén nyaka bō bakáp ndu báti menyin ebhap ntá bo Bábilon. Chəŋ becháy mənəkəm bō eti erem esəŋari ene bō Bábilon bachi aré, mánte nekə nesie mándi, ne basémé anti mandeme nəkə be,

¹⁶ Bō etək Bábilon, ébep ntá yeka echa! Báku nyaka batu pú ne ane silbha ne batú menyin besəbheri mməet ebhen békót ŋwanŋəŋwan ne menyin mwanŋwan bechak. Báku nyaka beyá nden chu ene eya nkáp ne echak menyu ne menyu.

¹⁷ Ndú mónəŋəkó nywəp amət keném eken kenkem kérəŋ.

“Bōbati baya bachwi ne bōbati bakā betik amem áchwí, ne bakā betik amem áchwí ne bakósiə abhen bachi amem áchwí báté nekə nesie.

¹⁸ Ne mpok ane bágħó mángo ane áfú ndú ngó ane áśəŋ etək Bábilon chəŋ mánde rem ne eyəŋ etanŋatəŋ be, “Tē mmik abhó, yē etək ebhíkire ghaka mbə nném etək ene.”

¹⁹ Chəŋ mandí kebħə mánto nəkə mfok anti betəŋ kebħə eken kechi bho anti. Chəŋ mandí nəkə be, “Erem etək, ebep ntá ye echa. Etək ene ke ékú bōbhen babħəŋə bakáp. Ndú mónəŋəkó nywəp amət, éŋəŋ enkem!

²⁰ “Mfay, bōŋ manják. Bō Mandem ne bōnto ne baremé kepinti, bōŋ ká manják mbənyune Mandem achəŋti Bábilon eti bebépti menyin ebhen yi ákú bhe.”

²¹ Angel ane ábhóŋə beyá betəŋ asət ye ereme ntay enen nechi mbə ntay bekək menyin amese amem manyu, arem be, “Enyu ené ke básət chəŋ erem etək Bábilon mándep amik ne betəŋ, bō keperə kway begħə yə.

²² Ne yē mmu apú pere ghók chəŋ eyəŋə nekín ne beyəŋə bakwáy bakway, ne beyəŋə babħəŋ, ne beyəŋə mmba are. Ndú etək egħo eyə yē mmú eka apət apu. Ndaká nchwi bekək ámay ne batay békók nchwi apu pere chye eyəŋ.

²³ Yē erəŋə épú pere ghə amem etək eyə. Manják amen ábhək mpok mmu abhay ngoré apú pere bhák aré. Chəŋ émfakari enyu eyə ne Bábilon mbənyune bakósiə bhi abhen báchá báchák mankem bátwə nta bō mmik mankem ne bapu.

²⁴ Mandem atémsí bo etək Bábilon mbənyune bō ke báwáy baremé kepinti ne bo Mandem bachak mankem. Manəŋ bō mmik mankem abhen bə baway achí bo anti.”

19

¹ Angel ánəŋá nókó enyin ene yi árəm, ngók ewat mbə ene ngəmtay-bō amfay ndú bábik be, “Haleluya! Yí ke ápémé bhese. Kenókó ne betəŋ bechi amós Mandem.

² Achí mmu tetep ne áchyé ntémsí enyu ene echi sayri ne chak. Anánə achye ntémsi ntá nném ngoré-nekə ane áchəŋti mmik nkem ne baraká kebħəŋe yi. Akémé kémbə bō betok abhi abhen ngoré wu ákú baway.”

³ Ngəmtay bōbħə bápət babho bebik mándeme nəkə be, “Haleluya! Məŋgo ane áfú Bábilon ákó amfay mpoknkem.”

⁴ Bōbatí bho esá nsem manwi ne menyin menwi ebhen bəchi nepém bákwnén besí Mandem mmu achi chəkə ndú enəkó kefo eyi mánchye nəkə yi kenókó be, “Amen. Haleluya.”

Jón aghə epá nebhay Mónkwəmen

⁵ Ngók ye eyəŋ ene éfú ndú enəkó kefo érəm be, “Bē bōbetok Mandem mankem ne be bho báchyē yi kenókó, maném bho ne ndéndeme bho, bití ká Mandem aywese.”

⁶ Ngók yē ewat ene ngəmtáy bho ene echi mbə ewaré tutunyén ne mbə nefaŋ ane áśáy. Bōbħə báre bik be, “Haleluya! Mandem Acha Betəŋ Menkem aywese achi Mfə bō mankem.

⁷ Séŋák, séŋák tontó, sénchye yi kenókó mbənyune mpok nebhay Mónkwəmen akway, ne ngoré ywi anánə atónŋti mməet.

⁸ Mandem achyé ngoré mbi befye nkú mwanŋmwan ane ábhíkí bhəŋ bakwap.” Nden eyə éte ndú menyin ebhen bəchi chak ebhen bo Mandem bákə.

⁹ Angel wu arem ye ntá ya be, “Sín enyin ene amik. Eri echa ntá bo abhen mánákə bho ndú epá nebhay Mónkwəmen.” Arem nkwo be, “Beyəŋ ebhen bechi tetep. Béfu ntá Mandem.”

¹⁰ Nkwén bekak ebhi ndú bechye yi kenókó, ke aghati me be, “Ůké kə nə wáwák! Me nkwo nchi chi nkəbetik mbə wə. Nchi chí nti mmu ane nte kpíri ndú menyin ebhen Yesu ákú bo bariŋi. Mandem ké óbhəŋə bəchyé kenókó.” Menyin ebhen Yesu ákú bo bariŋi ke bəchyé baremé kepinti Mandem betəŋ begħati bho Eyəŋ Mandem.

Jón aghó mmú ane ákó mpəŋəndík ane pépép

¹¹ Ngó ye be mfay anéné. Ngó mpəŋəndík ane pépép are. Mmú ane ákó yə aka nnyén be Mbəere baryep ne Ane Tetep. Achyé bo ntémsi enyu ene echi chak. Ne enyu eyə ke yi ánu ne bōmpap abhi.

¹² Amík ayi ághə mbə nerí-ngo. Beyá ntá-kefo echi yi anti. Básiŋ nnyén yi aməet enén yē mmu abhíkí riŋi, ébhíkí faet chi yimbəŋ.

¹³ Ewet ene yi afyé ebħak ene bábáy amem manəŋ ne nnyén enen bo bábħiŋi yi nébħák be Eyəŋ Mandem.

¹⁴ Bakwó batemé nenu abhen mfay báre koŋo yi. Bábħak amfay mpəŋəndík pépép ne nden pépép aməet ené ébhíkí bhəŋ bakwap.

¹⁵ Akparenja ane ácháp are fú yi anyu. Akparenja wú ke yi ásat anu ne bó yéntiki eták ansot awónem. Chon yi ankém kefo amfay yap ne mónókó kefo ane baghoko ne esé awó. Chon anjati bhó amik mbo báyát kepémé grep amem neyaré grep ndu beton be Mandem Betan Menkem abénti tontó.

¹⁶ Básín nyén ndú nkú yi ne ndú ebhók anákak éyi ene nefi. Nébhák be, “Mfo bafó ne Acha Mfo.”

¹⁷ Ngó ye ángel tē amem mmok: Anak kenen kenkem ekén kéré amfay ne eyon etanjatan be, “Twó ká manchem manyié epá egbo ene Mandem anáká.

¹⁸ Twó ká mányie nyamwuét bafó ne nyamwuét bóbati ne ane maném bho ne nyamwuét batemé nenu ne nyamwuét mpónndík ne bo abhen bákó nyaka yo. Twó ká mányie nyamwuét bó mankem ené bo abhen bapu basem, ne ené bo abhen bachi basem, ené ndéndeme bho ne ené maném bho.”

¹⁹ Ngó yé nnya mbámbu ne bafó mmik ne bakwó batemé nenu bhap ndu báchém nebhuet amot be manu ne mmu ane ákó mpónndík ne batemé nenu bhi.

²⁰ Bákém nnya mbámbu yo ne ndemekepinti nsé mmu ákú nyaka menyini maknkay besí nnya mbámbu. Enyu yó ké yi árwó bho, báká be mámfyé bho érin ené nnya mbámbu amuet ne báchyé ntí ako yi kenókó. Bakem nkó nnya mbámbu ne ndemekepinti nsé báguép bho, amik anti fúú, amem nepingo ane ádu ne sólfo.

²¹ Akparenja ane áfú anyú mmu ane achi ndú mpónndík ane pépép awáy bafó bho ne bakwó batemé nenu bhap. Ne kenen éko kenkem kényié berené bawú, kejwi.

20

Enyin ene ebhoro befakari ndú mamié nka amot (1000)

¹ Awu áfúéré nókó, ngó ángel ndú áfú amfay ásèp amik. Akém éfini nepi enen nebhiki bhon ngwenti.

² Akém nnyó ane te nyaka, yó ne achi mfo befónó bebábaba ne bábhini be Satan agwót ne ngem. Abhak enyu yo ndú mamié nka amot.

³ Aguép yi amem nepi enen nebhiki bhon ngwenti. Achók nyú nepi, aghaja, be Satan áké bhon mbi befu are andak ambi berwó bó mmik mankem. Ebhak be Satan abhon bebhak amem nepi kpate mamié nka amot amfuet ke mando yi ndu mambini mpok.

⁴ Ngó ye menókó kefo. Báchyé bo abhen bachoko are betan ndu bebhak bafó. Ngó nkwo befónó bo abhen báway nyaka mbonyune bághati bo tetep ane Yesu ákú bo mandini, ne éti Eyon Mandem. Bo bábhiki

chye nyaka yé nnya mbámbu yé mandem nsé yi kenókó. Ne bo keka mámfye érin nnya mbembe yé ndú bafó yap ne yé ndú amó yap. Bápénsem ndú nepém bábhak bafó ne Kristo ndú mamié nká amot.

⁵ Bo báchák mankem abhen bágu kepetnsem ndú nepém mpok eyo. Mamié nká amot abhón nyaka befuet kpik. Neperénsem ndú nepém enen bo Mandem nébhak ye neperénsem ndú nepém enen mbi.

⁶ Chon éndi encha ntá bo abhen Mandem akú mánjambi mampetnsem ndú nepém. Báchi nyánjá ne newú enen nejwi apay népú kway betók bho. Chon bo mámbak bachiakap Mandem ne Kristo. Chon bó mámbak bafó ne Kristo ndu mamié nka amot.

Jón aghó enyu ndaka Satan amay

⁷ Mamié nka amot yo áfúéré nókó, mándo Satan amfu ndú kenon éken bafye yi aré.

⁸ Yi amfú aré andak berwó bó betók menkem. Bábhini betókó mmik ebho be Góg ne Mágog. Satan anchem ye bó betók ebhen mankem ndú nebhuet amot be mandak nenu ne Mandem. Bó betók ebho báya mbo ésiép ene echi angoko manyu.

⁹ Bóbbho bárók mban enkem bákáp etak ene bo Mandem bachi are, nò chi, etak ene Mandem akonjo. Ke ngó áfú amfay ndú nebu áson bo kurukotok.

¹⁰ Básot mfo befónó bebá mmu árwó nyaka bo mámése amem nepingo ane ádu ne ekém sólfo. Mámése yi ndú nebhuet ane mámése nnya mbámbu ne baremé kepinti nsé. Aré, bábhak ndú bebé ngó ane áson bho betí ne ngosi.

Jón aghó manyé ane ngwenti

¹¹ Awu áfúéré nókó, ngó eram enókó kefo ene pépép ne mmu ane achi are chókó. Mfay ne mmik mánémsi besí bhi. Bákepere kway begho mfay ne mmik.

¹² Ngó ye bawú, maném bho ne ndéndeme bho. Bábhak tē besí enókó kefo. Mánéne bekati. Mánéne ekati echak nkwo, nò chi ekati nepém. Bátan bo abhen manan bagu nyaka bekóno menyin ebhen yéntiki mmú wap ákú, mbo enyu basini amem bekati.

¹³ Bo abhen bábu nyaka amem manyu barok nkwo be mántan bo. Báfú ndú newú ne etákó bawú, bátan bo mankem bekono menyin ebhen bo báká.

¹⁴ Mámése ye Newú ne Etákó Bawú amem nepingo. Aré ké newú enen nejwi apay nechí.

¹⁵ Yé agha ane nnyén eni nepu amem ekati nepém, básot yi báguép amem nepingo.

21

Jón aghó mmik nkó ne mfay nkó

¹ Ngó ye mfáy nko ne mmik nko. Mfáy ane mbi ne mmik ane mbi mánánj mánemsi nyaka. Manyu nkwo kepere bhák.

² Ngó Yerusálem nko, etak Mandem, ndu éfú amfay ntá yi étwó amik. Bághóko yó érí mbo ngosónj ane basobheri, acháko anoj noko mmu ane ábhónj bebhay yi.

³ Ngók eyoj etanatan. Éfú ndú enokó kefo endeme noko be, “Ghó ká, bechókó Mandem bechi nenti bóbhi. Choj yi ambak ne bhó, ne bó mámbak bóbhi. Ne choj mbój Mandem ambak ne bhó.

⁴ Choj antese bó babhese mankem amík, newú kepere bhák. Nedí kebhó ne bawú bédí kepere bhák, ne bo kepere ghok bebe mbonyune menyinj besí bérój.”

⁵ Mmu ane achi chókó ndú enokó kefo arem be, “Ghó ka, mékú menyinj menkem mémbák beko.” Are m nkwo ntá ya be, “Sínj beyoj ebhen amik mbonyune béchí tetep ne chí menyinj ebhen mmu ábhónj ménoko.”

⁶ Aghati me be, “Ndak ámay! Mme ké nchí Alfa ne Omega, Mme ke nchí ká yéntiki enyinj émbónj nebhónet ne ngwenti. Ntá mmu ane manyiep ákwak, méchye manyiep ndéndem. Manyiep má ányay ndú mbokó manyiep amen áchyé nepém.

⁷ Choj nkú enyu ene ntá mmu ane ánú asot awónem. Choj mbak Mandem aywi, yi ambak mówa.

⁸ Ke mbák chí yéntiki mmu ane ábhíkí bhónj netañánti, ne yéntiki mmu ane átknsem ntá Yesu, ne mmu epúsí, ne yéntiki ngwayti bho, ne mmú epusi, ne yéntiki múnjo, ne bó babú, ne mmu ane áchyé kenókó ntá mandem achak, ne basénsi mankem. Bó mankem abhen bákkú menyinj ebhen, choj ntémsí yap ambak amem nepíngó ane ádú ne sófo. Ntémsí yó, chí newú enen nejwi apay.”

Jón aghó Yerusálem nko

⁹ Angel amot ndú abhen tándrámot abhen bakeme bekwo ebhen bejwi ne beggori ebhen ngwenti tándrámot atwó aghati me be, “Twó ntón wó ngoré ane Mónkwómen ábhay.”

¹⁰ Angel apoko me ndú Éfójo akó amfay erémé njie ngo. Atón me Yerusálem, etak Mandem, ndu éfú amfay ntá yi ésèp amik.

¹¹ Etak ére ere ghó énkot noko mbo ntay enen néghó enen bábhíñj be jaspa, ne éñajari noko mbo glas. Bedieré bho bebhak bedieré Mandem.

¹² Etak ébhónj ereme nkok ane akabhe yó. Nkok wu asap amfay. Ábhónj manyúbhá byó ne apay. Yéntiki nyú-ebhá ábhónj ángel ane ábhábhéri wu. Básiñ manyén maneréket Israel byo ne apay enyu ené yéntiki nyúbhá ábhónj éni nnyén.

¹³ Manyúbhá abhak arat. Arát ábhak ebhé ene mmok áfu, arat ebhé mmok áném.

Arát abhak ebhé mfay, arát anefu ábhak ebhé nten.

¹⁴ Nebhuéré mmik ane nkok áte amfay ábhónj batay byo ne apay. Básiñ byo ne apay ndú batay yó. Manyén yó abhak ané bónto Mónkwómen byo ne apay.

¹⁵ Angel ane árem ne me akém enak beyenti menyinj awó. Enak eyó ebhak ene pú. Ayenti etak ne enak eyó. Ayenti nkwo manyúbha ne nkok.

¹⁶ Besabhé etak ne bechikí etak bebhak nejye. Angel ayenti etak ne mónak eywi. Besabhé mfáy bebhak nejye ne besabhé etak ne bechikí etak, no chí bakilometa nka epay ne hóndret enwi (2,400).

¹⁷ Angel ayenti nkok nkwo. Abhak bómeta besa berat nsem batandat. Ayenti mbo enyú bakwánwan báyenti menyinj.

¹⁸ Baté nkok ne batay ñajan ane bábhíñj be jaspa. Mbónj etak ebhak chí ne pú, éñajari noko mbo glas.

¹⁹ Básiñ menyú batay ñajan byo ne apay bághóko nebhúérémik be andi amík. Enyú ntay nemot nébhák Jaspa, enen nejwi apay nébhák sáfaya, enen nejwi arat nébhák agate, ne enen nejwi anwi nébhák émeral.

²⁰ Enyú ntay enen nejwi atay nébhák óniks, enen nejwi atandat nébhák kanélian. Enén néjwi tándrámot nébhák krisolayt, enen nejwi ánen nébhak béril. Enén néjwi nenenamot nébhák tópas, enen nejwi byo nébhak krisópras. Enén néjwi byo ne nemot nébhák jásint, enen nejwi byo ne apay nébhak ámetis.

²¹ Bághóko manyúbha byo ne apay ne batay beyá nkáp ane bábhíñj be pél. Yéntiki nyúbha abhak ntay pél nemot. Nkongo abhak pú pú, anajari noko mbo ékírísú.

²² Nke ghó ékerákáp Mandem amem etak mbonyune ékerákáp Mandem ene mánikmuet are chí Mandem Acha Betanj Menkem ne Mónkwómen.

²³ Ntí apu bebhónj mmok ne ntanj aré mbonyune bedieré Mandem béghó aré ne Mónkwómen achi eyí erój.

²⁴ Choj bó mmik mankem mánko ndú bedieré etak eyó. Choj bafó mmik máchwe amem ne kenókó ekap.

²⁵ Choj manyúbha ambak fúú mpoknkem. Beti bepú bhak are.

²⁶ Choj bó mándak are ne berítí menyinj ne keném eken betókó mmik.

²⁷ Ke yé ébéptí enyinj épú chwe are. Bo abhen bákkú barak abúabú ne basénse bápu chwe aré. Bo abhen báchwe are chí bo abhen básiñj manyén ayap amem ekátí nepém ene Mónkwómen.

22

¹ Angel atón ye nnyén negho enén manyiebhé nepém. Nere ñajari mbo amañá

nebu. Néfú ndú enókó kefo Mandem ne Mónkwomen.

² Nére faet néntí nkongo etak. Enok nepém ebhak angakonyén ndú bebbe bepáy. Ebhón menyú kepeménok byo ne kepay, ne ényú kepem yéntiki ntañ ndú mmíé. Beyé bhi chi babhé amen ábú bō betok menkem.

³ Yé enyín ye mmu ane Mandem árémé be eyak embak ne yi apu kway bechwe ndú etak egbo eyo. Enókó kefo Mandem ne Mónkwomen ke ebhak chon aré.

⁴ Chon mángo besí Mandem ne chon nnyén eni nembak ndú bafó ayap.

⁵ Beti bepú pere bhak chon aré. Nti apu bebhon eton ne mmok mbonyune bediéré Mandem béghā aré. Ne chon bōbetok Mandem mámbak bafó mpoknkem.

Yesu arem be, "Métwō"

⁶ Angel wu aghati ye me be, "Menyín ebhen bechi tetep ne chí menyín ebhen mmu ábhónó menoko. Mandem Acha mmu áchyé Efónó yi ntá baremé kepinti ke átó ángel bé ántón bōbetok abhi menyín ebhen bebhon befákari mandú mpok."

⁷ Yesu arém be, "Ghók ká, métwō mandú mpok! Eri echa ntá mmu ane ábhare menyín menkem ebhen bechi amem ekáti ene. Yó érém éti menyín ebhen bebhon befakari."

⁸ Mme Jón, ke ngókó menyín ebhen ne ngó bhō ne amík. Mpok ane ngókó ne ngó bho, nkwen bekak ángel ane átón me bhō ndu béchyé yi kenókó.

⁹ Ke yí aghati me be, "Kéchyé me kenókó wawák! Nchí chí mōbetok mbō wō ne bōmaye abhen bachi baremé kepinti, ne mbō bo abhen bábhare menyín ebhen básíní amem ekáti ene. Chié kenókó chí ntá Mandem."

¹⁰ Angel wu aghati me enyín be, "Kése ekáti nénép eyo ne ébháné be menyín ebhen ósíní amem mémbák bhésé bhésé."

¹¹ Baká bebé mándok ambi beka bebé ebhap, bepō bho mándok ambi bébhak bepō bho. Bo abhen bachi chak besí Mandem mándok ambi beka menyín ebhen bechi chak

ne bo abhen bachi nyáná mándok ambi bebhak nyáná.

¹² Yesu arem ye be, "Ghók ká, métwō mandú mpok! Nchí twó ne akap be nkáp yéntiki mmu bekóno betik ebhen yi áká.

¹³ "Me ke nchí Alfa ne Omega! Me ke nchí Ambi ne Ansem. Me ke nchí ndú Nebhōnet ne Ngwenti yéntiki enyín."*

¹⁴ Eri echa ntá bo abhen básó nden éyap be mánkwayé bébhon betan befaet ndú manyúbha ane etak eyo máncwhe amem manyié kepem ekén énakó nepém.

¹⁵ Mbák chí bo abhen bachi mbō mmú, ne bō babú, ne bō epúsí, ne bawáy bho, ne bo abhen bákóno bōmandem nsé, ne bo abhen bekóno nsé ne básense, bō mankem bábhak chí nefi.

¹⁶ Yesu arem be, "Mme Yesu nto ángel wa ntá yeka beka bōnkwo bha be ángátí bhe menyín ebhen. Nchí nkanánok ne ebhárémó Mfō Debhít, nchí nembé njanjan enen neyinywōp."

¹⁷ Efónó Mandem ne Ngóre ane Mónkwomen bárem ntá Yesu be, "Twó!"

Bē bo bághok enyín ene, Dem ka nkwo bé, "Twó!" Bē bo manyiep ákwak be, twó ká.

Twó ká mányú manyiebhé nepém.

Beyon ngwenti

¹⁸ Mme Jón, nchí semti yéntiki mmu ane ághok beyon ebhen bechi amem ekáti ene ebhen bérém éti menyín ebhen bébhónó befakari. Mbák mmu amáká enyín ndú ebhen bechi amem ekáti ene, chon Mandem amaka yi ntemsi achak. Chon antemsi yi ne beggori ebhen ntáká amem ekáti-ne.

¹⁹ Ne mbák mmu áféré enyín ndu ebhen bechi amem ekáti ene éti menyín ebhen bebhon befakari, chon Mandem amfere aywi ákóré ndú enókó nepém ne ndú etókó Mandem.

²⁰ Yesu mmu áká bo mandíní menyín ebhen arém be, "Nchí twó mandú mpok!"

Amen. Yesu Acha, twó!

²¹ Berindu Yesu Acha mémbák ne bo Mandem mankem. Amen!

* 22:13 "Nebhōnet" ne "Ngwenti" chí enyín émot mbō "Alfa ne Omega".